

Juan

Este Arte Hebreo es del Collegio
Trilingüe de la Univ.^a de Salamanca
Año de 1773 a 24 de Octubre

Mangas

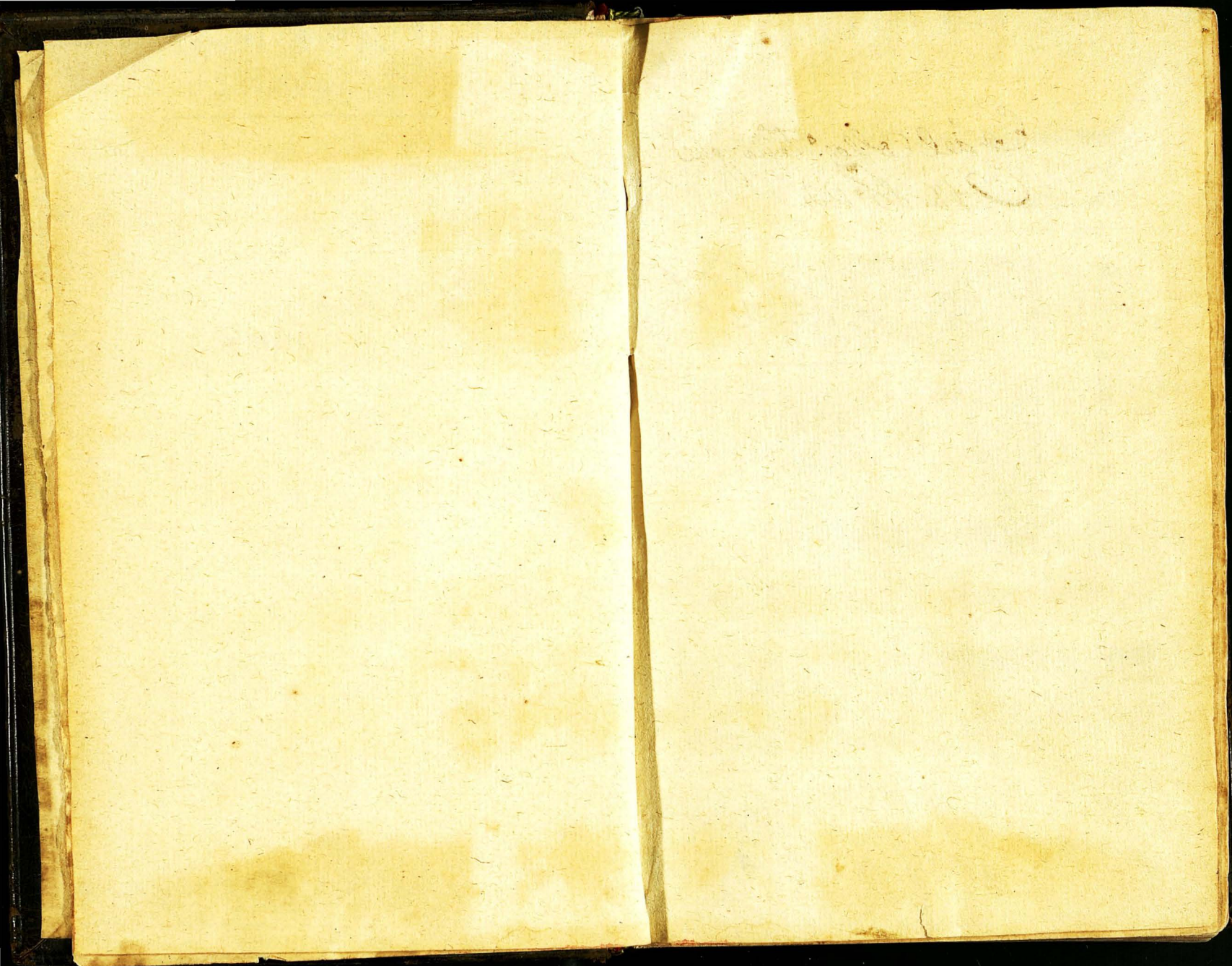
Deo y Vos Estando

12

33042

C. 157955x

2000000

Es del Collegio Trilingue
C. 15. ff. 22.

for
fons erat hebreus siccus nec clarus abunde:
Presulis **Alfonsi** tempore ad vsq3 grauis:
Cum fons eca suo venit cum sideris quino:
Iste sacrum fulgens pingueq3 fecit opus:

וְהָיָה
הַמָּוֶלֶת
לְמִינֵי
הַיָּדָא
וְהָיָה
הַמָּוֶלֶת
לְמִינֵי
הַיָּדָא

וְהָיָה
הַמָּוֶלֶת
לְמִינֵי
הַיָּדָא
וְהָיָה
הַמָּוֶלֶת
לְמִינֵי
הַיָּדָא

Introductiones **Ar-**
tis grammaticae hebraicae nunc recen-
ter edite. *alumni de lauro*

Impresse in Academia complutensi in
Edibus Aldichaelis de Egula.

AD REVERENDISSIMVM AC IL

lustrem dominum. D. Alonsum de Fonseca

Archiepiscopū Toletanū, & Hispania

rum primatem &c. Alonsi Za

morensis: introductionum

Hebraicarū secunda

editio: post

eam,

quam primū ediderat in

academia

COMPLV

TENSI.

QVIDEM NVL
lum est Reuerendissime ac
perinde illustrissime domi
ne humanum opus maxi
me litterarium adeo perfe
ctum, quod vigilantia ac
temporis discursu recogni
tum nequeat melius disponi,
ac perfectionis augmētum
recipere: testante hoc Ari
stotele Philosophorū prin

cipe: qui vocem experientiae proferens. Scientiarum
(inquit) velut fluminum per temporis longitudinem fa

cta

cta sunt incrementa. etenim quod vnusquisque autor se
cundum se apposuit suae scientiae, paruum quid fuit, ex
multis tamen coarticulatis facta est scientiae cuiusque ma
gnitudo. Hæc ille in secundo suae metaphysices. Quod
si in omni ætate & doctrina, id esse verum nullus permit
titur ambigere: hoc maxime experti sumus in hac no
stra tempestate circa artem & Grammaticam linguæ he
braicæ nuper latinis traditam diligentia, ac beneficio cu
iusdam Ioannis Reuclm germani: qui cum ab hebrai
cis in ea fuisset diutius eruditus: vidissetq; hebræos ipsos
in Synagogis Germaniæ magis vsu, quam arte linguæ
sue peritiam tradere: decreuit vsu illum in artem re
digere, & more latinorum præcepta tradere: quibus ser
mo Hebræus contineatur. At cum apud Hispanos ma
xime Zamorenses eiusdem linguæ studium valde artifi
ciosum viguerit hætenus: satis diminuta visa est editio il
la Ioannis Reuclm, & quæ multorum præceptorum
additione perfici desideraret. Quare Reuerendissimus
dominus meus, Cardinalis bonæ memoriæ prædecessor
D.V. considerans, quàm necessaria esset latinis Theolo
gis Hebraicæ linguæ peritia, ad habendam vel maxime
synceram & veridicā veteris testamenti contexturam: asci
tis hebræorum peritissimis ex diuersis Hispaniæ vrbi
bus aliam edidit pleniorē artem Hebraicæ grammati
cæ: simul cum vocabulario copiosissimo omnium fere
dictionum hebraicarum. Inter quos illum laborem præ
cipue mihi commendauit. Verum quia prædicto domi
no tunc ad alia maiora properante: editio illa in tem

A 2 poris

poris angustia facta est, remansit adhuc locus posteris eiusdem linguae peritissimis, ut artem illam additione, remotione, aut permutatione praeceptorum breviorum, faciliorem, ac proinde lucidiorem efficerent. Qua recognitione eiusdem domini Cardinalis intentio non frateretur, sed potius augeretur, & confirmaretur. Ego igitur qui per annos plures illius liberalitate alitus sum: iudicavi me hoc ipsi debere obsequi: si tamen hoc praestare commode possem: ut ex Zamorensium doctissima officina acciperem multa, quae ad huius artis elationem, cōplemētum, & pulchritudinē essent idonea? Accipiet igitur. R. D. tua hanc qualemcunque grammaticae hebraeae recognitionem: vel potius secundam editionem tuo benignissimo favore tuendam, ac ad multorum utilitatem excudendam: quam sermone plano & humili edere volui, quatenus tam adulescentibus adhuc rudibus quam viris litteratis prodesset. Per hoc enim me accerri me incitabis ad alia opera forte utiliora aggrediēda: quae ex hebraeorum archiviis adytis cum magno reipublicae Christianae adiumento in publicum essent proditura. Nā hoc opus decet paternitatem tuam dignissimam, cum sis ipse successor eius à quo haec bona cēpta sunt in Hispania.

Vale,

ALFONSI

ZAMORENSIS PROFESSORIS
linguae hebraicae in academia complutensi. Intro
ductiones Artis Grammaticae Hebraicae in tres
praecipue libros diuisae, Quorum primus est de
modo legendi, & pronunciandi litteras & syllabas. Secundus est de modo declinandi & coniugandi dictiones regulares. Tertius de dictionibus irregularibus.

IN PRIMIS, ITA,
que ponamus nomina figuras & potestates litterarum hebraicarum recto ordine descendendo à summa vsque ad infimam earum. Itaque figura sit character litterae scriptus, nomē sit eius vocabulum, potestas vero sit correspondentia eius ad aliquam litteram latinam, vel graecam, ut melius appareat eius prolatio. Litterae ergo hebraicae quantum ad nomina sunt duae & viginti. Sed quantum ad figuras sunt viginti & septem, quia quinque species litterarum duplices habent figuras ut patet in hoc exemplo.

ALPHABETVM HEBRAEVM.

Nomen	Figura	Nomen	Potestas.
אֵלֶף	א	Aleph	A
בֵּית	ב	Beth	B
גִּימֶל	ג	Guimal	G
דָּלֶת	ד	Daleth	D
הָא	ה	He	H
וָו	ו	Vau	V
זָוַן	ז	Zain	Z
חֵית	ח	Cheth	Ch
טֵית	ט	Teth	T
יֹד	י	Iod	I
כָּף	כ	Caph chaph	C ch
לָמֶד	ל	Lamed	L
מֶם	מ	Mem mem	M M
נוּן	נ	Nun nun	N N
סָמֶךְ	ס	çamach	ç
עֵין	ע	Hain	Ha
פֶּא	פ	Pe phe	P ph
צָדִיק	צ	çadic çadic	ç ç
קֹף	ק	Quoph	Q
רֵישׁ	ר	Res	R
שֵׁן	ש	Sin çin	S ç
תָּו	ת	Tau	Th

¶ Et notandum quod scriptura hebraica est legenda a dextera manu ad sinistram eundo. Vnde ad hoc magis declarandum iterum scribitur Alphabetum hebraicum per binas litteras sine nominibus,

אב

CAP. PRIMVM

אב. גד. הו. זח. מי. כך. למס. נן. סע. פף. צץ. קר. שת.

Nomen litteræ bissyllabum habet accentum in prima.

¶ Sequuntur figuræ nomina & potestates punctorum quibus hebræi vtuntur pro nostris litteris vocalibus, & sunt nouem simplices.

Nomen	Figura	Nomen	Potestas.
כָּמֶץ	ֿ	cameç	a
פָּתַח	ֿ	pathach	a
צִירִי	ֿ	çere	e
סָגוֹל	ֿ	çegol	e
שְׁוָא	ֿ	seua	e
חִירִיק	ֿ	chiriq	i
חוֹלֶם	ֿ	cholem	o
שׁוּרֶק	ֿ	fureq	u
שׁוּרֶק	ֿ	fureq	v

¶ Præter hæc puncta simplicia sunt ad huc alia tria composita, scilicet hæc.

כָּמֶץ חָטוֹף	ֿ	cameç chateph	o
פָּתַח חָטוֹף	ֿ	pathach chateph	a
סָגוֹל חָטוֹף	ֿ	çegol chateph	e

¶ In his duodecim punctis nomina eorum proferuntur semper accentu in vltima. Vnde patet quod potestas cuiuslibet puncti vocalis est secundum vocalem latinam, quæ ponitur in prima syllaba sui nominis. excepto puncto cameç chateph quod pro. o. latino ponitur, vt patet hic supra. Potestas vero cuiuslibet litteræ hebraicæ accipitur secundum sonum, a quo incipit nomen eius. vt Beth potestas est. b. Daleth potestas eius est. d. & sic de aliis.

A 4 Ex

LIBRI PRIMI

¶ Ex prædictis autem litteris & punctis adinueniuntur sunt syllabæ hebraicæ, sicut in aliis linguis omnibus. ut patet in hoc exemplo, ubi omnia puncta vocalia adiunguntur primæ litteræ alphabeti, quæ est Aleph.

u	o	i	e	a
א	א	א	א	א

¶ Item aliud exemplum de secunda littera, scilicet beth cum eisdem punctis vocalibus.

bu	bo	bi	be	ba
ב	ב	ב	ב	ב

¶ Et per hunc modum debet fieri in aliis omnibus litteris adiungendo eis puncta vocalia & faciēdo syllabas, deinde ex syllabis dictiones. & tandē ex dictionibus orationes. ut patet in hoc versu, qui est principium libri Genesim, & totius sacre scripturæ.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
Hoc est. In principio creauit deus coelum, & terram.

¶ Et in legendo aduerte, qđ quælibet littera in medio dictionis posita habens sub se punctum seu, quælibet etiā littera in fine dictionis posita sine puncto vocali, colligenda est cum vocali & syllaba eam præcedente hoc modo אֶפְקֹד ephquod, idest visitabo. ¶ Hæc de modo legēdi, & combinandi litteras syllabas, & dictiones.

¶ Cap. secundum de proprietatibus litterarum.

Sed adhuc circa prædictas litteras, & puncta vocalia aliqua sunt notanda. ¶ Primo quod illæ quinque litteræ quas prius diximus duplices habere figuras, sunt א aleph, כ caph, מ mem, נ nun, פ pe, צ cadia. In quibus

CAP. SECVNDVM.

bus priores litteræ semper ponuntur in principio & in medio dictionis nunquā in fine, posteriores vero semper in fine, nunquā in principio aut medio dictionis, quare peculiari vocabulo litteræ duplices, & finales vocantur, & memoriæ gratia significatur hac dictione אֶפְקֹד chimnaphec. Harum quinque litterarum finalium tres nunquā scribuntur cum aliquo puncto vocali, sed colliguntur à syllaba præcedente. & sunt istæ מephac, alia vero duæ, scilicet נ nun & ח chaph recipiunt puncta vocalia. differenter tamen, quia nun finalis solum מamec recipit. & tunc non colligitur à syllaba præcedente, sed facit per se syllabā נ na, quādo vero scribitur sine puncto vocali, tunc colligitur à syllaba præcedente. Chaph vero finalis nunquā scribitur sine puncto seu vel מamec. & nunquā venit cum alio puncto. sed quando scribitur cum seu, colligitur à syllaba præcedente, ut ל lech. quādo autē cū camez facit per se syllabā cha, ut אֶלֶּה elecha.

¶ Secundo sciendum, quod dimissis quinque litteris finalibus prædictis, aliæ viginti duæ litteræ principales diuiduntur in duas partes æquales. nam vndecim earū sunt litteræ substantiales, & aliæ vndecim dicuntur accidentales. Substantiales, quæ his quattuor dictionibus מִן מִן מִן מִן comprehenduntur, ideo dicuntur, quia ad nihil aliud deseruiunt, quā ad constituendas syllabas, & dictiones, earumque significationes principales, suntque de substantia dictionum in quibus ponuntur siue cum punctis vocalibus siue sine illis, & dicuntur ab hebræis.

אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר אֵתֵּר
idest litteræ radices. Econtrario aliæ vndecim

LIBRI PRIMI

undecim litteræ quæ in his tribus dictionibus אֶתְכֶנָּה מְשִׁיבֵינָה continentur, vocantur accidentales, quia præter hoc, quod substantiam quarundam dictionum constituunt, solent in aliis dictionibus poni ad denotandum accidentia nominis, aut verbi, ut genus, declinationem, coniugationem, tempus, personam, casum, &c. ut infra dicemus. Has litteras accidentales hebræi vocant אֲוִתֵּי הַשְּׂמִינִי .i. litteras seruitii.

¶ Tertio dicamus, quod ex istis undecim litteris accidentalibus quattuor sunt, quæ solent poni ociose, scilicet אֶרֶר & dicuntur ab hebræis נָחָה nacha. & hoc contingit, quando ponuntur sine puncto vocali ad ornamentum dictionis, & tunc non sonant in pronuntiatione licet scribantur, ut patet in hac dictione רֵאשִׁית resith ubi aleph & iod sunt litteræ ociosæ. & per hunc modum ponuntur in aliis multis dictionibus, & immediate sequuntur ad puncta vocalia.

¶ Quarto notandum, quod quando hæc duæ litteræ ociosæ vau & iod ponuntur simul in fine alicuius dictionis sine puncto vocali, tunc prima earum manet ociosa, & secunda profertur colligiturque à syllaba præcedente. ut גֹּיִר בָּנָו goi banau. Et quando sola iod, vel sola vau ponitur in fine dictionis post punctum vocalem de. a. vel. u. tunc non est ociosa, sed profertur, & colligitur à syllaba præcedente. ut צָו בָּנָי banai. Et quando post prædictas duas litteras, scilicet vau, & iod sequitur immediate punctus surech cum vau, tum illa littera vau vel iod profertur, & non est ociosa. ut חָיִי קָוֶר quiuuu chaui. Et quando in fine dictionis ponuntur iod & aleph, vel vau & aleph sine puncto vocali, tunc non proferuntur, sed

CAP. SECVNDVM.

sed ambæ manent ociosæ, ut מְבֹרָא hi mabo.

¶ Quinto scire debemus, quod præter supradicta puncta vocalia hebræi habent alium punctum dictum dagues, qui nunquam scribitur sub vel supra litteram, sed intra eam, vel in ventre litteræ, nec seruit pro vocali, sed ad reddendam acriorem vel densiorem litteræ pronuntiationem, ac si esset geminata. ut מִמֶּנּוּ mimennu. et quando non ponitur dagues littera blæde, & simpliciter profertur. Unde & dagues hebraice est densans, vel cōstringens latine, cui contrarius est apud hebræos alius punctus, vel virgula, quæ dicitur raphe hebraice, idest laxans latine. quia littera cui talis virgula superponitur, laxa & exilis sonat.

¶ Et scias, quod sunt sex litteræ hebraicæ istæ כֶּתֶת בֶּדֶד בֶּתֶת quæ solæ recipere possunt raphe, possunt etiam recipere dagues. Vnde beth littera cum raphe vel sine dagues sonat, sicut apud latinos. u. consonans, sed cum dagues sonat sicut. bb. duplicatum. Guimal etiam cum raphe sonat blande cum dagues dense, Daleth similiter ut guimal. Caph cum raphe vel sine dagues sonat sicut chi græcū, cum dagues sicut. k. latinum. Pe littera cum raphe est sicut phi græcū, cum dagues sicut. p. latinum. Tau cum raphe vel sine dagues sonat sicut thi græcū, cum dagues sicut. t. latinum. Sunt præterea aliæ quinque litteræ istæ אֶרֶר אֶרֶר quæ nunquam aut rarissime recipiunt dagues. verum est tamen, quod littera he aliquando in fine dictionis inuenitur cum vno puncto in ventre eius, sed ille punctus non est dagues, sed vocatur mapiq chaldaice, idest extractor latine, quia extrahit illam litteram à sua natura, ne

LIBRI PRIMI

ne sit ociosa, sed facit eam sonare. & ponitur solum ille pñtus in hac littera ad denotandum genus foeminiſimum ter-
tiae perſonae numeri ſingularis. vt patet in hoc exemplo
דְּבָרָה debara, ideſt verbum eius, ſcilicet foeminae.

¶ De littera. ר. res.

¶ De prolatione litterae. ר. eſt notandum quod in principio diſtinctionis ſonat ſicut duplex. rr. vt רִרְרִי rros
רִרְשִׁית rreſith. ſed in medio vel in fine diſtinctionis ſonat ſicut ſimplex. r. vt בְּרִישִׁית bereſith פֶּרֶר פֶּרֶר ſamar.

¶ Sexto ſciendum, quod eſt alius punctus non vocalis apud hebraeos, qui dicitur ſiboleth, vel ciboleth, & ſeruit ſolum vni litterae alphabeti, quae dicitur ש ſin. & ſuperſcribitur ei variatq; ſonum eius hoc modo. quia quando ponitur ſupra litteram ad manum dexteram dicitur ille punctus ſiboleth, & tunc ſonat littera illa vt. s. latinum. quando vero ponitur idem punctus ad ſiniſtram, dicitur ciboleth, & tunc ſonat illa littera vt. c. latinum, & nunquam iſta littera ſcribitur ſine aliquo puncto ex ſupradictis, poſito ſupra eam. Et quando haec littera ſonat vt. c. cum apice ciboleth aſſimilatur aliis quibus litteris camach & cadic in ſono earū, quia omnes iſtae ſonant apud hebraeos vt. c. apud latinos, licet illum ſonum communes latini nō proferant niſi quando. c. iungitur. e. vel. i. nam cum aliis vocalibus. c. apud eos ſonat vt. q. vel. k. ſed praedictae tres litterae hebraicae cum omnibus pñtis vocalibus habent illum ſonum. ſicut etiam Hiſpani ſonant litteram. c. cum omnibus vocalibus eodem modo. licet diſcretionis gratia ponant quoddam ſignum ſubſcriptum litterae. c.

ad

CAP. TERTIVM.

ad faciendum illum ſonum quod vocant cērilla. hoc modo. ça. çe. çî. ço. çu. Et quia iſte ſonus litterae. c. non erat in vſu apud latinos tempore ſancti Hieronymi, ideo ſemper ipſe in trāſlatione ſacrae ſcripturae in vocabulis hebraicis pro illis tribus litteris poſuit. s. latinum. vt pro çinai, ſinai. pro çebaoth, ſebaoth. pro eçau, eſau. primi vocabuli littera eſt camach. ſecundi cadic. tertiſ littera ſin cum ciboleth. Verum ſubtiles hebraei faciunt quandam parvam differentiam inter ſonos harum trium litterarum. quia çadic ſonat fortius, camach mediocriter. çin magis exiliter.

¶ Septimo videndum eſt de pronūciatione litterarum hebraicarum. & præter doctrinam poſitam ſupra de poteſtate litterarum, & punctorum, addimus hic quod etiam viua voce præceptoris opus eſt ad bene pronūciandas ſingulas litteras hebraicas, eo quod ſunt quaedam litterae hebraicae quarum ſoni non bene explicari poſſunt litteris latinis, ſcilicet iſtae quattuor רִחֶעךְ. Sed artiſcioſi grāmatici hebraeorum diſtingunt alphabetum in quinque partes quantum ad prolationem litterarum. nam. ex. quattuor litterae בּוּמֶךְ proferuntur labiis. Iſtae quinque וּסֶכֶרֶשׁ dentibus. Item iſtae quinque דְּמֶלֶת lingua. Sed quattuor ille גִּיבֶכְךְ palato. tandem vero iſtae quattuor אֶרֶחֶע proferuntur in gutture. atq; ideo diſtae ſunt litterae gutturales. Aliqui hebraei dicunt, qd̄ illae duae litterae מֶמֶ & נֶן vocantur litterae naſi, quia non bene proferuntur niſi aperto naſo. Sunt tamen in alphabeto quattuor iſtae litterae מֶמֶמֶ & נֶןנֶן quae valde aſſimilantur in figura illis quattuor מֶמֶמֶ & tamē earum prolationes, & ſoni ſunt valde differentes,

ideo

LIBRI PRIMI

ideo ad euitandum errorem in legendo, datur inter eas hæc notabilis differentia, quia primæ quattuor sunt angulares & quasi semi quadranguli, aliæ quattuor sunt rotundæ & quasi semicirculi.

¶ Cap. tertium de punctis vocalibus, & aliis.

Circa puncta, vel apices notandum est primo, quod inter puncta vocalia quinque dicuntur principalia vel reges aliorum, quæ in hoc versu פִּתְּוֹחֵי חֵתִם conti-
nētur, & post nullum istorū immediate sequitur dagues, excepto si accentus dictionis poneretur in eodem pūcto principali vt לִפְהָ alia vero puncta omnia dicuntur minus principalia & serui aliorum. Et quia quinque dicta puncta principalia correspondēt nostris quinque vocalibus latinis. & similiter puncta minus principalia etiam seruiunt pro eisdem vocalibus latinis, ad videndum horum punctorum differentiam, dicamus hic proprietates singulorum per ordinem, ita quod post quemlibet punctū principalem sequatur punctus minus principalis seruiens ei.

Incipiamus igitur a pūcto cameç. ¶ De cameç.

Iam dictum est supra, quod iste punctus habet vicem vocalis. a. tamen hoc sæpius mutant hebræi in sua pronuntiatione: dicentes, quod quodocumq; in aliqua dictione pollisyllaba punctus seu immediate præcedit aut sequitur punctum cameç, tunc cameç sonat, vt cholem, idest pro vocali. o. vt חֵכְמָה idest sapientia. hebræi legunt chocma אֶשְׁמֶר idest seruabo. hebræi legunt esmor. Sed hæc regula hebræorum non est multum necessaria latinis, quia sine errore posset legi chacma, & esmar. Est tamen

CAP. TERTIVM.

men vna dictio monosyllaba, scilicet כֹּל idest omnis. vtri-
usque generis & numeri, quæ scribitur per cameç, & cum
accentu dicto machaph, & tunc profertur quasi per cho-
lem, scilicet col. Verum in duobus locis sacre scripturæ
ista dictio scribitur sine illo accentu, & tunc legitur cal.
Primus locus est in psal. 34. vbi dicit, omnia ossa mea &c.
Secundus est Prouerb. 19. vbi dicit: oēs fratres pauperis &c.

¶ De pathach.

Etiam dictū est, qd pathach ponitur pro vocali. a. si-
cut cameç, sed in hoc differt ab eo, qd pathach distin-
guit nomen à verbo, quia in verbis primæ cōiugationis
quorum primæ duæ syllabæ habēt vocalem. a. prima scri-
bitur per cameç, secunda per pathach vt פָּקַד pacad,
idest visitauit. in nominibus autem tales duas syllabas ha-
bentibus vtrāq; scribitur per cameç vt דָּבָר dabar, idest
verbum. ¶ Item quando in fine dictionis pathach sub-
scribitur his duabus litteris gutturalibus ע cheth & ה hain,
tunc vocalis. a. designata per pathach prius debet sonare,
quàm littera. hoc modo ah, quod est contra communem
modum aliarum litterarum & punctorum, quia semper
prius sonat littera, quàm punctus. Exempla huius regulæ
sunt hæc מִשְׁיָח יֵשׁוּעַ iesuah massiah, idest iesus chris-
tus. & huiusmodi nomina habent accentum in penulti-
ma syllaba. & huius prolationis ratio est, ad distinguen-
dum nomen masculinum à foeminino, & etiam à prono-
mine foeminino, quæ semper habent he litteram in fine,
& pfertur illa syllaba vltima hoc modo יֵשׁוּעָה iesuha,
idest saluatio רֵיחָה rucha, idest spiritus eius, scilicet rei
foemini

LIBRI PRIMI

foemina. ¶ Itē pathac chateph punctus minus principalis, qui ponitur pro a. vocali, cōsuevit poni ab hebreis in litteris quattuor gutturalibus prædictis, scilicet אהרע. Et ponitur sæpius in eis loco puncti seu, sed nihilomin⁹ profertur tunc vt vocalis. a. ¶ De cere & çegol.

Dicamus secundo de punctis vocalibus, quæ correspondent vocali. e. quorum primus çere est principalis, sed çegol, & seu minus principales. Differt autē çere à çegol tum in prolatione, quia sonus çegol est morosior sono çere in aliquibus dictionibus. tum quia aliquæ dictiones easdem litteras substantiales habentes mutant significationem propter horum punctorum varietatem. nam hæc dictio אל el cum çere significat deum. & eadē cū çegol אל est articulus datiu casus, vt אֵלֶּיךָ idest datiuo viro. Differt etiā çere à seu in hoc, quod mutant aliquarum dictionū significationem, vt hæc dictio מתים methim cum çere in principio significat mortuos, cum seu מתים viros. Item çegol chatheph ponitur communiter pro. e. in litteris gutturalibus sicut pathac chateph. vt supra dicebatur. ¶ De seu.

Hebraei dicunt, quod seu non est punctus vocalis, sed ponitur ad seruendum aliis punctis, quod verum non est quando seu ponitur in principio dictionis. tunc enim valet pro. e. vt supra diximus. Quando autem ponitur in medio dictionis, tunc non est vocalis, sed denotat, quod illa littera, cui subscribitur, colligēda est à syllaba eam præcedente, & non facit per se syllabā more aliorum punctorum, vt etiam superius dictum est. vt אֶפְחָד ephquod,

CAP. TERTIVM.

ephquod, idest visitabo מְרִים mriam, idest Maria. ¶ Hæc tamen regula patitur tres exceptiones. Prima, si littera, cui subscribitur seu, habeat punctum dagues, tunc enim seu est vocalis. e. & facit perfecte syllabā, vt אֶתְּכֶם ithechem, idest vobiscum. Secunda, si duo seu sibiipfis immediate succedant, nam tunc secundus eorum profertur vt. e. & primus recolligitur, vt יִפְקְדֵנִי iphquedu, idest visitabūt. Tertia si eadem littera geminatur in vna dictione, tunc si prima earum habeat seu, profertur vt הִלְלוּהוּ aleluia, idest laudate dñm. & huius ratio est, vt vtrāque illarū litterarū sonet in prolatione, quod alias non fieret, & quia talis dictionis haberet aliam significationem. Si tamen secunda geminarum litterarum haberet seu, colligitur, & non profertur. vt רִמְתֶּם romantem, idest exaltastis. ¶ Dicūt etiam hebraei, quod seu profertur aliquando pro vocali i. vel. a. nam si post seu immediate sequatur iod cum quocunque alio puncto vocali, tunc seu profertur pro vocali. i. vt בְּיָד bitad, idest in manu, & בְּיָם btion, idest in die. Si autem littera, cui subscribitur seu, habeat accētum dictionis, tunc seu legitur pro vocali. a. vt אֲשֶׁרִי אֵשׁ אֶפְרַיִם affare hais, idest beat⁹ vir. in principio primi psalmi, quia accentus est in littera sin, cui subscribitur seu. Huius regulæ ratio est, quia vt diximus seu non est punctus vocalis ex sua natura, ideo est multipliciter variabilis, & ponitur pro diuersis punctis. ¶ De sureq.

Dvo sunt genera puncti vocalis de. u. qui vocatur sureq alterum habet tria puncta velut per scalas descendētia hoc modo. קָבוֹץ שְׁפָתַי B qibuc

LIBRI PRIMI

¶ Hi accentus seruiunt ad tria. Primum officium est sicut apud Latinos, & Græcos ad eleuandum, vel deprimendum syllabas dictionum: vt conuenienter proferatur vna queque dictio. Et specialiter loquendo de accentu acuto, qui est accentus dictionis: sciendum, quod ille tam in hebræo, quàm in quocunque alio idiomate sepius mutat significationem dictionis, ex eo quod ipse accentus mutatur ab vna syllaba in aliam, vt **שָׁלַח** salach, si accentus ponatur in vltima syllaba, significat mittere: si autem in prima, significat genus armorum quod dicitur telum. Mutat etiam idem accentus mutatus nomen in verbum, & econtra, vt patet in exemplo premissio, & hic **בָּהָל** bahal si acuatur vltima, est verbum nubere, vel dominari: si autem eleuetur prima syllaba, est nomen, scilicet maritus &c.

¶ Secundum officium accentus hebraici est ad cantum sacre scripturæ, quàm hebræi in suis synagogis cantare solent, eo modo quò Christiani in ecclesiis vtuntur notis illis, vt re mi fa sol la, ita hebræi istis accentibus figuratis. sed in hoc cātu habebant multas varietates iuxta varias materias librorum bibliæ. Nam Penthateuchus & libri historici cantabātur modo plano, & leni. Libri prophetales modo seuro, & satyrico, & adhuc fortius lamentationes Hieremiæ, & Iob. Psalterium autem modo con-templatiuo, & graui. Prouerbia modo plano, & consiliatiuo, Cātica modo alacri, & iocūdo. Ecclesiastes autem modo seuro. sed ad hoc bene intelligendum opus esset experientia viuæ vocis eorum. ¶ Tertium officium accentus hebraici est ad ordinandum pausas, & clausulas medias, & nitegras.

CAP. QVARTVM.

integras. Nam pro mediis clausulis utebantur communiter huiusmodi figuris accentuū **סְנוּלָה רַבִּיעַ זָקֶף קָטוֹן** אֲתַנָּה pro clausula vero integra, idest pro fine clausulæ ponebant hanc figuram accentus, quam vocant **סוֹף פָּסוּק** coph paquq. Est tamen quidam accentus hebraicus nomine **מֶקֶף** maqaph, qui ad nullum trium prædictorum officiorū deferuit, sed tantū ad coniungēdas dictiones orationis inter se, maxime quādo altera earū est monosyllaba, vt **גֵּן-אֶדֶן** Gen. i. **אֵר-אֵר** idest sit lux, & fuit lux. Et ita in multis aliis locis.

¶ Ad maiorem autem noticiam horum accentuum notandum est, quod omnes illi habent differentes figuras à punctis vocalibus & aliis prædictis, exceptis tribus iam dictis, scilicet cegulla, rabiach, & zaqeph qaton. nam cegulla assimilatur cegol, sed zaqeph qaton apparet seua. Sed eorum differentia hæc est, quia cegol & seua semper scribuntur sub litteris, sed isti duo dicti accētus semper supra litteras ponuntur. Rabiach item assimilatur puncto cholem, sed differt ab eo in hoc, quia semper cholem scribitur in extremitate sinistra litteræ. sed iste accētus semper scribitur superius in medio litteræ. Sequuntur exēpla. **קָטוֹן זָקֶף קָטוֹן** zaqeph qaton **רַבִּיעַ** rabiach **סְנוּלָה** cegulla.

¶ Ad habendum autem perfectam noticiam omnium accentuum hebraicorum, ponuntur hic eorum nomina & figuræ secundum vsum Hispanorum hebræorū, apud quos vigeat rectissima pronuntiatio, lectura, & tota grāmatica hebraica, maxime Toleti, Cesaraugustæ, & Zamora. Et sunt quæ sequuntur.

זרקה במקדש שופר הולך סעולה פזיר
 גליל בית בן יוכן קדני פלדך ד
 ואלשם הרצון אזלא גליש שני גליש
 פסוק רביע שופר בחופך קדבא
 חרין קדבין יתב זקא קטון ד
 זקא גליל מאקד טרחא איתת
 של שלת תרי טעמי דרנא תביר
 סוף פסוק

¶ Verum in tribus libris, qui sunt Iob/Psalterium, &
 Prouerbia cum eorū cantus esset valde differens ab aliis,
 aliqui istorum accentuum mutantur, maxime duo, quia
 pro segulla saepius ponitur maqel מקל & pro thirca
 vel thalsa ponitur cinoreth צנורת. ¶ Et sic est finis
 primi libri harum introductionum grammaticę Hebrai-

Sed

Sed ad facilitorem vsum omnium regularum predictarum,
 subnectemus hic duas orationes communes Christiano-
 rum hebraice scriptas, scilicet Pater noster, & Ave maria.

¶ Pater noster.

regnū tuū adueniat nomē tuū sanctificet q̄ es i celis p̄f n̄r
 אבינו שבשמים יתקדש שמך ונא מלכותך
 panē n̄m in terra, et in coelo sicut volūtas tua fiat
 יעשה רצונך כמו בשמים גם בארץ לחמנו
 debita n̄ra nobis & dimitte hodie nobis da cotidianū
 תמידית הן לנו היום וסלח לנו אשמותינו
 nos iducas & ne debitoribz n̄ris dimittimz & nos sicut
 כמו שאנו סורחים לאשמינו ואל תבריאנו

Amē a malo libera nos sed in tētatōnē

בנסיון אך הצילנו מרעה אמן :

¶ Ave maria.

benedicta tecū dñs gr̄a plena maria Ave
 שלום לך מרים מלאת החן יהוה עמך ברוכה
 sancta iesus vētris tui fructus & bñdicta i mulieribz tu
 את בנשים וברוך פרי בטןך ישוע קדושה
 Amē p̄ctōribz p nobis ora dei mater maria
 מרים אם האלהים התפללי בעדנו חסאים אמן
 pleni sunt sabaoth deus dñs sanctus sanctus sanctus
 קדוש קדוש קדוש יהוה אלהי צבאות מלא

B 4

bñdi

LIBRI PRIMI

benedictus in excelsis osanna gloria tua & terra coeli
 שְׁמִים וָאֶרֶץ כְּבוֹדָךְ הוֹשֵׁעַ נָא בְּמִרְיָם : בְּרוּךְ
 Aleluia. dñi in noīe q̄ venit
 הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה : הַלְלוּהָ :
 Iudæorum Rex Nazarenus Iesus
 יֵשׁוּעַ נֹצְרִי מֶלֶךְ יְהוּדִים

ascēdet de radice ei⁹ & flos iesse de radice virga & egrediet⁹
 וְיֵצֵא הָמָר מִזֹּעַ יֵשִׁי וְנֹצֵר מִשְׁרָשָׁיו יִפְרֹה

¶ Significationes nominum litterarum hebraicarum.

- א Doctrina vel mansuetudo.
- ב Domus.
- ג Retributio vel plenitudo.
- ד Paupertas vel tabula.
- ה Esse vel ex vel ecce.
- ו Principium vel charitas.
- ז Nutritio vel arma.
- ח Vita vel contritio vel descensio.
- ט Lutum vel scopa.
- י Laus vel manus vel confessio.
- ך Humiliatio vel palma manus vel nubes.
- ל Doctrina vel disciplina.
- ם Aliquid vel ex his.
- נ Filiatio vel eternum vel progenies.
- ס Coniunctio vel appositio vel sustentatio.
- ע Oculus vel fons.

CAP. PRIMVM.

- פ Os oris vel hic loci.
- צ Iusticia vel iustus.
- ק Circundatio vel fortificatio.
- ר Paupertas vel principium.
- ש Mutatio vel secundatio. *ardentes.*
- ת Signum vel stupor syriacæ.

¶ Sunt adhuc præter has nominum istorum interpretationes, quædam aliæ minus tamen vsitatae, quas oportet ex vocabulario Hebraico excerpere.

¶ INCIPITVR SECVNDVS LIBER

harum introductionū grāmaticæ Hebraicæ, de nominū, pronominū, & verborū declinatione, atq; coniugatione.

¶ Cap. primum de genere nominum.

Quia iam dictum est, quemadmodum ex litteris fiant syllabæ, & ex syllabis dictiones, iam opus est, vt declaremus qualiter ex dictionibus construatur orationes, qua de causa ipsæ dictiones vocantur partes orationis. Et licet græci, atque latini plures ponant partes orationis, idest modos dictionum, hebræi tamen solis tribus orationis partibus contenti sunt, quas vocant שֵׁם מִלָּה פְּעֵל sem poḥal & milla, idest nomen verbum, & dictionem. nam ad nomen reducunt pronomen, sed participium ad nomen simul & verbum. per milla omnem dictionem indeclinabilem intelligunt, idest Præpositionē, Aduerbum, Interlectionem, & Coniunctionem. Et hūc modum quasi magis naturalem sequutus est Aristoteles in sua logica, qui solum posuit nomen, & verbum, atque fincha

SECVNDI LIBRI

sinategoreuma, idest consignificationē, idest dictionem.

¶ Incipiamus igitur dicere de nomine. & dimissis omnibus his, in quibus hebræi cum græcis, & latinis concordant, quia illa nobis sunt notissima, scilicet diffinitio nominis, diuissio eius per substantiuū & adiectiuū, atq; sex nominis pprietates, scilicet qualitas, genus, species, numerus, figura, casus, seu declinatio, solū declarabim⁹ ea, quæ ppria sunt hebræo idiomati, & quæ ex græcis & latinis sciri nō possunt. Hæc sunt maxime quattuor, genus, declinatio, numerus, & casus. ¶ Genera nominū apud hebræos licet possent quinq; distingui, scilicet masculinū, foemininum, cōmune duorum, dubium, & promiscuum, quia neutro genere carent, tamē omnia ad duo genera reducūtur videlicet masculinū & foemininū. de quibus solis dabūtur regulæ artis. Masculinum genus vocant hebræi זָכָר zachar, foemininum נְקֵבָה neqeba. Ad horum generum cognitionem dantur tres regulæ principales.

¶ Prima est naturalis per sexum in animalibus, scilicet quod nomina masculinū siue propria, siue cōmunia sunt generis masculini. vt אַבְרָהָם abraham אִישׁ is. idest vir. Et nomina foemininū siue propria, siue cōmunia sunt generis foeminini. vt שָׂרָה sara אִשָּׁה issa, idest mulier. Et nomina rerum vel proprietatū, quæ conueniunt tam masculis quā foeminis, sunt communia duorum generum. vt אָדָם adam, idest homo חַיִל chall, idest fortis, sed hæc notissima regula est apud omnes, quia vero sunt quedam alia nomina aliarum rerum in quibus nullus est sexus, ideo dantur aliæ regulæ de genere.

Secūda

CAP. PRIMVM.

¶ Secūda regula est per terminationem, scilicet quod omnia nomina hebraica terminata in aliqua istarum trium litterarū אֵת aleph, he, thau, cōmuniter sunt generis foeminini. vt צָבָא çaba, idest militiā צָמָא çama, idest sitis בְּרָכָה beracha, idest benedictio תּוֹרָה thora. i. לֶאֱזוּת oth, idest signū vel littera שִׁבּוֹלֶת siboleth, idest spica. Nomina vero desinētia in quacūq; aliam litterā hebraicam cōmuniter sunt generis masculini. vt בְּכוֹר bechor, idest primogenitus. Sed ista regula multas patitur exceptiones, maxime pro secunda eius parte de masculinis, quia pleraque talium nominum inueniuntur sæpius adiuncta nominibus adiectiuis aut verbis, vel participiis foemininis, idest quæ terminantur in aliqua illarum trium litterarum generis foeminini. nam tunc illa nomina sunt foeminina. & eadem erunt masculina sine illis litteris finalibus in se vel in suis adiunctis. vt Ecclesiastes primo וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ זָרַח, idest oritur sol. ibi affemes est generis masculini, quia verbum eius zarach est masculinū, vt patet ex littera finali. sed Naū. 3. וְשָׁמַשׁ זָרַח, i. sol ortus est. ibi semes est foemininū, quia verbū ei⁹ zarcha est foemininū quia terminat in he. Itē tertii Regū. 19. וַיִּחַזַק מְפָרֵק הָרִים, idest spiritus grandis & fortis subuertens montes. vbi illud nomē ruach, idest ventus habet tria adiectiua. primū foemininū, scilicet gedola, idest grādis quia terminatur in littera he, alia duo sunt masculina. f. vechazaq. i. & fortis mephareq. i. subuertēs quia terminātur in aliis litteris &c.

¶ Tertia regula de cognitione generis nominum est, per terminationem numeri pluralis. quia nomina masculina

Una communiter in plurali terminantur in. im. foemina vero in. oth. vt **אִשָּׁה אִשֹּׁת** idest vir viri. **אִשָּׁה אִשֹּׁת** idest mulier mulieres. **דְּבַר דְּבָרִים** idest verbum verba. **תּוֹרָה תּוֹרוֹת** idest lex leges. Sed hæc regula non est vsquequaque vera, nam patitur plerumque exceptionem, vt in declinatione nominis dicemus. Aduerte hic quod in nominibus animalium, quæ habent sexum, de quibus in prima regula supra, omne nomē masculinū potest formare de se foemininum terminatum in littera. he. vt **נֶעֱרָה נֶעֱרָה** idest puer puella **פֶּרֶד פֶּרֶדָה** mulus mula. **זָכָן זָכָנָה** idest vetulus vetula **פָּרָה פָּרָה** taurus vaca.

¶ Notandum etiam, quod in nominibus animalium brutorum, idest quadrupedum, & volatiliū sunt quædam nomina generis promiscui hoc est, quæ sub vno genere significant masculinum, & foeminam, vnde & talia nomina quandoque inueniuntur adiuncta adiectiuis vel verbis masculinis, quandoque foemininis. vt **בָּקָר** bos **יוֹנָה** columba **נֶשֶׁר** aquila **נֶמֶל** camellus **צִפּוֹר** passer **עוֹרֵב** coruus, Et ita de multis aliis sine numero.

¶ Cap. secundū de declinatione nominum.

D Eclinationes nominum apud Hebræos, sicut & apud Hispanos, & quosdam alios non variantur per casus, sed solum per numeros. quia nominis terminatio in omnibus casibus numeri singularis est eadem, sed variatur in numero plurali. quæ variatio duplex est, vt iam diximus in tertia regula generis, ideo duæ tantū sunt nominum hebræorum declinationes. ¶ Prima est nominum masculinorum, quorum numerus pluralis terminatur

tur in. im. a quacunque numeri singularis terminatione. Quæ formatio duobus modis fieri potest. Primo addita syllaba. im. super numerum singularem. Secundo mutata vltima littera singulari in. im. vt **חֵץ חֲצִים** idest sagitta sagittæ **שֶׁבֶלֶת שְׁבִלִים** idest spica spicæ. ¶ Secunda declinatio est nominum foemininorum mittentium pluralem numerum in. oth. a quacunque singularis numeri terminatione. Quæ etiam formatio duobus modis fieri solet, aut addita syllaba. oth. aut vltima littera mutata in. oth. vt **צָבָא צְבָאוֹת** militia militiæ **מִלָּה מִלּוֹת** dictio dictiones. vnde ex hoc exemplo de milla. habes quod quando vltima nominis littera fuerit he illa excluditur in formatione prædicta numeri pluralis in im. vel in oth. vt **שָׁנָה שָׁנִים** idest annus anni. Sed ab hac regula declinationum, atque etiam a tertia regula generis superius posita, excipiuntur quedā nomina. nam sunt quedam masculina mittentia pluralem numerum in. oth. & quedam foeminina in. im. alia denique tum masculina, tum foeminina, quæ implurali vtranque habent terminationem hoc est in. im. & in. oth.

¶ Masculina in. oth. sunt hæc fere.

אָב אָבוֹת	Pater patres.
בֶּכּוֹר בְּכוֹרוֹת	Primogenitus primogeniti.
חֵלֶם חֲלוֹמוֹת	Somnium somnia.
מֵאֹר מְאוֹרוֹת	Luminare luminaria.
מִזְבֵּחַ מִזְבְּחוֹת	Altare altaria.
מֶטֶר מְטָרוֹת	Pluuia pluuiæ.
מָקוֹם מְקוֹמוֹת	Locus loca.

Tabern

SECVNDI LIBRI

משכן משכנות	Tabernaculum tabernacula.
סיר סירות	Olla ollæ.
קהל קהלות	Ecclesia ecclesiæ.
קול קולות	Vox voces.
קיר קירות	Paries parietes.
שדה שדות	Campus campi.
שם שמות	Nomen nomina.
¶ Fœminina in. fm. sunt hæc fere.	
אבן אבנים	Lapis lapides.
אזן אזנים	Auris aures.
אלה אלים	Quercus quercus.
אלמה אלמים	Manipulus manipuli.
אימה אימים	Timor timores.
אשה נשים	Mulier mulieres.
ביצה ביצים	Ouum oua.
דבילה דבילים	Carica caricæ.
דבורה דבורים	Apis apes.
דרך דרכים	Via viæ.
חטה חטים	Triticum tritica.
יענה יענים	Strutio strutiones.
כוסמת כוסמים	Far farra.
לבנה לבנים	Later lateres.
מופת מופתים	Miraculum miracula.
נמלה נמלים	Formica formicæ.
סאה סאים	Mensura mensuræ.
עין עינים	Oculus oculi.
עיר ערים	Ciuitas ciuitates.
פילגש פילגשים	Concubina concubinæ.

Mani

CAP. SECVNDVM.

צבת צבתיים	Manipulus manipuli.
רחל רחלים	Ouis oues.
שבלת שבילים	Spica spicæ.
שושנה שושנים	Rosa rosæ.
שנה שנים	Annus anni.
שעורה שעורים	Ordeum ordea.
תאנה תאנים	Ficus fict.
¶ Masculina & fœminina in. fm. & in. oth.	
אימה אימים	Timor timores.
אמר אמרים	Verbum verba.
דור דורים	Generatio generationes.
דלת דלתים	Ianua ianuae.
חצר חצרים	Villa villæ.
מלה מלים	Dictio dictiones.
מעין מעינים	Fons fontes.
עון עונות	Peccatum peccata.
פנה פנים	Angulus anguli.
צלע צלעים	Latus latera.
קרן קרנים	Cornu cornua.
שנה שנים	Annus anni.

Possibile est autem, quod sacram scripturam legentes quædam alia nomina irregularia inueniant præter hæc, sed ista sufficiant exempli gratia.

¶ Sed circa formationem supradictam nominum regularium a singulari numero in pluralem notandum, quod plerumque præcedentium syllabarum vocales mutantur, sed non semper vno modo. pro qua varietate dantur istæ tres regulæ.

Prima

¶ Secunda regula est, de nominibus duarum syllabarum, quod illa cuiuscunque sint generis, plerumque mutant vocalem in vocalem. vt דְּבַר דְּבָרִים idest verbum חֵלֶק חֻלְקִים idest pars. Sed excipiuntur nomina hebraica, quæ habent similitudinem cum his dictionibus nihil significantibus פֶּעַל פָּעַל פָּעִיל פָּעִיל פֹּעַל פֹּעֵל פֹּעֵל פֹּעֵל quoniam nomina, quæ sequuntur proportionem harum dictionum, non mutant vocalem à singulari numero in pluralem. vt זֶאֱבִי זְאֵבִים idest lupus lupi. quod sequitur proportionem dictionis פָּעַל & ad hanc rationem reducuntur alia plura nomina bisyllaba. Verumtamen nomina habentia similitudinem cum illa dictione פָּעִיל si in littera media non habuerint daques, mutant primā vocalem in aliam. vt בָּרוּךְ בְּרוּכִים idest

CAP. TERTIVM.

¶ Tertia regula est de nominibus polysyllabis, idest trium aut plurium syllabarum. quod talia nomina plerunque nihil mutant. vt תֵּאֵנִי תֵּאֵנִי idest ficus fici. Dixi plerunque, quia poterit inueniri exceptio contra hanc regulam. vt יַעֲנֵה יַעֲנֵה .i. strutio strutiones, & sic de aliis.

¶ Cap. tertium de numeris nominum.

Numerus communis proprietas est quattuor partium
Orationis declinabilium, quæ sunt Nomen, Prono-
men, Verbum, & Participiū. Et licet apud latinos sit tan-
tum duplex numerus singularis, & pluralis, tamē Hebræi
sicut & Græci tertium habent numerum, scilicet dualem.
Verum hoc nō nisi in solo nomine, nam verbum, & par-
ticipium, atque pronomen solos duos habent numeros
singularem, & pluralem. nomen autem habet tres nume-
ros. Singularis numerus hebraicæ dicitur שׁוֹן יָחִיד
hoc est lingua vnus. vt אִישׁ אִשָּׁה idest vir mulier. De
cuius numeri terminatione nulla est certa regula, eo quod
sit principium. Exceptis nominibus foemininis termina-

C tis

SECVNDI LIBRI

tis in aliqua illarum trium litterarum **אָתָה** de quibus in
precedenti capitul. de genere dictū est. A nomine mascu-
lino singulari formantur & plurale masculinū & singula-
re, atq; plurale fœmininū, de qua formatione etiā dixim⁹
in. 2. cap. ¶ Dualis vero numer⁹ hebraice dī **שְׁנַיִם**
ideſt lingua duorū. Et terminatur ſemper in. im. ſiue no-
men ſit masculinū, ſiue fœmininū. & formatur a ſingulari
numero addita ſyllaba. im. vel vltima littera mutata in. im.
Et talia nomina dualia ſemper habent accentū in penulti-
ma ſyllaba, quæ ſubſcribitur cū vocali pūcto de. a. cameç,
vel pathach. Et oīa fere huiusmodi nomina ſignificāt res
binas, ideſt quæ ſemp dux iūctæ reperiūtur. vt **יָדַי**
ideſt manus man⁹ **אָזְנוֹי** **אָזְנוֹי** **אָזְנוֹי** **אָזְנוֹי** **אָזְנוֹי** **אָזְנוֹי**
ideſt oculus oculi **רַגְלֵי** **רַגְלֵי** **רַגְלֵי** **רַגְלֵי** **רַגְלֵי** **רַגְלֵי**
ideſt naris nares. ¶ Pluralis deniq; numer⁹ hebraice dici-
tur **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים** **רַבִּים**
ideſt viri mulieres. Sed aduertendū, quod ſunt quædā no-
mina, q̄ in numero ſingulari habēt ſimilē terminationē ſi-
cut noīa dualia, vel pluralia masculina, quia terminant in.
im. vt **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים** **תָּמִים**
innocēs **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים** **קָדִים**
subſolan⁹ vêtus **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם** **מִצְרַיִם**
ægyptus **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים** **לִדְרִים**
nomē p̄priū viri. Aduertendū tamē, qđ
aliquādo ab huiusmodi noīb⁹ deſinētib⁹ in. im. auferē p
apocopē mem finalis, & tūc accipit tale nomē terminatio-
nem p̄noīs primæ p̄ſonæ vel ſingularis, vel pluralis. Exē-
plū primū. 2. Reg. 22. **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי** **עָמִי**
& liberabis me a cōtradictionib⁹ populorū. pro quo tamē beat⁹ Hie-
ronym⁹

CAP. TERTIVM.

onym⁹ trāſtulit populi mei, denotās, qđ dictio **hammi** ſit
nomē cōpoſitū cū pronōie primæ p̄ſonæ in numero ſin-
gulari. Sed clar⁹ exemplū eſt illud. 2. Reg. 23. vbi dicitur
רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי **רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי** **רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי** **רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי** **רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי** **רֹאשׁ הַשְּׁלִישִׁי**
i. princeps ductū exercitus. Exēplū ſecūdi
Hiere. 22. **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי** **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי** **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי** **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי** **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי** **וַתִּפְתָּח לִי חַלּוֹנִי**
hoc eſt, q aperuit ſibi feneftras,
vbi dixit challonai pro challonim. Itē eſt alia exceptio, qđ
aliquādo hæc noīa mutāt mem finalē in nun. vt Eze. 4.
לֶקֶן הָרִמִּי **לֶקֶן הָרִמִּי** **לֶקֶן הָרִמִּי** **לֶקֶן הָרִמִּי** **לֶקֶן הָרִמִּי** **לֶקֶן הָרִמִּי**
i. in fine dierū. Illud quoq; notādū, eſſe quædā noīa dua-
liter, aut pluraliter declinata in. im. deſinētia, q̄ carēt nume-
ro ſingulari, cuiusmodi ſunt, quæ ſequūtur **חַיִּים** **חַיִּים** **חַיִּים** **חַיִּים** **חַיִּים** **חַיִּים**
i. vitæ **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. mixta **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. ſtathera **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. brachæ **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. facies **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. meri-
dies **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. molē **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים** **מִכְנָסִים**
i. coeli &c. Et i huiusmodi noīb⁹
pluraliter declinatis etiā intelligitur numerus ſingularis,
niſi eis adiūgatur adiectiuū, verbū aut participiū determi-
nans certū numerū. vt Pſal. 93. **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים**
i. aquæ multæ. vt Genesis. 18. **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים** **מַיִם רַבִּים**
i. parū aquæ. Sūnt etiā diuerſo alia
noīa, quæ carēt numero plurali cuiusmodi ſunt, q̄ ſequū-
tur & fortasſe alia plura **גֵּרָה** **גֵּרָה** **גֵּרָה** **גֵּרָה** **גֵּרָה** **גֵּרָה**
i. granū **הֵינִי** **הֵינִי** **הֵינִי** **הֵינִי** **הֵינִי** **הֵינִי**
i. mēſura **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. ſiccitas **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. vinum **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. luna **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. calor **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם** **חֹם**
i. acetum **חֹ**

SECVNDI LIBRI

in vsu numerū plurālē, quamq̃ possem illud formare, si opus fuerit. vt **נְבוֹנִים** .i. supbia **יְלָדֵי** iuuentus **כְּלָמֹת** verecundia **שְׁכָלֹת** humilitas, & in his quia fœminina sunt, pluralis numerus terminatur in.oth. præcedente littera iod. vt **נְבוֹנִיּוֹת** .i. superbia **יְלָדֵיּוֹת** .i. iuuentutes.

¶ Cap. quartum de casibus nominum.

Sermo hebraicus præter cōmunem vsum latinorum, & Græcorum non variat casus nominum per terminationes, quandoquidē omne nomen hebræum est indeclinabile per omnes casus, excepta differentia numeri singularis, & pluralis, de qua superius dictum est. Ad cognoscendum ergo in quo casu ponitur quodlibet nomen in serie orationis hebraicæ ponuntur tres regulæ principales.

¶ Prima regula est per constructionem nominis cum verbo, vel nominis cum nomine. Nam si nomen adiungatur verbo in ratione suppositi, est nominatiui casus, si vero in ratione appositi vel personæ patientis, est accusatiui, vel alterius obliqui casus. exemplum **אִישׁ אָכַל לֶחֶם** idest vir comedit panem. clarum est quia **אִישׁ** est nominatiuus, & **לֶחֶם** est accusatiuus. Sed si nomen substantiuū adiungatur nomini substantiuo, primum eorum est nominatiui casus, & regit post se alterum in casu obliquo, scilicet genitiuo, vel aliquo alio. exemplū **שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד** idest salomon filius dauid. clarum est, quod **שְׁלֹמֹה** est nominatiuus, & **דָּוִד** est genitiuus, Et sic de aliis.

¶ Secunda regula, & tertia sunt per articulos, vel præpositiones, nam quædam sunt præpositiones inseparabiles, quæ scilicet adduntur nomini per compositionem. alie

separa-

CAP. QVARTVM

separabiles, idest additæ nomini per appositionem, utrisque illarum utitur sermo hebraicus ad designandos casus. ¶ Sit ergo secūda regula de præpositionib⁹ inseparabilibus, quæ sunt istæ quattuor litteræ. **הַ** Prima istarum, scilicet he est articulus nominatiui in quocunque numero, & genere nominis, & subscribitur per vocalem. a. vt **הָאִישׁ** idest vir **הָאִשָּׁה** idest mulier **הָאֲנָשִׁים** idest viri **הָאִשָּׁוֹת** idest mulieres. Verumtamen in nominibus polysyllabis incipientibus a littera. he. vel haim prædictus articulus subscribitur per vocalem. e. çegol. vt **הָהָרִים** .i. montes **הָעָרִים** idest ciuitates. Istæ etiam articulus he denotat genitiuum, sed ad cognoscendum cuius casus est nomen habens talem articulū. i. quādo est nominatiui, & quādo genitiui casus, recurrendū est ad primā regulā de cōstructione. Aduertendū vero, qd̃ nomē regens post se genitiuū non scribitur cū isto articulo he. vt Genesis. 2. **תְּלִדֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ** .i. generationes coeli, & terræ. Nomina quoq̃ propria hominū, & locorū nō recipiunt prædictū articulū he. neq̃ possunt immediate post se regere genitiuū nisi interueniat aliud nomē appellatiuum. vt Deute. 35. **מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים** .i. moyses vir dei. Ex hoc sequitur, quod quādoq̃q̃ duo vel plura nomina propria in serie textus immediate iuncta sunt, omnia in eodem casu nominatiuo ponunt. vt Exodi. 1. **רְאוּבֵן שִׁמְעֹן לֵוִי וְיְהוּדָה** idest ruben, simeon, leui, & iudas &c. Secunda littera, scilicet lamed est articulus datiuus, Tertia, scilicet mem est articulus ablatiuus, Quarta littera, scilicet beth est articulus effectiuus, idest casus septimi. Accusatiuus non habet arti-

C 3

culū

SECUNDI LIBRI

culum inseparabile, sed separabile, de quo infra dicemus. Vocatiu⁹ est similis noiatiuo excepto, qđ fere semp ponitur sine articulo. Cognoscit⁹ etiā vocatiu⁹ in scriptura hebraica per dictionis geminationē, vel triplationē. Exēplū primi. vt Gen. 22. Abrahā abrahā. Exēplū secundi Hiere. 22. Terra terra terra audi verbū dñi. Aliquādo tamē vocatiuus nō geminat dictionē, vt patet in codē cāp. Genes. 22. Aduerte tandē pro hac secūda regula, qđ ille articulus. he. potest poni cū omib⁹ casib⁹, sed post litterā ppriā, q̄ est articulus illius casus. Nūc exēplar ponam⁹ in quo omnia prædicta in hac secūda regula plane intelligantur.

¶ Singulari numero.

איש vel איש Nominatiuo viri.

איש vel איש Genitiuo viri.

לאיש vel לאיש vel לאיש Datiuo viro.

את איש vel את איש Accusatiuo virum.

איש איש Vocatiuo o vir.

מאיש vel מאיש vel מאיש Ablatiuo a viro.

עם איש vel עם איש Effectiuo viro.

¶ Plurali numero.

אנשים vel אנשים Nominatiuo viri.

אנשים vel אנשים Genitiuo virorū.

לאנשים vel לאנשים vel לאנשים Datiuo viris.

את אנשים vel את אנשים Accusatiuo viros.

אנשים אנשים Vocatiuo o viri.

מאנשים vel מאנשים vel מאנשים Ablatiuo a viris.

עם אנשים vel עם אנשים vel עם אנשים Effectiuo viris.

Et se

CAP. QVARTVM.

Et secūdū hūc modū explicari debēt casus oīum aliorū nominū tā masculinorū, q̄ foemininorū, & in singulari numero, & in plurali. ¶ Tertia regula cognoscendi casus nominū est p articulos, q̄ sūt ppositiones separabiles. Et sunt iste qnq⁹ עם מן את אל של Prim⁹ articulu⁹. sel. est genitiui. Secūdu⁹. el. est datiuui. Terti⁹. eth. est accusatiui. Quartus. min. est ablatiuui. Quint⁹. him. est effectiuui casus. Noiatiu⁹ autē, & vocatiu⁹ nō habēt articulos separabiles, sed solū inseparabiles, de quib⁹ supra. Et cū his etiā articulis separabilib⁹ pōt poni he articulus inseparabilis p oēs casus, potest etiā prætermitti & nō poni. sed quādo ponitur cū eis, semper postponitur eis. vt patet in hoc exemplo.

איש vel איש Nominatiuo viri.

של איש vel של איש Genitiuo viri.

אל איש vel אל איש Datiuo viro.

את איש vel את איש Accusatiuo virum.

איש איש Vocatiuo o vir.

מן איש vel מן איש Ablatiuo a viro.

עם איש vel עם איש Effectiuo viro.

Eodem modo in numero plurali tam in masculinis, q̄ in foemininis nominib⁹. Aduertendū, quod ille articulus sel, qui est genitiui raro ponitur in sacra scriptura. Excepto in nominib⁹ cōpositis cum pronomine. vt Cāticorū primo כרמי של. i. vinea mea vel mei. vbi nō sine mysterio addit ille genitiu⁹ selli, qui alias videretur superfluius.

¶ Sed redeūdo ad secūdā regulā de articulis, seu ppositiōnibus inseparabilib⁹ notandū est primo, quod licet illæ quattuor litteræ, aliquando sint de substantia nominis, ta

SECVNDI LIBRI

men quando sunt litterę accidentales, & denotāt casus no-
minum, cōmuniter littera prima nominis, quę immēdia-
te sequitur articulum, scribitur cum dagues, maxime quā-
do he, lamed, & beth, scribuntur cum vocali. a. & mem per
vocalē. i. vt **בְּמִקּוֹם מִמִּקּוֹם לְמִקּוֹם הַמִּקּוֹם** idest lo-
cus loco a loco in loco. ¶ Item quādo nomen aliquod
regit post se genitiuum, articulus datiu lamed, & beth ef-
fectiu scribuntur cum pūcto seu. vt **גֵּנְזָרִי** idest vocis
idest vocis sare. & **גֵּנְזָרִי פְּלִשְׁתִּים** idest in ter-
ra philistinorum. Et idem punctus subscribitur eisdem ar-
ticulis, quando tale nomen habet post se adiectiuū. vt **גֵּנְזָרִי**
גֵּנְזָרִי idest gentem magnam. & **גֵּנְזָרִי** idest in domo vna. Hoc tamen non obserue-
tur quādo tale adiectiuum habet articulum he, quia tunc
prædictæ litteræ habent vocalem. a. vt **גֵּנְזָרִי** idest in deserto grādi. Articulus quoque
accusatiui, scilicet, eth. aliquando deseruit ablatiuo vt **גֵּנְזָרִי**
גֵּנְזָרִי idest cum ioseph. Aliquando etiam he
ponitur in fine dictionis pro articulo accusatiui. vt **גֵּנְזָרִי**
גֵּנְזָרִי idest ad ægyptum. Si præterea prima lit-
tera nominis tam proprii, quā communis habet seu, ar-
ticuli datiu ablatiu, & effectiu debent subscribi cum
vocali. i. hiriq. vt **גֵּנְזָרִי** idest iusticię **גֵּנְזָרִי** idest de iu-
sticia **גֵּנְזָרִי** idest in iusticia. Hoc maxime fit, quando ta-
le nomen regit genitiuum. vt **גֵּנְזָרִי** idest in verbo domini. Illud quoque sciendum, quod lamed ar-
ticulus datiu, & beth effectiu in nominibus propriis ho-
minum, & locorum subscribitur cum seu. vt **גֵּנְזָרִי**.

וְאֵם בְּסוֹף הַבַּיִת בְּמִקּוֹם לְמִקּוֹם
וְאֵם בְּסוֹף הַבַּיִת בְּמִקּוֹם לְמִקּוֹם

CAP. QVARTVM.

וְאֵם בְּסוֹף הַבַּיִת בְּמִקּוֹם לְמִקּוֹם idest dixit deus noe. & **נִמְרִי** idest in seruo meo moyse. Et quando no-
men incipit a littera iod cum seu. vt **יְהוּדָה** tunc si præ-
dicti tres articuli venerint cum chiriq prædicta littera iod
remanet ociosa. vt **יְהוּדָה מִיְהוּדָה בְּיְהוּדָה** idest iu-
de, de iuda, cum iuda. ¶ Notandum secundo circa secun-
dam regulam, quod omne nomen pollysyllabū incipiens
a puncto vocali. a. si construat post se cum genitiuo mu-
tat vocalē. a. in seu, q̄ est vocalis. e. vt **יְהוּדָה** idest locus
si regat genitiuum, dicimus **יְהוּדָה** idest locus
altaris **יְהוּדָה** idest verbū domini **יְהוּדָה** idest
campus ephron. Excipiuntur tamen ab hac regula nomi-
na, quorum prima littera est gutturalis, quia talia nō mu-
tant vocalem. a. etiam si regant genitiuum, neque etiam in
formatione pluralis. vt **אֶרֶץ הַבְּרִית** idest arca foederis.
Indictionibus præterea dissyllabis, quorum littera media
est iod. vt **בֵּית** & alia huius pportionis, littera iod manet
ociosa, quādo tale nomē regit genitiuū. vt **בֵּית יִשְׂרָאֵל**
idest israel, eodē modo **בֵּית זֵית** idest oliuetū, dicim⁹
idest oliuetū olei. similiter **חֵיל** idest exercitus. dicim⁹ cū ge-
nitiuo **חֵיל פְּרַעֲהוֹ** idest exercitus pharaonis. Idē accidit in præ-
dictis nominibus, quādo cōponuntur cū pronōie. vt **בֵּיתִי**
idest domus mea. Et quādo declinātur in plurali numero
בֵּיתֵינוּ idest oliuæ. rerum aliquādo in talibus profertur lit-
tera iod. vt **חֵילֵינוּ** idest exercitus pluraliter. Nomina
quoque in plurali desinentia in. im. tam masculina, quā
fœminina, quando post se regunt genitiuū, perdunt mem-
ultimam, & punctus chiriq mutatur in çere cum aliquali
etiā

SECVNDI LIBRI

etiam mutatione aliorum punctorum vocalium iuxta regulas supradictas, vbi supra in declinatione nominum. **וְכָל בְּנֵי אֲבָרָהָם** idest filii, adde genitiuū dicemus **בְּנֵי אֲבָרָהָם** idest filii abrahā. similiter **דְּבָרִים** idest verba. cum genitiuo dicemus **דְּבָרֵי הַיָּמִים** idest verba dierū &c. Sed hæc mutatio aliquando etiam reperitur sine regimine genitiui. vt **עַל דֶּרֶךְ שְׂדֵהוּ** idest ambulantes per viam loquimini. Numero duali penultima vocalis quæ est. a. vertitur iucere vocalē. e. vt **יְדֵי נְשִׁים** idest manus mulierū &c. ¶ Nomina præterea trium syllabarum, quarum duæ priores litteræ subscribuntur cum puncto vocali. a. si sequatur genitiuus, posterior punctus prædictorū mutatur in seua, & illa littera colligitur a syllaba præcedēte. vt **אֲנָשִׁים** idest homines, cum genitiuo dicimur **אֲנָשֵׁי הָעִיר** idest homines ciuitatis. similiter **חֲכָמִים** idest sapiētes, cum genitiuo dicimus **חֲכָמֵי לֵב** idest sapiētes cordis. Est etiā aduertendū, quod nomina fœminina definiētia in litterā he in numero singulari, quādo regūt post se genitiuū, mutant illud he in thau, cū mutatione aliorū punctorū, de qua dictū est. vt **צְדָקָה** idest iusticia, cū genitiuo dicimur **צְדָקַת הַצְּדִיק** idest iusticia iusti. similiter **שָׁנָה** idest annus, cū genitiuo dicimus **שָׁנַת רִצּוֹן** idest annus propitiatiōis. sed hæc regula intelligit solū in nominibz, q̄ habent vocalē. a. ante he. nā vbi nō occurrit vocalis punctus de. a. nō mutatur he in thau. vt **שֶׁדָּה** idest capus. & ratio huius est, quia talia nomina nō sunt fœminina. Excipitur etiā hoc nomē **לֵילָה** idest nox, in quo littera he tollitur, & nō mutatur in thau, quādo regit genitiuum. vt Exodi. 12. **לֵיל**

CAP. QVINTVM.

לֵיל idest nox obseruationū. Nomina quoq; fœminina, quæ nec definiūt in he nec in thau, quādo regunt genitiuum, aliquando accipiunt thau in fine. vt **דְּבָר** idest verbum, cum genitiuo dicimus **דְּבָרַת שְׂבוּעָת** idest verbum iuramenti. similiter **אָמַר** idest dictum, cum genitiuo dicimus **אָמַרַת אֱלֹהֵי** idest dictum dei.

¶ Cap. v. de noibz deriuatiuis, de relatiuis, & de numeralibus, atque de numeris litterarum.

Sunt autē apud Hebræos sicut & apud Græcos, & Latinos quædā deriuatiuorū noīm species hic notadę. ¶ Patronymica noīa dicunt q̄ deriuātur a noībz patrū. vt **יִשְׂרָאֵלִי** idest filius vel nepos aut aliquis descēdens ab israhel, qui & iacob. similiter **יִמְיָנִי** idest filius vel nepos vel descēdens a iamin. ¶ Gentilia nomina sunt, q̄ deriuātur a nominibz alicuius gētis vel nationis. vt ab **אַרָם** idest syrus. ¶ Possessiuua nomina in hebræo nō differūt a patronymicis & gētilibus. Terminātur autē huiusmodi noīa om̄ia hoc modo, masculina in. i. i. od, fœminina vero in. i. th. Et formātur a suis primitiuis addito pūcto chiriq; vltimę litteræ, & vltra hoc in masculinis ponit in fine i. od littera ociosa. In fœmininis vltra i. od additur thau. vt ab **יִשְׂרָאֵל** formatur **יִשְׂרָאֵלִי** masculinū, idest vir israelita, & **יִשְׂרָאֵלִית** fœmininum. idest fœmina israelitis. similiter ab **אַרָם** formatur **אַרָמִי** masculinum. idest syrus vir, & **אַרָמִית** idest mulier syra. Si tamen nomē primitiuū terminaretur in he litteram, tunc gētile vel patronymicū ab eo formaretur aliquando he mutata in nun cum chiriq; & i. od ociosa in fine. vt Numeri. 26. **לֵשֶׁלָה מִשֵּׁפָרַת הַשִּׁלֹּנִי** idest de sela selaneus

SECVNDI LIBRI

neus genere, aliquāvero nihil mutatur a primitiuo sed ipm
ponit pro deriuatiuo. vt in eodē **לִימְנָה מִשְׁפָּחַת הַיְמִנָה**
ideſt a ſemina familia ſemina itarum. Præterea quando no
men primitiuum terminatur in **iod** ocioſa deriuatiuum
eius nil mutat, ſed primitiuum ponitur pro deriuatiuo, vt
ibidem **leui, nepthali, iſui, ſumi &c.** In plurali vero hæc
nomina terminantur masculina in **im.** & ſœminina in **oth.**
iuxta regulam declinationum ſuperius poſitam. verum lit
tera **iod** numeri ſingularis in ſœmininis ſemper legitur
in plurali, vt terminetur in **ioth.** In masculinis autem ali
quando **iod** manet ocioſa in plurali, aliquando profertur
ſuperadito altero **iod.** vt a **מָצְרִי** formatur plurale **מִצְרִים**
vel **מִצְרִיִּים** ſimiliter a **כְּלָשְׁתִּי** formatur plura
le **כְּלָשְׁתִּים** vel **כְּלָשְׁתִּיִּים**. ¶ De nomina
tiua nomina ſunt quę ab aliis nominibus deriuantur. vt a
צֶדֶק ideſt iuſticia, deriuatur **צֶדִיק** ideſt iuſtus. Et a **רָשָׁע**
ideſt malitia, deriuatur **רָשָׁע** ideſt malus. Et in hiſ nomi
nibus non eſt certa regula terminationis danda. ¶ Di
minutiua nomina non reperiuntur apud hebræos, ſed ſup
plentur per duas diſtiones **קָטָן** **כֶּסֶף** ideſt liber paruus
ſeu libellus. ſimiliter **קָטָן** **אָדָם** ideſt homo paruus vel ho
muntio. ¶ Verbalia quoque nomina ſunt quę a verbis
deriuantur. vt ab hoc verbo **אַהֵב** ideſt amo, deriuatur
אַהֲבָה ideſt amor. Et ab hoc verbo **שָׁפַט** ideſt iudico,
deriuatur **מִשְׁפָּט** ideſt iudicium. Aduertendum tamen,
quod huiusmodi nominibus prope ſemper additur ali
qua iſtarum ſex litterarum **וְרֵאשִׁיתִי** quę dicuntur litte
ræ ornamentis. Et talis littera aliquando additur nomini
verbalis

CAP. QVINTVM.

verbalis in principio aliquando in fine nominis, vt patet
in exemplis prædictis. Sed illa nomina quę a latinis di
cuntur verbalia, vt amator lector, vel participialia, vt le
ctio oratio, apud hebræos non habentur, ſed ſupplentur
per participia vt inferius dicemus. vt **אַהֵב** ideſt amans
vel amator &c. ¶ Comparatiua quoque nomina, & ſu
perlatiua non ſunt apud hebræos, ſed ſupplentur per plu
res diſtiones. Nam comparatiuum nomen ſuppletur per
ſuum primitiuum & litteram **mem**, quę eſt articulus ablati
ui adiunctam nomini qui ſequitur ex vi comparationis,
ideſt cui fit comparatio. vt Eccleſiaſtes. 7. **טוֹב שֵׁם מִשְׁמֶן**
וְיוֹם מוֹת מִיּוֹם הַחַיִּים ideſt melius eſt nomē quā
oleum bonum, & dies mortis quā dies ſuę natiuitatis.
Poſſet tamen ad maiorem explicationem poni aduerbiū
magis quod hebræi vocāt **יֹתֵר** ante litteram **mem** præ
dictam, quę tunc quaſi nihil ſeruit. vt ſi diceremus **יֹתֵר**
יֹתֵר מִצֶּדִיק ideſt iohannes iuſtus magis abia.

¶ Superlatiuum quoque nomen ſuppletur per hoc ad
uerbium **מְאֹד** quod ſignificat nimis ſiue valde. vt Gene
ſis. 1. **וְהָיָה טוֹב מְאֹד** ideſt & ecce bona valde, Sed quā
do ſequitur aliud nomē ad quod fit cōparatio ponit cū
prepoſitione **mem**. vt Numeri. 12. **עָנִי מְאֹד מִכָּל הָאָדָם**
ideſt miſiſſimus omnium hominum &c. ¶ Relatiuum
apud hebræos eſt duplex, alterum eſt diſtictio per ſe & ſepa
rabilis, alterum eſt littera & articulus inſeperabilis. Et
vtrunque eſt relatiuum ſubſtantię, refertque antecedens no
men ſubſtantiuum. Relatiuum ſeparabile eſt iſta diſtictio
אֲשֶׁר ideſt quis vel qui, quę tamen eſt in variabilis tam
in ſin/

SECVNDI LIBRI

in singulari numero, quàm in plurali. Et potest adiungi nominibus cuiuscūq; generis & numeri, ita quod equiualeat omnib; vocibus huius nominis latini quis vel qui in omnib; casibus vtriusq; numeri, vt Psal. i. **אֲשֶׁרִי רָאִישׁ**. i. Beatus vir qui nō abiit. similiter posset dici beati viri **אֲשֶׁר** idest qui non abierunt. Et beata mulier **אֲשֶׁר** idest quæ nō abiit, & beate mulieres **אֲשֶׁר**. i. quæ nō abierunt, & sic de aliis. ¶ Relatiuū substantiæ inseparabile est ista littera **ש** sin posita in principio dictionis declinabilis, & equiualeat alteri relatiuo prædicto, vt Canticorum. 4. vbi dicitur capilli tui, sicut greges caprarum **הַגְּלִיעַד שְׂגִלְשׁוֹ מֶהָרַר** idest quæ ascēderunt de monte galad. Eodē modo possemus dicere in oratione dominica **אֲבִינוֹ שְׂגִלְשׁוֹ מִיָּמִים**. i. Pater noster qui es in cœlis. Et quando littera sin posita in principio dictionis est relatiuū & nō de substantia dictionis, cognoscitur per punctū dagues positū in littera immediate sequēte, vt etiā superius dictū est in articulis inseparabilib; casuū nominis. ¶ Ad propositum etiā huius relatiui memoranda est regula superius dicta, scilicet qđ in hebræo nulla est dictio vnius litteræ, nisi adiungatur alteri p cōpositionē vel saltim p appositionē. ¶ Relatiua accidetis nō reperiuntur apud hebræos, sed supplentur per hoc aduerbiū **כְּמֹ** qđ potest interpretari sicut. Et idē significat littera chaph posita in principio dictionis, quādo nō est de substantia eius. Exēplum si dicam; reddo tibi librū pulchrū qualem dedisti mihi, hebraice dicitur **כְּמֹ** idest sicut dedisti mihi &c. ¶ Occasione relatiuorū aduertendū hic, qđ tria sunt vocabula, quæ frequēter nō expr

CAP. QVINTVM.

exprimuntur sed subiciētur in textu sacre scripturæ, scilicet cet relatiuū, verbum substantiuū, & articulus denotans casum nominis. Exēplum primi, vt in Psal. 7. **וְעִירָה אֵלַי מִשְׁפָּט צִדִּית** idest cōsurge ad me iudiciū quod mādasti. vbi nō exprimitur relatiuū quod sed intelligitur. Exēplū secundi positum est iam in oratione dominica, vbi nō exprimitur verbū es. & Psal. 2. **יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אָתָּה** idest dñs dixit ad me filius meus es tu. Et frequenter hoc verbum suppletur in sacra scriptura per pronome tertiæ personæ obseruato numero eius & genere quemadmodū fuerit expediens. vt Genes. 34. **הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים** idest viri isti pacifici sunt nobiscū. vbi loco huius verbi sunt ponitur hoc pronome hem. Exēplum tertii Psal. 3. **כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אֹיְבֵי לִחִי** idest quoniā percussisti inimicorū meorum maxillā. vbi non explicatur articulus illius dictionis maxillam. Et sic de aliis multis. Et valet hoc notabile multum ad intelligentiam prophetarum in hebræo, vbi isti defectus sunt frequentissimi. ¶ Nomina numeralia apud hebræos nō omnia sunt deriuatiua, sed quædam eorum sunt primitiua. Ea tamē omnia sunt adiectiua, & sunt nomina irregularia quātum ad genus, quia nō obseruant regulam generis nominū superius positā maxime a trib; vsq; ad decē inclusiue. Nam in his masculina desinūt in he vel thau. fœminina vero nun quām in he licet aliquādo in thau, sed hoc raro. In his nominibus distincte procedemus per limites numerorum qui sunt vnitas dena centena millena &c. Vnitates sunt ab vno vsque ad decem quarum nomina hæc sunt.

Fœmi

SECVNDI LIBRI

¶ Fœminina. Masculina.

אחד	אחת	אחד	Vnus vna.
שנים	שתי	שני	Duo duæ.
שלושה	שלוש	שלושה	Tres masculina & fœminina
ארבעה	ארבע	ארבעה	Quattuor masculina & fœ.
חמשה	חמש	חמשה	Quinq; masculina & fœmi.
ששה	שש	ששה	Sex masculina & fœminina.
שבעה	שבע	שבעה	Septem masculina & fœmi.
שמונה	שמונת	שמונה	Octo masculina & fœminia.
תשעה	תשעת	תשעה	Nouē masculina & fœminia.
עשרה	עשרת	עשרה	Decē masculina & fœminia.

Aduertendum autem, quod in primo istorum nominum in genere masculino aliquādo sacra scriptura aufert primā eius litteram aliquādo vltimam. Exemplum primi Ezechiel. 33. **אחד את חד ודבר** idest dixit vnus ad vnū seu alterum. Exemplum secūdi in eodem. 18. **ועשה אח** idest si fecerit vnum de vno de istis. Licet posset dici, quod hæc dictio **אח** non sit nomen numerale sed accipitur pro fratre, vt sit sensus si fecerit fratri &c. Idem etiam nomen vnus in genere masculino solet reperiri in numero plurali. vt Ezechiel. 37. **והיו לאחדים** idest erunt vni in manu tua. Et hoc idem nomen in genere fœminino quando ponitur in fine clausule, tūc aleph subscribitur cum çegol, & cheth cum cameç loco patha. vt Exodi. 36. **אחת אל אחת** idest alteram, scilicet cortinā, ad alterā. In septimo quoq; nomine in genere masculino aliquando interponitur littera nun addita inter hain & he. vt Iob. 42. **שבענה בנים** idest septem filii.

Nota

CAP. QVINTVM.

¶ Notandū præterea, quod prædicta nomina numeralia, ab vno vsque ad quinque solent in sacra scriptura accipi aliquando improprie ad significandum diminutionem, sed a quinque vsque ad decem econtra solent nomina significare augmentationem vel multiplicationem. Exemplum primi ponitur. 3. Regū. 17. **מקישת שנים עצים** idest en colligo duo ligna, idest pauca. & Esai. 17. **שנים** idest duo **שלשה** idest duo rum vel trium granorum in summitate rami quattuor vel quinque. Exemplum secūdi Prouerb. 24. **כי שבע יפל** idest septies in die cadit iustus, vbi ponitur septies pro frequenter. ¶ Aduertendum præterea, quod ab his nominibus numeralibus in sacra scriptura formantur verba quædam, scilicet Vnire, Diuidere, Tertiare, Quartare, Quintare, Sefinare, & Decimare. ab illis vero septē, octo, nouem, talia verba nō reperiuntur. Exempla horum plurima sunt in sacra scriptura. ¶ Post istos numeros simplices dicamus de aliis compositis ex dena & vnitatibus. qui sunt inter decē & viginti. In quibus nominibus semper vnitas præcedit, & dena sequitur. sed denarius in genere fœminino terminatur in he, in masculino vero perdit eam opposito modo ad nomina supradicta.

¶ Fœminina.	Masculina.	
אחת עשרה	אחד עשר	Vndecim.
עשרתי עשרה	עשרתי עשר	Vndecim.
שתי עשרה	שני עשר	Duodecim.
שתיים עשרה	שנים עשר	Duodecim.
שלש עשרה	שלשה עשר	Tredecim.
		D Quat.

SECVNDI LIBRI

ארבע עשר	ארבעה עשר	Quattuordecim.
חמש עשר	חמשה עשר	Quindecim.
שש עשר	ששה עשר	Sedecim.
שבע עשר	שבעה עשר	Septemdecim.
שמונה עשר	שמונה עשר	Octo & decem.
תשע עשר	תשעה עשר	Nouem & decem.

Nomina numeralia, quæ significant denas supra primam, omnia sunt indifferenter masculina & feminina, & in numero plurali semper terminata in. im. vt

עשרים	Viginti.
שלשים	Triginta.
ארבעים	Quadragenta.
חמשים	Quinquaginta.
ששים	Sexaginta.
שבעים	Septuaginta.
שמונים	Octoginta.
תשעים	Nonaginta.

Compositi etiam numeri inter has denas etiam habent duas dictiones, quarum prior est minoris numeri nomen, secunda vero est dena, & hoc frequenter. vt

אחד ועשרים	Vnus & viginti.
שנים ושלשים	Duo & triginta.
שלושה וארבעים	Tria & quadragenta &c.

Verum in libro Esdras aliquando ponitur maior numerus prius minore. vt in capitulo secundo. septuaginta duo, quinquaginta quattuor. Nomina centenariorum indifferenter sunt masculina & feminina, & componuntur ex duobus nominibus, exceptis primo & secundo, quæ

CAP. QVINTVM.

quæ sunt simplicia nomina. Nomen primi centenarii in numero singulari terminatur in he vel thau, & inde formatur eius plurale in oth. Alia omnia carent numero singulari, sed secundum eorum terminatur in. im. ad modum dualium. Reliqua septem componuntur ex nomine unitatis in genere feminino, & ex plurali primi centenarii qui sequitur nomen unitatis. Ex pluribus horum erit hæc columna.

מאה vel מאה	Centum singulariter.
מאות	Centum pluraliter.
מאתים	Ducentum.
שלש מאות	Trecentum.
ארבע מאות	Quater centum.
חמש מאות	Quinques centum.
שש מאות	Sexies centum.
שבע מאות	Septies centum.
שמונה מאות	Octies centum.
תשע מאות	Nouies centum.

Numeri compositi ex centenariis sunt triplices, scilicet ex centena & unitate solum, ex centena & dena, ex centena dena simul & unitate, quorum nominum aggregatio ex predictis nota esse potest. Et in sacra scriptura aliquando minores numeri præcedunt aliquando maiores, vt videre licet in quinto capitulo. Genesis, & alibi sæpius.

¶ Nomina millenariorum etiam sunt indifferenter masculina & feminina, & composita ex duobus nominibus, exceptis primo & secundo, quæ sunt simplicia nomina. Primum horum habet numerum singulare eleph, & plurale elaphim vel alphe, alia omnia octo carere numero singulari, Sed secundum

SECVNDI LIBRI

dum eorum terminatur in. in. ad modū dualium, Cæter
ra omnia componuntur ex nominibus vnitatum termi
natis in. thau. & plurali primi millenarii. Exempla patent
in hac columna.

אלף	Mille singulariter.
אלפים אלפי	Milia pluraliter.
אלפים	Duo milia.
שלושת אלפים	Tria milia.
ארבעת אלפים	Quattuor milia.
חמשת אלפים	Quinque milia.
ששת אלפים	Sex milia.
שבעת אלפים	Septem milia.
שמנת אלפים	Octo milia.
תשעת אלפים	Nouem milia.
עשרת אלפים	Decem milia.

Verum in sacra scriptura aliquādo in cōpositione præ
dictorum nominum ponitur nomen primi millenarii in
numero singulari. vt Numeri primo אלף וארבעים idest
quadraginta mille, & alibi sæpius &c. ¶ Dene millene,
centene millene, & inde vsque ad mille milia, habent no
mina composita ex nominibus præcedentibus denario
rum vel centenariorum & miliariorum in numero plura
li, & nonnunquam in singulari, Exemplum.

עשרים אלף	Viginti mille.
מאה אלף	Centum mille.
אלף אלפים	Mille milia.

Ab his nominibus numeralibus deriuantur, quædam
alia nomina quæ dicuntur multiplicia. vt

quadru

CAP. QVARTVM.

ארבעתים	Quadruplum.
שבעתים	Septuplum.
רבוה	Decem mille.
רבותים	Viginti mille.
רבוהות vel רבבות	Multa milia.

Aduertendum præterea, quod nomina substantiua sunt
ita nominibus numeralibus prædictis, præter vnitatem,
ponuntur in numero plurali vsque ad decem inclusiue.
Ab vndecim vero & vltra ascendendo in infinitum sacra
scriptura ponit talia nomina substantiua aliquando in nu
mero singulari, licet debeāt intelligi pluraliter. vt Gen. 5.
שנה ושבע שנים ושבע שנים idest septē anni, & octin
genti annis. pro anni. Et cap. 32. וארבע מאות איש עמו
idest & quadringenti vir cum eo. ¶ Deriuantur etiam a
nominibus numeralibus alia adiectiua quæ dicuntur or
dinalia, quia ordinem rerum significāt post aliquod prin
cipiū, vt primus/secundus/tertius &c. Et formantur a no
minibus vnitatum, ita quod a primo nomine numerali
nō formatur tale deriuatiuum, sed loco eius deriuatur ab
hoc nomine ראש idest principium, & inde formatur
ראשון idest primus. ab aliis vero sequentibus numeris,
hoc est a duobus vsq; ad decem, hæc deriuatiua formātur
ad modū patronymicorū nom de qbus supra hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

ראשון ראשונה ראשונה	Primus, prima.
שני שנית שניה	Secundus, secunda.
שלישי שלישה שלישה	Tertius, tertia.
רביעי רביעה רביעה	Quartus, quarta.

D 3

Quin

CAP. QVINTVM.

חמישי	חמישי	Quintus, quinta.
ששית	ששית	Sextus, sexta.
שביעית	שביעי	Septimus, septima.
שמינית	שמיני	Octauus, octava.
תשיעית	תשיעי	Nonus, nona.
עשירית vel עשירית	עשירי	Decimus, decima.

In his nominibus pluralis numerus pro masculinis terminatur in. im. pro femininis in. ioth. excepto primo qui terminatur in. oth. hoc modo ראשונים ראשונות primi, primæ שניים שניות secundi, secundæ &c. Ab undecim vero & deinceps ascendendo pro nominibus ordinalibus ponuntur nomina numeralia nulla penitus facta mutatione. & hoc in utroque genere & numero. Hebræi, etiā per hæc nomina ordinalia menses anni pronuntiant, hoc est primum secundum &c. Et licet latini hæc nomina ordinalia adaptent ad significandas partes aliquotas alicuius totius, scilicet tertiam quartam quintā sextam &c. Tamen hebrei illas partes significant per duo nomina, ut pro eo quod nos dicimus decimus quisque, illi dicunt אחד מעשרה idest vnus ex decem. & pro eo quod nos duæ centesime: illi dicunt שנים ממאה .i. duo de centum &c. Nominibus quoque distributivis vel diuiduis carent hebræi, sed suppleunt illa per nomina numeralia duplicata, ut pro eo quod nos dicimus bini & bini, ipsi dicunt שנים שנים idest duo duo. Genesis. 7. & sic de aliis. Aduerbia quoque numeralia non sunt apud eos, sed suppleunt illa per nomina numeralia & hoc nomē פַּעַם idest vice

CAP. QVINTVM.

vicem, ut ארבעה פַּעַמִּים idest quattuor vicibus, et sic de aliis. ¶ Occasione autem nominum numeralium, dicamus tandem in hoc capitulo de numeris seu figuris numerorum, quibus hebræi solent numerare. Et licet latini & Arabes habeant proprios characteres ad significandos numeros, tamen Hebræi & Græci litteris alphabeti, pro numeris vtuntur hoc ordine. Nam primæ nouem litteræ alphabeti significant unitates, aliæ nouem quarum prima est iod significant denas, aliæ denique quattuor, quæ incipiunt a littera quoph pro centenis accipiuntur. Sed ad complementum nouem centenarum moderniores hebræi applicāt quinque litteras duplices, licet antiquiores hebræi huiusmodi cētenas per duas aut tres litteras explicarent. Pro millenis autem redeunt ad principium alphabeti per litteras magnas, ut Aleph magnum pro mille, Beth magnum significat duo milia, & hoc maxime in expositione sacræ scripturæ. Sequitur exemplum.

¶ Unitates. Denę. Centenę. Millenę.

א vnum.	י decem.	ק centum.	מ mille.
ב duo.	כ viginti.	ר ducenti.	נ duo milia.
ג tria.	ל triginta.	ש trecenti.	ז tria milia.
ד quattuor.	מ q̄draginta.	ת quadrigēti.	ח q̄ttuor milia.
ה quinque.	נ quinquagita.	ך quingenti.	ט quinque milia.
ו sex.	ס sexaginta.	ק sexcenti.	י sex milia.
ז septem.	ע septuagita.	ך septingēti.	יא septem milia.
ח octo.	פ octoginta.	ל octingēti.	יב octo milia.
ט nouem.	צ nonaginta.	ץ noningēti.	יג nouem milia.

D 4 Nume

SECVNDI LIBRI

Numeri compositi ex dena & unitate, vel ex centena & dena, vel etiam ex centena dena & unitate, aggregatio ne litterarum, quæ significant tales numeros explicari so lent. vt vndecim per iod & aleph &c. Illud tamen nō est dissimulandum hebræos vsque a deo reformidasse prode re nomen domini tetragrāmaton, vt quoties in numeris designandis aliquot ex illis litteris inciderent, eas in alias cōmutarent quæ eisdē numeros exhibent. vt quindecim non p iod & he, sed p tet & vau scribebāt. Et ita de aliis.

¶ Cap. vi. de pronomine & speciebus eius atque pronominiū declinationibus, ac cōpositionibus.

PRONOMEN apud Hebræos dicitur כְּנוּיִם idest apositio nominis, quia ei superadditur. Præ supposita ergo pronominis diffinitione, quæ eadem est apud Latīnos / Græcos / & Hebræos. Prosequamur eius duas species vulgatissimas, scilicet Pronomen pri mitiuum, & deriuatiuum. Quarum hæc est differentia, quia pronomina primitiua sunt dictiones per se, & sunt tantum quattuor apud Hebræos, scilicet ego, tu, illæ, iste. Sed pronomina deriuatiua tantum in compositione repe riuntur, & illa sunt tantum sex, scilicet meus, tuus, suus, no ster, vester, & illorū. ¶ Primitiuorū declinationes tot sunt quot sunt ipsa pnomina, hoc est quattuor. Et casus ista rum declinationum non variantur per terminationes, sed per articulos, & per numeros, sicut diximus in nomine.

Articuli pnoium sunt illi quos separabiles vocauimus in nomine. sunt & tantum quattuor isti כֵּן אֶת אֵל שֵׁל fele, eth, min. ¶ Pronomen primæ personæ tam in sin-

gula,

CAP. SEXTVM.

gulari numero, quā in plurali est indifferenter generis ma sculini & foemini sub eadem voce. Et casus obliqui eius sequuntur terminationem sui nominatiui, scilicet in sin- gulari omnes casus terminantur in. i. in plurali vero om- nes in. nu. hoc modo.

אֲנִי vel אָנֹכִי	Nominatiuo ego.
שִׁלִּי	Genitiuo mei.
לִּי vel אֵלַי	Datiuo mihi.
אֹתִי	Accusatiuo me, Vocatiuo caret
מִמֶּנִּי vel מֵנִי vel מִנִּי	Ablatiuo a me.
¶ Plurali numero.	
אֲנַחְנוּ vel נַחְנוּ vel אָנֹכֶנּוּ	Nominatiuo nos.
שִׁלֵּנוּ	Genitiuo nostrum.
לָנוּ vel אֵלֵינוּ	Datiuo nobis.
אֹתָנוּ	Accusatiuo nos, vocatiuo caret
מִמֶּנּוּ	Ablatiuo a nobis.

¶ Promen secundæ personæ distinctas voces habet pro genere masculino, & pro foeminino. nam in nominatiuo singulari vox masculina terminatur in littera he ociosa, foeminina in thau subscripto seu cum dagues. Alii casus obliqui omnes terminantur in littera chaph, quæ in vo- ce masculina subscribitur per carneç, in voce foeminina per seu. Sed in numero plurali oēs casus terminant in vo- ce masculina in. em. in voce foeminina in. en. hoc modo.

¶ Foeminina.	Masculina.	
אַתָּה	אַתָּה	Nominatiuo tu,
שִׁלְךָ	שִׁלְךָ	Genitiuo tui.
לְךָ vel אֵלֶיךָ	לָךְ vel אֵלֶיךָ	Datiuo tibi.

A60

SECVNDI LIBRI

אתְּךָ/אתְּךָ/אתְּךָ Accusatiuo te, Vtū est filiis nro.
מִמֶּךָ Ablatiuo, a te

¶ Plurali numero.

אתְּךָ vel אתְּךָ Nominatiuo vos.
שִׁלְכֶם Genitiuo vestrum.
לְכֶם/אֵלֵיכֶם/לְכֶם Datiuo vobis.
אתְּךָ Ablō vos, Vtū est filiis nro.
מִמֶּךָ/מִמֶּךָ/מִמֶּךָ Ablō a vobis. (ntō.)

¶ Est autē aduertendū, quod tribus in locis sacre scripturæ vox foemina huius nominatiui, scilicet. ath. accipitur masculina. Primo Numeri. ii. וְאַתָּה עֹשֶׂה לִי idest & si sic tu facis mihi. tu. scilicet deus. sed latius textus noster dicit, sin aliter tibi videtur. Secūdo Deutero cap. 5. וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ idest & tu loqueris nobis. vel ad nos. tu. f. moyses. Tertio Ezechie. 28. וְאַתָּה כֶּרֶב מִמֶּשַׁח רִסּוּבָךָ idest tu cherub, ex tentus & protegens. Aliquando etiam in casibus obliquis numeri singularis huius pronominis accipitur vox foemina in genere masculino, sed id raro accidit, scilicet in fine clausulæ. vt Deutero. 7. לֵיתָ לְךָ idest ad dandum tibi. & Prouerb. 25. תִּנְחָה אֶתְּךָ idest reget te. &c. Datiuus etiam pluralis huius pronominis in voce foemina, scilicet lachen, debet scribi littera caph cū çegol. nam si cum çere scriberetur illa dictio esset coniunctio illatiua, scilicet propterea. Et hoc est bene notandum.

¶ Pronomen primitiuum tertie personæ etiam distinctas habet voces pro genere masculino & foeminino. Et nominatiui singularis in genere masculino desinit in vau cum sureq & sequente aleph octiosa. In genere foeminino desinit

CAP. SEXTVM.

desinit in vocali. i. sequentibus iod & aleph octiosis. vel vau & aleph octiosis. Obliqui vero casus eius in genere masculino desinunt in vocali. o. sequente vau octiosa, præter ablatiuū quod desinit in. u. In genere foeminino obliqui casus desinunt in vocalem. a. per cameç sequente he cum puncto mapiq in plurali numero omnes casus in genere masculino desinunt in. em. in genere foeminino in. en. hoc modo.

¶ Foemina.

Masculina.

הוא היא Nominatiuo illæ illa.
שֵׁלָה Genitiuo illius vel sui.
לָהּ אֵלֶיהָ Datiuo illi vel sibi.
אֵתָה Ablō illū illāv se, Vtō caret
מִמֶּנָּה/מִמֶּנָּה/מִמֶּנָּה Ablatiuo ab illo illa vel a se.
¶ Plurali numero.

הֵן vel הֵנָּה Nominatiuo illi. æ.
שֵׁלָה Genitiuo illorum. æ. sui
לָהֶם/אֵלֵיהֶם/לָהֶם Datiuo illis vel sibi
אֵתָם Ablō illos. as. v. se.
Vocatiuo caret.

מִמֶּנָּה/מִמֶּנָּה/מִמֶּנָּה Ablō ab illis v. a se.
¶ Notanda est hic amphibologia super ablatiuo singulari masculino huius pronominis, qui est omnino similis in litteris & punctis ablatiuo plurali primi pronominis, nec potest eorum differentia cognosci aliter quā ex sententia & contextura orationis. In hoc etiam pronomine aliquando vox masculina accipitur pro foemina, vt Ruth primo וְהָיָה בָּאוּ idest illæ venerunt,

SECVNDI LIBRI

runt. Et aliquando econtra vox foemina pro masculina. vt secundi Regum. 5. וְהָיָה בָּאוֹר וְהָיָה וְהָיָה idest & illi venerunt, licet in quibusdam libris illa dictio veenna aliter scribatur, sci licet וְהָיָה idest ecce. cui consonat etiam trāslatio chaldaica, quæ sic habet וְהָיָה אֵתוֹ idest & ecce venerunt.

¶ Quartum pronomen, quod etiam est tertiæ personæ in hoc differt a præcedente, quia tertium est demonstratiuum rei distantioris, sed hoc quartum est demonstratiuum rei propinquioris. Vnde illud correspondet pronomini latino ille illa illud, sed hoc correspondet pronomini latino hic hæc hoc, vel iste. a. istud. Huius pronominis numerus singularis habet distinctas voces, pro genere masculino, & pro foeminino, in plurali vero eadem vox est utriusque generis. Casus obliqui huius pronominis habent vocem sui nominatiui cū articulis supradictis, hoc modo.

¶ Foemina. Masculina.

זֶה זֶה	זֶה זֶה	Nominatiuo hic hæc.
זֶה זֶה	זֶה זֶה	Genitiuo huius.
זֶה זֶה	זֶה זֶה	Datiuo huic.
זֶה זֶה	זֶה זֶה	Accusatiuo hūc hāc, Vocatiuo caret
זֶה זֶה	זֶה זֶה	Ablatiuo ab hoc ab hāc.

¶ Plurali numero.

אֵלֶּה	Nominatiuo hi hæ.
אֵלֶּה	Genitiuo horum harum.
אֵלֶּה	Datiuo his.
אֵלֶּה	Accusatiuo hos has, Vocatiuo caret
אֵלֶּה	Ablatiuo ab his.

Nota

CAP. SEXTVM.

¶ Notandum quod hoc pronomen sæpius in scriptura ponitur sine nomine substantiuo, & adiungitur verbo per modū suppositi vel appositi. vt Numeri. 26. לְאֵלֶּה תַּחֲלִיק idest his diuidetur terra. Aduertēdū etiam, quod ista duo pronomina tertiæ personæ, scilicet hu & ze, quādo adiunguntur nominibus substantiuis, licet in nominatiuo possint præponi & postponi nominibus, tamē in casibus obliquis fere semper postponuntur nominibus, & tunc additur eis articulus he. ratio huius regulæ est, quia consuetudo linguæ hebraicæ est proferre prius substantiuum nomen quā eius adiectiuum nomen vel pro nomen vel participium, ad hunc modum.

הַזֶּה	הַזֶּה	Vir iste.
הַזֶּה	הַזֶּה	Mulier ista.
הַזֶּה	הַזֶּה	Viri isti.
הַזֶּה	הַזֶּה	Mulieres iste.

Eodem modo diceretur in alio pronomine, scilicet hu.

הַזֶּה	הַזֶּה	Vir ille.
הַזֶּה	הַזֶּה	Mulier illa.

Exemplum in casibus obliquis.

הַזֶּה	הַזֶּה	Viro isti.
הַזֶּה	הַזֶּה	Mulieri isti.

Item aduerte, quod hæc eadem duo pronomina demonstratiua non solum postponuntur nominibus substantiuis, sed etiam adiectiuis & genitiuo. Exemplū primi Deuter. tertio, mōtem bonum istum. Exemplū secundi Genes. 37. vbi nos habemus, ecce somniator venit, hebraice dicitur dominus somniorum iste. ¶ Dicamus iam de

pro/

3. permutatio g. minime
 ponit p. s. s. p. s. g. nullum
 teal. no. 4. de 3. al. p. s. l. p. s.
 al. p. s. l. p. s. l. p. s. l. p. s.
 al. p. s. l. p. s. l. p. s. l. p. s.

SECUNDI LIBRI

pronominiſ deriuatiuis, quæ tantū in cōpoſitione repe-
 riūtur. Cōponūtur autē hæc pronomina cū om̃ibus aliis
 fere partib⁹ orationis, & in tali cōpoſitione ſemp prono-
 men ponitur in fine. Et mutant primas vocales quemad-
 modū ſuperi⁹ in noīe dictū eſt in numero plurali. In his
 etiā pronominib⁹ primæ pſonę ſunt indiſſerētes in gene-
 re maſculino & ſceminino tam in ſingulari numero, quā
 plurali in pnominib⁹ vero ſecūdæ & tertiæ pſonæ voces
 illę variātūr pro genere maſculino & ſceminino. Sequunt̃
 etiam hæc pronomina deriuatiua in omnibus ſuis caſi-
 bus terminationes caſuum obliquorum aliorum prono-
 minum primitiuorum. Exemplum de cōpoſitione no-
 minis cum pronomine in hoc nomine דבר i. d. e. ſt. verbū.

¶ Fceminina. Maſculina.

דברי Verbū meū. m. l. f.
 דברך Verbū tuum.
 דברו Verbū ſuū. vel illi⁹
 דברנו Verbū nſ. m. l. f.
 דברכם Verbū veſtrū.
 דברו Verbū ſuū. l. illorū
 ¶ Plurali numero.

דברים I. d. e. ſt. verba.
 דברי Verba mea. m. vel ſcē.
 דברך Verba tua.
 דבריו Verba ſua vel illius.
 דברינו Verba nſa. maſ. vel ſcē.
 דברכם Verba veſtra.
 דבריהם Verba ſua vel illorum.

Et

CAP. SEXTVM.

Et hoc modo ſit cōpoſitio iſta in omnib⁹ aliis nomi-
 nib⁹ non deſinentibus in littera he. Verū in fine clauſu-
 læ pronomen ſecundæ perſonæ in genere maſculino nu-
 meri ſingularis, mutat ſeuā vltimæ litteræ ſubſtantialis
 nominis in çegol, & in eadem littera ponitur accentus
 diſtinctionis. vt Numeri. 14. סלחתי כדברך i. d. e. ſt. peperci iux-
 ta verbū tuum. In nominibus vero deſinentibus in
 littera he maxime ſi præcedat vocalis .a. tunc littera he
 mutatur in thau & ſit cōpoſitio, hoc modo תורה. i. lex.

¶ Fceminina. Maſculina.

תורתי Lex mea maſculina vel ſceminina
 תורתך Lex tua.
 תורתו Lex ſua vel illius.
 תורתנו Lex noſtra maſculina vel ſcē.
 תורתכם Lex veſtra.
 תורתם Lex ſua vel illorum aut illarum.

¶ Plurali numero.

תורות Leges.
 תורתי Leges meæ maſculina vel ſcē.
 תורתך Leges tuæ.
 תורתיו Leges ſuæ vel illius.
 תורתינו Leges noſtræ maſculina & ſcē.
 תורתיכם Leges veſtræ.
 תורתיהם Leges ſuæ vel illorū aut illarū.

Et hæc exempla omnia ſunt in caſu nominatiuo, pro
 aliis vero caſibus obliquis oportet ponere articulos infe-
 parabiles aut ſeparabiles, vt dictum eſt in nomine exce-
 pto,

SECVNDI LIBRI

pto, quod articulus he rarissime ponitur in eis. Exempla etiam de compositione horum pronominum cum verbis, participiis, & aliis dictionibus inferius ponenda sunt in suis locis. ¶ Notadū etiam, quod nomina propria hominum & locorum non recipiunt compositionem cum pronominibus in sermone hebraico, sed ubi talis sententia occurrerit interponendum est nomen commune, scilicet filius vel seruus. Vnde pro eo, quod latini dicunt meū iob, sermo hebreus habet עֲבָדִי אִיּוֹב idest seruū meū iob. vt patet Iob primo. Et secundi Regum. 18. dixit dauid בְּנֵי אֲבִשָׁלֹם idest absalom filium meū. ¶ Ex his ergo quæ in hoc capitulo & præcedentibus notata sunt de nominibus propriis, clarent quattuor proprietates notabiles nominis proprii, quas hebraei memorant hoc vocabulo סָרְכִי çarchi, quod per notaricum, idest litteram pro dictione accipiendo, equiualeat huic orationi סָרְכִי כִי יָדְעָה idest fundamentum vel constructio genitiui, pluralitas, pronomen, noticia siue articulus he, quia talia non admittit nomen proprium. ¶ Ab hac regula compositionis excipiuntur quædam nomina desinentia in he, quæ non mutant he in tau. vt סִיכָה idest tabernaculū in Psal. 26. כִּי יִצְפְּנִי בַסִּכָּה .i. quia abscondit me in tabernaculo suo. ubi pro סִיכָתוֹ ponitur סִכָּה. Item פֶּשֶׁתָּה idest linum, Osee. 2. צִמְרִי וּפֶשֶׁתִּי idest lanā meā, & linum meum. ubi pro eo quod esse debuit פֶּשֶׁתִּי legitur פֶּשֶׁתִּי & alia complura ad hunc modum. Et notandum, quod etiam pronomen deriuatiuum tertiæ personæ numeri singularis in genere foeminino desinit in he cum pūcto

CAP. SEXTVM.

pūcto mapiq דְּבָרָה תּוֹרָתָהּ idest verbum eius, lex eius, scilicet foemina. Aduertendum præterea, quod aliquando reperitur aliqua nomina simplicia, idest nō composita cum pronomine, quæ tamen terminantur admodum compositorum pronominum primæ personæ. & non aliter discernuntur a nominibus compositis cum pronomine quā per textum & sententiam litteræ. vt Genesis. 49. אֶתְנִי בְנֵי אִשֵּׁי מִנִּי idest filius asine suæ. non enim bene dicitur filius meus asine suæ. Hiere. quocq. 22. וְקָרַע לִי חַלּוֹנֵי idest aperuit sibi fenestras, & nō debet intelligi fenestras meas. Est præterea aduertenda hic alia amphibologia. Sūt enim quædam nomina terminata in vocalem. i. quæ possunt esse nomina composita cum pronomine primæ personæ. sed hæc ambiguitas ex constructione determinatur. vt אָבִי יִשְׂרָאֵל idest pater isai, est nomen simplex, sed sine illo genitiuo, est nomen compositum cum pronomine, idest pater meus. similiter אָחִי אַבְרָם idest frater abraam, est nomen simplex. sine genitiuo significat idem quod frater meus. Item יְהוָה כִּי idest os domini, est nomen simplex, sine genitiuo est os meum. Verum quādo huiusmodi nomina componuntur pronominibus deriuatiuis tertiæ personæ habent difficultatem in sua compositione, quia nō sequitur modum aliorum nominum de quibus dedimus superius exempla. componuntur ergo hoc modo.

¶ Foemina. Masculina.

אִמִּיהָ	אָבִיהָ vel אִמִּיהָ	Idest pater eius vel illius.
אָחִיהָ	אָחִיו vel אָחִיהָ	Frater eius vel illius.
פִּיהָ	פִּיו vel פִּיהָ	Os eius vel illius.

E Deniq

SECUNDI LIBRI

Denique hoc nomen כֹּל quando componitur cum pronomine cuiuscunque personæ mutat punctum vocalem cameç in fureq, hoc modo כֹּלִינוּ omnes nos כֹּלֵיכֶם omnes illi כֹּלְכֶם omnes vos. Hactenq de pnomine.

¶ Cap. vii. de prima verborum coniugatione tam in voce actiua quàm in passiuâ.

ANtequàm de singulis verborum coniugationibus specialiter dicamus, quædam generalia documenta præmittemus. Supposita ergo ex autoribus latinis verbi diffinitione quæ eadē est etiam apud Hebræos, septem verbi accidentia seu proprietates declarandæ sunt, quæ his nominibus explicantur/Vox/Modus/Tempus/Numerus/Persona/Genus/. Cōiugatio. ¶ Voces verborū hebraicorū tantū duæ sunt actiuæ, vt פָּקַד idest visitauit. passiuæ, vt נִפְקַד .i. visitatus est. ¶ Modi eorū sunt tantū tres. Indicatiu⁹, qui est altorū prim⁹, innominatus est apud hebræos, & quādo nominatur, per primū eius tēpus, quod est præteritū explicatur. Imperatiu⁹ dicitur ab eis צֻוִּי .i. imperiū. Infinitiuū vocant מְקוֹר .i. originē aut fontē propter suā indifferentiā. Alii modi suppleuntur per indicatiuū & infinitiuū cum quibusdā aduerbiis, vt inferi⁹ dicit. ¶ Tēpora verborū hebraicorū sunt tantū tria. Præteritū, quod vocant עָבַר idest trāsītū. Præsens, quod vocant הוּה .i. quod est. Et futurū quod ipsi vocāt עָתִיד .i. paratū. Alia tēpora p ista tria supplent. ¶ Numeri verborū sunt duo. singularis dicitur לִשׁוֹן יחיד idest lingua vn⁹. pluralis לִשׁוֹן רַבִּים .i. lingua plurī. ¶ Personæ verborū tres sunt. Prima dicit בְּעַדְרָא idest quæ de se

CAP. SEPTIMUM.

de se loquitur, Secūda נִמְצָא idest quæ inuenitur præsens. Tertia dicitur נִסְתַּר idest absens. ¶ Genera verborū, quemadmodū & nominū & pronominū, apud hebræos duo sunt. Masculinū quod vocant לִשׁוֹן זָכָר idest lingua masculi. & fœmininum quod לִשׁוֹן נְקֵבָה .i. lingua fœmina. nam licet in primis psonis vtriusq; numeri verba indifferētes habeāt voces pro genere masculino & fœminino, tamen in aliis personis genera ista distinctas habent voces, sicut etiam & in pnomīnib⁹ declarauim⁹. ¶ Cōiugationes verborum apud hebræos quattuor sunt, sed quia quælibet earum duas habet voces actiuā & passiuā, ideo hebræi has cōiugationes vocāt שְׁמֹנֶה עָרֵיץ idest octo ordines. Prima cōiugatio dicitur בְּנִין הָקֵל .i. adificiū leue, scilicet tam in scriptura quā in prolotione. Secūda dicitur הִדְגִּישׁ פִּיעֵל idest verbū densatū, scilicet in prolotione & significatione. Tertia dicitur הִפְעִיל .i. fecit facere, quia trāsitiuā habet significationē. Quarta densq; vocatur מְרַבֵּעַ פֻּעֵל idest verbū quadratū, scilicet quia quattuor litteris scriptum. Et differunt hę cōiugationes inter se, tum ratione scripturæ, tum & ratione significationis. Prima enim coniugatio scribitur tribus tantum litteris substantialibus, & sine dagues in media earum. & significat actionem remissam, vt פָּקַד idest visitauit. Secunda vero coniugatio etiam scribitur tribus litteris, sed habet dagues in media littera, & significat actionem vehementem, vt דִּבֶּר idest loquutus est, scilicet reprehensorie. Tertia coniugatio est verborum habentium quinque litteras, licet earum tres tantum sint substantiales. Qui-

bus in principio additur littera he subiecto pñcto chiriq,
& in medio ponitur iod littera ociosa, & significat actio-
nem transitiuam, vt **הִכְדִּיל** idest fecit diuidere. ¶ Quar-
ta coniugatio est verborum habentium quattuor litteras
substantiales. Sed in prima syllaba ponitur vau ociosum,
& tertia littera plærunque geminatur, ita quod tertia &
quarta littera sint similes, & significant communiter hæc
verba actionem imperfectam, vel vt alii dicunt actionem
transientem, sicut tertia coniugatio, vt **רָוַם** idest exalta-
uit. ¶ Aduertendū tamē, quod sunt quædam verba quæ
per omnes vel plures cōiugationes declinari possunt, sed
eorum quædam licet mutant coniugationem nō mutant
significationem, vt **בָּקַד בָּקַד בָּקַד בָּקַד** in omni-
bus quattuor coniugationibus significat visitare, alia ve-
ro mutata coniugatione mutant significationem, vt **דִּבֵּר**
secundæ coniugationis significat loqui, sed **יִדְבֵּר** ter-
tiæ coniugationis significat confringere, vt Psalmo. 17.
וַיִּדְבֵּר עִמָּם idest & cōfregit populos. similiter **חָרַשׁ** pri-
mæ coniugationis significat arare, sed **וַיִּחְרֹשׁ** tertiæ cō-
iugationis significat tacere, vt Numeri. 30. **וַיִּחְרֹשׁ לָהּ**
idest & tacuerit ei, & adhūc modum alia cōplura. Et hæc
quattuor coniugationes sunt verborum regularium, quæ
hebræi vocant **שְׁלֵמִים פְּעִלִים** idest verba perfecta. sed
præter illa sunt quædam alia verba irregularia, quæ he-
bræi vocant **אֲבָנֵי נִזְיֹת** idest lapides incisionis, scz ver-
ba imperfecta, de quibus infra in libro tertio huius.

¶ Item notandum, quod apud Hebræos prima ver-
bi positio est. tertia persona singularis præteriti perfecti
indica

indicatiui modi, & ab illa deriuantur omnes aliæ persone
eiusdem temporis & aliorum temporum, vnde omnis he-
braica coniugatio a præterito perfecto principium sumit,
& personarū eius ordinem conuertit, scilicet quia a tertia
per secundam venit ab primam personam, tam in singu-
lari, q̄ in plurali numero. His præmissis in generali, ad
singulas coniugationes specialiter veniamus. Sed quia nō
omnia verba regularia per omnes quattuor coniugatio-
nes variari possunt, sed solum per aliquas earum, pro exē-
plo omnium cōiugationum ponemus hoc verbū **בָּקַד**
idest visitauit, quia est regularissimum, & in sacra scriptu-
ra inuenitur per omnes coniugationes variatum, licet ali-
quando variet significationem.

Prima itaq; verborū perfectorū cōiugatio definita est
prius. Sed aduertendū, qđ prima verbi positio huius
cōiugationis habere potest tres terminationes variata vo-
cali mediæ litteræ per. a. e. o. vt **בָּקַד**. i. visitauit **חָפַץ** vo-
luit **יָכַל**. i. potuit. Istę tres differentiæ verborū primæ cōi-
ugationis notātur expresse in fine libri Exodi, scilicet cap.
40. vbi hæc tria verba **יָכַל שָׁכַן מִלֵּא** in eodem versu
ponuntur. pro quo noster textus habet, & non poterat
Moyse ingredi tabernaculum fœderis domini, quia nu-
bes obumbravit super illud, & gloria domini repleuit il-
lud. Sed in procursu coniugationis eandem regulam ter-
minationum habent huiusmodi verba in omnibus mo-
dis temporibus & personis.

¶ Actiua voce primæ coniugationis
indicatiuo modo tempore præterito.

SECVNDI LIBRI

Ⓒ Fœminina. Masculina.

פָּקְדָה פָּקַד Visitauit.
פָּקְדָה פָּקַדְתָּ Visitasti.
פָּקְדָהּ פָּקַדְתָּי Visitauit mascu. vel fœmi.

Ⓒ Plurali numero.

פָּקְדוּ Visitauerunt mascu. vel fœ.
פָּקְדַתֶּם Visitastis.
פָּקְדוּם Visitauim? mascu. vel fœ.

Ad proportionem huius præteriti variantur omnia præterita omnium coniugationum, & etiam verborum irregularium tam in voce actiua, quàm in passiuâ, quia omnia similes habent terminationes in personis huius præteriti, licet habeant varia principia in diuersis verbis & coniugationibus, quæ principia semper sunt retinenda in toto præterito. Aduertendum autem, quod semper in hac cōiugatione prima verbi positio habet accentum in vltima syllaba, excepto quando post ipsam immediate sequitur dictio monosyllaba vel dictio, quæ habet accentum in principio, quia tunc etiam hæc prima positio habet accētum in prima syllaba. Exemplum primi ponitur Numeri. 27. וַיִּשְׁאַל לוֹ idest & interrogabit eum. Exemplum secundi Genesis primo לָרֶא לַיְלָה idest vocauit noctem. Illud quoque est notandum, quod quando prima littera huius verbi vel media est aliqua istarum quatuor אהה gutturaliū, quæ debeat scribi cum seua, tūc ille punctus vertitur in vocalem. a. scilicet cameç vel patha, vt אהה idest dilexistis. similiter בחרה idest elegit fœmi. Et hæc regula est generalis & obseruanda

CAP. SEPTIMVM.

in omnibus modis temporibus & personis, in quibus istæ casus occurrerit. Præter hunc est alius casus, vbi seua vertitur in vocalem. a. scilicet cameç cum accētū hoc est, quando tale verbum ponitur in fine clausulæ, etiam si ibi non fuerit aliqua littera gutturalis. vt Numeri nono אֶת יְהוָה שָׁמְרוּ idest custodiam domini custodierunt. & Iudicum nono חֶלֶב נָתַנָּה idest lac dedit. Tertia præterea persona pluralis huius præteriti aliquando accipit nun in fine. vt Deutero. 8. אֲבֹתֶיךָ אֵלֶּיךָ idest quæ non cognouerunt patres tui. Præteritum autem imperfectum & etiam plusquàm perfectum indicatiui modi apud Hebræos non habentur, sed loco eorum ponitur hoc præteritum perfectum, vnde ad cognoscendū tale verbū cuius horū triū temporū sit, sensus orationis est requirēdus, & ex cōstructione tolletur ambiguitas. vt Gen. 37. אָהַב אֶת יוֹסֵף. i. amabat ioseph. vbi ponit amauit pro amabat. Et similiter potest poni p amauerat.

Præsens indicatiui hebræi non habet proprium, sed circūloquuntur ipsum per participium a prima verbi positione formatum mutata prima vocali in. o. estque simile nomini adiectiuo tam in genere, quàm in declinatione, & huic participio adiunguntur pronomina primitiua superius dicta ad distinguēdas personas huius temporis.

Ⓒ Participium est hoc.

פֹּקֵדֶה פֹּקֵדֶת Quæ visitat. פֹּקֵדֵי Qui visitat.
פֹּקֵדוֹת Quæ visitat. פֹּקֵדִים Qui visitat.

Præsens indicatiui modi hoc modo conficitur ex prædictis, in quo iam modo latinorum psonas ordinamus.

E 4

Fœ

SECVNDI LIBRI

¶ Fœminina. Masculina.

אני פוקד Ego visito.

את פוקד Tu visitas.

היא פוקד Ille visitat.

¶ Plurali numero.

אנחנו פוקדים Nos visitamus.

אתם פוקדים Vos visitatis.

הם פוקדים Illi visitant.

Aliquando tamen in hac compositione præponitur participium pronomini. vt Hieremiæ primo **אני פוקד** idest vigilo ego, & hoc etiam in aliis coniugationibus reperitur. Rememoranda est hic etiam, exceptio de quatuor litteris gutturalibus, propter quas seu media litteræ gutturalis vertit in cameç vel patha, vt **צוֹעֲקִים** idest qui clamant **צוֹעֲקוֹת** idest quæ clamant. Cum vero primæ positionis verbi littera finalis fuerit chet siue haim, tunc in participio generis masculini numeri singularis illa littera subscribitur cum patha vocali. a. vt **בּוֹרֵחַ** qui fugit **שׁוֹמֵעַ** qui audit. Genus vero fœmininum eiusdem numeri hoc modo scribitur **שׁוֹמֵעַת בּוֹרַחַת**. Et hoc idem fit in aliis coniugationibus in simili casu, sed hoc est verum modo littera substantialis media non subscribatur cum puncto vocali. a. quia tunc chet vel haim finalis non subscribitur cum patha, sed colligitur ad syllabam præcedentem, & generaliter quando præcedit quicumque alius punctus alterius vocalis ab . a. tunc punctus vocalis . a. subscriptus prædictis duabus litteris debet prius proferri quam littera. vt Psal. 93. **הַלְלוּם** idest qui plan-

tat

CAP. SEPTIMVM.

tat aurem. Et quando participium generis fœminini numeri singularis ponitur in fine clausulæ, tunc littera substantialis media debet subscribi cum cameç loco çegol. vt Iosue. 2. **וַיְהוּדָה הָיָא יוֹשֵׁבֶת** idest in muro illa habitabat. Nonnunquam etiam participium masculini generis numeri singularis desinit in vocali. i. vt Genesis. 49. **אֲסִירִי לַבֶּן** idest qui alligat ad vitem. & Deutero. 33. **שֹׁכֵנִי סִנֵּה** idest qui habitat in rubo, vbi ponitur oçer pro oçer, & focui pro sochen. Et hoc modo in aliis multis. ¶ Notandū denique, quod in verbis primæ coniugationis, quæ in prima verbi positione desinunt in vocali. e. vel. o. ipsamet prima verbi posita est participium. Ideo in talibus nulla est differentia præteriti & præsentis. Exempla superius posita sunt, vt **אֲנִי חָפֵץ** idest ego volo **אֲנִי יָכֹל** idest ego possum. Per hoc etiam participiū præsentis suppleri cōsuevit præteritum imperfectum indicatiui modi adiecto sibi præterito perfecto verbi substantiui, vt **אֲנִי הָיִיתִי פּוֹקֵד** idest ego fui vel eram visitans provisitabam, aliquando etiam subicitur in hoc casu verbum substantiuum, vt etiam superius diximus.

¶ Vturū indicatiui modi in omnibus coniugationibus, & etiā in verbis irregularibus designat p has quatuor litteras **אֵיתָן** in principio personarum positas super tres litteras substantiales verbi præteriti, & subscribuntur istæ quatuor litteræ additæ in prima coniugatione cum puncto vocali chiriq, excepto aleph quod subscribitur cum çegol ad faciendam differentiam primæ & tertię personarū huius futuri in numero singulari. nam aleph est no-

ta

SECVNDI LIBRI

ta primæ personæ singularis. Nun primæ pluralis. Thau est signum secundæ personæ in vtroque numero. Iod tertiæ similiter in vtroque numero. Et in hoc etiam futuro terminationes primæ personæ tam in numero singulari, quàm in plurali sunt indifferentes in genere masculino & foeminino, in aliis personis genera variantur. quod in aliis quoque conjugationibus & in verbis irregularibus observatur. Primæ insuper personæ vtriusque numeri in hoc futuro plerumque recipiunt he in fine, licet aliquando sine ea littera scribantur. Et ordinamus hic personas modo latinorum.

¶ Tempore futuro.

¶ Foemina.

¶ Masculina.

אֶפְקֹדָה	אֶפְקֹד	Visitabo mas. vel foemi.
תִּפְקֹדִי	תִּפְקֹד	Visitabis.
תִּפְקֹד	יִפְקֹד	Visitabit.

¶ Plurali numero.

נִפְקֹדוּ	נִפְקֹדוּ	Visitabim⁹ mas. vel foe.
תִּפְקֹדְנָה	תִּפְקֹדוּ	Visitabitis.
תִּפְקֹדְנָה	יִפְקֹדוּ	Visitabunt.

Et in hoc futuro secunda persona singularis generis masculini, & tertia singularis foeminina in voce non differunt, sed in sensu, quæ differentia ex contextura cognoscitur. Secunda quoque & tertia plurales in genere foeminino sunt similes in voce, & dissimiles in sensu ex contextura cognoscendo. Aduertendum tamen, quod in omnibus personis masculinis numeri singularis huius futuri, & etiam in prima plurali masculina contingit sæpius punctum vocalem mediæ litteræ, scilicet cholem mutari in

CAP. SEPTIMUM.

in cameç, scilicet quando post talem personam immediate, sequitur dictio monosyllaba vel dictio habens accentum in principio, sed tunc ille punctus cameç proferri debet, vt cholem. vt Psal. 88. אֶשְׁמַר לִי רִסְדִּי idest serua-
bo illi misericordiam meam, vbi licet scribatur esmar de-
bet legi esmor. Idem quoque punctus mediæ litteræ substantialis, scilicet cholem mutatur sæpius in vocalem. a. maxime quando littera media vel finalis verbi est gutturalis. Exemplum primi יִחַפֵּץ idest volet. Exemplum secundi אֶצַּע idest clamabo. Exemplum tertii אֶשְׁמַע idest audiam. Et in fine clausulæ seu litteræ mediæ vertitur in cameç vel in cholem, dato quod ibi nulla sit littera gutturalis, & in eadem syllaba collocatur accentus, hoc idem sæpe contingere solet etiam, quando non est finis clausulæ, Hoc patet in his exemplis תִּפְקֹדִי : אֶפְקֹדָה אֶפְקֹדוּ תִּפְקֹדוּ et eodem modo diceretur in tertia psona plurali. Et quâdo prima littera substantialis verbi est hain vel chet, tunc aleph primæ psonæ & illa littera prædicta scribuntur cū çegol, vt אֶעֱבֹר .i. trāsibo, in aliis vero personis eadē duæ litteræ scribuntur cum vocali. a. vt תִּעֲבֹר .i. trāsibis. Et in verbis quorū prima littera substantialis est aleph, litteræ accidentales hui⁹ futuri scribuntur punctū cholem, vt אֶכֹּל .i. comedā אֶמַּר .i. dicā. Verū in hoc casu prima psona nō debet scribi nisi cū vnico aleph ppter coincidentiam & euphoniā, in aliis vero psonis aleph substantialis verbi ponitur ociosa, licet scribatur, vt תֹּאכֹל .i. comesdes תֹּאמַר .i. dices. Sūt tamē quædā huiusmodi verba in quib⁹ prima psona pmittitur habere duo aleph iuncta,

SECUNDI LIBRI

יִצְחָק, & vtraq; scribit cū çegol, vt אֲסֹף .i. cōgregabo. In hoc tamen verbo יָכַל idest potuit omnes litteræ accidentales futuri subscribuntur cum pūcto sureq; & hoc sit discretionis gratia ad futurum huius verbi אָכַל idest comedit, vt אוֹכַל idest potero תֹּכַל poteris. Nonnūq; etiam secunda & tertia personæ plurales generis masculini, atque secunda singularis generis fœminini accipiunt in fine litteræ nun, hoc modo תִּפְקְדוּן תִּפְקְדוּן תִּפְקְדוּן quæ regula etiam seruit in aliis coniugationibus tam in voce actiua, quàm in passiua. ¶ Aduertendum autem, quod in omnibus coniugationibus ac etiam in verbis regularibus, quando personis huius futuri præponitur littera vau coniunctiua, idest/ quæ est coniunctio, et tunc futurum vertitur in præteritum, vt וַיִּפְקְדוּ idest & visitauit, excepto quando littera vau subscribitur cum seua vel chiriq; quia tunc non mutat futurum, vt וַיִּפְקְדוּ idest & visitabit. Et vice versa quando eadem littera vau præponitur personis præteriti cum quolibet puncto vocali præteritum vertitur in futurum, vt וַיִּשְׁמֵר idest & custodiet præterquàm in prima psona singulari in cuius littera substantiali media collocatur accentus, quia tunc non mutat præteritum. vt Osee. 12. וַיְדַבֵּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים idest & locutus sum ad prophetas, sed si eadem prima persona haberet accentū in vltima syllaba, tunc littera vau ei adiecta prædicto modo mutat præteritum in futurū. vt Exodus. 12. וַיֵּצֵאֵנִי מִמִּצְרַיִם idest transibo per terram ægypti, per hoc etiam futurum potest suppleri præteritum imperfectum indicatiui. vt Genesis secundo וַיֵּצֵאֵנִי idest

CAP. SEPTIMUM.

וַיֵּצֵאֵנִי מִן הָאָרֶץ idest & nubes ascendebat de terra. pro quo nostra translatio habet, & fons ascendebat de terra.

¶ Imperatiui modo tempore præsentis.

Imperatiuius modus hebraice dicitur צִוִּי idest mandatum: & non habet nisi tempus præsens, in quo solas secundas personas vtriusque numeri habet. nam aliæ personæ huius tēporis supplent per futurū indicatiui supra dictū. Præsens ergo imperatiui formatur ad hunc modū.

¶ Fœminina. Masculina.

פָּקַד פָּקַד vel פָּקַד vel פָּקַד Visita.

פָּקְדָה פָּקְדוּ Visitate.

Et possent variari trēs vltimæ personæ huius imperatiui, idest fœminina singularis, & masculina ac fœminina pluralis tribus modis, secundum varietatem secundæ personæ singularis masculinæ eiusdem præsentis, hoc modo.

פָּקְדִי vel פָּקְדִי vel פָּקְדִי Fœminina singularis.

פָּקְדוּ vel פָּקְדוּ vel פָּקְדוּ Masculina pluralis.

פָּקְדָה vel פָּקְדָה Fœminina pluralis.

Et hoc plærunque contingit in fine clausularum. Eadem quoque secunda persona singularis masculina potest recipere he in fine, & hoc tribus modis. Primo si littera substantialis prima subscribatur cum puncto chiriq; & vltima cum cameç siue patha, vt Genesis. 39. וַיִּכְבֶּה עִמִּי idest dormi mecum. Secundo quando littera substantialis prima scribitur cum cameç proferendo vt cholem. vt Neemie. 13. וַיִּזְכֶּרָה לִּי אֱלֹהֵי idest recordare mei deus meus. Tertio cum eadem littera prima subscribitur cum seua, vt Danielis. 9. יְהוָה שְׁמִיעָה יְהוָה סִלְחָה idest domine

mine audi domine parce. Secundæ quoque personæ singularis fœmininæ littera substantialis prima aliquando habet cameç proferendum quasi cholem. vt Iudicum. 9. מְלִכֵי עָלֵינוּ idest regna super nos. Et quando primæ positionis verbi littera substantialis prima vel mediâ fuerit gutturalis, tunc persona fœminina singularis, & masculina pluralis possunt habere primas duas litteras cum patha, vt פָּעַלִי idest fac fœmi. פָּעַלְוּ idest facite mascululi. nonnunquã etiam in masculino plurali vtraque dictarum litterarum subscribitur cum çegol, hoc modo אָהַבְוּ idest amate אָחַזְוּ idest comprehendite. Et in secunda persona singulari fœminina aliquando primâ littera substantialis scribitur cum cameç chateph proferendo vt cholem. vt Hieremiæ. 22. וְצַעֲקִי idest clama, aliquando etiam he finalis in secunda plurali fœminina deficit. vt Ruth primo לִי מָרָא קְרָאֵן idest vocate me amaram. In eodem quoque verbo qara littera substantialis prima aliquando venit cum puncto chiriç & nun finalis colligitur ad vocalem præcedentem. vt Exodi secundo לִו קְרָאֵן idest vocate eum. In verbis deniq; primæ conjugationis quorum prima positio desinit in e. vel o. sequente consonante, eadem vox est præteriti & imperatiui. vt Genesis. 29. מָלֵא שְׂבַע זָאֵת idest imple septimanam huius. Futurû vero imperatiui in omnibus conjugationibus supplendum est per futurum indicatiui modi superius expressum. ¶ De infinitiuo & gerundiis.

In infinitiuus modus apud Hebręos dicitur מְקוֹר idest origo vel fons, quoniam ab illa eius significatione cõfusa

cõfusa sumitur significatio determinata aliorû temporû & personarû. vnde & caret determinato numero genere & persona. & in voce assimilatur secundæ personæ singulari masculinæ imperatiui modi, vt פָּקֹד פָּקֹדִי פָּקֹדִי idest visitare. Et hic infinitiuus aliquando ponitur seorsum solus, aliquando adiungitur verbo præterito aut futuro, & tunc equiualeat participio. vt Genesis. 50. וְיָפֹקֵד פָּקֹד idest visitans visitabit. Itē Exodi. 3. וְיָפֹקֵד פָּקֹדִי idest visitans visitauit. Aliquando etiam cõponitur cum articulis vel præpositionibus, & tunc equiualeat nostris gerundiis. Præpositiones sunt istæ בְּכֵלֶם quibus subscribitur punctus chiriç. Vnde supplemus gerundia in hunc modum.

וְיָפֹקֵד In visitando.

וְיָפֹקֵד Cum visitando.

וְיָפֹקֵד Ad visitandum.

וְיָפֹקֵד De visitando.

Et quando littera substantialis, prima est gutturalis, litteræ istæ scribuntur per çere vel çegol, vt לֵאמֹר idest dicendo לֵאסֹר idest ligando. In quarto gerundio ponitur dagues in littera prima substantiali propter defectum litteræ nun, quæ ibi deficit. Hebræi tamen hæc gerundia per infinitiuum proferunt, vt in visitare, de visitare, ad visitare &c. Nonnunquã etiam hæc gerundia recipiant he in fine, & tunc littera substantialis prima subscribitur per cameç proferendum vt cholem, & chiriç litteræ accidentalæ sæpius vertitur in seua, excepta littera mem. vt Exodi. 36. לְקַרְבָּה אֶל הַמִּלְאכָה idest ad accedendum ad opus, vel vt accederet operi.

Aliqñ

SECUNDI LIBRI

Aliquando etiam veniunt cum chiriq in vltima syllaba vt Psal. iii. עִם נְדִיבֵי עַם לְהוֹשִׁיעַ idest ad habitandum cum principibus, vbi debuerat scribi solum לְהוֹשִׁיעַ Per hunc etiam infinitiuum cum his duabus litteris accidentalibus נִבּ suppleri solet subiunctiuus modus: mutato seu primæ litteræ substantialis in cholem, & subscriptis litteris accidentalibus per seua, & addita terminatione pronominis deriuatiui singulis personis, hoc modo.

¶ **Fœminina Masculina.**

נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Invisitatio me. i. cū visitē mas. v'l fœ.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Cum visites.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Cum visitet.

¶ **Plurali numero.**

נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Cū visitem? mas. vel fœ.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Cum visitetis.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Cum visitent.

Est alius modus supplendi subiunctiuum modum, scilicet antepponendo has duas coniunctiones temporales בִּי verbo præterito vel futuro. Exemplum primæ, vt Genesis. 12. בִּי אֲשֶׁר הָרִיב לְבֹא מִצְרַיִם idest cum accederet, vt ingrederetur ægyptum. Exemplum secundæ ibidem paulo post בִּי יֵרָאוּ אֶתְּ הַמִּצְרִיִּים idest cum viderint te ægyptii. sed istæ coniunctiones alias habent significationes, de quibus infra in suo loco dicem?

¶ **De optatiuo.** ¶ **Garent etiam hebræi optatiuo modo, circuloquuntur tamen ipsam per præteritum & futurū indicatiui antepositis his duobus aduerbis optandi לוּ hoc est vtinam. Exemplum primi. vt Esaiæ**

cap.

CAP. SEPTIMUM.

cap. 48. לוּ אָחִירִי וְלֹנֹו דְרָבִי idest vtinam audiuisses. Exemplum secundæ. vt Psal. 118. אָחִירִי וְלֹנֹו דְרָבִי idest vtinam dirigantur viæ meæ. ¶ **Nota regulam generalem, quod in omnibus conjugationibus & vocibus verborum tam regularium, quàm irregularium, imperatiuus sequitur terminationes futuri indicatiui. & infinitiuus semper est eadem vox, quæ fuit secunda persona singularis masculina imperatiui.**

¶ **De voce passiuæ.**

Vocis passiuæ præteritum indicatiui modi formatur ab alio præterito vocis actiuæ addita littera nun in principio cuiuslibet personæ subscripta cum puncto chiriq, & mutato cameç primæ litteræ substantialis in seua, & personæ habent easdem terminationes quas & in voce actiuæ, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitatus est vel fuit.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitatus es vel fuisti.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitatus vel. ta. sum vel fui.

¶ **Plurali numero.**

נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitati vel. te. sunt vel fuerunt.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitati estis vel fuistis.
נִבְּקְדִי	נִבְּקְדִי	Visitati vel. te. sumus vel fuim?

Tamen in fine clausulæ seu litteræ substantialis mediæ vertitur in cameç cum accentu, hoc modo נִבְּקְדִי. Item si littera verbi substantialis prima fuerit gutturalis, tunc in omnibus personis eadem littera substantialis & nun accidentalis subscribuntur per çegol. vt Genesis. 22. נִבְּקְדִי נִבְּקְדִי idest apprehensum in vepris. Et ali

F

quādo

quando littera nun scribitur cum patha. vt Genesis. 31. **למה נחבאת** idest quare absconditus es.

¶ Præsens tempus huius vocis & modi suppletur per participium vocis passiuæ, quod est simile tertię per sonæ singulari, præteriti vocis passiuæ, eorum tamen differētia cognoscitur vel per cōstructionem & sententiam litteræ, vel per scripturam, quia littera substantialis media in præterito subscribitur cum pathach, quando non est finis clausulæ, in participio vero cum cameç nisi cōstruatur cum genitiuo. Participium vero est huiusmodi. **נִפְקְדָה** q̄ visitata est. **נִפְקֵד** q̄ visitat⁹ est.

נִפְקְדִים q̄ visitati sūt. **נִפְקְדוֹת** q̄ visitate sūt.

¶ Ex hoc autem participio adiunctis pronomini bus primitiuis conficitur præsens indicatiui modi vocis passiuæ, quemadmodum in voce actiua dictum est. vnde non opus est exemplo. Rememoranda est hic etiam exceptio præcedens de litteris gutturalibus. & ratio eius est quia litteram guttulearem non potest præcedere chiriq̄ cōmuniter. vt Numeri. 12. **נֶאֱמַן הוּא** idest fidelis ille. Et aliquando littera substantialis media participii masculini pluralis scribitur cum seua loco cameç. vt Hester primo tendum hic, quod tertія persona singularis foemina præteriti quando est finis clausulæ, & foemina præsentis participii non differunt nisi in accentu, quoniam quando est vox præteriti habet accentum in penultima syllaba, vt **נִפְקְדָה** sed quando est participium siue præsens tempus habet accentum in vltima, vt **נִפְקְדָה** vnde

Psal.

Psal. 50. dicitur **רוּחַ נִשְׁפָּרָה** .i. spiritus cōtribulatus &c.

¶ Tempus futurum indicatiui modi vocis passiuæ, etiam recipit illas quattuor litteras **אֵינָן** scriptas cum eisdem punctis vocalibus sicut in voce actiua, sed quia non ponitur littera nun accidentalis sicut in præterito huius vocis passiuæ, ideo littera substantialis prima habet da-gues ad supplendum nun, hoc modo.

¶ Foemina. Masculina.

אֵינָא	אֵינָר	Visitabor mascul. vel foe.
תֵּפְקֵד	תֵּפְקֵד	Visitaberis.
יִפְקֵד	יִפְקֵד	Visitabitur.

¶ Plurali numero.

נִפְקְדִים	נִפְקְדִים	Visitabimur mas. vel foe.
תֵּפְקְדִי	תֵּפְקְדִי	Visitabimini.
יִפְקְדוּ	יִפְקְדוּ	Visitabuntur.

Et in fine clausulæ seua littera substantialis mediæ vertitur in çere cum accētū in eadē littera, hoc modo **תֵּפְקְדִי**. Et aleph primæ personæ aliquando recipit chiriq̄. vt Exodi. 14. **וְאֵפְקְדָה בְּפָרְעָה** idest honorabor in pharaone. Et quando prima littera substantialis fuerit gutturalis siue res, tunc litterę accidentales futuri subscribuntur cum çere, quia vt dictū est: pūctus chiriq̄ nō potest præcedere litterā gutturalem. Exemplū primi. vt Gen. 42. **יִאָסֵר בְּבֵית מֶשְׁכָּרֶם** idest ligabitur in domo custodie vestræ. Exemplū secūdi. vt Prouerbiorū. 22. **בְּתוֹךְ רְחוֹבוֹת אֶרֶץ** idest in medio platearū occidar. Nōnunq̄ etiam çere litteræ substantialis mediæ vertitur in cameç vel patha, maxime quādo priā littera fuerit gutturalis vel res.

SECVNDI LIBRI

Exemplum primi. vt Numeri. 16. וַתַּעֲצֹר הַמִּזְבֵּחַ idest cessauit pestilentia. Exemplum secundi vt Ionæ primo וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָד idest & accubuit & dormiuit. Et quādo vltima verbi littera fuerit hain aut chet, ipsa scribitur sub icto patha, hoc modo. וַיִּשְׁמַע idest audietur וַיִּפְתָּח idest aperietur. Et in hoc casu etiam cere litteræ mediæ vertitur in patha, dum modo non sit finis clausulæ. vt quarto Regum secundo בְּלִיַּח אֶלְקָח מַעֲפָךְ idest antequā tollar a te. Et in voce foemina plurali plerunque littera substantialis media scribitur cum vocali. a. vt Psalmo. 36. וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה idest & arcus eorum confringatur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ In hac voce passiuā sicut in actiua imperatiuus non habet, nisi secundas personas vtriusque numeri praesentis temporis. & formatur a secundis personis masculinis precedentis futuri mutata thau in he cum puncto chiriq, & littera substantialis prima habet dagues ratione iam dicta, hoc modo.

¶ Foemina. Masculina.

וְיָבִיטְךָ וְיָבִיטְךָ Visitare aut visitatus sis.

וְיָבִיטְכֶּנָּה וְיָבִיטְכֶּנָּה Visitamini aut visitati sitis.

Et si prima littera verbi fuerit gutturalis he scribitur cum puncto cere ratione prius dicta. vt Deuterono. 32. וְהִיאֲסֵף אֶל עַמֶּיךָ idest & apponere populis tuis. Et nō nunquā genus masculinum plurale accipit nun in principio. vt Hieremix. 50. וְנָלֹךְ אֶל יְהוָה idest venite & iungimini domino.

¶ Infinitiuo modo.

Infli

CAP. SEPTIMVM.

¶ Infinitiuus vocis passiuæ eandem vocem habet, quæ fuit secunda singularis masculina imperatiui eiusdem vocis passiuæ, vt וְיָבִיטְךָ idest visitari. Et aliquando accipit nun præteriti. vt Hester tertio וְנִשְׁלַח סְפָרִים idest & mitti epistolas. Ex hoc etiam infinitiuo appositis illis quattuor litteris בְּכֹרֶם fiunt gerundia vocis passiuæ. primæ litteræ substantialis puncto non mutato, quæ litteræ debent subscribi per seua & mem per cere. Exempla satis patent. & in eis aliquando amittitur he infinitiui. vt Exodi decimo מִכְּנִי לַעֲנֹת מֵאֵנִי idest nō vis subici mihi. vbi si nō de fuisset he debuerat dici לַהֲעֲנֹת. Et p hoc infinitiuum etiam suppletur subiunctiuus vocis passiuæ eisdem modis quibus in voce actiua superius dicebatur. ¶ Optatiuus etiam suppletur in voce passiuā, eodem modo per præteritum aut futurum indicatiui, sicut dictum est in voce actiua. Istæ autem regulæ cum plerisque ex superioribus sunt generales ad omnes coniugationes, & etiam ad verba irregularia. ¶ Est & aliud participiū vocis passiuæ huiusmodi וְיָבִיטְךָ visitatus וְיָבִיטְכֶּנָּה visitati וְיָבִיטְכֶּנָּה visitata וְיָבִיטְכֶּנָּה visitate. Hoc vero participium vocis passiuæ in eo differt a participio vocis passiuæ superius declarato, quia illud significat per modum actus, hoc autem per modum habitus, vt niph qad, idest visitatus, paqud idest visitari solitus. ¶ Hactenus igitur de verbis actiuis & passiuis primæ coniugationis, quæ etiam duo sola genera verborum reperiuntur in aliis coniugationibus, & in verbis irregularibus. Aliqui tamen Hebræorum volunt ad modum latinorum distinguere

F 3

quiq;

SECVNDI LIBRI

quinque verborum genera in qualibet coniugatione. Er
go secundum eos verba neutra dicuntur illa, quæ solam
actionem significant, & reperiuntur aliquando in voce
actiua, & aliquando in voce passiua, & non habent par
ticipium vocis passiua, sed solum vocis actiua signifi
cans quoque actionem. cuiusmodi sunt hæc הָלַךְ vel הִלָּךְ
idest ambulauit יָשַׁב idest habitauit נָפַל idest cecidit
עָמַד idest stetit רָכַב idest equitauit. vnde in eis non di
cimus participia / hāluch / iasub/naphul / aamud. Sūt etiā
quædam verba communia quorum participia vocis acti
uæ aliquando significat passionem, & e contra participia
vocis passiua significant actionem, vt בָּטַח idest confu
dit בָּטַח בֹּטֵחַ idest confisus & confidens. Similiter
שָׁכַן idest habitauit שָׁכַן שׁוֹכֵן idest habitatus & habi
tans. Sunt alia verba hebraica, quæ latinorum moræ
possunt appellari deponentia, quia habent vocem passi
uam & carent actiua. & significant actionem, vt נִשְׁבַּע
idest iuratus vel qui iurauit נִתַּר idest remansit siue re
lictum est. Sunt alia verba quæ carent participiis tam
actiua quam passiua vocis, quorum loco ponuntur nom
ina adiectiua, vt קָרַב idest accessit רָחַק idest recessit,
a quibus verbis deriuantur hæc nomina adiectiua קָרוֹב
idest propinquus רָחוֹק idest lōginquus. Similiter & quæ
sequuntur nomina adiectiua vlitata in sacra scriptura ponū
tur pro participiis suorum verborum, quia carent eis, vt
גִּבּוֹר idest robustus חָזַק idest fortis חָכָם idest sapiens
כָּלִיל idest stultus צָדִיק idest iustus קָטָן idest paruus
רָשָׁע idest malus. Deniq; hoc verbū יָכַל idest potuit ne
que

CAP. OCTAVVM.

quæ habet participium actiua neque passiua vocis neque
nomen adiectiuum quo possit suppleri, ideo in eo ponit
tur tempus præteritum pro præsentī. ¶ Sed hæc vltima
notabilia magis faciunt ad bonitatem & perfectionem
linguæ hebraicæ, quàm ad necessitatem artis.

¶ Capitulum octauum de secunda
verborum coniugatione tam in
voce actiua quàm in passiua.

Secunda verborum hebraicorū coniugatio est etiam
strium litterarum vt prima coniugatio, harum ta
men prima subscribitur cum puncto chiriq, secunda
cum çere vel patha, & nonnunq̃ cum çegol, vt פָּקַד vel
פָּקֵד & littera media habet dagues, excepto quando fue
rit aliqua gutturalium vel res, quæ non recipiunt dagues,
& tunc prima verbi positio vtroque modo prædictorum
scribi potest. Littera quoque prima & secunda scribi pos
sunt cum pūcto çere. vt Deutero primo אֶת הַתּוֹרָה
idest declarauit legem. Et in eodem casu potest scribi lit
tera prima cum çere, & media cum patha. vt Genesis. 24.
בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם idest benedixit abraham. Sunt autem
qui dicant, quod ideo littera media huius coniugatio
nis habet punctum dagues, vt per illud suppleatur deffe
ctus litteræ iod ociosæ, quæ ibi deberet poni post pun
ctum chiriq secundū rationem bonæ orthographiæ, sed
alii dicunt quod nunq̃ dagues supplet litterā ociosam, &
quod iste pūctus est naturalis huic cōiugationi ad deno
tandum vehementiam actionis de qua superius dictū est.
Sensus huius coniugationis in omnibus modis tempori

SECVNDI LIBRI

bus & personis tam in voce actiua, quàm in passiuā est penitus similis sensui primæ coniugationis, excepta vocis differentia & significationis vehementia.

¶ Secunda coniugatione actiua voce tempore præterito.

¶ Fœminina Masculina.

בָּקְדָה בָּקַד Visitauit,

בָּקַדְתָּ בָּקַדְתָּ Visitasti.

בָּקַדְתִּי בָּקַדְתִּי Visitauī mascul. vel fœmi.

¶ Plurali numero.

בָּקְדוּ בָּקְדוּ Visitauerunt mascul. vel fœmi.

בָּקַדְתֶּם בָּקַדְתֶּם Visitastis.

בָּקַדְנוּ בָּקַדְנוּ Visitauimus mascul. vel fœmi.

Et notandum, quod in fine clausulæ seu litteræ substantialis mediæ vertitur in çere, & in eadem collocatur ac centus. vt Deutero. 5. אֲשֶׁר דִּבְּרָנוּ idest quod locuti sunt. Aliquando etiam in prima verbi positione veniunt duæ litteræ gutturales iunctæ in principio & vtraque subscripta cum çegol. vt Iudicum. 5. מְדוּעַ אַחֲרָיו בָּעָמִי מְרִבּוֹתָיו idest quare tardauerunt pedes quadrigarum illius. Item aliquando hæc coniugatio reperitur scripta sine dagues litteræ mediæ. vt Ezechiel. 9. וְיָלֹא אֶת הַחֲצִירוֹת idest implete a tria.

¶ Tempore præsentī,

Præsens indicatiui modi, quod in omnibus coniugationibus hebraicis per participia vocis actiue aut passiuæ suppleri solet, plerūq; in hac secūda coniugatione, & in aliis sequētibus venit cū littera mem addita in principio, & in hac secūda coniugatione subscribit cū seuā. vt

Fœ

CAP. OCTAVVM.

¶ Fœminina. Masculina.

מִבְּקֶדְתָּ. 1. מִבְּקֶדְתָּ מִבְּקֶדְתָּ Qui vel quæ visitat.

מִבְּקֶדְתָּ מִבְּקֶדְתָּ Qui vel quæ visitant.

¶ Ex hoc autē participio formantur omnes personæ temporis præsentis sicut in prima coniugatione dictum est. Et in fine clausulæ littera mediā in genere fœminino numeri singularis plerūque venit cum çere, & in ea nō nunquā accentus collocatur, vt מִבְּקֶדְתָּ idest quæ visitat, & participium desinens in littera thau scribitur, hoc modo מִבְּקֶדְתָּ Item quando participium masculinum numeri singularis iungitur pronomini aliquando littera substantialis mediā scribitur cum puncto chiriq. vt Leuitici. 21. מִבְּקֶדְתָּ שְׂכֵם idest qui sanctificat vos &c.

¶ Tempore futuro.

In omnibus coniugationibus personæ futuri indicatiui modi veniunt cum illis quattuor litteris אֵיתָן vt alias dictum est, sed earum puncta variantur. In hac ergo secunda coniugatione prædictæ litteræ subscribuntur cū seuā, præter aleph primæ personæ singularis, quæ causa differentiae ad vocem similem in prima coniugatione in voce passiuā scribitur cum patha, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶבְקֶדְתִּי אֶבְקֶדְתִּי Visitabo mas. vel fœ.

תִּבְקֶדְתָּ תִּבְקֶדְתָּ Visitabis.

תִּבְקֶדְתִּי תִבְקֶדְתִּי Visitabit.

¶ Plurali numero.

נִבְקֶדְתָּ נִבְקֶדְתָּ Visitabimus mascul. vel fœmi.

Vifi

SECVNDI LIBRI

תִּפְקְדוּ תִּפְקְדֶנָּה Visitabitis.

יִפְקְדוּ יִפְקְדֶנָּה Visitabunt.

Et in fine clausulæ seuæ litteræ mediæ vertitur in çere & in ea ponitur accentus, vt תִּפְקְדֶנָּה quæ regula etiam obseruatur in omnibus coniugationibus. Alia tempora indicatiui modi in hac secunda coniugatione supplenda sunt, eo modo quo in prima dictum est.

¶ Imperatiuo modo tempore præsentis.

¶ Fœminina. Masculina.

פִּקְדִי פִּקְדֶה .י. פִּקְדִי Visita.

פִּקְדֶנָּה פִּקְדִי Visitate.

Aliæ personæ huius præsentis supplentur per futurū indicatiui modi in omnibus coniugationibus, & semper imperatiuus caret futuro, sed suppletur etiam per futurum indicatiui. Aliquando vero in secunda persona singularis numeri generis masculini venit littera media cum patha, vt Psalmo. 54. בִּלַּע יְהוָה פֶּלֶג לְשׁוֹנִים idest præcipita domine. diuide linguam eorum. &c.

¶ Infinitiuo modo פִּקְדִי idest visitare. Aliquando tamen in hoc modo littera media venit cum cholem, vt Psalmo. 117. יִסֵּר יִסְרִי יְהוָה idest castigare castigauit me dominus. Aliquando etiam littera prima scribitur cum chiriq, vt Leuitici. 14. אַחֲרֵי חֵלֶץ אֶת הָאֲבָנִים idest posteaquam eruti fuerunt lapides. Ex hoc etiam infinitiuo supplentur gerundia, & subiunctiuus modus vt in prima coniugatione dictum est, subscriptis litteris accidentalibus in principio per seua, excepta nem quæ scri-

CAP. OCTAVVM.

scribitur cum chiriq. Et aliquando hæc gerundia recipiunt litteram he infine. vt Leuitici. 26. לִיִּסְרָה אֶתְכֶם idest ad castigandum vos.

¶ Passiua voce. indicatiuo modo. tempore præterito.

In hac voce passiua secundæ coniugationis fere semper littera substantialis prima in omnibus modis & temporibus subscribitur per sureq, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

פִּקְדָה פִּקְדָה Visitatus vel visitata fuit.

פִּקְדָתָה פִּקְדָתָה Visitatus vel visitata fuisti.

פִּקְדָתִי פִּקְדָתִי Visitatus vel visitata sum vel fui.

¶ Plurali numero.

פִּקְדוּ פִּקְדוּ Visitati vel visitatæ sūt vel fuerūt

פִּקְדֶתֶם פִּקְדֶתֶם Visitati vel visitatæ fuistis.

פִּקְדָנוּ פִּקְדָנוּ Visitati vel visitatæ fuimus.

Et quando littera media est aliqua istarum quattuor אָרַע tunc sureq litteræ primæ mutatur in cholem, vt Exodi. 12. כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם idest quia electi fuerunt ex ægypto, & alibi pluries. nam quando littera media fuerit cheth, tunc illa littera potest subscribi cum sureq, vt Ezechielis. 16. לֹא רִחַצְתָּ idest in aqua non es lota. Et item quando littera media est aliqua quattuor gutturalium seuæ eiusdem litteræ vertitur in cameç. Et idem est iudicium quando fuerit finis clausulæ, sed ultra hoc in eadem littera collocatur accentus, vt פִּקְדָה

¶ Tempore præsentis.

Præ-

SECVNDI LIBRI

Praesens vocis passivae in secunda coniugatione affimi-
latur praeterito eiusdem, excepto puncto litterae mediae,
quia in praeterito est patha, in praesenti est cameç, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

פָּקְדָה vel פָּקְדָה Qui vel quæ visitatur.
פָּקְדִים פָּקְדוֹת Qui vel quæ visitantur.

¶ **Tempore futuro.**

¶ **Litteræ accidentales huius futuri scribuntur cū sena,**
excepto aleph primæ personæ singularis quod scribitur
cum patha, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

אֶפְקְדָה vel אֶפְקְדָה Visitabor mas. vel fœ.
תִּפְקְדִי תִפְקְדִי Visitaberis.
תִּפְקְדִי יִפְקְדִי Visitabitur.

¶ **Plurali numero.**

נִפְקְדוּ vel נִפְקְדוּ Visitabimur mas. f. fœ.
תִּפְקְדוּ תִפְקְדוּ Visitabimini.
תִּפְקְדוּ יִפְקְדוּ Visitabuntur.

In fine vero clausulæ seu litteræ mediæ vertitur in ca-
meç cum accentu in eadem, vt תִּפְקְדִי תִפְקְדִי

¶ **Imperatiuo modo caret.**

¶ **Infinitiuo modo פָּקְדַּד vel פָּקְדַּד idest visitari. Cui**
si praeponantur quattuor litteræ accidentales כָּלִם fient
gerundia vocis passivæ. Et subiunctiuus modus eodem
modo est supplendus sicut in prima coniugatione dictum
est. ¶ **Est & aliud participiū passivæ vocis, hoc modo.**

Fœ

CAP. NONVM.

¶ **Fœminina. Masculina.**

מִפְקְדָה .f. מִפְקְדָה Qui vel quæ visitatur.
מִפְקְדִים מִפְקְדוֹת Qui vel quæ visitantur.

Et quando littera substantialis mediæ fuerit aliqua ista-
rum quinque אֶהְיֶה tunc sureq litteræ primæ vertitur
in cholem. vt Deuterono. 33. יְהוָה מְבִרֵךְ idest benedi-
cta domini. & cætera.

¶ **Cap. nonum de tertia verborum coniu-
gatione tam in voce actiua quàm in passiva.**

Tertia verborum hebraicorum coniugatio quemad-
modum, & supradictum est, appellatur הַפְעִיל
idest fecit facere, eo quod significet actum verbi transire in
aliam personam. quod præcipue fit in verbis transitivis, vt
הַפְעִיל אֶת הַחֹלִי אֶת הַפְּקִיד idest fecit visitare infirmum. vnde cō-
currunt in actu illo tres personæ, scilicet Qui facit visita-
re/ Qui visitat/ & Qui visitatur. Verum in verbis absolu-
tis solum concurrunt duæ personæ, quia actus non tran-
sit in tertiam personam, vt הַפְעִיל הָעֵמִיד idest fecit stare. In
hac itaque coniugatione vno verbo significantur duæ
actiones, scilicet ea quæ est illius verbi, & ultra significa-
tio huius verbi facio facis. Et aliquando verbum huius
tertiæ coniugationis habet solam significationem primæ
coniugationis, quia non importat duos actus, sed vnum.
vt Numeri. 30. הָרִישׁ idest tacuit &c. Et quando littera
substantialis vltima fuerit hain siue chet, ipsa subscribi-
tur per patha. Exemplum primi הָשְׁמִיעַ idest audire fe-
cit. Exemplum secundi הָצִלִיחַ idest fecit proficere. ¶ **Et**
notandum, quod in praeterito vocis actiuae huius coniu-
gatio

SECVNDI LIBRI

gationis littera iod exteritur ex medio dictionis, præterquam in tertijs personis vtriusque numeri & generis, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo. Actiua voce. tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הִפְקִידָהּ הִפְקִידָהּ Fecit visitare.

הִפְקִידְתָּ הִפְקִידְתָּ Fecisti visitare.

הִפְקִידְתִּי הִפְקִידְתִּי Feci visitare mascul. vel fœ.

¶ Plurali numero.

הִפְקִידוּ הִפְקִידוּ Fecerunt visitare mascul. vel fœ.

הִפְקִידְתֶּם הִפְקִידְתֶּם Fecistis visitare.

הִפְקִידְנוּ הִפְקִידְנוּ Fecimus visitare mascul. vel fœ.

Sed quando littera substantialis prima fuerit aliqua quattuor gutturalium, tunc he in principio verbi posita, quæ est accidentalis, & prædicta prima substantialis debent scribi per çegol, vt הִעָבִיר .i. fecit transire. Aliquando tamen obseruatur regula præcedens, quia illa prima substantialis subscribitur per seua, vt הִעָלִים idest abscondit vel fecit abscondere. Est etiam in vno sacrae scripturae loco alia exceptio, scilicet quod littera he accidentalis in principio dictionis posita, vbi nulla est gutturalis littera substantialis, subscribitur per çegol. vt primi Regum. 25. לֹא הִכַּלְמָנוּ idest non fecimus facere eis dedecus.

¶ Tempore præsentis.

Presens indicatiui modi, vt sæpe dictum est circumloquimur per participium vocis actiua. quod habet in principio litteram mem subiecto puncto patha vel ca-

meç,

CAP. NONVM.

meç, & in eo abilitur littera he accidentalis, quæ ponebatur in principio dictionis in præterito, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

מִפְקִידָהּ מִפְקִידָהּ Qui vel q̄ fecit visitare.

מִפְקִידִים מִפְקִידִים Qui vel q̄ visitare faciunt.

Et quando littera substantialis prima est aliqua quattuor gutturalium illa debet subscribi cū puncto patha loco seua, vt מַעְבִּיר idest qui fecit transire. Et aliquando littera substantialis media loco puncti chiriq̄ habet çere excluso iod. vt Psalmo. 134. מוֹצֵא רוּחַ מֵאֲצִרֹתָיו idest qui educit ventos de thesauris suis &c.

¶ Tempore futuro.

¶ Litteræ accidentales huius futuri debent subscribi cum puncto patha remoto a principio dictionis he præteriti, & littera substantialis media habeat punctum chiriq̄, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶפְקִידָהּ אֶפְקִידָהּ Visitare faciã mascul. vel fœ.

תִּפְקִיד תִּפְקִיד Visitare facies.

תִּפְקִיד תִּפְקִיד Visitare faciet.

¶ Plurali numero.

נִפְקִידָהּ נִפְקִידָהּ Visitare faciem. m. f.

תִּפְקִידְנָה תִּפְקִידְנָה Visitare facietis.

תִּפְקִידְנָה תִּפְקִידְנָה Visitare facient.

Et quando littera substantialis prima fuerit aliqua gutturalium illa etiam subscribitur per patha, vt אֶעְמִיד idest stare

stare faciam. Item hoc futurum aliquando recipit in principio litteram he accidentalem præteriti supradicti. vt Psal. 114. וְלִי יִרְשָׁע. idest & me saluum faciet. Aliquando etiam littera substantialis media scribitur per çere loco chiriç, & excluditur iod ex medio. vt Genesis primo וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים idest & diuinitus deus, & alibi sæpius. Nonnunquam præterea in numero plurali littera media scribitur cum seua loco chiriç excluso iod ex medio. vt primi Regum. 31. וַיִּדְבְּקוּ פְּלִשְׁתִּים idest irrueruntque philistin. pro quo debuit esse וַיִּדְבְּקוּ quod etiam fit cum cõponitur pro nomini. vt primi Regum. 17. וַיַּעֲשֶׂה לָנוּ הַמֶּלֶךְ idest diuitem faciet illum rex. pro quo debuit esse. וַיַּעֲשֶׂה לָנוּ

¶ Imperatiuo modo.

¶ Istæ modus habet he in principio sicut præteriti indicatiui, & scribitur cum patha, sed littera media in secunda psona singulari masculina & plurali fœminina plæruntque scribitur cum çere, & excluditur iod ex medio. In alijs vero personis eadem littera media scribitur cum chiriç & non abiicitur iod, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הַפְּקִידָה vel הַפְּקִידָה Fac visitare.
הַפְּקִידוֹ הַפְּקִידוֹ Facite visitare.

Et quando littera media fuerit aliqua quattuor gutturalium, scribenda est cum patha. vt secundi Regum. 11. הַחֶזֶק מִלְחַמָּתְךָ idest conferta bellum tuum. Et aliquando in secunda persona singulari masculina littera media scribitur cum çegol. vt primi Paralippo. 21. הָעֶבֶר נָא idest fac transire nunc. Et nonnunquam eadem persona scribi

tur

tur cum chiriç loco çere. vt Hieremia. 17. הִנֵּה עָלֵיהֶם idest induc super eos. Et quandoque scribitur cum patha loco çere. vt Psal. 5. הַיָּשָׁר לִפְנֵי דְרָכְךָ idest dirige in conspectu meo viam tuam. Idem quoque modus aliquando scribitur cum he in fine. vt Hierem. 18. הִנֵּה יְהוָה idest audi domine.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Iste etiam modus recipit he in principio, & littera substantialis media scribitur cum çere siue chiriç & iod, hoc modo הַפְּקִיד vel הַפְּקִיד idest facere visitare. Aliquando etiam he addita scribitur cum chiriç. vt Esaia. 31. וְהָצִיל בָּסֶחַ וְהָמְלוֹת idest protegere & liberare transire & saluare, & alia ad hunc modum. ¶ Per hunc quoque infinitiuum suppleuntur gerundia & modus substantiuus præpositis illis quattuor litteris בכלם subscripitis cum seua, & non variatur primus pñctus vocalis infinitiui. Et in tali casu aliquando he addita in principio infinitiui excluditur, & prædictæ litteræ scribuntur cum patha vel cameç. vt Psalmo. 25. לְשִׁמְיֶע בְּקוֹל תּוֹרָה idest ad audiendam vocem laudis. Et alia similiter.

¶ Passiua voce, indicatiuo modo, tempore præterito.

VOx passiua tertie coniugationis non habet significationem transitiuam, sed ad modum vocis passivæ primæ coniugationis, habet tamē he in principio subscriptum cum sureq vel cum cameç proferendo vt chorlem, hoc modo הַפְּקִיד vel הַפְּקִיד Exemplum primi.

G For

SECUNDI LIBRI

¶ Fœminina. Masculina.

הַפְקִדָּה	הַפְקִד	Visitatus vel.ta.fuit.
הַפְקִדְתָּ	הַפְקִדְתָּ	Visitatus vel.ta.fuisti.
הַפְקִדְתִּי	הַפְקִדְתִּי	Visitatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

הַפְקִדְתֶּם	הַפְקִדְתֶּם	Visitati vel.te.fuerunt.
הַפְקִדְתֶּם	הַפְקִדְתֶּם	Visitati vel.te.fuistis.
הַפְקִדְנוּ	הַפְקִדְנוּ	Visitati vel.te.fuimus.

Sed quando littera substantialis prima est aliqua quatuor gutturalium, he accidentalis in principio posita aliquid quando scribitur cum cameç, & gutturalis prædicta scribenda est cum cameç chateph, vt הַפְקִדָּה idest statutus est. Itē in fine clausulæ littera substantialis media scribitur cum cameç loco seuæ & cum accentu in eadē. vt הַפְקִדָּה

¶ Tempore præsentis.

¶ Hoc tempus circumloquimur per participium habens in principio he cum sureq vel cum cameç pro cholem, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הַפְקִדָּה	הַפְקִדָּה	הַפְקִד	Qui vel quæ visitatur.
הַפְקִדְתָּ	הַפְקִדְתָּ	הַפְקִדְתָּ	Qui vel quæ visitatur.

¶ Tempore futuro.

¶ Futurum indicatiui modi vocis passivæ habet litteras accidentales in principio subscriptas cum sureq vel cum cameç chateph pro cholem, hoc modo אֶפְקִדָּה vel אֶפְקִדָּה idest visitabor.

Fœ

CAP. NONVM.

¶ Fœminina. Masculina.

תּוֹפְקִדָּה	תּוֹפְקִד	Visitaberis.
תּוֹפְקִדְתָּ	תּוֹפְקִדְתָּ	Visitabitur.

¶ Plurali numero.

תּוֹפְקִדְתֶּם	תּוֹפְקִדְתֶּם	Visitabimur mas.f.fœ.
תּוֹפְקִדְתֶּם	תּוֹפְקִדְתֶּם	Visitabimini.
תּוֹפְקִדְתֶּם	תּוֹפְקִדְתֶּם	Visitabuntur.

Et quando littera substantialis prima fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus, litteræ accidentales huius futuri scribuntur cum cameç, & prædicta littera prima cum cameç chateph pro cholem. vt Leuitici. 16. יַעֲמִד חַי idest statuatur viuus. & Esdre decimo. יִהְיֶה כֶּל רֶכֶשׁוֹ idest destruat omnis substantia eius. & cætera.

¶ Imperatiuo caret.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Iste modus recipit he additam in principio subscriptam cum sureq vel cum cameç chateph pro cholem, & substantialis media venit cum çere, hoc modo הַפְקִדָּה vel הַפְקִדָּה idest visitari. Infinitiuus namque iste frequentius in sacra scriptura venit he subscripta cum cameç chateph pro cholem. vt Ezechielis. 16. וְהָמַלְחָה לֹא הָמַלְחָה idest saliri non es salita & inuoluta non es inuoluta. pro quo noster interpres posuit, nec sale salita, nec inuoluta pannis. Habet etiam iste infinitiuus aliquando he additam infine. vt Ezechielis. 32. וְהָשַׁבְתָּה אֶת עֶרְלִים יְרֵדָה idest descendere & dormire cum incircumcisis. & cætera.

G 2

Fœ

SECVNDI LIBRI

¶ Participium vocis passivæ.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

מוֹכֶרֶת .י. מוֹכֶרֶת Qui vel quæ visitat.

מוֹכְרִים מוֹכֶרֶת Qui vel quæ visitant

Sed aliquando hoc participiū habet he præteriti post mem. vt Ezechielis. 46. לְאַרְבַּעַת מְהוֹקְצוֹת idest ad quattuor illa angulata. pro quo nos habemus, mensuræ vnius quattuor. Et quando littera substantialis media fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus, littera mem accidentalis venit cum cameç, & substantialis prima cum cameç hateph. vt Ezechielis. 29. עָרִים מְחֻרְבוֹת idest inter vrbes destructas &c.

¶ Cap. decimū de quarta verborum hebraicorū coniugatione tam in voce actiua quā in passiva.

Quartā coniugatio ideo superius dicta est verbum quadratum, quia quattuor habet litteras substantiales in prima verbi positione. estque duarum syllabarū verbum, quarum prior scribitur cum puncto cholem & littera vau ociosa, secunda vero cum puncto patha, hoc modo רוּם idest exaltauit. Ad hanc vero coniugationem plerunque pertinent verba dicta imperfecta, quæ etiam in prima coniugatione sunt monosyllaba, vt רוּם idest leuaui קוּם idest surrexit. Et quando tale verbum venit ad quartam coniugationem, secunda eius syllaba frequenter scribitur cum çere, hoc modo קוּמֶם idest eleuaui. Hac quoque coniugatio est eorum verborum in quibus secunda littera geminatur, vt מִדְּד idest mensus est. Et tunc verbum quadratum scribitur cum patha vel çere in

CAP. DECIMVM.

re in secūda syllaba, & in eo non sunt nisi tres litteræ substantiales, quia vau est ibi vocalis & ociosa. In superiori- bus vero verbis huius coniugationis etiam littera vau est de substantia verbi, vt patuit ex eorum primitiuis primæ coniugationis. Patet ergo, quod ad hanc coniugationem raro pertinent nisi verba monosyllaba primæ coniugationis, vel geminantia secundam litteram. Et si aliquando alia verba ad eam veniant, tunc solæ tres litteræ sunt substantiales, & secunda earum syllaba scribitur cum patha vel çere in prima positione, sed indiscursu coniugationis semper eadem secunda syllaba scribitur cum patha, excepto in secunda persona singulari fœminina præteriti & in tertia plurali, quia scribitur cum puncto seuā.

¶ Actiua voce. indicatiuo modo. tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

פֻּקְדָּה פֻּקֵּד Visitauit.

פֻּקְדָּת פֻּקְדָּת Visitasti.

פֻּקְדָּתִי Visitauit masculi. vel fœ.

¶ Plurali numero.

פֻּקְדוּ Visitauerunt masculi. & fœ.

פֻּקְדְּתֶם Visitastis.

פֻּקְדְּנוּ Visitauimus masculi. & fœ.

Et in fine clausulæ seuā litteræ tertiæ vertitur in cameç cum accentu in eadem. vt Hieremias. 12. נִמְצָאתָם בָּם. idest plantasti eos & radices miserunt.

¶ Tempore præsentis.

¶ Hoc tēp? vt alias sæpe dixim? circūloquimur p pti- cipiū, qđ habet mem in principio cū puncto seuā, hoc modo.

G 3 Fœ

SECVNDI LIBRI

¶ Fœminina. Masculina.

מְפֹקֶדֶת .א. מְפֹקֶדֶת Qui vel quæ visitat.
מְפֹקֶדִים מְפֹקֶדֶת Qui vel quæ visitant.

Inuenitur tamen in hoc præfenti nonnunquam vox masculina numeri singularis addita iod in fine. vt Psalmo 99. מְלֹשֶׁנִי בִּסְתֵר idest qui accusat in secreto. Et debuerat dici. מְלֹשֶׁן

¶ Tempore futuro.

¶ Eius quattuor litteræ accidentales scribuntur cum seua, præter aleph primæ personæ singularis, quæ venit cum patha, vt

¶ Fœminina. Masculina.

אֶפְקֹדֶה .א. אֶפְקֹדֶה Visitabo.
תִּפְקֹדֶה תִּפְקֹדֶה Visitabis.
יִפְקֹדֶה יִפְקֹדֶה Visitabit.

¶ Plurali numero.

נִפְקֹדֶה .א. נִפְקֹדֶה Visitabimus.
תִּפְקֹדְנָה תִּפְקֹדְנָה Visitabitis.
יִפְקֹדְנָה יִפְקֹדְנָה Visitabunt.

Et aliquando in voce fœminina secundæ & tertię personæ scribitur cum çere, hoc modo תִּפְקֹדְנָה & infine clausulæ seua secundæ litteræ substantialis vertitur in çere cum accentu in eadem, vt תִּפְקֹדְנָה תִּפְקֹדְנָה תִּפְקֹדְנָה

¶ Imperatiuo modo.

¶ Huiusmodi secundæ personę tam in singulari quàm in plurali similes sunt tertis personis præteriti indicatiui,

CAP. DECIMVM.

ui, sed earum differentia ex sententiâ & contextura litterarum poterit cognosci, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

פֹּקֵדֶה פֹּקֵדֶה vel פֹּקֵד Visitat.
פֹּקֵדְנָה פֹּקֵדְנָה Visitate.

¶ Infinitiuo modo.

¶ Præfens infinitiuus est simile secundæ personæ singulari masculinæ præcedentis imperatiui, hoc modo פֹּקֵד idest visitare. Et ex eo supplenda sunt gerundia & subiunctiuus modus per illas quattuor litteras accidentales, de quibus in prima coniugatione dictum est, & debent subscribi per seua &c.

¶ De passiuâ voce.

¶ Passiuâ vox quartæ coniugationis dicitur ab hebreis verbum graue, tum ratione scripturæ, quia habet quinque litteras. nam super tres substantiales additur littera he in principio subiecto puncto chiriq, & post eam immediatæ ponitur thau cū seua, vt colligatur ad præcedentē in eadē syllaba, & littera substantialis media habet dagues, hoc modo הִתְפַּקֵּד .i. visitauit se. Tum etiā ratio ne significationis, quia significat quasi passionē innatā, idest actum qui non transit communiter in aliam personam, sed potius manet in ipso agente, ita vt idem sit agens & patiens illius actus, vt הִתְחַזַּק idest confortatus est vel confortauit se. Nonnunquam vero hæc verba reperiuntur transitina sicut verba primæ coniugationis, vt הִתְפַּלֵּל idest orauit הִתְבַּיֵּן idest intellexit. Ali-

SECUNDI LIBRI

quando etiam sunt verba absoluta, vt **התהלך** idest ambulauit. Item aliquando deficit littera thau superaddita & suppletur per dagues primæ litteræ substantialis. vt Io sic. 22. **אשר לא הוטרנו** idest a quo non mundauim⁹ nos, vel non sumus mundati. Aliquando etiam littera substantialis media scribitur cum çere, excepto in fine clausulæ, & aliquando cum çegol. vt Genesis. 6. **התהלך נח** idest ambulauit noe. Quandoque vero ex littera substantiali media tollitur dagues &c. ¶ Notandū tamen, quod in huiusmodi verbis littera thau superaddita semp ponitur ante litteras substantiales, præterquàm cum prima littera substantialis fuerit aliqua istarum quattuor, **וַאֲשֶׁר** quia tūc illa debet præcedere thau. vt Michea. 6. **וַיִּשְׁתַּמְרֵם** idest & seruabūtur præcepta ambri. nam ex ratione huius cōiugationis debuerat scribi. **וַיִּשְׁתַּמְרֵם** Et cum venerit aliqua illarum quattuor litterarum, aliquando littera thau vertitur in teth. vt Gene. 44. **מִה נִצְמַדְךָ** idest in quo iustificabimus nos vel iustificabimur, quod verbum venit a **צדק** idest iustifico. Procedit ergo hæc coniugatio, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

התפקדה	התפקד	Visitauit se.
התפקדת	התפקדת	Visitasti te.
התפקדתי		Visitauit me. mas. vel fœ.

¶ Plurali numero.

התפקדו Visitauerūt se. mas. fœ.
Visit

CAP. DECIMVM.

התפקדתם Visitastis vos.

התפקדנו Visitauim⁹ nos. mas. fœ.

Et in fine clausulæ seu litteræ mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem sic. **התפקדו**

¶ Tempore præsentis.

¶ Littera mem addita participio subscribitur cum chiriq & tollitur he præteriti, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

התפקדת	התפקד	Qui vel q̄ visitat se.
התפקדים	התפקד	Qui vel q̄ visitat se

¶ Tempore futuro.

¶ Hoc etiam tempus amittit he præteriti, & hoc ne simul proferantur tres litteræ in eadem syllaba, quod esset valde graue. Et litteræ accidentales huius futuri scribende sunt cum chiriq, præterq̄ aleph primæ personæ q̄ venit cū çegol, & littera dictionis media cū çere, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

התפקדתי	התפקד	Visitabo me. m. f. fœ.
התפקדתי	התפקד	Visitabis te.
התפקדתי	התפקד	Visitabit se ipsum.

¶ Plurali numero.

התפקדתי	התפקד	Visitabim⁹ nos. m. f. f.
התפקדתי	התפקדו	Visitabitis vos.
התפקדתי	התפקדו	Visitabunt seipsos.

Aliquando tamen littera substantialis media venit cum patha. vt Prouerbiorum. 25. **אל תתקדר לפני מלך** idest medic

SECVNDI LIBRI

non gloriaberis coram rege. Et in fine clausulæ seu litteræ
mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem. vt Exo
di. 19. וְהָיָה יְהוָה אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. idest qui accedunt
ad dominum sanctificentur. Et alia ad hunc modum.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Iste modus recipit he præteriti in principio cum
chiriq, hoc modo.

¶ *Fœminina. Masculina.*

הַתְּפַקְדִּי הַתְּפַקְדָּה הַתְּפַקְדִּי
 הַתְּפַקְדָּה הַתְּפַקְדִּי הַתְּפַקְדָּה

¶ Infinitiuo modo, vt התפַקד .i. visitare se.

¶ Aliud vero participium passivæ vocis, hoc modo profertur.

¶ Fœminina. Masculina.

מְבֻקֵּד	מְבֻקֵּדָה 1.	מְבֻקֵּדָת	Visitatus vel visitata.
מְבֻקֵּדִים	מְבֻקֵּדוֹת		Visitati vel visitate.

¶ Quattuor itaque coniugationis hebrææ verborum regularium seu perfectorum ad hunc modum explicatæ sunt. ¶ Circa eas tamen adhuc notandum, esse quædam verba ex duabus coniugationibus cōposita. vt Psalmo. 7. **יִרְדּוּ אֹיֵבִי** idest persequatur inimicus animam meam. nam verbum **יִרְדּוּ** est tertia persona singularis futuri posita pro imperatiuo. et componitur ex futuro primæ coniugationis vocis actiue, hoc est **יִרְדּוּ** & ex futuro secundæ coniugationis eiusdem vocis, hoc est **יִרְדּוּ** nam punctus chiriq qui subiicitur iod, & cholem qui imponitur daled, sunt primæ coniugationis. sed pa
thach

CAP. DECIMVM.

thach qui subiicit litteræ res, & dagues litteræ daled sunt secundæ coniugationis . Eadem quoque compositio reperiatur in voce passiuâ . vt Numeri primo הִתְּפַקְדוּ *hittefqudu* idest non fuerunt numerati inter illos . quod verbum הִתְּפַקְדוּ *hittefqudu* componitur ex voce passiuâ tertiæ coniugationis quæ est הִפְקֵד *hipqed* & ex eadem voce quartæ coniugationis , quæ est הִתְּפַקֵּד *hittefqed* cameç ergo qui subiicitur he est tertiæ coniugationis , & thau est quartæ coniugationis . ¶ Sunt etiam quædam verba composita ex duobus temporibus . vt Ezechiel. octauo הִמָּה מִשְׁתַּחֲוִיָּתָם *himma mishtachvutem* idest & illi humiliabant se siue adorabant . componitur nanque hoc verbum מִשְׁתַּחֲוִיָּתָם *mishtachvutem* ex præterito & præfente vocis passiuæ quartæ coniugationis , quia mem prima est participii præsentis , & thau secunda est præteriti .

¶ Et quia superius diximus has quattuor verborum coniugationes habere octo voces quas hebræi vocant שְׁמֵרָה טוּרִים. Est notandum, quod in sacra scriptura tres istarum vocum non sunt multum usitatæ sed rarissimæ, scilicet vox passiva secundæ coniugationis, vox passiva tertiæ, & vox activa quartæ. aliæ vero quinque voces sunt frequentissimæ in usu sacre scripturæ hebræicæ, scilicet activa & passiva primæ coniugationis, activa secundæ, activa tertiæ, & passiva quartæ.

¶ Capitulum vñdecimũ, de
compositione verborum cum
pronomínibus procedendo per
singulas personas vocis actiue,

Licet

SECVNDI LIBRI

Licet ex verbis hebraicis adiunctis sibi nominibus vel pronomibus possit fieri oratio more latino- rum & Græcorum sine compositione, tamen consuevit sacra scriptura ob breuitatem pariter & elegantiam pro- nomen verbo adiungere per compositionem, vt vna tan- tum dictione proferat orationem. Verbi gratia. hanc ora- tionem deus visitauit me, possemus sine compositione ita dicere hebraice **אֲנִי בְּקֶדֶד הָאֱלֹהִים** vbi accusatiuus pronominis adiungitur verbo per appositionem. sed eandē sententiā verbo cōposito cum pronomine ita proferim **הָאֱלֹהִים בְּקֶדֶדִי**. Ergo ad bene intelligendam sacram scripturam opus erit hanc verborū & pronominum cō- positionem declarare, sicut etiam superius egimus de cō- positione nominis cum pronomine, quia vtraque com- positio est frequentissima in sacra scriptura. ¶ In primis itaque notandæ sunt aliquæ regulæ generales de hac com- positione verborum cum pronominibus, deinde venie- mus ad speciales compositiones singularum personarum. ¶ Prima regula sit hec, quod ista compositio non habet locum nisi in vocibus actiuis omnium verborum tam re- gularium quā irregularium. ¶ Secunda regula, quod pronomina quæ istam compositionem verborum intrāt omnia sunt deriuatiua, sicut & in nominibus dictum est. Non enim alia potest apud hebræos dari differentia inter pronomen primitiuum & deriuatiuum, nisi per composi- tionem & appositionem, quia deriuatiuum semper, primi- tiuum nunquā in compositione reperitur, opposito mo- do in appositione. ¶ Tertia regula, quod non est tanta
necesse

CAP. VNDECIMVM.

necessitas compositionis verborum cum pronominibus quanta erat in nominibus, nam sententia nominis cōposi- ti cum pronomine non potest aliter hebraice dici quā per compositionem, vt **אֲנִי** idest lex mea, sed senten- tia verbi cōpositi cum pronomine potest dici & per cō- positionem & per appositionem, vt paulo superius expli- catum est. ¶ Quarta regula, quod quando alicui verbo adiungitur nomen vel pronomen per appositionem sem- per est ponendum in accusatiuo, quia omne verbum he- braicum transitiuum actionem significans regit post se accusatiuum, quandoque quidem articulo designatum, quandoque vero sine articulo sed sola constructione co- gnoscendum, vt alias dictum est. ¶ Prima regula specia- lis sit ista, quod tertia persona vtriusque numeri & gene- ris in præterito indicatiui modi habet in sua compositio- ne decem varietates. & hoc verum est non connumerata eius duplici terminatione nisi pro vna, sed facta variatio- ne vocis masculinæ & fœmininæ in secundis & tertiis per- sonis pronominū tam in singulari numero quā in plu- rali. ¶ Secunda regula specialis, quod secunda persona eiusdem præteriti in vtroque numero & genere habet sex varietates in sua compositione cum pronomine. Et intel- ligitur cū cōditionibus regulæ præcedentis. ¶ Tertia re- gula, quod prima persona eiusdem præteriti in vtroque numero & genere habet octo variationes, cum prædictis conditionibus. Has tres regulas hebræi commemorant in illo versu **Leuiti. 18. וְחַי בָּהֶם** idest & viuet in eis, cuius litteræ hos numeros denotāt. nā littera vau valet sex/ cheth
valet

SECVNDI LIBRI

valet octo, iod denique valet decem. ergo per litteram iod prima regula, per vau secunda, per cheth vero tertia designatur regula, ut sit distinctio vachai idem quod sex octo decem. ¶ Ratio vero harum regularum, scilicet quod non totidem modis variantur compositiones vnius personae verbi sicut alterius, haec est. Quia raro aut nunquam est iussu loquentium reciprocatio eiusdem personae supra seipsam. hoc est primae super primam & secundae super secundam, maxime in verbis compositis cum pronomini bus. Non enim dicimus verbo sic composito, visitauit me, visitasti te. Neque in numero plurali, visitauimus nos, visitastis vos. sed huiusmodi locutiones explicantur hebraice per verba passiva quartae coniugationis, cuius significatio est reciproca. ut capitulo praecedente dictum est. Exemplum ut הִתְנַחֵלְתִּי magnificatus sum vel magnificaui me הִתְחַזַּקְתָּ idest confortatus es vel conforta sti te. & caetera. ¶ Quarta regula, quod in his compositionibus ordo personarum verbi procedit modo hebraico, scilicet incipiendo a tertia persona praeteriti, & per secundam veniendo ad primam, sed ordo personarum pronominis procedit modo latino, scilicet incipiendo a prima & per secundam veniendo ad tertiam personam. horum omnium exempla sequuntur in verbo superius visitato, scilicet בָּקַר idest visitauit. Haec itaque tertia persona singularis masculina praeteriti in suis decem varietatibus cameç primae litterae mutat in seua, quae mutatio in aliis coniugationibus locum non habet. imò neque in aliis temporibus & modis huius primae coniugationis, sed

CAP. VNDECIMVM.

in eis semper manet prima puncta vocalia etiam in compositione.

¶ Fœmi. Mascul. ¶ Format ergo praeteritum, hoc modo.

בָּקַרְנִי Visitauit me. s. ipse. maf. l. f.

בָּקַרְתָּ Visitauit te.

בָּקַרְהוּ. l. בָּקַרְתָּו. l. בָּקַרְתָּהּ Visitauit illum aut illam.

¶ Plurali numero.

בָּקַרְנוּ Visitauit nos.

בָּקַרְתֶּם Visitauit vos.

בָּקַרְוּ Visitauit illos aut illas.

Eodem modo tertia persona singularis foemina, scilicet בָּקְרָה habet decem varietates compositionis. ut

¶ Fœminina.

Masculina.

בָּקַרְתִּי Visitauit me. s. ipsa

בָּקַרְתְּ Visitauit te.

בָּקַרְתֶּהּ. l. בָּקַרְתֶּהוּ. l. בָּקַרְתֶּהוּ Visitauit illam. l. illa.

¶ Plurali numero.

בָּקַרְתִּנוּ Visitauit nos. m. l. f.

בָּקַרְתֶּם Visitauit vos.

בָּקַרְתֶּם. l. בָּקַרְתֶּמוּ Visitauit illos aut. as.

¶ Secunda vero persona singularis masculina eiusdem praeteriti. s. בָּקַרְתָּ sex tantum habet in sua compositione diuersitates mutato etiam cameç primae litterae in seua ad hunc modum.

¶ Fœminina.

Masculina.

בָּקַרְתִּי Visitasti me. s. ipse. m. l. f.

בָּקַרְתָּ Visitasti eum vel eam.

¶ Plurali numero.

בָּקַרְתֶּנוּ Visitasti nos. m. l. f. &c.

בָּקַרְתֶּם. l. בָּקַרְתֶּמוּ Visitasti eos vel eas.

Pari

SECUNDI LIBRI

Pari modo variatur secundæ personæ singularis fœmininæ compositio per sex modos, vt פָּקַדְתִּי

☞ Fœminina. Masculina.

פָּקַדְתִּינִי Visitasti me scilicet ipsa.

פָּקַדְתִּיהוּ Visitasti eum vel eam.

☞ Plurali numero.

פָּקַדְתִּינוּ Visitasti nos mas. l. fœ.

פָּקַדְתִּים Visitasti eos vel eas.

☞ Prima item persona singularis, scilicet פָּקַדְתִּי quæ est simul masculina & fœminina, habet octo varietates mutato vt prius cameç primæ litteræ in seua, hoc modo.

☞ Fœminina.

Masculina.

פָּקַדְתִּיךְ

פָּקַדְתִּירָךְ

Visitavi te.

פָּקַדְתִּיהָ

פָּקַדְתִּיהוּ

Visitavi eum vel eam.

☞ Plurali numero.

פָּקַדְתִּיכֶן

פָּקַדְתִּיכֶם

Visitavi vos.

פָּקַדְתִּין

פָּקַדְתִּים

Visitavi eos vel eas.

Aliqui sunt qui huic primæ personæ addunt nouam hanc differentiam compositionis פָּקַדְתִּינִי idest visitavi me, sed hoc non approbant omnes. Item in tertia huius personæ compositione, scilicet פָּקַדְתִּיהוּ aliquando littera media subscribitur per chiriq, vt Iudicum. 13. וְלֹא וְשִׂאלְתִּיהוּ & non interrogavi eum. Et alibi frequenter.

☞ Tertia persona pluralis eiusdem præteriti, scilicet פָּקַדְוּ quæ simul est masculina & fœminina, in suis decem varietatibus etiam mutat cameç primæ litteræ in seua, hoc modo,

Vili

CAP. VNDECIMVM.

☞ Fœminina.

Masculina.

פָּקַדְוּנִי

Visitauerunt me. m. l. fœ.

פָּקַדְוּךְ

פָּקַדְוּךְ

Visitauerunt te.

פָּקַדְוּהָ

פָּקַדְוּהוּ

Visitauerūt illū aut illam

☞ Plurali numero.

פָּקַדְוּנוּ

Visitauerunt nos. mas. l. fœ.

פָּקַדְוּכֶם

פָּקַדְוּכֶם

Visitauerunt vos.

פָּקַדְוּם

פָּקַדְוּם

Visitauerunt illos aut illas.

☞ Secunda persona pluralis masculina, scilicet פָּקַדְתֶּם in suis sex varietatibus, præter hoc quod mutat cameç primæ litteræ in seua, mutat etiam mem finalem in vau, hoc modo.

☞ Fœminina.

Masculina.

פָּקַדְתִּינוּ

Visitastis me. scilicet ipsi.

פָּקַדְתִּיהָ

פָּקַדְתִּיהוּ

Visitastis illum aut illam.

☞ Plurali numero.

פָּקַדְתִּינוּ

Visitastis nos. mas. l. fœ.

פָּקַדְתֶּן

פָּקַדְתֶּם

Visitastis illos aut illas.

Eodem modo secunda pluralis fœminina, scilicet פָּקַדְתֶּן habet sex varietates similes prædictis.

☞ Prima denique persona pluralis præteriti, scilicet פָּקַדְוּ quæ simul est masculina & fœminina, in sua compositione octuplici mutat cameç primæ litteræ in seua, hoc modo.

☞ Fœminina.

Masculina.

פָּקַדְוּנִי

פָּקַדְוּנִי

Visitauimus te.

פָּקַדְוּהָ

פָּקַדְוּהוּ

Visitauimus eum vel eam.

H

Plu

SECVNDI LIBRI

¶ Plurali numero.

פְּקַדְנוֹכֶם פְּקַדְנוֹכֶם Visitauimus vos.

פְּקַדְנוֹ פְּקַדְנוֹ Visitauimus eos vel eas.

Hactenus de compositionibus præteriti indicatiui modi vocis actiue . nunc dicamus de tempore præsentis.

¶ De participii compositionibus.

¶ Participium actiue vocis per quod supplemus tempus præsens indicatiui modi , in omni voce sua tam masculina quam fœminina , siue in numero singulari siue in plurali habet decem differentias compositionis suæ cum pronomine , vt hoc participium פֹּקֵד quod est masculini generis & numeri singularis , hoc modo variatur.

¶ Fœminina. Masculina.

פֹּקֵדִי .1. פֹּקֵדִי Qui visitat me mas. f. f.

פֹּקֵדְךָ פֹּקֵדְךָ Te.

פֹּקֵדָהּ פֹּקֵדוֹ .1. פֹּקֵדוֹ Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

פֹּקֵדְנוּ q visitat nos. m. f. f.

פֹּקֵדְכֶם פֹּקֵדְכֶם Vos.

פֹּקֵדְהֶם פֹּקֵדְהֶם Illos aut illas.

Sed in fine clausulæ secunda differentia , scilicet פֹּקֵדְךָ littera substantialis vltima venit cum çegol & accentu in eadem . vt Psal. 119. יְהוָה שׁמְרֶךָ idest dñs custodit te. Et si eadem substantialis vltima fuerit aliqua ex quattuor gutturalibus , tunc littera media scribitur cum çere , hoc modo שׁוֹלֵחַךְ idest qui te mittit . nonnunquam etiam cum

CAP. VNDECIMVM.

cum pathach . Esaia . 43. יְהוָה בֹּרְאֶךָ idest hæc dixit dominus creans te. Similiter vox participii fœminina singularis habet decem varietates hoc modo , scilicet פֹּקֵדֶת

¶ Fœminina. Masculina.

פֹּקֵדֶתִי Quæ visitat me. mas. f. f.

פֹּקֵדְתָּךְ פֹּקֵדְתָּךְ Te.

פֹּקֵדְתָּהּ פֹּקֵדְתּוֹ Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

פֹּקֵדְתֵּנוּ Nos mascul. vel fœm.

פֹּקֵדְתֵּכֶם פֹּקֵדְתֵּכֶם Vos.

פֹּקֵדְתֵּהֶם פֹּקֵדְתֵּהֶם Illos aut illas.

Et fiunt istæ varietates in voce fœminina participii quæ desinit in than , & non in illa quæ desinit in he , & hoc propter faciliorem prolationem.

¶ Item vox participii masculina pluralis . f. פֹּקֵדִים habet decem variationes , hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

פֹּקֵדִי Qui visitant me. m. f. fœ.

פֹּקֵדְיָךְ פֹּקֵדְיָךְ Te.

פֹּקֵדְיָהּ פֹּקֵדְיוֹ Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

פֹּקֵדֵינוּ Nos mascul. vel fœm.

פֹּקֵדֵיכֶם פֹּקֵדֵיכֶם Vos.

פֹּקֵדֵיהֶם פֹּקֵדֵיהֶם Illos aut illas.

Insuper vox participii fœminina pluralis . f. פֹּקֵדוֹת habet decem differentias ad hunc modum.

SECVNDI LIBRI

¶ Fœminina. Masculina.

פוקדתי פוקדתי Quæ visitât me.mas.f. fœ.
פוקדתיך פוקדתיך Te.
פוקדתיה פוקדתיו Illum aut illam.

¶ Plurali numero.

פוקדתינו פוקדתינו Nos mascul. vel fœmi.
פוקדתיכם פוקדתיכם Vos.
פוקדתיהם פוקדתיהם Illos aut illas.

¶ De futuri indicatiui compositionibus.

¶ Futurum indicatiui easdem habet differentias in sua compositione cum pronomine, quas in præterito diximus. Hoc est, quod prima persona vtriusque numeri & generis habet octo differentias. Secunda sex, & Tertia decem. & quando in eodem versu aliqua persona habuerit duas aut plures terminationes, omnes illæ pro vna computantur in proposito, vt etiam in præterito diximus. quare non erit hic necessarium tam diffusè agere sicut in præterito egimus explicando singulas personas, sed sufficiet primæ personæ futuri explicatio, scilicet per suas octo differentias, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אפקדתיך אפקדתיך Visitabo te.
אפקדתיך אפקדתיך vel אפקדתיך אפקדתיך vel אפקדתיך
אפקדתיך אפקדתיך Visitabo illum aut illam.

¶ Plurali numero.

אפקדתיכם אפקדתיכם Visitabo vos.
אפקדתיכם אפקדתיכם vel אפקדתיכם אפקדתיכם vel אפקדתיכם
אפקדתיכם אפקדתיכם visitabo illos aut.as.

Et in

CAP. VNDECIMVM.

Et in fine clausulæ prima variatio secundæ personæ singularis masculinæ habet vltimam litteram substantialem scriptam cum çegol & accentu in eadem, hoc modo אפקדך. Etiam littera nun pronominis in tertiis personis singularibz vtriusq; generis venit cum pũcto dagues, nõ autem in primis personis pronominis, vt תפקדנו idest visitabis nos תפקדנו idest visitabis eum.

¶ De imperatiui compositionibus.

¶ Imperatiuus, vt patet ex prædictis, non habet nisi secundas personas vtriusque numeri temporis præsentis, quare per secundam regulam specialem quælibet earum in sua compositione habet sex variationes. Vnde secunda psona singularis masculinæ פקוד variatur hoc modo.

¶ Fœminina.

Masculina.

פקדני פקדני Visita ipse me.m.f. f.
פקדו פקדו פקדו פקדו Visita illũ vel illam.
¶ Plurali numero.

פקדנו פקדנו Visita nos mascul. fœc.
פקדם פקדם פקדם פקדם Visita illos vel illas.

Et nota, quod si prædicta secunda persona venerit ad similitudinem huius vocis פעל prima eius littera substantialis debet subscribi in compositione cum puncto cameç chateph proferendo vt cholem, vt patuit in exemplo dato. Et si venerit ad similitudinem huius vocis פעל prima littera substantialis scribenda est in cõpositione cum pũcto seu a. vt. i. Regũ. 16. קום משחרו i. surge vnge eum.

¶ Secunda quoque persona singularis fœminina eiusdẽ imperatiui, scilicet פקדי ad hunc modũ est variada.

H 3 Fœc

SECVNDI LIBRI

¶ **Fœminina. Masculina.**

פְּקֻדִּינִי Visita me mascu. vel fœ.
פְּקֻדִּיהוּ Visita illum aut illam.

¶ **Plurali numero.**

פְּקֻדִּינוּ Visita nos mascu. vel fœ.
פְּקֻדִּים Visita illos aut illas.

Item secūda persona pluralis masculina, scilicet פְּקֻדוֹ
easdem habet variationes, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

פְּקֻדִּינִי Visitate ipsi me mas. f. fœ.
פְּקֻדִּיהוּ Visitate illum aut illam.

¶ **Plurali numero.**

פְּקֻדִּינוּ Visitate nos mascul. vel fœ.
פְּקֻדִּים Visitate illos aut illas.

Denique secūda pluralis fœminina, scilicet פְּקֻדֹּתָה
similiter est varianda, per hunc modum.

¶ **Fœminina. Masculina.**

פְּקֻדִּינִי Visitate ipse me mas. vel fœ.
פְּקֻדִּיהוּ Visitate illum aut illam.

¶ **Plurali numero.**

פְּקֻדִּינוּ Visitate nos mascul. vel fœ.
פְּקֻדִּים Visitate illos aut illas.

¶ **De compositione infinitiui modi.**

¶ **Infinitiuus modus actiue vocis, scilicet פְּקֻדָּה vel פְּקֻדָּה**
decem habet varietates. sed earum sex eadem sunt
cum illis, quæ positæ fuere in secūda persona singulari
masculina imperatiui, in quibus etiam cameç vel seu
primæ litteræ substantialis vertitur in cameç chateph.

Diffè

CAP. VNDECIMVM.

Differentiæ vero quæ adduntur nunc huic infinitiuo sunt
secundæ personæ tam singularis quàm pluralis, & vna
item personæ singularis differens ab ea quæ posita est
in imperatiuo, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

פְּקֻדִּי Visitare meū. m. f. f.
פְּקֻדִּיךָ. Visitare tuum.
פְּקֻדִּיךָ. Visitare suū vel illi.

¶ **Plurali numero.**

פְּקֻדִּינוּ Visitare nostrum mas. f. fœ.
פְּקֻדִּיכֶם Visitare vestrum.
פְּקֻדִּיכֶם Visitare suū. f. illorū. f. illarū.

Et nōnunquā cameç chateph litteræ primæ mutatur
in sureq. vt Levitici. 23. וּבְקֻדְכֶם idest in metere vestro,
hoc est quādo messueritis

¶ **De participio passiuo.**

¶ **Licet autem in prima regula generali huius cap. di-**
ctum fuerit, quod voces passiuæ verborū non cōponun-
tur cum pronomīnibus, tamen participia vocis passiuæ
bene recipiunt hanc compositionem, sed ad modum quo
nomīna componebātur cum eisdem pronomīnibus, ideo
habent litteras accidentales denotātes, genus, numerum,
& personam, & variantur decem modis. Ergo participiū
vocis passiuæ singulare masculīnum, scilicet פְּקֻדָּה de-
cem habet varietates, hoc modo.

¶ **Fœminina. Masculina.**

פְּקֻדָּה Visitatus me? vel a me. m. f. f.
פְּקֻדָּה Visitatus tuus vel a te.
פְּקֻדָּה Visitatus suus vel a se.

H 4

Pla

SECVNDI LIBRI

¶ Plurali numero.

פְּקֻדָּנוּ	Visitatus noster vel a nobis. m. l. f.
פְּקֻדְכֶם	Visitatus vester vel a vobis.
פְּקֻדָּם	Visitatus suus vel ab eis.

¶ Vox foemina singularis eiusdem participii, scilicet פְּקֻדָּה vertit he finalem in than, sicut superius dictum est in compositione nominum ad modum sequentem.

¶ Foe. Masculina.

פְּקֻדָּתִי	Visitata mea vel a me. ma. l. foe.
פְּקֻדָּתְךָ	Visitata tua vel a te.
פְּקֻדָּתָהּ	Visitata sua vel a se.

¶ Plurali numero.

פְּקֻדָּתֵינוּ	Visitata nostra vel a nobis. m. l. f.
פְּקֻדָּתֵיכֶם	Visitata vestra vel a vobis.
פְּקֻדָּתֵיהֶם	Visitata sua vel ab eis.

Vox pluralis masculina participii passivi, scilicet פְּקֻדִּים etiam decem modis sic.

¶ Foe. Masculina.

פְּקֻדִּי	Visitati mei vel a me. ma. l. foe.
פְּקֻדִּיךָ	Visitati tui vel a te.
פְּקֻדִּיהֶם	Visitati sui vel a se.

¶ Plurali numero.

פְּקֻדֵינוּ	Visitati nostri mascul. vel foe.
פְּקֻדֵיכֶם	Visitati vestri.
פְּקֻדֵיהֶם	Visitati eorum vel earum.

Vox pluralis foemina eiusdem participii, scilicet פְּקֻדוֹת similiter decem his modis componitur.

Foe.

CAP. VNDECIMVM.

¶ Foemina.

Masculina.

פְּקֻדוֹתֵי	Visitatae meae. ma. l. foe.
פְּקֻדוֹתֶיךָ	Visitatae tuae.
פְּקֻדוֹתֵיהֶן	Visitatae eius.

¶ Plurali numero.

פְּקֻדוֹתֵינוּ	Visitatae nostrae. ma. l. f.
פְּקֻדוֹתֵיכֶם	Visitatae vestrae.
פְּקֻדוֹתֵיהֶם	Visitatae eorum vel earum.

Secundum hunc igitur modum dictum in voce actiua primae coniugationis, componuntur cum pronomiibus verba aliarum coniugationum tam regularia quam irregularia, hac sola differentia seruata, quod punctus primae litterae substantialis in praeteritis aliarum coniugationum non mutatur in compositione, quemadmodum mutabatur in praeterito primae camec in seua. nam in secunda coniugatione chiri primae litterae, scilicet פִּקֵּד remanet in compositione dicendo פִּקְדוֹ idest visitauit illum. In tertia quoque coniugatione non variatur chiri primae litterae he addita, scilicet הִפְקִיד nam componentes dicimus הִפְקִידֵנִי idest fecit visitare me, licet alio quando ille punctus vertatur in cegol. vt primi Regum. 25. הִלְכֵםנוּ לֹא idest nunquam eos confundere fecimus &c.

¶ Capitulum duodecimum de partibus orationis indeclinabilibus, quae apud Hebraeos dicuntur מִלֵּה idest dictio.

T Andem post partes orationis variabiles regulariter declaratas, restat vt pauca dicamus de dictionibus inuariabilibus/quas vocant praepositiones, aduer-

bia

bia interiectiones & coniunctiones. ¶ Et suppositis harum partium diffinitionibus ex doctrinis Græcorum & Latinorum, quæ eadem essent apud Hebræos, tātum curabimus circa has dictiones, ea quæ huic nostræ doctrinæ sunt propria. ¶ In primis ergo supponamus etiam distinctionem litterarum hebraicarum per substantiales & accidentales superius positam & declaratam in capitulo secundo primi libri huius artis. nam ex illa oritur alia distinctio ad hoc nostrum propositum satisfaciens. Sunt enim quædam partium orationis indeclinabiliū separabiles, aliæ vero inseparabiles. vocamus separabiles eas quæ per seipsas sunt dictiones significatiuæ, aut potius significatiuæ, ut אֵל idest ad מֵן idest de. Inseparabiles vero dicimus eas quæ non reperiuntur nisi in compositione cum aliis dictionibus, & istæ semper sunt litteræ accidentales additæ nominibus aut verbis ad designandum accidentales eorum proprietates, idest numerum, casum, genus, personam, tempus. & cætera. ut superius in hoc secundo libro dictum est. ¶ Duas itaque faciemus huius capituli partes. primam de inseparabilibus dictionibus, alteram de separabilibus. Inseparabilium dictionum quattuor scimus esse differentias ex supradictis in hoc secundo libro. ¶ Prima est illarum quattuor litterarū quas ad designandos casus nominum fecimus articulos declinationum in hac dictione אֶלֶם vel אֶלֶם contentas, ut patuit in capitulo quarto. ¶ Secunda differentia est litterarum quattuor, quæ denotant diuersas personas futuri indicatiui modi in hac dictione אֶתֶן positas ut patuit

in

in capitulo septimo. ¶ Tertia differentia est illarum litterarum quattuor, quæ adduntur infinitiuo ad faciendum gerundia ex eo, quas denotat hæc dictio, אֶלֶם ut patuit supra in eodem capitulo septimo. ¶ Quarta est aliarum septem litterarum in hac dictione אֶתֶן cōtentarū, quæ adduntur nominibus verbalibus ornatus causa, & ideo dicuntur litteræ ornamentis, de quibus supra in capitulo quinto huius libri. ¶ Quia vero tres ultimæ differentie litterarum satis bene declarate sunt in suis locis iam citatis, circa primam differentiam est hic aliquid addendum. nam ille articulus beth qui pro præpositione. in. ad dicitur nomini denotans casum ablatiuum, potest componi cum pronomīnibus & variari ad modum nominis cōpositi, hoc modo.

¶ Feminina. Masculina.

	אֶלֶם	In me mascul. vel foem.
אֶלֶם	אֶלֶם	In te
אֶלֶם	אֶלֶם	In illo vel illa.

¶ Plurali numero.

	אֶלֶם	In nobis mascul. vel foe.
אֶלֶם	אֶלֶם	In vobis.
אֶלֶם	אֶלֶם. אֶלֶם	In illis.

Alia vero officia huius litteræ beth superius dicta sunt in capitulo quarto. Sed illa dictio אֶלֶם aliquando pro ro go ponitur in scriptura, ut infra in aduerbiis optandi.

¶ Articulus. he. præter hoc quod denotat nominatiuū aut genitiuum casum, ut alias dictum est, habet quædam alia

SECUNDI LIBRI

alia officia, nam quando præponitur nomini subscripta cū pathach, vel pathach hateph tres potest habere vsus, Primum interrogandi, vt Exodi. 2. **הֲאֵלֶךְ וְקִרְאתִי לְךָ** idest si ibo & vocabo ad te. & tunc hebraice dicitur **הֲשִׂיאֶלֶה** idest he interrogationis. Secundus vsus est admirandi, vt Genesis. 18. **הֲשׁוּפֹט כָּל הָאָרֶץ** idest nun quid iudex omnis terræ non faciet iudicium. & vocatur hebraice **הֲתִמִּירָא**. 1. **הֲתִמִּירָא** idest he admirationis. Tertiū vsus habet relationis, vt Genesis. 46. **כָּל הָרֶפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב** idest omnis anima de domo iacob quæ venit. Sed quando hæc littera in huiusmodi officiis vel aliquo alio venit in principio dictionis subscripta cū çegol, tunc dictio illa incipitur a cameç vel pathach. vt Numeri. 11. **הֲאֶנְכִי הָיִיתִי** idest si ego concepti. ¶ In super littera כ caph quando in principio nominis verbi aut participii ponitur accidentaliter, significat hanc præpositionem cum, vel hanc cōiunctionē sicut, vel quemadmodum, & ponitur hoc modo כ vel כָּ vel כֵּ. ¶ Item littera ש sin in principio dictionis posita accidentaliter relatiuum quis vel qui denotat, vt etiam superius dictum est. ¶ Præterea istę sex **יְתִרְמוֹן** litteræ in fine verbi aut participii positæ, sunt accidentales denotantes genus, vel personam, vel aliquid aliud. Istę vero quattuor **אֶלְבֶּשׂ** in fine dictionis semper sunt substantiales, sed in principio possunt esse substantiales vel accidentales. ¶ Deniq; istæ septem **הֵיוּם תִּכֵּן** vbicunque ponantur in dictione possunt esse accidentales siue in principio siue in fine &c.

¶ In secunda huius capituli parte dicamus iam de dictior

CAP. DVODECIMVM.

tionibus separabilibus sigillatim. & primo de præpositionibus, Sed earum aliquę sunt inuariabiles, alia vero cōponuntur cum pronomiibus & variantur. Sunt vero præpositiones hebraicæ hæc fere.

אחר 1. אחרי	postea, post.	מֵעַל	desuper. (su
אֵל 1. אֶל	ad. in.	נֶגֶד 1. מִלִּפְנֵי	cōtra. icōspe
אֶצֶל	ppe. iuxta. sec.	כֹּנָח	corā. contra.
אֵת	ad. cum.	כִּסְבִּי	circū. icircū
בְּמוֹ	in.	עֵבֶר	trans.
בְּעִבּוֹר 1. בְּגִל	propter. ob.	עַד 1. עַד	vsq; donec.
לְבַעֲבוֹר	propterea.	בְּעַד	pro.
חוּץ	extra. præter.	עַל 1. עַל	sup. ppter. su
לְבַד	solum. tantū.	עִם	cum. (xta.
מִלְבַּד	pt̄q; excepto.	קֵרוֹב	prope.
לְמַעַן 1. לְמַעַן	propter. eo q̄.	רָחוֹק	longe.
לְפִי	secundum.	תּוֹךְ	inter.
לִפְנֵי	coram. ante.	תּוֹךְ	itra. i medio.
לְמַטָּה 1. לְמַטָּה	infra.	תַּחַת	sub. subter.
לְמַעַל 1. לְמַעַל	super.	¶ Istæ inquam omnes præpositiones variantur per compositionem cum pronomiibus deriuatiuis, exceptis lemo. lephi. & bemo, quæ non variantur vnquam. ¶ Et sex istarum præpositionū, quę sunt עַל תַּחַת עַד אֶחָד לְפָנֵי אֶחָד solum variantur per terminationes pronominum plurales & non singulares, & hoc in omnibus personis hoc modo.	

¶ Fœminina. Masculina.

אחרי	Post me. mascul. vel fœ.
אחרי	Post te.

Post

SECUNDI LIBRI

אחריו	אחריו	Post illum.
אחריו	אחריו	Post nos mascul. vel for.
אחריו	אחריו	Post vos.
אחריו	אחריו	Post illos.

Et similiter diceretur de aliis quinq. ¶ Sunt vero alia quinq. prepositiones. f. חוץ למעלה קרוב רחוק quæ non componuntur cum pronomibus neque variantur, sed tamen additur eis ablativus pronominis primitivus in omnibus personis & numeris, hoc modo.

חוץ ממני	חוץ ממני	Præter me mascul. vel for.
חוץ ממך	חוץ ממך	Præter te.
חוץ ממנו	חוץ ממנו	Præter illum.
חוץ מכם	חוץ מכם	Præter nos mascul. vel for.
חוץ מהם	חוץ מהם	Præter vos.
חוץ מהם	חוץ מהם	Præter illos.

Et similiter in aliis diceretur. ¶ Et ex duæ prepositiones in chiriq. hoc modo אתי .i. mecum .i. coram me.

¶ Omnes denique ptes orationis indeclinabiles, q neq componuntur neq variatur sunt adverbia, vel conjunctiones, vel interiectiones, de quibus per ordinem dicamus.

¶ Adverbia per significationes distinguenda sunt, Qualia sunt.

אז .i. tunc	שלוש	triduo
עתה	תשלש	nudi9 tertius
מחר	הלאה	deide. deiceps
אתמול .i. תמל	היום	huc, illuc

intra

CAP. DVODECIMVM.

מחרת	מחרת	quare
מחרת	מחרת	quare
ערב	ערב	¶ Adverbia negandi.
בקר	בקר	nisi, cōponit
כבר	כבר	pt̄er, cōponit
טרם .i. עד לא	טרם .i. עד לא	nisi, cōpo
עוד	עוד	nō. ne (nisi
¶ Adverbia loci.	¶ Adverbia loci.	Prima q̄ttuor istorū varian
הלאה .i. הלא	הלאה .i. הלא	tur p̄ p̄noia, alia nō varian
שם .i. שמה	שם .i. שמה	non. i. ne
משם	משם	non. ne
אנה .i. אנה	אנה .i. אנה	fine. non
פה	פה	sed
מפה	מפה	nisi
מזה	מזה	¶ Adverbia affirmandi.
מתחת	מתחת	ita. vtiq̄
מעל .i. מעל	מעל .i. מעל	ita est
בכל מקום	בכל מקום	sic
¶ Adverbia interrogandi.	¶ Adverbia interrogandi.	vtiq̄ vere
אי .i. אי	אי .i. אי	vere cer
מאין	מאין	te
אי מזה	אי מזה	certe. vere
לאין (איכנה)	לאין (איכנה)	sicut
איך .i. איכה	איך .i. איכה	¶ Adverbia demonstrandi.
מה .i. מה	מה .i. מה	ecce. &
מת	מת	componitur secūdu corū.
אנה .i. אן	אנה .i. אן	¶ Adverbia optandi.
איכה	איכה	vtinam

o si

SECVNDI LIBRI

וּלְ	o si vtinam	Ⓒ Diuidendi.
הָאֵם	si iam	בֵּין iter.& cōponit
מִי יִתֵּן	quis dabit	Ⓒ Iungendi.
נָא .י. אֲנִי	obsecro	גַּם etiam
בִּי אֲדֹנָי	obsecro dñe mi	אָף quoque
Ⓒ Aduerbia qualitatis.		Ⓒ Iurandi.
טוֹב	bene	חֵי נִפְשִׁי p vitā aiæ meę
יֶשֶׁר	recte	חֵי נִפְשִׁיךָ p vitā aiæ tuæ
רָע	male	חֵי נִפְשִׁיךָ p vitā aiæ eius
רָע רָע	peissime	Ⓒ Diminuendi.
אִמֶּת	vere	מְעַט paulatim
נָכוֹן	certe	לְאִטְּ paulisp. & cō
Ⓒ Aduerbia q̄titatis.		Ⓒ Augendi. (ponit
כַּמָּה	quantum	מְאֹד multum, valde
רַב	multum	יֹתֵר .י. עוד magis
מְעַט	parum	מְאֹד מְאֹד nimis
זָעִיר .י. מְעַט	minus	Ⓒ De interiectionibus.
Ⓒ Aduerbia dubitadi.		הֵאָה euge.vah.
כֵּן	ne forte	וְאִבִּיר .י. אִוִּי ve
אֲוִלִּי	forsitan	וְהִוִּי .י. הֵה
Ⓒ Congregandi.		וְאִלְלִי .י. הוֹהוּ ve
יַחַד .י. יַחַד	pariter. si=	אִי vel
וְאֶחָד	mul	הֵאָה heu.a.a.a.
כָּל	om̄is.vtri	נָא vel אֲנִי obsecro
usq; numeri & generis		Ⓒ De coniunctionibus.
Ⓒ Inter significationes coniunctionum præcipua est		
copulatiua, quæ sola est littera vau in principio dictionis		
posi		

CAP. DVODECIMVM.

posita per compositionem, & subscribitur cum quolibet puncto vocali, excepto cholem. Quod si præponatur dictioni incipienti a puncto seu a, tunc scribitur cum sureq, ut וְיָדְדָה .י. & iusticia. Sed aliquando hæc littera vau ponitur in scriptura pro vel. ut Exodi. 21. וְאִבִּיר וְאִמֶּת idest & qui percusserit patrem aut matrē. Et aliquando ponitur pro cum, siue quando, nonnunquam etiam ponitur comparatiue. sed istæ diuersitates eius ex serie litterarū sunt cognoscendę.

Ⓒ Sunt & aliæ coniunctiones se paratę quæ sequuntur.

כִּי	quia, quod	אֲךָ	sed. tamen
אֲשֶׁר	quod	אֲבָל	sed
כַּאֲשֶׁר	sicut	רַק .י. אֲוִלִּים	veruntamen
כֵּן	quidem. utiq;	וְאִלִּי	& si
וְכֵן	& quidem	הֵאָה	nōne. nunqd
לְכֵן .י. עַל כֵּן	propterea	אֲףִי כִי	quamuis
עַל זֶה	vel	אֲכֵן	siquidem. ergo. itaque
אִוִּי	aut. vel. seu		

SECVNDI LIBRI INTRO

ductionum hebraicarum de dictionibus regularibus.

Ⓒ FINIS.

I In

INTRODVCTIONVM HE

braicarum Liber tertius incipitur,
de irregularitate nominum,
& verborum.habet
capita septē.

¶ Caput primum de nominibus irregula-
ribus, quæ Græci anomala vocant.

IN superiore libro cū plene dictū sit de noībus, & ver-
bis, atq; aliis partibꝫ orationis, q̄ regulariter variant,
iam de irregulariter declinatis breuiusculè agendū est. Et
primo de noībꝫ irregularibꝫ, hoc est, q̄ in sua declinatio-
ne aliquid mutāt. nā qđ de noīum formatione a singulari
numero in plurale dictū est. s. qđ masculina pluraliter ter-
minātur in. im. addita syllaba. im. sup. numerū singulare,
vel vltima eiꝫ littera mutata in. im. & fœminina excūt in.
oth. addita syllaba. oth. vel finali littera mutata in. oth. nō
in oībꝫ obseruat, quoniā sunt aliqua noīa, in quibꝫ aliter
fit ista formatio, nam aliquñ addit vel detrahīt, vel mutat
littera, vel pūctus vocalis, vt אֵזֶן .i. auris recta formatione
debuīt facere numerū plurale אֵזִינִים idest aures & facit
אֵזִינִים addita vocali. a. Et ne in singulis inmoremur, di-
sponemus formulam plurium nominum, in quibus vna,
aut plures huiusmodi irregularitates reperiuntur.

אָדוּם אָדוּם	ruber rubri.	בֵּית בָּתִּים	domꝫ. us.
אָזֶן אָזִינִים	auris. res.	גֵּנֹךְ גֵּנֹכִים	genu. ua.
אָחוֹת אָחוֹת	soror. ores.	בֵּת בָּתִּים	filia. æ.
אָנוּשׁ אָנוּשִׁים	homo hoies.	גֵּדִי גֵּדִים	hædꝫ. i.
אָף אָפִים	maris. res.	דֶּלֶת דֶּלֶתִים	ianua. æ.
אִשָּׁה נָשִׁים	mulier. eres.	דֶּרֶךְ דֶּרֶכִּים	via. æ.

CAP. PRIMVM.

חֵלֶךְ חֵלָצִים	lumbꝫ. bi.	עֵינַי עֵינַי	oculus. li.
יָד יָדִים	manꝫ. nus.	עֵרוֹם עֵרוֹמִים	nudus. di.
יוֹם יָמִים	dies dies.	פֶּה פִּים	os ora.
יָרֵךְ יָרָכִים	fœmur. ora.	צִנִּי צִנָּאִים	hinnulꝫ. li.
כָּנָף כָּנָפִים	ala ala.	צִד צִדִּים	latus latera.
כָּף כָּפִים	vola volæ.	צֶל צִלִּים	vimbra. æ.
כָּפֶל כָּפָלִים	duplicatio. es.	קָרֹן קָרָנִים	cornu. nua.
כָּכַר כָּכָרִים	talentū. ta.	רֶגֶל רֶגְלִים	pes pedes.
כְּרַע כְּרָעִים	crus crura.	שֵׁד שֵׁדִים	māma. mē.
לֵאשׁ לֵאשִׁים	populus. li.	שֵׁן שֵׁנִים	dens dētes.
לֶחִי לֶחִיִּים	maxilla. lē.	שִׁפָּה שִׁפָּתִים	labrū. bra.
מַמְלָכֹת מַמְלָכוֹת	regnū. a.	תָּמִים תָּמִימִים	cōpletꝫ. ti.

Sunt præterea quædā nomina, quæ per figurā, quam
Græci vocant metathesim. i. transpositionē litteræ, mutāt
ordinē a principio in medium, aut in finem, vel a fine aut
medio in principium, cuiusmodi sunt hæc.

אֵזֶן אֵזֶן	iūcꝫ. l. pelagꝫ.	רֹעֶה רֹעֶה	reprehēfor.
כֶּשֶׁב כֶּשֶׁב	aries.	שָׁחִים שָׁחִים	pomum.
כֶּסֶל כֶּסֶל	stultus.	שִׁמְלָה שִׁמְלָה	lintheum.

Atque ad hunc modum alia complura, Quæ tamen
permutatio non solum reperitur in litteris, sed etiam in
syllabis, & in partibus orationis, quoniam sæpius par-
ticularæ, quæ deberent præponi, postponuntur, & con-
tra, quæ deberent postponi, præponuntur. sed hoc in-
tellectui sacræ scripturæ non nocet, non enim fit nisi
vbi sententia clara est. vt Genesis. 41. וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ
& oīs terræ ueniebāt egyptū, vt emerent ad ioseph, proueniebāt ad ioseph, vt emerent.

Et quarti Regum. 9. **וְיָשָׁם בְּפִי עֵינָיו** idest & posuit in sibi oculos suos, pro & posuit sibi oculos suos. Et ad hunc modum alia plura.

¶ Caput secundum de verbis irregularibus in genere, & specialiter de his, quæ perdunt primam litteram substantialem in processu coniugationis.

Consequenter agamus de verbis irregularibus, seu defectiuis, quæ hebræi **אֲבָנֵי נִזְתִּי** idest lapides incisionis vel incisos vocant, propter defectum scilicet aliquarum litterarum. Pro quorum introductione est aduertendum, quod sicut in superiore libro dictum est, cuiuslibet verbi hebraici tres sunt litteræ substantiales, quas ipsi **שָׁרֵשׁ** idest radicem verbi vocant, eo quod ab illis formantur omnes voces, modi, tempora, & personæ eiusdem verbi. & cetera, vt **פָּקַד**. Quando ergo in processu coniugationis verbi nulla illarum trium litterarum perditur, aut mutatur in aliam litteram, tale verbum dicitur perfectum, seu regulare, & de huiusmodi verbis satis abunde dictum est, in secundo libro per quattuor coniugationes eorum. Sed quando aliqua prædictarum trium litterarum substantiarum verbi perditur in discursu coniugationis, aut mutatur, aut non profertur, tunc tale verbum dicitur imperfectum defectiuum, & irregulare. Et de his impræsentiarum dicere intendimus, Verba in quibus littera non profertur, sunt ea, quæ habent in medio, aut in fine ociosam aliquam ex quattuor his litteris vocalibus **אָהוּ** cuiusmodi sunt hæc **קָרָא** idest vocauit, **עָלָה** idest ascendit, **שׁוּב** idest reuerſi, **בִּין** idest intelligere, & hæc

ver

verba hebræi vocant **נָחִים** idest ociosa. Et in his verbis etiam aliquando littera ociosa, quæ non profertur, perditur, aut mutatur in processu coniugationis, vt inferius in suo loco videbitur. ¶ Verba autem in quibus aliqua ex tribus litteris substantialibus, quæ proferuntur, perditur in processu coniugationis hebraicæ, dicuntur **חֲסֵרִים** idest defectiua, & variantur quattuor modis. Primo quando perditur littera prima. Secundo quando perditur secunda. Tertio quando tertia. Quarto quando simul perduntur prima, & tertia litteræ substantiales verbi. Et verba prius dicta ociosa coincidunt cum aliquibus istorum quattuor modorum, ideo de eis dicemus cum istis. Sunt præterea quedam verba, quæ appellantur duplicia, quibus in discursu coniugationis deficiunt aliquæ litteræ, de quibus in fine dicemus. ¶ His præmissis in genere, dicamus iam in specie de singulis istarum irregularitatum. In primis de verbis, in quibus perditur prima littera substantialis verbi in discursu coniugationis. ea sunt tantum, in quibus prima littera fuerit aliqua istarum trium. **לָקַח** idest accepit. Exemplum secundum **נָגַשׁ** idest accessit. Exemplum tertium **יָדַע** idest cognouit. Sed quia de incipientibus a lamed solum verbum prædictum reperitur, incipientia vero a nun/ & iod sunt valde plura, ideo exempla huius irregularitatis ponemus in verbis a prædictis duabus litteris incipientibus. ¶ De incipientibus ergo a littera nun, est exemplum hoc verbum **נָגַשׁ** idest accessit. in quo, & aliis a littera nun incipientibus nulla irregularitas accidit in tempore præterito, neque in

TERTII LIBRI

præsenti primæ conjugationis, ideo conjugatur ad proportionem huius verbi פָּקַד de quo supra. sed in tempore futuro, & in modo imperatiuo perditur littera nun, & suppletur per dagues litteræ mediæ, hoc modo.

Tempore futuro.	
Fœminina.	Masculina.
אֶגְשָׁה	אֶגֶשׁ .f. Accedam mascul. f. fœ.
תִּגְשִׁי	תִּגֶשׁ Accedes.
תִּגְשֵׁי	יִגֶשׁ Accedet.
Plurali numero.	
נִגְשָׁה	נִגֶשׁ .f. Accedemus mascul. f. fœ.
תִּגְשֶׁי	תִּגְשֻׁי Accedetis.
תִּגְשֶׁי	יִגְשֻׁי Accedent.

Et in fine clausulæ seu litteræ mediæ vertitur in casum cum accentu in eadem littera, vt Genesis. 45. וַיֵּגֶשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ idest accedite ad me, & accesserunt. Hæc etiam littera nun perditur in nomine a tali verbo deriuato, & suppletur per dagues litteræ mediæ, vt נָבַע idest manauit, a quo deriuatur nomen מְבוֹעַ idest manatorum siue fons. Et nota in his verbis, quod quando littera substantialis mediæ est aliqua harū quattuor אההע gutturalium, tunc nullam habent irregularitatem, nec perdunt primam litteram nun in aliquo tempore, cuius ratio est, quia talis littera mediæ non recipit dagues ad supplendum alicuius litteræ defectum. Excipitur tamen hoc verbum נָחַת idest descendit, vel confregit, quia perditur littera nun in futuro, hoc modo אָחַת In quibusdam vero verbis irregularibus a littera nun incipientibus

CAP. SECVNDVM.

bus littera mediæ scribitur in futuro per vocalem. o. vt נָגַף idest percussit נָפַל idest cecidit, quorum futurum hoc modo fit אֶנֶגֶף idest percutiam אֶפֹּל idest cadam.

Imperatiuo de nagas.

Fœminina.	Masculina.
אֶגְשִׁי	אֶגֶשׁ .f. Accede.
אֶגְשֶׁי	אֶגֶשׁ .f. Accedite.

Et hæc secunda persona singularis aliquando scribitur per cholē, vt Ruth. 2. הָלֹךְ גִּישִׁי idest accede huc. Et aliquando hæc secunda persona in genere masculino retinet litteram nun, vt נִגְשֵׁי

Infinitiuo de nagas.

נִגְשֵׁי .f. idest accedere.

Et si huic infinitiuo addantur litteræ. כָּלִם forma bitur ex eo modus subiunctiuus, & gerundia modo supradicto in verbis regularibus. Et hoc etiam notabile est memorandum in omnibus verbis irregularibus inferius declarandis. Et quando huius infinitiui vltima littera substantialis est aliqua ex quattuor gutturalibus, tunc mediæ & vltima debent scribi cum puncto patha. vt Eccles. 3. לִפְעֵת עֵת idest tps plantandi. cuius primitiuū est. נָטַע

De voce passiuā huius verbi nagas.

In præterito indicatiui primæ conjugationis in voce passiuā huiusmodi verba perdunt litteram nun, & suppletur per dagues litteræ mediæ. Et licet hoc præteritum habeat in principio litteram nun, illa tamen non est substantialis verbo, sed accidentalis, scilicet ad denotandum vocem passiuā, vt superiore libro dictum est.

TERTII LIBRI

Perdatur autem littera nun substantialis euphoniae causa,
quia duplicato nun prolatio esset ponderosa.

¶ Formatur ergo hoc präteritum sic.

¶ Fœminina. Masculina.

נָבִישָׁה	נָבִישׁ	Oblatus vel.ta.fuit.
נָבִישָׁת	נָבִישָׁת	Oblatus vel.ta.fuisti.
נָבִישָׁתִי		Oblatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

נָבִישׁוּ	נָבִישׁוּ	Oblati vel.ta.fuerunt.
נָבִישָׁתִם	נָבִישָׁתִם	Oblati vel.ta.fuistis.
נָבִישָׁנוּ	נָבִישָׁנוּ	Oblati vel.ta.fuimus.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina. Masculina.

נָבִישָׁה. נָבִישָׁת	נָבִישׁ	Qui vel quæ obla.est.
נָבִישָׁת	נָבִישִׁים	Qui vel quæ obla. sunt.

¶ Hic cōmemoranda est differentia inter tertiam per
sonam singularem masculinam præteriti, & participium
singulare masculinum præsentis, quæ in voce coincidunt
nō in significatione, & orthographia, de qua supra in vo
ce passiva præteriti conjugationis verborum regularium.
Repetenda est etiam hic, exceptio de quattuor litteris gut
turalibus in eadem forma verborum, sicut paulo super
ius posita est in infinitiuo vocis actiuae. vt Ezechiel. 34.
הַשְׁבוּתָם לֹא הִנְדַּחְתָּ לָא idest quod abiectum est nō
reduxistis.

¶ Tempore futuro.

¶ In hoc futuro littera nun quæ ponitur est substan
tialis, & habet dagues ad supplendum litteram nun acci
dentalem

CAP. SECVNDVM.

vocis passivæ, vt patuit supra in libro secundo
in hoc tempore.

¶ Fœminina. Masculina.

אָנָּבִישׁ. אָנָּבִישָׁה	אָנָּבִישׁ	Oblatus vel.ta.ero.
אָנָּבִישׁ	אָנָּבִישׁ	Oblatus vel.ta.eris.
אָנָּבִישׁ	אָנָּבִישׁ	Oblatus vel.ta.crit.

¶ Plurali numero.

נָבִישׁוּ. נָבִישָׁה	נָבִישׁוּ	Obati vel.ta.erim.
נָבִישָׁתִי	נָבִישׁוּ	Obati vel.ta.critis.
נָבִישָׁתִי	נָבִישׁוּ	Obati vel.ta.erunt.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הָנָּבִישׁ	הָנָּבִישׁ	Oblatus vel.ta.esto.
הָנָּבִישָׁה	הָנָּבִישׁוּ	Oblatus vel.ta.estote.

¶ Infinitiuus modus est in voce similis secundæ per
sonæ singulari masculinæ præcedentis imperatiui, vt
הָנָּבִישׁ idest applicari.

¶ Subiunctiuus modus, & gerundia supplentur hic,
ex hoc infinitiuo per quattuor litteras, vt alias sæ
pe dictum est. Et notandum, quod huius verbi nagas si
tertia littera sin scribatur cum puncto sibolet significat ac
cedere, vt diximus, & quia tunc est verbum neutrum ca
ret participio vocis passivæ, sed suppleri potest per tem
pus præsens eius. Si vero prædicta littera sin scribatur
cum puncto sibolet significat constringere, & tunc non
est verbum neutrum, sed habet participium vocis passivæ,
sicut alia verba actiua, hoc modo.

Fœ

TERTII LIBRI

¶ Foemina. Masculina.

נָגוּשׁהּ נָגוּשׁ Qui vel quæ cōstrictus est.
נָגוּשׁוֹת נָגוּשִׁים Qui vel quæ cōstricti sunt.

Huiusmodi verba non reperiuntur in secūda cōiugatione, quia coinciderent cū voce passiva eorū modo dicta in sua prima cōiugatione, maxime in præterito. Alii hebraei dant aliam rationē, quia secūda cōiugatio habet dagues in littera media, qui pūctus non posset denotare simul cōiugationem secūdam, & defectum litteræ nun, nec eadem littera potest habere duo dagues. Si ergo huiusmodi verba habent secūdam coniugationē, erit sine defectu alicuius litteræ, & procedent in ea tam in voce activa, q̃ in voce passiva secūdam formam verborū perfectorū supra dictam, quare non est necessariū hic eam explicare.

¶ De tertia coniugatione primæ irregularitatis verborū.

¶ In tertia coniugatione huius verbi נָגַשׁ & aliorum similium etiam perditur littera nun tam in voce activa, quā in passiva, & suppletur per dagues litteræ mediæ, & assumitur in principio littera he cum puncto chiriq, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Foemina. Masculina.

הָגִישָׁה הָגִישׁ Fecit accedere.
הָגִישְׁתְּ הָגִישְׁתָּ Fecisti accedere.
הָגִישְׁתִּי הָגִישְׁתָּ Feci accedere mascu. l. fce.

¶ Plurali numero.

הָגִישׁוּ הָגִישְׁתֶּם Fecerunt accedere mas. l. f.
הָגִישְׁתֶּם הָגִישְׁתֶּם Fecistis accedere.
הָגִישְׁנוּ הָגִישְׁנוּ Fecimus accedere mas. l. fce.

Tēpo

CAP. SECVNDVM.

¶ Tempore præsentis.

¶ Foemina. Masculina.

מְגִישָׁה מְגִישׁ Qui, vel quæ facit accedere.
מְגִישׁוֹת מְגִישִׁים Qui, vel q̃ faciunt accedere.

¶ Tempore futuro.

¶ Foemina. Masculina.

אֶגִּישׁ אֶגִּישׁ Faciam accedere mas. l. fce.
תִּגִּישׁ תִּגִּישׁ Facies accedere.
יִגִּישׁ יִגִּישׁ Faciet accedere.

¶ Plurali numero.

נִגְשִׁים נִגְשִׁים Faciemus accedere mas. l. f.
תִּגְשׁוּ תִגְשׁוּ Facietis accedere.
יִגְשׁוּ יִגְשׁוּ Facient accedere.

Et in personis huius futuri littera media potest scribi cum çere, & excludi littera iod, vt etiam in verbis perfectis dictum est, vt אָגַשׁ & cætera.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Foemina. Masculina.

הָגִישִׁי הָגִישִׁי Fac accedere.
הָגִישִׁי הָגִישִׁי Facite accedere.

¶ Infinitiuo modo.

הָגִישׁוּ facere accedere.

¶ In voce passiva huius coniugationis venit littera he præteriti cum puncto sureq quibuz non cum vau, quia post punctum principalem non potest poni dagues, qui est necessarius hic ad denotandum defectum litteræ nun. Idem intellige in tēpore præsentis, & in futuro, vt patebit.

Tēpo

TERTII LIBRI

⌚ Tempore præterito.

⌚ Fœminina. Masculina.

הָנִשָּׂא	הָנִשָּׂא	Oblatus vel.ta.fuit.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblatus vel.ta.fuisti.
	הָנִשְׂתָּ	Oblatus vel.ta.fui.

⌚ Plurali numero.

הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.fuerunt.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.fuistis.
	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.fuimus.

⌚ Tempore præsentis.

⌚ Fœminina. Masculina.

הָנִשָּׂא	הָנִשָּׂא	Qui vel quæ obla.est.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Qui vel quæ obla.sunt.

⌚ Tempore futuro.

⌚ Fœminina. Masculina.

הָנִשָּׂא	הָנִשָּׂא	Oblatus vel.ta.ero.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblatus vel.ta.eris.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblatus vel.ta.crit.

⌚ Plurali numero.

הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.erimus.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.critis.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Oblati vel.ta.cerunt.

⌚ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo.

הָנִשָּׂא vel הָנִשְׂתָּ applicari.

⌚ Participium vocis passiue.

Fœ

TERTII LIBRI

⌚ Fœminina. Masculina.

הָנִשָּׂא	הָנִשָּׂא	Qui vel quæ obla.est.
הָנִשְׂתָּ	הָנִשְׂתָּ	Qui vel quæ obla.sunt.

Quartæ coniugationis huiusmodi verborum irregu-
larium vox actiua non reperitur . sed eorum vox passiuā,
sequitur formam verborum regularium, de quib⁹ supra.

⌚ Sunt præterea quædam verba incipientia a littera
nun, & desinentia in aleph, vt נָשָׂא idest portauit , quæ
declinantur ad proportionem dicti verbi נָשָׂא hoc exce-
pto, quod aleph in eis manet ociosum, & non profertur
hoc modo נָשָׂא נָשָׂא נָשָׂא idest portauit, portauit
sti, portauit. Et similiter in aliis modis, temporibus, nume-
ris, personis, & generibus . vnde non variantur nisi per
primam, & tertiam coniugationes tam in voce actiua,
q̃ in passiuā, & per vocē passiuā quartæ coniugationis.

⌚ Expediti de verbis primæ irregularitatis, quæ inci-
piūt a littera nun, dicam⁹ iam de hoc verbo, לָקַח quod
solum incipitur a littera lamed inter verba defectiua . sed
non perdit suam primam litteram in præterito, neque in
præsentis vocis actiue, ideo in istis duobus temporibus
variatur ad normam verborum perfectorum primæ con-
iugationis, nec erit opus ea explicare. reperitur tamen in
Ezechiele capitul⁹.17. hoc præteritum sine lamed, & littera
quoph venit cum puncto cameç, hoc modo קָח עַל מַיִם
idest accepit super aquas multas. pro quo nos habu-
bemus, vt firmaret radicem super aquas multas. In fu-
turo hoc verbum perdit lamed litteram primam, & sup-
pletur per dagues litteræ quoph, & variatur ad propor-
tionē

TERTII LIBRI

tionem futuri huius verbi, נָשַׁח verum in personis huius futuri, in quibus littera media habet punctum seu, nō ponit in ea dagues, & hoc euphoniae grā, hoc modo.

Tempore futuro.

Fœminina.

Masculina.

אֶקַּח .י.	אֶקַּח	Accipiam mascu. l. fœ.
תִּקַּח	תִּקַּח	Accipies.
תִּקַּח	יִקַּח	Accipiet.

Plurali numero.

נִקַּח .י.	נִקַּח	Accipiem⁹ mascu. l. fœ.
תִּקַּחְנָה	תִּקַּחוּ	Accipietis.
תִּקַּחְנָה	יִקַּחוּ	Accipient.

Imperatiuis duobus modis scribi potest, primo cum lamed littera prima, & tunc variatur ad proportionem verborum regularium, quare hic non explicatur. Secundo modo sine littera lamed, & tunc variatur ad proportionem verbi nagas, hoc modo.

Fœminina. Masculina.

קַח .י.	קַח	Accipe.
קַחְנָה	קַחוּ	Accipite.

Et differt hæc secunda persona singularis masculina a prima huius verbi positione, quādo scribitur sine lamed, vt patuit supra in Ezechiel. quia ibi cū cameç, hic autē cū patha scribitur littera quoph, excepto si fuerit finis clausulæ, quia tunc habet etiam cameç, vt primi Regum. 21. אִם אֶתְּהָא תִּקַּח לְךָ קַח idest si istum vis tollere, tolle.

Infinitiuo modo.

לִקְחוּ .י. לִקַּח idest accipere.

In

CAP. SECVNDVM.

In voce passiva huius verbi lachach.

Indicatio modo tempore præterito.

Fœminina.

Masculina.

נִקַּחְתִּי	נִקַּח	Acceptus vel. ta. fuit.
נִקַּחְתְּ	נִקַּחְתָּ	Acceptus vel. ta. fuisti.
נִקַּחְתִּי	נִקַּחְתִּי	Acceptus vel. ta. fui.

Plurali numero.

נִקַּחוּ	נִקַּחוּ	Accepti vel. tæ. fuerunt.
נִקַּחְתֶּם	נִקַּחְתֶּם	Accepti vel. tæ. fuistis.
נִקַּחְנוּ	נִקַּחְנוּ	Accepti vel. tæ. fuimus.

Reperitur tamen sæpius hoc præteritum cum sua littera lamed primaria, & tunc procedit ad normam verborum perfectorum superius positam. vt Ezechielis. 33. הוּא בְּעוֹנוֹ נִלְקַח idest ipse propter peccatū suū captus est. Et primi Regum quarto וְאַרְוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקַח idest arca dei capta est, & cætera.

Tempus præsens, tempus futurum indicatiui, & modus imperatiuus, atque infinitiuus, in hoc verbo regulariter variantur per vocem passivam primæ coniugationis verborum perfectorum, ideo hic non explicantur.

Notandū etiā, quod hoc verbū לִקַּח non reperitur in sacra scriptura in voce actiua secundæ coniugationis. neq; in voce actiua vel passiva tertiæ, neq; in voce actiua quartæ coniugationis. sed reperitur in vocibus passivis secundæ & quartæ, & fere semp procedit in eis ad modū verborū perfectorū. nam Esaiæ. 52. כִּי לִקַּח עָמִי idest quia captus est populus meus, ibi luchach est verbū præteritū vocis passivæ.

passiue. Secūde cōiugatiōis. & Gen. 18. יָחַב נָא מַעַט מֵאֵשׁ
ideſt accipiatur nunc paululum aquæ, ibi iuchab eſt futu-
rum vocis paſſiuæ etiam tertiæ cōiugationis. & Exod. 17.
וְאֵשׁ מִתְּלַחֶחֶת. ideſt & ignis apprehendens. vbi nos ha-
bemus, ignis & grando pariter ferebantur, ibi ponitur
participium fœmininum ſingulare vocis paſſiuæ quartæ
coniugationis. Dicunt tamen communiter doctores he-
bræi, quod omne verbum vocis actiuæ poteſt habere vo-
cem paſſiuam & contra, in gloſſis, & opusculis autorum,
licet hoc non reperiatur in ſacra ſcriptura bibliæ. Et ita
diceretur de hoc verbo lacach.

¶ Tertio dicamus in hoc capitulo ſecundo, de verbis
deſectiuis incipientibus a littera iod, quæ plerunq; illam
perdunt in proceſſu cōiugationis, vel mutant in litteram
vau. Ponimusque exempli cauſa, hoc verbum יָדַע ideſt
ſciuit, vel cognouit. Sed iſte deſectus non accidit his ver-
bis in præterito, & præſenti indicatiui modi vocis actiuæ
primæ coniugationis, in quibus temporibus variantur
ſecundum formam verborum perfectorum, ideo hic ea
non explicamus. In futuro autem indicatiui, & in imper-
ratiuo modo plerunque deficit littera iod, & litteræ acci-
dentales futuri veniunt cum puncto çere, ideo littera iod
deficiens ibi nō ſuppletur per dagues litteræ mediæ, tum
quia poſt punctum principalem cuiuſmodi eſt çere, non
ponitur dagues, tum etiam quia omnis punctus principa-
lis ex ſua natura ſupplet vnam vocalem ocioſam, quæ
ibi intelligitur, ideo littera iod ibi ſuppletur per çere.

¶ Tempore futuro.

Fœ

¶ Fœminina.

תִּדְעִי
תִּדְעִי

Masculina.

אֶדְעֶה
תִּדְעֶה
יִדְעֶה

Sciam mascul. 1. fœ.

Scies.

Sciet.

¶ Plurali numero.

תִּדְעֶנָּה
תִּדְעֶנָּה

נִדְעֶנָּה
תִּדְעֶנָּה
יִדְעֶנָּה

Sciemus mascu. 1. fœ.

Scietis.

Scient.

Et licet in hoc futuro communiter littera media ſcriba-
tur cum çere, in hoc tamen verbo iadah propterea quod
eius littera vltima eſt gutturalis, media ſcribitur cum pa-
tha per regulam ſuperius frequenter datam. Exemplū in
aliis verbis, וְיָרַד ideſt deſcendit יָלַךְ ideſt ambulauit
יָשַׁב ideſt habitauit, quorum futurum ſcribitur, hoc mo-
do אֶרֶד ideſt deſcendam אֶלֶךְ ideſt ambulabo אֶשָּׁב
ideſt ſedebo, vel habitabo. Quæ verba ſi veniunt cum lit-
tera vau addita in principio, litteræ additæ in futuro ve-
niunt cum çere, & cum accentu, & littera ſubſtantialis
media venit cum çegol, & hoc communiter fit in tertia
perſona ſingulari, hoc modo וְיָרַד וְיָלַךְ וְיָשַׁב Et ali-
quando in vtriſque verbis litteræ futuri additæ veniunt
cū chiriq, vt in his verbis יָקַן ideſt vigilauit יָנַע ideſt
laborauit, quorum futurum eſt ad hunc modum. אֶיֶקֶן
אֶיֶנַע Et aliquando in huiuſmodi verbis lit-
teræ ſubſtantiales mediæ veniunt cum patha, ſiue cum
cholem, vt אֶיסַר ideſt caſtigabo תִּיסַר ideſt caſtiga-
bis, huius primitiuū eſt. יָסַר Sunt etiam quædam verba
incipientia a littera iod, quæ illam non perdunt in proceſſu

K ſu cō

TERTII LIBRI

in conjugationis nec mutant in vau cuiusmodi est **יָצַח** idest benefecit. vnde Exodi primo dicitur **וַיִּצַח אֱלֹהִים** idest & benefecit deus.

¶ Imperatiuus explicatur, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

דַּע Scito.

דַּע Scitote.

At in verbis, quorum littera substantialis ^{non} mediæ est gutturalis, secunda persona singularis masculina imperatiui scribitur per çere in littera substantiali media, hoc modo **רֵד** idest descende **לֵךְ** idest ambula **שֵׁב** idest sede.

¶ Infinitiuus explicatur, hoc modo.

דַּע vel **דַּעַת** vel **יֵדַע** idest scire.

¶ In voce passiuæ primæ conjugationis prædictum verbum iod initiale permutat in vau ociosum, & hoc in tempore præterito, & in præsentis. nam eæ **אָרוּ** quatuor litteræ sunt affines inter se, & adinuicem permittuntur. Vnde in hac voce passiuæ tempus præteritum, & præsens scribuntur per nun cum cholem, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נִדְּעָה **נִדְּעָה** Scitus vel. ta. fuit.

נִדְּעָתָה **נִדְּעָתָה** Scitus vel. ta. fuisti.

נִדְּעָתִי Scitus vel. ta. fui.

¶ Plurali numero.

נִדְּעוּ Sciti vel. ta. fuerunt.

נִדְּעַתֶּם **נִדְּעַתֶּם** Sciti vel. ta. fuistis.

נִדְּעָנוּ Sciti vel. ta. fuimus.

Tempo

CAP. SECVNDVM.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

נִדְּעָה **נִדְּעָה** Qui, vel quæ scitur.

נִדְּעוֹת **נִדְּעוֹת** Qui, vel quæ sciuntur.

¶ Tempore futuro.

¶ In hoc tempore littera iod substantialis prima vertitur in vau cum dagues ad supplendum defectum litteræ nun præteriti, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

אִנְדְּעָה **אִנְדְּעָה** Sciar mascul. l. fœm.

תִּנְדְּעִי **תִּנְדְּעִי** Scieris.

תִּנְדְּעֶיךָ **תִּנְדְּעֶיךָ** Scietur.

¶ Plurali numero.

נִדְּעוּ **נִדְּעוּ** Sciemur mascul. l. fœ.

תִּנְדְּעוּ **תִּנְדְּעוּ** Sciemini.

תִּנְדְּעוּ **תִּנְדְּעוּ** Scientur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

הִנְדְּעִי **הִנְדְּעִי** Scire, vel scitus sis.

הִנְדְּעֶיךָ **הִנְדְּעֶיךָ** Scimini, vel sciti sitis.

¶ Infinitiuo modo.

הִנְדְּעַ vel **הִנְדְּעַ** sciri, vel cognosci.

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

יִדְּעָה **יִדְּעָה** Scitus, vel scita.

יִדְּעוֹת **יִדְּעוֹת** Sciti, vel scite.

Prædicta insuper verba a iod incipientia carent secunda conjugatione.

K 2

De

TERTII LIBRI

¶ De tertia coniugatione huius verbi יָדַע iadah.

¶ In hac siquidem coniugatione iod littera substantialis prima vertitur in vau ociosum, & he addita in principio scribitur cum cholem, hoc modo.

¶ Indicatio modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹדִיעָה	הוֹדִיעַ	Fecit scire.
הוֹדִיעָת	הוֹדִיעַת	Fecisti scire.
	הוֹדִיעָתִי	Feci scire mascul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	הוֹדִיעוּ	Fecerunt scire. mas. l. f.
הוֹדִיעְתֶּן	הוֹדִיעְתֶּם	Fecistis scire.
	הוֹדִיעֵנוּ	Fecimus scire mas. l. fœ.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina. Masculina.

מוֹדִיעָה	מוֹדִיעַ	Qui vel q̄ facit scire.
מוֹדִיעוֹת	מוֹדִיעִים	Qui vel quę faciūt scire.

¶ Tempore futuro.

¶ In hoc tempore litteræ additæ scribuntur cum cholem, & iod littera substantialis prima vertitur in vau ociosum, hoc modo.

¶ Fœminina. Masculina.

	אוֹדִיעַ .l. אוֹדִיעָה	Faciam scire mas. l. fœ.
תוֹדִיעִי	תוֹדִיעַ	Facies scire.
תוֹדִיעַ	יודיעַ	Faciet scire.

¶ Plurali numero.

Far

CAP. SECVNDVM.

נודיע .l. נודיעה Faciemus scire mas. l. f.

תודיענה	תודיעו	Facietis scire.
תודיענה	יודיעו	Facient scire.

In quibusdam tamen istorum verborum iod littera substantialis prima non excluditur, sed remanet, vt Osee 10. אֲסִירָם idest castigabo eos.

¶ Imperatio modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹדִיעִי	הוֹדַע	Fac scire.
הוֹדִיעָה	הוֹדִיעוּ	Facite scire.

In secunda tamen persona singulari masculina huius imperatii aliquando littera substantialis media scribitur cum çere in huiusmodi verbis, hoc modo הוֹשֵׁב idest fac sedere הוֹרֵד fac descendere. Aliquando etiam remanet iod prima verbi littera, vt Psal. 5. הַיֵּשֶׁר לִפְנֵי דְרָכָךְ idest dirige in conspectu meo viam tuam.

¶ Infinitiuo. הוֹדִיעַ idest facere scire.

¶ In voce quoque passiva huius coniugationis vau ponitur pro iod, & procedit ad modum verborum regularium. ¶ Indicatio modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹדִיעָה	הוֹדַע	Scitus vel scita fuit.
הוֹדִיעָת	הוֹדַעַת	Scitus vel. ta. fuisti.
	הוֹדַעְתִּי	Scitus vel. ta. fui.

¶ Plurali numero.

	הוֹדַעוּ	Sciti vel scitæ fuerunt.
הוֹדַעְתֶּן	הוֹדַעְתֶּם	Sciti vel. tæ. fuistis.
	הוֹדַעֵנוּ	Sciti vel. tæ. fuimus.

K 3 Et

TERTII LIBRI

Et potest aliquando hic poni littera he cum cholem pro sureq, vt

¶ Tempore presentis.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הַיְדָעָה	הַיְדָע	Qui, vel quæ scitur.
הַיְדָעוֹת	הַיְדָעִים	Qui, vel quæ sciuntur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֲיָדַע .י. אֲיָדַע	Sciar mascu. f. fœmi.
תִּדְעִי	תִּדְעַ	Scieris.
תִּדְעַ	יִדְעַ	Sciatur.

¶ Plurali numero.

	נִדְעָ .י. נִדְעָ	Sciemur mascu. f. fœ.
תִּדְעֶנָּה	תִּדְעוּ	Sciimini.
תִּדְעֶנָּה	יִדְעוּ	Scientur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הַיְדָע sciri.

¶ Participium vocis passiuæ tale est.

¶ Fœminina.	Masculina.	
מִדְעָ .י. מִדְעָ	מִדְעַ	Scitus vel scita.
מִדְעוֹת	מִדְעִים	Sciti vel scitæ.

Inuenitur etiam hoc verbum iadah in quarta conjugatione, tam in voce actiua, quàm in passiuâ. De voce actiua primi Regū. 21. וְאֵת הַנְּעָרִים יִדְעָתִי idest & pueris meis condixi, & cætera. In voce autem passiuâ iod littera vertitur in vau, quæ profertur. Et variatur ad modum verborum perfectorum hoc est, הַתְּפַקֵּד hoc modo.

¶ Tempore præterito indicatiui.

Fœ

CAP. SECVNDVM.

¶ Fœminina.	Masculina.	
הַיְדָעָה	הַיְדָע	Sciuisti te.
הַיְדָעָה	הַיְדָעַת	Sciuisti te.
	הַיְדָעָתִי	Sciuisti me masc. f. fœmi.
	¶ Plurali numero.	
	הַיְדָעוּ	Sciuerunt se masc. f. fœ.
הַיְדָעָתִי	הַיְדָעָתִים	Sciuitis vos.
	הַיְדָעָנוּ	Sciuius nos masc. f. fœ.

¶ Tempore presentis.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	מִתְדָעָ .י. מִתְדָעָ	Qui, vel quæ scit se.
מִתְדָעָת	מִתְדָעִים	Qui, vel quæ sciunt se.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	Masculina.	
	אֲתִדְעָ .י. אֲתִדְעָ	Sciam me mascu. f. fœ.
תִּדְעִי	תִּדְעַ	Scies te.
תִּדְעַ	יִדְעַ	Sciet se.

¶ Plurali numero.

	נִתְדָעָ .י. נִתְדָעָ	Sciemus nos masc. f. fœ.
תִּתְדָעֶנָּה	תִּתְדָעוּ	Sciatis vos.
תִּתְדָעֶנָּה	יִתְדָעוּ	Scient se.

In quibusdam tamen istorum verborum iod non vertitur in vau. vt Numerorum. 1. וְהַיְדָעוֹת עַל מִשְׁפְּחוֹתָם idest & numerati sunt per generationes suas.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	Masculina.	
תִּדְעִי	הַיְדָע	Scito te.
הַיְדָעָנָה	הַיְדָעוּ	Scitote vos.

K 4

In

TERTII LIBRI

¶ Infinitiuus modus talis est הִתְוַדַּע vel הִתְוָדַע cognoscere se.

¶ Est præterea aliud verbum a tod incipiens, scilicet יָצָא, quod potest declinari ad proportionem prædictorum verborum, nisi quod aleph finale eius non profertur. Et variatur hoc modo,

¶ Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

יָצְאָה

יָצָא

Exitit.

יָצְאת

יָצָאת

Exituisti.

יָצְאתִי

Exitui mascul. vel fœm.

¶ Plurali numero.

יָצְאוּ

Exierunt mascul. vel fœ.

יָצְאתֶן

יָצְאתֶם

Exituistis.

יָצְאָנוּ

Exituimus mascul. f. fœ.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

יָצְאָה. f. יָצְאָת

יָצָא

Qui vel quæ exit.

יָצְאוּת

יָצְאִים

Qui vel quæ exeunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

יָצְאָה. f. יָצְאָת

Exibo mascul. vel fœ.

יָצְאִי

יָצָא

Exibis.

יָצְאָה

יָצָא

Exibit.

¶ Plurali numero.

יָצְאָה. f. יָצְאָת

Exibimus mascul. f. fœ.

יָצְאִי

יָצְאוּ

Exibitis.

יָצְאָה

יָצְאוּ

Exibunt.

Imo

CAP. SECVNDVM.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

יָצְאִי

יָצֵא. f. יָצְאִי

Exi.

יָצְאִי

יָצֵא

Exite.

Sed in hoc modo aliquando referuatur tod prima verbi, vt Genesis. 8. הִצֵּא אִתְּךָ idest educ tecum.

¶ Infinitiuo modo יָצֵא. f. יָצֵא exire.

¶ Hoc in super verbum non reperitur in secunda coniugatione variatum. sed tertia eius coniugatio procedit ad hunc modum.

¶ Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

הוֹצִיָּא

הוֹצִיא

Eduxit idest fecit exire.

הוֹצִיָּאת

הוֹצִיָּאת

Eduxisti.

הוֹצִיָּאתִי

Eduxi mascul. vel fœm.

¶ Plurali numero.

הוֹצִיָּאוּ

Eduxerunt mascul. f. fœ.

הוֹצִיָּאתֶן

הוֹצִיָּאתֶם

Eduxistis.

הוֹצִיָּאָנוּ

Eduximus mascul. f. fœ.

¶ Tempore præsent.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

מוֹצִיָּא. f. מוֹצִיָּאת

מוֹצִיא. f. מוֹצִיָּא

Qui vel q̄ educit.

מוֹצִיָּאוּת

מוֹצִיָּאִים

Qui vel q̄ educit.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.

¶ Masculina.

אֶדְרִיא. f. אֶדְרִיָּא

Educā mascul. f. fœ. f. אֶדְרִיא

תֶּדְרִיא

תֶּדְרִיא

Educes.

תֶּדְרִיא

תֶּדְרִיא

יֶדְרִיא

Educet.

יֶדְרִיא

Plu

TERTII LIBRI

Plurali numero.

נוצא	נוצא	Educemur.m.f. fce.
תוצאנה	תוצאו	Educetis.
תוצאנה	יוצאו	Educent.

Imperatiuo modo.

Fœminina. Masculina.

הוציא	הוצא	Educ.
הוצאנה	הוצאו	Educite.

Infinitiuo modo. הוציא Educere.

Passiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

Fœminina. Masculina.

הוצאה	הוצא	Eductus est vel fuit.
הוצאת	הוצאת	Eductus fuisti.
	הוצאתי	Eductus sum.f. fui.m.f.

Plurali numero.

הוצאתו	הוצאתם	Educti sunt mascu.f. fce.
	הוצאתם	Educti fuistis.
	הוצאתנו	Educti sumus mascu.f. fce.

Tempore præsentis.

Fœminina. Masculina.

הוצאה	הוצא	Qui, vel quæ educitur.
הוצאות	הוצאים	Qui, vel quæ educuntur.

Tempore futuro.

תוצא	תוצא	Educar mascu.f. fce.
תוצאי	תוצא	Educeris.
תוצאנה	תוצא	Educetur.

Plurali numero.

Edu

CAP. TERTIVM.

נוצא	נוצא	Educemur.m.f. fce.
תוצאנה	תוצאו	Educemini.
תוצאנה	יוצאו	Educentur.

Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוצא educi

Participium vocis passiue tale est.

מוצא	מוצאה	Eductus vel educta.
מוצאים	מוצאות	Educti vel eductæ.

Aduertendum hic, quod verba incipientia a littera iod sunt duplicia. quædam non terminata, & alia terminata in litteram aleph. De primis iam diximus hic, quæ liter variantur. De secundis postea dicemus. Sed ab eis excipitur præmissum verbum יאצא, idest exire, quod ad proportionem præcedentium variatur, & ideo in hoc capitulo pertractatum est. licet terminetur in littera aleph, quia non sequitur proportionem iare, & aliorum, de quibus postea futurus est sermo.

Caput tertium, de verbis defectiuis secundo modo, idest in quibus littera media perditur in procurfu coniugationis.

Verba defectiua secundi modi principalis, omnia sunt monosyllaba, & in eis littera media est vel iod, vel vau, quæ non profertur, sed manet ociosa, cuiusmodi sunt hæc יין intelligere, ושב redire. In quorum verborum præterito, & præsentis indicatiui modi prædictæ duæ litteræ mediæ excluduntur, quia non scribuntur. et punctus vocalis primæ litteræ vertitur in camæc ad hunc modum.

Pria

TERTII LIBRI

¶ Primæ coniugationis actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

בָּנָה	בָּן	Intellexit.
בָּנִיתָ	בָּנִיתָ	Intellexisti.
	בָּנִיתִי	Intellexi mascul. vel fœm.

¶ Plurali numero.

	בָּנוּ	Intellexerunt mascu. vel fœ.
	בָּנִיתֶם	Intellexistis.
בָּנִינוּ	בָּנוּ	Intelleximus mascu. f. fœ.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina. Masculina.

בָּנָה	בָּן	Qui vel quæ intelligit.
בָּנוֹת	בָּנִים	Qui vel quæ intelligunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

	אֶבְנוֹן .f.	Intelligam mascul. vel fœ.
תְּבַנֶּי	תְּבֹן	Intelliges.
תְּבֹנִי	יִבֹן	Intelliget.

¶ Plurali numero.

	נִבְנוֹת .f.	Intelligemus mascu. f. fœ.
תְּבַנֶּי .f.	תְּבֹנוּ	Intelligetis.
תְּבֹנִי .f.	יִבְנוּ	Intelligent.

In hoc tamen futuro huiusmodi verba aliquando habent cameq litteræ substantialis primæ proferendum, vt cholem. Qualia sunt וַיִּבֶן idest surrexit וַיִּבֵּן idest voluit. Aliquando etiam littera eadem prima venit cum sureq, hoc modo.

Fœ

CAP. TERTIVM.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶשׁוּב .f.	אֶשׁוּב	Redibo mas. f. f.
תְּשׁוּבִי	תְּשׁוּב	Redibis.
תְּשׁוּבִי	יִשׁוּב	Redibit.

¶ Plurali numero.

	נִשְׁוּבָה .f.	Redibim. m. f. f.
תְּשׁוּבִי .f.	תְּשׁוּבִי .f.	Redibitis.
תְּשׁוּבִי .f.	יִשְׁוּבוּ .f.	Redibunt.

Eodem modo procedunt quædam alia huiusmodi verba.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

בִּינִי .f.	בִּין .f.	Intellige.
בִּנְנִי .f.	בִּינוּ .f.	Intelligite.

¶ Infinitiuo modo. בִּין .f.

¶ Quædam tamen horum verborum in processu coniugationis non perdunt litteram mediam iod & van, sed illa scribitur & profertur. vt Numero. 20. כִּי נָוַע אֶהְרֹן .f. idest quod defunctus esset aaron. & Psal. 39. שָׁוַעְתִּי אֵלַי .f. idest clamaui ad te. Sed talia verba variantur ad profectionem verborum perfectorum, & hoc solum in prima & secunda coniugatione. quare de eis hic non est amplius dicendum.

¶ In passiva voce primæ coniugationis prædictum verbū bin, hoc modo variatur, quia iod vertitur in van.

¶ Indicatiuo modo tempore præterito.

Fœ

TERTII LIBRI

⌘ Feminina.	Masculina.	
נְבוֹנָה	נָבוֹן	Intellectus fuit.
נְבוֹנוֹת	נְבוֹנוֹת	Fuisti.
	נְבוֹנוֹתִי	Fui mascul. vel foeml.
	⌘ Plurali numero.	
	נְבוֹנוּ	Intellecti fuerunt mas. & f.
נְבוֹנוֹתֶיךָ	נְבוֹנוֹתֶיךָ	Fuistis.
נְבוֹנוֹנוּ	נְבוֹנוֹנוּ	Fuimus.
	⌘ Tempore praesenti.	
נְבוֹנָה	נָבוֹן	Qui, vel quæ intelligitur.
נְבוֹנוֹת	נְבוֹנִים	Qui, vel quæ intelliguntur.
	⌘ Tempore futuro.	
⌘ Feminina.	Masculina.	
	אֶבֶן .i. אֶבֶנָה	Intelligar mascu. vel foe.
תְּבוֹנִי	תְּבוֹן	Intelligeris.
תְּבוֹן	יְבוֹן	Intelligetur.
	⌘ Plurali numero.	
	נְבוֹנוּ .i. נְבוֹנָה	Intelligemur m. & f.
תְּבוֹנוֹתֶיךָ .i. תְּבוֹנָה	תְּבוֹנוּ	Intelligimini.
תְּבוֹנוֹתֶיךָ .i. תְּבוֹנָה	יְבוֹנוּ	Intelligentur.

Et quando littera substantialis media est aliqua harum quinque, tunc litteræ accidentales huius futuri scribuntur cum çere loco chiriq, hoc modo יַעֲזֹר idest expergefiet, & cætera.

⌘ Imperatiuo modo.

⌘ Feminina.	Masculina.	
הַבִּינִי	הַבִּין	Intelligere.
הַבִּינִי .i. הַבִּינָה	הַבִּינוּ	Intelligimini.

Infir

CAP. TERTIVM.

⌘ Infinitiuo modo	הַבִּין	intelligi.
⌘ Participium vocis passivæ tale est.		
⌘ Feminina.	Masculina.	
בִּוְנָה	בִּוֵּן	Qui, vel quæ intelligitur.
בִּוְנוֹת	בִּוְנִים	Qui, vel quæ intelliguntur.
	⌘ In secūda coniugatione non reperitur, hæc verba.	
	⌘ Tertia vero coniugatio huius verbi בִּין bin & aliorum similium habet litteram accidentalem subscriptam cum çere, & procedit hoc modo.	
	⌘ Indicatiuo modo tempore præterito.	
⌘ Feminina.	Masculina.	
הִבִּינָה	הִבִּין	Fecit intelligere.
הִבִּינוֹת	הִבִּינוֹת	Fecisti intelligere.
הִבִּינוֹתִי	הִבִּינוֹתִי	Feci intelligere. m. & f.
	⌘ Plurali numero.	
	הִבִּינוּ	Fecerunt intelligere mas. & f.
הִבִּינוֹתֶיךָ	הִבִּינוֹתֶיךָ	Fecistis intelligere.
הִבִּינוֹנוּ	הִבִּינוֹנוּ	Fecimus intelligere. mas. & f.

Verumtamen aliquando in hoc præterito he subscriptur cum patha, hoc modo הִבִּינוֹת Sæpius etiam excluditur littera iod in omnibus personis huius temporis, vt הִבִּין הִבִּינָה.

⌘ Tempore præsentis.

⌘ Feminina.	Masculina.	
מְבִינָה	מְבִין	Qui, vel quæ facit intelligere.
מְבִינוֹת	מְבִינִים	Qui, vel q̄ faciunt intelligere.
	⌘ In tempore futuro litteræ accidentales scribuntur cum cameç, hoc modo.	
	⌘ Tempore futuro.	

Fce

TERTII LIBRI

Ⓒ Fœ.	Masculina.		
	אֵין .1. אֵין	Faciā intelligere. m. f. f.	אֵין
תֵּינִי	תֵּינִי	Facies intelligere.	תֵּינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Faciet intelligere.	תֵּינִי

Ⓒ Plurali numero.

	נֵינִי .1. נֵינִי	Faciem? itellige. m. f. f.	נֵינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Facietis itellige. .1.	תֵּינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Faciet intelligere.	תֵּינִי

Ⓒ Imperatiuo modo.

הֵינִי	הֵינִי .1. הֵינִי	Fac intelligere.	הֵינִי
הֵנִי	הֵנִי	Facite intelligere.	הֵנִי

Et in secunda persona singulari masculina huius imperatiui, aliquando scribitur littera substantialis prima cum cameç vel patha loco çere. vt Esaia. 42. וְאֵין אֹמֵר הֵשֶׁב. idest & non est qui dicat reuertere.

Ⓒ Infinitiuo modo הֵינִי .1. הֵינִי facere intelligere.

Ⓒ Passiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

Ⓒ Fœminina.	Masculina.		
הֵנִי	הֵינִי	Intellectus vel. ta. fuit.	הֵנִי
הֵנִי	הֵנִי	Intellectus vel. ta. fuisti.	הֵנִי
	הֵנִי	Intellectus. .1. ta. fui. m. f. fœ.	הֵנִי

Ⓒ Plurali numero.

	הֵנִי	Intellecti. .1. tç. fuerūt. m. f. f.	הֵנִי
הֵנִי	הֵנִי	Intellecti. .1. tç. fuistis.	הֵנִי
הֵנִי	הֵנִי	Intellecti. .1. tç. fuim? m. f. f.	הֵנִי

Ⓒ Tempore præsentis.

Fœ

CAP. TERTIVM.

Ⓒ Fœminina.	Masculina.		
הֵנִי	הֵינִי	Qui, vel quæ intelligitur.	הֵנִי
הֵנִי	הֵנִי	Qui, vel quæ intelliguntur.	הֵנִי

Ⓒ Tempore futuro.

Ⓒ Fœminina.	Masculina.		
	אֵין .1. אֵין	Intelligar mas. f. fœ.	אֵין
תֵּינִי	תֵּינִי	Intelligeris.	תֵּינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Intelligetur.	תֵּינִי

Ⓒ Plurali numero.

	נֵינִי .1. נֵינִי	Intelligemur ma. f. f.	נֵינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Intelligemini.	תֵּינִי
תֵּינִי	תֵּינִי	Intelligentur.	תֵּינִי

Ⓒ Imperatiuum hæc coniugatio non habet.

Ⓒ Modus autem infinitiuus is est הֵינִי Intelligi.

Ⓒ Participium vocis passiuæ, hoc modo explicatur.

Ⓒ Fœminina.	Masculina.		
מֵינִי	מֵינִי	Qui, vel quæ intelligitur.	מֵינִי
מֵינִי	מֵינִי	Qui, vel quæ intelliguntur.	מֵינִי

Ⓒ Quarta coniugatio huius secundæ irregularitatis est illorum verborum, in quibus tertia littera substantialis duplicatur, nec excluditur littera vau ex medio. explicaturque hoc modo.

Ⓒ Indicatiuo modo tempore præterito.

Ⓒ Fœminina.	Masculina.		
בִּינִי	בִּינִי	Intellexit.	בִּינִי
בִּינִי	בִּינִי	Intellexisti.	בִּינִי
בִּינִי	בִּינִי	Intellexi mascul. vel fœ.	בִּינִי

L. Plu

TERTII LIBRI

¶ Plurali numero.

בוֹנְנוּ	Intellexerūt maf. l. fce.
בוֹנְנָתִים	Intellexistis.
בוֹנְנֵינוּ .l. בּוֹנְנֵי	Intellexim⁹ mascul. l. f.

¶ Tempore præsentī.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
מְבַנֶּנֶת .l. מְבַנֶּנָה	מְבִנֵּן	Qui, vel quæ intelligit
מְבַנֶּנּוּ	מְבַנִּים	Qui, vel q̄ intelligunt.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
אֲבִינִי .l. אֲבִינָה	אֲבִינֵן	Intelligent mascul. l. fce.
תְּבַנֶּנִי	תְּבַנֵּן	Intelliges.
תְּבַנֵּן	יְבַנֵּן	Intelliget.

¶ Plurali numero.

נְבַנֶּנָה .l. נְבַנֶּנֶת	נְבַנֵּנוּ	Intelligem⁹ m. l. f.
תְּבַנֶּנֶת .l. תְּבַנֶּנָה	תְּבַנֵּנוּ	Intelligetis.
תְּבַנֶּנָה .l. תְּבַנֶּנֶת	יְבַנֵּנוּ	Intelligent.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
בִּינִי	בִּינֵן .l. בִּינָה	Intellige.
בִּינֵי	בִּינֵנוּ .l. בִּינָה	Intelligite.
	בִּינֵנוּ	Intelligere.

¶ In voce passiuæ huius coniugationis etiam gemina tur littera tertia verbi nec excluditur vau media, hoc modo בּוֹנֵן idest intellectus est, vel intellexit se, vel intellexit. quia vt superius libro secundo huius dictum est in verbis perfectis, actio huius coniugationis aliquando transit in secundam personam. Et procedit hoc modo.

Indi

CAP. TERTIVM.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
הִתְבַּנְּנָה	הִתְבַּנֵּן	Intellexit se.
הִתְבַּנֶּנְתָּ	הִתְבַּנֶּנְתָּ	Intellexisti te.
הִתְבַּנֶּנְתִּי	הִתְבַּנֶּנְתִּי	Intellexi me. maf. l. fce.
¶ Plurali numero.		
הִתְבַּנֶּנּוּ	הִתְבַּנֶּנּוּ	Intellexerūt se. m. l. f.
הִתְבַּנֶּנְתֶּם	הִתְבַּנֶּנְתֶּם	Intellexistis vos.
הִתְבַּנֶּנּוּ .l. הִתְבַּנֶּנּוּ	הִתְבַּנֶּנּוּ	Intellexim⁹ nos. m. l. f.

¶ Tempore præsentī.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
מְתַבַּנֶּנֶת .l. מְתַבַּנֶּנָה	מְתַבַּנֵּן	Qui, vel q̄ itellegit se
מְתַבַּנֶּנּוּ	מְתַבַּנִּים	Qui, vel q̄ itelligūt se

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
אֲתַבַּנֶּנֶת .l. אֲתַבַּנֶּנָה	אֲתַבַּנֵּן	Intelligam me. m. l. f.
תְּתַבַּנֶּנִי	תְּתַבַּנֵּן	Intelliges te.
תְּתַבַּנֵּן	יְתַבַּנֵּן	Intelliget se.

¶ Plurali numero.

נְתַבַּנֶּנָה .l. נְתַבַּנֶּנֶת	נְתַבַּנֵּנוּ	Intelligem⁹ nos. m. l. f.
תְּתַבַּנֶּנֶת .l. תְּתַבַּנֶּנָה	תְּתַבַּנֵּנוּ	Intelligetis vos.
תְּתַבַּנֶּנָה .l. תְּתַבַּנֶּנֶת	יְתַבַּנֵּנוּ	Intelligent se.

¶ Plurali numero.

נְתַבַּנֶּנָה .l. נְתַבַּנֶּנֶת	נְתַבַּנֵּנוּ	Intelligem⁹ nos. m. l. f.
תְּתַבַּנֶּנֶת .l. תְּתַבַּנֶּנָה	תְּתַבַּנֵּנוּ	Intelligetis vos.
תְּתַבַּנֶּנָה .l. תְּתַבַּנֶּנֶת	יְתַבַּנֵּנוּ	Intelligent se.

¶ In fine vero clausulæ, tam præteritum, quam futurum huius coniugationis subscribit tertiam litteram substantialem cum cameç loco çere. Exemplum primi Esaiæ primo הִיא הִיא עָמִי לֹא הִיא עָמִי idest populus meus non intellexit. Exemplum secundi Psalmo 8. עֲדֹתֶיךָ אֶתְבַּנֵּן idest testimonia tua intelligam.

L 2 Im

TERTII LIBRI

Ⓒ Imperatiuo modo.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

Intellige te. **הַתְּבוּנָה הַתְּבוּנָה**
Intelligite vos. **הַתְּבוּנָה הַתְּבוּנָה**

Ⓒ Infinitiuo modo **הַתְּבוּנָה** intelligi.

Ⓒ Participium vocis passiue huiusmodi est.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

מְבוּנָה .i. **מְבוּנָה** Qui, vel q̄ intelligit se.
מְבוּנָה .i. **מְבוּנָה** Qui, vel q̄ intelligūt se.

Ⓒ Tandem hic notari conuenit, quod per primam & tertiam conjugationem istorum verborū vnius syllabæ, possunt declinari etiā alia verba monosyllaba definitiua in aleph cuiusmodi est **בֹּא** idest venit vel intrauit, excepto quod aleph littera finalis non profertur licet scribatur. & procedit hoc modo.

Ⓒ Tēpore præterito.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

בָּאָה

בָּא

Venit.

בָּאת

בָּאת

Venisti.

בָּאתִי

Venit mascul. vel fœm.

Ⓒ Plurali numero.

בָּאוּ

Venerunt mascul. f. fœ.

בָּאתֶן

בָּאתֶם

Venistis.

בָּאוּ

Venimus mascul. vel fœ.

Ⓒ Tempore præsentis.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

בָּאָה

בָּא

Qui, vel quæ venit.

בָּאת

בָּאִים

Qui, vel quæ veniunt.

Ⓒ Tempore futuro.

CAP. QVARTVM.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

אָבָא .i. **אָבָא**

Veniam mascul. vel fœ.

תָּבֵא

תָּבֵא

Venies.

תָּבֵא

יָבֵא

Veniet.

Ⓒ Plurali numero.

נָבֵא .i. **נָבֵא**

Venient mascul. f. fœ.

תָּבֵאִי

תָּבֵאוּ

Venietis.

תָּבֵאֵי

יָבֵאוּ

Venient.

Ⓒ Imperatiuo modo.

Ⓒ Fœminina.

Masculina.

בָּאִי

בָּא .i. **בָּא**

Veni.

בָּאֵי

בָּאוּ

Venite.

Ⓒ Infinitiuo modo **בָּא** venire. Et ita de aliis.

Ⓒ Caput quartum, de tertia verborum irregularitate, in quibus tertia littera substantialis amittitur aut vertitur in iod in processu coniugationis.

Tertius verborum imperfectorum modus est eorum, quæ in processu coniugationis perdunt tertiam litteram substantialem, & illa est he, quæ etiam aliter quando mutatur in iod, cuiusmodi est hoc verbum **גָּלָה** quando mutatur in iod, cuiusmodi est hoc verbum **גָּלָה**, idest reuelavit. quod scribitur cum cameç in duabus primis litteris. Et ad eius proportionem declinantur plurima verba sacræ scripturæ. quare iste modus verborum est tam principaliter notandus, sicut supra in secundo libro notatæ sunt quattuor coniugationes verborum regularium. Et procedit ad hunc modum.

TERTII LIBRI

¶ Primæ coniugationis, actiua voce, Indicatio mo-
do, tempore præterito.

Œceminina.	Masculina.	
פָּלַתָּה	פָּלַח	Reuelauit.
פָּלַתְתָּ	פָּלַחְתָּ	Reuelasti.
	פָּלַחְתִּי	Reuelauit mascul. 1. fœ.

¶ Plurali numero.

	פָּלְחוּ	Reuelarunt mascul. 1. fœ.
פָּלַתְתֶּם	פָּלַחְתֶּם	Reuelastis.
פָּלַתְתִּינוּ	פָּלַחְתִּינוּ	Reuelauim⁹ mascu. vel fœ.

¶ Ad hac regula excipiuntur quattuor verba termi-
nata in he, quæ nō perdunt tertiam illam litteram in præ-
terito, sed variantur ad modum verborum perfectorum
de pacad, & ad hoc denotandum littera he in istis scribi-
tur cum puncto mapic. & non habent cameç in secunda
littera sed pathac. & sunt ista פָּנָה idest exaltauit .i. כָּמָה
desiderauit נָנָה idest illuminauit תָּמָה idest admiratus
est. Variantur enim hoc modo נָבַרְתָּ נָבַרְתִּי & sic conse-
quēter, vt supra libro. 2. in prima coniugatione dictū est.

¶ In tēpore præsentis scribitur littera media cū çegol.

Œceminina.	Masculina.	
פָּלַחָה	פָּלַחָה	Qui, vel quæ reuelat.
פָּלַחְתָּה	פָּלַחְתָּה	Qui, vel quæ reuelant.

In futuro litteræ additæ scribuntur cum chiriq præter
aleph primæ personæ singularis quæ scribitur per çegol.
& similiter littera media scribitur per çegol.

¶ Tempore futuro.

Fœ

CAP. QVARTVM.

Œceminina. Masculina.

	אָנָּה	Reuelabo mascul. 1. fœmi.
תָּנָּה	תָּנָּה	Reuelabis.
תָּנָּה	יָנָּה	Reuelabit.

¶ Plurali numero.

	נָנָּה	Reuelabimus mascul. 1. fœ.
תָּנָּה	תָּנָּה	Reuelabitis.
תָּנָּה	יָנָּה	Reuelabunt.

¶ In quibusdā tamen istorū verborū incipiētibus a lit-
tera aleph, litteræ hui⁹ futuri scribuntur cū cholē, vt אָנָּה
voluit אָנָּה תָּנָּה .i. coxit. quorū futurū est אָנָּה יָנָּה
אָנָּה תָּנָּה אָנָּה תָּנָּה ¶ Nōnunq̃ etiā hoc futurū venit si-
ne littera he vltima, & tūc prima verbi littera substantialis
venit cū çegol, vt אָנָּה תָּנָּה יָנָּה Aliquādo litteræ ad-
ditæ hui⁹ futuri veniūt cū çere. vt Nume. 16. אֵל תָּכֹן אֵל
מִנְחָתָם .i. nō aspicias mun⁹ illorū. Et cum prima vel secū-
da littera substantialis verbi fuerit aliqua istarū quattuor
gutturalium, tunc prima earum subscribitur cum
patha pro çegol, & litteræ additæ possunt habere chiriq
vel çere. vt Exo. 19. וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל idest & castrameta-
tus est illic israel. & Genes. 47. וַתֵּלֶךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם idest
& defecit terra ægypti. quorū duorū verborū primitiua
sunt hæc, חָנָה לָהּ Et quādo verbi littera substantialis
est aliqua istarū triū חָנָה חָנָה litteræ additæ possunt venire
cum patha, hoc modo אָעָלָה .i. ascēdā תָּעָלָה .i. ascēdes
mascul. תָּעָלָה ascēdes fœmi. יָעָלָה ascēdet mascul.
תָּעָלָה ascēdet fœmi. Et quando perdunt litteram he
finalem proferuntur, hoc modo יָעַל תָּעַל Et in

L 4 ver

TERTII LIBRI

verbis quorum littera substantialis media est iod quale est היה idest fuit, excluditur he vltima, & manet iod ocio fa, vt אהי idest ero תהי eris mascul. תהי eris foeml. יהי erit mascul. יהי erit foeml. Et in hoc verbo ראה idest vidit iod tertiæ personæ masculinæ singularis scribitur cum patha, quando venit cum vau in principio, vt ורא idest & vidit. et hoc fit vt facilius sit prolatio eius, quia frequentissimum est in sacra scriptura. Atque etiam ex hac causa, quia si iod cum chiriq scriberetur, fortius eius esset similis huic verbo ורא idest & timuit, quod aliquando venit cum simplici iod. cuius prima positio est ורא de quo postea dicemus.

Imperatiuus modus habet seu in prima littera, in secunda autem si fuerit punctus vocalis .e. habet cere.

Foeminina. Masculina.

גלה	גלה	Reuela.
גלינה	גלו	Reelate.

Infinitiuo modo גלה. גלות. Reuelare.

Passiua voce primæ coniugationis huius verbi gala indicatiuo modo tempore præterito.

Foeminina. Masculina.

גלתה	גלה	Reuelatus vel.ta fuit.
גלית	גלית	Reuelatus vel.ta fuisti.
	גלית	Reuelatus vel.ta fui.

Plurali numero.

	גלו	Reuelati vel.tę fuerunt.
גליתם	גליתם	Reuelati vel.tę fuistis.
גלינו	גלינו	Reuelati vel.tę fuimus.

Te

CAP. QVARTVM.

Tempore præsentis.

Foeminina.

Masculina.

גלה	גלה	Qui, vel quæ reuelatur.
גלות	גלות	Qui, vel quę reuelatur.

In futuro indicatiui excluditur littera nun præteriti, vnde suppletur per dagues primæ litteræ substantialis, hoc modo.

Tempore futuro.

Foeminina.

Masculina.

אגלה	אגלה	Reuelabor mascul. vel foe.
תגלי	תגלה	Reuelaberis.
תגלה	יגלה	Reuelabitur.

Plurali numero.

תגלינה	גלה	Reuelabimur mascul. & foe.
תגלינה	תגלו	Reuelabimini.
	יגלו	Reuelabuntur.

In hoc futuro aliquando perditur vltima littera he quemadmodum, & in voce actiua hoc modo אגלה תגלה יגלה.

Imperatiuo modo.

Foeminina.

Masculina.

הגלי	הגלה	Reuelare. vel הגל
הגלינה	הגלו	Reuelamini.

Infinitiuo modo הגלות. הגלה. הגלות. הגלה. Reuelari.

Participium passiuum explicatur ad hunc modum.

Foeminina.

Masculina.

גלויה	גלו	Reuelatus vel.ta.
גלויות	גלוים	Reuelati vel.ta.

Secū

TERTII LIBRI

¶ Secunda coniugatio huius verbi gala declinatur ex proportionem illius verbi פָּקַד pacad & aliorum perfectorum, idest regularium hoc modo.

¶ Actiua voce, Indicatiuo modo, tempore præterito.

Æminina.	Masculina.	
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelauit.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelasti.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelauit mascul. f. fce.

¶ Plurali numero.

גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelauerunt.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelastis.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelauimus mas. f. fce.

¶ Tempore præsentis.

Æminina.	Masculina.	
מְגַלֶּה	מְגַלֶּה	Qui, vel quæ reuelat.
מְגַלֶּה	מְגַלֶּה	Qui, vel quæ reuelant.

¶ Tempore futuro.

Æminina.	Masculina.	
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabo mascul. f. fce.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabis.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabit.

¶ Plurali numero.

תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabimus mascul. f. fce.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabitis.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabunt.

Et in hoc futuro quemadmodum in prima coniugatione dictum est, etiam he vltima littera excluditur ad hunc modum תְּגַלֶּה תְּגַלֶּה תְּגַלֶּה

¶ Imperatiuo modo.

Fce

CAP. QVARTVM.

¶ Fœminina.

Masculina.

גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuela.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelate.

¶ Infinitiuo modo גָּלָהּ. f. גָּלָהּ. f. Retielare.

¶ Passiua voce huius secundæ coniugationis, Indicatiuo modo, tempore præterito.

Æminina.	Masculina.	
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelatus vel. ta. fuit.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelatus vel. ta. fuisti.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelatus vel. ta. fui.

¶ Plurali numero.

גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelati vel. tæ. fuerunt.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelati vel. tæ. fuistis.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Reuelati vel. tæ. fuimus.

¶ Tempore præsentis.

Æminina.	Masculina.	
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Qui, vel quæ reuelatur.
גָּלָהּ	גָּלָהּ	Qui, vel quæ reuelantur.

¶ Fœminina.

Masculina.

תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabor mascul. f. fce.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelaberis.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabitur.

¶ Plurali numero.

תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabimur mascul. f. fce.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabimini.
תְּגַלֶּה	תְּגַלֶּה	Reuelabuntur.

¶ Imperatiuo modo caret, hæc vox passiua huius secundæ coniugationis.

Infi,

TERTII LIBRI

Infinitiuo modo גלות reuelari.

Participium huius vocis passiue tale est.

Fœminina.	Masculina.	
מגלה	מגלה	Reuelatus vel.ta.
מגלות	מגלים	Reuelati vel.ta.

Tertia cōiugatio huius verbi gala, cuius significatio transit in tertiam personam, declinatur fere ad proportionem verborum perfectorum, hoc modo.

Actiua voce indicatiuo modo tempore præterito.

Fœminina.	Masculina.	
הגלתה	הגלה	Fecit reuelare. 1. הגלה
הגלית	הגלית	Fecisti reuelare.
	הגלית	Feci reuelare mas. 1.1.

Plurali numero.

	הגלו	Fecerūt reuelare.m.1.1.
הגליתן	הגליתם	Fecistis reuelare.
	הגלינו	Fecim⁹ reuelare.m.1.1.

Et quando prima littera substantialis verbi fuerit alia qua istarū חע tūc he addita & illa prima substantialis sub scribuntur per çere vel çegol. vt Threnorum secundo שמעו על ראשם idest fecerunt ascendere puluerem super caput suum.

Tempore præsentis.

Fœminina.	Masculina.	
מגלה	מגלה	Qui, vel quæ facit reuelare.
מגלות	מגלים	Qui, vel quæ faciūt reuelare.

Tempore futuro.

Fœ

CAP. QVARTVM.

Fœminina. Masculina.

אגלה	אגלה	Facia reuelare.m.1.1. 1. אגלה
תגלה	תגלה	Facies reuelare. 1. תגלה
תגלה	תגלה	Faciet reuelare. 1. תגלה

Plurali numero.

נגלה	נגלה	Faciem⁹ reuelare.m.1.1. 1. נגלה
תגלינה	תגלו	Facietis reuelare.
תגלינה	תגלו	Facient reuelare.

Imperatiuo modo.

Fœminina.	Masculina.	
הגלי	הגלה	Fac reuelare. 1. הגלה
הגלינה	הגלו	Facite reuelare.

Infinitiuo modo הגלות Facere reuelare.

Passiua voce huius tertie coniugationis indicatiuo modo tempore præterito.

Fœminina.	Masculina.	
הגלתה	הגלה	Reuelatus vel.ta.fuit.
הגלית	הגלית	Reuelatus vel.ta.fuisti.
הגלית	הגלית	Reuelatus vel.ta.fui.

Plurali numero.

הגליתן	הגלו	Reuelati vel.ta.fuerunt.
הגליתן	הגליתם	Reuelati vel.ta.fuistis.
הגליתן	הגלינו	Reuelati vel.ta.fuimus.

Tempore præsentis.

Fœminina.	Masculina.	
הגלה	הגלה	Qui, vel quæ reuelatur.
הגלות	הגלים	Qui, vel quæ reuelantur.

Tempore futuro.

Reue

TERTII LIBRI

Ⓕ Feminina.

Masculina.

אֶנְלָה	אֶנְלָה	Reuelabor mas. f. fce.
תִּנְלִי	תִּנְלִי	Reuelaberis.
תִּנְלֶה	יִנְלֶה	Reuelabitur.

Ⓕ Plurali numero.

נִנְלָה	נִנְלָה	Reuelabimur mas. f. f.
תִּנְלִינָה	תִּנְלִי	Reuelabimini.
תִּנְלִינָה	יִנְלִי	Reuelabuntur.

Ⓕ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הנִּלֶה. f. הנִּלֶה reuelari.

Ⓕ Participium passiuum.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

מִנְלָה	מִנְלָה	Qui, vel quæ reuelatur.
מִנְלֹת	מִנְלִים	Qui, vel quæ reuelantur.

Ⓕ Quartæ cōiugationis vox actiua, in his verbis nō reperiit. Vox autē eorū passiua pcedit ad pportionē verbo rū pfectorū quartæ cōiugationis in voce passiua, hoc mō.

Ⓕ Indicatiuo modo, tempore præterito.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

הִתְנַלְתֶּה	הִתְנַלֵּה	Reuelauit se.
הִתְנַלְתִּי	הִתְנַלִּית	Reuelasti te.
	הִתְנַלִּיתִי	Reuelauit me mascul. f. fce.

Ⓕ Plurali numero.

הִתְנַלְתֶּם	הִתְנַלֵּם	Reuelauerunt se mascul. f. fce.
הִתְנַלְתִּים	הִתְנַלִּיתֶם	Reuelastis vos.
הִתְנַלְתֶּם	הִתְנַלִּינוּ	Reuelauimus nos mascul. f. fce.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

מִתְנַלָּה	מִתְנַלֵּה	Qui, vel quæ reuelat se.
מִתְנַלִּוֹת	מִתְנַלִּים	Qui, vel quæ reuelant se.

Fce

CAP. QVARTVM.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

Ⓕ Tempore futuro.

אֶתְנַלֵּה	אֶתְנַלֵּה	Reuelabo me mascul. f. f.
תִּתְנַלֵּי	תִּתְנַלֵּה	Reuelabis te.
תִּתְנַלֶּה	יִתְנַלֶּה	Reuelabit se.

Ⓕ Plurali numero.

נִתְנַלֵּם	נִתְנַלֵּם	Reuelabimus nos mascul. f. f.
תִּתְנַלִּינָה	תִּתְנַלִּי	Reuelabitis vos.
תִּתְנַלִּינָה	יִתְנַלִּי	Reuelabunt se.

Ⓕ Imperatiuo modo.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

הִתְנַלֵּי	הִתְנַלֵּה	Reuelare.
הִתְנַלִּינָה	הִתְנַלִּי	Reuelamini.

Ⓕ Infinitiuo modo הִתְנַלֵּוֹת Reuelari.

Ⓕ Occasione horū verborū quæ terminantur in litte ra he ponimus hic extensē totā cōiugationem verbī sub stantiui, quod apud omnes linguas est maxime notādū.

Ⓕ Indicatiuo modo, tempore præterito.

Ⓕ Feminina.

Masculina.

הָיְתָה	הָיָה	Fuit.
הָיִיתָ	הָיִיתָ	Fuisti.
הָיִיתָ	הָיִיתָ	Fui mascul. vel fce.

Ⓕ Plurali numero.

הָיוּ	הָיוּ	Euerunt mascul. vel fce.
הָיוּ	הָיוּ	Fuistis.
הָיוּ	הָיוּ	Fuimus mascul. vel fce.

Ⓕ Tempore præsentī.

הוּא	הוּא	Qui, vel quæ est.
הוּם	הוּם	Qui, vel quæ sunt.

Hoc

TERTII LIBRI

Hoc tempus præsens rarissimū est in sacra scriptura, sed positum est hic gratia formæ. ¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶהְיֶה Ero mascul. l. fœ.

תִּהְיֶה Eris.

יִהְיֶה Erit.

¶ Plurali numero.

נִהְיֶה Erimus mascul. l. fœ.

תִּהְיֶה Eritis.

יִהְיֶה Erunt.

Hoc futurum aliquando venit sine he litteræ substantiali vltima, hoc modo אֶהְיֶה. יִהְיֶה. תִּהְיֶה. אֶהְיֶה.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִי. אֶהְיֶה Sis vel esto.

הִי. הִי Stote vel sitis.

¶ Infinitiuo modo.

הִי. הִי. Effe vel fore.

Lræ gerūdii debet esse scripte p chiriq, hoc mō לִרְיָם

¶ Passiua voce, Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נִהְיָה Factus vel. ta. fuit.

נִהְיָה Factus vel. ta. fuisti.

נִהְיָה Factus vel. ta. fui.

¶ Plurali numero.

נִהְיָה Facti vel. ta. fuerunt.

נִהְיָה Facti vel. ta. fuistis.

נִהְיָה Facti vel. ta. fuimus.

Tempo

CAP. QVINTVM.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina.

Masculina.

נִהְיֶה Qui, vel quæ factus est.

נִהְיֶה Qui, vel quæ facti sunt.

¶ Tempus futurum & alia quæ sequuntur non sunt in vsu in voce passiua huius verbi, sed vbi oporteat debent suppleri per vocem actiuam, vt supra.

¶ Caput quintum, de quarta verborum irregularium diuersitate, in quibus scilicet prima & tertia litteræ substantiales perduntur in processu coniugationis, aut deficit prima, & non profertur tertia littera.

¶ Quartus verborum defectiuorum modus est, quando ex tribus verbi litteris substantialibus perduntur prima, & tertia in processu coniugationis, vel perduntur prima & non profertur tertia, Qualia sunt hæc fere, נָחַד idest aspersit נָחַד idest declinauit, vel extendit נָחַד idest percussit נָחַד idest litigauit נָחַד idest feneratus, vel oblitus est. ¶ Quæ verba inflectuntur in prima coniugatione per vocem eius actiuam & passiua. Sed in præterito, & præsentis tempore actiuæ vocis sequuntur omnino proportionem supradicti verbi gala, & aliorum definentium in he. vnde in eis prima littera non perditur. In futuro autem excluditur prima littera substantialis, & suppletur per dagues impositum litteræ sequenti, ideo dimissis tempore præterito, & præsentis, futurum hoc modo explicatur.

M Fœ

TERTII LIBRI

¶ Fœminina.

Masculina.

אָמָה	Declinabo mascul. 1. fœ.
תָּמָה	Declinabis.
תָּמָה	Declinabit.

¶ Plurali numero.

נָמָה	Declinabimus mas. 1. fœ.
תָּמָה	Declinabitis.
תָּמָה	Declinabunt.

¶ In hoc futuro quando prima, & tertia litteræ substantiales deficiunt, litteræ additæ scribuntur cum çere, & aleph cum çegol, hoc modo נָמָה וְנָמָה ut Pro uerbiorum quarto אָל תָּמָה וְנָמָה idest non de clinabis ad dexteram neque ad sinistram. Et aliquando eæ litteræ additæ inueniuntur scriptæ cum chiriq. ut quar ti Regū nono וְנָמָה וְנָמָה idest & sparsit de sanguine suo. cuius verbi primitiuum est נָמָה Imperatiuus huius ver bi & similiter infinitiuus veniunt cum sua littera prima.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.

Masculina.

נָמָה	Declina.
נָמָה	Declinate.

¶ Infinitiuo modo נָמָה 1. Declinare.

¶ Vocis passivæ primæ coniugationis, Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina.

Masculina.

נָמָה	Declinatus vel. ta. fuit.
נָמָה	Declinatus vel. ta. fuisti.
נָמָה	Declinatus vel. ta. fui.

Pla

CAP. QUINTVM.

¶ Plurali numero.

נָמָה	Declinati vel. ta. fuerunt.
נָמָה	Declinati vel. ta. fuistis.
נָמָה	Declinati vel. ta. fuimus.

¶ In hoc præterito aliquando littera verbi media scri bitur cum chiriq, hoc modo נָמָה וְנָמָה Et in tertia persona plurali aliquando he vltima vertitur in iod. vt Numeri. 24. בְּנַחֲלִים נָמָה idest vt torrentes inclinati sunt.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina.

Masculina.

נָמָה	Qui, vel quæ declinatur.
נָמָה	Qui, vel quæ declinantur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.

Masculina.

נָמָה	Declinabor mascul. vel fœ.
תָּנָמָה	Declinaberis.
תָּנָמָה	Declinabitur.

¶ Plurali numero.

נָמָה	Declinabimur mascul. 1. fœ.
תָּנָמָה	Declinabimini.
תָּנָמָה	Declinabuntur.

¶ Huic futuro aliquando deficit he vltima quemad modum in voce actiua, hoc modo נָמָה וְנָמָה

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina.

Masculina.

נָמָה	Declinare.
נָמָה	Declinamini.

¶ Infinitiuo modo נָמָה 1. Declinari.

M 2 Partis

TERTII LIBRI

¶ Participium passiuum.

Fœminina.	Masculina.	
נְטוּרָה	נְטוּר	Declinatus vel.ta.
נְטוּרוֹת	נְטוּרִים	Declinati vel.ta.

¶ Hæc verba non reperiuntur in secunda coniugatione siue in voce actiua siue in passiuâ.

¶ Tertia vero coniugatio supradicti verbi nata, caret prima littera substantiali, quæ tamen suppletur per dagues litteræ mediæ, & hoc verum est in omnibus modis & temporibus vtriusque vocis, hoc modo.

¶ Indicatio modo, tempore præterito.

Fœminina.	Masculina.	
הִפְתָּה	הִפּוּה	Fecit declinare.
הִפְתִּית	הִפְתִּית	Fecisti declinare.
	הִפְתִּיתִי	Feci declinare mascul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

	הִפּוּ	Fecerunt declinare mas. l. f.
הִפְתִּיתֶן	הִפְתִּיתֶם	Fecistis declinare.
	הִפְתִּינוּ	Fecim⁹ declinare mas. l. fœ.

¶ Tempore præsentis.

Fœminina.	Masculina.	
מַפְּוּה	מַפּוּה	Qui, vel q̄ facit declinare.
מַפְּוֹת	מַפּוּסִים	Qui, vel q̄ faciūt declinare.

¶ Tempore futuro.

Fœminina.	Masculina.	
	אֶפְוּה	Faciām declinare mas. l. fœ.
תַּפּוּי	תַּפּוּה	Facies declinare.
תַּפּוּה	יַפּוּה	Faciet declinare.

Plu/

CAP. QVINTVM.

¶ Plurali numero.

נְפִינָה	נָפְוּה	Faciēm⁹ declinare mas. l. fœ.
תַּפְּינָה	תַּפּוּוּ	Facietis declinare.
תַּפְּינָה	יַפּוּוּ	Facient declinare.

¶ In hoc futuro aliquando cum prima littera deficit & tertia, quemadmodum & in voce actiua primæ coniugationis, hoc modo. אַט תַּט יַט נַט

¶ Imperatiuo modo.

Fœminina.	Masculina.	
רַפּוּי	רַפּוּה	Fac declinare.
רַפְּינָה	רַפּוּוּ	Facite declinare.

In hoc etiam imperatiuo nonnunquam excluditur he vltima maxime in voce masculina numeri singularis. vt Prouer. 22. הִט אָזְנְךָ וּשְׁמַע .i. inclina aurē tuā & audi.

¶ Infinitiuo modo. הִפּוּת הִפּוּה. Facere declinare.

¶ Passiuæ vocis, Indicatio modo, tempore præterito.

Fœminina.	Masculina.	
	הִפּוּה	Declinatus vel.ta.fuit.
הִפְתִּית	הִפְתִּית	Declinatus vel.ta.fuisti.
	הִפְתִּיתִי	Declinatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

	הִפּוּ	Declinati vel.ta.fuerunt.
הִפְתִּיתֶן	הִפְתִּיתֶם	Declinati vel.ta.fuistis.
	הִפְתִּינוּ	Declinati vel.ta.fuimus.

¶ Tempore præsentis.

Fœminina.	Masculina.	
מַפּוּה	מַפּוּה	Qui, vel quæ declinatur.
מַפּוּת	מַפּוּסִים	Qui, vel quæ declinantur.

M 3 Fu/

TERTII LIBRI

Tempore futuro.

Fœminina.

Masculina.

אָפּה	Declinabor mascul. l. fœ.
תּפּוּ	Declinaberis.
תּפּוּה	Declinabitur.

Plurali numero.

נָפּוּה	Declinabimur mascul. l. f.
תּפּוּינָה	Declinabimini.
תּפּוּינָה	Declinabuntur.

Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הפּוּת Declinari.

Quarta coniugatio in huiusmodi verbis non reperitur in voce actiua. Sunt tamen qui dicant hoc verbum nata posse inflecti per vocem passiuam quartæ coniugationis ad proportionem gala, & aliorum desinentium in he, de quibus iam dictum est, hoc modo הִתְנַפּוּה declinatus est הִתְנַפּוּתה declinata est, &c. hætenus de nata.

Est præterea aliud verbum huius quartæ irregularetatis cuius prima littera substantialis est iod, & tertia aleph, vt יִרָא idest timuit. In quo tertia littera non profertur, & prima quandoque non profertur, & nonnunquam vertitur in vati, & inflectitur per primam coniugationem ad proportionem huius verbi חָפֵץ idest voluit de quo supra libro secundo capitulo septimo. et erat secundus modus primæ coniugationis, & procedit ad hunc modum.

Actiu

CAP. QVINTVM.

Actiua voce, Indicatiuo modo, tempore præterito.

Fœminina.

Masculina.

יִרָאָה	יִרָא	Timuit.
יִרָאָת	יִרָאָת	Timuisti.
	יִרָאָתִי	Timui mascul. vel fœ.

Plurali numero.

יִרָאָו	יִרָאוּ	Timuerunt mascul. l. fœ.
יִרָאָתוּ	יִרָאָתֶם	Timuistis.
	יִרָאָנוּ	Timuimus mascul. l. fœ.

Verum in hoc præterito littera media res nonnunquam in secunda persona plurali, tam masculina, quam fœminina scribitur cū cameç, hoc modo יִרָאָתֶם יִרָאָתֶן Et in fine clausulæ, seu litteræ mediæ vertitur in çere cum accentu in eadē. vt Genes. 18. יִרָאָה כִּי יִרָאָה idest quia timuit.

Tempore præsentis.

Fœminina.

Masculina.

יִרָאָה	יִרָא	Qui, vel quæ timet.
יִרָאָת	יִרָאִים	Qui, vel quæ timent.

Tempore futuro.

Fœminina.

Masculina.

יִרָאָה	אִירָא	Timebo mascul. l. fœ.
תִּירָאָי	תִּירָא	Timebis.
תִּירָאָה	יִירָא	Timebit.

Plurali numero.

יִירָאָנָה	נִירָא	Timebimus mascul. l. fœ.
תִּירָאָנָה	תִּירָאוּ	Timebitis.
	יִירָאוּ	Timebunt.

M 4

In

TERTII LIBRI

¶ In hoc futuro licet iod littera substantialis prima scribatur, tamen non profertur, sed manet ociosa. In fine vero clausulæ seu litteræ substantialis mediæ vertitur in cameç cum accentu in eadem. vt Leviti. 19. אִישׁ אָמַר וְאָבִירוֹ תִירָאוּ idest unusquisque matrem suam & patrem suum timeat. In tertijs quoque personis masculinis vtri usque numeri, aliquando deficit littera iod substantialis prima, & illa iod quæ ibi scribitur, est littera accidentalis futuri. vt primi Regū. 17. וַיֵּרָא שָׂאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד idest & timuit saul ante dauid. sunt & alia ad hoc exēpla.

In voce fœminina plurali sæpius deficit he accidentalis ultima, & aleph substantialis non profertur. vt Exodi primo הַמִּלֹּדוֹת וְתִירָאֵן idest & timebant obstetrices. Ratio autem quare in futuro huius verbi, licet non proferatur iod, tamen scribitur, alias dicta est, scilicet ne coincidat cum futuro huius verbi רָאָה idest videre. Et sic mutaret significationem de timere ad videre.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

יִרְאֵי Time.
יִרְאוּ. 1. יִרְאוּ Time.

¶ Et in secunda persona plurali masculina, aliquando non profertur aleph. vt Iosua. 24. יִרְאוּ אֶת יְהוָה idest timete dominum. Sed in fœminina plurali huius verbi nunquam profertur aleph, scilicet propter causam, ne coincidat cum simili persona illius verbi רָאָה & mutet significationem. si enim proferatur ibi aleph significat videre. ¶ Infinitiuo modo יִרְוֹא Timere.

Ad

CAP. QVINTVM.

¶ Aduertendum hic, quod quando ex hoc infinitiuo cum litteris istis כָּלֵם fiunt gerundia vel modus subiunctiuus, illæ litteræ subscribuntur cum chiriç, hoc modo בִּירֹוֹ idest in timendo. Verum lamed aliquando reperitur subscripta per çere, & excluditur iod littera substantialis prima. vt primi Regum. 18. לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד idest vt timeret coram dauid.

¶ In voce passiuæ primæ coniugationis huius verbi iare iod præteriti vertitur in vau, hoc modo.

¶ Indicatiuo modo, tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

נִירָאָה	נִירָא	Formidatus vel. ta. fuit.
נִירָאת	נִירָאת	Formidatus vel. ta. fuisti.
נִירָאתִי	נִירָאתִי	Formidatus vel. ta. fui.
¶ Plurali	¶ Plurali	¶ Plurali
נִירָאוּ	נִירָאוּ	Formidati vel. ta. fuerunt.
נִירָאתֶם	נִירָאתֶם	Formidati vel. ta. fuistis.
נִירָאוּ	נִירָאוּ	Formidati vel. ta. fuimus.

¶ Tempore præsentis.

¶ Fœminina. Masculina.

נִירָאָה	נִירָא	Qui, vel quæ formidatur.
נִירָאוֹת	נִירָאִים	Qui, vel quæ formidantur.

¶ In futuro indicatiui & in imperatiuo littera iod substantialis prima vertitur in vau quæ profertur.

¶ Fœminina. Masculina. ¶ Tempore futuro.

תִּירָאָה	אִירָא. 1. אִירָאָה	Formidabor mascul. 1. fœ.
תִּירָאִי	תִּירָא	Formidaberis.
תִּירָא	יִירָא	Formidabitur.

Plu

TERTII LIBRI

¶ Plurali numero.

נִרְאָה .1. נִרְאָה Formidabimur mas. 1.f.

תִּרְאֶנּוּ תִרְאֶנּוּ Formidabimini.

תִּרְאֶנָּה יִרְאוּ Formidabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Feminina. Masculina.

הִרְאֵה הִרְאֵה Formidare.

הִרְאֶנָּה הִרְאוּ Formidamini.

¶ Indicatiuo modo הִרְאֵה Formidari.

¶ Participio vocis passiuæ caret hoc verbum, quia est neutrum apud Hebræos, sicut timeo apud Latinos. Quare in voce passiuæ huius verbi opportuit timere mutari in formidare, quia timeo caret voce passiuæ.

¶ Caput sextum, de quibusdam verbis defectiuis habentibus mixtum modum irregularitatis ex prædictis quattuor, & ad quorum proportionem paucissima verba procedunt.

Sunt quædam alia verba defectiua aliis modis irregularitatum, præter supradictos quattuor modos principales, per quorum quemlibet multa verba defectiua procedebant. In istis autem hic declarandis per unum modum irregularitatis paucissima verba procedunt, & inter ea incipiemus ab hoc verbo יָרָה idest docuit, cuius prima littera est iod, & vltima he. nam hoc verbum in præterito, & præsentis tempore vocis actiuæ primæ coniugationis inflectitur ad proportionem verborum desinentium in he, quæ declarata est in illo verbo

bo

CAP. SEXTVM.

bo gala, ideo hic non repetitur. Sed in futuro tempore illum modum non habet. Ideo explicatur hoc modo.

¶ Tempore futuro.

¶ Feminina. Masculina.

אֵרָה Docebo mascul. vel fœ.

תֵּרָה Docebis.

תֵּרָה יָרָה Docebit.

¶ Plurali numero.

נִרְהָ Docebitur mascul. 1. fœ.

תִּרְהָ Docebitis.

תִּרְהָ יִרְהָ Docebunt.

¶ Et in hoc futuro aliquando excluditur he vltima, hoc modo, אֵרָה אֵרָה vt Ezechielis. 31. בְּרִיף בְּגִדָּוֹ .31. idest & erat pulcherrimum in magnitudine sua.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Feminina. Masculina.

יָרֵה יָרֵה Doce.

יָרֵה יָרֵה Docete.

¶ Infinitiuo modo יָרָה .1. יָרֵה Docere.

¶ Vox passiuæ huius coniugationis primæ procedit penitus eodem modo sicut verbum præcedens iare. nam loco aleph finalis posita littera he nulla erit in modo differentia.

¶ Participium passiuum.

¶ Feminina. Masculina.

יִרְהָ Doctus vel docta.

יִרְהָם Docti vel doctæ.

In se

TERTII LIBRI

¶ In secunda coniugatione hebraica non reperitur hoc verbum, siue in voce actiua, siue in passiuā.

¶ Tertia vero huius verbi coniugatio habet significationem, quæ aliquando transit in tertiam personam, & aliquando ipsa actio manet in secunda, hoc modo.

¶ Actiua voce, indicatiuo modo, tēpore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹרְתָה הוֹרָה Fecit docere vel docuit.

הוֹרִיתָ הוֹרִיתָ Fecisti docere.

הוֹרִיתִי Feci docere mascul. vel fœ.

¶ Plurali numero.

הוֹרִינוּ Fecerunt docere mascul. l. fœ.

הוֹרִיתֶם הוֹרִיתֶם Fecistis docere.

הוֹרִינוּ Fecimus docere mascul. l. fœ.

¶ Tempore præsentī.

¶ Fœminina. Masculina.

מֹרֶה מֹרֶה Qui, vel q̄ facit docere. l. docet.

מֹרִיתָ מֹרִיתָ Qui. l. q̄ faciūt docere. l. docet.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֹרְהָ אֹרְהָ Docebo mascul. vel fœmī.

תֹּרִי תֹרִי Docebis.

תֹּרְהָ יֹרְהָ Docebit.

¶ Plurali numero.

נֹרְהָ נֹרְהָ Docebimus mascul. vel fœ.

תֹּרִינוּ תֹרִינוּ Docebitis.

תֹּרְינוּ יֹרְינוּ Docebunt.

Hoc

CAP. SEXTVM.

¶ Hoc futurum aliquando excludit litteram he vltimā, hoc modo הוֹר יוֹר אֹר וְיֹר ut quarti Regū 13. וַיֹּאמֶר אֵלִישָׁע יְרָה וְיֹר idest dixit heliseus iace & eiecit. nam iara in alia significatione iacere significat.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹרִי הוֹרָה Doce.

הוֹרִינָה הוֹרִי Docete.

¶ Infinitiuo modo הוֹרֹת idest facere docere.

¶ Vox passiuā huius tertie coniugationis formari potest ex actiua mutato vau cum cholem primæ syllabæ in vau cum sureq, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹרְתָה הוֹרָה Doctus fuit.

הוֹרִיתָ הוֹרִיתָ Doctus fuisti.

הוֹרִיתִי Doctus fui mascul. l. fœ.

¶ Plurali numero.

הוֹרִינוּ Docti fuerunt mascul. l. fœ.

הוֹרִיתֶם Docti fuistis.

הוֹרִינוּ Docti fuimus mascul. l. fœ.

¶ Tempore præsentī.

¶ Fœminina. Masculina.

מֹרֶה מֹרֶה Qui, vel quæ docetur.

מֹרִיתָ מֹרִיתָ Qui, vel quæ docentur.

¶ Tempore futuro.

Fœ

TERTII LIBRI

¶ Feminina.

Masculina.

אָרָה	Docebor mascul. l. fce.
תּוֹרָה	Doceberis.
תּוֹרָה	Docebitur.

¶ Plurali numero.

נּוֹרָה	Docebimur mascul. l. fce.
תּוֹרָה	Docebimini.
תּוֹרָה	Docebuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo modo הוֹרָה Doceri.

¶ In quarta coniugatione non reperitur hoc verbum.

¶ Est alia forma verborum, in quibus vltima littera substantialis est aleph, quæ nõ profertur. Qualia sunt, מָצָא idest inuenit, קָרָא idest vocauit. In quibus ambe litteræ primæ habent punctum cameç, & tamen indistinctu su coniugationis nulla littera substantialis deficit, nisi quando incipiunt a iod, de quibus iam superius dictum est. Nunc autem dicemus hic de aliis quæ non incipiunt a littera iod, eo quod inflectantur admodum verborum in he desinentium, hoc modo.

¶ Tempore præterito.

¶ Feminina.

Masculina.

קָרָא	קָרָא	Vocauit.
קָרָאת	קָרָאת	Vocasti.
	קָרָאתי	Vocauit mascul. vel fce.

¶ Plurali numero.

	קָרָאוּ	Vocauerunt. mascul. l. fce.
קָרָאתוּ	קָרָאתם	Vocauistis.
	קָרָאתוּ	Vocauimus mascul. l. f.

Tepo

CAP. SEXTVM.

¶ Tempore præsentis.

¶ Feminina.

Masculina.

קוֹרָא	קוֹרָא	Qui, vel quæ vocat.
קוֹרָאת	קוֹרָאים	Qui, vel quæ vocant.

Et in hoc præsentis vox masculina singularis habet secundam litteram subscriptam per cere.

¶ Tempore futuro.

¶ Feminina.

Masculina.

אָקָרָא	אָקָרָא	Vocabo mascul. l. fce.
תּקָרָא	תּקָרָא	Vocabis.
תּקָרָא	יִקָרָא	Vocabit.

¶ Plurali numero.

נִקָרָא	נִקָרָא	Vocabimus mascul. l. f.
תּקָרָא	תּקָרָאוּ	Vocabitis.
תּקָרָא	יִקָרָאוּ	Vocabunt.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Feminina.

Masculina.

קָרָא	קָרָא	Voca.
קָרָא	קָרָא	Vocate.

¶ In voce feminina plurali huius imperatiui, aliquando deficit littera he, & aleph non profertur. vt Ruth primo קָרָא לִי מְרָא idest vocate me amaram. Nunquam etiam littera substantialis prima scribitur cum chiriq, & aleph profertur. vt Exodi secundo קָרָא לִי וְאָכַל לֶחֶם idest vocate eum & comedat panem.

¶ Infinitiuo modo קָרָא. l. f. קָרָאת Vocare.

¶ Vocis passiuæ, Indicatiuo modo, tempore præterito

Fce

TERTII LIBRI

ſc Fœminina.	Masculina.	
נִקְרָאָה	נִקְרָא	Vocatus vel.ta. fuit.
נִקְרָאִת	נִקְרָאִת	Vocatus vel.ta. fuisti.
	נִקְרָאִתִּי	Vocatus vel.ta. fui.

Plurali numero.

	נִקְרָאוּ	Vocati vel.ta. fuerunt.
נִקְרָאִתִּי	נִקְרָאִתִּי	Vocati vel.ta. fuistis.
נִקְרָאִנוּ	נִקְרָאִנוּ	Vocati vel.ta. fuimus.

Tempore præfenti.

ſc Fœminina.	Masculina.	
נִקְרָאִת	נִקְרָא	Qui, vel quæ vocatur.
נִקְרָאִתִּי	נִקְרָאִים	Qui, vel quæ vocatur.

Tempore futuro.

ſc Fœminina.	Masculina.	
	אֶקְרָא	Vocabor mafcu.ſ. ſce.
תִּקְרָאִי	תִּקְרָא	Vocaberis.
תִּקְרָא	יִקְרָא	Vocabitur.

Plurali numero.

	נִקְרָאִי	Vocabimur maf.ſ.ſ.
תִּקְרָאִנָּה	תִּקְרָאוּ	Vocabimini.
תִּקְרָאִנָּה	יִקְרָאוּ	Vocabuntur.

Imperatiuo modo.

ſc Fœminina.	Masculina.	
הִקְרָאִי	הִקְרָא	Vocare.
הִקְרָאִנָּה	הִקְרָאוּ	Vocamini.

Infinitiuo modo הִקְרָא Vocari.

Participium paſſiuum:

Fœ

CAP. SEXTVM.

ſc Fœminina.	Masculina.	
קְרוּאָה	קְרוּא	Vocatus vel.ta.
קְרוּאוֹת	קְרוּאִים	Vocati vel.ta.

ſc Eſt aliud verbum cuius prima littera, & vltima eſt nun, hoc modo נָתַן ideſt dedit. quod verbum inuenitur ſolum in prima coniugatione. & in eius diſcurſu aliquando perditur nun prima, aliquando vltima, & aliquando vtraque. ſed tunc geminatur littera media. in præteriti enim primis & ſecundis perſonis vtiuſque numeri excluditur nun vltima, quæ tamen ſuppletur per dagues litteræ ſequentis, hoc modo.

Indicatiuo modo, tempore præterito.

ſc Fœminina. Masculina.

נָתַנָּה	נָתַן	Dedit.
נָתַתְּ	נָתַתְּ	Dediſti.
נָתַתִּי	נָתַתִּי	Dedi mafcu.ſ. ſce.

Plurali numero.

	נָתַנוּ	Dederūt mafcu.ſ.ſ.
נָתַתִּי	נָתַתִּי	Dediſtis.
נָתַתִּי	נָתַתִּי	Dedimus maf.ſ.ſce.

ſc Aliquando etiam in ſecunda perſona ſingulari mafculina excluditur vtraq; nun, & duplicatur littera media. vt ſecūdi Regum. 22. וְאִנִּי נָתַתִּי לִי עֶרְףִּי ideſt & inimicos meos dediſti mihi dorſum. quo in verbo ponitur dagues in vtraq; duplicatarum ad ſupplendum duas nun exclusas.

Tempore præfenti.

ſc Fœminina.

Masculina.

נִתְּנָה	נִתְּנָה	Qui, vel quæ dat.
נִתְּנָת	נִתְּנָת	N Qui

TERTII LIBRI

נותנים נותנות Qui, vel quæ dant.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶתֵּן .I. אֶתְּנָה Dabo mascul. & fœmi.

תִּתֵּן Dabis.

יִתֵּן Dabit.

¶ Plurali numero.

נִתְּנָה .I. נִתְּנוּ Dabimus mascul. & fœ.

תִּתְּנוּ Dabitis.

תִּתְּנָה .I. תִּתְּנוּ Dabunt.

¶ In hoc futuro & in imperatiuo ac infinitiuo deficit nun littera substantialis prima & suppletur per dagues litteræ secundæ.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

תִּן Da.

תִּנִּי Date.

¶ Aliquando tamen masculinum singulare & fœmininum plurale, exeunt in hunc modum תִּנֵּה idest da mascul. תִּנִּי idest datæ fœminin.

¶ Infinitiuo modo נָתַת .I. נָתַת Dare.

¶ Sed quando iste infinitiuus venit sine nun, & per additionem litterarū בָּלַךְ volumus facere gerundia, tunc thau prima veniet sine dagues, hoc modo בָּתַת idest in dando לָתַת idest addandum בָּתַת idest cum dando. In mem tamen hoc fallit, quia tunc thau venit cum dagues, vt בָּתַת de dando. ¶ Iste etiam infinitiuus inuenitur cum littera nun addita. vt tertii Regum sexto שָׁם לָתַת אֶת אֲרוֹן יְהוָה idest vt dare illic arcā fœderis domini.

Vox

CAP. SEPTIMUM.

¶ Vox autem passiuā huius primæ coniugationis inueni potest per similem vocem huius verbi נָגַשׁ idest accessit. de qua superius dictum est, ideo non opus est hic eam explicare. ¶ Insuper sciendum, quod in serie sacre scripturæ hoc verbum נָתַן non inuenitur in aliis tribus coniugationibus præterquam in voce passiuā tertiæ. vt Leuiti. 11. וְכִי יִתֵּן מַיִם idest quando dabitur aqua. Dicunt tamen quidam doctores hebræi, quod ex proportionē tertiæ coniugationis ex voce passiuā posset bene formari sua actiua, ad hunc modum הִנָּתִין idest fecit dare.

¶ Caput septimum, & finale totius libri est de verbis duplicatis, hoc est in quibus aliquæ ex litteris substantia libus duplicantur, quia eadem littera bis scribitur.

¶ Vnt denique verba quædam hebræica, quæ vocantur duplicata, quia aliquam ex suis litteris duplicant vel geminant. Sed hæc trifariam distinguuntur, quædam enim habent tantum tres litteras substantiales, aliæ quattuor, & aliæ quinque. Et quia ista verba in suo processu non habent modum aliorum verborum perfectorum neque imperfectorum, ideo hic seorsum eorum ponitur coniugatio. ¶ Prima ergo species duplicatorum verborum est eorum, quæ habent tres litteras substantiales, & illarū duæ ultimæ sunt eadē littera duplicata, cuiusmodi sunt hæc בָּזַז diripuit בָּזַז totōdit בָּזַז attenuatus est בָּזַז misertus est סָבַב circūiuit שָׁלַל spoliavit תָּמַם cōsum

N 2

sum

TERTII LIBRI

sumpsit siue impleuit. ¶ Verum in istis verbis aliquando vltima littera, quæ est secunda duplicatarum, deficit, hoc modo תם & tunc ponitur dagues in prima littera verbi. In processu autem coniugationis, hæc verba aliquando veniunt integra ad modum verborum perfectorum, aliquando vero excluditur in eis littera media substantialis, quæ tamen suppletur per dagues litteræ vltimæ. Et iste defectus fere semper reperitur in prima & secunda coniugatione horum verborum, tam in voce actiua, quàm in passiuâ. in hoc ergo casu non in primo opus est hic horum verborum coniugationes explicare. Esto exempli gratia hoc verbū סבב cuius prima declinatio sic procedit.

¶ Indicatio modo, tempore præterito.

Œœminina.	Masculina.	
סבה	סב	Circuituit.
סבות	סבות	Circuituisti.
	סבותי	Circuitui mascul. 1. fœ.

¶ Plurali numero.

	סבו	Circuierunt mascul. 1. fœ.
סבותי	סבותם	Circuituistis.
	סבונו	Circuituimus mascul. 1. fœ.

¶ Tempore præsentis.

Œœminina.	Masculina.	
סבה	סב	Qui, vel quæ circuit.
סבות	סבים	Qui, vel quæ circueunt.

¶ Tempore futuro.

Cir-

CAP. SEPTIMUM.

Œœminina.	Masculina.	
אסובי	אסוב. 1. אסובה	Circuibō mascul. 1. fœ.
אסוב	אסוב	Circuibis.
אסוב	אסוב	Circuibit.

¶ Plurali numero.

אסובי	אסוב. 1. אסובה	Circuibimus mascul. 1. f.
אסובי	אסוב. 1. אסובה	Circuibitis.
אסובי	אסוב. 1. אסובה	Circuibunt.

¶ Et quædo hoc futurum scribitur pro præterito cum vau in principio, cholem litteræ substantialis primæ vertitur in cameç proferendo tamen vt cholem. vt Deutero. secundo ונכס את הר שעיר idest & circuituimus montem seir.

¶ Imperatiuo modo.

Œœminina.	Masculina.	
סובי	סוב	Circui.
סובינה	סובו	Circuite.
	סובו	Circuire.

¶ Passiua voce, Indicatio modo, tempore præterito.

Œœminina.	Masculina.	
נסבה	נסב	Circundatus vel. ta. fuit.
נסבות	נסבות	Circundatus fuisti.
נסבותי	נסבותי	Circundatus fui mascul. 1. fœ.

¶ Plurali numero.

נסבותי	נסבו	Circundati fuerunt mascul. 1. f.
נסבותי	נסבותם	Circundati fuistis.
נסבותי	נסבונו	Circundati fuimus mascul. 1. fœ.

¶ Potest etiam hæc vox passiuâ inflecti ad proportionem harum vocum, פעל פעל פעל hoc modo N 3 idest

TERTII LIBRI

נָסַב .ל. נָסַב .ל. נָסַב .ל. idest circumdatus est . Et ex qualibet illarum posittonum posset procedi per omnes verbi modos & tempora , sed in sacra scriptura primus modus est vsitator.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

נָסַב .ל. נָסַב .ל. Qui, vel quæ circumdatur.

נָסַב .ל. נָסַב .ל. Qui, vel quæ circumdant.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶסְבֶּה .ל. אֶסְבֶּה .ל. Circundabor. masc. l. fœ.

תִּסְבֶּה .ל. תִּסְבֶּה .ל. Circundaberis.

יִסְבֶּה .ל. יִסְבֶּה .ל. Circundabitur.

¶ Plurali numero.

נָסַב .ל. נָסַב .ל. Circundabimur. m. l. fœ.

תִּסְבֶּה .ל. תִּסְבֶּה .ל. Circundabimini.

יִסְבֶּה .ל. יִסְבֶּה .ל. Circundabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִסְבִּי .ל. הִסְבִּי .ל. Circundare.

הִסְבִּינִי .ל. הִסְבִּינִי .ל. Circundamini.

¶ Infinitiuo modo הִסְבִּי .ל. הִסְבִּי .ל. Circundari.

¶ Participium passiuum.

¶ Fœminina. Masculina.

סֻבְּהָ .ל. סֻבְּהָ .ל. Circundatus vel. ta.

סֻבְּהִים .ל. סֻבְּהִים .ל. Circundati vel. tæ.

¶ Tertia horū verborū coniugatio, cuius significatio tranſit in tertiam personam , inflectitur ad hunc modū.

Acti

CAP. SEPTIMUM.

¶ Actiua voce , Indicatiuo modo tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הִסְבֵּה .ל. הִסְבֵּה .ל. Fecit circumdare.

הִסְבֵּיתָ .ל. הִסְבֵּיתָ .ל. Fecisti circumdare.

הִסְבֵּיתִי .ל. הִסְבֵּיתִי .ל. Feci circumdare mascu. l. fœ.

¶ Plurali numero.

הִסְבִּי .ל. הִסְבִּי .ל. Fecerūt circumdare mascu. l. f.

הִסְבִּיתֶם .ל. הִסְבִּיתֶם .ל. Fecistis circumdare.

הִסְבִּינוּ .ל. הִסְבִּינוּ .ל. Fecim⁹ circumdare maf. l. fœ.

¶ Tempore præsenti.

¶ Fœminina. Masculina.

מְסִיבָה .ל. מְסִיבָה .ל. Qui, vel quæ facit circumdare

מְסִיבִים .ל. מְסִיבִים .ל. Qui, vel q̄ faciūt circumdare.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina. Masculina.

אֶסְבֶּה .ל. אֶסְבֶּה .ל. Faciā circumdare mascu. l. fœ.

תִּסְבֶּה .ל. תִּסְבֶּה .ל. Facies circumdare.

יִסְבֶּה .ל. יִסְבֶּה .ל. Faciet circumdare.

¶ Plurali numero.

נָסַב .ל. נָסַב .ל. Faciem⁹ circumdare maf. l. f.

תִּסְבֶּה .ל. תִּסְבֶּה .ל. Facietis circumdare.

יִסְבֶּה .ל. יִסְבֶּה .ל. Facient circumdare.

¶ Imperatiuo modo.

¶ Fœminina. Masculina.

הִסְבִּי .ל. הִסְבִּי .ל. Fac circumdare.

הִסְבִּינִי .ל. הִסְבִּינִי .ל. Facite circumdare.

¶ Infinitiuo modo הִסְבִּי .ל. הִסְבִּי .ל. Facere circumdare.

N 4 Vox

TERTII LIBRI

¶ Vox passiva huius tertiæ coniugationis habet su-
seq in prima syllaba & inflectitur, hoc modo.

¶ Indicatio tempore præterito.

¶ Fœminina. Masculina.

הוֹסֵבָה	הוֹסֵב	Circundatus vel.ta.fuit.
הוֹסֵבֹת	הוֹסֵבִית	Circundatus vel.ta.fuisti.
	הוֹסֵבִיתִי	Circundatus vel.ta.fui.

¶ Plurali numero.

הוֹסֵבִיתִי	הוֹסֵבוּ	Circundati vel.ta.fuerūt.
	הוֹסֵבִיתֶם	Circundati vel.ta.fuistis.
	הוֹסֵבִיתֵינוּ	Circundati vel.ta.fuim⁹.

¶ Tempore præsentī.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
מוֹסֵבָה	מוֹסֵב	Qui, vel quæ circūdatur.
מוֹסֵבֹת	מוֹסֵבִים	Qui, vel quæ circūdatur.

¶ Tempore futuro.

¶ Fœminina.	¶ Masculina.	
אֹסֵבָה	אֹסֵב .ל.	Circundabor mascu.l.fœ.
תֹּסֵבִי	תֹּסֵב	Circundaberis.
תֹּסֵב	יֹסֵב	Circundabitur.

¶ Plurali numero.

נֹסֵבָה .ל.	נֹסֵב .ל.	Circundabimur masc.l.f.
תֹּסֵבִי .ל.	תֹּסֵבוּ	Circundabimini.
תֹּסֵבִי .ל.	יֹסֵבוּ	Circundabuntur.

¶ Imperatiuo caret. Infinitiuo
modo הוֹסֵב Circundari.

Quar

CAP. SEPTIMUM.

¶ Quarta coniugatio horum verborum procedit
ad modum verborum perfectorum sine alicuius litteræ
perditione, tam in voce actiua, quàm in passiva, ideo
non explicatur hic. Sed ponitur aliud exemplū, vt רוֹמֵם
ideft exaltauit רוֹמֵם ideft exaltatus est vel exaltauit se.

¶ Secunda species verborum duplicatorum est eo-
rum, quæ habent quattuor litteras substantiales, & ho-
rum tres sunt differentie. Prima eorum quæ nullam ex
illis duplicant, sed vocantur duplicata solum propter ex-
cessum litterarum substantialium, ideft quia plures quàm
tres habent, Qualia sunt קָרַבַּל ideft inuoluit פָּרַסָם
ideft conculcauit פָּרַשָׁה ideft extendit. Secunda differen-
tia est verborum in quibus tertia & quarta duplicantur,
ideft sunt eadem, vt אָמַלִּיל ideft defecit aut egrotauit
vel succisus est. Tertia differentia est eorum, in quibus
prima & tertia littera sunt similes, & item secunda &
quarta similes, cuiusmodi sunt hæc קָלַבַּל ideft paut vel
sustentauit קָרַבַּר ideft saltauit סָכַסַּר ideft inuoluit
ideft destruxit שָׁעַשַׁע ideft delectauit. ¶ Hæ tres ver-
borum differentie non reperiuntur in sacra scriptura ni-
si in secunda coniugatione, tam in voce actiua, quàm in
passiva, & habent dagues in tertia littera substantiali.
Posset tamen qui vellet hæc verba per alias coniugatio-
nes inflectere ad modum verborum perfectorum, ex
quo ipsa non sunt defectiua. nam in sua secunda coniuga-
tione nullam ex quattuor litteris substantialibus perdūt.
Explicabimus ergo eorum secundam coniugationem in
verbis tertiæ differentie, hoc modo.

Acti

TERTII LIBRI

¶ Activa voce , Indicatiuomodo tempore præterito,

Fœminina. Masculina.

Sustentavit. כִּלְכַּל כִּלְכַּלָּה

כלכלת כלכלת Sustentasti.

כלכלתי Sustentaui mascu. 1. fce.

¶ Plurali numero.

כלכלה Sustentauerunt mas. l. f.

Sustentastis. כִּלְכַּלְתֶּם כִּלְכַּלְתֶּן

סִסְטֵנְטָאִיִּם Sustentaui^m mas. l.f.

¶ In hoc præterito littera tertia habet pathach.

Ⓒ *Fœminina.* *Masculina.* **Ⓒ** *Tēpore præsentī.*
 מְבַלְבֶּלֶת. 1. מְבַלְבֵּל. *Qui, vel quæ sustentat.*
littera tertia substantialis per cere.

מְבַלְבְּלוֹת מְבַלְבְּלוֹת Qui, vel quæ sustentant. littera ter-
tia substantialis per seua.

¶ Sed quando littera ultima substantialis fuerit alia qua istarum, תתקן tunc illa subscribitur cum patha in numero singulari ad hunc modum תתקן תתקן idest qui deletatur. ¶ Tempore futuro.

¶ Tempore futuro.

Ⓒ *Fœminina.* *Masculina.*
 אכלכלה .f. אכלכל Sustentabo *mas.f.f.*

Sustentabis. תִּבְלֶבֶל תִּבְלֶבֶל

יִבְלֵכֶּלָה תִּבְלֵכֶּלָה Sustentabit.

¶ Plurali numero.

Sustētabīm⁹.m.1.f. נִבְלָלָה 1. נִבְלָלָה

תִּבְלִכֶּהוּ Sustentabitur.

Sustentabunt. וְכִלְכְּלוּ תַכְלִילָנָה

Et

CAP. SEPTIMVM.

¶ Et quando ultima littera substantialis fuerit aliqua
istarum, ʒn tunc littera tertia verbi venit cum carneꝝ
vel pathach, hoc modo װװװװ idest delectabor.
Imperatiuo modo.

¶ Imperatiuo modo.

♀ Fœminina. ♂ Masculina. Sustenta.

Sustentare

Sustentate

Sustentate. בִּלְבָלָם

Ⓒ Infinitiuo modo כלכל Sustainere.

¶ In voce passiva eiusdem secundæ coniugationis hæc verba duplicata procedunt littera prima substantiali prolata cum cameç, qui vertitur in cholem, siue cum sureq: nulla ex quattuor litteris substantialibus exclusa, hoc modo.

¶ Indicatio modo, tempore præterito.

♂ Fœminina. Masculina. Delectat⁹ vel. ta. fuit.

Delectat⁹ vel.ta.fuisti.

Delebat⁹ vel. ta. fui.

¶ Plurali numero.

Delectati vel. tē. fuerūt.

Delectati vel. tē. fuistis.

Delectati vel. tæ. fuim?

¶ Tempore præfenti.

♂	Fœminina.	Masculina.	Qui, vel quæ delectat.
	משעשעת.	משעשע.	Qui, vel quæ delectant.

משׁעׁשׁע משׁעׁשׁע פ. 1. משׁעׁשׁע
 משׁעׁשׁע פ. 1. משׁעׁשׁע

¶ Tempore futuro.

For/

TERTII LIBRI

Œcminina.	Masculina.	
אשעשע .i. אשעשע	אשעשע	Delectabor.m.f.f.
תשעשע	תשעשע	Delectaberis.
תשעשע	ישעשע	Delectabitur.

Plurali numero.

נשעשע .i. נשעשע	נשעשע	Delectabimur.m.f.f.
תשעשענה	תשעשעו	Delectabimini.
תשעשענה	ישעשעו	Delectabuntur.

Imperatiuo caret. Infinitiuo modo שעשע Delectari.

Tertía deniq; species verborū duplicatorū est eorū, quæ habēt quinq; litteras. quarū quattuor sunt duplicatæ ad modū proximo dictorū verborū de tertía differentia duplicatorū secūde speciei, qualia sunt הפכפך .i. peruertit סחרחר .i. circuiuit. Et quia hæc verba procedūt p primā cōiugationē verborū perfectorū absq; aliqua irregularitate, & nulla suarū quinq; litterarū depdita, ideo nō est necessariū hic amplius eorū prosecutionē declarare. ¶ Notandū etiā, quod hoc verbū חמרמר .i. incaluit, incaluiti, inuenitur declinatū p vocē passiua secūdæ cōiugationis nulla ex suis quinq; litteris exclusa, ideo per modū verborū pfectorū illi vocis est variadū indefectibiliter.

Denique circa hoc capitulum est notandum, quod in sacra scriptura sicut eiusdem dictionis, idest nominis vel verbi geminatio fit ad maiorem expressionem, vel ad mysteriū alicuius significationem, ita etiam in eadem dictione siue nomine siue verbo eiusdem litteræ geminatio semper fit ob alteram illarū causarum, vel forte propter

CAP. SEPTIMUM.

pter utrāq; simul, ideo verba duplicata sunt bene notāda.

¶ Aduertendum finaliter circa hæc verba irregularia, quod verba defectiua hebraica, sicut dicuntur anomala vel irregularia propter defectum vel excessum a ternario numero litterarum substantialium, ita etiam sunt valde defectiua in vsu sacre scripturæ, quia plurima eorum non reperiuntur variata per omnes quattuor coniugationes, sicut verba perfecta. Hæc itaque est ratio quare nos in prosecutione verborum defectiuorum nō declarauerimus ea, nisi in illis coniugationibus quæ sunt in vsu sacre scripturæ, licet potuissē ea magis dilatare.

¶ Item sunt ex supradictis verbis irregularibus, quædam ad quorum similitudinem vel analogiam nulla alia verba inflectuntur, sed ipsa sola per se manent. Hæc fere נתן dedit. ירא timuit לקח accepit יצא exiit אשיר beatus כל omnis מי quis numero & generi. אשיר אשיר ad custodiendū. Et præter has etiam omnia verba infinitiua, & omnia gerundia.

¶ De modo inueniendi fores idest primitiuum.

¶ Quia vero multi ante nos laborauerunt, & magnis ambagibus tradiderunt modum inueniendi שרש fores idest radicem vel primitiuū nominum & verborum deriuatiuorū, hoc facili documento idem ostēdemus. Vide ex his quæ supra in secūdo libro dicta sunt in quibus vocibus nominum vel verborū ponebantur in principio vel in fine aliquæ litteræ accidentales. nam illis ablati tres re fiduæ litteræ sunt de substantia dictionis, idest primitiuū

TERTII LIBRI

nominis aut verbi. Et hoc maxime verū est in verbis p̄
ctis. nam de verbis defectiuis siue irregularibz sæp̄ dictū
est in hoc tertio libro, qđ perdunt aliquas ex suis litteris
substantialibz. Exemplū in nominibz est de illis quattuor
litteris הֵלֶמֶן quæ denotant casus nominū, & de littera
וֵו sin q̄ denotāt relatiuū per cōpositionē posita. Et de lit
tera צ caph q̄ denotat similitudinē. Et de littera וֵו, q̄ est
coniunctio. qualibet enim harū septem litterarū a princ
pio nominis ablata residuæ litteræ sunt fores, hoc modo,
: וֵו וֵו וֵו וֵו וֵו וֵו וֵו

הַדָּבָר לַדָּבָר מַדְבֵּר בַּדָּבָר שֶׁדָּבָר בַּדָּבָר וּדְבָר
 Et istas septē litteras hebrae memorāt hīs duabz di

Et istas septē litteras hebraei cōmemorāt his duabz di-
tionibz בְּשֵׁם וְהַשִּׁמְכֵל .i. & intellectus in eis. ¶ Idē appa-
ret in noibz q̄ cōponunt cū pnoie. nā remota vltima di-
tionis lfa q̄ pnomē denotat, alię pcedētes sunt radix sub-
stāntialis nois, vt בְּרָכָה בְּרָכָה בְּרָכָה בְּרָכָה בְּרָכָה בְּרָכָה בְּרָכָה

Exemplū in verbis est manifestissimū in quattuor lris acci
dētālibz futuri tēporis. אֵיתָן Et in quattuor lris gerūdīo
rū. נִכְלַמְּ Et in pterito vocis passiue primę cōiugationis
addit lra nun in principio, vt נִכְבַּד Et in pticipio actiuo
secūdæ, tertię, & qrtæ cōiugationis cui addit lra mem in
principio, vt מְפָקֶד מְפָקֵד מְפָקֵד Et nq̄ lra vau vertit pte
ritū in futurū, & ecōtra. Et nq̄ bba cōponunt cū pnoibz
nā in oibz istis subtracta lra accidētali a principio vel a fi
ne, litterę q̄ remanēt sunt de substantia verbi & sores eiꝯ, vt
וַאשְׁמַר וַתְּשַׁמַּר וַיִּשְׁמַר וַיִּשְׁמְרוּ וַיִּשְׁמְרוּ וַיִּשְׁמְרוּ
וַיִּשְׁמְרוּ וַיִּשְׁמְרוּ

**¶ Tertii libri & totius introductionis Grammaticæ Hebrææ
FINIS.**

EIVSDEM ALFONSI ZAMO

rensis Vocabularium breue omnium
fere primitiuorum hebraicorū,
quorū notitia est summe
necessaria adiscen-
tibus Hebraicā
linguā
per Artem pre-
missam.

VOCABVLORVM CLARA
distinctaque notitia est adeo necessaria in
qualibet lingua hominum, vt sine ea præce-
pta Artis Grammaticæ parum & fere nihil
prodesse credamus. Vt enim in naturalibus
forma rei eget sua materia velut basi, in qua sustentetur,
& qua ad suas actiones quasi instrumento vtatur, eodem
modo artificium linguæ forma quædam eius existens
prærequirit necessario Vocabulorum copiam, scilicet vt
basim & materiam cui insistat, & in qua regulæ Artis
exercitio quodam elucescant fiantque clariores. ¶ Cum
ergo adiutorio diuini fauoris regulas Artis Grammati-
cæ Hebraicæ breuiusculæ & sub compendio tradideri-
mus, consequens est vt Vocabulorum materiam huic
formæ subiiciamus, ad praxim exercitiumque nouitio-
rum, quo melius ac facilius regulas nostras intelligant &
memoriæ cõmendent. ¶ Verum quia de dictionibus in-
declinabilibus in fine secûdi Libri satisfecisse credim⁹ di-
scipulis, nostra intentio hoc in loco circa partes orationis
declinabiles, quæ sunt nomē & verbū: maxime versabitur.

TERTII LIBRI

¶ At quia nominum duæ sunt species similiter & verborum, primitiua & deriuatiua, ad prolixitatem euitandam sola primitiua trademus vocabula, quæ etiam in nominibus paucissima habet sermo hebraicus, sed omnia fere nomina sua sunt verbalia a verbisque deriuata. Quare tota substantia linguæ hebraicæ in verbis consistit & in nominibus & participiis a verbis deriuatis. Hinc etiam pendet tota diuersitas inter translationes latinas & græcas veteris testamenti quas habemus, nam in nominibus non verbalibus sed primitiuis aut aliter deriuatiuis, fere semper concordant interpretes. Intendentes itaque latinis theologis peritiam sermonis hebraici, eis per necessariam, tradere, verborum primitiua hic ordinabimus secundum alphabeti hebraici seriem, nam ex eis & verba deriuatiua, & nomina verbalia ac participia innotescunt.

¶ Nec tamen cuiuslibet primitiui verbi omnes significationes ponemus, quia hoc prolixum foret, sed solas eas quæ magis propriæ sunt, & magis in sacra scriptura visitæ, quia illæ robur autoritatis habent ad probandam translationis latinæ veritatem. non autem aliæ significationes eorum, quas ad placitum sibi finxerunt doctores biblicæ commentarii. Habet ergo nouitius hebraici sermonis auditor hic post artem breuem & portatilem, etiam vocabularium breuissimum ei adiunctum.

✱

¶ Hæc sunt verba hebraica regularia perfecta, de quibus in secundo libro huius cap. 7. 8. 9. et. 10. quæ procedunt per ordinem alphabeti hebraici.

¶ De littera. א. aleph.

אָבַד. אָבַד. Perditi, peristi.

אָבַר. Implicauit, cōuoluit.

אָנַל. Luxit, tristatus est.

אָנַר. Cōgregauit, collegit.

אָדַב. Doluit, tabuit.

אָדַם. Rubuit.

אָדַר. Magnificauit.

אָדַב. Amauit, dilexit.

אָדַל. Tentoriū, fixit.

אָדַל. Ambulauit: abiit.

אָדַר. אָדַר. Cinxit.

אָדַל. Apprehendit.

אָדַם. Clausit, obturauit.

אָדַר. Clausit.

אָדַל. Comedit, deuorauit.

אָדַר. Curauit.

אָדַל. Lamētat, eiulauit.

אָדַל. Fetuit, corruptū ē.

אָדַם. Manipulos fecit.

אָדַר. אָדַר. Docuit, didicist.

אָדַל. Molestauit, agustauit.

אָדַר. Credidit.

אָדַר. Præualuit, roborauit.

אָדַר. Dixit.

אָדַר. Gemuit, suspirauit.

אָדַר. Coegit, cōpulsit.

אָדַר. Iratus est.

אָדַר. Ingenuit.

אָדַר. Desperauit, ifirmauit.

אָדַם. Recondidit.

אָדַר. Congregauit.

אָדַר. אָדַר. Ligauit.

אָדַר. Accixit, cōstrixit.

אָדַר. Continuit vel prohibuit se vel confortauit se.

אָדַל. Separauit.

אָדַר. אָדַר. Thesaurizauit.

אָדַר. Infidiatus est.

אָדַר. Texuit.

אָדַר. Itinerauit.

אָדַר. Prolongauit.

אָדַר. אָדַר. Desponsauit.

אָדַם. Peccauit.

אָדַר. אָדַר. Maleficauit.

אָדַר. אָדַר. Beatificauit.

אָדַר. Scussit. sirū est.

¶ De littera. ב. Beth. decli

בִּאֵר Declarauit.	בִּקֵּשׁ Quæsiuit.
בִּאֵשׁ Fetuit.	בָּרַח Fugit.
בִּגְדֵי Falſificauit.	בִּרְכָּה Benedixit. (uit.
בִּדְלֵי Diuiſit vel ſeparauit.	בִּשְׁלֵי Coxit. f. matura
בִּדְקֵי Reparauit. f. ſciſuram.	בִּשְׂרֵי Annunciauit.
בִּדְרֵי Diſperſit. ſtrum eſt.	בִּתְקֵי Trucidauit.
בִּהֲלֵי Turbauit.	בִּתְרֵי Diuiſit.
בִּיּוֹרֵי Diuiſit. f. diſſipauit	De littera. ג. Guimal.
בִּחֲלֵי Inſtabilis fuit.	בָּאֵל Redemit.
בִּחֲזֵי Probauit. f. tentauit.	בָּבֵל Terminauit.
בִּחֲזֵי Elegit.	בִּבְרֵי Praualuit.
בִּמְחֵי Conſedit.	בִּדְלֵי Magnificauit.
בִּמְלֵי Ceſſauit octoſe.	בִּדְעֵי Succidit, abſcidit.
בִּמְכֵי Priogenitauit.	בִּדְקֵי Exprobrauit.
בִּמְגֵי Conſortauit.	בִּדְרֵי Sepiuit.
בִּמְסֵי Conſtrinxit.	בִּדְרֵי Proſtrauit ſe.
בִּמְסֵי Vellicauit.	בִּדְרֵי Conſumptus eſt.
בִּמְעֵי Deuorauit.	בִּזֵּל Prædatus eſt.
בִּמְלֵי Lacerauit vel nudauit.	בִּזֵּר Sententiauit vel diuiſit.
בִּמְעֵי Recalcitrauit.	בִּזֵּחֵי Totondit.
בִּמְעֵי Dñat⁹ eſt vel nupſit.	בִּלֵּם Inuoluit.
בִּמְעֵי Arſit. f. ſuccēdit.	בִּלְעֵי Commiſcuit.
בִּמְעֵי Conturbauit.	בִּלְשֵׁי Aſcendit, apparuit.
בִּמְעֵי Rapuit. f. cōpleuit.	בִּמְלֵי Retribuit. f. ablaſtauit.
בִּמְצֵי Attritus eſt.	בִּמְרֵי Defecit, finiuit.
בִּמְצֵי Vindemiauit.	בִּנְבֵי Furatus eſt.
בִּמְקֵי Rupit.	בִּנְזֵי Theſaurizaui.
בִּמְקֵי Viſitauit.	בִּנְעֵי Abiecit. f. abomiāt⁹ ē.

Incre

בִּנְעֵי Increpauit.	בִּנְעֵי Quæſiuit.
בִּנְעֵי Cōmouit pcellauit.	בִּנְעֵי Impingauit.
בִּנְרֵי Rafit.	De littera. ה. He.
בִּנְרֵי Conſregit.	בִּנְלֵי Euanuit.
בִּנְרֵי Diminuit.	בִּנְרֵי Conculcauit.
בִּנְרֵי Traxit.	בִּנְרֵי Expulſit.
בִּנְרֵי Abiecit. Pluit.	בִּנְרֵי Decorauit.
De littera. ד. Daleth.	בִּנְרֵי Oppreſſit.
בִּנְאֵי Doluit.	בִּנְלֵי Ambulauit.
בִּנְאֵי Formidauit.	בִּנְלֵי Percuſſit, quaſſauit.
בִּנְחֵי Immolauit. ſtrum eſt.	בִּנְמֵי Multiplicatus eſt.
בִּנְבֵי Adheſit.	בִּנְמֵי Contabuſt.
בִּנְבֵי Locutus eſt.	בִּנְפֵי Reuerſus eſt.
בִּנְרֵי Fouit vel incubuit.	בִּנְצֵי Cibaria tullit. f. ciba
בִּנְרֵי Stupe fecit.	בִּנְרֵי Occidit. (ria pparauit.
בִּנְרֵי Fremuit v' hinniuit.	בִּנְרֵי Deſtruxit.
בִּנְחֵי Timuit. ſtrum eſt.	בִּנְחֵי Mentitus eſt.
בִּנְחֵי Feſtinauit.	De littera Vau nullum
בִּנְחֵי Coartauit.	reperitur verbum.
בִּנְלֵי Saltauit.	De littera. ז. Zain.
בִּנְחֵי Turbauit. f. aquam.	בִּנְדֵי Dotauit.
בִּנְחֵי Stillauit.	בִּנְחֵי Immolauit.
בִּנְלֵי Perſecut⁹ ē vel icēdit.	בִּנְלֵי Cohabitauit.
בִּנְמֵי Lacrimatus eſt.	בִּנְרֵי Gaiuit, præoſtendit.
בִּנְעֵי Extinxit.	בִּנְחֵי Serpſuit, reptauit.
בִּנְפֵי Pulſauit. f. hoſtium.	בִּנְרֵי Recordat⁹. f. memorat⁹
בִּנְרֵי Perfodit. f. gladio.	בִּנְרֵי Cātauit, pſalluit. (eſt.
בִּנְרֵי Calcauit.	בִּנְחֵי Abiecit.

O 2

Flu

זנך Fluxit, saltavit.
זער Breuiavit.
זעס Detestatur. I. idignatur ē
זעף Iratur ē. I. tristatur.
זעק Clamavit, vociferavit
זבון Senuit.
זבף Erexit.
זרב Dissipavit.
זרח Ortus fuit. sol. I. lux.
זרע Seminavit.
זרק Sparsit.
¶ De littera. ח. Cheth.
חבם Excussit.
חבל. I. חבל Pignoraui, cor-
חבק Amplexatur ē. (rūpit.
חבר. I. חבר Iunxit.
חבש. I. חבש Victuit. I. ligavit
חגר Cinxit.
חדל Cessavit.
חדש Innouavit.
חזק Confortavit.
חטב Secavit, scidit.
חטם Obturavit.
חטף Rapuit.
חיב Condemnavit.
חכס Sapuit.
חלט Rapuit.
חלם Somniavit.

חלף Mutavit.
חלץ. I. חלץ Eruit, tulit.
חלק. I. חלק Diuisit.
חלש Debilitavit.
חמד Concupiuit.
חמל Misertus ē, pepercit.
חמס Iniuste egit.
חמן Fermētauit.
חמק Diuertit, declinauit.
חמר Turbavit, intumuit.
חמם Cōdidit. f. aromatibz
חנך Dedicavit.
חנף Simulavit.
חנק Suffocavit.
חסל Deuoravit.
חסם Claussit. f. os.
חסר. I. חסר Defecit.
חפז Eestinauit.
חפץ Voluit.
חפר Fodit.
חפש Libertate donavit.
חפש. I. חפש Scrutatus est.
חצב. I. חצב Excidit.
חצף Vrgēs fuit. sirū ē.
חצר. I. חצר Clauxit tuba.
חקר. I. חקר Quasiuit.
חרב Siccavit, destruxit.
חרב Contraxit.

For

חרד Formidavit.
חרך Inuit, inuenit.
חרס Destruxit.
חרף Exprobrauit.
חרץ Latrauit.
חרק Fremuit.
חרש Siluit.
חשב. I. חשב Cogitavit.
חשך Obscuravit.
חשך Vitauit, phibuit.
חשל Debilitavit, lassavit.
חשף Discooperuit.
חשק Concupiuit.
חשך Cribrauit, defauit.
חחק Incidit, pscidit.
חחל Inuoluit.
חתם. I. חתם Sigillavit.
חתן Nupsit.
חתף Rapuit.
חתר Fodit.
¶ De littera. ט. Teth.
טא Placuit sirū est.
טבח Iugulauit.
טבל Tinxit, balneauit.
טבע Submersit.
טבר Mundavit.
טח Moluit.
טמן Abscondit.

טנף Inquinauit.
טעס Gustavit.
טען Onerauit.
טפל Applicauit.
טפש Ebetavit.
טרה Laboravit.
טרף Rapuit.
¶ Verba a iod incipientia, quia sunt imperfecta siue irregularia, hic nō ponuntur, sed inferi in loco suo.
¶ De littera. כ. Caph.
כאב Doluit.
כבד Grauaui, hono-
כבס. I. כבס Lauit. (rauit.
כבש. I. כבש Subiecit.
כדב Metitur ē. sirū.
כהל Potuit.
כחן. I. כחן Ministrauit.
כזב. I. כזב Mentitus est.
כחד. I. כחד Negavit.
כחל Linuit.
כחש. I. כחש Negavit.
כלם Erubuit.
כמר Incaluit.
כנס Congregauit.
כנע Humiliauit, cōtriuuit.
כנש Cōgregauit. sirū.
O 3 Sci

סח Scidit.
סס Infauit.
סס Totondit.
סס Concupiuit.
סס Iratus est.
סס Duplicauit. **למד** Docuit, didicist, pfectus ē.
סס Collegit.
סס Neganit.
סס Inuoluit vel cibauit.
סס Ligauit. firum est.
סס Preconizauit. firū est.
סס Inuoluit, induit.
סס Incuruatus est.
סס Scidit.
סס Impegit vel irruit.
סס Incantauit.
סס Scripsit.
סס Vallauit. l. spectauit.
סס Contriuit.
De littera. ל. Lamed.
לא Cooperuit.
לב Verberauit.
לב Dealbauit.
לב Lateres fecit.
לב Induit.
לב Vfit, cōbusit.
לב Leniter locutus est.
לב Linxit, lambit.

לח Comedit, pugnauit.
לח Tribulauit, affixit.
לח Murmurauit, icātauit.
לח Acuit, poluit.
לח Apprehendit, coepit.
לח Docuit, didicist, pfectus ē.
לח Subsanauit, derisist.
לח Idem est.
לח Comedit, deuorauit.
לח Accepit, emit.
לח Collegit.
לח Videmiauit. l. re
De littera. מ. Me. (tardauit,
מא Noluit.
מא Reprobauit, odiuit.
מא In fecit. l. amaricauit.
מא Protexit, tradidit.
מא Detecit, dissipauit.
מא Miscuit.
מא Festinauit.
מא Percussit, quassauit.
מא Abscidit, attulit.
מא Pluit.
מא Vendidit, tradidit.
מא Saluit.
מא Liberauit.
מא Regnauit.
מא Dulcorauit.

Scidit

מל Scidit, rupit.
מע Priuauit, vetuit.
מס Miscuit. l. vinū, libauit.
מס Tradidit, delegauit.
מס Lapsus est, vacillauit.
מס Minuit.
מס Contriuit.
מס Præuaricatus est.
מס Obsedit.
מס Rebellaui, recessit.
מס Cataplasmauit.
מס Pilauit, etulit.
מס Detraxit, puertit. l. ba.
מס Absterit, poluit.
מס Vnixit.
מס Attraxit.
מס Dñat ē, exēplificauit.
מס Extendit.
מס Dulcorauit.
De littera. נ. Namach.
נא Pugnauit.
נא Irretiuit.
נא Sustinuuit, portauit.
נא Gogitauit. firum est.

סנ Adorauit, curuauit.
סנ Clausit.
סנ Lacerauit, detraxit.
סנ Abrasit, inundauit.
סנ Circuauit, negociat ē.
סנ Delirauit.
סנ Gōparauit, assimilaui.
סנ Clausit.
סנ Attendit, auscultauit.
סנ Affixit, exusit.
סנ Pepercit.
סנ Mutauit, torisit.
סנ Ascendit. firum est.
סנ Adiunxit, subfētauit.
סנ Orripilauit, horruit.
סנ Confortauit, firmauit.
סנ Conturbauit. l. mare.
סנ Planxit, lamētatus est.
סנ Iunxit, hæsit.
סנ Recondidit.
סנ Plausit, suffecit.
סנ Nūerauit, narra
סנ Lapidauit. (uit.
סנ Corruptit, fetuit.
סנ Combustit.
סנ Obturauit, abscondit.
סנ Occultauit.
De littera. ע. Hain.

עָרַב Sêruavit.
 עָרַב Pignoravit.
 עָרַר Transiuit.
 עָבַש Computruit.
 עָנַב Amauit.
 עָנַם Cōtristat⁹ est.
 עָדַן Delectatus est.
 עָדַף Excessit.
 עָדַר Defecit.abstulit.
 עָוַר Testificatus est.
 עָוַל Inique egit.
 עָוַר Cecus fact⁹ est.
 עָוַת Peccauit.
 עָזַב Reliquit.
 עָזַק.ל. עָזַק Sepiuit.
 עָזַר Auxiliatus est.
 עָטַף Inuoluit,tardauit.
 עָטַר Coronauit,circuiuit.
 עָטַש.ל. עָטַש Sternutauit.
 עָיַב Obnubilauit.
 עָיַן Intuit⁹ est,aspexit.
 עָסַם Titibulauit. l. pedib⁹
 עָבַר Turbauit.
 עָלַד Exultauit.
 עָלַם Occultauit.
 עָלַם Exultauit.
 עָלַע Labuit,deglutit.
 עָלַף Defecit.
 עָלַן Exultauit.
 עָמַד Stetit.
 עָמַל Laborauit.
 עָמַם Onerauit.
 עָמַק Profundauit.
 עָמַר Oppressit.
 עָנַן Obnubilauit.
 עָנַן Deliciatus est.
 עָנַד Ligauit,circūdedit.
 עָנַק Onerauit,circūligauit
 עָנַש Cōdenauit,puniuit.
 עָפַל Cōtenebrauit.
 עָפַר Aspersit.
 עָצַב Cōtristat⁹ ē,doluit
 עָצַם.ל. עָצַם Fortificauit,ex
 offauit. (tus ē,
 עָצַר Detinuit phibuit,dñā
 עָקַב Supplātauit,ineſtigauit
 עָקַד Ligauit.
 עָקַל Peruertit,detorsit.
 עָקַר Euulſit,erradicauit
 עָקַש עָקַש depuauit,puertit
 עָרַב Miſcuit, fide iuſſit,pla
 עָרַג Ingenuit,clama⁹ (cui⁹
 עָרַר Ordinauit. (uit.
 עָרַל ppuciauit,hūit ppucitū
 עָקַם Aſtutiauit,cōgregauit
 עָרַף Stillauit,exercitauit.

Timu

עָרַן Timuit,formidauit.
 עָרַק Roſit,comedit.
 עָשַן Fumauit,irat⁹ ē.
 עָשַק Calūniatus est.
 עָשַק Iurgauit.
 עָשַר Ditatus est.
 עָשַר.ל. עָשַר Decimauit.
 עָשַת Impigauit, lucid⁹ fu
 עָתַר Parauit (it. l. cogitauit
 עָתַם Obscurauit.
 עָתַק Subleuauit,iueterauit
 עָתַר Orauit.
 ¶ De littera. פ. Pe. (git
 עָתַר Gīat⁹,decorat⁹ ē. l. colle
 עָנַע Occurrit,dep̄cat⁹ ē.
 עָנַר Corruit,occurrit.
 עָנַש Obuiauit.
 עָנַע Redemit,liberauit.
 עָנַר.ל. עָנַר Diſperſit.
 עָנַד Timuit,formidauit
 עָנַח Feſtinauit,vagauit.
 עָנַר Apperuit.
 עָנַג Diuiſit,ſegregauit.
 עָנַח Scidit. l. ſeruauit. ſirū.
 עָנַט Euasit,liberauit.
 עָנַם Ponderauit.
 עָנַן Tremuit,cōcuſſus ē.
 עָנַש Inuoluit.
 פָּלַש Extendit.
 פָּנַק Delicate,nutriuit.
 פָּסַג Exaltauit,muniuit.
 פָּסַח Transiuit,ſaltauit.
 פָּסַל Dolauit.
 פָּעַל Op̄at⁹ ē,fecit.
 פָּעַם Terruit,pulſauit.
 פָּעַר Apperuit. l. os.
 פָּצַח Cantauit.
 פָּצַל.ל. פָּצַל Decorticauit.
 פָּצַם Rupit,dirupit.
 פָּצַע Vulnerauit.
 פָּצַר Cōpulit,pſidiauit.
 פָּקַד.ל. פָּקַד Viſitauit,ſtatuit
 פָּקַח Apperuit.
 פָּרַד Diuiſit.
 פָּרַח Floruit,germinauit.
 פָּרַם Cātuit. l. p̄ticularizaui⁹
 פָּרַם Scidit,rupit.
 פָּרַם Diuiſit,fregit.
 פָּרַע Vacauit,ocioſus fuſt.
 פָּרַן Diuiſit,apperuit,ſc⁹
 parietē,egreſſus est.creuit.
 פָּרַק Redemit,lacerauit.
 פָּרַש פָּרַש Declarauit,ſepauit
 פָּרַש פָּרַש Extēdit,expādit
 פָּשַה Cōfregit,ſcidit.
 פָּשַט Spoſtauit,nudaui⁹.

Pra

פֶּשַׁע **פָּ**uaricat⁹ ē, rebellauit. **צָפַר** Manicauit.
 פֶּשַׁע Incessit, deambulauit. **צָרַב** Combustit.
 פֶּשַׁק Apperuit, s. labia. **צָרַח** Vociferauit.
 פֶּשֶׁר Interpretatus est. **צָרַךְ** Oportuit.
 פֶּתַח Apperuit, euaginauit. **צָרַף** Conflauit, probauit.
 פֶּתַל Comparauit, pueritit. **ק** De littera. **קוֹפֶה** Quoph.
 פֶּתַר Interpretat⁹ ē, s. somniū. **קָאָם** Stetit, s. firmum est.
ק De littera. **קָאָדִיִּק** Qadic.
 צָבַט Porrexit, s. panem. **קָבַע** Affixit.
 צָבַע Intinxit. **קָבַץ** Congregauit.
 צָבַר Collegit. **קָבַר** Sepeliuit.
 צָדַק Iustificauit. **קָדַח** Succendit.
 צָהַל Exultauit, tubilauit. **קָדַם** Anticipauit.
 צָוַח Clamauit, vociferauit. **קָדַר** Obscuratus est.
 צָחַק Risit. **קָדַשׁ** Sanctificauit.
 צָלַח Prosperauit, profecit. **קָהַל** Congregauit.
 צָמַד Iunxit, hesit. **קָמַל** Interfecit.
 צָמַח Germinauit, creuit. **קָמַן** Minoratus est.
 צָמַק Aruit. **קָמַף** Euulsit. (ligauit, s. rē ē
 צָמַת Dispersit, cōsumpsit. **קָמַר** Suffumigauit. l.
 צָנַח Fixit, suspirauit. **קָלַל** Maledixit.
 צָנַף Circumuoluit. **קָלַס** Derisit.
 צָעַד Incessit, ambulauit. **קָלַע** Fundibulauit.
 צָעַן Mot⁹ est, trāslat⁹ est. **קָמַט** Rugauit. i. fecit rugam
 צָעַק Clamauit, vociferauit. **קָמַל** Succidit.
 צָעַר Diminutus est. **קָמַץ** Pugillum impleuit.
 צָפַד Adhesit. **קָסַם** Diuinauit, arisoluait.
 צָפַן Referuauit, celauit. **קָפַד** Scidit.

Salta/

קָפַץ Saltauit, clausit. **רָחַט** Cucurrit, s. firmum est.
קָצַב Præscidit. **רָחַח** Respirauit, refocillat⁹ ē.
קָצַע Abrasit, decorticauit. **רָזַם** Innuit.
קָצַף Irat⁹, idignat⁹ ē. (sui. **רָחַב** Dilatatus est.
קָצַר Abreniauit, me **רָחַם** Misertus est, dilexit.
קָרַב Appropiuit, accessit. **רָחַף** Volauit, ferebat⁹
קָרַח Decalauit, depilauit. **רָחַץ** Lauit, confidit.
קָרַם Extendit, s. cutem. **רָחַק** Elongauit.
קָרַן Cornut⁹ fuit, splēdui. **רָחַשׁ** Eructauit, cogitauit.
קָרַס Ruit, contritus est. **רָמַב** Humectauit, viruit.
קָרַע Scidit, rupit. **רָמַשׁ** Allisit, dimisit.
קָרַץ Annuit, s. oculis. **רָמַב** Equitauit.
קָשַׁב Ascultauit. **רָכַס** Strinxit.
קָשַׁח Induratus est. **רָכַשׁ** Possedit, acquisiuit.
קָשַׁר Ligauit, iunxit. **רָמַס** Conculcauit.
ק De littera. **ר** Res.
רָבַב Frixit, torruit. **רָמַשׁ** Reptauit.
רָבַץ Cubauit, quieuit. **רָעַב** Esuriit.
רָבַק Impinguauit. (est. **רָעַד** Tremuit.
רָנַו Cōmot⁹ ē, tremuit, nat⁹ **רָעַם** Tonauit, mutauit.
רָנַל Explorauit, diffamauit **רָעַץ** Irrorauit, stillauit.
רָנַם Lapidauit. (uit. **רָעַץ** Percussit, contriuit.
רָנַן Suffurrauit, murmura **רָעַשׁ** Commouit.
רָנַע Scidit, qeuit, turbat⁹ ē. **רָפַד** Strauit, stipauit.
רָנַשׁ Fremuit, tumultuauit. **רָפַס** Conculcauit.
רָדַם Sopore iacuit, dormi **רָפַץ** Innixus est.
רָדַף Persecutus est. (uit. **רָפַשׁ** Cōculcauit, pturbauit.
רָהַב Exeessit, supbiuit, susci **רָצַד** Contendit, saltauit.
רָצַח Interfecit, (tauit.

Per/

רצע Perforauit.
 רקב Putruit.
 רקד. רקד. Saltauit.
 רקח Confecit.
 רקס Polimitauit.
 רקע Exēdit, formatiit.
 רשם Signauit, cōstituit.
 רשע Inique egit.
 רתח Ferbuit, bulliuit.
 רתם Ligauit, strauit.
 ¶ De littera. ו. Sin.
 שאב Hausit, f. aquā.
 שאג Rugiit.
 שאט Cōtēsit, despexit.
 שאל Interrogauit, q̄siuit.
 שאן Quieuit.
 שאף Bibit, glutiuit, sorbuit.
 שאר Remāsit, reliqt.
 שבח. שבח. Laudauit, glori-
 שבע Iurauit. (ficauit.)
 שבע Saturauit, repleuit.
 שביץ Coartauit, strixit, f. feri.
 שבק Reliqt, firū est. (co.
 שבר. שבר. Fregit.
 שבר Spectauit, cōsiderauit.
 שפש. שפש. Infantuit, erra-
 שבת Quieuit. (uit firū ē.
 שנג Exaltauit, magnificauit.

שנח Aspexit.
 שגל Coluit, cōfūxit.
 שנע Infaniuit.
 שדם Exaruit.
 שדף Aruit.
 שזב Liberauit, firū ē.
 שזף Aspexit.
 שזר Retorsit, f. fili.
 שחט Iugulauit, imolauit.
 שחט Expressit.
 שחק Cōminuit, cōtudit.
 שחק. שחק. Risit.
 שחר Nigruit, manicauit.
 שחת. שחת. Corrupt.
 שחח Expādīt, extēdit.
 שחם Odiuit, cōminat⁹ ē.
 שחן Aduersat⁹ est.
 שחף Lauit, obruit, f. diluuit.
 שכב Accubuit, iacuit.
 שכח. שכח. Oblitus est.
 שכל Orbat⁹ ē, f. filiis.
 שכל. שכל. Intellexit.
 שכם Manicauit.
 שכן. שכן. Habitaui.
 שכר Inebriatus est.
 שכר Conduxit.
 שלב Coniunxit.
 שלח. שלח. Misit, elecit.

Dñs

שלט Dominat⁹ est.
 שרץ Protecit.
 שרץ. שרץ. Restituit, soluit.
 שרף Euagñauit.
 שרד Destruxit.
 שרם. שרם. Letatus est.
 שרם Dimisit.
 שרן Impinguaui.
 שרע Audiuit, exaudiuit.
 שרר Custodiuit.
 שרס. שרס. Accinxit.
 שרע. שרע. Diuisit, scidit.
 שרף. שרף. Lacerauit.
 שרע Recubuit.
 שער Consectauit.
 שער Metuit.
 שפח. שפח. Decaluaui.
 שפם Iudicaui.
 שפף Effudit.
 שפל Humillaui.
 שפץ Suffecit, plaussit.
 שפר Ornauit.
 שפת Ordinaui.
 שפד Vigilauit.
 שפד Vigilauit.
 שפט Quieuit, siluit.
 שפל Pōdērauit, appēdit.
 שפל Absorbuit, demersit.
 שרף Aspexit. (miat⁹ ē.
 שרץ. שרץ. Eeuitauit, abo-
 שרר Metit⁹ ē, falsificauit.
 שרר Innuit, f. oculis.
 שרד Remansit.
 שרם Scalpsit, scidit carnes.
 שרע Supfluit. (vngulis.
 שרף Combustit.
 שרץ Reptauit, serpuist.
 שרב Sibillaui.
 שרש Radicaui. (ustit.
 שרת. שרת. Minist'rauit, ser-
 שתל Plātauit, fundauit.
 שתן Minxit.
 שתק Siluit, quieuit.
 שתר Computruit.
 ¶ De littera. ת. Tau.
 תאב Desiderauit, cōcupisuit.
 תאר Descripsit, figurauit.
 תבר Confregit, firū est.
 תחר Zelauit, emulat⁹ est.
 תכן Parauit.
 תמך Sustentaui.
 תעב Abominat⁹ est.
 תפר Confluēit.
 תפש Apprehēdit. (sist.
 תכן. תכן. Correxuit, cōpo-
 תקע Glāxit, cōcrepauit.

Robo

קָבַח Roborauit, preualuit. **נָהַג** Minauit, duxit.
ס Sequuntur verba im **נָהַל** Minauit, f. gregē
 perfecta siue irregularia, se **נָהַם** Fremuit. **נָהַק** Rugiit.
 cū dū ordinē capitulorū ter **נָהַר** Fluxit. **נָזַד** Coxit.
 tii libri huius artis. Et primo **נָזַל** Fluxit, stillauit.
 de incipietibus a littera nun, **נָזַק** Dānificauit. sūrum est.
 de q̄b in. 2. cap. tertii libri. **נָזַר** Separauit, abstinuit.
נָאֵם Dixit, loquutus est. **נָחַל** Possedit, hereditauit.
נָאָף Mechat, adulterauit **נָחַם** Cōsolat, ē, penitu
נָאָץ Detrahit, blaffema **נָחַץ** Festinauit, vrsit. (it.
נָאָק Genuit, clamauit. (uit **נָחַשׁ** Expt, ē, augura
נָאָר Attenuat, ē, ma **נָחַת** Descēdit, cōfregit. (19 ē
נָחַח Latrauit. (ledixit. **נָחַל** Portauit, leuauit.
נָבַט Aspexit, attendit. **נָטַף** Distillauit, loquutus est.
נָבַל Defluxit, cecidit. **נָטַר** Custodiuit.
נָבַע Effluxit, manauit. **נָטַשׁ** Dereliquit.
נָבַד Nunciauit. **נָבַל** Machinatus est.
נָבַח Cornu petiuit. **נָבַר** Cognouit, alienauit.
נָבַן Psallit, cantauit. **נָבַל** Scidit.
נָבַע Tetigit, plagauit. **נָבַח** Comprehendit.
נָבַף Percussit. **נָבַח** Euulsit. **נָבַח** Libauit.
נָבַר Defluxit. f. aqua. **נָבַע** Perrexit.
נָבַשׁ Accessit, appropiāuit **נָבַח** Ascendit.
נָבַשׁ Exegit, afflixit. **נָבַל** Clausit.
נָבַד Promisit, sponte. **נָבַע** Placuit, delectauit.
נָבַח Abiecit, aberrauit. **נָבַץ** Fixit.
נָבַף Impulit, repulit. **נָבַר** Scussit, excitauit.
נָבַד Vouit, pollicitus est. **נָבַח** Insufflauit, inspirauit.

Cecidit

נָפַל Cecidit, ruit. (fregit. **נָתַר** Saltauit, soluit.
נָפַץ Dispfit, diuisit, **נָתַשׁ** Euulsit, dissipauit.
נָפַק Egressus est. sūrum est. **נָתַח** Verba imperfecta siue irregu
נָפַשׁ Refrigerauit, aiuit. laria a iod incipietia, de qui
נָפַב Constituit, stetit. bus in eodē. 2. cap. tertii libri.
נָפַח Vicit, triumphauit. **נָאָב** Desiderauit.
נָפַל Eripuit, liberauit. **נָאָל** Voluit, aculeuit.
נָפַר Custodiuit. **נָאָשׁ** Desperauit.
נָפַב Perforauit. **נָאָת** Cōuenit. **נָבַל** Deduxit
נָפַם Vindicauit. **נָבַשׁ** Siccauit, exaruit.
נָפַף Scidit, scussit. **נָבַע** Laborauit, defecit.
נָפַר Euulsit, effodit, **נָבַר** Timuit.
נָפַשׁ Offendit, collisit. **נָבַע** Sciuit, cognouit.
נָפַב Sufflauit. **נָבַח** Dedit, tradidit.
נָפַשׁ Apprehendit. **נָבַח** Ambulauit. sūrum est.
נָפַח Momordit, fcenerat, ē **נָבַח** Cogitauit. **נָבַח** Armauit
נָפַל Expulit, eiecit. **נָבַע** Sudauit. **נָבַח** Adunauit
נָפַף Flauit. **נָבַח** Osculat, ē. **נָבַח** Expectauit.
נָפַק Incendit. **נָבַח** Galefecit.
נָפַר Serrauit, secuit. **נָבַח** Genealogizauit.
נָפַת Aruit, marcuit. **נָבַח** Moram fecit.
נָפַח Dimembrauit. **נָבַח** Benefecit, placuit.
נָפַח Stillauit, fluxit, fudit. **נָבַח** Increpauit, arguit.
נָפַח Dedit, donauit. **נָבַח** Potuit, valuit.
נָבַח Dissipauit, euertit. **נָבַח** Concidit, comminuit.
נָבַח Confregit, contriuit. **נָבַח** Peperit, natus est.
נָבַח Destruxit. **נָבַח** Ambulauit, abiit.
נָבַח Euulsit, abstraxit. **נָבַח** Supbiuit, exaltat, est.

Repo

ינח	Reposuit, dimisit.	ייר	Descēdit, fluxit.
ינק	Suxit, lactatus est.	ייר	Peruertit, declinauit.
ינד	Fundauit, statuit.	ייע	Displicuit, malignauit.
ינך	Vnixit, liniuit.	ייר	Expuit.
ינף	Addidit, adiecit.	ייר	Possedit, hereditauit.
ינר	Erudiuit, castigauit.	ייר	Habitaui, sedē.
ינד	Cōuenit, admonuit.	ייר	Humiliauit.
ינד	Supbiuit, supdēter.	ייר	Extēdit, tetēdit.
ינמ	Inuoluit, operuit.	ייר	Desolauit, demolit.
ינל	Profuit.	ייר	Dormiuit, soporat.
ינף	Defecit, lassat.	ייר	Saluauit.
ינץ	Consilium dedit.	ייר	Placuit, rect.
ינח	Locut.	ייר	Remāsit, reli.
ינכ	Apparuit, illustrauit.	ייר	Verba imperfecta sūt
ינא	Egressus ē, exiuit.	ייר	irregularia, quæ sunt mo-
ינב	Stetit, erexit.	ייר	nosyllaba, secundum or-
ינב	Posuit, reposuit.	ייר	dinem alphabeti, de qui-
ינב	Strauit.	ייר	bus in cap. 3. tertii libri.
ינב	Fudit, effudit, cōfla	ייר	De littera א Aleph.
ינב	Formauit, creauit.	ייר	Festinare, cogere.
ינב	Succendit, cōbulsit.	ייר	Illuminare, lucere.
ינב	Arsit, incendit. (ce.	ייר	Beth.
ינב	Affixit, suspēdit. sacru	ייר	Venire, intrare.
ינב	Circūdedit, circūiuit.	ייר	Contemnere.
ינב	Euigilaui.	ייר	Oberrare, deuiare.
ינב	Honoratus est.	ייר	Intelligere, docere.
ינב	Offēdit, scādālizat.	ייר	Cōculcare, calcare.
ינב	Timuit.	ייר	Dissipare, euacuare.

Erui

נ	Erubescere, cōfūdere.	ח	Parabolizare, enigmati
נ	Guigal.	ח	Dolere, pturire. (ce loq.
נ	Accingere se. ad p̄liū.	ח	Parcere, misereri.
נ	Volare, tondere.	ח	Festinare, affluere.
נ	Educere, extrahere.	ח	Teth.
נ	Exultare, letari.	ח	Benefacere.
נ	Habitare, peregrinari.	ח	Linire.
נ	Claudere, oppilare.	ח	Volare, festinare.
נ	Dalet.	ח	Mittere, proicere.
נ	Impellere, expellere.	ח	Caph.
נ	Terere.	ח	Capere, cōtinere, posse.
נ	Tacere, silere.	ח	Parare, dirigere.
נ	Iudicare.	ח	Lamed.
נ	Præcedere, letari.	ח	Recedere. (garē.
נ	Habitare, durare.	ח	Inuoluere, coll.
נ	Triturare, terere.	ח	Manere, morari.
נ	He.	ח	Absorbere, deglutire.
נ	Turbare.	ח	Illudere, interpretari.
נ	Zain.	ח	Commiscere, pastare.
נ	Fluere, manare. f. sangui	ח	Mem.
נ	Superbire. (ne. f. semie.	ח	Fluere, tabescere, liq̄ fieri
נ	Vilipendere.	ח	Moueri.
נ	Vesci, nutriti. sūt est.	ח	De paupari. i. paupere ēē
נ	Mouere, cōmouere.	ח	Circuncidere, scindere.
נ	Exprimere, circūligare	ח	Recedere.
נ	Cheth.	ח	Mori.
נ	Circundare, girare.	ח	Præmere, exprimere.
נ		ח	Dissolui.

p Cōmu

מיר Commutare.	פון Vacillare.
¶ נ Num.	פון Aspirare, fuffare.
נא Irritare, subuertere.	פון Conturbari, dubitare.
נב Germinare, crescere.	פון Dispergere.
נד Comoueri, iſtabile eſſe	פון Haurire, educere.
נו Quieſcere.	פון Irritare.
נט Mouere, concutere.	פוש Crescere.
נס Dormire.	¶ צ cadic.
נוס Fugere.	צוד Venari.
נוע Mouere.	צום Ieiunare.
נוף Eleuare.	צוף Natate.
נוץ Fluere.	צוק Anguſtiare.
נוש Deſperare.	צור Obſidere, anguſtare.
ניק Laſtare, nutrire.	צין Florere.
¶ ס camach.	צית Succendere.
סב Auerti. ſ. retrorſum.	¶ ק Quoph.
סב Vngere, purgare.	קוא Vomere.
סוף Finire.	קוב Coagulare, maledicere.
סוד Recedere, declinare.	קום Diſplicere, tabeſcere.
סית Suadere, incitare.	קום Surgere, erigere.
¶ ע Hain.	קון Lamentari, plangere.
עיל Ingredi. ſ. irum eſt.	קוף Circuire.
עון. א. Augurari.	קון Tedere, ſuſcitare.
עוף Volare, caligare.	קור Fodere.
עור Excitare.	קוש Supplātare, ſcādaliſare.
עוש Cōgregare, erūpere.	¶ ר Res.
ערת Tps cōſtituere. א. ſuſtē	רוב Litigare, rixari.
¶ פ Pe. (tare. ſ. b. Hie.	רוד Dominari.

Exal

רם Exaltare, elenare.	רוב Reſpōdere, reuerti. ſ. rē
רם Irrorare, miſcere.	רור Explorare, cōſiderare.
רוע Malignare, iubilare.	¶ Verba impfecta ſiue ir
רף Tremere, confringere.	regularia in he definētia, de
רין Currere, feſtinare.	quibus in libro. 3. cap. 4. Et
רוש. א. Indigere, paupa	pcedūt p ordinē alphabeti.
רית Odorare, olfacere. (re.	¶ De littera א Aleph.
רין Euacuare, effundere.	אבא Voluit, deſiderauit.
ריר Fluere. ſ. humore.	איה Concupiuit.
¶ ש Sin.	אלה Iurauit, maledixit.
שוב Reuerti.	אנה. א. אפה Luxit. Coxit.
שוב Canefcere.	ארה Collegit, maledixit.
שוד Linire. ſ. calce.	אתה Venit, acceſſit.
שון Incuruari, inclinari.	¶ ב Beth.
שון Meditari, loq. (migare	בזה Contempſit, deſpexit.
שום Circuire, diſcurrere, re	במה Protulit.
שום Errare, declinare.	בבה Plorauit, planxit.
שון Vallare, ſepire.	בבה Seniuit, inueterauit.
שום Ponere, imponere.	בבה Aedificauit.
שוע Clamare, claudere. ſ. cl	בעה Queſiuit, inueſtigauit.
licet oculos.	ברה Cibauit.
שוף Conterere, cōquaffare.	¶ ג Guimal.
שון Deſiderare.	גאה Magnificat, elenat. א.
שור Cantare, aſpicere.	גבה Exaltatus eſt.
שור Dominari.	גרה Soluit, ceſſauit.
שוש Letari, gaudere.	גלה. א. גלה Reuelauit, captiua
שות Ponere, ſtatuerē.	געה Mugit. (uit.
¶ ת Tau.	גרה Incitauit, irritauit.

ד Daleth.
 דאח Volauit.
 דנה Creuit, piscatus est.
 דדה Tacuit, cogitauit.
 דחה Impulit, expulit.
 דבה Contriuit, humiliavit.
 דלה Hausit, sustulit.
 דפה Similauit, tacuit.
ה He.
 הנה Meditatus est, locutus ē.
 הדנה Extendit, misit.
 הוה Fuit, abū substātū.
 הרה Dormitauit, vidit. f. pphā.
 היה Fuit, abū substātū.
 הלה Malefecit.
 המה Tumultuatus est.
 הרה Concepit.
ז Zain.
 זכה Mūdauit, imaculatus ē.
 זנה Fornicatus est.
 זרה Dispersit.
ח Chet.
 חבה Abscondit, celauit.
 חדה Letatus gaudius est.
 חרה Annūciauit, indicauit.
 חזה Vidit aspexit.
 חיה Vixit, suscitauit.
 חכה Spectauit, præstolat⁹ ē.
חלה Egrotauit, doluit.
חנה Castrametatus est.
חסה Confidit.
חפה Operuit.
חצה Diuisit.
חכה Depinxit, sculpsit.
חרה Iratus, indignatus est.
חשה Tacuit, siluit.
חחה Fouit, signem.
ט Teth.
 טוה Filauit, neuit.
 טחה Iacuit, sarcu.
 טמה Sordidauit.
 טעה Errauit.
 טרה Contabuit, putruit.
י Iod.
 ינה Afflixit, humiliavit.
 ידה Laudauit, cōfessus est.
 ינה Cōstristauit, decepit.
 יעה Attulit, amouit.
 יפה Decorauit.
 ירה Docuit, iecit.
כ Caph.
 באה Contriuit, castigauit.
 בנה Extinxit.
 ברה Calligauit.
 בנה Combustit.
 בלה Perfecit, cōpleuit.

Desu

כמה Desiderauit.
כנה Aequauit, similaui.
כפה Operuit, abscondit.
כפה Cōpressit, strinxit.
כרה Fodit.
כשה Dilatauit, cooperuit.
ל Lamed.
 לאה Laborauit, fatigatus ē.
 לרה Defect. (est.
 לוה Cōmodauit, foeneratus
 לרה Detraxit, discessit.
מ Mem.
 מזה Succendit, sirum est.
 מרה Tardauit, turbauit.
 מרה Deleuit, rasit.
 מנה Cōstituit, nume
 משה Dissoluit. (rauit.
 מצה Præssit, expræssit.
 מרה Rebellaui, p̄uaricatus ē.
 משה Extraxit, f. de aquis.
נ Nun.
 ננה Splenduit, luxit.
 נדה Abiecit, separauit.
 נרה Lamentatus est, plāxit.
 נוה Glorificauit.
 נזה Aspersit.
 ננה Minauit, duxit.
 נמה Declinauit, teteindit.
ס Camach.
 סחה Rasit, abrasit. (calcauit.
 סלה Delectit, spreuit,
 ספה Cōsūpsit, pdidit, addit.
ע Hain. (dit.
 ענה Incrassatus ē, ipigatus ē.
 ענה Detinuit, retinuit.
 עדה Ornauit, trāsiuit, abstulit.
 ערה Iniuste egit, pec/
 עמה Inuoluit, oppuit. (cauit
 עשה Ascendit, eleuauit.
 ענה Rndit, testificatus ē
 עצה Claussit, f. oculos. (afflixit
 ערה Fudit, discoopuit.
 עשה Fecit, egit, opatus est.
פ Pe.
 פדה Redemit, eruit, liberauit
 פנה Redundauit.
 פלה Separauit, mirificauit.
 פנה Respexit, ituit⁹ ē.
 פעה Clamauit, genuit.
 פצה Apperuuit, liberauit.

צרחה Creuit, auxit.
 צפשח Creuit, expandit.
 צפתה Seduxit, suafit.
 צצ cadic.
 צבה Turruit, intumuit.
 צדה Insidiatus est, desolauit.
 צנה Praecipit.
 צלה Assauit. (uit.
 צעה Gressus ē, discurret, strahit.
 צפה Intuitus est, respexit.
 צק Quoph.
 צאה Vomit, euomit.
 צרה Ebetauit.
 צרה Expectauit, cōgregauit.
 צלה Torruit, frixit.
 צנה Emit, possedit.
 צצה Abscidit, concidit.
 צרה Accidit, contigit.
 צשה Indurauit, agrauauit.
 צר Res.
 צאה Vidit, aspexit.
 צרה Multiplicauit, creuit.
 צרה Dñatus est, imperauit.
 צרה Formidauit.
 צרה Inebriauit, faciauit.
 צרה Marcuit. (ē, decepit
 צרה Proiecit, iaculat⁹
 צנה Sonauit, clamauit.

רעה Pauit, aluit, rexit.
 רפה Laxauit.
 רצה Placuit, voluit.
 רשה Licuit, dispensauit.
 רש Sin.
 רשה Desolatus est, sonuit.
 רשה Captiuauit.
 רשה Ignorauit, errauit.
 רשה Multiplicauit, creuit.
 רשה Aequauit, posuit.
 רשה Humiliauit, curuauit.
 רשה Natauit.
 רשה Prauaricatus est.
 רשה Pinxit, sculpsit.
 רשה Pacificauit, quietauit.
 רשה Mutauit, alterauit.
 רשה Diripuit, deuastauit.
 רשה Respexit, meditat⁹ est.
 רשה Nudauit, festinauit, ele-
 רשה Potauit, adaquit, (uauit
 רשה Cōsiderauit, (rigauit
 רשה Praeualuit. (incepit.
 רשה Bibit.
 רת Tau.
 רת Signauit, descripsit.
 רת Depinxit, irritauit.
 רת Adhesit, appropinquauit.
 רת Suspendit, appendit.

Mira

קמה Miratus est, obstupuit.
 קנה Donauit, narrauit, la-
 mentatus est.
 קעה Errauit, decepit.
 ק Verba irregularia i aleph
 desinetia, de quib⁹ in .5. cap.
 tertii libri. Et procedunt se-
 cundū ordinem alphabeti.
 ק De littera א Aleph.
 קד Ambulauit, recessit.
 ק Beth. (sū ē.
 קד Finxit, mentitus est.
 קד Diripuit, dissipauit.
 קמ Protulit, pronūciauit.
 קד Creauit, elegit, succidit.
 ק Guimal.
 קמ Bibit, sorbuit.
 ק Daleth.
 קד Consumpsit, cōtrūit.
 קד Germiauit, pullulauit.
 ק Cheth.
 קד Abscondit, celauit.
 קמ Peccauit, errauit.
 קמ Cooperuit, irritauit.
 ק Teth.
 קמ Scopauit, versit.
 קמ Polluit.
 ק Iod.
 ק Exiit, egressus est.
 ק Timuit.
 ק Caph.
 ק Prohibuit, cessauit.
 ק Mem.
 קמ Plausit. s. manibus.
 קמ Pertinxit. s. firmum est.
 קמ Impleuit.
 ק Inuenit, reperit.
 ק Nun.
 קמ Prophetauit.
 קמ Leuaui, tulit.
 ק Decepit, seduxit.
 ק camach.
 ק Inebriauit.
 ק Estimauit, æquiperauit.
 ק Pe.
 ק Separauit, mirificauit.
 ק Ditulit.
 ק cadic.
 ק Militauit.
 ק Orauit. s. firmum est.
 ק Sitiuit.
 ק Quoph.
 ק Impleuit, zelatus est.
 ק Vocauit, appellauit.
 ק Res.
 ק Sanauit, medicauit.

ש Sin.
ש Persuasit. f. eduxit.
ש Multiplicauit.
ש Odiuit.
ש Consumpsit. firu est.
ש Masit, habitauit. firu e.
ש Verba duplicata triu
 literaru, de quibz in cap. 7.
 tertii libri. Et procedut se
 cundum ordinē alphabeti.
ש De littera. א. Aleph.
ש Lametat e, eiulauit. si
ש Circumdedit. (ru e.
ש Maledixit, ex
ש Gofudit, fecit (crat e
ש Beth. (erubescere.
ש Depredat e, diripuit.
ש Confudit, miscuit.
ש Conculcauit.
ש Vastauit, dissipauit.
ש Elegit, mundauit.
ש Moratus est, erubuit.
ש Guimal.
ש Accinxit se. f. ad plu.
ש Totondit.
ש Deuoluit, inuoluit.
ש Protexit.
ש Serrauit secuit.
ש Palpauit, attrectauit.
ש Daleth.
ש Enuciauit, diffamauit.
ש Attenuauit, pauperauit.
ש Siluit, tacuit.
ש Cominuuit, contriuit.
ש He.
ש Laudauit, glorificauit.
ש Cotriuit, cosumpfit, co
 motan fuit. (turbauit
ש Infidiatus est, irruit.
ש Zain.
ש Separauit, leuauit.
ש Purificauit, mundauit.
ש Cogitauit.
ש Colauit, purgauit.
ש Ocitauit. f. sternutauit.
ש Cheth.
ש Dilexit.
ש Festa coluit.
ש Acuit, velocitauit
ש Vulnerauit, occidit.
ש Calefecit.
ש Misert e, magnificauit
ש Occultauit, velauit.
ש Diuisit, dimidiauit.
ש Decreuit, statuit.
ש Aruit, siccauit.

פ Mouit, commouit.
פ Teth.
פ Texit, operuit.
פ Garruiuit, plausit.
פ Iod.
פ Eiulauit, vlulauit.
פ Projecit, misit.
פ Vlulauit, exclamauit.
פ Gaph.
פ Gopleuit, cosumauit.
פ Numerauit.
פ Curuauit.
פ Cotudit, cotri
פ Lamed. (uit.
פ Sorbiciuculas fecit vel
 cordificauit vel animauit.
פ Linxit, lambuit.
פ Mem.
פ Mensus est.
פ Motus est.
פ Humiliauit, depressit.
פ Loquut e, dixit
פ Dissoluit, liquefecit.
פ Suxit, mulsit.
פ Tabuit.
פ Amaricauit.
פ Palpauit.
פ Nun.
פ Leuauit, exaltauit.
פ Oblitus est.
פ camach.
פ Circuuit.
פ Cooperuit, velauit.
פ Viam fecit.
פ In limine fuit.
פ Subuertit, peruertit.
פ Hain.
פ Erexist, subleuauit.
פ Fortificauit, confortauit
פ Fecit, operatus est.
פ Obscurauit, occultauit.
פ Obnubilauit.
פ Calcauit.
פ Demolit e. f. atinea.
פ Pe.
פ Saliuit, saltauit.
פ Indicaui, orauit
פ Defecit, finit.
פ Fregit, diuisit. f. panem.
פ cadic.
פ Laterauit. i. ad lat mo
 uit, venatione coepit.
פ Clarificatus est.
פ Submersus est
 vel obumbravit.

כ ט ח ה א ת ש ר ק

צמם Sitiuit, capillat⁹ est.
 צרר Angustiauit, tribulauit.
 ק Quoph.
 קבב Maledixit.
 קדר Humiliatus est.
 קטט Displicuit, molestauit.
 קלל Maledixit.
 קנן Nidificauit.
 קסס Distrinxit.
 קעע Amouit, dissoluit.
 קצץ Scidit.
 קרר Friguit.
 קשש Collegit, cōgregauit.
 ר Res.
 רבב Multiplicauit.
 רדד Extendit.
 רבב Mollificauit.
 רמם Exaltauit.
 רנן Exultaui, cantauit.
 רעע Confregit, sirū est.
 רצץ Cōtrixit, cōfre/
 רקק Spuit, expuit. (git.
 רשש Depauperauit.
 ש Sin.
 שבב Vertit, conuertit.
 שנג Ignorauit, errauit.
 שדד Depcat⁹ ē, vastauit.
 שרח Curuauit, humiliat⁹
 שכך Cessauit, quieuit.
 שלל Spoliauit.
 שמם Defolauit.
 שגג Acuit, cōfabulat⁹ est.
 שסס Diripuit, deuastauit.
 שקק Rugit, discurrit.
 שרר Dominatus est.
 שתת Posuit.
 ת Tau.
 תזז Abscidit.
 תמם Cōsumauit, cōpleuit.
 תפף Timpanizauit.
 ת Verba duplicata quatuor litterarum, de quibus in cap. 7. tertii libri. Et procedūt fm ordinē alphabeti.
 ת De littera א Aleph.
 תמל Defecit, infirmat⁹ ē.
 ת He.
 תהב Obtulit.
 תח Cheth.
 תחל Doluit, cōtristat⁹ ē.
 תט Teth.
 תמל Asportauit, p̄cicit.
 תכ Caph.
 תכל Sustentaui.
 תכל Innoluit, incluit.
 תכל Saltauit.

Exter

ס ת ה ת ש ר ק צ פ ע ס

כרסס Exteriauuit, cōculca/
 מ Mem. (uit. תרגם Interpretatus est.
 כרמה Tardauit, morā fecit.
 כרמר Efferat⁹. I. irat⁹ est.
 ס camach.
 סככר Misceuit, vel fecit cō
 ח Cheth.
 סככר Incaluit.
 סכסל Arripuit. I. exaltauit.
 ע Hain.
 ערער Discooperuit. I. suffo
 פ Pe. (dit.
 פרפר Cōtrixit. I. fregit.
 פרש Extēdit. I. expādit.
 צ cadic.
 צבצר Garruiuit. I. gāniuit.
 ק Quoph.
 קלל Dissipauit, vel con/
 קרר Vastauit. I. destruxit.
 ר Res.
 רמכש Computruit, vel
 ש Sin. (uit.
 שגג Creuit. I. multiplica/
 שכל Construxit, vel in/
 ששע Delectauit.
 ת Tau.

¶ QVIA VERO NO
 mina verbalia siue a verbis
 deriuata sepi⁹ addūt in prin
 cipio aliquas litteras, q̄ dicūt
 tur ornāmētī. et sunt hæ sex
 תאפנתא Expti sumus lati
 nos i taliū noīm inuētiōne,
 p̄ verba a quib⁹ descēdunt,
 sepi⁹ hesitasse, libuit hic etiā
 adiungere nominū hebræo
 rum, & chaldeorū seriem se
 cūdum ordinem alphabeti
 hebraici. Vnde in nominib⁹
 bus a prædictis sex litteris
 incipientibus maior voca/
 bulorum numerus appare/
 bit quā in alijs.

De

De incipientibus a lit
tera. א. Aleph.
אבי P^r natura. l. ætate.
אבות Patres.
אבא Pater. firum est.
אברהתי P^r. l. p^r me. firu ē.
אביב Virens vel virgultū.
אבו Idē est, vel pomū.
אבדה Res perdita.
אבדון Perditio. l. exterians.
אביונה Desideriū. l. capparis.
אביון Pauper inops.
אבה Pomū. l. desideriū.
אבוי Heu. ve. misia. (gladii.
אכחת Cōturbatio. l. pauor
אכטיח Pepo. l. pipinus,
אכל Luctus, lugēs.
אכל Sed, profecto.
אכל Riu⁹ fluui⁹. l. porta.
אכל Lapis.
אכלים Lapides.
אכלים Sedes parientis.
אכלט Balteus sacerdotis.
אכלוס Præsepe.
אכלעבוע Vesica vel iflacio.
אכלק Puluis.
אכלקת Idem est.
אכלר Ala vel penna.

אברה Idem est.
אביר Valid⁹ potēs. l. robust⁹
אברך Genu flexio. l. humi
אברה Facisculus. (liatio.
אנד Nux.
אנל Gutta, stilla.
אנל Pelag⁹, pal⁹, lacus.
אנמון Ham⁹, iūc⁹, circū.
אנן Grater. (lebes, chaldaria
אנף Exercitus, agmen.
אנרא Epistola. firum est.
אנרטל Phiala.
אנרף Pugnus.
אנרת Epistola.
אנרתא Epistola. firu est.
אדום Ruph⁹, rube⁹, rubicū
אדם Homo. (dus.
אדמה Terra.
אדם Lapis, sardius.
אדמדס Ruphus vel rube⁹.
אדון Tunc. firum est.
אדון Dominus.
אדון Bassis, fulcimentū.
אדני Dominus.
אדיר Admirabilis, fortis.
אדרע Brachium. firu est.
אדרא Area. firu est.
אדרנריא Dulces. l. inag⁹ fat⁹.
 (firu ē.

אדרדא Diligēter. firu est.
אדרכין solidus, moneta.
אדרת Pallium. (ritas.
ארהב Dilectio, amor, cha
ארה Interiectio. ē. f. a. a. a.
ארהל Tentorium.
ארה Vbi.
ארהלות Aloes.
ארו Vel. aut. siue.
אוב Phiton, demon.
אוד Torris, titio.
אודות Causæ.
ארה Desiderium.
אוח Dracho. ones.
אוי Ve. heu.
אוי Stultus.
אולי Si forte. forte. forsitā
אולם Vere. utiq⁹. (stibulū.
אולם Portic⁹. l. ve
אולם Stulta. stultitia.
אולם Fortitudo, טע, dolor.
אוף Etiam, quoq⁹. firu ē.
אופד Aurum, obrizū.
אורה Lux.
אור Ignis.
אורים Doctrinē. l. rōnale
ארות Præsepta.
אות Signum, signa.

אות Littera.
אותיות L^ræ. l. ea. q⁹ vētura
אזר Tunc. (sunt.
אזב Hyssopus, organū.
אזכרה Cōmemoratio. l. sub
אזן Auris. (fumigatio.
אזן Arma, baltheus.
אזק Catena, compes.
אזיקים Catenę, compedes.
אזרח Indigena. l. natural⁹.
אזר Cingulum.
אזרוע Brachium.
אח Frater, germanus.
אחות Soror.
אחד Vnus, vna.
אחר Pratum.
אחור Fraternitas.
אחידן Secreta, enigmata.
אחזה Possessio.
אחלי Vtinā. (clofus
אחלמה Amethyst⁹, lapis, p^r.
אחר Post, postea, postq⁹
אחרי Idem est.
אחרגית Posteriora, retro,
אחרון Posterior. (retrofrū
אחר Alius, alter.
אחרית Finis, postremum.
אחר Ali⁹, alter. firu est.

Prim

אֲחֵשְׁדֵּרֶפְנִים Principes,
 fatrape.
 אֲחֶשְׁתָּרִים Veredarii. l. muli.
 אֶט Leniter, paulatim.
 אֶטֶר Tribulus, spina.
 אֶטִים Malefici, diuini.
 אֶטֶן Tapetes, fumes.
 אֶטֶר Sinister.
 אֵי. l. אֵיה Vbi.
 אֵי Væ, interiectio.
 אֵוִי Inimicus.
 אֵיד Afflictio, calamitas,
 vel vapor, nubes.
 אֵיךְ. l. אֵיכה Quomodo.
 אֵיכְכָה Idem est.
 אֵיל Fortitudo, robur.
 אֵיל. l. אֵילִי Aries.
 אֵיל Fortis, robustus,
 vel vallis.
 אֵיל Cernuus.
 אֵילה. l. אֵילת Cernua.
 אֵים Horribilis, terribilis.
 אֵימה Timor. (bilis).
 אֵמְתָנִי Horribile. firu e.
 אֵין. l. אֵין Non vel nihil.
 אֵיפה Mensura. f. ephi.
 אֵיפה Vbi, quando.
 אֵיש Vir.
 אִשָּׁה Mulier.
 אִית. l. אִיתִי Effe. firum est.
 אִיתִן Fortis.
 אִכְזֹב Mendacium.
 אִכְזִיב Nomen propriu
 loci, vel mendacium.
 אִכְזִי. l. אִכְזִי Crudelis.
 אִכְזִיִּתִּי Crudelitas.
 אִךְ Soluimō, tātūmō.
 אִכֵּן Certe, vere.
 אִכָּר Agricola.
 אִל Non, neq, ne.
 אִל. l. אִלֵּי Ad, apud, cum.
 אִל. l. אִלֵּי Isti, hi, hæ.
 אִל. l. אִלֵּי Deus.
 אִלֵּהִים Deus.
 אִלֵּי Ad me.
 אִלֵּי Ve.
 אִלֵּל Idolū, nihil. vanū
 אִלְגָּבִיש Grando.
 אִלְנָם Genus ligni preciosi,
 scilicet thimum.
 אִלֵּה. l. אִלֵּה Deus. firu est.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Hi, hæ. firu est.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Du. firu e.
 אִלֵּי Si, quamuis.
 אִלֵּי Ecce, firum est.
 אִלְפָה Manipulus.

Mu

אִלֵּם. l. אִלֵּם Mutus.
 אִלֵּם. l. אִלֵּם Gen. ligni preciosi.
 אִלֵּי Illis, sibi.
 אִלֵּן Viduus.
 אִלֵּנָה Vidua.
 אִלֵּן Viduitas, viduus.
 אִלֵּמִי Coopt. l. occultus.
 אִלֵּמִי Viduitas.
 אִלֵּמִי Vestibula. l. portico.
 אִלֵּמִי Idem est.
 אִלֵּן. l. אִלֵּן Quercus.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Mille.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Duo millia.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Millia.
 אִלֵּי. l. אִלֵּי Dux. l. māsuetum.
 אִלֵּקִים Non, confurgens.
 אִם Si, nun, nunquid.
 אִם Mater, matres.
 אִם. l. אִם Famla. ācilla. ē.
 אִם Cubitus.
 אִם Populus. firum est.
 אִם Populi. firum est.
 אִם. l. אִם Duo cubiti. (tas).
 אִם. l. אִם Fides, creduli.
 אִם. l. אִם Veraces, fideles.
 אִם Credulitas.
 אִם Ita, sit, fiat, vere.
 אִם Cubiti. firum est.
 אִמְנָה. l. אִמְנָה Vere, certe.
 אִמְנָם Idem est.
 אִמֵּן Artifex, opifex.
 אִמֵּן Nutrici, nutrix.
 אִמֵּן Multitudo. (stus).
 אִמֵּן. l. אִמֵּן Fortis, robur.
 אִמֵּר Ram. (mo).
 אִמֵּר. l. אִמֵּר Verbū, eloquū, ser.
 אִמֵּר Aries. firum est.
 אִמֵּש Heri, noſc.
 אִמֵּת Veritas, verus.
 אִמֵּת Saccus.
 אִן Quo.
 אִנָּא Obsecro.
 אִנָּא Ego. firum est.
 אִנָּא Fructus. firum est.
 אִנָּה Quo, huc, illuc.
 אִנָּן Illi, ipsi. firum est.
 אִנָּה Gemitus, suspitū.
 אִנָּחֵנו Nos.
 אִנִּי Ego.
 אִנִּיה. l. אִנִּיה Luctus, mæror.
 אִנִּיה. l. אִנִּיה Nauis.
 אִנִּי. l. אִנִּי Litū. i. limitū, trulla.
 אִנִּי Ego.
 אִנִּיה Nomen aus. f. chara.
 אִנִּיה Gemitus. (drion).
 אִנִּיה Mygale animal.

Ho

אָנוש Homo.
 אָנשים Homines.
 אָנשא .f. אָנש Hō. firū est.
 אַנט Tu, firū est.
 אָסם Celarium.
 אָסן Periculum.
 אָסף .f. אָסיר Collectio.
 אָסיפה Idem est.
 אָספסוף Vulgus p̄miscuū.
 אָספּרנא Diligēter. firū est.
 אָסור .f. אָסיר Vinctus, ligatus.
 אָסר Vinculum, edictū.
 אָע .f. אָע Lignū. firū est.
 אָף Etiā, q̄z, furor, ira, maris
 אָפּים Nares, facies, furores.
 אָפּוד Super humerale.
 אָפּדה Ornamentum.
 אָפּדנו Ornamentū suū.
 אָפּאירם Dispergam eos,
 scilicet per angulos terre
 vel vbi sunt. secundum.
 Beatum Hieronymum.
 Deuterono. 32. (bra.
 אָפּל .f. אָפּל Galigo, tene-
 אָפּלות Tarde, ferotine.
 אָפּן Rota.
 אָפּס Sed, terminus.
 אָפּסי Termini, fines.

אָפּסִים Tali, calcanē.
 אָפּע Nihil.
 אָפּעה Vipera.
 אָפּיק Torrens, riuus.
 אָפּר Cinis, fauilla.
 אָפּרוּחים Pulli. fauim.
 אָפּריון Tabernaculū. feret.
 אָפּיר Nomē p̄priū. f. idia.
 אָפּתום Præceptū. firū est.
 אָפּ Festinus.
 אָפּע Digtus.
 אָפּילה Distantia.
 אָל Momē p̄priū loci.
 אָל Prope, iuxta, apud.
 אָעדה .f. אָעדה Ornamen-
 tum cruris vel brachii.
 אָר Thesaurus, celariū.
 אָקדה Lapis, preciosus.
 אָקו Gen̄ aia. tragelaph.
 אָראלם Vidētes. f. āgeli cor.
 אָרב Latibulum.
 אָרפה Fenestra.
 אָרפה Locusta.
 אָרפּעה Quattuor.
 אָרפּעותים Quadruplum.
 אָרנ .f. אָרנ Tela, textura.
 אָרנן Purpura. firum est.
 אָרנז Arca, parula.

אָרנן Purpura.
 אָרנעה Subito.
 אָרנ .f. אָרנ Leo.
 אָראל Fortis. f. altare.
 אָרו Ecce. firum est.
 אָרז Cedrus cedri.
 אָרזים Idem pluraliter.
 אָרזה Cōtignatio domus.
 אָרח Semita, via.
 אָרח Viator.
 אָרוחה Annona, cibariū.
 אָרחת Agmen mulionū.
 אָרך Longitudo.
 אָרוך Sanū. f. cōueniēs. firū ē
 אָרפּה Genu. firum est.
 אָרם Siria.
 אָרמן Palatium.
 אָרון Arca.
 אָרנבת Lepus.
 אָרעא .f. אָרעא Terra. firū est.
 אָרעית Pautimētū. firū est.
 אָרען .f. אָרען Terra.
 אָרצות Terræ.
 אָרקא Terra. firum est.
 אָש Ignis.
 אָשה Oblatio.
 אָשיא Fūdamēta. firū est.
 אָשישה Polenta.

אָשישות Flores. f. ampullæ.
 אָשד Effusio. f. canalīs.
 אָשר Fundamentum.
 אָשיות Fundamenta.
 אָשך Testiculus.
 אָשכל Botrus. f. racemus.
 אָשכר Munus, donum.
 אָשל Arbor. f. plātatio, ne
 אָשם .f. אָשם Peccatū. (m)
 אָשמן Locus immūsus.
 אָשמורה Custodia.
 אָשנב Cæcellus.
 אָשף Magus. (m)
 אָשפה Pharetra. f. sterql.
 אָשפר Frustū carnis. f. assa
 אָשר Beatitudo. (tura
 אָשרי Beatus, beati.
 אָשור Semita. f. nomē p̄
 אָשורי Vestigia. (priū
 אָשר Qui, quæ, quod.
 אָשרה Lūcus.
 אָשרים Luci.
 אָשורים Prætoriola.
 אָשורנא Muri. firum est.
 אָשורדור Preuaricatio. firū ē
 אָת Cum, ad.
 אָתא .f. אָתא Signum. firū est.
 אָתיא Signa. firum est.

אַת Tu, firum est.
 אַתָּה Tu, masculinum.
 אֲתִים Ligones.
 אֶתְמַל Heri. אֶתְנַן Asina.
 אֶתְנַן Donū meretricis.
 אֶתְנַן אֶתְנַן Furnū. firū ē.
 אֶתְנַן Porticus.
 אֶתְנַן Exploratores.
 אֶתְנַן De incipientibus a
 littera. ב. Beth.
 אֶתְנַן Pupilla. f. oculi.
 אֶתְנַן Puteus.
 אֶתְנַן Fetor, putredo.
 אֶתְנַן Vua fetida.
 אֶתְנַן Cibus, esca.
 אֶתְנַן Preuaricatio. בִּשְׁת. בִּשְׁת.
 אֶתְנַן Pannus, panni.
 אֶתְנַן Propter, ob, gratia.
 אֶתְנַן Linū, line. f. mēfura.
 אֶתְנַן Solus, solitaria.
 אֶתְנַן Diuinatores.
 אֶתְנַן Cartilago.
 אֶתְנַן Stannum.
 אֶתְנַן Propter, firum est.
 אֶתְנַן Bdelium.
 אֶתְנַן Rima, scissura.
 אֶתְנַן Vacuitas.
 אֶתְנַן Lapis, p̄ciosus. f. fima
 בְּהֵלָה Cōturbatio.
 בְּהֵלָה In illis.
 בְּהֵלָה Iumentum.
 בְּהֵלָה Pollex, pollices.
 בְּהֵלָה Macula cādida, ipeti
 בְּהֵלָה Lucidus. (go.)
 בְּהֵלָה Macula, cādida. mor
 בְּהֵלָה Introitus. (phea.
 בְּהֵלָה Ingressus.
 בְּהֵלָה In illo. בְּהֵלָה Cōtēpt.
 בְּהֵלָה Germē. f. mēfis octa
 בְּהֵלָה Linū. (uo. f. october.
 בְּהֵלָה Lutum, cenum.
 בְּהֵלָה Dissipata.
 בְּהֵלָה Cisterna, lac. puteus
 בְּהֵלָה Cōfussio, verēcūdia.
 בְּהֵלָה Idem est.
 בְּהֵלָה Præda, deprædatio.
 בְּהֵלָה Despectio.
 בְּהֵלָה Probatio.
 בְּהֵלָה Fortis, probatus.
 בְּהֵלָה Arx. f. turris fortissi
 בְּהֵלָה Electus. (ma.
 בְּהֵלָה Fiducia.
 בְּהֵלָה Idem est.
 בְּהֵלָה Securitates, audacter
 בְּהֵלָה Vter, v̄eter. (cōfideitē
 בְּהֵלָה Nuces p̄incæ.

בְּהֵלָה In me. בְּהֵלָה Aedificium.
 בְּהֵלָה Cisterna.
 בְּהֵלָה Domus, ædes.
 בְּהֵלָה Nem, filua. בְּהֵלָה In te.
 בְּהֵלָה Flet. f. plāctus.
 בְּהֵלָה In vobis.
 בְּהֵלָה Fletus, planctus.
 בְּהֵלָה Primogenitus.
 בְּהֵלָה Primogeniti.
 בְּהֵלָה Primitiæ.
 בְּהֵלָה Primogenitura.
 בְּהֵלָה Primogenita.
 בְּהֵלָה Cursor, leuis.
 בְּהֵלָה No, ne. בְּהֵלָה Absq. f. f. a.
 בְּהֵלָה Turbatio.
 בְּהֵלָה Absq. f. f. a.
 בְּהֵלָה Tributum. firū est.
 בְּהֵלָה Veteres, p̄ant. (tugo.
 בְּהֵלָה Preuaricatio. f. absq.
 בְּהֵלָה Precipitatio. f. deuoratio
 בְּהֵלָה Pabulū iumentorū
 בְּהֵלָה Nihil. (mixtū.
 בְּהֵלָה Excepto, absq. p̄ter
 בְּהֵלָה Nisi, non, ne. (nisi.
 בְּהֵלָה In eis. f. in illis.
 בְּהֵלָה Excelsum, altitudo.
 בְּהֵלָה In, per.
 בְּהֵלָה Filius, filius.
 בְּהֵלָה In nobis.
 בְּהֵלָה Vua acerba, agresta.
 בְּהֵלָה Intrifec. בְּהֵלָה Pro, p.
 בְּהֵלָה Propter, per, ob.
 בְּהֵלָה Dominus, maritus.
 בְּהֵלָה Separatus, probat.
 בְּהֵלָה Iumentum.
 בְּהֵלָה Inspiciēs. entes.
 בְּהֵלָה Terror, formido.
 בְּהֵלָה Coepe. idē plu.
 בְּהֵלָה Cupiditas, rapia, p̄cif
 בְּהֵלָה Massa, pasta. (fio.
 בְּהֵלָה Munita, murata.
 בְּהֵלָה Silex, aurū.
 בְּהֵלָה Munitio.
 בְּהֵלָה Vindemia.
 בְּהֵלָה Siccitas.
 בְּהֵלָה Laguncula.
 בְּהֵלָה Dimidius sclus.
 בְּהֵלָה Campus, vallis.
 בְּהֵלָה Vaca, bos.
 בְּהֵלָה Mane, matutinum.
 בְּהֵלָה Idē plu. f. bubalt.
 בְּהֵלָה Vapulatio.
 בְּהֵלָה Fili. f. frumētū, elect.
 בְּהֵלָה Grando. (lofi.
 בְּהֵלָה Respi pūctis. f. macu

פירות Esca, cibus. **בשרי** Incarnatio mea. **Ofex. 9.**
 פירות Idem est. **בית בתים** Batus, bati.
 פירא Pinguis. l. crassus. **בת בנות** Filia, filia.
 פיראה Crassum. **בתה** Vastitas.
 פרה Electa, candida. **בתל** Virgo.
 פיראה Res nouiter creata. **ביתר. l. ביתר** Diuisio.
 פירה Pec⁹ pigne. l. cib⁹. **ביתרים** Diuisiones.
 ברברים Aues pingues. **ביתר** Post, postea, siru est
 פרות Herba saponaria. **De incipientibus a litte**
 פרות Pactum, foedus. **ra. ג. Guimal.**
 פירות ארץ Certu, spaciū ter **נג** Tectum, solarium.
 פירזל Ferrum. **(ra. נאה** Superbia, elatio.
 פריח Vestis. **נאה** Superbus, elatus.
 פריכה Benedictio. **נאיונים** Superbi.
 פריכים Genu, genua. **נאיה** Superbia, elatio.
 פריכה Stagnum, piscina. **נאולה** Redemptio.
 פרים Preciosa vestis. **נאון. l. נאות** Elatio, altitudo
 פרים Sed, certe, siru est. **נב** Altitudo, dorsum.
 פריק Fulgur, curruscatio **נבים** Cisterne.
 פריקת Lapis, preciosus. l. **נבא** Cisterna.
 פריקן Tribul⁹. (smaragd⁹ **נבה. l. נבהות** Altitudo, exal
 פריש Gen⁹ arboris. sabies **נברה. l. נברה** Excelsus. (tatio
 פרות Cupressus. **נבה** Elatus, superbus.
 פריש Aromatu odor. **נבח** Recaluafter, depilat⁹
 פריש Aromata. **נבחת** Recaluatio.
 פריש Caro. **נבים** Fosse ante murales
 פריש Caro. sirum est. **נבול** Terminus.
 פריש Incarnatio. **נבלות** Determinatus.
 Eleu

נבן Eleuat⁹, gibosus, giber **נדרש** Aceruus. l. fruges.
 נבנון Eleuatio, **נה** Hic, iste.
 נבינה Cafeus. **נהה** Sanitas.
 נבע. l. נבעה Collis. **נר** Corpus.
 נבעל Folliculus lini. **נר** Intus, mediu. siru ē
 נבורה Robur, potentia. **נרה** Vagina, elatio.
 נבור Robustus, fortis. **נרב. l. נורב** Locusta.
 נביר Dominus, superior **נרב** Fouea.
 נבר נברים Vir, viri. **נרבא** Lacus. sirum est.
 נבר נוכרין Vir, viri. siru ē. **נרים** Fouea.
 נוכריא Viri. sirum est. **נוריה** Corpus, statura.
 נבורה Fortitudo. siru est. **נוריה** Nomē flumī, gion
 נבר Gallus. **נור** Gens, natio.
 נבש Eminens. l. grāde. **נורף** Corpus, cadauer.
 נב Felicitas. l. fortu **נורש** Gleba, sordes,
 na, vel stella touis, vel co **נז. l. נזה** Vellus.
 riandrum. **נזית** Rasum, politum.
 נדוד Accinct⁹, expedit⁹. l. **נזבר** Thesaurari⁹, custos.
 exercitus. (siru est. **נזל. l. נזלה** Rapina, preda.
 נדברא Tyrani. l. magnates. **נזול** Pullus columbæ.
 נדה נדות Ripa. l. litt⁹. l. ri **נזם** Eruca.
 נדרי נדרי Hed⁹, hedi. (pē **נזע** Truncus, radix.
 נדולה Magnitudo. **נזרה. l. נזרה** Diuisio, sepatio
 נדול Magn⁹, magnific⁹. **נזרי. l. נזריא** Aruspices, ha
 נדילים Fimbriæ vestium. **נזרה** Seretia. (rioli. siru ē.
 נדוף Blasphemia. **נחל. l. נחלת** Carbo, pruna.
 נדר. l. נדר Sepes, maceries. **נחון** Pectus.
 נדרה Idem est, l. murus. **נריא. l. נריא** Vallis.
 Q 3 Hic

נַאֲוִית Valles.
 נֵיד Neruus.
 נִילָה Exultatio.
 נִיר Cinis, calx.
 נִירָא Idem. sirum est.
 נִירָא Aceruus, cumulus.
 נִירָא Acerui, fontes.
 נִירָא Rota, volubilis.
 נִירָא Nomē propriū loci.
 נִירָא Caput, caluaria.
 נִירָא Circuli, eo qd sūt ro
 נִירָא Fimus, stercus. (tūdi.
 נִירָא Marmor politū. sūq ē
 נִירָא Abominatio.
 נִירָא Fluctus.
 נִירָא Galilea.
 נִירָא Idem plurale.
 נִירָא Tonfor.
 נִירָא Cutis.
 נִירָא Volumen, liber.
 נִירָא Trāsmigratio, capti
 נִירָא Idem. sirū ē. (uistas.
 נִירָא Informe.
 נִירָא Solitari, solus, sterilis
 נִירָא Etiam, quocq, & q.
 נִירָא Mēsurā, palme mā
 נִירָא Pigmei. (nus.
 נִירָא Aspectus, similitudo
 נִירָא Camelus.
 נִירָא Retributio.
 נִירָא Ablactatus.
 נִירָא Fouea.
 נִירָא Perfectissimū. sirū ē
 נִירָא Hortus, paradisus.
 נִירָא Fur.
 נִירָא Furtum.
 נִירָא Hortus.
 נִירָא Thesaurus.
 נִירָא Cellariū. repositoriū
 נִירָא Abiectio.
 נִירָא Increpatio. (na.
 נִירָא Arx, pinaculū, ala, pē
 נִירָא Vitis.
 נִירָא Vineę, vel vites.
 נִירָא Leuigatū. l. gen⁹ li
 נִירָא Sulphur. (gni.
 נִירָא Peregrinus.
 נִירָא Scabies. l. lagena. sirū ē
 נִירָא Granum. l. oliua.
 נִירָא Guttur, collū
 נִירָא Ruminatio, vel gen⁹
 נִירָא Securis. (monetę
 נִירָא Sors. (tis.
 נִירָא Cartilago. l. os. l. for
 נִירָא vel gradus, aut tribunal
 נִירָא Area.

Cō

נִירָא Cōfractio. l. cōtusus.
 נִירָא Abiectio, exilium.
 נִירָא Hospita.
 נִירָא Pluuia, iber. (laria.
 נִירָא Torcular. נִירָא Torcu
 נִירָא Idē. l. nomē cuiusdā
 נִירָא Idē plurale.
 נִירָא Vrsus, vrsi.
 נִירָא Instrumētū, piscato
 נִירָא Dilectio, patrum. (riū.
 נִירָא Caldarium.
 נִירָא Mandragorę.
 נִירָא Merens.
 נִירָא Dolor, moeror. l. dolēs.
 נִירָא Mēstruū. נִירָא Paup.
 נִירָא Ille, illa. sirum est.
 נִירָא Silentium. l. infern.
 נִירָא Silentium.
 נִירָא Nihil, vel tela.
 נִירָא Generatio, ætas.
 נִירָא Strues. l. lignorum.
 נִירָא Sufficiētia, abūdātia
 נִירָא Qui, q. sirū ē. (satis.
 נִירָא Articulus, gti casus. sirū ē
 נִירָא Piscator.
 נִירָא Miluus.
 נִירָא Attramentum.
 נִירָא Iudiciū, causa.
 נִירָא Iudex.
 נִירָא Pifcis.

Q 4

Hic

Hic, iste. firum est. דמי Excissio, cōsūptus, cōsu
 Propugnaculū, mū דומה דמי. Silētū. (matio,
 Tritura. (nitio. דומה Idem est.
 Pigargus, animal. דמן Stercus. (chryma,
 Cibus, coena vel דמעה דמעות Lachryma, la
 instrumētū musicū. firū ē. דמשק Nomen propriū
 Lapsus. loci, scilicet damascus.
 Terribilis. firū est. דנא Hic, iste, hec. firū ē,
 Milium. דנג Cera.
 Contritio, cōtritū. דעת דעה. Scientia.
 Fluctus, vnde. דפי Opprobrium.
 Ille, illa. firū est. דפס Pulsus.
 Nomen auis. s. vpupa דקה דקה Minutū, tenue.
 Masculus, agnus. firū ē דר Lapis, p̄ciosus. s. parī.
 Memoria. firū est. דר Generatio. firū est.
 Idem est. דרר Libertas, remissio. s. rudo.
 Paup, egenus, attenua דראון Abomiatio, oppro
 Macies, paupertas. (ז דרבן Stimulus. (briū, fetor
 Situla, q̄ aq̄ exhau דרג Maceria, sepes. s. gra
 Rami, ppagies. (rif דר דר Tribulus. (d. firū ē.
 Stilla pluuia. דרר Via, iter.
 Ardor. דרבמן Drachma, solidus.
 Ostium, ianua. דרם Meridies, austrum.
 Coma. דרע Brachiū. firū est.
 Ianua. דשא Herba, foenum.
 Sanguis, cruor. דשן Pinguedo, crassitudo
 Silentium. דשן. Gitis.
 Similitudo. דמות. Edictum, lex, ritus.
 Her

Herba, foenū. firū ē. דתא Gloria, laus.
 Optimates, ma דתבריא Calamitas, infidie.
 gnates, firum est. דת Ve, interiectio.
 De incipientibus a דידות Laus, confessio.
 littera. ה. He. דין Diuitia, abūdātia.
 Ve, interiectio. דזה Videns. s. vanitatē.
 Ecce. הא. Euge. דזים Idem, plurale.
 Et, agite, venite. s. b. די Ve, interiectio.
 Vanitas. (Hie. דיא Illa, ipsa.
 Genus, eboris. s. ligni. דיק Quomodo.
 Hebenini. דיקב Templum, palatium
 Augur, astrologus. דכרת Impudētia. s. notitia
 Excelsū. s. sublimitas דכשר Restitudo, industria.
 Locutio, gemitus, f. הלזה Iste.
 Meditatio. (mo הללית Laudate, dñm.
 Separatus. דילולים Laudationes.
 Idem vel rectum. דילל Lucifer, infamia.
 Laus, sonitus. דל Stultus.
 Sonitus, clamor. דללות Stultitia.
 Principes. דללא Nōne, nūquid, nō.
 Scabellum. (firū ē. דלא Ultra, deinceps, illuc
 Frustrū, fragmētū. s. ē. דלך Viator.
 Frustra, fragmenta. דלך Tributum. firū est.
 Mirtus. (tudo. דליכה Deambulatio.
 Decor, s. pulchri דלם Huc, illuc.
 Decorus, gloriosus. דלמות Malleus.
 Ve, interiectio. דלם. Ipsi, isti, illi.
 Ipse, ille. דלמן Idem. firum est.
 Tu

המיה Tumultuosa.
 המיה Sonitus.
 המון Multitudo, sonitus.
 המלה Loq̄lla, vociferatio,
 המלה הנה. Ecce. (sonitus.
 הנה Ipse, huc.
 הנחה Requies.
 העברה Transitus.
 הפנה Requies.
 הפך Contrarium.
 הפכה Subversio.
 הפכפך Peruersa.
 הוצב Miles, domina.
 הוצא Vere, ne, nūqd. firū ē
 הצלה Liberatio.
 הצן Exercitus.
 הצלע Humiliter. l. sollicit.
 הר Mons.
 הרבות הרב. Multiplicatio
 הרבה הרבה. Idem est.
 הרגה הרג. Occisio.
 הריון הריון. Conceptio.
 הררה הררה. Cogitatio,
 cogitationes. firum est.
 הרס הרס. Destructio.
 הריות Grana tritici. l. hor
 השמעות Auditio. (dei.
 השוע נא Salua, obsecro, vel
 (nūc.

השקט Requies. (uatio
 השתחווה Adoratio. l. cur.
 התבהלה Turbatio. firū est.
 הותל Insuper. l. deceptus.
 התלים Medaces. l. medatia.
 De littera ו Vau.
 והב Nomē propriū loci.
 ולד Generatio, vel filius.
 ופסי Nomen viri.
 De incipientibus a
 littera ז. Zain.
 זאב Lupus.
 זאת Ista, hac.
 זב Fluens, vel manans.
 זבב Musca.
 זבד Dotatio.
 זבה Sacrificium, hostia.
 זבל Habitaculum.
 זנ Folliculus vuarum.
 זר Superbus.
 זדני Superbi.
 זדן Superbia.
 זה Iste, hic.
 זהב Aurum.
 זוב Fluxus. זו Iste, hic.
 זוית Angulus.
 זולל Vile, vel vorax.
 זונה Meretrix, arima.
 Vexat

זועה Vexatio.
 זולת Nomen lapidis.
 זור Nomē mēsis aprilis.
 זור vel aspectus, statura, splendor.
 זור Vniuersitas. l. nomē (si. ē.
 זוע Sudor. (bestie feræ.
 זועה. Idem est.
 זיק Flāma, flāma.
 זיקות Compedes.
 זית Oliua, vel oliuetū.
 זיתים Oliuæ.
 זך Purus, mundus.
 זכה Munda.
 זכוכית Vitrum.
 זכות Iustitia, mūdittia.
 זכר Masculus. (firū ē.
 זכר Memoria. זכר. זכר.
 זכור Masculinus.
 זלג Fuscina.
 זל Propago, ramusculus.
 זלעף Horror, tepestas, p.
 זלעפות Procellæ. (cella.
 זלית Excepto, pter.
 זלית Vilissimus. (absq̄, nisi.
 זלית Cogitatio, nefas.
 זמן Tempus.
 זמא Tempus. firum est.
 זמין Tempora, firum est.
 זמיר Canticū. l. musica. firū ē
 זמרי Cantores. firum est.
 זמיר Cantus. l. putatio.
 זמיר La, canticū. l.
 זמיר Propago, r. (optim.
 זמר Camelo pdal. (m.
 זנה Cauda.
 זן. Esca, nutrimentum.
 זן Arma, balthus.
 זנה זונה Habena, habene.
 זנים Vingueta meretritia
 זוננים Fornicationes.
 זנות Fornicatio.
 זערה Dispersio, cōmotio.
 זעם Ira, furor, indignatio
 זעף Ira, feruor.
 זעף Furibūd, furibūd.
 זעקה Clamor, vociferatio
 זער Paululum.
 זפת Pix. זכן. Senex.
 זכנים Senes.
 זכן Barba. l. nementum.
 זכנה. Senecta. l. senet.
 זכנים Senectutes.
 זר Extraneus, alienus.
 זר Circulus.
 זר Alienatio, nausea, fe
 זרזף Distilans. (tor.
 זמן Suc

זרזיר Succinctus. flūbīs.
 זרמא Impet⁹, tēpestas
 זרע Brachium. (fluxus.
 זרעות זרעים. Brachia.
 זרע Semen.
 זרענים זרעים. Legumia.
 זרת Palm⁹. l. mēsurā palmi.
 De incipientibus a
 littera. ח. Cheth.
 חח. Armilla, circulus, spī/
 חב Sinus. (na, catena.
 חביב Dilectus.
 חביון Abscōsio. (gnorata.
 חבל. Pign⁹. l. res pī/
 חבל חבל. Partus, dolor.
 חבלים Dolores.
 חבל. Corruptio. firū ē
 חבל Funicul⁹, possessio. l.
 חבל Malum nauis. (fors.
 חבל Nauta. l. gubernator
 חבלות Flos, liltum. (nauis.
 חבר Socius, particeps.
 חברה Societas, cōgregatio
 חברה Macula, varietas.
 חבת Sartago, craticula.
 חב Festū, solēnitas, sacri
 חבא Turbatio. (ficiū.
 חבא Festū, festiuitas. firū ē
 חנב Locusta.
 חנר Accinctus.
 חנה Cingulum.
 חנה Vn⁹, vna. firū est.
 חנה Vna. firum est.
 חנה Acutus, acuta.
 חנה Gaudium.
 חנל Qutes.
 חנל Nouissimus.
 חנך Spine genus.
 חנרים חנר. Cubiculum,
 cubicula, vel cellaria.
 חנש Noutis.
 חנש Mensis.
 חנת Nouum. firum est.
 חיות Bestia. firū est.
 חוב Debitum, debitor.
 חוג Circulus, gyrys.
 חוה Spina.
 חוח Locus abditus.
 חוט Filum, funiculus.
 חול Arena, prophanū.
 חום Calor, calidus.
 חום Fuluum, fuscum.
 חוף Portus, littus maris.
 חוץ Foris, foras.
 חוק. l. חקה. Preceptū, statutū
 חוקים Precepta.

חור Foramen.
 חור Optim⁹. l. nobilis.
 חורים Optimates. l. nobiles
 חור Albus. firum est.
 חות Vici, villē.
 חחים Frenum, catena.
 חרי Farina.
 חרון Ira, furor.
 חרון Libertas, nobilitas.
 חושים Festinantes, accinti.
 חיש Cito, vel festināter.
 חזז Fulgur.
 חזה Videns.
 חזון Visio.
 חזון Idem est.
 חזא Visio. firum est.
 חזה Pectus, pectora.
 חזות Insigne. l. visio.
 חזק Fortis, robustus.
 חזק. l. חזקה. Fortitudo, vis;
 חזר Sus, porc⁹. (robur.
 חזא. l. חזא. Peccatum.
 חזא Idem est.
 חזא Peccator, peccans.
 חזאים Peccatores.
 חזנות Tapetes.
 חזה Triticū, tritica.
 חזם Naris.
 חזר Virga.
 חי Viuus, vituens.
 חירא Viuentes. firum est.
 חידה Enigma.
 חיה Animal, bestia fera.
 חיר Palatum, guttur.
 חיל. l. חיל. Substantia, gaza,
 exercitus, fortitudo, robur,
 חיל Ante mtrale. (viri.
 חיל Dolor.
 חיים Viuentes, vel vitæ.
 חין Depcatio. l. firmitas.
 חין. l. חין. Paries, murus.
 חיצון Exterior.
 חיק Sinus. חכה Ham⁹.
 חכלל Pulchrū. l. rubicūdū
 חכם Sapiens.
 חכמה Sapientia.
 חכמת Idem est. firum est.
 חכמים Sapiēs. tes. firū
 חל Occisus, vulnerat⁹. (ē
 חלא Rubigo. l. spuma.
 חלב Lac. חלב Adeps.
 חלבון Pingue. l. medula.
 חלבנה Galbanus.
 חלד Orbis, vel vita.
 חלד Mustela.
 חלה Infirm⁹, egrotus.

חלה Torta, placentā. חמדה Defideriū, cōm
 חלה Cōtaminata, polluta. חמה Murus. (piscētia.
 חלה Instrumētū mīsicū. חמה Furor, ira.
 חלה Absit. (f. tibia. חמס Gen⁹ aialis. f. lacerta.
 חלה Infirmitas, tates. חמה Miseratio, mia.
 חלה Monile, margarita. חמן Simulacrū, solarium.
 חלה Dolor, āgu. חמס Iniquitas, iniustitia.
 חלה Pauper. (stia. חמן Fermentum.
 חלה Pauperes. חמן Acetum.
 חלום Somnium. חמין Oppressus.
 חלום Somniū. firū ē. חמור Iunctura.
 חלמין Somnia. firū est. חמר Bitumen.
 חלמות Vitellum oui. חמר Lutū, cemētū ex cal
 חלמיש Saxū, petra durissima ce & arena. f. cor⁹, gen⁹ mē
 חלון Fenestra. חלף Trāsit⁹. חמור Asinus. (fura.
 חליפה Immutatio, inouatio חמר Vinum, mōrū.
 חלף Pro. f. loco huius. חמרא Vinum. firum est.
 חלצים Lumbus. bi. חמש Quinque.
 חליצה Armatura. Et inde verbum חמש id est
 חלקה Divisio, pars. quintam partem tulit Ger
 חלוקה Idem est. nesis quadragesimo primo.
 חלקה Lenis, bland⁹. חמש Quia. f. pars, ignen.
 חלקק Lubricus. חמישית Quinta.
 חלש Debilis, infirmus. חמשים Quinquaginta.
 חלושה Infirmitas. חמשים Armati.
 חם Calidus. חמה. f. חמת Lagenā, hidria, vter
 חמה Sol, calor. חן Gratia. (aque
 חמה Butirum. חנינה Requies, gratia, mia.
 חמס

Māso

חנויות Mansiones parvæ. חסות Fiducia, protectio.
 חנית Lancea, hasta. חף Mūd⁹, imaculatus.
 חניתים Lanceæ. חיה Thalamus.
 חנוין Triticā. firum est. חפזון Festinatio.
 חנוכה Dedicatio. (pediti. חפן Pugnus, pugillus.
 חנוכים Erudit⁹. ti. ex. חפנים Pugilli.
 חנם Gratis. f. frustra. חפן Volūtas. חפש Libertas
 חנמל Pruina. חפשי Liber, liberatus.
 חנוכה Cōtaiatio, pollutio. חצי. f. חצי Sagitta. חציים. f. ta.
 חנף Hipochryta, simulator, fallax. חצין Calcul⁹, lapillus.
 חנף Simulatio, hipochrysis. חצי. f. חצי Media pars.
 חסד Mia, beneficiū, grā. חצות Dividiū. f. media pars
 חסיד Benignus, sanctus. חצן. f. חצן Sinus, vlna. f. bra
 חסידה Nomen avis. scilicet חצוצרה Tuba. (chiū.
 חסידה porphyrio, vel ciconia. חצר Villa, absq; muro,
 חסיל Locusta, (thesaur⁹. חציר Herba, fenū. (atru.
 חסן Fortitudo, diuitie. f. חקר Inuestigatio, scruta
 חסנא Idem est. firum est. חררים Siccitates. (tio.
 חסון. f. חסון Fortis, potens. חרבה Siccus, vel aridus.
 חסון. f. חסון Et inde verbū חסון. f. חסון Siccitas. f. calor
 חסון. f. חסון thesaurizavit. f. cōfortavit. חרב Gladi⁹. f. culter. (destructio
 חסון. f. חסון Efa. 23. & in lingua chaldaica חרב Desertū. f. solitudo.
 חסון. f. חסון significat obtinuit. f. posse. חרבות. f. חרבות Destructiones. f.
 חסון. f. חסון dit. f. haereditavit Daniel. 7. חרבל Ophimac⁹ avis. (desta
 חספא Fictilis, testa. חספא. f. חספא Timens.
 חסר Defect⁹, egestas. חרדה Timor. f. tremor.
 חסרון Idē ē. f. penuria חרי Ira, furor, farina.
 חסרון Idem est. חרון Ira, furor.

Mont

חרזים Monilia. l. torques. dibus, vel aratrum.
 חרט Stilus, vel opus, silua, saltus, nemus.
 forium, vel marsupium. חרש Testa, fictile.
 חרטם Maleficus. l. hartol. חרש Sol, cū sin loco camach
 חרפים Cancelli foramina. חרת Sculptus in tabulis.
 חרל Sētis. l. spina. l. vrtica. חשב Polimitarius, vel
 חרם Cōsecratio. l. anathe opus polimitarii.
 חרמש Fallx. (ma. l. occisio חשב Cōtextura, igeniosa.
 חרסה. l. חרם Sol. l. oriētālis. חשבון Cogitatio, numerat
 חרסית Idem est. חשון Opus. (tio, ratio.
 חרם Testa. l. prurigo. חשון ומה חשון Et qđ necesse, vel
 חרף Hyemis. חשון op⁹ abuerint. firū ē. Esdras. 6.
 חרפה Opprobrium. חשכה. l. חשון Obscuritas tenebra.
 חרוץ Abreuiatio, vel pre- חשכים Obscuritates, tenerbre
 cisio, vel diligens, vel solli- חשוכא Obscuritas. firū est.
 citus, aut rubustus, vel for- חשמל Electrum.
 tis, aurum, siue moenia, vel חשמן Legatus.
 mur⁹, aut cicatrix. l. ferra. חשן Pectorale, rationale.
 חרץ Lūb⁹. l. kreim. firū est. חשיבי Parui greges.
 חריצי Formelę casei, carpeta חשק Desideriū. l. desiderati
 חרצב Nodus. l. colligatio. חשוק. l. חשוק Gardo, l. tex
 חרצן Acin⁹. l. granulū vūe חשרת. l. חשור Cāth⁹, radi
 חרש Surd⁹. l. inabscondito. חשרתלים Tenebra aquar
 חרש Artífex, vel faber. חש Ardor. l. quassquila.
 חרשת Artificium. חסם Sigillū, signaculum
 חרש Aratio. l. tps aradī. (ח חסן Gener, sponsus.
 חרשית Ver⁹res. l. valid⁹ve חסן Socer, cognatus.
 חרש Virgultum cum frō, חתנה Desponsatio

חתף Raptor, latro. חלא Maculosum, idest di
 De incipientibus a uerū, & variū coloris.
 littera. ט. Teth. חלא Agn⁹, agni.
 חתף Lanio, imolator, coqu⁹ חלא Pollutus, cōtamiat⁹.
 חתף occisio, imolatio חמא Immūditia, pollutio
 חתף Milites. l. homicide. חמא Cartallus, canistrū.
 חתף Focarię. חמא Gustus, sapor, doctri
 חתף Natura. חמא Anul⁹. na, eloquiū, ratio, discipli
 חתף Vmbilic⁹. i. ci. na, sententia, statutum.
 חתף Mensis decimus. חמא Idē. firum est.
 חתף Mūdus. di. חמא Familia.
 חתף Mūdatio, puri חמא Pugn⁹. l. palm⁹
 חתף Puritas. mūdicia. (ficatio חמא Idem est.
 חתף Bonus, optimus. חמא Palmi.
 חתף Idem est. firum est. חמא Dux, vel pręses.
 חתף Bonitas, optimus. חמא Vngula. firum est.
 חתף Occulta, viscera. חמא Abiectio. firum est.
 חתף Ordo, versus. חמא Putridum, tabefactū
 חתף Ieiun⁹, icenat⁹. חמא Labor, fatigatio, ne
 חתף Mola חמא Mole. חמא Ante qđ, pūsqđ. (gocū
 חתף Ficus, ifirmitas ani. חמא Captum. l. occisum,
 scilicet emorrois. חמא vel laniatum. l. abestia.
 חתף Emorroides. חמא Idē ē. l. cib⁹, esca
 חתף Ornamentū frōtis. De incipientibus
 חתף Littura. חמא Lutū, coe a littera. י. Iod.
 חתף Idē est. firum est. (חמא Rinus, flutius. (nit⁹.
 חתף Habitatio, palatiū. חמא Iubile⁹, buccina, fo
 חתף Ros. חמא Vmbra. חמא Rin⁹. l. deductio aqđ.
 חתף

יֵתֶרֶת Adeps, reticulū, aruina **פֹּתֵנֶס** Potens, firmum est.
Deicipiētib⁹ a lra. כ. Caph. **כֹּהֵן** Sacerdos.
כָּאֵב Dolor. **כֹּהֵנָה** Sacerdotium.
כָּאֶחָד Pariter, simul. **כְּוֹן** Fenestra. & firū ē.
כָּכָב Stella, sidus. **כְּוִירָה** Combustio, adustio.
כָּכֹד Grauis, ponderosus. **כְּוֹן** Torta, placenta.
כָּכֹד Grauitas, pōde. **כֹּס** Calix. & nomē anis.
כְּבֹדוֹת Idē ē. (rositas, pfūdū **כֹּר** Fornax, camin⁹. (bubo
כְּבוֹד Gloria, honor. **כֹּר** Corus, gen⁹ mēsurę.
כְּבוֹדָה Glōsa, honorabilis. **כֹּשִׁי** Aethiopia. **כֹּשִׁי** Aethi.
כְּבֹד Iecur, epar. **כָּזָב** Mendacium. (opes.
כְּבֹל Compes, vinculum. **כְּזִיב** Idē. & nomē ppiū.
כְּבוֹל Sterilis, arenosa, lutosa **כֹּחַ** Fortitudo. & robur.
כְּבַעַ Galea, sarmatura capitis **כְּחַשׁ** Medaciū, negatio.
כְּבֹר Potēs, magn⁹ fortis. **כְּחַשִׁים** Medaces. (macredo
כְּבֵרָה Cribrum. **כִּי** Quia, quoniam.
כְּבֵרֶת Vernū tpus. & certū **כִּיד** Interitus, interfectio.
כְּבֹר Iam. (spaciū terrę. **כִּידוֹן** Hasta, lancea.
כְּבֵשִׁים Agn⁹, agni. **כִּיוֹן** Imago.
כְּבֵשָׁה Agna, ouis. **כִּילִי** Fraudulēt⁹. & auarus.
כְּבִשָּׁן Fornax. **כִּימָה** Nomen stellę.
כְּבֵדִים Hidria, lagena. **כִּילִי** scilicet hyades.
כְּבֵבָא Fallax. & mēda. **כִּיס** Marsupīū, sacculus.
כְּכֹד Hyaspis. (ciū. sīq. ē. **כִּיף** Petra, rupes, saxum.
כְּדָנָה Sic, huiuscemodi. si. ē. **כִּיר** Labrū, cōcha, luter.
כְּדֹד Scintilla, teda. **כְּכֹר** Torta. & talentum.
כְּדֹר Pila, sphaera lusoria. **כֹּל** Ois, vtriusq; nume.
כִּידוֹר Prelū. **כֵּלָה** Sic. **כֵּלָה** Idē. firū ē. (ri & gñis

כֵּלָה Carcer. **כֵּן כְּנִים** Rectus, recti.
כֵּלָה Res mixta. **כֵּן. כֵּנָה** Basis, sedes.
כֵּלָה Canis. **כֵּלָה** Cōsumatio **כְּנִים** Cinifes. & pediculi.
כֵּלָה Sponsa, nurus. **כְּנִם** Pediculus. (rū ē.
כֵּלָה Canistrum. & vncin⁹ **כְּנִית** Cōsiliū, cōsiliator. si
כֵּלָה Vir de genere caleb. **כְּנִימָא** Huiuscemodi, taliter
כֵּלָה Vas, vel instrumen. **כְּנִיעָה** Negociatio. (cator.
כֵּלָה tū, arma, ornamentū. vestis. **כְּנִיעָן** Nomē p. viri. & mer
כֵּלָה Desponsatio. **כְּנִיפִים** Ala, pēna, alę.
כֵּלָה Senecta, abūdātia **כְּנִף** Angul⁹, oravestimēti
כֵּלָה Totū, cōsuma **כְּנִר** Cithara.
כֵּלָה tum, pfectum, penitus, to. **כְּסָא** Soliū, sedes. (lūa
כֵּלָה taliter, totalis, combustio. **כְּסָא** Dies ifignis. & plenę
כֵּלָה Consumatio. **כְּסִיר. כְּסִוִּת** Opimētū, velamē
כֵּלָה Renes, reniculi. **כְּסִל** Fiducia, spes, stulti.
כֵּלָה Nomen proprium, **כְּסִיל** tia, vecordia, latus, robur,
כֵּלָה vel doctus, assuetus. **כְּסִיל** fortitudo, siliū.
כֵּלָה Verecundia, confu. **כְּסִילָה** Stultitia, insipientia.
כֵּלָה fio, opprobrium. (bra. **כְּסִיל** Stultus, insipiens.
כֵּלָה Ascia dolatoria, dola **כְּסִילִית** Stultitia, insipiētia.
כֵּלָה Quātū, aduerbiū. **כְּסִילִים** Latera, ilia.
כֵּלָה Sicut, tanquam. **כְּסִיל** Sid⁹ coeleste. f. orion.
כֵּלָה Ornamentum mu. **כְּסִמָּת** Far, gen⁹ frumenti.
כֵּלָה liebrę. scilicet muremula. **כְּסָף** Argentum, pecunia.
כֵּלָה Cimīnum. **כְּסָף. כְּסָף** Idē. firmum est.
כֵּלָה Recōditū, absconditū **כְּסָת** Puluillus, ceruical.
כֵּלָה Editui, aruspices. **כְּעֵן** Nunc, modo. firū est.
כֵּלָה Ita, similiter. **כְּעֵת. כְּעֵתָה** Aduerbiū salutadi. sīq. ē.

פֶּעַס Furor, indignatio,	פְּרִמֶּל Frumētum nouum
cura, irritatio, mœror.	vel pultes. פ. carmelus. n. p.
נִעְסִים Irritationes. (plu.	נֶרֶס Venter. (syruē
פֶּלֶם Palma, pugill. idē	פֶּרֶס solitū, thron
פֶּלַת Plāta pedis, nubes.	פֶּרֶעִים Crus. a. f. genu
פֶּה Incuruans, ramus.	פֶּרֶס Color carbasinus.
פֶּה Phiale, mortariola.	פֶּרֶי Interfectores, pditi.
פֶּפֶל Duplicatio.	פֶּרֶי Abscisio, separatio.
פֶּפֶל Fames, sterilitas. (ones.	פֶּשֶׁה Agn, agna.
פֶּס Lignū quod est in	פֶּשֶׁל Ruina Securis.
ter iuncturas. f. affila.	פֶּשֶׁים Maleficia, veneficia.
פֶּר Precium, bitumen.	פֶּשֶׁם Maleficium. (do.
פֶּרֶר Villa. æ. cipri.	פֶּשֶׁר Rectū
פֶּר Pruiua, crater.	פֶּשֶׁר Rectitu
פֶּר Cyprius. (ones,	פֶּשֶׁר Catenæ, compe/
des, fortitudo.	
פֶּפֶר Propiciatio.	פֶּשֶׁר Fortia. f. vertibulū.
פֶּר Catulus leonis, leo.	פֶּתִית Contussus.
פֶּתֶר Coopertoriū arce.	פֶּתֶב Scriptura.
פֶּתֶר Pomum, spherula,	פֶּתֶב Descriptio, figuræ.
cardo, limem.	פֶּתֶל Paries. (rū ē,
פֶּר Agnus, aries, miles,	פֶּתֶל Paries. etes. sy
פֶּרֶר Arula. (stramētū.	פֶּתֶם Corona, aurū, obris
פֶּרֶר Carrucæ.	פֶּתֶם, diadema, color, macula.
פֶּרֶר Cherub.	פֶּתֶת פֶּתֶת Tunica. ē.
פֶּרֶר Præco. syrum est.	פֶּתֶר Humerus, scapu
פֶּרֶר Milites.	פֶּתֶר, ora. f. vestimētī, lat, pars.
פֶּרֶר Crocus	פֶּתֶר Corona, diadema.
פֶּרֶר Coccinus.	פֶּתֶר Coronula, capitellū.

Da

De icpiētibus lra ל lained. gladiū. f. ferrū lacee. f. gladiū.
 לרא Non. nec, neq; לרה Meditatio. להרת Idē ē.
 לא Non. syrum est. לרם Flāmeum, incātatio.
 לאב Solitudo, siccitas. לרם Eis, illis, ipsis.
 לאט Paulatim, leniter, paulif לרן Ideo. syrum est.
 לאל Fortitudo, valitudo. (p) להקת Cōgregatio, cōct⁹. cu
 לאם Populus, gens. לו Vtinā. f. forte. (ne⁹
 לבב Cor. f. intellectus. לו Ei, illi, ipsi.
 לבבות. f. לבבות. לונ Gen⁹ mēsurē. f. sextari⁹
 לבא Introitus. לוז Amīgdalus arbor.
 לביא. f. לביא. לוח Tabula לחות Tabulē.
 לבאים Leones. לוח Copulatio, augmētū
 לבאות Leænæ. לוית Lora.
 לבנב Sorbiciuncula. לויתן Draco, leuitatan. (ca.
 לבבות Sorbiciunculæ. לוט Stacte, spēs aromati⁹
 לבד Tantū, seorsū, præter לולים לול. f. Cochlea. cæ.
 לבדד Solus, solitaria. לולאות Anfulæ. לולי Nisi.
 לבן Albus, candidus. לויעה Guttur.
 לבנה Later לבנים Lateres. לות Ad, vel. a. syrum est.
 לבנה Luna, alba. להזה Ista. (illa.
 לבנה Lapis, saphyrus. להזה Ista, f. להזה. f. להזה. f. להזה.
 לבנה Gen⁹, arboris. f. pp⁹ לזות Detractio, murmura
 לבונה Thus לבנון Liban⁹. לח Humidū, viride. (tio
 לבוש Indumentū, vestis. לחיים לחי. f. Maxilla. æ.
 לבת Flāma לדה Partus. לחם Panis, cibus, esca.
 לה Ei, ipsi, illi, fecmi. לחנה Concubina. syru est.
 לה Illi, sibi, mas. syæ est. לחץ Afflictio.
 להבה להבה. Flāma, fulgor. f. לחש Murmur, eloquium.

R 4

Gen9

Gen⁹. ornāmētī. f. in⁹ לְחַיִּים Illuſor. f. deriſor.
 Clā. f. abſcōditę. (aures. לְחַיִּים Deriſores.
 Gen⁹. ſerpētis. f. repti לְחַיִּים Contra. ſirum eſt.
 liſ. f. ſtellio. f. btm Hierony. לְחַיִּים Doctrina, aſſumptio
 לְחַיִּים Nox. לְחַיִּים Collectio.
 לְחַיִּים Noctes. לְחַיִּים Pluuia, iber, ſerotin⁹
 לְחַיִּים Nomē aialis. f. lamia. לְחַיִּים Humiditas.
 לְחַיִּים Leo. לְחַיִּים Camera, tricl
 לְחַיִּים Nō, ne. ſirum eſt. לְחַיִּים Gazophilactia. (nū
 לְחַיִּים Vobis, maſcul. לְחַיִּים Lapis p̄cioſus. f. ligu
 לְחַיִּים Vobis. ſœmi. לְחַיִּים Lingua, loq̄lla. (nū
 לְחַיִּים Vobis. m. ſig. ē. לְחַיִּים Liguę. & ide p̄bū
 לְחַיִּים Propterea. לְחַיִּים Accuſauit. f. mur
 לְחַיִּים Sufficiētia, ſufficiēter לְחַיִּים Liguę. ſig. ē. (muraui
 לְחַיִּים Doctus, aſſuetus. לְחַיִּים Linguae. ſirum eſt.
 לְחַיִּים Quare. לְחַיִּים Dimidtum cori.
 לְחַיִּים Iſtis, illis. לְחַיִּים De incipientibus a
 לְחַיִּים Supra, ſurſum. לְחַיִּים littera. מ. Mem.
 לְחַיִּים Propter, propterea, לְחַיִּים Valde, nimis.
 לְחַיִּים Subſanatio. (ideo. לְחַיִּים Ruſſus, rubricatus.
 לְחַיִּים Barbarus. לְחַיִּים Centum.
 לְחַיִּים Abſinthium, amari לְחַיִּים Idem plurale.
 לְחַיִּים Idem eſt. (tudo. לְחַיִּים Ducenta.
 לְחַיִּים Lampas. fax. לְחַיִּים Deſideria.
 לְחַיִּים ſecundum. לְחַיִּים Aliquid.
 לְחַיִּים Coram, ante. לְחַיִּים Macula, aliquid.
 לְחַיִּים Coram, ante hoc. לְחַיִּים Luminare.
 לְחַיִּים Interius. לְחַיִּים Idem eſt.

Deſpō

Deſpōſata. f. mulier מְבֻלָּעִי Nifi, præter.
 Foramen, cauerna. מְבֻלָּעִי Munitio, munita.
 Vnde. מְבֻלָּעִי Profugus.
 Mactat. מְבֻלָּעִי Gibus. מְבֻלָּעִי Deteriate. f. catenę.
 Verbum, præceptū. מְבֻלָּעִי Tara, pileus.
 Nolle. מְבֻלָּעִי Poma, fructus.
 Quis. ſirum eſt. מְבֻלָּעִי Turris. f. fortitudo.
 Vas, vaſa. ſirū ē. מְבֻלָּעִי Turris. Donū
 Vaſa. ſirum eſt. מְבֻלָּעִי Dona, munera.
 Coctura, coctum. מְבֻלָּעִי Nomē p. viri. f. pp̄l.
 Caligo, tenebrę. מְבֻלָּעִי Timor, pauor
 Serotina, tenebroſa מְבֻלָּעִי Idem eſt.
 Inſidie, fraus. מְבֻלָּעִי Horreū. rea.
 Maledictio, egeſtas. מְבֻלָּעִי Falx.
 Introitus, occaſus. מְבֻלָּעִי Volumen, libellus.
 Fletus. מְבֻלָּעִi Facies, aſpectus, con
 Diluuium. (ta. tra aduerſum. (pe. f. pelta.
 Diffipata. f. dilacera מְבֻלָּעִi Protector, ſcutū, cli
 Cōculcatto, cōculcata מְבֻלָּעִi Clipet, peltę.
 Fons, emanatio. מְבֻלָּעִi Protector, clipeus.
 Diffipata. מְבֻלָּעִi Increpatio. (ſtis.
 Verenda. מְבֻלָּעִi Percuſſio, plaga, pe
 Electio. מְבֻלָּעִi Serra, trabes.
 Aſpectus, itnūt, ſpes. מְבֻלָּעִi Glebę, ſtercus.
 Prolatio, pnūciatio. מְבֻלָּעִi Suburbana.
 Non, ſine, abſque, eo מְבֻלָּעִi Tunica, veſtis.
 quod, non. (geriū meū. מְבֻלָּעִi Altare. ſirū ē. (quiū.
 Dolor me. f. refri מְבֻלָּעִi Deſertū, ſolitudo, elo
 Meſu

מדה Mensura. **מְהִימָן** Fidelis. syrum est.
 מדה Aurū, tributū. (tū **מְהִימָן** Fouex, miseria.
 מדי Tunica, vestis. **מְהִימָן** Nernus, carceris.
 מדי Infirmitas. **מְהִימָן** Festinus, velox.
 מדי Eiectio. ones. **מְהִימָן** Donum, dotatio.
 מדי Ruina. **מְהִימָן** Velociter.
 מדי Mortarium. **מְהִימָן** Mendacium, error.
 מדי Contentio, rixa. **מְהִימָן** Mendaces, errores.
 מדי Quare, cur. **מְהִימָן** Cōculcatio, putridū.
 מדי Habitatio. **מְהִימָן** Medula.
 מדי Pira, foc⁹. **מְהִימָן** Baculus, vīrga.
 מדי Sufficiēter, ex quo **מְהִימָן** Iugum, catena.
 מדי Prouincia, regio. **מְהִימָן** Deprimētes, vestes.
 מדי Rixe, discordiē. **מְהִימָן** Aqua, syrum est.
 מדי Macu (plaustrū, siletū. **מְהִימָן** Cōtra, fus. **מְהִימָן** Macu
 מדי Sterqliniū, **מְהִימָן** Natiuitas. (la.
 מדי Rixe, discordiē. **מְהִימָן** Fundamentum.
 מדי Maceria, sepes, grad⁹ **מְהִימָן** Tentorium.
 מדי Vestigium. (nica. **מְהִימָן** Festum, solemnitas.
 מדי Liber histo. **מְהִימָן** Aurum.
 מדי Quid, qđ, interro **מְהִימָן** Miraculum.
 מדי Iter. (gatio **מְהִימָן** Palea, stipula, puluis.
 מדי Itinera, vel ambu **מְהִימָן** Exit⁹, egressus. **מְהִימָן** ori
 lantes, vel deambulatoria. **מְהִימָן** Incendium. (ens.
 מדי Mallet. **מְהִימָן** Scādālū, offēdiculū.
 מדי Exeis, vel ex sonitu **מְהִימָן** Muscus. **מְהִימָן** myrrha.
 eorū. **מְהִימָן** Hie, Ezechi. 7. **מְהִימָן** Myrrha, mūda.
 מדי Perturbatio, pauor. **מְהִימָן** Timor, terror.

מדי Plaustrū. **מְהִימָן** Arcturus.
 מדי Decēsus. **מְהִימָן** Noua Semē **מְהִימָן** Phiala.
 מדי Illustris, ostēdes. (cula **מְהִימָן** Latibulū, abscōsio.
 מדי Possessio. **מְהִימָן** Latibula.
 מדי Amaritudo. (hēreditas **מְהִימָן** Craticula, sartago.
 מדי Hitatio, solitū (rebellās **מְהִימָן** Ora. **מְהִימָן** cortinā.
 מדי Dñator. (cathedra **מְהִימָן** Circuitus.
 מדי Mors. **מְהִימָן** Port⁹, regio, puicia.
 מדי Mortes. **מְהִימָן** Chor⁹. **מְהִימָן** psalētū.
 מדי Reliquiū **מְהִימָן** Cātātes. **מְהִימָן** chori.
 מדי Pocu. **מְהִימָן** Pilo cōtussū, decor
 מדי Cōsuptio, adustio. **מְהִימָן** Choris. (ticatū.
 מדי Postis, līmen. (mis. **מְהִימָן** Sculptum, regula.
 מדי Idem plurale. **מְהִימָן** Iudiciū. **מְהִימָן** qđ decernit
 מדי Nutritio, cibus. **מְהִימָן** Doctor, legislator.
 מדי Anguli, prōptuaria. **מְהִימָן** Visio.
 מדי Cōculcatio, cōfractio **מְהִימָן** Aries ferre⁹. qđ murt p
 מדי Cingulū, zona. (sanitas **מְהִימָן** Viuificatio. (cutiū
 מדי Sidus, signū celeste **מְהִימָן** Infirmitas.
 מדי Fuscīnula, tridens. **מְהִימָן** Cōcauitates. voragi
 מדי Fuscīnula. **מְהִימָן** Cultri, crines. (nes
 מדי Cogitatio, cōsiliū. ne **מְהִימָן** Mutatoria.
 מדי Psalm⁹, cātīcū. (phas **מְהִימָן** Diuīso, pars.
 מדי Cantica, psalteria. **מְהִימָן** Desiderabilis.
 מדי De scorto nat⁹. **מְהִימָן** Misericordia.
 מדי Modicū, paucū. (r⁹. **מְהִימָן** Fermentatum.
 מדי Ventilabrum. **מְהִימָן** Castrametatio, tur
 מדי Hortus, oriens. **מְהִימָן** Suspendium. (ma.
מְהִימָן Spes

מַחֲסָה Spes, fiducia. מַטֵּעַ Plantatio, germen.
 מַחֲסוֹם Coopertoriū oris מַטְעָמִים Pulmētū, esec, cibi
 animalis bruti. מַטְפָּחָה Palliū. מַטֵּר Pluuia
 מַחֲסוֹר Defectus, indigētia. מַטְרָא Signum sagittæ.
 מַחֲוֶן Percussura. l. percussio מַטְרָה Custodia.
 מַחֲצֵב Lapidicina. מִי Quis, qui, quæ.
 מַחֲצָה Dimidium, dimidia מִיִּם. l. מִי Aquæ.
 מַחֲצִית Idē est. מַחֵר Gras. מִיטֵב Optimum.
 מַחֲרָאוֹת Latrinæ. מִיכָל Riuus, vadū, gustatū
 מַחֲרָמֹת Subuerſæ, desertæ. מִיִּן Genus. מִיִּן Puluis, fſſio
 מַחֲרִיר Preciū, cōmutatio. מִישׁוֹר Rectitudo, æquitas.
 מַחֲרֹשֶׁת Vomer, aratrum. מִישׁוֹר Opequadro, extēſū
 מַחֲרֹת Altera die. מִישְׁרִים Recti, æqtates, recta.
 מַחֲרַת De altera die. מִן Paup. מַכָּאב Dolor.
 מַחֲשָׁבָה. l. מַחֲשָׁבָה Cogitatio מַכָּבֵר Stragulū. l. vestis diē
 מַחֲשֶׁה Tenebræ. מַכָּבֵר Craticula. (ſa.
 מַחֲשָׁבִים Obscuritates. מַכָּבִיר Multitudo, multi.
 מַחֲשׁוֹף Nudatio. l. discoop מַכָּה Percussio, plaga, vul
 מַחֲתָה Pauor, cōtritio. (tio מַכָּה Combustio. (tio
 מַחֲתָה Thuribulum. מַכּוֹלֹת Gibus. (ſedes.
 מַחֲתָת Foffio, foſſa. מַכּוֹנָה. l. מַכּוֹנָה Firmitas, baſis
 מַכָּבֵה Occiſio, victima. מַכּוֹרָה Radix, habitatio.
 מַפָּה Lectus, lectulus. מַכָּרָא Oule, caula.
 מַפָּה Virga, baculus. מַכָּלֹל Vestis varia.
 מַמּוֹה Filum, glomeratū. מַכָּלֵל Species.
 מַמְחִיר Iactus, ictus. מַכָּלֹת Vafa, vel omnia.
 מַמֵּל Virga, baculus. מַכְמֵן Theſaurus abſcōditus
 מַמְמוֹן Abſconſio. מַכְמֵר Rete, retiaculum.

Idē

מַמְמֹת Idem est. (lia. מַלְבוּשׁ Indumentū, vestis.
 מַמְנָסִים Fœmoralia, fœmia מַלְוָא Nomē propriū loci
 מַמֵּס Pars, numeratio. מַלְהָ Sermo, dictio. (lū
 מַמֶּס Opimētū, velamen מַלְוִנָה Tuguriū, tabernacu
 מַמֶּס Pars, numeratio. מַלְוֹן Mansio, diuerſoriū
 מַמְכָּה Duplicatio. מַלְחָ Sal. (navis, nauta.
 מַמְרִי Cognitus. (lia. מַלְחָם. l. מַלְחָם Gubernator
 מַמְרִי Veditio, vena. מַלְחָמָה Bellū מַלְחָה Salſugo
 מַמְרָה Habitatio, vel arma מַלְחָם Cripta. מַלְוִלָה Spica.
 bellantia, vel gladius. מַלְוִיִּן Interpres.
 מַמְרָה Foffio, exciſio. מַלְוִצָה Interpretatio.
 מַמְשִׁלָּה Offendiculū, ruina. מַלְךְ Rex. מַלְכִּים Reges
 מַמְשׁוֹל Offendiculū, ruina. מַלְךְ Idolum moloch.
 מַמְשֶׁף Maleficus. מַלְךְ Conſilium. ſirū est.
 מַמְתֵּב Scriptura. מַלְכָּה Regina.
 מַמְתֵּם Scriptio. מַלְכוּד Laquens, decipula.
 מַמְתֵּשׁ Pila. l. dēs molaris, מַלְכוּתָא. l. מַלְכוּתָא Regnū. ſi. ē
 vel nomen pprīū loci. מַלְכוּכָה. l. מַלְכוּכָה Idem est.
 מַמְכּוֹת Cibaria, vel tritica, מַלְכוּת Idem est.
 contuſſa. 2. Paralippon. 2. מַמְלָכוֹת. l. מַמְלָכוֹת Regna.
 מַמְכָּת Cōtritio, fragmētū מַלְכוּתָא Regna. ſirum est.
 מַמְלָאִים Impletiones. מַלְמֵד Vomer.
 מַלְאָךְ Nuncius, angelus. מַלְפָּנִים A facie, econſpectu
 מַלְאָכָה Opus, res, ſubſtātia. מַלְפָּנִי Idem est.
 מַלְאָכוֹת Nunciatio. מַלְפָּנִים Interiūs. l. ab intus.
 מַלְאָכוֹת Nunciationes. מַלְפָּצֵר Diſpēſator. l. nomē
 מַלְבָּד Abſq̄, excepto, p̄ter מַלְקוֹחַ Præda. (ppriū.
 מַלְבָּן Typus laterum. מַלְחָמִים Forcipes.

Plu,

מלקוש Pluvia, iher ferotin. מנעול Vestis ostii.
 מלשני Accusator. מנעל Calciamentum.
 מלתא Sermo, dictio. syr. e מנעם Deliciae.
 מלתחה Vestis, vel locus in מנענעים Instrumēta muni
 quo vestes reponuntur. מנקיות Cyathi. (ca. f. sinistra.
 מלתעות Mole dētium. מלקת Nutrix. מס Tributū
 מן De, ex. e. a. ab. magis, plu. מסבה. f. מסב. f. Per circuitum.
 מן Mana cib. מנאות Partes מסב Accubitus.
 מנה Tributum. syrū est. מסגר Clausura. f. carcer.
 מנדעא Scientia. syrum est. מסגרת Clausura, corona.
 מנה Pars, munus. מסגרות Clausuræ. f. anguli.
 מנהג Cōsuetudo, iceffus מסדרונה Posticus.
 מנהרות Antra. f. sub terra. מסה Oblatio. f. missa.
 neæ speluncæ. מסה Tētatio. מסורה Velamē
 מנד Motus, cōmotio. מסח Deuastatio. f. nomē
 מנוחה Requies. מסחר Negociatio. (ppriū.
 מנו Contumax. מסך Tentoriū, velum.
 מנוכה Fuga, effugiū מסך. f. מסך Mixtū, libamē.
 מנור Liciatorīū. (refugiū. מסכה Cōstatile, fusile.
 מנורה Candelabrum. מסכת. f. מסכה Tela, licium,
 מנזיר Coronatus, prin. pallium.
 ceps, custodes. se. btm Hie. מסובן Fortis. se. btm Hie.
 מנחה Munus, oblatio. מסכן Pauper, egenus.
 מנכני Ablatiuo מסכנות Paupertas, penuria.
 ame. mascul. vel foemini. מסכנות Tabernacula, muni
 מניות Partes. tiones, cellaria. f. apothecæ.
 מנכא Torques. syrū est. מסלול. f. מסלה Semita, via,
 מנלה Radix, cōsumatio. מסמרים Clauī. (trita.
 Pro

מסע Profectio. f. arma. מעינות. מעינות Fons
 מסעי Mansiones. מעל Preuaricatio. (fōtes
 מסעד Fulcimētū, fulcrū. מעל Eleuatio.
 מספוא Fœnum, pabulū. למעלה. f. מעלה Supra. (d.
 מספד Plāsus, lamētatio. מעלה. f. מעלה Ascēsus. f. gra
 מספחת Pustula, plaga. מעלות Ascēsus. grad. plu.
 מספר Narratio, numer. למעלה. f. מעלה. f. De
 מסתור. f. מסתר. f. Abscōssio. מעיל Tunica, palliū. (sup
 מסתורא Abscōdita. syr. e. מעילה. f. Preuaricatio.
 מעבה Crassitudo, pīguis, argi מעלי Occasus solis. syr. e
 מעברה. f. מעבר. f. Vadū. (lofa מעללים Opa, cogitatiōes.
 מעבלה. f. מעבל. f. Tentorium מעמד Stat, substātia, subst
 rotundum, vel locus circū מעמסה On. onerosa. (stētia
 datus, vel iter, vel semita. מעמקים Profunda.
 מעדנות. f. מעדנים. f. Deliciae. מענה Iugerum agrī, ful
 מעדר Sarculus, fossoriū. c. f. respōsio. (dolor, labor.
 מעים Viscera, vēter, vter. מעצבה Afflictiō, tristitia,
 מעוג Torta, panis. subsanatio מעצד Ascia. lima. (difficile
 מעוז Fortitudo, petra. מעצור Detētio, phibitio,
 מעור Cōtrit. f. testiculis. מועקה Angustia, tribula
 מעון Habitaculū, tēplū. tio, stridor.
 מעונן Ariolus. (bræ. מעקה Mur, testi. f. scalæ.
 מעוף. f. מעוף. f. Nebula, tene. מעכשים Prana. (stratura.
 מעור Nuditas מעות puerfus מער Sculptura, similitudo, ica
 מעט Parū, paucillū, modicū מערב. f. מערב Occidens,
 מעמים Pauci. (ola. occasus, vel negociatio.
 מעמה Palliū מעיפות Palli מערה Spelūca. (collis.
 מעי Aceru. f. lapidū. f. deu מערה Declinū mōtis, seu
 (statio.

מַעֲרֶכֶת **מַעֲרֶכֶה** **Ordina-** **מַפְשְׁעָה** **Membrum genita-**
 tio, dispositio, vel prelium, le, vel turpitudine.
 vel acies, vel agmen. **מִפְתָּח** **Apertio**, apertura.
מַעֲרֻכּוֹת **Idē plu.** **אֶגְמִינָא** **מִפְתָּח** **Claus**, q̄ ostia ape-
מַעֲרִים **Nuditas.** **מִפְתָּן** **Limen.** (ritur.
מַעֲרָה **Terror**, fortitudo. **מַצֵּב** **מַצֵּבָה** **Statio**, titulus, sta-
מַעֲשִׂים **Opus**, opa. **מַצְבָּה** **Idē est.** (tua.
מַעֲשָׂקוֹת **Calumniæ.** **מַצֵּד** **Arx.**
מַעֲשֵׁר **Decima**, decimatio. **מַצִּית** **מַצָּה** **Azimū**, azima
מַעֲשֵׁר **Idem est.** **מַצֵּהב** **Fulgens**, vel flauus
מַעֲשָׂרוֹת **Decime.** vel color auri.
מַפָּח **Dolor**, aboiatio, af **מַצְהָלוֹת** **Hinnit** pluraliter.
מַפּוּח **Sufflatoriū.** (Aistio **מַצִּידָה** **Arx.** l. munitio.
מַפֵּל **Quisq̄** q̄ cadūt, **מַצִּוָּה** **Præceptū**, mādātū.
מַפְלָה **Ruina.** (de frumēto. **מַצִּוְלָה** **Profundum.**
מַפְלֵת **Cadaver.** **מַצּוֹק** **Tribulatio**, agustia.
מַפְלָאוֹת **Mirabilia.** **מַצּוֹר** **Obsidio.**
מַפְלָגוֹת **Diuisiones.** **מַצּוֹרֵעַ** **Leprosus.**
מַפְלָצֵת **Idolum priapi.** **מַצָּח** **Frons.**
מַפְלִישִׁי **Extēsiōes.** l. semitē. **מַצֵּל** **Obumbrans.**
מַפְנִי **A facie**, a cōspectu. **מַצְלוֹת** **Tintinabula**, sin-
מַפְעָלוֹת **Opus**, opa. per frenum, vel cimbala.
מַפֵּץ **Interit.** l. cōfractio. **מַצְלוֹתִים** **Cimbala.**
מַפִּץ **Iaculum.** (sepat **מַצְנָנֶת** **Cidaris.**
מַפְקֵד **Præceptū**, iperitū. lo **מַצֵּעַ** **Stratum.**
מַפְרָצִים **Diuisiones**, portus. **מַצֵּעַר** **Modicū**. l. parū.
מַפְרָקֵת **Ossa**, ceruices. **מַצֵּפָה** **Specula.** l. speculatio
מַפְרָשׁ **Expositū**, declaratū **מַצֵּפָה** **Idem est.**

מַצָּר **Tribulatio.** l. agustia ductile, scilicet metallum.
מַכּ **Fector.** l. fauilla. **מַכְשָׁרוֹת** **Oues primi t̄pis.**
מַכְנֵת **Malleus.** **מַר** **Amaritudo**, vel stil-
מַכְדֵּשׁ **Sāctuariū**, vel sancti la, vel gutta. Esaiæ. 40.
מַכְהִים **Ecclesiæ.** l. cōgrega Et inde verbū, **מַמְרִיא** **exal-**
מַכְהִים **Congregatio**, scili- taberis. Iob. 39.
מַכְהִים **congregatio**, scili- **מַר** **מַר** **Domīn.** syrū est
מַכְהִים **Locus.** **מַרְאֵה** **Vīsus**, visio.
מַכְהִים **Eōs.** l. vena. l. origo. **מַרְאֵה** **Speculū.** l. visio. (tis.
מַכְהִים **Acceptio.** **מַרְאֵה** **Fœda**, turpis puoca
מַכְהִים **Venalia.** **מַרְבֵּהִים** **Ornamēta**, fūnes. l.
מַכְהִים **Thuribulum.** **מַרְיָה** **Iurgium.** (tapetes.
מַכְהִים **Idem est.** **מַרְבָּה** **Multiplicatio.**
מַכְהִים **Virga**, baculus. **מַרְבִּית** **Incrementum**, mul-
מַכְהִים **Refugium.** **מַרְבָּעָה** **Quadratū**, q̄drata.
מַכְהִים **Sculptura.** **מַרְבָּעָה** **Idem est.**
מַכְהִים **Emptio.** l. possessio. **מַרְבָּעָה** **Cubile**, accubatio.
מַכְהִים **Diuinatio.** l. **מַרְבָּק** **Locus ad faginam**
מַכְהִים **Claud.** l. truncatus. **מַרְבָּקָה** **dum animalia.**
מַכְהִים **Angulus.** (catio. **מַרְבָּלוֹת** **Pedes.** l. loc⁹ pedū.
מַכְהִים **Vocatio**, lectio, p̄di **מַרְבָּמָה** **Aceruus lapidum**,
מַכְהִים **Locus refrigerii.** vel aceru⁹ mercurii. (geriū
מַכְהִים **Cōtignatio dom.** **מַרְבָּעָה** **Reques**, refri
מַכְהִים **Accidens.** **מַרְבָּעָה** **Recessio**, p̄uaricatio.
מַכְהִים **Cornua producēs.** **מַרְבָּדִים** **Præuaricationes.**
מַכְהִים **Cucumerarium**, vel **מַרְבָּדָה** **Persecutio.** l. p̄secutiō.

מרא Amara, amaritudo. מרצע Subula.
 מרוח Herniosus, vel com. מרצפת Pavimentum.
 pressus in testiculis. מרוק Terfū, mūdū.
 מרום Altum, excelsum. מרק Ius carniū. (mū.
 מרוצה Cursus. מרקחת Confectū, conditū.
 מרוצה Fel, amaritudo. מרתים Dominātes, rebellā.
 מרורים Amaritudines. מרשעת Impiissima. (tes
 מרורים Idē ē. משא Eleuatio. on. l. ppō.
 מרוח Couitū מרצה Factio משאון Fraus, deceptio.
 מרחב Latitudo, dilatatio. משא Debītum.
 מרחץ Lauacrum. משאבים Hauritiones, idē.
 מרחק Procul, lōge, lōgiqu? loca vbi aquae hauriunt.
 מרחשת Graticula, sartago. משאלה Petitio.
 מרומט Limat, polit? משאלות Petiones. (cint.
 מרי Rebellio, contentio, משבצות Capsellē auree. l. vn
 prouocatio. משבר Part, cōtritio, vultu
 מרירי Amar, ama משברים Contritiones.
 מרירות Amaritudo. (rissim? משגב Eleuatio, protectio,
 מרר Pauor. Leuiti. 26. exaltatio.
 מרב Equitatus, currus, משנה Error. l. Ignorātia.
 ascensus. (ga משואה Defolatio, deuastat
 מרבה Idē ē. l. qdri tio, calamitas, miseria.
 מרמה Deceptio, fraus, dol. משובה Conuersio, auersio.
 מרמס Conculcatio. משונה Error. l. Ignorantia.
 מרע Malus, malefacies. משומ Remus. (m.
 מרעים Pessimi, malignātes. משוכה Sepes. cooptoriū, m.
 מרעה Pastus. משולם Consumatus, perfe
 מרפא Sanitas, medicina. ctus, pacificus.

משולש Trimus, trisenis. tull, vel cogitationes.
 משומם Defolatio, stupefa- Prouerbum, para
 ctus, tristis, merens. bola, comparatio.
 משור Serra. משול Potestas. dñatio, dñū
 משורה Mensura. משולה Idem est.
 משורר Cantor. משלוח Missio, immissio.
 משוש Gaudium, lætitia. משלח Idem est.
 משור Retortum. l. filum. משלש Tres, vel trimestre.
 משח Oleum, syrum est. משמה Defolatio, stupor.
 משחא Mensura, syrū est. משמן Pinguedo, crassitudo
 משחה Extentus, vinctus. משמע Auditio, audit, fama
 משחה Vinctio. משמרה Custodia.
 משחק Ridiculum. משמרת Custodie.
 משחר Mane, diluculum. משנה Secūda. l. Deutero.
 משחת Corruptū, debile. משנים Vestes. l. arietes duo
 משחח Extensio, siccatio. rum annorum.
 משממה Cōminatio, odiū. משסה Direptio, deuastatio.
 משמר Ratio, descriptio. משער Limitio, salus, lenitas
 משר Subtile. l. sericum. משעל Semita angusta.
 משוח Vnct, vel christus. משען Sustentatio, ro
 משור Nomē viri. l. puicic. משענה Idem est. (bur.
 משוכ Cubile. cubatio. l. lectu משפח Pusula, iniquitas.
 משכן Tabernaculum. (l. משפחה Cognatio, familia.
 משכנות Tabernacula. משפט Iudicium.
 משכורה Precum, vel mer משפתי Termini. l. agnōna
 ces, pictus, vel cogitatio. משק Procuratio, guberna
 משכית Insignis. l. pictura. natio pcurator. l. siccitas.
 משכיות Picturę picti, vel ti משק Idem est. Siccitas.

מִתֵּן. *Potū dās, pincerna.* מִתַּת. *Donū,*
 מִשְׁקָל. *Statera, li.* מִתְּנוֹת. *Dona.* (mun.
 bra, pondus. (statere. מִתָּנָן. *Dona. syrum est.*
 מִשְׁקָלוֹת. *Pōdera* מִתְעַרָּה. *Virefcens.*
 מִשְׁקוֹף. *Superliminare.* מִתֵּק. *Dulcis, dulcedo*
 מִשְׁקָע. *Limpidissimū, vel* מִתְקִים. *Dulcedines.*
 purissimū, vel profunditas. ¶ De icipiētib⁹ a līa נ mun.
 מִשְׁרָה. *Qd ab alio expmīt* נא. *Obsecro, nunc.*
 מִשְׁרָה. *Imperiū, dominiū.* נאד. *Vter, lagena. (magn⁹*
 מִשְׁרָת. *Explicās. l. circufēs.* נאדר. *Admirabilis, fortis,*
 מִשְׁרָפוֹת. *Incendia.* נאדרי. *Magna, magnificata*
 מִשְׁרוֹקִיתָא. *Fistula. syrū ē.* נארה. *Pulchra, vī formosa*
 מִשְׁרָת. *Vas, vel scutella, vel* נאלח. *Inutilis, aboiabilis.*
 craticula, vel fartago. נאום. *Eloquiū, abū, fino.*
 מֵת. *Mortuus.* נאמן. *Fidelis.*
 מֵתִים. *Mortui. Littera mē* נאופים. *Adulteria.*
 cum cere, & quando venit נאצה. *Opprobriū, blasphemē*
 cum seua significat viros. l. נאקה. *Gemītus.* (mīa.
 homines, vt Psalmus. 16. נאור. *Illuminās, illuminat⁹.*
 מִתָּבֵן. *Palea, vel palea.* נאות. *Speciosa, pasqua, arua*
 מִתָּנָן. *Frenum.* נבוב. *Vanū. l. cōcauū ina*
 מִתָּי. *Quando. (deor⁹* נביא. *Propheta.* (ne
 מִתִּיהָד. *Qui imitat ritū iū* נבוך. *Confusus.*
 מִתְּלִנָּת. *Numerus. l. mēfura.* נבזבה. *Donum. syrum est.*
 מֵתִם. *Sanitas.* נבכי. *Profunda.*
 מִתְּלֵאָה. *Labor, fatigatio.* נבל. *Lagena, vter. l. psalteriū*
 מִתְּלֵרָה. *Noxi⁹. l. infānēs.* נבל. *Vilis, stultus, auarus.*
 מִתְּנִים. *Lūbus, lūbi.* נבלה. *Cadaver.*

נבלה. *Fatuītas, nefas, stultitia* נדן. *Vagina, merces.*
 נבלי. *Cōcent⁹. l. imbres.* נדר. *Votum.* (tatio.
 נברשטא. *Cādelabrū. syrū ē.* נהי. *Reges. l. lamē*
 נבב. *Meridies, auster.* נהללים. *Foramina, vel ge*
 ננד. *E regione, corā, āte i* nus arboris humilis.
 ננה. *Idē est. (cōspectu* נהמה. *Gemītus, fremītus.*
 נניד. *Dux, principes.* נהי. *Flutū, flumen.*
 ננה. *Splendor.* נהרה. *Lumen.*
 ננרא. *Idē. l. aurora. syrū ē.* נהרו. *Lumē itellect⁹. syx⁹ ē*
 ננהות. *Splendores. (stes.* נואש. *Desperans, disfidens.*
 נוגות. *Dolētes, squalide, tri* נוד. *Motus, secretio*
 נוני. *Idē. l. nugæ. se. b. hie.* ra. secundum beatū Hiero.
 ננח. *Cornupeta.* נוח. *Decora, speciosa.*
 ננינה. *Psalterium, organū.* נוח. *Habiculum.*
 ננע. *Plaga, percussio.* נולי. *Sterquiliniū. syrū est*
 ננף. *Idē. l. pestis.* נומה. *Dormitatio.*
 נד. *Accernus, moles.* נועז. *Impudens.*
 נד. *Profug⁹, trāsmigrās.* נוצה. *Pluma.*
 נדנה. *Volūtariū, spōtaneū.* נור. *Ignis. syrum est*
 נדינ. *Volūtari⁹, princeps.* נותר. *Reliquum.*
 נדינה. *Principalis.* נוד. *Pulmentum, coctio.*
 נדפך. *Ordo. syrum est.* נזם. *Ornamentū auris. l.*
 נדקלות. *Acies ordinatæ. scilī* naris. l. circuli. fm btm hie.
 cet signa atque vexilla. נזק. *Damnū, nocumētū.*
 נדה. *Mercēs.* נזר. *Separatio, scificatio*
 נדה. *Menstruata.* corona, diadema, cōsecratio
 נדרם. *Conturbatus.* נזר. *Nazare⁹. l. separat⁹. f.*
 נדון. *Certans.* a vino. cōsecrat⁹, scificatus.

Torrēs, riu. Au. Incensum, vel suauis
Infirmitas. (vallis. tates, incensa. syrum est.
Hæreditas. Filius, progenies, po-
Hæreditates. ster. Et inde verbum ירונ
Hæreditates, vel no idest filiiabitur. פ. pmanebit.
men instrumenti musici. ניר Lucerna, nouale. ק. וואכטן
Desiderabile. נירא Iugum. syrū est.
Consolatio. נכבד Honorabilis, inclv-
Nos. נר Naris. tus, nobilis, gloriosus.
Hinnitus. פ. fremitus. נכד Nepos, idest filius fr-
Cocisa, decisa, cōsu lii. פ. stirps. fm btīm Hiero.
mario. פ. abreuiatio. se. b. hie. נכה Claud?, debilis pedib?
Auguriū, serpēs, colu נכה Idē est. פ. nomē ppriū,
Aes, creūt, æneū. (ber. fm beatū Hiero. (paratū
Cōpes. des. נכח Rectū, certū, firmū,
Auricalcū. פ. æneū. נכח Goram, in cōspectu,
Descēso. פ. requies. contra, e regione.
Onus, onerosum. נכחה Directio eqtas. פ. rectū
Onerati. נכחים Recti, recta.
Plantatio, germen. נכסים Diuitiæ, substantia.
Plantationes. נכר Alienatio, gena.
Gutta, vel stilla. נכרי Alienus, extraneus.
Species aromatica. f. נכאת Aromata.
Monilia. (stacte. נוז Illusor, tumultus,
Propagines, ramī infamis, fm btīm Hiero.
Fructus. (arboris. נמזה Vile. פ. contemptū.
Mor. ta. instabilis נמלה Formica. ca.
Suaue, placēs. פ. suauitas נמר Pardus, pardī.

נֶסֶם Signum, signa, vel
 exaltatio, vel eleuatio. אֲבֹרְטִינִי Abortiuus.
 נֶס Furor, tristitia, dolor. שִׁי. אֲמִירָבִילִס Admirabilis.
 נֶסֶף Circuitio, vel causa, אֲמִירָבִילִס Idem. אֲמִירָבִילִס.
 vel volūtas. שִׁמ. בְּרִי. הִי. אֲמִירָבִילִס Gigātes אֲלִיסִי.
 נֶסֶף Libatio, libamen. אֲמִירָבִילִס Sumptus. שִׁי. אֲמִירָבִילִס.
 נְסִיכִים Prīncipes. אֲמִירָבִילִס Aia. אֲמִירָבִילִס.
 נֶסֶם Miliū. אֲמִירָבִילִס Fauus.
 נֶסֶם Primus mensis. אֲמִירָבִילִס Prouincia, regio, vel
 אֲמִירָבִילִס Iniqua, peruersa. אֲמִירָבִילִס nomen propriū loci.
 אֲמִירָבִילִס Calciāmētū. אֲמִירָבִילִס Accipiter.
 אֲמִירָבִילִס Idem est. אֲמִירָבִילִס Statua, statio.
 אֲמִירָבִילִס Calciamenta. אֲמִירָבִילִס Flos, flores.
 אֲמִירָבִילִס Iocundus, egregius, אֲמִירָבִילִס Virtus, sanguis, for-
 decorus, suauis. אֲמִירָבִילִס titudo, sempiternū. (tiofa
 אֲמִירָבִילִס Decor, iocunditas. אֲמִירָבִילִס Fortis, ppetua, cōtē/
 אֲמִירָבִילִס Decores. אֲמִירָבִילִס Scintilla.
 אֲמִירָבִילִס Decorus, fidelis, שִׁמ. אֲמִירָבִילִס Custos.
 beatum Hiero. Esaiā. 17. אֲמִירָבִילִס Custodes. (cultē.
 אֲמִירָבִילִס Saliuncula. אֲמִירָבִילִס Res obseruatē & oc
 אֲמִירָבִילִס Fruteta. (scēs. אֲמִירָבִילִס Obseruata, occulta.
 אֲמִירָבִילִס Puer, iuuentis, adole אֲמִירָבִילִס Loca deserta, delu
 אֲמִירָבִילִס Pueritiē. אֲמִירָבִילִס Flos, virgultū. (bra
 אֲמִירָבִילִס Idem est. אֲמִירָבִילִס Cauerna, foramē. אֲמִירָבִילִס.
 אֲמִירָבִילִס Excussio, tēpestas. אֲמִירָבִילִס Fœmina. (fura.
 אֲמִירָבִילִס Stuppa. אֲמִירָבִילִס Pūctū, stigma, macu
 אֲמִירָבִילִס Fraudulēta. אֲמִירָבִילִס Pastor. (la.
 אֲמִירָבִילִס Carbūculus. (gātia, אֲמִירָבִילִס Pastorales.

נקודים Crustulæ panis comminuti.
 נקי Mūdus, inocēs. (cētia נשתון נקי)
 נקיון Mūdittia. lino נתיבה Semita, via.
 נקלה Leue, leuitas, ignominia.
 נקמה Vindicta, ultio נקם.
 נקפה Excisio, funiculus.
 נקשה Durus, vel induratus.
 נקבת Foramen, scissura.
 נר Lucerna. (tor.
 נרנן Sufurro. l. murmura
 נרד Nardus. species aroma
 נרדים Nardi. (tica.
 נשיא Princeps.
 נשיאים Principes. l. nubes.
 נשיה Oblitio.
 נשים Mulieres. l. vxores.
 נשך Usura, foenus. (ra.
 נשפה Gazophylatiū, camerę
 נשכות gazophylacia. camerę
 נשפה Desolatio, stupor.
 נשפת Spiraculum, halitus, spiritus.
 נשך Galigo, vesper, nox.
 נשפה Caliginosus, excelsus
 נשך Arma, armamentariū

נשיקה. l. נשיקות Osculū.
 נשר נשרים Aquila, aqla.
 נשתון Accusatio. syrū est.
 נתיבה Semita, via.
 נתר Membrū, frustrum.
 נתינים Nathinei, qui erant traditi in ministeriū tēpli.
 נתק Tinea, vel lepra capitis, vel macula.
 נתר Nitru, qd panī mūdāt
 De incipientibus a littera ס chamach.
 ס Tinea.
 סא Mēsurā. l. modius.
 סאים Mēsuræ. (sur.
 סאתים Sata, modii. l. duę mē
 סאסא Duplex mēsurā, vel mēsurā cōtra mēsurā fm. b.
 סאון Bellās, pugnās. (hie.
 סביב Incircuitu, in gyro.
 סבא Potator. ebrinus, co-
 messator. l. vinū. l. cōiūmū
 סבא Senex. syrum est, vel nomen propriū viri.
 סבאים Viri de faba.
 סבה Causa. l. circuitio.
 סבך Vepres, ramus, filua.
 סבך Cubile.

סבכי Condensa.
 סבל. l. סבל Onus, tributū.
 סבלות Onera.
 סבלה Thesaurus. l. peculū
 סבן Princeps, magi-
 stratus, principes.
 סבניא Principes, duces. sy. ē
 סבן Carcer, cauea. l. catena
 סבן Interius.
 סבן. l. סבן Aurū purissimū
 סביר Frigus, vel impetu-
 olus imber.
 סד Neruus, vel cīpus.
 סדן. l. סדינים Sindon, linteu,
 sindones.
 סדר. l. סדרים Ordo, ordines.
 סדר Tornatile, rotundū.
 סדר Carcer. l. lac rotundus
 סונ Recedens, declinās.
 סונה Vallata. l. circūdata.
 סוד Secretum, consilium,
 concilium.
 סוס Aequus, hirūdo.
 סוסה Aequitatus.
 סוף Finis, terminus.
 סוף Iuncus, pelagus.
 ים סוף Mare rubrum.
 סופה Turbo, tempestas.

סורה Captiua, contristata.
 סורר Peruersus, cōtumax.
 סורר Peruersi, vel recedē-
 tes. scilicet a via recta.
 סורי Prauum, palmites.
 סור Nomen est cuiusdā
 portæ in tēplo salomonis.
 סות Palliū. l. cooptoriū.
 סחבות Panni veteres.
 סחי Abrasio, erradicatio
 סחר Mercator, negociator
 סחור. l. סחר Negociatio,
 mercimonium.
 סחרה Clypeus rotundus.
 סחרת Parius lapis.
 סחיש Regeriatio. l. spōte pu-
 סין Scorfa, rubigo. (lulās
 סיר Lebes, olla, spina, tri-
 סיר Spina. (bulus
 סך. l. סוכה Vmbraculum,
 vel tabernaculū. l. tentoriū.
 סוכך Protegens, vel prote-
 ctio, vel umbraculum.
 סכל Stultus, fatuus, insipies.
 סכל Stulticia, fatuitas, vel
 intellectus.
 סכלות Stulticia, insipiētia.
 סכנה Periculum.

סֶכֶן Cellarium, apotheca סֶכֶן Penula. f. piscium.
 vel qui habitat in taberna- סֶעָה Cōmotio. f. tēpestas.
 culo, vel thesaurarius. סֶעָף Ramus, cacumem,
 סֶכְנָת Cubicularia. cauerna, cogitatio.
 סֶכֶר Lacuna, stagnum. Et inde verbū סֶעָף. f. סֶעָף.
 סֶכּוֹת Tabernaculum. idest fregit. f. scidit Esa. io.
 סֶל Canistrū cartallus, סֶעָפִים cogitationes. f. malę
 canistra. (stra, cartalli. סֶעָר. f. סֶעָר Turbo, tēpestas
 סֶלסול Idē סֶלסולות Cani- סֶף Peluis, crater. hydra. limē
 סֶלָה Sēper. סֶפֶים Hydrię, liminaria.
 סֶלֶלָה Ager, munitio. סֶפּוֹת Tapetia.
 סֶלִיחָה Propiciatio. סֶפּוֹת Pustula, plaga.
 סֶלִים Scala. (culū. סֶפֶיחָה Regerminatio.
 סֶלִין Spina, tribul⁹, offēdi סֶפֶל Phiala, concha. (t.
 סֶלִינִים Spinae, subuersores. סֶפּוֹן Laqueariū. f. abscondi
 סֶלַע Petra, rupes. סֶפִינָה Nauis.
 סֶלַעִים Gen⁹ locustę. f. attach⁹ סֶפֶק Cōcussio, oppressio.
 סֶלָף Peruersio, mutatio. סֶפֶר Narratio, nu-
 סֶלָת Simila סֶפִים Aromata. meratio. (numerans.
 סֶמֶד Vineę in flore. סֶפֶר Scriba, doctor, f. ar. f.
 סֶמִיכָה Pallium. סֶפֶר Liber, volumē. f. ep̄la.
 סֶמֶל Imago, idolum. סֶפֶרוֹת Litteraturę. (sus.
 סֶמֶן Miliū סֶנָה Rubus. סֶפִיר Saphyr⁹, lapis p̄ci⁹
 סֶמֶי Mons rubi, in quo dominus apparuit.
 סֶמֶרֶס סֶנֶר. f. Cęcitas. tes. סֶרָה Reccessio. f. p̄uaricatio
 סֶמֶפֶנִּיא Symphonia. syrū ē סֶר Tristis, idignās. (syr⁹ ē
 סֶמֶסֶן Ram⁹, fruct⁹. סֶרָל Gen⁹ vestimētū. f. brachę
 Lor

סֶרָה. f. Lorica. עֶבֶת Dēfū, frōdofū, viculū.
 סֶרָחִי Thiarę. עֶבְתִּים Cōdēfā. ensē. frōdes.
 סֶרְכִיא Principes. syrum est. עֶבְרִים Gātica lenonum.
 סֶרְנִים Principes, satrapę. עֶזְבָּב Organum.
 סֶרֶס Eunuchus, vel priua- עֶזֶל Rotundum, vitulus.
 tus testiculis. עֶזֶיל Ornamentum, rotū
 סֶרַעַף Arbustum, ramus. dum. scilicet dextralia.
 סֶרַפָּד Vrtica, spina. עֶזֶל. f. עֶזֶל. f. Vitul⁹. la.
 סֶרֶס Hyems סֶתוּם Occultū עֶזֶלָה Currus. f. plaustrum.
 סֶרֶחָה Locus abscon- עֶזֶלָה Plaustra.
 ditus. f. abscondit⁹. f. latibulū. עֶנָר Hirundo.
 Deicipiētib⁹ a lra y hain. עֶד Donec, eternū. f. eter-
 נubes, vel spissum, עֶד Testis. (nitas.
 grossitudo. עֶד Adhuc. f. vsq; adhuc.
 עֶבֶד Seru⁹, minister, fa- עֶדָה Ad huc.
 עֶבְדִּים Serui. (mulus. עֶד Præda, spoliū.
 עֶבְדוֹת Seruitus, עֶדָה Testimonium.
 opus, ministerium. עֶדוֹת Idē ē. f. testamētum.
 עֶבֶדָה Opus. syrum est. עֶדִי Ornamentū, ornat⁹.
 עֶבְדָה Familia opātū. f. op⁹ עֶדָה Voluptas.
 עֶבֶי Crassitudo, pinguis. עֶדִים Delicię.
 עֶבֶט Pignus. (argilosa. עֶדִינָה Delicata, tenera.
 עֶבֶטִים Densum lutum. עֶדִינֹ Tenerrimus.
 עֶבֶר Trās, exaduerso, āte עֶדֶן Tempus. syrum est.
 עֶבְרִים Idem plu. (pars. עֶדָה Reliquum.
 עֶבְרִי. f. עֶבְרִי. f. Hebręus. ei. עֶדֶר Grex.
 עֶבְרָה Ira, indignatio. עֶדֶשִׁים Lentesc. (plū
 עֶבֶר Fructū, frumētū. ps fru- עֶד Adhuc, ultra, rur⁹, am-
 (ges. Tor

עונה Torta, panis. dictio cōposita. l. nomē deſtī.
 עון Iniquitas, peccatū. יץ Fortis. l. impudens.
 עונות Pctā, iniquitates. עוז Fortitudo.
 עונות Vertigines, iniquitates. עוז Fortis. udo. virtus.
 עולה Iniquitas. עזניה Nomē auis. f. hallet.
 עולה Iniquus. עזבון Mercatū, nundina.
 עולה Holocaustū, hostia. עזקתא Annul. sy. ē.
 עולות Holocausta. עזרה Adiutoriū, auxiliū.
 עולות Iniquitas. tes. עזרה Atriū templi.
 עולות Racemi remanentes עט Calamus, stilus.
 post vindemiā. עטא Confiliū, lex. syrū ē.
 עולים Infās, puul. li. עטל Vespertilio.
 עולל Infans, paruulus, עטן Viscera. l. vas in quo
 vindemiator. lac mulgent.
 עוללים Paruuli, vindemiato עטרה Corona, diadema.
 עול Iugum. (res. עי עיים Aceruus. f. lapidū.
 עונה Tpus עונן Ariol. עוט Auis, volucris.
 עוף Volucris, volatile auis עים Fortitudo.
 עיפה Nebula. ofū. obscur. עין Ocul. aspect. co
 ער Excitās, mag. f. se. b. Hie. עינים Oculi. (lor, fōs.
 עיר Vigil. les. syrū ē. עינות Fontes.
 עיר Hostis, æmulus. עיר Ciuitas. l. vrbs ci
 עיר Cetus, ceti. עיר Hostes. (uitates.
 עיר Cēctas. l. cet. עיר Ciuitates.
 עיר Pellis, cutis. עיר Pull. i. f. afini.
 עיר Fauilla. syrum est. עיש Sid. cōstellatio, vesper.
 עז Capra, capræ. עכבר Mus
 עזאזל Caper emissari. & ē עכס Monile, cōpes, calcia
 mētū.

עכשוי Aspis. עולם Sæculum, vel
 עלי. l. על Sup, supra, in, ad, sempiternum. syrum est.
 apud, prope, iuxta, pro, pro עלמין Sæcula. sy. ē.
 pter, aduersus, contra. עלמות Dictio cōposita est. i.
 עילא Occasio. syrum est. super mortem. l. occulta.
 על Balbus. עולם Adolescētia, iuuetus.
 על Foliū, ramus. עולם Occultum.
 עלי. l. עלים Folia. l. frōdes. עילא Costa. l. lat. syrū est.
 עלה Iniquitas. עילעין Costæ, latera. syrū ē.
 עלון Holocausta. syrū est. עיליצות Exultatio.
 על Exultās, let. gloriosus. עלקה Sanguifuga.
 עליו Idē. fœ. עלי Pilū. עלות Fœtæ, vel lactantes.
 עלי Excelsus. l. fi. syrū ē. עם Cū, iuxta, i, cōtra, aduers.
 עלה Coenaculū. l. victima עם עמים Popul. li.
 vel holocaustū. 2. Para. 9. עם עממין Populi. sy. ē.
 עלה Armus. l. scemur. עמדי Statio עמדי Mecū.
 עליו Vas paruū fictile. l. p עמוד Columna.
 batum. fm btū Hierony. עמל Labor, fatigatio.
 עלה Confiliū, vel cogi עמל Laborans.
 tatio, vel causa, vel studiū. עמק Profūd. dū. ditas.
 עליו Excelsus, altissimus, עמק Profūditas. dū, deorsū
 superior, vel exēplū. עמקי pfūde עמיקתא pfūda. sy. ē.
 עלם Puer, iuuenis, adolescēs עמק Vallis עמקים Valles
 עלמה Virgo, abscondita, עמר עמר Manipulus. li.
 vel adolescētula. l. puella. Igen. mēsurē. f. gomor.
 עלמות Adolescētulæ. עמר Fœnum, manipul.
 עלם Mundus, sæcu עמר Lana. syrum est.
 lum æternum. l. semper. עמת Socinus, proximus.
 Cōtra

צמת Contra, è regione. labor, tristitia.
 ענן Nubes ענבן Vua עצבון Idem est.
 ענג Delicia, delectatio, עצב Vas fictile. f. substantia
 voluptas. (tas. humilitas. tia, pecunia. f. iniquitas, idoli.
 ענות Afflictio, paup, עצבים Idola, dolores, labo
 עני Paup, humilis, egen. res. f. sculptilia, simulachra.
 ענה Modestia, mäsuetudo עצה Spina dorsi.
 humilitas. (milis. עצה Cöfiliū עצל Piger
 ענו Mitis, mäsuet, hu עצלולת. f. עצלולת Pigredo. itia.
 ענוים Mites, mansueti. עצלולת Pigritie. (tiplicat
 ענון Labor, occupatio, ne עצום Fortis, robust, mul
 gociū, cura. f. afflictio. (busta עצם Fortitudo, robur.
 ענף Ram, ppago. frödes, ar עצם Os, offis. f. substantia. f.
 ענק Torqs. monile, gigas ebur. f. idē. ipse met. articulu.
 ענש Damnum, multa. עצר Retetio, clausura, ägustia
 עסי Mustū. f. succ, dulcis עצרת. f. עצרה Coet. f. colle
 עפאים Ramus, frons, tio, cöcurs, ppli i vnu locū
 ramī, nemora. עצר Dñitū, regnū, opes.
 עפל Tenebrae, tenebro, עקב עקבן. Calcanee, plāta. f.
 fū, vesp. f. nomē ppriū עקבות Vestigia. (pedis. vestigiū
 turris, vel arcis. vel templū. עקב Propter, eo qđ, retribu
 עפלים Emorroides. עקב Præus, iniquus. (tio.
 עפעפי Palpebrae. עקבה Infidie, infidiosa.
 עפר Pulvis, terra, cinis. עקד Camera. f. loc, vbi pa
 עפר Hinul עפרת Plūbū. flores solēt oues ligare vt tō
 עפרות Glebae. עקד Aial. maculosū. (deat.
 עץ Lignum, arbor. עקלתון Peruersus, tortuos.
 עצב Dolor, afflictio, עקלקלות Prauitates, puerfa
 Steril.

עקר Sterilis. m. עקרה. Idē ē. f. ערלים Incircūcisi. l. phibī
 עקר Radix, stirps, germē. ערום Callidus. (u. l. imūdī
 עקרב Scorpio. (trūc. ערמה Astutia, calliditas.
 עקש Peruersus, prauus. עירום. עירום Nudus. citas.
 עקשות Pernersitas, puitas. עירומים. עירומים Nudi
 ערירי. עריר Solus, orbat. ערמה Aceruus, cumulus.
 absque liberis. ערמות. ערמות Acerui.
 ערב Cōmixtio muscar. ערמון Platanus, nomen ar/
 ערב Salix, arabia, fideiussor boris, scilicet castaneus.
 ערב Vespa, occidēs, nox. ערם Massa, pasta, pulmētū
 ערבים Vespe ערבים Salices ערער Nomen proprium
 ערב Cornus. (pmiscuū loci. l. mirica arbor.
 ערב Subtegmen. l. vulg. ערער Hūilis, vac. l. mirica
 ערב. ערב. Deserū. solitudo עריפי Caligines, coeli.
 ערבה Fideiussio. (cāpestris. ערף Ceruix.
 ערבי Arabs. l. lingua arabica ערפל Caligo, obscuritas,
 ערבים Arabes ערבון Pign. ערץ Fractura. (tenebrę.
 ערבות Cāpestria, deserta. l. עריץ Fortis, robustus.
 ערונה Areola. (coeli. ערש. ערש. l. stratū. a.
 ער Excitās. l. magister. עש Tinea, m. l. nomē si
 ער Onager. l. asin. siluestris deris celestis. l. arctur. se. b.
 ערוה Turpitudine, ignomi עשב Herba. fœnū. (hiero.
 ערות Herbe, gramia. (nia. עשבות Herbe, fœna.
 עריה Nudatio. l. nuda. l. su עשן. עשן Fumus.
 citans. l. confusione plena. עשק Calumnia.
 ערר Ordinatio. l. stinatio עשיר Diues עשיר Gaza.
 ערל Incircūcissus, ppuat עשרון Decima pars.
 ערלות. ערלות Preputiū. a. עשرون Decimæ.

עשרה Decem, masculinū. עתרי Nomen proprium,
 עשר. Decē. fœ. vel supplices mei.
 עשרות Denæ. De incipietibus a lfa פ Pe.
 עשירי Decim⁹. a. Lat⁹, agul⁹, finis, ter
 עשור Decachordus, instru Anguli. (min⁹, coma
 mentum musicum. פאר Decor, gl'a, corona.
 עשור Decimus, decem. פארים Coronæ, vi
 עשירה Decimatio. ta, vel discriminalia.
 עשרים Viginti. f. bis decē. פארה Lagūcula, olla. f. raz
 עשרת Cādīd⁹, lucid⁹ פארור Olla. (mus.
 עשיות Cogitatio. פארר Rami, frondes.
 עשיות Cogitationes. פג Grossus, sic⁹ פגים Fici
 עשתי Vndecim mas. פגל Immūd⁹, pphanus.
 עשתי Vndecim. fœ. פגע Occursus, contra
 עשתי Grex. fouum. (ci. rius, adnerfarius.
 עשיות Greges. f. nomē p. lo פגר Cadauer. morticinū
 עשית. f. עשית. f. נomen פגריים Cadauera.
 עת Tps, hora. ē. (idoli פדיון פדיוס. f. פדיות Redē
 עתות Horæ. פדן Mesopotamia regio. (ptio.
 עתיד Futur, præparat. פדר Adeps. פה Os. f. ab ore
 עתידות Futura, tempora. פים Ora, vel acies.
 עתודים Hirci, hēdi, picipes פפיות פפיות Ora. f. ancipi
 עתה Nunc. פה Hic, huc. (tes.
 עת Paratus. f. affuetus. פוט Libia, nomē regiōis
 עתק Vet⁹. f. antiqu⁹ פוך Stibū nigri coloris.
 עתיקים Antiqui, vetera. פול Faua.
 עתר Nebula. (tio. פוקה Offediculū, singul⁹
 עתרת Depcatio, multiplica פור Sors. Ester. 3.

Torcu

פורה Torcular, lagena. פלגים. f. פלגות Riuli, diuis
 פוח Cardo פוחות Cardines siones, vel riui.
 פוחה Grinis. turpitudine פלג Diuisio. dimidiū. sy. ē.
 פוחה Insipies, puul⁹, stult⁹ פלוגת Diuisio.
 פוח Aurum obrizum. פלגש Concubina.
 פוח Laqueus. פילגשים Concubinae.
 פוח Pauor, formido, terror פלד Habena, lampas.
 פוח Princeps, dux. פחור Idem plu.
 פוח Duces, principes. פלח Fragment.
 פוח Duces, picipes. sy. ē פולחנא Seruitū. f.
 פוח Festinatio, temer⁹ seruī. f. ministeriū. syrū ē.
 פוח tas, vel miraculum. פליט Qui euasit. f. q. effugit
 פוח Carbo, pruna. פליטים Fugitiui, saluati.
 פוח Figulus. syrum est. פליטה Euasio, liberatio.
 פוח Fouea, fossa. (lepre. פלך Fulus, bacul⁹. f. vic⁹.
 פוח Corrosio, cōfossio. f. פלילה Iudicatio
 פוח Lapis p̄ciosus. f. topa vel iudicium.
 פוח Apertura. (zi⁹ פלילה Reus iudicio, vel iu
 פוח Præminētes. f. scul dicandus, vel iudicanda.
 פוח Malleus. (pturē פלילים Iudices arbitri.
 פוח Thīara. syrum est. פלני Ille talis, vel
 פוח Interitus, ruina. aliter ignotus.
 פוח Cinis. פלס Pōd⁹, statera, libera.
 פוח Pignedo, aruia פלצות Tremor, cōcussio.
 פוח Lagūcula, lēticula. פס Os. f. ab ore. syrū est.
 פוח Miraculū, mirabile. פן Ne forte. (ciosū
 פוח Mirabilis. līa. פנג Balsamū. f. vnguētū p̄
 פוח Riul⁹, flumē, diuisio. פנח פנים. f. פחות Angul⁹. li.
 פוח Riul⁹, flumē, diuisio. פנח פנים. f. פחות Angul⁹. li.

T Gem

גֶּמָא Gēma. f. margarita. פֶּעֶמוֹת Anguli. Exodi. 25.
 גֶּמָא Gēma, margaritæ. פֶּעֶמָן Tintinabulum.
 גִּמְנוֹת Primo mane. פֶּעֶנָח Mūd. orbis. f. פֶּעֶנָת
 vel diluculū. f. hora matuti. פֶּעֶנָח saluator mūdi, vel ab
 na. f. vesptina. (it. f. iter. f. conditorum repertor.
 פָּנִי Facies. f. vult. f. פֶּצַע Vultus.
 פְּנִימָה Intus, vel intrinsecus, פְּצִירָה Retusum, vel lima.
 ab intus. (vel inter. פְּקִיד Prefectus, prepositus.
 פְּנִימִי Interior, פְּקִידִן Depositū. f. repositū.
 פְּנִימִי Interior, פְּקִידִן Nomē. p. gētis. f. puicē
 res, interius, vel interiora. פֶּקֶח Vidēs. f. prudēs. (nobiles
 פֶּס Fragmētū. f. pticu. פֶּקֶח קוֹח Aptio. f. aptio carceris
 la, vel articul. f. e. Dan. 5. פֶּקֶע Colocynthis herba.
 פֶּסֶם Polymita, vel talar. פֶּקֶעוֹת Colocynthide. f. scul
 פֶּסֶה Locus altus. פֶּר Taur. vitul. (pturē
 פֶּסֶת Fragmētū. f. פֶּרִים Vituli פֶּרָה vitula. vacca
 pticula. f. placēta. f. placētula. פֶּרֶת Vacē פֶּרֶר olla, cacab.
 פֶּסֶח Transitus. פֶּרָא Onager, fer. filuestris
 פֶּסֶח Claud. claudi. פֶּרָאִים Onagri.
 פֶּסֶל Idolū, sculptile. פֶּרָדִים פֶּרָד Mul. l. l. a.
 פֶּסֶלִים Idola, sculptilia. פֶּרָדִם Paradisus, hort. sal.
 פֶּסֶלֶרֶן Psalteriū. syrū est. פֶּרִי Fructus.
 פֶּעֶל Op. opa. פֶּרִים Nomē ppriū loci. f.
 פֶּעֶלֶת Op. opa. (pbatissimū.
 פֶּעֶם Vici, vna. f. malle. an פֶּרִים Suburbana. f. nomē
 gul. semel, nūc, vestigiū, plā propriū loci. (rus. f. vic
 פֶּעֶמִים Vices, vestigia, pedes פֶּרֶז Villa absq. muro.
 פֶּעֶמִים Duab. vicib. f. bis. פֶּרֶזֶן Fortes, ville, rura.
 Ferrū

פֶּרֶזֶל Ferrū. sy. e. cundum beatū Hierony.
 פֶּרָח Flos, liltum. פִּישוֹן Phison nomē fluuii.
 פֶּרֶט Particulare. (na vuar. פֶּשַׁע Præuaricatio, iniquitas
 פֶּרֶט Racem. parv. f. gra. פֶּשַׁעִים Præuaricatiōes, inl
 פֶּרֶן Appressio, dura פֶּשַׁע Gressus, grad. (qtates
 feruitus, vel violentia. פֶּשַׁר Expositio, so
 פֶּרֶר Cellula. lutio, interpretatio.
 פֶּרֶס Gryphus. פֶּשַׁתָּה Linū, lima.
 פֶּרֶס Persia פֶּרֶסָה Vngula. פֶּת Bucella.
 פֶּרֶע Coma. f. cēlaries capitis פֶּת Cibus, esca, panis.
 פֶּרֶע Vindicta, ultio. פֶּתִים Fragmenta, bucellæ.
 פֶּרֶעוֹת Vltiones. פֶּתָא Subito, statim, cōfesti.
 פֶּרֶע Pulex. פֶּתִינָה Fascia pectoralis.
 פֶּרֶר Nomē ppriū. fluit. פֶּתָנָם Verbū. res. sentētia.
 פֶּרֶן Dimissio, percussio, פֶּתָנָא Idem. syrum est.
 vel interruptio. פֶּתָה Latitudo. syrum est.
 פֶּרֶן Prædo, latro. פֶּתִי Insipēs, puul. stult.
 פֶּרֶק Diuissio, dilaceratio. פֶּתָאִים Insipientes, paruuli.
 פֶּרֶש Eques. פֶּתִיּוֹת Persuasio, deceptio, illecebra.
 פֶּרֶשִׁים Eqtes. f. vngula. פֶּתָח Ostiū, porta, ita
 פֶּרֶשָׁה Declaratio, explana פֶּתָחוֹן Aptura. (nua, fores.
 פֶּרֶש Stercus, fim. (tio. פֶּתָחוֹר Sculpturæ, calaturæ.
 פֶּרֶשָׁן Exemplar. syrū est. פֶּתִיּוֹת Gladii, lācē. f. noua
 פֶּרֶשָׁה Stercus alui. culæ acutæ. (plicatis
 פֶּרֶת Euphrates. פֶּתִיל Filū. f. vita ex filis du
 פֶּרֶתֶם Inclut. p. fect. p. ses. פֶּתִילֶת Puerus, pueria.
 פֶּרֶתֶם Incluti. פֶּתֶן Aspēs. f. basiliscus.
 פֶּת Multitudo. f. scel. se פֶּתָע Subito, fortuito.
 T 2 Inter

Interpretatio. **צואה** Sordes, didi.
 Exemplar. **צוה** Glamor, vociferatio
De incipientibus **צולה** Profundū. (vlula.
 a littera צ cadic. **צום** Ieiunū, ieiunia.
צאה Sordes **צאל** Vmbra **צנה** Oues **צוף** Fauus.
צאן Ovis, pecus. **צפת** Inundatio. (latio.
צאן Exitus. **צוק** Angustia, tribu
צב Tegmē. l. plaustrū testū **צור** Petra acutissima, cul
צבים Leticæ. **צור** ter. l. gladi, nouacula. l. no
צבא Exercitus, militia. **צור** men prouinciæ. l. tyrys.
צבאות Exercitus, turmæ. **צור** Petra, fortis. l. deus.
צבו Volūtas. syrum est. **צורים** Fortes, petre, rupes.
צבי Hinul, capol. l. iclyt **צואר** Collum, ceruix.
צבע Tictura. l. diuersorū colorū **צוארים** Colla.
צבור Cōgregatio, acern. **צורה** Forma, figura.
צבת Manipulus. **צה** Candidus, clarus.
צד Lat **צד** Cōtra. syre. **צחות** Verba clara, & plana
צדים Latera, hostes. **צחצחות** Idē ē. l. splēdore.
צדדים Latera. **צחיחה** Siccitas. l. loc arid.
צדה Cibaria, viaticum. **צחיחים** Loca arida, & sicca.
צדיה Infidiatio, infidie. **צחנה** Putredo. l. foetor
ציד Venatio. ator. **צחק** Risus. l. ludus.
צדים Venatores. l. hostes. **צחר** Candidū. l. nitidū.
צדקה Iustitia. **צחרות** Nitentes.
צדיק Iustus. **צי** Nauis. l. trieris.
צהב Flau. l. color auri. l. **ציה** Siccitas, solitudo. de
צהר Fenestra. (fulgēs. **ציות** Loca, sicca. (fertū
צהרים Meridies. **ציון** Sitis. l. loc sicc. l. sicc
 (tas.

צמאים Sittentes. **צמא** Naues, trieres.
צמאון Sitis, vel dipsas. **צמאון** æthiopes, dæmonia, vel be
צמת Cincin? capillo stia feræ.
צמ Titulus. tumulus. **צמ** rum, vel coma capitis, vel
צמנים Speculē. **צמ** id quod intrinsecus latet.
צץ Flos, ala, pēna, lamia **צמת** Idē est. l. turpitudine,
צצים Picturæ. l. celature, **צמ** secundum beatū Hierony.
צמ flores. (l. cardo. **צמד** Par. l. iuga vnū. l. alio
ציר Legat, nūci, dolor **צמדים** Iugale. (rū aialitū.
צירים Dolores, errores, cō **צמיד** Armilla. llæ.
צריצה Fimbria. (pages. **צמח** Germen.
ציצת Cicin? capitis. l. flos **צמים** Sittentes, vel illi q ha
צל Vmbra. **צל** bitat in desertis, & habet lō
צלים Vmbra. **צמר** Lana. (gā comā.
צליל Subcinerici? panis. **צמרת** Medula, vel cacumē,
צלחת Ascella. sin. l. caldaria **צלחת** vel summitas arboris.
צלוחית Phiala, vel vas. **צנן** Spina, vepres, lācea.
צלם Imago, silitudo, statua **צנינים** Lanceæ. l. fudes.
צלמים Imagines, silitudines **צנה** Scutum.
צלמון Loc? obscur. (ligo. **צנים** Spina, vel arma.
צלמות Vmbra mortis. l. ca **צנים** Aridum, siccū.
צלע Costa, tabla. l. nomē loci **צלע** Humilis, modestus.
צלעים Latera, tabulę, costę **צלעים** Humiles.
צלצל Cimbalum, obum **צנפה** Circumuolutio.
צלצל brans, vel gurgustium. **צניף** Cidarid **צניפות** Vite.
צלצל Cimbala. **צנצנת** Gen? vasis vt lagūcu
צלצל Rubigo. **צנק** Carcer. (la.
צמא Sitis **צמא** Sittens. **צנר** Fistula. l. canal. l. cataracta
 T 3 Cana

צנתר Canalis. l. rostrum. **צפרנים** Ungues.
צנתרות Rostra. (iceffus. **צפרדע** Rana.
צעדה l. **צעד** Gressus, passus **צפת** Caput. l. colūne. (tor
צעדים Gressus. in plu. **צפה** l. **צפת** Imundatio. l. fœ
צעף Gen⁹ vestis. l. terristrū. **צקון** Tribulatio. Esa. 26.
צעצעים Statuari⁹. ril. **צקלן** Pera pastoralis.
צעקה Clamor. **צר** Angustia, tribulatio.
צעיר Minim⁹, mior. puul⁹. **צרה** l. Angustias. l. tribulās. l. hostis
צופה Speculator. l. cōtēpla **צרר** Hostis. l. tribulans.
צופים Speculatores. (tor. **צרים** l. **צריים** Hostes. l. tri
צפוי Coopertorium. **צרי** bulantes.
צפחת Scyph⁹. l. phiala, lechi **צרי** Lapillus. l. gleba par
צפחית Laganum. (th⁹. **צרי** ua. l. fasciculus. l. facculus.
צפון Aqlo. l. ps septētriona^l. **צרות** Sacculi. l. fasciculi.
צפון Abscōditū, arcanū. **צריכת** Cicatrix quæ fit ex
צפוני Aquilonaris. **צריכת** combustione.
צפנת Saluator mūdi **צרה** Angustia. l. tribulatio
צפנת vel absconditorū repertor. **צרי** Resina. l. theriaca.
צפע Regul⁹, aspis. l. basili⁹. **צריח** Turris.
צפעוני Idem est. **צריחים** Antra.
צפיץ Fimus, sterus. **צריץ** Leprosus.
צפצפה Supficies. l. gen⁹ fali **צרעת** Lepra, vel plaga.
צפרא Mane. syrū est. (cis. **צרעה** Nomen reptilis, scilicet
צפירה Contritio, vel senten **צרי** cet scrabrones.
צפירה tia mane. l. corona. l. fertū. **צורף** Conflator, vel argen
צפיר Hircus. **צורף** tarius, vel aurifex.
צפור Avis, volucris, passer. **צרבת** Nomen prouincie.
צפרן Vnguis. l. vngula, **צריבת** scilicet sarepta, vel Frācia.

De incipientibus a ק **קדם** Coram ante. syrū est
ק littera **ק** Quoph. **קדמא** **קדמא** Prim⁹. a. sy
קא Nomen autis. scilicet **קדמות** Antiquitas. (rū ē
קא onocrotalus. **קדמון** l. **קדמוני** Antiqu⁹. l.
קב Cab⁹, gen⁹ mēsurę. oriētalis. **קדמונה** Idē fœ.
קבה Vētricul⁹. l. stomach⁹ **קדרנית** l. **קדרות** Nigredo.
קבה Lupanar, pñtbulū. **קבה** vel obīcuritas, vel tristitia.
קבל Corā. l. cōtra, ē regiōe **קדש** Sāctitas. l. sctificatio.
קבל Idem est. syrū est. **קדשים** l. **קדשים** Sāctificata
קבל Propter, ppterea, l. cōsecrata. l. sctuaria. tates.
קבל ideo eo qđ, quomō, secun **קדוש** Sāctus. l. sctificat⁹.
קבל dum, sicut, ergo, quāmuīs, **קדוש** Sāctus. syrū est.
קבל statim, post. syrū est. **קדוש** Scortator. l. sctemiat⁹.
קבל Aries, machina. **קהל** Cōgregatio, ecclesia.
קבלה Receptio. (ra capitū. **קהלת** Ecclesiastes.
קבע Galea. l. alia armatu **קו** Linea, regula. l. norma.
קבע Fex. l. fundus calicis. **קול** Vox, sonitus.
קבוצה l. **קבוצה** Congrega **קומה** Statura, altitudo.
קבוצה tio. l. collectio. l. cōgregat⁹. **קמה** Seges **קמה** Erectio.
קבורה l. **קבר** Sepulchrū. l. **קוממיות** Idē est. l. libertas.
קברים Sepulchra. (sepultura **קוין** Spina, vel vepres.
קדקד Vertex. **קוצים** Spinae. (ma.
קדה Casia, species. aroma **קוצות** Cincini capitis. l. co
קדחת Febris. (tica. **קור** Tela **קור** Frigus.
קדמת l. **קדמה** l. **קדם** Ante **קורה** Tignū, vel trabes.
קדמת olim. l. initiū, antiquus. l. re **קרות** Tigna. l. cōtingētia.
קדמת glo orientalis. l. antiquitas. **קטב** Morfus, succissio. con
קדים Ventus orientalis. **קדים** fringens.

קטל Interfectio, occisio.
קטלא Idem. syrum est.
קטון Paruus, minor, minimus.
קטנים Pusilli, pui, minimi.
קטרת Sufumigatio, incensum, thimiana, sacrificiū.
קטורה Idem est.
קטור Fumus, vapor.
קטורות Disposita. l. ligata.
קטרין Compages, colligaturæ. syrum est.
קי Vomitus.
קי קלון Vomitus ignominie.
קיוטא Estiuū tps. sy. ē.
קיים Pactū, fœdus. sy.
קין Aestas. l. æstus. l. fructus. (ē).
קימיון Hædera.
קיר Paries, murus.
קל Leuis, velox.
קלים Veloces.
קלל Lucidū, tersū, cādēs.
קללה Maledictio.
קלחת Caldaria.
קלט Cōtractū. f. mēbrū.
קלי Polenta. l. grana tritici torrefacta igni.
קלון Inhonoratio, igno-

ק

minia, vilipediū. (ntē. vt sup
קי קלון Vomitus, ignomi
קלס Derisus. l. illusio.
קלסה Irrisio.
קלע Fūda. l. fundibulari
קלעים Fundibulari.
קלשון Tridēs.
קלח Farina.
קלשנים Vrtica. cæ.
קלן Nidus.
קנים Mansiuncula.
קנא Zelator.
קנאה Zelus, æmulatio.
קנאות Zelotypia.
קנה Arundo. l. calamus.
קנים Calami.
קינה Lamētatio plāctus.
קנין Emptio, possessio, substantia.
קנמן Cinamomum.
קסם Hariolatio, diuinationio.
קסמים Diuinationes.
קסת Atramentarium.
קוע Princeps, vel nomen propriū nationis. l. regis.
קעקע Stigma. l. tizatio.
קערה Scutela. l. acceptabulum.
קפאון Nix. fm btm hic. (lū
קפד Hericius.

Sciff

ק

קפדה Sciffio. l. p̄ciffio. l. angustia, fm btm Hierony.
קרבה Appropinquatio, ad Idem est. (hēfio
קרבת Idem est. (hēfio
קרוב Propinquus. l. p̄ximus.
קרובן Oblatio. l. munus.
קרדס Securis. (nus.
קרדמים Secures.
קרדמות Idem est.
קררי Accidēs, casus, euētus.
קרית Ciuitas.
קריתא Ciuitas. sy. ē.
קריתא Ciuitas. l. ciuitates.
קריתים Ciuitates. l. nomen propriū loci.
קריות Ciuitates.
קרח Caluus.
קרח Gelu, vel glacies.
קרח Caluitium.
קרן Cornu, cornua.
קרנים Cornua.
קרנות Cornua.
קרח Circulus, vncin. l. sibu
קרח Talus pedis. (la.
קרע Sciffura. l. ruptura.
קרין Excisio, vel cōcisio, excisor, vel stimulator.
קרב Accedēs. l. appropinquās
קרב intra, vel medium.

Tabu

קָרֶשׁ קָרֶשׁ Tabula. la.

קֶשׁ Stipula.

קֶשׂא Cucumer.

קֶשׂוֹאִים Cucumeres.

קֶשֶׁב Auscultatio. l. intuitus, vel attentio.

קֶשֶׁה Durus. l. induratus.

קֶשִׁי קֶשִׁי Durities.

קֶשׁוֹת Thuribula. l. cratera.

קֶשֶׁט Veritas, firmitas.

קֶשֶׁמָא Idem. syrum est.

קֶשֶׁמָה Agna, ouis.

קֶשֶׁמָשׁ Squamma.

קֶשֶׁמָשִׁים Squammæ.

קֶשֶׁר Colligatio, cōiuratio

קֶשׁוֹרִים Murenulæ, vel facies pectoralis.

קֶשׁוֹרִים Oves primi t̃p̃is.

קֶשֶׁת Arcus.

קֶשֶׁתוֹת Arcus. in plu.

קֶתֶרֶס Cithara. syrum est.

Ⓢ De incipientibus

Ⓢ Res.

קֶרֶא Visio, vel visus.

קֶרֶא Idem est. l. aspectus. l.

קֶרֶא Idem est. l. aspectus. l.

קֶרֶא Idem est. l. aspectus. l.

קֶרֶא Idem est. l. aspectus. l.

קֶרֶא Idem est. l. aspectus. l.

רֶאָה Nomen aus. f. ixon.

רֶאָם. רֶאָם Rhinoceros, vel unicornis.

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶאָשׁ Caput, princeps, dux, principium, initium, fel, cumen, vertex, summitas,

רֶבַע Quadrum, vel quadratum, vel quadrangulū.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע. רֶבַע. Quarta pars.

רֶבַע Supbus. l. superbia.

רֶבַע Superbia.

רֶבַע Canales. l. laqaria.

רֶבַע Iurgium, litigium, rixa.

רֶבַע Lites. (lis, causa.

רֶבַע Ebrus, saturatus, irriguus.

רֶבַע Ebrus, saturatus. l. irriguus.

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רֶבַע Aspectus. l. intuitus,

רִזוֹן Princeps, tyrānus. gmentarius, vel mercator.
 רִזְנוֹת Principes, tyranni. רְכָלִים Negotiatores.
 רִחְבִּי Latitudo. l. dilatatio. רְכִיל Sufurro, criminator.
 רִחֵב Lat⁹, dilat⁹, spaci⁹. רְכֵס מֹס as⁹ aspera
 רִחְבֵּי Platea. רְכִישׁ Substantia.
 רִחְבוֹת Platea. רְכִישׁ Veredarius, stupor,
 רִחֵל Ovis, agnus. dromedarius, vel genus
 רִחֵם Vulva, vterus. animalis velocissimi.
 רִחֵם Misericordia. רֵם Excelsus. l. alt⁹. l. elevat⁹.
 רִחֵם Mia. l. miserationes. רֵם Excelsi.
 רִחֵם Misericors. mas. רֵם Excelsa, exaltata, vel
 רִחֵם Misericors. fœ. locus excelsus.
 רִחֵם Misericordes. fœ. רֵם Excelsa. l. lapides p̄cio
 רִחֵם Miam consecuta. רֵם Vermis, tinea. (fi.
 רִחֵם Mia, miserationes. sy. ē רֵם Fraus, dolus.
 רִחֵם Nomē aut⁹. l. porphyrio רֵם Sanies, f. m. b. Hiero.
 רִחֵם Lanacrum. Itē רֵם posuit. sy. ē. Dan. 7
 רִחֵם Procul. longe. רֵם Lancea. l. hasta. l. pugio
 רִחֵם Tremor. רֵם Odor. רֵם Lancea.
 רִחֵם Molæ. רֵם רֵם. l. רֵם. l. Aeq. a.
 רִחֵם Inane, vanū, va רֵם Malum granatum,
 רִחֵם Salvia, albugo. (cuñ. vel malum punicum.
 רֵם Tener, delicat⁹, molis. רֵם Reptile, motabile.
 רֵם Teneri. רֵם Exultatio, laus,
 רֵם Equitatus, cur⁹ canticum, clamor.
 רֵם rus, quadrigua. רֵם Struthio. l. pauo
 רֵם Mola inferior, ascēsus. רֵם Gutta, stilla, fissura,
 רֵם Aromatarius, pi rima, Ros.

Fre

רֵם Frenum. Idem est.
 רֵם Malus, pessimus. רֵם Gigātes. l. robusti.
 רֵם Mali, pessimi. רֵם Stratū. l. reclinatoriū
 רֵם Fames. רֵם Lax⁹, dimissus, ifirm⁹
 רֵם Idē. l. frumentum. רֵם Dissolutio, relaxatio.
 רֵם Tremor. רֵם Ratis, rates.
 רֵם Mala. l. malitia, malū רֵם Cōculcatio. l. coenū.
 רֵם Mala. l. tribulationes. רֵם Bouila. l. stabulum.
 רֵם Pastor, pastores. רֵם Curfor, currens.
 רֵם Socius, amicus. רֵם Currentes.
 רֵם Socii. (afflictio. רֵם Volūtas, beneplacitū
 רֵם Cogitatio. l. malū. l. רֵם Occisio, interfectio.
 רֵם Pastus, pascua. רֵם Paulmētū. l. cal
 רֵם Amica, pxima. cul⁹ ignit⁹. l. pruna. l. carbo.
 רֵם Proximæ. רֵם Prunæ.
 Item: רֵם vociferatio, vlula רֵם Paulmētū. l. stratum.
 tio, vel tubilatio. (fictio. רֵם Tātūmodo, solūmo
 רֵם Cogitatio. l. af do, q̄ppe, nāq̄, verūtamen.
 רֵם Voluntas, be רֵם Laganū. l. placēta te
 neplacitum. syrum est. רֵם Vacu⁹, inanis. (nuis.
 רֵם Crapula. sopor. l. tre רֵם Vacui, vacua.
 רֵם Mitra. (mor. רֵם Putredo.
 רֵם Tonitruum. רֵם Tps capitis. Iudi. 4.
 רֵם Virens, viridæ, flori רֵם Macilente. (tari⁹.
 dus, vel vberimus. רֵם Pigmetari⁹. l. vnguē
 רֵם Commotio. רֵם Confecta, vel cō
 רֵם Medic⁹. icti. ditum, vel pigmentatum.
 רֵם Sanitas, medicina. רֵם Vnguentaria.

Ve

Vestis varii coloris. **שְׂאֵנָה** Rugitus.
 Extēsiōes. f. laminae. **שְׂאֵנֹת** Rugitus plu.
 Extēsiō. f. firmamētū **שְׂוֹאָה** Defolatio, deuastatio
 Paupertas. calamitas, miseria.
 Paup, pauperes. **שְׂוֹאָה** Idem est.
 Caput. syrū ē. **שְׂוֹאָה** Sonitus. f. strepitus.
 Licentia, facultas, **שְׂוֹאָה** Cōtēptus. f. despectio
 praeceptum. **שְׂוֹאָה** Petitio, interrogatio
 Impi, re, cōdēnat. **שְׂוֹאָה** Petitiones.
 Impietas, ini **שְׂוֹאָה** Fouca, ifer, ifernus.
 Impia. (qtas. **שְׂוֹאָה** Quiet. f. opulētus.
 Aus, diabolus, lam **שְׂוֹאָה** Idem est. (pacat
 pas, carbo. **שְׂוֹאָה** Reliquū, re
 Rete. f. reticulum. **שְׂוֹאָה** Caro. (manēs.
 Tremor, horror. **שְׂוֹאָה** Fermentum.
 Iuniper, eri. **שְׂוֹאָה** Tumor. f. diuersa co
 Catena. f. lamina. **שְׂוֹאָה** Can, senex. (lor. f. eleuatio
 Catenae. f. laminae. **שְׂוֹאָה** Scintilla. f. flamma.
 De incipientib; a **שְׂוֹאָה** Scintille. f. tele araneae
 Sin. **שְׂוֹאָה** Scintilla. f. flamma. syr.
 Byssus. f. sex. fce. **שְׂוֹאָה** Flammæ. syrū est.
 Sex. mascul. **שְׂוֹאָה** Sessio, hitatio
 Sexaginta. m. f. fce. **שְׂוֹאָה** Lapis p̄ciosus. sacha
 Liliū. f. rosa. **שְׂוֹאָה** Captiuus. (tes.
 Lilia, vel rosa. **שְׂוֹאָה** Captiua.
 Itē nomē. p. ciuitatis. **שְׂוֹאָה** Captiuitas.
 Color rube. f. minū **שְׂוֹאָה** Captiuitas
 .f. terra rubea. f. sinopsis. **שְׂוֹאָה** Trib, familia, vir-

ga, vel baculus. sceptrum. **שְׂוֹאָה** Contritiones.
 Tribus plu. **שְׂוֹאָה** Contritio.
 Cancellus, rete. **שְׂוֹאָה** Spes. f. expectatio.
 Arbor, vepres, ram. **שְׂוֹאָה** Reges,
 Sambuca instrumē cessatio, habitatio, vel sedes,
 tum musicum. syrū est. cathedra, vel sessio.
 Humer. f. fce. **שְׂוֹאָה** Sabbatū. f. requies.
 Semita. (mur. **שְׂוֹאָה** Requietio, requies.
 Spica, spicē. **שְׂוֹאָה** Sabbata. f. hebdomas
 Vermis, testudo. **שְׂוֹאָה** Redit, cōuersio
 Lunula ornamētū. **שְׂוֹאָה** Ignorātia, er
 Septem. fce. f. septu Ignorantia. (ror.
 plum. fce. vel septies. **שְׂוֹאָה** Magn, vel multum
 Septem mas. **שְׂוֹאָה** Vxor, contux.
 Septim. a. **שְׂוֹאָה** Infania, amentia.
 Septuaginta. **שְׂוֹאָה** Pecus, vel armētū. f.
 Septimana. f. hebdo primitiuū. f. recens natum.
 mas. (mades. **שְׂוֹאָה** Mamma, vber.
 Hebdo **שְׂוֹאָה** Vbera, mammae.
 Iuramētū. f. iusurā **שְׂוֹאָה** Vastatio. f. deuasta
 Septuplum. (dū. **שְׂוֹאָה** Dēmō. ones. (tio
 Septuplū. f. septē. **שְׂוֹאָה** Scyphus. (musica.
 Saturitas, satietas. **שְׂוֹאָה** Vrceoli. f. instrumēta
 fertilitas, vbertas, abūdātia. **שְׂוֹאָה** Ops **שְׂוֹאָה** Siluestris.
 Angustia. f. tribulatio, tremor. **שְׂוֹאָה** Ager, cāpus.
 Contritio, cōfractio. **שְׂוֹאָה** Campi, agri.
 vel frumentū, vel alimentū, **שְׂוֹאָה** Campus. f. aruum.
 vel interpretatio. f. somnū. **שְׂוֹאָה** Suburba,

na, vel vineę, vel valles ramus. **שום** Alliu. **שומים** Allia.
mi, vel propagines. **שומה** Prepositu. l. posittio.
שדכון Aer corruptus, vel **שועה** Clamor, vlulatu.
ventus vrens. (bularu. **שוע** Magnifico. l. potens.
שדר Tabulatū. l. ordo tabulae. **שוק** Armus. l. crus, sura.
שדרות Idē plu. l. laquearia. **שוקים** Crura, surae.
Et inde verbū **שדר** l. **שדר** Callis, platea, vicus.
idest laborauit, vel misit. l. **שוקים** Platea, vici.
ordinauit. syrū ē. Daniel. 6. **שור** Mur. l. **שור** Mur.
Agnus, pecus, ouis, aries. **שורות** Muri, vel acerui.
שדד Testis. (grex. **שוריא** Muri. syrū est.
שדד Testimoniu. sy. ē. **שור** Bos **שורים** Boues.
שדד Onix, lapis p̄ctosus. **שון** Gaudium, vel letitia.
שדד Ornamentū, equorū. **שדד** Munus. l. donū. Et in
שדד Bulle. l. lunę. (s. l. lūa de verbū **שדד** l. donauit,
שדד Tepestas, sonitus. **שדד** vel munera dedit. l. accepit,
vanū, clamor, desolatio, fremor. **שדד** Curuatio, vel iteratio.
שדד Vanum, frustra. (t. **שדד** Iugulatio. l. occisio.
שדד Cōuersio, reditus, auer. **שדד** Politus. l. purissimū.
שדד Senectus, seniu. (sio. **שדד** Aurū purissimū
שדד Calx, vel cinis. **שדד** Sagitta vulneras. l.
שדד Fouea. limata. l. polita, vel acuta.
שדד Flagellum. **שדד** Leæna, aspis.
שדד Flagella **שדד** Ramus **שדד** Genū. l. conycha
שדד Rami. l. fagene. l. cultri **שדד** Vicer, vel scabies.
שדד Comorates. l. Pa. 2. **שדד** Renacentia, quæ spō
Sinus, vel ora infe- te nascuntur.
rior vestimentū. **שדד** Nomē auis. l. laus.

Tabu

שדד Tabulatum, vel stratum ligneum. **שדד** Inundans.
שדד Egestas. l. febris. **שדד** Executor. l. exactor,
שדד Superbia. **שדד** Magistri, executores.
שדד Coelū, æther, nubes, **שדד** Latus. syrū est.
vel puluis tenuissimus. **שדד** Munus.
שדד Coeli, nubes. in plu. **שדד** Eleuatio. l. superbia.
שדד Risus, ludus. **שדד** Diuerforiū, negociatio
שדד Mane, aurora, diluculū. **שדד** Virgultū, arbor, germē. l. eloquiū. l. meditatio. l.
שדד Niger, vel carbo. **שדד** Arborea. (exercitatio
שדד Nigra. l. fusca. **שדד** Fouea. eę.
שדד Idem est. **שדד** Remigatio.
שדד Nomē fluuii eęgypti **שדד** Mittendus, fm beatū
שדד Pueritia. l. voluptas **שדד** Hiero. l. nomē p̄priū loci.
fm beatū hiero. l. nigredo. **שדד** Idē ē. l. nomē fluuii.
שדד Interius, fouea, cor. **שדד** Vrina.
ruptio. (cata. **שדד** Caticū. l. carne
שדד Internitiōes. l. pec. **שדד** Catica, car.
שדד Deceptio. syrū est. **שדד** Armilla. æ. (mia
שדד Genus arboris. **שדד** Marmor.
שדד Præuaricationes. l. **שדד** Vepres, spina.
infantia. vel auersiones. **שדד** Cubatio. l. cōcubit.
שדד Aduersari, diabolus. **שדד** Gallus, vel vir.
שדד Declinās. l. avia recta **שדד** Obliuio.
שדד Intimicitia, vel aduer. **שדד** Sterilitas. l. or
satio, vel nomen putel. **שדד** Orbatus. (batio.
שדד Inundatio, diluuiū. **שדד** Orbata.

V

Infer

שכל Intellectus, eruditio
 disciplina, scientia.
 שכלתנו Idem. syrum est.
 שכם Humerus, scapula.
 שם pars, vel nomen proprium
 loci. Genesis. 33.
 שנים Clavi, spinæ.
 שנין Culter, gladius. (n)
 שכן. שכן. I. vici
 שכן. Ebrius, temulentus.
 שכר Ebrietas.
 שכר Cicera. I. ebrietas.
 שכיר Mercenarius, vel
 conductus.
 שכר Merces, precium.
 שכר Lacuna, vel pelagus,
 vel rete.
 שכירה Conducta.
 שול Error. I. temeritas.
 שול Spoliū, preda.
 שוליה Illautes secundinarum. Deu. 28
 שוליה Iūcturæ. I. conexiões
 שולג. שולג. Nix.
 שולג. שולג. Flamma.
 שולג. שולג. Flamma dñi. I. flamma
 magna, flamma magna. I. fortis.
 שול Quietus, opuletus. I. felix
 שול Abundans pacifici.
 שוליה Pacificatio, prosperitas. I. quies. I. abundantia.
 שוליה Culpa, error,
 delictum, vel blasphemia,
 negligentia.
 שוליה Idem. syrum est.
 שוליה Coturnix. ices.
 שוליה Emissiones, vel do
 nationes, vel munera.
 שוליה Propagines. I. rami.
 שוליה Idem est.
 שוליה. שולח. Arma. scilicet
 missilia, vel gladius. I. pugio
 שולח. שולח. Mensa mese
 שולח. שולח. Dominas. I.
 שולח. שולח. Idem. syrum ē. (potēs.
 שולח. שולח. Principes. I.
 שולח. שולח. Potēs. pualēs. i. gñe. I.
 שולח. שולח. Dolus, vel error.
 שולח. שולח. Nomē auis. I. mergulus.
 שולח. שולח. Protectio, vel missio
 vel nomē proprium portæ
 שולח. שולח. Pax, concordia, sa
 nus, pacificus, vel sospes.
 שולח. שולח. Idem plu.
 שולח. שולח. Retributio. I. restitutio
 שולח. שולח. Idem plu.
 שולח. שולח. Per

שולח. שולח. Perfectus, vel consu
 matus. I. cōpletus. I. pacificus.
 שולח. שולח. Sinistra.
 שולח. שולח. Sinister.
 שולח. שולח. Sinistra.
 שולח. שולח. Letus gaudens.
 שולח. שולח. Latitia, gaudium.
 שולח. שולח. Latitia.
 שולח. שולח. Remissio.
 שולח. שולח. Idem. sy. ē
 שולח. שולח. Opertorium, palliū.
 שולח. שולח. Pallium, vestimētū.
 שולח. שולח. Idem plu. I. stollæ.
 שולח. שולח. Oleū. I. vnguentū
 שולח. שולח. Pinguis.
 שולח. שולח. Pinguedo, crassitudo
 שולח. שולח. Octauus.
 שולח. שולח. Octaua.
 שולח. שולח. Octoginta.
 שולח. שולח. Auditio, vel
 auditus, fama, rumor.
 שולח. שולח. Refonates. I. Para.
 שולח. שולח. Parum, pau
 lulum, paucillum, ignomi
 nia, vel infamia.
 שולח. שולח. Adamas, veps, spina
 שולח. שולח. Custodia.
 שולח. שולח. Custodia.
 שולח. שולח. Fæces.
 שולח. שולח. Sol

Sol. שמש
 Propugnacula, vel fenestrae. שמשות
 Sol. syrū est. Et inde שמשא
 verbum שמש idest מי שמש
 nistruit. syrum est. שמש
 Dens, ebur, coccinū. שן
 Dentes. שנים
 Odium. שנאה
 Abūdās. l. cert⁹ or שנהא
 do cœlestis hierarchiæ.
 Annus. שנה
 vel שנים Annū.
 Somnus, dor שנה
 mitio, sopor. שנה
 Odiēs, vel inimicus. שונא
 Inimici, odientes. שונאים
 Dētes elephātorū. שנהבים
 Mutantes. l. mutati. שנים
 Mutatē. l. diuersæ. שונות
 Mutatio. שנות
 Coccinum, שני
 vel duplicia. שנים
 Duo. bini, vel שנים
 ambo, vterque. שנים
 Secundus, alter. שני
 Secunda. שניה
 Narratio. l. fabula. שנינה

Duo anni. l. biēniū. שנים
 Diuisio, vel scissio, שסע
 scilicet vngulæ. Leuit. ii. שסע
 Hora tps. sy. e שעה
 Calcatio, cōculcatio שעה
 vel pompa, fm beatū Hie. שעה
 Vestis ex lana & li שער
 no contexta. שער
 Pugillus, vel pugn⁹. שער
 Pugilli. שער
 Vulpes. שועל
 Cogitatio, ramus. שער
 Cogitatiōes, ramī. שער
 Porta. שער
 Portē. l. extimatiōes שער
 l. cētuplū, fm beatū Hie. שער
 Horribile. l. turpitu שער
 do, vel nigredo. שער
 שערוריה. l. Idē e שערוריה
 vel horrēda, vel horribila. שערוריה
 Ianitor. שער
 Horror. l. tēpē שער
 Capillus. שער
 שערות. l. שערות
 Ordeum. שערות
 Ordea. שערות
 Hædus, hircus, pilosus, hispidus, dæmon. שער
 Capra

Capra. שערירה
 Hirci, dæmones, שערירים
 vel pillosi, vel stillæ, vel שערירים
 pluuiæ. Deuterono. 32. שערירים
 Pillosæ. שערירות
 Delectationes. שערירות
 Colles, שערירים
 vel montes excelsi. שערירים
 Labium, vel extre שערירה
 mitas. שערירה
 Labia. l. שפתות
 Solus, arrogans, ela שפר
 tus, cōtrit⁹, vel velociter, שפר
 vel festinanter, secundum שפר
 beatum Hieronymum. שפר
 Nume. 23. שפר
 cera, שפר
 stes serpentis genus. שפר
 Pinguēs. fœmininī. שפר
 vel casci. שפר
 Ancilla, familia, co שפר
 gnatio. שפר
 Ancillæ, familiæ, שפר
 cognationes. שפר
 Effusio, vel locus ef שפר
 fusionis. שפר
 Effusorium. שפר
 Humilis. שפר
 Humiles. שפר
 Cāpestria, humiliora. שפר
 Humilitas. שפר
 Os, bucca. שפר
 Cunicul⁹, cirogryll⁹. שפר
 Cuniculi. שפר
 Inundatio, שפר
 globus, impetus. שפר
 Sufficientia, שפר
 faturitas, complosio, op שפר
 pressio, percussio. שפר
 Pulchritudo. שפר
 Buccina, tuba, cornea שפר
 Pulcher. l. decor⁹. sy. e שפר
 Solium, tentorium, שפר
 papilionem. (syrū e. שפר
 Aurora, diluculū. שפר
 Termini. l. tripodes. שפר
 Momentum. שפר
 Cilicium vel saccus. שפר
 Sacci. שפר
 Amigdalus. שפר
 Amigdalē. שפר
 Pot⁹, poculū, irrigatio שפר
 Quies, silētiū, ocium שפר
 Siclus, libra, genus שפר
 ponderis, statera. שפר
 Sicli, statere. שפר
 Mor⁹, sycomor⁹, fag⁹. שפר

Sycomori, fagi, mori. שריון Loricæ. (thorax
 שריונות Valliculæ, vel ni שריונות Loricæ. (thorax
 græ, vel palidæ. שרן Corrigia.
 Obliq. f. fenestæ. שרון Cāpus. f. planicies.
 שרן Abominatio. שרץ Cogitatio. f. ramus
 Abominationes. שרף Serpens, vel abfor/
 Falsum. f. mēdatiū. bens, vel regul. f. seraphus.
 Mēdatia. f. iniqua. שרפים Igniti serpētes. f. cer
 Pila, vel canalis. tū ordinē āgelor. f. seraphim
 Canales. שריפה Cōbustio, incēditū.
 Princeps. שרן Reptile, motabile.
 Principes. שריקה Sybilus.
 Principes. f. cemi. שריקות Sybilit. Iudi. f.
 Vmbilic. f. i. שרן Vineā electa. & optima
 Prauitas, vel cogi שרוקים Propagines, vel va
 tatio mala. rii, scilicet coloribus.
 Siccū, aridū, estus. שריקות Pexa. f. linna.
 Virga. f. sceptrum. שרש Radix.
 Propago, ramus. שרשים Radices.
 Propagines, rami. שרשי Exilium, radicatio.
 Et inde verbum שרן Catena.
 idest conuoluit, vel per שרשרות Catenæ.
 plexum fuit Iob. 40. שרת Ministerium.
 Ministeriū, vel run שרות Muri. Hier. f.
 cina, fm beatū Hiero. שות Nates שות nates. i. plu.
 שרוד Qui relinquitur, שות Fūdamētū שות Fūda
 vel qui remansit. menta. f. leges. fm beatum
 שרמ. f. Incisura. Hieronymum. Psal. 10. n.

Sex. syrum est. שור Buxus, gen⁹ ligni. f.
 Sexaginta. syrū est. תבה Arca.
 שתי. f. Ebrietas. f. po Fructus. f. fruges.
 שתי Stamen. (tatio. תבל Orbis. f. scelus. f. ne
 שתי. f. Dux. f. foe. phas, vel confusio.
 שתי Plantatio. תבלול Albugo.
 שתי Plantationes. תבן Palea. f. palea.
 שתי Obturatus. תבונה Intelligentia.
 שתי Obturauit. תבנית Similitudo, exem
 שתי Vrina. plar, descriptio.
 De incipientibus תבוסה Cōculcatio. f. cōteptio
 a littera ת Tau. תבירא Contritum, vel cō/
 Cubiculum, vel tha minutum. syrum est.
 lamus, fm beatū Hiero. תגמול Retributio.
 תאים. f. Cubiculi, tha Contentio. f. irrita/
 תאו Orix, gen⁹ cerui. (lam. tio, vel prouocatio.
 תאו Desiderium. תדרא Semper, aduer
 תאלה Labor. f. fatigatio. bium. syrum est.
 תאם Geminus, gemel⁹ Vlmi, gen⁹ arboris
 lus, coniunctus. תהו Inanitas, inane, vacū, nō
 תאומים Gemini, gemelli. תהלה Laus. f. laudatio. (hil
 תאן Ficus. תהלה Prauitas.
 תאנה Ficulnea. f. ficus. תהלכות Deambulatoria.
 תאנות Fici. f. ficeta אבסוס Abyssus. yffi.
 תאנה Occasio. תפוכות Peruersa תו Signū
 תאנה Occasionē, q̄siuit. תוא Orix. Esaiæ. f.
 תאנה Luctus, moeror. תונה Tristitia. f. moestitia
 תאר Forma, facies, species. תודה Confessio, laus.

Inter, medium, תוֹרָה. תוֹרָה. Fornicatio.
 intermedium, dolus, תַּחְבּוּלָה. Consilium.
 fraus, vsura. תַּחְבּוּלוֹת. Consilia, vel gub.
 Increpatio, correptio תוֹכַחַה. bernacula.
 Pauones. תוֹפְיִים. Sapiientissimus. תַּחְכְּמָנִי.
 Generatio. תוֹלְדָה. Principiū vel תַּחֲלָה.
 Generationes. תוֹלְדוֹת. Spes, vel spectatio. תוֹחֵלֶת.
 Simplicitas, ino תוֹם. Noctua, gen⁹ auis. תַּחֲמָס.
 ceta, perfectio, integritas. תוֹמָה. Depræcatio, clamen.
 Perfecti, vel veritas, תוֹמִים. tia, misericordia, gratia, dep.
 vel perfectio, secundum catio, obsecratio. f. pces.
 beatum Hieronymum. תוֹמָה. Idē plu. תַּחֲנוּנִים.
 Abomiatio, detestatio תוֹעֵבָה. Manſio. f. castra. תַּחֲנוּן.
 Fortitudo, altitudo. תוֹעֵפָה. metatio. 4. Regum. 6.
 Fortitudines, al/ תוֹעֵפּוֹת. Lorica. תַּחֲרָא.
 titudines. תַּחֲשׁ. Hyacinthus, vel hya.
 Tympanū, tym cinthinus, vel taxus animal
 Gosturæ. תוֹפְיִי. (pana. תַּחֲשִׁים. Idem plu.
 Exitus. in plu. תוֹצֵאוֹת. Sub, vel subter. תַּחַת.
 Turf, turtures. תוֹרֵי. Inferius. f. inferior. תַּחְתּוֹן.
 Tempus statutum. תוֹר. Idem fœmininū. תַּחְתּוֹנָה.
 Bos. syrum est. Da/ תוֹר. Sub me. תַּחְתָּי.
 nielis quarto. תוֹר. Pro ea. Genes. 2. תַּחְתָּנָה.
 Lex, leges. תוֹרָה. Inferius. תַּחְתִּית.
 Inquillinus, colonus תוֹשֵׁב. Inferiora. תַּחְתִּים.
 vel peregrinus, vel aduena. תוֹשֵׁב. Sub, subter. syru est. תַּחַת.
 Sapiëntia, vel pru/ תוֹשִׁיָה. Vinum. תִּירוֹשׁ.
 dentia, vel illud quod est. תוֹשִׁיָה. Aries, hyrcus. תִּירוֹשׁ.

Hyrc

Hyrc. תִּירוֹשׁ. Dictio composita, תִּירוֹשׁ.
 Fraus, scenus, vsura. es, idest propugnacula. תִּירוֹשׁ.
 Idem plurale. תִּירוֹשׁ. Tres. syrum est. תִּירוֹשׁ.
 Sedes, soliu, habitatio תִּירוֹשׁ. Tertius. syru est. תִּירוֹשׁ.
 Tercio. תִּירוֹשׁ. Media. dia. תִּירוֹשׁ. Tertia pars. syru est. תִּירוֹשׁ.
 Consuma- תִּירוֹשׁ. Triginta. syrum est. תִּירוֹשׁ.
 tio, vel finis. תִּירוֹשׁ. Elate, vel acerui. תִּירוֹשׁ.
 Hyacinth. f. tinus. תִּירוֹשׁ. Perfectus. תִּירוֹשׁ.
 Similitudo, תִּירוֹשׁ. Perfecta. תִּירוֹשׁ.
 Similitudo, תִּירוֹשׁ. Perfecti. תִּירוֹשׁ.
 Pallium. תִּירוֹשׁ. Semper, vel iugiter. תִּירוֹשׁ.
 Acer. cumulo. f. tumulo. תִּירוֹשׁ. Stupor. f. admiratio. תִּירוֹשׁ.
 Labor, fatigatio. תִּירוֹשׁ. Mirabilia. sy. e. (gura תִּירוֹשׁ.
 Solitudo, siccitas. תִּירוֹשׁ. Similitudo, imago, fi תִּירוֹשׁ.
 Solitudines. tates. תִּירוֹשׁ. Permutatio. f. comu/ תִּירוֹשׁ.
 Indumētū, vestis. תִּירוֹשׁ. Mors. (tatio. תִּירוֹשׁ.
 Nix. syru est. תִּירוֹשׁ. Nomen idoli. scilicet תִּירוֹשׁ.
 Afflictio, vlulatio, adonis. Et venit ab hoc תִּירוֹשׁ.
 lamentatio. תִּירוֹשׁ. Mors. (tatio. תִּירוֹשׁ.
 Eminens, vel eleua תִּירוֹשׁ. Heri, hesternus dies, nu/ תִּירוֹשׁ.
 tus, vel accumulatus. תִּירוֹשׁ. Ibi. syru est. (per תִּירוֹשׁ.
 Sulcus, sulci. תִּירוֹשׁ. Auster, vel meridiēs. תִּירוֹשׁ.
 Discipulus, doctus. תִּירוֹשׁ. Tabefactio. f. tabefactio תִּירוֹשׁ.
 Murmur. f. qrela. תִּירוֹשׁ. Palma. תִּירוֹשׁ.
 Vermis, ver/ תִּירוֹשׁ. Tumor. f. vapor. תִּירוֹשׁ.
 micul, coccus. f. coccinū. תִּירוֹשׁ. Eleuatiōes, sumi/ תִּירוֹשׁ.
 Vermes. Et ide ver עֶשֶׂן. Tumor. f. vapor. תִּירוֹשׁ.
 coccus. f. coccinū. תִּירוֹשׁ. Mundus muliebris. תִּירוֹשׁ.
 Frus. תִּירוֹשׁ.

תנובה	Fructus.	תפארת	Decor,
תנוף	Extremū auris.	תפארת	vel gloria.
תנומה	Dormitatio.	תפח	Malus. carbor. l. pomū
תנופה	Elevatio, agitatio.	תפל	Insulsum, stultitia,
תנור	Clibanus, furnus.		vel lutum absque paleis.
תנין	Coluber. l. draco	תפלה	Fatuita. s. blasphemia
תנינים	Colubri, dracones.	תפלה	Oratio. (Iob. i.
		תפוצה	Idolū. l. arrogātia.
תנין	Secūdus. syrū est.	תפוצה	Dispersio, contritio
תנינות	Secundo. syrū est.		dissipatio.
תנשמת	Gen ⁹ avis. l. cign ⁹ .	תפתה	Nomē pprtiū
תעה	Error, fraus.		loci. l. exemplum. l. tympanū,
תעודה	Testimonium.		vel infernus, fm Hebræ.
תעלה	Sanctas, stagnum,	תפתיר	Principes, vel perfe
	vel aquæ ductus.		cti. syrū est.
תעלולים	Efoeminati, vel	תקה	Expectatio. l. funicul ⁹
	paruuli. l. ifantes. l. illusiōes.	תקומה	Erectio.
תעלומה	Abscōditū. l. ocul	תקע	Clangor.
תועלת	Vtilitas. (tū.	תקוע	Tuba. Ezechiel. 7.
תענוג	Delitiæ. delectatio,	תקועה	vel תקוע Nomen
	voluptas.		propriū loci.
תענית	Ieiuniū. l. afflictiō.	תקועים	Thecuities. 2. Re. 14.
תעצומה	Fortitudo.	תקף	Fortitudo.
תער	Nonacula, scalpel	תקיף	Fortis.
	lus, scilicet acutus.	תקפא	Fortitudo. syrū est.
תערוכות	Obsides, q loco	תקופה	Circuitus, ambitus.
	pignoris ponuntur.	תרבות	Multiplicatio.
תעותעים	Errores. l. illusiōes	תרביות	Idem, vel vsuram.

Inter

תרגום	Interpretatio, vel	תרעתיים	Ostiarū, vel iani-
	lingua chaldaica.		tores, vel canentes, secūdū
תרגמן	Interpres.		beatū Hiero. i. Paral. 2.
תרדמה	Sopor.	תרעלה	Crapula, sopor, vel
תרומה	Primitia. l. separatio		tremor, vel consopiens.
תרומיה	Idem est.	תרפים	Idola.
תרמית	Dolus.	תרשיש	Lapis chrysolithus
תרועה	Iubilatio, vel clā-		vel nomen propriū loci.
	mor. l. clangor. l. ululatio.	תשוואה	Sonitus.
תרופה	Medicina.	תשובה	Reditus, conuersio,
תרזה	Ilex, vel pinus.		vel responsio.
תריג	Duo. syrū est.	תשועה	Salus, saluatio.
תרתין	Dux. syrū est.	תשוקה	Desiderium. l. appe
תרים	Exploratores.		titus. l. cōuersio, fm. b. He.
תרמה	Dolus, vel clam.	תשע	Nouem. foemini.
תרן	Malus. l. nanis.	תשעה	Nouem. masculi.
תרעא	Porta. l. ostiū	תשעית	Non ⁹ , nona
תרעא	vel fores. syrū est.	תשעים	Nonaginta.

¶ Dictionariū Hebræi. Finis.

¶ Ex hoc dictionario incipiente a vocabulis hebræis, poterit facillime quisq; aliū elicere vocabulariū incipiendo a vocabulis latinis. Et sequendo ordinem alphabeti latini, quemadmodum & noster Nebrissensis, ex vno simul duos fecit dictionarios, quos ideo fratres gemellos vocauit, & eorum alter a latinis alter ab Hispanis vocabulis habet exordia.

Index

TABVLA

INDEX SIVE TABVLA terminorum hebraicorum, quibus ipsi vtuntur in tradendis præceptis ac regulis grammaticæ suæ. Et diuiduntur trifariam.

In prima parte ponentur termini quidam generales ad totam artem grammaticam. In secunda termini speciales ad lecturam pertinentes, scilicet ad litteras & apices.

In tertia alii termini ad partes orationis, quæ sunt nomē & verbum, atque dictio indeclinabilis pertinentes. Et huius tabulæ duplex fuit necessitas in fine nostræ Artis, tum vt latini possint cum hebreis conferre disputantes & suis vocabulis vtentes circa præcepta grāmatalia, tum etiam vt idem latini legentes editiones grammaticas & commentarios hebreorum possint facile eos intelligere, quod alias vix fieri posset. Siquidem in vocabulario hebraico sola nomina, & verba sacrae scripturæ, quæ sunt vocabula rerū, tradunt. Nos autē hic addidim⁹ nomina nominū, & vocabula vocabulorū, quæ vt dixim⁹ ad Artē grāmaticā pertinent. ¶ Prima pars de terminis generalibus.

לשון לשונות Lingua linguæ.

לשון הקדש Lingua sancta. l. lingua sanctitatis.

לשון יהודית. l. עברית. l. עברא Lingua iudaica, vel iudaica, vel hebraica. Esaia. 36.

לשון תרגום Lingua chaldaica.

לשון ארמית Lingua syriaca. l. syriacæ. Esa. 36.

תרגום בבלי Chaldaicum babilonicum.

תרגום ירושלמי Chaldaicū hierosolymitanum.

לשון רומית Lingua romana.

לשון יונית Lingua græca.

Lin

TERMINORVM

לשון ספרדית. l. ספרד Lingua hispania. l. hispania.

לשון לעז Lingua vulgaris.

לשון צרפתית Lingua gallica.

לשון ערבית Lingua arabica.

דקדוק מדקדק Grammatica, grāmaticus.

מקרא. l. פסוק. l. קריה. l. קרא Textus.

כתוב vel כתוב Scriptura.

ספר תלים vel תהלים Liber laudationū. i. psalteriū

גלסא. l. comētari⁹, glosator. l. comētator. גלסא. l. פירוש : מפרש

חכמה : חכם Scientia, sapiens.

דעת : תבונה : דעת. l. סברה Scientia, intellectus, opinio.

מלמד Praceptor vel magister.

תלמיד vel למד : תלמוד Discipulus, doctrina.

גלסא super glosam.

גלסא super glosatorem.

חבור Summa vel adunatio.

מחבר Autor libri.

מכתב Scriptura vel editio.

כותב : קושא Scriptor, argumentum.

מקשה Argumentator.

תירוץ vel תשובה Satisfactio in responsione.

מתן Satisfaciens, hoc modo.

ספר : סיפור Liber, narratio.

סופר Librarius vel scriba.

העתקה Translatio.

מעתיק Interpres vel transcriptor.

כדאי : פשט Sufficiens, sensus litteralis.

תועלת Sensus moralis vel utilitas.

Sen

TABVLA

צורה	Sensus figuralis vel figura.
שכל הרוחני	Sensus spiritalis.
מדרש	Sensus spiritalis, in generali.
דרש	Sermo.
שער vel פֿורק	Porta. l. pars. l. capitulum.
מאמר vel דיבור vel דבר	Verbum.
חדוש	Nouitas vel noua assertio.
כלל	Generalitas. l. conclusio. l. setetia.
פרט	Specialitas.
קל וחומר vel כל שכן	Leue, & graue. i. a fortiori.
הכלע vel הכלח	Euidencia, alias pondus.
על כרחק	Per vim vel necessario.
ראיה	Visus vel autoritas.
חזק vel חזק vel כח	Robur.
כוונה vel תכלית	Intentio autoris.
רצון. l. היכר. l. הכרה. l. ידיעה	Voluntas, noticia.
הבדל vel שנוי	Differentia vel distinctio.
יסוד	Fundamentum.
סבה	Causa vel ratio. (ptu est.
סדר סדרים: דקתיב. l. בדקתיב	Ordo ordines, sicut scri
הוא דקתיב	Hoc est, quod scriptu est.
קל: חמור	Leue, graue.
מליצה vel הלצה	Interpretatio vel traductio.
גדר	Terminus vel limes.
סכום vel מנין	Numerus.
אחדות: שילוש	Vnititas, trinitas.
צחות	Claritas vel euidencia.
מקרה: עצם	Accidens, substantia.

Ner

TERMINORVM

צורך vel צריכות: כדי	Neccessitas, vt.
בעבור vel בשביל: חוץ	Propter, ob, præter.
לפי	Propter vel secundum.
על ידי vel על שם	Propterea vel hac de causa.
בסבת: הואיל. l. כיון. l. זמן. l. עת	Idem est, postquam, tempus.
התחלה vel התחלה vel ראש	Principium.
קודם: עד היום	Ante hoc, vsque nunc.
הקדמה	Prologus vel præfatio.
אחר כך	Postea.
ראש	Principium vel princeps.
אמצע: סוף	Medium, finis.
סיום: קיצור vel קוצר	Consumatio, breuiter.
קצרה: אריכות	Breuis, prolixæ.
בדלות: הפסק	Grauit, finis clausulæ.
זכר vel זכרון vel זכרון	Memoria.
רמז vel סימן	Signum vel iudicium.
קיסר	Imperator vel Cæsar.
קיים: קיום	Firmus, firmitas.
על דרך גרמא	Forstian vel per viâ casus.
על דרך גוזמא	Turba vel per viam turbæ.
על דרך גיזום	Mine vel per viam minarū
כאן: מתא	Hic, locus.
מבאן: מזה	Hinc, istinc.
להלן vel התם	Illuc vel ibi.
איך	Quomodo.
איכדין	Quomodo. syrum est.
הוא vel כיצד vel היכן	Idem est.
היכן	Quo vel vbi.

Vnr

TABVLA

וּמִתָּר : חוּבָה : Vnde, obligatio, licetia. f. solutio.
 אֶסוּר : פְּטוּר : Obligatus, licentia.
 חַיִּיב : רְשׁוּת : Obligatus, facultas.
 הַפֶּךְ : אֵלֶּיךָ : אֵלֶּיךָ : אֵלֶּיךָ : Econtra, nisi, nisi sic.
 שְׁלִילָה : לֹא : חַיִּיב : Negatiuæ, non, assertiuæ.
 הַשְׁגָּה : Conclusio. f. victoria i disputatiõe.
 תּוֹכֵחַ : Reprehensio vel reprobatio.
 חִלּוּלָה : הכִּי : Absit, certe vel sic.
 הַכִּי גַּם : אִם : Sic etiam, ergo.
 רוֹצֵה : לומר : Vult dicere vel idest.
 הֵאָרָה : הֵאָרָה : Si, ecce, vtinam.
 סָתָם : מוֹחֵלָם : Clausum, integra. (uatio
 חִלּוּלָה : חִלּוּלָה : Reuoluit i cõcauũ. f. mouet i gyrũ. ele
 מִנְחָרָה : יוֹשֵׁר : Rectitudo vel perfectio.
 כֹּחַ : פְּעֵל : Potentia, opus.
 מִשְׁפָּט : דִּין : Recte vel iure vel iudiciũ.
 דִּינֵי מְמוֹנוֹת : Iudiciũ pecuniarum.
 דִּינֵי נַפְשׁוֹת : Iudiciũ animarũ. f. capitalia
 עֲנָן : Sententia vel significatio.
 כְּמוֹת : אֵיפֹת : Quãtitas, qualitas, prope.
 כְּמוֹת : אֵיפֹת : Prope, vere, recte, certe.
 תּוֹכֵן : טָבַע : Certitudo, natura, res naturalis
 הַרְגֵּל : מִנְהַג : Vfus vel consuetudo.
 מְפֹרָשׁ : מְפֹרָשׁ : Manifestum est.
 אֲנוּשׁ : אֲנוּשׁ : Humanũ hõ, humanũ genũ
 אֵיפֹשֶׁר : אֵיפֹשֶׁר : Possibile, impossibile.
 מִדָּה : Mensura vel conditio rei.
 כְּשֵׁר : פְּסוּל : Perfectum, imperfectum.

Día

TERMINORVM

סֶפֶק : וְדָאֵר : וְדָרִי	Dubium, certum, cōfessio.
שִׁמָּא : וְאֵלֶּיךָ : שְׁאֵלָה	Fortē, & si, interrogatio.
תְּשׁוּבָה : תְּשׁוּבָה	Petitio, responsio.
תְּנָאִי. תְּנָאִים עַל מִנְתָּ	Cum conditione.
וְדוּמָה לֹא. פְּיוּצָא בֹא. זְוִילָה	Et simile ei.
כָּגוֹן : הַכֹּל בְּלוֹ	Sicut, omne.
מִרְבָּה	Multiplicatio. I. multiplicās
וְהַנֶּכּוֹן	Quod magis rectum.
בְּאֵמֶת vel בְּאִמּוֹנָה	Vere adverbium iurandi.
וְיֵתֵבֵן	Et est rectum.
חֶלֶק : פְּחוּת : כֶּךָ : בְּכֶךָ	Pars, minus, sic, in hoc.
יֹתֵר : כָּל כֶּךָ	Plus vel magis, totum hoc
כָּל זֶה : לְכֶךָ	Idem est, ad hoc.
וְרִי : אֵף vel גַּמִּי : וְאֵילֶךְ	Vē iteriectio, etiā, & deiceps
הֵילֶכְךָ vel לְפִיכְךָ	Propterea.
אֵף עַל פִּי vel אֵף כִּי	Licet quāvis.
אֵף עַל נֶבֶל : אֶבֶל. אֶבֶן	Idem est, sed vel certe.
הֲלֹא	Nonne, nunquid vel certē.
אֶפְלוּ	Quāquā.
לְמִדְּרִיקוֹן	Species cabale. i. lra p dictioē.
גִּיָּא מִמְרִיא	Species cabale. i. lra p numero.
תְּמִירָה	Species cabale. i. pmutatio.
קַבָּלָה עֵיוֹנִית	Cabala, studiosa.
קַבָּלָה אֲצִמְגֻנוּתִית	Cabala astrologica.
קַבָּלָה מַעֲשִׂית	Cabala nechromantica.
Ⓢ Secunda pars de vocabulis ad lecturam pertinenti	
bus, hoc est de nominibus apicum & litterarum.	
אִוֶּת : אִוֶּתִּית : גִּיָּקוֹד	Littera, litteræ, punctuatio.

X Pium

TABVLA

נקודה .f. Punctus vel apex.	
תנועות גדולות .f. Apices principales. Reges.	
קמץ גדול .f. Cameç magnū. f. .a.	
קמץ קטן .f. Cameç paruum, & est çere. f. .e.	
חולם .f. Holem. f. .o.	
שורק בור Surec cum vai. f. .v.	
חיריק ביד Chiric cum iod. f. .i.	
תנועות קטנות .f. Apices minores vel serui.	
פתח גדול Pathach magnum. f. .a.	
פתח קטן .f. Pathach paruum qd est çegol. .e.	
קמץ חטף Cameç chateph. f. .o.	
קבוץ שפתים Cōiūctio labrorū. f. surech. .u.	
חיריק בלא יוד Chiric sine iod. f. .i.	
פתח חטף Pathach chateph. f. .o.	
סגול חטף çegol chateph. f. .e.	
שבא Seuā. scilicet .e.	
קמחות Per cameç. פתחות Per pathach.	
אותיות רסוף .f. Litteræ finales vel duplices.	
אותיות שרשיות Litteræ radicales vel substantia-	
les. scilicet בוח ספר גזע צדק	
אותיות השפוט .f. Litteræ seruitutis vel acci-	
dentes. f. אתבנה משלי בור	
אותיות הנשימה Litteræ aspiratiōis. f. ociofç. אהוי	
אות שרשית Littera radicalis. f. substantialis.	
אות נוספת Littera addita.	
אות המשך Littera dilatationis. f. ociofa.	
אות נח .f. Littera ociofa.	
אות נע .f. Littera mobilis. i. quæ profertur.	

Litte

TERMINORVM

אותיות הכפולות בדגש ורפא dagues & raphe. f. כפפת	Litteræ duplices per
אותיות הפשוטות Litteræ planç. f. line dagues.	
מוצא מוצאות Pronunciatio pronunciationes.	
מבוא Prolatio vel explanatio.	
אותיות השפה Litteræ labii. f. בומף	
אותיות השנים Litteræ dentium. f. זסשרין	
אותיות החיך Litteræ palati. f. גיפק	
אותיות הלשון Litteræ linguæ. f. דמלנת	
אותיות הגרון Litteræ gutturis. f. ארהע	
אות גרונית Littera gutturalis.	
אותיות החרס Litteræ naris. f. מן	
אותיות רבעות .f. מרובעות Litteræ quadratæ. f. בנדם	
אותיות עגולות Litteræ rotundæ. f. בנסר	
דגש Dagues. i. præmens. f. ב	
רפא Raphe. i. laxans. f. ג	
מפיק Mapic. i. extractor. f. ה	
סבולת Siboleth. i. spica ש סבולת çiboleth. i. on. f. c ש	
מעים מעמים Accentus, accentus. plu. (thmi.	
גטף גטף Gatic. f. solpha. רית חרזים Rithm, ri	
נעימה Cantus pulcher vel solemnis.	
העמדה Detentio vel status in cantu.	
מתג Frenum. f. accentus.	
מסורת Datio. f. cōmissio. f. liber cōcordatū.	
קרי וכתב Lectio & scriptura.	
¶ Tertia pars de vocabulis pertinentibus ad partes orationis declinabiles & indeclinabiles.	
שם שמות Nomen nomina.	

X 2

Ver

TABVLA

מלה .י. תיבה	Verbum, dictio.
מלה זעירה	Dictio parua. f. monosyllaba.
משקל .י. פלס .י. נזרה	Pōdus vel proportio. f. analogia.
מינים : סוג	Genera, species vel genus.
אישים	Species. in plurali.
לשון יחיד	Lingua vnus. i. numerus singularis
לשון שנים	Lingua duorum, idest dualis.
לשון רבים	Lingua plurium, idest pluralis.
קבוצ .י. רבוי .י. כלל	Cōiunctio. i. formatio plural. ex sin
שם נפרד	Nomē separatū. i. singulare. (gulari
לשון זכר	Lingua masculi. i. genus masculinū
לשון נקבה	Lingua foemine. i. gen⁹ foemininū
שם פשוט	Nomē planū. i. figuræ simplicis.
שם מורכב	Nomē suppositū. i. cōpositę figurę
שם נרדף	Nomen verbale.
שם משותף	Nomen persequutū. i. synonomū.
שם הפעל	Nomen cōiunctū, idest æquiuocū
שם נגזר מן הפעל	Nomen sectum a verbo. i. deriuatū
שם דבר	Nomen rei. i. nō deriuatū a verbo.
שם העצם	Nomen substantiæ. i. substantiuū.
שם התאר	Nomen formę, adiectiuum.
שם המקרה	Nomen accidentis.
שם המתגבר	Nomē supexcedēs. i. rei excedētis i
שם הכלל	Nomē generale. (aliquo accidēte.
שם המין	Nomen generis alicuius rei.
שם הוחס	Nomen patronymicum.
שם המספר	Nomen numerale.
שם הפרט	Nomen particulare. f. proprium.

Adul

TERMINORVM

כמיכות	Adunatio, scilicet vocabulorum.
שם כמור	Nomē adiūctū alteri per regimen.
שם מוכרת	Nomē absolutū. f. a regimine casus
De litteris accidentalibus.	(obliq.
אותיות השימוש המרות הענין	Lfe suicti q denotāt
הא הידיעה	He notitię. i. q est articul⁹. (casus
הא השאלה	He interrogationis.
הא התמיהה .י. התמיהה	He admirationis.
שם הנכסב	Nomen iūctū. f. genitiu⁹ qui regit
למד הכנאה	Lamed adducēdi. i. articul⁹ datiu⁹.
בית הכלי	Beth vasis. i. articulus ablatiu⁹.
כף הדמיון	Caph similitudinis. f. coniunctio.
כף השיעור	Caph quantitatis. f. significatiua.
וה הווספת	Vau additionis. i. quæ est cōiunctio.
וה ההיפוך	Vau cōuersionis. f. tēporū verbi.
De pronomine.	
כנוי כנויים	Pronomen pronomina.
כנויי הפועלים	Pronomina agētīū. i. noiatiui. f. אנרי
כנויי הפעולים	Pronomina patiētīū. i. accīi. f. אתרי
כנויים המורים על הקנין	Pronomina quæ denotant
possessionem, idest datiu casus. f. אלי	
הימנו	Ablatiuo ab illo, vel cum eo.
אלה .י. הללו .י. אלו	Isti vel istæ, hi vel isti.
De verbo.	
פעל פעלים	Verbum verba.
שרשים .י. עיקר עקרים	Radix radices. i. primitiuū
פא הפעל	Pe verbi. i. prima littera substantia.
עין הפעל	Hain verbi. i. secunda littera.
למד הפעל	Lamed verbi, idest tertia littera.

X 3 La

TABVLA

לָפֶּל	Lapis principalis. i. pma abbi posita
דְּעִסָּה	Decisum. i. derivatum ab eo.
בְּנִינִים	Aedificiū edificia. i. cōiugatio
בְּנִינִי	Cōiugatio levis, q̄ est pma cōiugatio actiua
בְּנִינִי	Passiua eius.
בְּנִינִי	Cōiugatio abbi daguessati. i. secūda
בְּנִינִי	Passiua eius.
בְּנִינִי	Cōiugatio fecit facere. i. tertia.
בְּנִינִי	Passiua eius.
בְּנִינִי	Cōiugatio verbi quadrati. f. quarta.
בְּנִינִי	Passiua eius, quæ dicitur fecit se.
בְּנִינִי	Vox.
בְּנִינִי	Vox actiua verbi.
בְּנִינִי	Vox passiua verbi.
בְּנִינִי	Modus.
בְּנִינִי	Præteritum. f. indicatiui.
בְּנִינִי	Imperatiuus.
בְּנִינִי	Infinitiuus, & dicitur origo. f. fons
בְּנִינִי	Tempus.
בְּנִינִי	Tempus. Præteritum.
בְּנִינִי	Præsens.
בְּנִינִי	Futurum.
בְּנִינִי	Numerus.
בְּנִינִי	Lingua vni. i. numerus singularis
בְּנִינִי	Lingua plurium. i. pluralis.
בְּנִינִי	Persona.
בְּנִינִי	Loquens de se. i. prima psona.
בְּנִינִי	Inuentus vel loquens è regione,
בְּנִינִי	idest secunda persona.
בְּנִינִי	Occultus. i. loquens nō è re-
בְּנִינִי	gione. i. tertia persona.
בְּנִינִי	Genus.
בְּנִינִי	Lingua masculi. i. genus masculinum.
בְּנִינִי	Lingua fœminæ. i. genus fœmininum
בְּנִינִי	Participiū.
בְּנִינִי	Inter mediū actiuum.

In

TERMINORVM

בְּנִינִי	Inter mediū passiuū. f. participiū.
אֵיתָן	Futuro.
בְּנִינִי	Verba perfecta. f. regularia.
בְּנִינִי	Lapides integri. i. verba pfecta.
בְּנִינִי	Lapides secti. i. verba irregularia.
בְּנִינִי	Verbū stās. i. absolutū à regimine.
בְּנִינִי	Verbum extens, idest transitiuū
בְּנִינִי	vel regens casum.
בְּנִינִי	Verba defectuosa, scilicet quæ per
בְּנִינִי	dunt litteras in processu coniugationis.
בְּנִינִי	Verba ociosa. f. in litteris.
בְּנִינִי	Verba duplicata.
בְּנִינִי	Verba duplicationis. f. litterarum.
בְּנִינִי	Filius trium litterarum. f. verbum.
בְּנִינִי	Filius quattuor litterarum.
בְּנִינִי	Filius quinque litterarum.
בְּנִינִי	Verba plana. f. q̄ nō sunt cōposita.
בְּנִינִי	Verba superposita. i. composita.
בְּנִינִי	Dictio plana. i. non composita.
בְּנִינִי	Dictio superposita. i. composita.
בְּנִינִי	Dictio filia trium litterarum.
בְּנִינִי	Filia quattuor litterarum.
בְּנִינִי	Filia quinque litterarum.
בְּנִינִי	Tabulæ finis, in qua vocabula posita sunt quæ in
בְּנִינִי	vocabulario magno, non inueniuntur, & sunt frequentia
בְּנִינִי	in commentariis doctorum, alia verò vocabula ad hoc ne
בְּנִינִי	gocium pertinentia, & hic non expressa, in nostra intro
בְּנִינִי	ductione grammatica requirenda sunt.

X 4

Ta

T Andem in calce huius nostri operis, libuit ad theologorum usum facillimum annotare hic cathalogum vel potius epilogum iudicum, & regum iudeorum, simul atque pontificum sacerdotum & prophetarum, tam maiorum, quam minorum in veteri lege nominatissimo rum. Et quidem in iudicibus & regibus Israel, & Iuda notabimus tempora sui regiminis, & loca sacrae scripturae instrumenti veteris, unde haec excerpta sunt.

NOMINA IVDICVM ISRAEL.

¶ Anni gubernationis.

	יהושע	Iosua. Iosua. 1.
40	עֲתַנְיָאֵל בֶּן קַנַּז	Othoniel filius Quenez. Iud. cap. 3.
80	אֶהוּד בֶּן גִּרְאָ	Aiod filius Guera. Iud. cap. 3.
	שִׁמְגַר בֶּן עֲנַת	Samgar filius Anath. Iud. 3.
40	דְּבוֹרָה	Debora. cap. 4. et. 6.
40	גִּדְעוֹן בֶּן יוֹאָשׁ	Gedeon filius Ioas. cap. 6. 7. 8.
3	אֲבִימֶלֶךְ	Abimelech. cap. 9. 10.
23	תּוֹלַע בֶּן פּוּאָה	Thola filius Pua. cap. 10.
22	יֵאִיר הַגַּלְאָדִיתִי	Iair galaadites. cap. 10.
6	יִפְתָּח	Iepthe. cap. 11. 12.
7	אֲבֵסָן	Abeffan. cap. 12.
10	אִיָּלֹן הַזַּבּוּלוֹנִיתִי	Athalon zabalontes. cap. 12.
8	עֲבְדוֹן בֶּן הֶלֶל	Aabdon filius Hellel. cap. 12.
20	שַׁמְשׁוֹן	Samson. cap. 13. 14. 15. 16.
40	הֶלִי	Heli. 1. Regum. primo & 2.
	שְׁמוּאֵל	Samuel. 1. Regum. 1. 2. 3.
	יֹאֵל וְאַבְיָה בְּנֵי	Joel & Abia filii sui. 1. Regum. 8.

Saul

NOMINA REGVM ISRAEL.

¶ Anni regiminis.

	שָׁאוּל	Saul. 1. Regum. cap. 10.
2	אִישׁ בֶּשֶׁת בֶּן־נָבֻ	Isboseth filius eius. 2. Regum. 2.
40	דָּוִד	Dauid. 2. Regum. 2.
40	שְׁלֹמֹה בֶּן־	Salomon filius eius. 3. Regum. 1.
22	יִרְבֵּעַם בֶּן נִבְמַ	Ieroboam filius Nabath. 3. Reg. 12.
2	נָדָב בֶּן־	Nadab filius eius. 3. Regum. 15.
24	בַּעְשָׁא בֶּן אַחִיָּה	Baasa filius Achias. 3. Regum. 15. 16.
2	אֵלָה בֶּן בַּעְשָׁא	Ela filius Baasa. 3. Regum. 16.
7.	זִמְרִי	Zamri. 3. Regum. 16.
12	עֲמֵרִי	Aamri. 3. Regum. 16.
22	אַחָאב בֶּן־	Achab filius eius. 3. Regum. 16.
2	אֲחֹזִיָּה בֶּן־	Ochozias filius eius. 3. Regum. 22.
	& quarto, Regum primo.	
12	יְהוֹרָם אֲחִיו	Ioram frater eius. 4. Regum. 1.
28	יְהוּא בֶן יְהוֹשָׁפָט	Iehu filius Iosaphath.
	בֶּן נִמְשִׁי	Filius namsi. 4. Reg. 9. 10.
17	יְהוֹאָחָז בֶּן־	Ioachaz filius eius. 4. Regum. 13.
16	יֹאָשׁ בֶּן־	Ioas filius eius. 4. Regum. 13.
41	יִרְבֵּעַם בֶּן־	Ieroboam filius eius. 4. Regum. 14.
6.	זַכַּרְיָה בֶּן־	Zacharias filius eius. 4. Regum. 15.
1.	שָׁלֹם בֶּן יִבְשָׁ	Salum filius Iabes. 4. Regum. 15.
10	מַנַּחֵם בֶּן גַּדִּי	Manachem filius Gadi. 4. Regum. 15.
2	פִּזְחִיָּה בֶּן־	Phaqee filius eius. 4. Regum. 15.
20	פִּזְחִיָּה בֶּן רְמִיָּהוּ	Phaqee filius Romelie. 4. Regum. 15.
9	הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה	Hose filius Ela. 4. Regum. 16.

Robo

NOMINA REGVM IVDAE.

¶ Annis re
giminis.

- 17 רחבעם Roboam. 3. Regum. 12. et. 14.
3 אבiam filius eius. 3. Regum. 15.
41 אסא Asa filius eius. 3. Regum. 15.
25 יהושפט Josaphath filius eius. 3. Regum. 22.
8 יהורם Ioram filius eius. 4. Regum. 8.
7 עתליה Athalias. 4. Regum. 8. et. 11.
1 אחזיהו בן יהורם Ocozias filius Ioram. quarto Re-
gum octavo.
40 יהואש Ioas. 4. Regum. 12.
29 אמאסיה בן Amasias filius eius. quarto Regum
decimo quarto.
52 עזריה. 1. עזריה Azarias vel Vzias filius eius.
4. Regum. 15. et. 2. Paralippo. 26.
16 יותם Iotham filius eius. 4. Regum. 15.
16 אחז Achaz filius eius. 4. Regum. 16.
29 חזקיהו Ezequias filius eius. 4. Regum. 18.
55 מנשה Manases filius eius. 4. Regum. 21.
2 אמון Amon filius eius. 4. Regum. 21.
31 יאשיהו Iosias filius eius. 4. Regum. 22. et
secundo Paralippo. 34.
3. Mēses. יהואחז Ioachaz filius eius. 4. Regum. 23.
11. Annos. יהויקים אחיו Ioaquim frater eius. quarto
Regum. 23.
3. Mēses. יהויכין. 1. Iochin vel Iechonias
filius eius. 4. Regum. 24. et. 25.
11. Anni. צדקיהו Sedequias. 4. Regum. 24.

Aha

NOMINA PONTIFICVM,

- אהרן Aharon Pontifex. Exodi. 28.
אלעזר בן Elazar filius eius Pontifex. Leuiti-
ci. 10. et Nume. 20.
איתמר אחיו Ithamar frater eius. Leuiti. 10.
נדב אחיו Nadab frater eius. Leuiti. 10.
אביהו אחיו Abihu frater eius. Leuiti. 10.
פניחס בן אלעזר Phinees filius Elazar Pōti. Nu. 24.
אבישוע בן Abisue filius eius Pōti. 1. Paral. 6.
בקי בן Boqui filius eius Pōti. 1. Paral. 6.
עזי בן Ozi filius eius Pōtifex. in eodem.
עלי Heli. Pontifex. primo Regum. 1.
הפני בן Ophni filius eius. in eodem.
פניחס אחיו Phinees frater eius. in eodem.
זרחיה בן עזי Zaraias. Pontifex filius Ozi. pri-
mo Paralippomenon. 6.
מריות בן Meraioth filius eius Pōti. in eodē.
אמריה בן Amarias filius eius Pōti. in eodē.
אחיתוב בן Achitob filius eius Pōti. in eodē.
אחיתוב בן פניחס בן עלי Achitob filius Phinees fi-
lius Heli Pontifex. Neemi. 11.
אחimelech. primo Regum. 21.
אביתר בן Ebiathar filius eius Pontifex. pri-
mo Regum. 30. et. 2. Regum. 15. et. 20.
יהונתן בן Jonathan filius eius. 2. Regum. 15.
צדוק Sadoc. Pōti. 2. Regū. 15. 20. et. 3. Re. 1.
אחimelec בן Achimaas filius eius Pōti. 2. Reg. 15. 18.
עזריה בן Azarias filius eius Pōti. 1. Paral. 6.
עירא היראית Hira hiraites. 2. Regum. 20.

Ioia

ET SACERDOTVM ISRAEL.

יהוידע Iotadaa Pontifex. 4. Regum. 11.
 זכריה בן Zacharias filius eius. 2. Paralippo. 24.
 יוחנן בן עזריה בן אחימען Iohanan Pontifex filius
 Azarie filii Achimaas. 1. Paralippo. 6.
 עזריה בן Azarias filius eius Pontifex. in eodem.
 אמריה בן Amarias filius eius Pontifex. 1. Paral. 6.
 אחיטוב בן Achitob filius eius Pontifex. in eodem.
 צדוק בן Sadoc filius eius Pontifex. in eodem.
 שלום בן Salum filius eius Pontifex. in eodem.
 חלקיה בן Helquias filius eius Pontifex. in eodem.
 עזריה בן Azarias filius eius Pontifex. in eodem.
 שריה בן Saraias filius eius Pontifex. in eodem.
 Et quarto Regum. 25.
 יהוצדק בן Iofadac filius eius Pontifex. in eodem.
 et Esdre. 3. et Aggei. 2.
 יהושע בן Iofue filius eius Pontifex. Esdre. 3. et
 Aggei secundo.
 יואקים בן Iotachin filius eius Pontifex. Neemiae. 12.
 עזרא בן Esdras filius Saraie. Esdre. 7.
 צפניה בן Sophonias Pontifex. 4. Regum. 25.
 אלישיב בן Eliafib Pontifex. Neemiae. 3.
 יוחנן בן Ioanan filius eius Pontifex. Neemiae. 12.
 ירמיה בן Hieremias filius Helquiae. Hier. 1.
 נחמיה בן Neemias. Neemiae. 1. et. 12.
 יהודה בן Iudas Pontifex. Neemiae. 12.
 ידוע Iadoc Pontifex. Neemiae. 12.
 Et alios plures sacerdotes reperies. Esdre. 2. et. 7. et
 Neemiae. 12. et. 12.

Onias

De istis Pōti. in libris Maccabeorū. et in Ecclesiastico.

חנניה 1. Onias Pontifex.
 שמעון בן Symon Pontifex.
 אלעזר אחיו Elazar frater eius Pontifex.
 חנניה 1. Onias filius eius Pontifex.
 שמעון בן Symon filius eius Pontifex.
 אוניה בן Onias filius eius.
 שמעון בן Symon filius eius.
 חנניה 1. Onias Pontifex. Ecclesiastici. 50.
 מתתיה בן יוחנן Mathathias filius Ioanan Pontifex.
 יהודה בן Iudas filius eius Pontifex.
 יונתן אחיו Ionathas frater eius Pontifex.
 שמעון אחיו Symon frater eius Pontifex.
 יוחנן אחיו Ioanan frater eius.
 חשמונאי Hasmunaï.

¶ Aristobolus. Alexander. Hircanus. Antigonus.

¶ Isti quattuor præfuerunt in templo Hierosolymitano post historiam Maccabeorum, & post editionem Ecclesiastici, sed eorum memoria sumitur ex libro Iosephi de antiquitatibus iudæorum. Et fuerunt simul Pontifices & Reges iudæorum. Post eos regnavit Herodes, sub quo natus est Christus deus noster.

¶ NOMINA PROPHETARVM VE

teris legis, qui non scripserunt suas prophetias.

שמואל Samuel. 1. Regum. 1.2. et. 3.
 נתן Nathan. 2. Regum. 12.
 גד Gad. 2. Regum. 24.
 שמעיה Semias. 3. Regum. 12.

Achias

אחיהו	Achias. 3. Regum. 14.
יהוא בן חנני	Iehu filius anani. 3. Regum. 16.
אליהו	Elías. 3. Regum. 17.
מכיהו בן ימלה	Micheas filius Iemla. 3. Regum. 21.
אלישע	Elifeus. 4. Regum. 2.
דבורה	Debora. Iudi. 4.
חלדה	Olda. 4. Regum. 22.

¶ NOMINA PROPHETARVM VE

teris legis, qui suas prophetias scripserunt.

משה	Moyſes. Nu. 12. Deu. vltimo
ישעיהו	Eſaias.
ברוך	Baruch.
ירמיהו	Hieremias.
יהזקאל	Ezequiel.
חושע	Hofee.
יואל	Ioel.
עמוס	Amos.
עובדיה	Abdias.
יונה	Ionas.
מכיה	Micheas.
נחום	Nachum.
חבקוק	Abaquq.
צפניה	Sophonias.
דניאל	Daniel.
אגגיי	Aggeus.
זכריה בן ברכיה	Zacharias filius Barachia.
מלאכי	Malachias.

¶ Terminorum & pōtificum Catalog. Finit.

ΕΙΥSDEM

ALFONSI ZAMORENSIS

breuis tractatus de Orthographia hebraica, quæ potissimum verſatur circa pūcta vocalia, & litteras occiſas.

¶ PROLOGVS.

AD COMPLEMENTVM ARTIS grammaticæ hebraicæ neceſſarium duximus addere eius Orthographiæ regulas, ex vſu atque autoritate veterum hebræorum in hac re peritiſſimorū. Et licet hæc grammaticæ pars in omni alio idiomate ſit valde accommodata, tamen in hebræo ſermone cenſetur plurimum neceſſaria, eo quod hæc lingua præ aliis ſit magis arida, & pauciora habens vocabula, cum ſit maxime brevis & copioſa. Quare neceſſarium fuit in ea plurima vocabula eſſe æquiuoca, & plures habentia ſignificationes ſub eadem contextura litterarum. Ad explicandam ergo ſignificationum diuerſitatem inuenta ſunt puncta vocalia, nam eadē litteræ cum aliis atque aliis punctis aliam & aliam habent ſignificationē, vt אֵלֶף aleph eſt docuit אֶלֶף eleph vero eſt mille. ¶ Eſt præterea alia ad hoc ratio neceſſitatis pūctorū vocaliū, quia cum eidē vocali latinæ correſpōdeant plures punctorū differētiæ in hebræo, opus fuit per Orthographiæ regulas declarari, quādo & in quib⁹ diſtinctionibus

incipit tractatus de vocalibus hebraicis

bus pro vocali. a. debeat poni punctus cameç hebraicus, & quando patha vel alius punctus. similiter loco vocalis. e. aliquando scribitur çere, aliquando çegol, vel seua &c. Vt superius in principio primi libri nostræ Artis declaratum est. Et per hunc etiam modum declaratur multiplex æquiuocatio vocabulorum hebraicorum. nam לֵאל el cum çere est deus. sed לֵאל el cum çegol est articulus datui casus. similiter מֵתִים methim cum çere in prima littera significat mortuos. sed מֵתִים cum puncto seua significat viuentes mortales. Item punctus dagues in medio litteræ solet mutare significationem, & ita de aliis multis in sacra scripturæ serie. Discernuntur etiam per hæc puncta vocalia diuersæ partes orationis, vt nomen, & verbum. Item accidētia partium, vt genus masculinum, & foemininum, persona, numerus, & alia huiusmodi. ¶ Quare in hac orthographia sequemur ordinem capitulorum grāmaticæ, scilicet de nomine, pronomine, & verbo. Quibus tamen quasdam præmittimus regulas generales quæ sequuntur.

¶ Caput primū, orthographiæ ponit quasdam regulas generales recte scripturæ hebraicæ.

Harum regularum duo sunt genera. Quædam enim regulæ sunt de litteris, aliæ de punctis vocalibus. Ad intelligendas regulas de litteris repetimus hic in primis alphabetum hebraicum, quod in principio nostræ huius Artis superius prælibauimus. אב גד הו זח טי. ¶ Sit igitur omnium hæc prima regula generalis orthographiæ nostræ, quod harum viginti & septem litterarum hæc quinque פֿתח קמץ חטף חטף חטף

sunt

sunt duplices, hoc est quinque binarii litterarum, & cuiuslibet binarii prior littera semper scribitur in principio vel medio dictionis, & nunquam in fine, posterior vero semper in fine, & nunquam in principio vel medio scribitur dictionis. Et ideo iste quinque posteriores dici solent litteræ finales, quæ etiam nunquam scribuntur cum punctis vocalibus, neque per seipsas faciunt syllabam, sed semper colliguntur ad syllabam litteræ præcedentis, excepta littera ך chaph, quæ nunquam venit sine apice cameç vel seua, & nunquam venit cum alio puncto vocali. similiter littera ן nun, aliquando venit cum puncto cameç, & nunquam cum alio apice. ¶ Secunda regula est, de quattuor litteris ociosis, scilicet ם ן ן ן nam istarum nulla ponitur ociosa in principio dictionis, sed solum in medio vel fine. Differenter tamen, quia ה he littera semper fit ociosa in fine dictionis, & nunquam in medio, aliæ vero tres ן ן ן possunt & in medio, & in fine fieri ociosæ. Insuper cum vltima littera dictionis subscribitur cum vocali puncto chiric semper debet addi iod ociosa in fine, vt Ecclesiastes secundo cap. אֲנִי בְלִבִּי אֶמְרָתִי אֲנִי בְלִבִּי id est dixi ego in corde meo. & alibi sæpius in sacra scriptura. ¶ Tertia regula sit, de sex litteris, quæ recipere possunt dagues & raphe, scilicet ך ך ך ך ך ך nam quælibet istarum semper venit scripta cum altero prædictorum punctorum, verum quando aliqua istarum litterarum existens in principio dictionis, sequitur immediate litteram ociosam, quæ erat in fine dictionis præcedentis, prope semper scribenda est cum puncto raphe vel sine dagues. Huius rationem

y aff

ORTHOGRAPHIAE

assignant, quia litteræ octosæ sunt litteræ nominis defecti-
ca quas omnis alia littera perdit suum rigorem, & humi-
liatur ob reuerentiam illius nominis, ad hoc significan-
dum allegant quidam hebræi illum versum Psalmi. 64.
יִירָאוּ יוֹשְׁבֵי קְצוֹת מְאוֹתוֹתֶיךָ idest timebunt qui
habitant terminos à signis tuis, vbi dictio מְאוֹתוֹת quæ
significat signa, etiam solet accipi pro litteris, vt sit sen-
sus timebunt litteræ existentes in extremis dictionum à
litteris tuis, idest nominis tui. Et quodcumque duæ
istarum sex litterarum immediate sibiipsis iunguntur in
eadem dictione, communiter vna earum scribitur cum da-
gues, & altera cum raphe, & frequentius prior earum ha-
bet dagues, vt דָּבַק idest adhæsit. Et hoc maxime con-
tingit quando prior illa littera scribitur cum puncto se-
ua, vt כָּפָרָה idest in pharaone, ¶ Quarta regula est,
de his quinque litteris אֵי־הֵ־חֵ־עֵ־ר quæ non recipiunt da-
gues. nam omnes aliæ litteræ alphabeti hebraici possunt re-
cipere punctum illum exceptis istis quinque, litteræ insu-
per quinque finales non recipiunt dagues præter chaph,
quæ aliquando scribitur cum dagues. Est etiam alia litte-
ra שׁ sin quæ nunquam scribitur sine puncto super eam
posito, qui ad partem dexteram dicitur siboleth, ad sinis-
tram vero siboleth hactenus de litteris.

¶ Dicamus iam de punctis vocalibus.

S Vpponamus in primis distinctionē decem punctu-
vocaliu, nam eorū quinq; sunt principales, quos he-
bræi vocāt מְלָכִים .i. reges, qui etiā, hoc versu denotantur
בֵּית וְחַיִּי חַתָּם .i. sculpturæ sigilli, & sunt isti . cameç . çere
holē

CAP. PRIMVM.

holem וְ vau surec יֵ chirc cum iod. alii quinque sunt
minores, quos hebræi vocant עֲבָדִים .i. seruos, & sunt
- pathach . çegol . cameç chateph . surec trium pun-
ctorū quem hebræi vocant כְּבוֹיִן שְׁפָתַיִם .i. cōfūctionē
labiorū & chirc sine iod. alia vero duo pūcta, de quib; su-
pra in principio Artis grāmaticæ. s. seua & . pathachar-
teph apud hebræos, non dicuntur pūcta vocalia, sed mini-
stri aliorū decē supradictorū. Et ratio est, quia nullū istorū
duorū solus scribi potest in aliqua dictione, nisi veniat
alicui aliorū decē associatus. Vnde sit hæc prima regula ge-
neralis de pūctis, qđ in dictione monosyllaba rarissime
ponit seua neq; pathachateph. ¶ Secūda regula, qđ hæc
tria pūcta vocalia. s. quæ dicuntur cōposita rarissime
ponuntur nisi in quattuor litteris gutturalib;, q̄ sunt iste.
אֵ־הֵ־חֵ־עֵ־ר ¶ Tertia regula de pūctis principalib; sit hæc, qđ
rarissime post pūctū principalē littera immediate sequēs
in eadē dictione potest habere dagues, vt כָּכָד .i. visitauit
דָּבָר .i. verbū. Excipitur ab hac regula casus ille, quo in
littera pūcti principalis ponere accētus dictionis, nā tūc
littera sequēs bene posset habere dagues. Et hoc ratione
illū accētus qui apte diuidit illū pūctū a dagues, vt לֵמָּה
.i. quare שָׁמָּה .i. ibi vel illic. Ratio huius tertię regulæ est,
quia in quolibet puncto principali includitur vna littera
octiosa occulta, quæ vt prius dixim; post se nō admittit da-
gues, vt כָּכָד .i. visitauit. nam in illo pūcto cameç includi-
tur littera aleph octiosa. ¶ Quarta regula, qđ duæ primę
litteræ alicui; dictionis nunq; ambæ veniūt cū eodē pun-
cto seua, & si vtraq; egeat puncto vocalis. e. sola vna earū

ORTHOGRAPHIAE

scribitur cū seua, altera vero cū cere. I. cegol, vt פראשית idest in principio. Et quādocūq; post pūctū principale immediate sequitur seua in eadē dictione, fere semp ponitur accentus dictionis in illa littera puncti principalis, vt פקדו idest visitauerunt רשבו idest habitauerūt פרחים idest phines. sed hoc non habet locum in punctis minoribus, vt אפקוד idest visitabo. ¶ Quinta regula, quod quādocūque finalis littera dictionis fuerit alterutra istarum duarum ע ה gutturalium, si debeat scribi cum puncto vocalis. a. ille debet esse pathach, & non cameç, vt נח idest Noe ישוע idest Iesus משיח idest Christus. Contra vero si vltima dictionis syllaba debeat scribi cum vocali. a. & post illum punctum sequatur littera ociosa & aleph, vel ה he punctus ille debet esse cameç, & non pathach, vt נלה idest reuelauit בא idest venit אמה idest ancilla. ¶ Sexta regula, quod punctus vocalis. u. qui dicitur surec quibūc nunquā ponitur in fine dictionis, sed solum in principio vel medio. surec vero cum vau in omni loco poni potest. t. in principio medio & fine dictionis, vt ופקדורו idest & visitabunt eum. ¶ Deniq; aduertendum, quod in cōmuni vsu praeceptorum hebraeae linguae duo puncta vocalis. a. vocantur sic קמץ גדול idest cameç magnum פתח גדול idest pathach magnū, duo vero puncta vocalis. e. sic nominant. punctum cere, קמץ קטן idest cameç paruum, cegol autem vocant פתח קטן. pathach paruum. Hoc ideo dicimus ne latini hebraicam linguam discentes, ignorent vocabula hebraeorum & possint eos intelligere ad cōmunicandū cum eis.

Cap.

CAP. SECVNDVM.

¶ Cap. secundum, de Orthographia nominum, quantum ad omnes numeros eorum.

V Entendo iam ad regulas Orthographiae speciales, a nominum recta descriptione incipiamus, & simul cum nominibus etiam pronomina declarabimus. Et pro facilitate doctrinae huius, in primis supponendū est, quod sunt quaedam analogiae vel proportionēs, ad quas reduci possunt omnia nomina, quas hebrei vocant פלס vel משקל idest pondus, משקלים idest pondera, accipiendo, scilicet pondus methaphorice in vocibus pro simili sono vel prolatione quantum ad litteras & syllabas, eo modo quo metrificatores per consonantias sequuntur pondera vocabulorum. ¶ In proposito autem ponemus pondera ista ordine suo disposita, & per ea regulas Orthographiae nominum declarabimus. Sunt autem huiusmodi pondera plurima, sed ex eis sola ea explicabimus, quae magis difficilia sunt, & magis necessaria in vsu cōmuni sacrae scripturae, & sunt quaedam ficta vocabula a doctoribus hebraeis inuenta, quae nihil aliud significant quā regulas Orthographiae. In ordine vero istorum procedemus per numerum syllabarum a monosyllabis incipientes. Sit igitur omnium hoc primum pondus פל pal, ad cuius proportionem multa nomina veniūt, vt אב idest pater כל idest ros יד idest manus שר idest princeps, & alia multa. In quibus sit haec regula Orthographiae, quod huiusmodi nomina fere omnia scribenda sunt per cameç, tam in singulari, quā in plurali & in fine clausulae. Sed quando aliquod istorum regit

Y 3 post

post se genitium cameç vertitur in pathach prope semper, vt יד יהוה idest manus domini. Et quando secunda nominis littera est gutturalis, etiam si non regat genitium potest scribi cum pathach, vt אח idest frater, פת idest laqueus, sed in fine clausulae semper huiusmodi nomina scribuntur per cameç. ¶ Secundum pondus analogiae, sit hoc פל pel, ad cuius proportionem veniunt, haec nomina אל idest deus, אם idest mater, בן idest filius גר .i. peregrinus. In quibus sit haec regula, quod fere semper huiusmodi nomina scribenda sunt per çere in singulari numero, etiam in fine clausulae. Sed quando regunt genitiui scribuntur frequenter cum çegol, vt בן אלהים idest filius dei, בן אדם idest filius hominis, excepto hoc nomine בן נידוס, quia quando regit genitiui mutat çere in pathach, vt בן צפור idest nidus auls, Duæ tamē sunt dictiones huius ponderis, quæ etiam si non regant genitiui semper debent scribi cum çegol, scilicet אל idest articulus datiuus, & בן idest ne forte. Itē haec dicitio, מת idest mortuus quando in plurali numero scribitur cum çere iuxta hanc regulam significat mortuos, quando vero cum seua significat viuos mortales, vt etiā prius dictum est. Implurali autē numero nomina huius ponderis retinet çere primæ litteræ, vt גרים .i. peregrini לצירים .i. derisores. Excipiuntur tamē quedā nomina sequentia, quæ mutant punctum çere singularis numeri in alium punctum in plurali, & sit ratione coincidentiae .i. ne coincident cum aliis nominibus aliorum significatorum.

אל אלהים Deus, dii. נס נסים Vexillū, vexilla.
אם אמות Mater, matres. עד עצים Capra, capræ.

Fili

בן בנים Fili, filii. עט עטים Calam, calami.
חך חכים Palatū, palata. עת עתים Tempus, tēpora.
חץ חצים Sagitta, sagitte. כן כנים Nidus, nidi.
לב לבבות Cor, corda. קץ קצים Finis, fines.
¶ Tertium huius analogie

pondus est פיל pil, ad cuius proportionem veniunt haec nomina, איש idest vir, דין idest iudicium, סיר idest olla, שיר idest canticum, & alia plura, quæ scribenda sunt cum puncto chiric, tam in singulari numero, quàm in plurali, & etiam in fine clausulae, excepto hoc nomine, עיר idest ciuitas, quæ in plurali numero facit, ערים idest ciuitates. ¶ Quartum pondus est פול pol, ad cuius proportionem veniunt haec nomina, אור idest lux, אות idest signum, בור idest puteus, דור idest generatio, & alia plura. In quibus punctus vocalis holēm non mutatur à singulari in pluralem, nec etiam in fine clausulae, exceptis his חק חקים idest præceptum, præcepta, יום ימים idest dies, dies, לוג לוגים idest mensura, mēsuræ. frerum liquidarū. ¶ Quintū pondus est פול pul, ad cuius proportionem, haec nomina procedunt, אור idest ticio, אור idest ignis, גור idest catulus, & alia plura. In quibus punctus surec in nullo casu mutatur, hoc est, neque in plurali numero, neque in fine clausulae, neque cum regunt genitium. Haecenus de monosyllabis nominibus per quinque pondera supradicta, in quibus omnibus regula generalis est, quod punctus vocalis primæ litteræ nominis non mutatur nisi in exceptionibus paucis iam positis.

¶ Dicamus iam de nominibus duarum syllabarum.

Vbi aduertendum, quod in tribus vltimis ponderibus, scilicet pil. pol. pul. ponebatur littera media ociosa, idest vocalis quæ non sonat, ideo inter nomina dissyllaba incipiemus a pondere, in quo littera media est vocalis, sed non ociosa, hoc est פִּיל pail, ad cuius proportionem veniunt, hæc nomina, אֵיל idest aries, בֵּית idest domus, זֵית idest oliua arbor, לַיִל idest nox. In quibus littera prima nominis subscribitur puncto pathach, & cum accentu in ea, sed in fine clausulæ pathach vertitur in cameç. Item quando nomen illud regit genitiuum post se pathach vertitur in çere, & similiter in numero plurali. Exemplum primi, בֵּית אֱלֹהִים idest domus dei. Exemplum secundi, עֵינַי idest oculi. Et in his duobus mutationibus littera iod media manet ociosa. Ab hac vero regula formationis numeri pluralis excipiuntur quedam nomina, quæ aliter mutant punctum vocalem primæ litteræ, & in aliquibus eorum iod proferitur, nec manet ociosa, Qualia sunt hæc, בֵּית בָּתִּים idest domus, domus, חֵיל חֵילִים idest exercitus, exercitus, עֵיר עֵירִים idest pullus, pulli, תֵּישׁ תֵּישִׁים idest hircus, hirci. ¶ Secundum pondus nominum dissyllaborum sit פֶּחַל pahal, ad cuius proportionem veniunt, hæc nomina, דֶּבֶר idest verbum, עָנָן idest nubes, נָחַשׁ idest serpens. In quibus vterque punctus vocalis de. a. debet esse cameç etiam in fine clausulæ, verumtamen quando tale nomen regit genitiuum primus punctus vertitur in seua, & secundus in pathach, vt דֶּבֶר יְהוָה idest verbum dñi, נָחַשׁ נָחָשׁ idest serpens serpentis. Sed quan

do

do littera prima nominis est gutturalis, etiam si tale nomen regat genitiuum vel formet pluralem numerum, cameç primæ litteræ vertit in pathachateph, vt עָנָן יְהוָה idest nubes domini, עָשָׁן הָעִיר idest fumus ciuitatis, sed de hoc supra in cap. primo, in secunda regula de punctis vocalibus. Et in formatione numeri pluralis talium nominum primus cameç vertitur in seua, & secundus manet, vt חָכָם חֲכָמִים idest sapiens, sapientes, דֶּבֶר דְּבָרִים idest verbum, verba. Tria tamen ex his nominibus recipiunt dagues in vltima littera substantiali quædo formant numerum pluralem, hæc sunt נָמֵל נְמָלִים idest camellus, camelli, קָטָן קְטָנִים idest paruus, parui, שֵׁפָן שְׁפָנִים idest cuniculus, cuniculi. ¶ Hæc vero prædicta regula, de mutatione secundi cameç in pathach, quando nomen huius analogiæ regit genitiuum, etiam habet locum & obseruanda est in omnibus aliis nominibus dissyllabis quorum secundus punctus est cameç, quorum pondera hæc sunt פֶּעַל peal פֶּעַל pial פֶּעַל poal פֶּעַל pual. In numero autem plurali hæc quattuor pondera, etiam seruant cameç secundæ syllabæ, sicut alia supradicta. primum etiam punctum pro maiore parte non mutatur in eis. Sunt & alia pondera in nominibus dissyllabis prædictis quattuor contraria, scilicet quæ habent primum punctum vocalem cameç, & secundum variant per vocales, ad hunc modum פֶּעַל pael פֶּעִיל pail פֶּעוּל paol פֶּעוּל paul, Qualia sunt, זָקֵן idest senex, נָזִיר idest nazareus, גָּדוֹל idest magnus, בָּרוּךְ idest benedictus. In quibus sit hæc regula, quod quando regunt genitiuum

ant

ORTHOGRAPHIAE

aut formant numerū pluralem cameç vertitur in seua, vt
 נָזִיר אֱלֹהִים .i. nazareus dei נָזִירִים .i. nazarei. Excipiū
 tur tamē nomina quarti pōderis pahul, quia si habet da
 gues in secūda syllaba prim⁹ pūctus cameç vertitur in pa
 thach, vt תַּנּוּר תַּנּוּרִים .i. furnus, furni, nunq̃ tamē per
 dūtur pūctus vocalis. a. Et generaliter quādo nomē habet
 dagues immedia littera: nunq̃ vel raro mutāt vocalē pri
 mæ litteræ in formatione numeri pluralis vel si regit ge
 nitīuū. Secūdus vero pūctus vocalis fere semper manet, ex
 cepto pōdere pael, vt זָקֵן בֵּיתוֹ .i. senex domus suæ. ¶ Ad
 dūmus alia duo pondera v̄sitata in sacra scriptura. f. פֶּעוּל
 peol פֶּעוּל peul, Qualia sunt אֶפְרַיִם .i. sup̄humale נְבוֹל
 ideft termin⁹. In quorū pōderū primovocalis. e. scribitur
 per çere, in secūdo per seua. In quib⁹ nullus pūctus voca
 lis mutatur, siue regāt genitiuū, siue formēt plurale nume
 rū. ¶ Est deniq̃ aliud pōdus etiā frequentissimū in sacra
 scriptura. f. פֶּהֶל pehel, ad cuius proportionē hęc nomi
 na procedūt, אֶבֶן lapis, אֶרֶץ ideft terra, חֶרֶב ideft gla
 dius, מֶלֶךְ ideft rex &c. In quibus vterq̃ pūctus vocalis
 est çegol, in aliquibus tamen primus pūctus est çere, vt
 חֵלֶב ideft adeps, חֵלֶק ideft pars &c. Et quādo vltima lit
 tera talis nominis fuerit gutturalis, secūdus pūctus ver
 titur in pathach, vt זֶבַח ideft sacrificiū, סֶלַע ideft petra
 vel rupis &c. Sed in fine clausulæ pathach efficitur cameç.
 Et quādo littera media est gutturalis ambę litterę primę
 veniunt cum pathach & accētū in prima, vt נָעַר .i. puer.
 In omnibus autē aliis nominib⁹ huius proportionis cū
 fuerit finis clausulę prim⁹ pūctus vertitur in cameç, exce
 ptis

CAP. SECVNDVM.

ptis aliquibus quæ suum pūctum vocalis. e. obseruant
 etiam in fine clausulæ, Qualia sunt hæc. & quædam alia.

נָנֹד	Idest pānus.	נָנֹד	Idest incōspectu.
נָנוּחַ	Idest confidentia.	נָנֹד	Idest votum.
נָפֹן	Idest vitis.	נָנֹחַ	Idest in æternum.
חֵלֶב	Idest adeps.	סֶפֶר	Idest liber.
חֵלֶק	Idest pars.	עֵדֶן	Idest voluptas.
מֶלֶךְ	Idest rex.	עֵדֶן	Idest grex.
מָתֵן	Idest frenum.	צֶדֶק	Idest iustitia.

¶ Et licet quando huiusmodi nomina regunt geni
 tium non mutant sua pūctā vocalia, tamen in forma
 tione numeri pluralis mutant primum pūctum in se
 ua, & secundum in cameç, vt נָנֹדִים ideft panni מַלְכִּים
 ideft reges, נָנֹדִים ideft vota, סֶפֶרִים ideft libri. Sed
 si prima nominis littera fuerit gutturalis, illa in plurali
 subscribitur cum pathachateph, iuxta regulam superius
 expositam, vt עֲבָדִים ideft serui, חֲלָבִים ideft adeps,
 חֲלָקִים ideft partes, & alia huiusmodi. Poterant hic alia
 multa pondera, & regulæ dari non solum de nominib⁹
 monosyllabis, & dissyllabis verumetiam de polly
 syllabis, sed quæ positæ sunt hic, & supra in primo li
 bro grammaticæ in capitulo de nomine, tam in regu
 lis, quā in exceptionibus earum, videntur sufficere ad
 introductionem incipientium, & ad communem vsum
 sacre scripturæ. Dicimus tamen pro conclusione, quod
 in aliis omībus pōderib⁹ vel nominibus a prædictis, &
 etiā in pollysyllabis nominib⁹ rarissime mutantur pun
 cta vocalia duarū primarū syllabarum, neq̃ etiā in nomi
 nib⁹

ORTHOGRAPHIAE

nibus quorum prima littera est gutturalis, non mutatur dico in formatione numeri pluralis, in regimine genitui neque in fine clausulae. Exemplum in nominibus dissyllabis, זאב ואבים idest lupus, lupi. Exemplum in polysyllabis, לַבְנָה לַבְנִים idest later, lateres, שׁוֹשַׁנָּה שׁוֹשַׁנִּים idest lilium, lilia. Exemplum de prima littera gutturali, עמוד עמודים idest columna, columnae, חֲרוֹץ חֲרוֹצִים idest sollicitus, solliciti. ¶ Restat ad complementum Orthographiae nominum, ut de ultimis syllabis numeri pluralis dicamus, postquam de primis, & secundis in superioribus regulis discevimus. Ad huius rei noticiam rememoramus terminationes plurales nominum esse duas, scilicet masculinorum in.im. foemininorum in.oth. ¶ Tunc sit haec prima regula, quod terminatio pluralis in.im. scribenda est per punctum chiric cum iodo octosa sequente, etiam si sit finis clausulae, דְּבָרִים idest verba. Et quando tale nomen plurale regit post se genitium, chiric mutatur in cere, & nihilominus manet iodo littera ibi ociosa, ut דְּבָרֵי הַיָּמִים idest verba dierum. ¶ Secunda regula, quod terminatio pluralis in.oth. scribenda est, per holem cum vau octosa, etiam in fine clausulae pro maiore parte, ut אִשׁוֹת idest mulieres, & dato quod nomen illud plurale regat genitium punctus ille vocalis non mutatur, ut בָּנוֹת מְלָכִים idest filiae regum. ¶ Tertia regula, quod numerus dualis, qui semper terminatur in.im. cum iodo consonante, requirit penultimam syllabam cum puncto pathach & cum accentu in eadem, ut יָדַי idest manus, שָׁמַיִם idest coeli. Et si ante penultima syllaba ha-

bue-

CAP. TERTIVM.

buerit punctum vocalis. a. ille debet esse cameç, ut patet in exemplis dictis. Et in fine clausulae punctus ille pathach penultimae syllabae vertitur in cameç, ut Genesis primo, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקְיעַ שָׁמַיִם idest & vocavit deus firmamentum coelum. Haftenus de Orthographia nominum, quantum ad utrumque numerum. ¶ Verumtamen est notandum, quod hoc nomen אִשֶּׁר asser si habeat litteram sin cum puncto çegol est relatiuum quis vel qui, vel coniunctio quod. si autem habeat sin cum çere est nomen unius tribus israel, sed relatiuum inseparabile. scilicet וְיֵשׁׁבֶתֶר habet punctum çegol, & post eum sequitur dagues, ut מֶלֶךְ שְׁלֹמֹה idest lectulus qui solomoni.

¶ Cap. tertium, de casibus nominum, & de pronominibus, tam primitiuis, quàm derivatiuis.

In capitulo quarto, secundi libri Artis grammaticae dictum est, quod nomina hebraica per casus non variantur terminationibus, sed articulis, qui sunt duplices primi dicuntur inseparabiles, qui sunt quaedam litterae additae nominibus per compositionem in principio dictionis designatae in hac dictione. הַלֵּב Oportet ergo videre quibus punctis vocalibus illae litterae debeant subscribi. Sit ergo prima regula, quod quando praedictae litterae debent scribi cum puncto vocalis. a. ille pro maiore parte debet esse pathach, Cuius ratio est, quia littera prima nominis venit cum puncto dagues quem non potest praecedere punctus principalis, ut מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ idest rex, מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ idest regi, מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ idest rege, verum si prima nominis littera fuerit aliqua istarum quinque, א ה ה ע ר quae non recipiunt

ORTHOGRAPIAE

psunt dagues, tunc praedicti articuli possunt scribi cum
cameç, vt **הָאִישׁ** idest vir, **לְאִישׁ** idest viro, **אִישׁ**
idest in viro. In hoc autē nomine, **אֶרֶץ** idest terra, quā
do praedicti articuli veniunt cum cameç, mutatur çegol
primæ litteræ in cameç, vt **הָאֶרֶץ** idest terra, **בְּאֶרֶץ**
idest terræ, **בְּאֶרֶץ** idest in terra. Hoc intelligitur verū
nisi regat genitium, quia tunc non mutatur pūctus pri
mæ litteræ, vt **בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים** .i. in terra Philistinorū.
¶ Secūda regula, qđ in nominibus duarū syllabarū, pri
ma quādo prima littera fuerit gutturalis praedicti articuli
sepius veniunt cum pūcto çegol, **הַהָרִים** idest montes.
¶ Tertia regula, quod quando nomen regit genitium
illi duo articuli lamed, & beth subscribuntur per seua, vt
לְקוֹל שָׂרִי .i. vocis fare, **בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים** .i. in terra Phil
stinorū. Eodē etiā modo pūctuatur istæ duę litterę in no
mine ppro, vt **גֵּן** .i. dixit deus
noe. & **נִמְשָׁה** .i. in seruo meo in Moy
se. Hæc regula fallit quādo prima nominis littera scribit
per seua, quia tunc isti duo articuli subscribuntur per chi
ric, vt **לְשֹׁלֹמֹה** idest Salomonī, **בְּצִדְקָה** idest in iusti
tia. ¶ Quarta regula, quod articulus mem fere semper
scribitur per çere, **אִישׁ** .i. a viro, excepto quādo prima
nominis littera venit cū seua, quia tunc mem scribitur p
chiric, vt **מִצְדָּקָה** .i. de iustitia, & post litterā mem sequit
littera cū dagues, vt patet hic. ¶ Quinta regula, qđ litte
ra he in principio dictionis posita, nō vt sit articulus des
gnans casum, sed ad denotādū admirationē interrogatio
nem aut relationē si debeat scribi cū pūcto vocalis. a. ille

erit

CAP. TERTIVM.

erit pathachateph. Exēplū de interrogatione, vt **Exo.2.**
אִיבֹו וְקִבֹּאתִי .i. si ibo & vocabo. Exēplū de admira
tione, vt **Gen.18.** **הֲשֵׁפֹט בְּלִי הָאֶרֶץ** .i. nūquid iudex om
nis terrę. Exēplū de relatione. **Gen.46.** **לְבִית הַנָּפֶשׁ לְיַעֲקֹב הָבָאָה** .i. omnis anima de domo Iacob q̄ venit &c.
¶ Sexta regula, de his duab⁹ litteris **כ** caph, & **ו** vau q̄
solēt poni sepi⁹ p cōpositionē in principio nominis. f. qđ
istæ duæ litteræ, quādo debēt subscribi cū pūcto vocalis
a. obseruat regulā primā hui⁹ cap. quātū ad vtrāq; partē
ei⁹. Exēplū primū, vt **מֶלֶךְ** .i. sicut rex, **וְלִילָה** .i. & nox.
Exēplū secūdū, vt **כָּאִישׁ** .i. sicut vir, **וְאָח** .i. & frater.
¶ Variatur secūdo casus nominū p articulos separabiles
qui & prepositiones dicuntur, de quorū recta pūctuatione
sit hæc vnica regula, qđ **שֵׁל** sel **אֶל** el **אֶת** eth, veniūt cū
çegol, & hoc verū est quādo, **אֶת** habet regulā machaph
alias scribit p çere, sed **מִן** min **עִם** him, veniūt cū chiric
sinē ioc octofa. Et hoc causā differētiæ horū vocabulorū
quādo sunt ppositiones, & quādo sunt noia aliarū rerū,
quia tūc aliter pūctuatur, nā **שֵׁל** est error **אֶל** est des
est ligo **מִן** est gen⁹ **עִם** est fortitudo. ¶ Dicam⁹ cōse
quēter de pnominiū Orthographiā, q̄ vt super⁹ dixim⁹
sunt duplicia. f. primitiua & deriuatiua. Primitiuū ergo p
nomē primę psonę. f. **אֲנִי** .i. **אֲנֹכִי** .i. ego. Primo modo
scribit aleph ei⁹ p pathachateph cū accētū in vltima, sed
in fine clausulę p cameç cū accētū in ea, vt **Iu.15.** **וְיֹאמֶר**
אֲנִי .i. & dixit: ego. Secūdo modo scribit aleph p cameç,
& cū accētū in vltima syllaba, sed in fine clausulę cū accē
tu i penultima, vt **Gen.25.** **כִּי עָרָא אֲנֹכִי** .i. q̄a lassus ego.

Geni⁹

¶ Genitiuus huius pronominis, scilicet **אֵלַי** idest mei debet habere lamed cum dagues, vt differat ab illo nomine **אֵלִי** qui est, est error vel dolus, secundi Regum tertio. In datiuo non dicimus **אֵלַי** eli ratione differentie ad nomē dei compositum, quod est deus meus, sed dicimus **לִי** vel **אֵלַי** idest mihi, in quo venit aleph per çere, lamed per pathach, sed in fine clausulæ per cameç. Et generaliter hæc terminatio. ai. in hebræo in quacunque dictione obseruat hanc regulam, quod venit cum puncto pathach & in fine clausulæ cum cameç, excepto hoc nomine dei **אֲדֹנַי** adonai quod semper scribitur cum cameç, ad differentiam eiusdem vocabuli quando est nomen pertinens ad homines qui dicuntur domini mei, & tunc obseruat dictam regulam. Alia est ratio, de hoc nomine **אֵלִי** idest omnipotens quod scribitur iuxta regulam prædictam, quia non coincidit cum alio nomine ad homines pertinente. ¶ Accusatiuus huius pronominis, scilicet **אַתָּה** habet primam litteram cum puncto holem cum deberet esse çere vel çegol, sed mutatus est punctus vocalis ratione differentie, ad hoc nomen compositum cum pronominē **אֲתָּה** qđ est ligo meus. ¶ Ablatiuus, scilicet **מִנִּי** habet mem secundum cum çegol & dagues, & litteram nun cum dagues. Et similiter alie duę voces eiusdem ablatiui, scilicet **מִנִּי** vel **מִנִּי** habent nun cum dagues, ad differentiam huius nominis **מִנִּי** quod numerum significat. Esaia. 65. ¶ Nominatiuus **אַנְחֵנוּ** idest nos habet aleph cum pathachateph & nun primum cum pathach. Eodem modo secunda vox eius, **נָחֵנוּ** & in fine clausulæ nun venit

per

per cameç. Tertia vox eius **אֲנִי** et genitiuus sequens, si militer & datiuus cum accusatiuo habent penultimā scriptam per cameç cum accētu in eadem, etiam si ponatur in fine clausulæ. Secunda vox datiuus **אֵלַיְנוּ** venit cum puncto çere in vtraque syllaba, ad differentiam nominis compositi, **אֵלֵינוּ** idest principes vel fortes nostri quod habet çegol in secunda syllaba. Ablatiuus, **מִנֵּנוּ** idest nobis habet in secunda çegol cum dagues in duabus litteris. ¶ Secundæ personæ pronomē **אַתָּה** vel **אַתָּה** idest tu. In nominatiuo vox masculina habet aleph cum pathach, & thau cum cameç, sed in fine clausulæ vtraque littera habet cameç cum accentu in prima. Vox fœminina habet pathach in prima littera, & seua cum dagues in secunda, etiam in fine clausulæ. Genitiuus, **אֵלַיְךָ** idest tui in voce masculina habet çegol in prima littera, & seua cum dagues in secunda. Vox fœminina **אֵלֶיךָ** habet çegol in prima littera, sed cameç cum dagues in secunda. Datiuus vox masculina, **לְךָ** idest tibi, habet seua in prima littera. Vox secunda, **אֵלֶיךָ** prima habet çere in prima, & çegol in secunda cum iod octofa. Vox fœminina, **לְךָ** habet cameç in prima littera. Vox secunda, **אֵלֶיךָ** prima habet çere in prima littera, & pathach cum accentu in secunda, sed in fine clausulæ pathach vertitur in cameç. Accusatiui vox masculina prima, **אַתָּה** idest te clara est. secunda **אַתְּכָה** post primā litteram habet cameç in duabus sequentibus cum accentu in littera thau. Vox fœminina prima **אַתְּךָ** habet litteram thau cum cameç, secunda cum çere, & vtraque sine dagues. Ablatiui vox masculina

per
lina

ORTHOGRAPHIAE

lina, מִמֶּךָ idest a te, habet secundā mem cum seua & dagues, vox foeminina habet eandem mem cum cere & dagues. In omnibus vero casibus numeri singularis littera vltima chaph in vocibus masculinis habet punctum cameç in foemininis seua. ¶ Nominatiuus pluralis in voce masculina, אַתֶּם idest, vos venit aleph cū pathach & thau cum çegol & dagues. similiter in prima voce foeminina, scilicet אַתְּ In secunda vero, scilicet אַתְּנָה venit aleph cum pathach, & thau cum cere & dagues & accentu, & finalis nun cum cameç. ¶ Genitiui vox masculina, שְׁלֵכֶם idest vestrum habet sin litteram cum çegol, & lamed cum cameç & dagues & caph cum çegol. Eodē modo scribitur foeminina vox. ¶ Datiui prima vox masculina, לָכֶם idest vobis habet lamed cum cameç & caph cum çegol hoc verum est. In his tribus casibus .f. datiuo accusatiuo & ablatiuo, tam in voce masculina, q̃ in foeminina. Secunda vox masculina, אֵלֵיכֶם habet aleph cum pathach, & lamed cum cere, & iod ociosa sequente. Eodem modo scribēda est prima vox foeminina, אֵלֵיכֶן. Aliae duae voces foemininae .f. לָכֶנָה scribēde sunt sicut prima vox masculina. Et hoc differentiae causa. nam hęc dictio לָכֶן cum puncto cere, est aduerbiū propterea. ¶ Accusatiui vtraque vox, אַתְּכֶם אַתְּנָה idest vos habet aleph cū çegol. ¶ Ablatiui prima vox masculina, מִכֶּם idest a vobis ex dictis patet, quia chaph venit per çegol & cum dagues, secunda מִכֶּמֶךָ habet secundam mem cum seua & dagues & chaph sine dagues. Eisdem modis scribendae sunt duae voces foemininae.

Et

CAP. TERTIVM.

Et generaliter in hoc numero plurali omnes voces masculinae terminantur in littera mem, foemininae in nun per omnes casus. ¶ Tertie personę primum pronomen, scilicet הוּ hu, idest ille scribitur in voce masculina per he cum vau surec & aleph ociosa, in voce foeminina, הִיא idest illa scribitur per chiric in prima littera cum vau & aleph octosis. Et aliquando loco vau ponitur iod ociosa. Genitiui vox masculina, שְׁלֵי idest illius habet lamed cum dagues, & in fine vau ociosa. Vox foeminina scribitur eodē modo, sed cū he ociosa in fine, quae ab aliis quibus scribitur cum puncto mapic, qui denotat genus foemininum. Datiui prima vox masculina, לוֹ idest illi, venit cum vau ociosa in fine, & hoc ratione differentiae. nam eadem dictio cū aleph ociosa in fine, significat nō. Secunda vox masculina .f. אֵלָיו habet aleph cum cere, & lamed cum cameç cum iod ociosa sequēte & in fine vau, quae recolligitur cum vocali præcedēte. Est enim regula, quod omnis terminatio de אֵיו semper scribitur cum cameç. Prima vox foeminina לָהּ habet lamed cū cameç, & in fine he cum mapic. Secunda vox foeminina אֵלֶיהָ habet aleph per cere, & lamed cum çegol & accentu sequēte iod ociosa, & he in fine cum cameç. Accusatiui vox masculina, אֹתוֹ idest illum clara est, nisi qd̃ habet thau exilē. Vox foeminina habet he in fine cū mapic. scilicet אֹתָהּ Ablatiui prima vox masculina, מִכֶּנִּי .i. illo habet çegol cū dagues in secūda, mem cum accētu in eadem, & nun sequēs etiam scribitur cum dagues. Secunda vox masculina מִכֶּרְוּ in secunda littera nun, habet cere cum dagues

ORTHOGRAPHIAE

& cum accentu. Tertia vox masculina מָנְהוּ habet primā litteram cum çegol & accentu, & secundam cum seua. Vox unica fœminina, מִנְהָה idest illa eodem modo scribenda est sicut prima vox masculina, excepta terminatio ne. Nominatiuus pluralis in prima voce masculina, הֵם idest illi, habet he cum çere, secūda הֵמָּה similiter vt prima habet he cū çere & accentu, & mem cū dagues. Eodē modo duæ voces fœmininæ הֵן הֵנָּה habent he cum çere & accentu, & in secunda voce venit nun cum dagues. In omnibus autem aliis casibus huius numeri pluralis, littera he venit cū çegol, tam in vocibus masculinis, quam in fœmininis, excepta secunda voce fœminina ablatiui מֵהֵנָּה quæ habet he cum çere, sicut in nominatiuo. Et similiter in isto pronomine omnes voces masculinæ plures terminantur in mem, & omnes fœmininæ in nun, Omnia alia clara sunt, nisi quod ille datiuus לִמּוֹ habet lamed cum cameç & accentu, ille autem datiuus אֵלַיִם habet duas primas litteras cum çere, sequente iod ociosa. In secundo pronomine tercię personæ/omnia clara sunt, exceptis nominatiuis, nam זֶה idest iste habet çegol in prima littera, & he ociosam in fine, זֵאת idest ista habet aleph ociosam in medio, אֵלֶּה idest isti vel istæ habet aleph cum çere & accentu, & lamed cū çegol & dagues.

¶ De pronomibus deriuatiuis, quę semper veniunt in compositione cum nominibus, dicemus secundum ordinem capituli præcedentis, primo dicendo de nominibus compositis cum pronomine, quę sunt monosyllaba, dein de aliis. Pro primis rememoranda sunt quinque pon-

clera

CAP. TERTIVM.

clera vocabulorum prius declarata, scilicet כָּל כָּל כָּל כָּל In quibus omnibus sit hæc regula, quod pro maiore parte talia nomina in sua compositione non mutant primum punctum vocalem, vt יָד idest manus, יָדִי idest manus mea, גֵּר idest peregrinus, גֵּרְךָ .i. peregrinus tuus. שִׁיר idest canticum, שִׁירֹו idest canticum eius, בּוֹר idest puteus, בּוֹרִי idest puteus meus, צוֹר idest petra, צוֹרֹו idest petra sua. Ab ista tamen regula quædam nomina composita excipiuntur, nam בַּת idest filia, בַּתִּי idest filia mea mutat primum punctum in chiric, בָּתָּה idest torcular, בָּתִּי idest torcular meum, בָּתָּה idest bucella panis, בָּתִּי idest bucella mea, אִם idest mater, אִמִּי idest mater mea, חֵץ idest sagitta, חֲצִי idest sagitta mea, בֶּן idest filius, בְּנֶךָ idest filius tuus, & hoc in sola secunda persona, nam in aliis personis obseruat regulam, חֻק idest præceptum, חֻקִּי idest præceptum meum, Et quædam alia excipiuntur vt in sacra scriptura aparet.

¶ De nominibus autem compositis duarum syllabarum sit hæc regula generalis, quod omnes quinque analogiæ ponderum superius dictę, & incipientes a vocali. a. qui est punctus cameç, in compositione cum pronomine punctus vertitur in seua, vt דְּבַר idest verbum, דְּבַרִּי idest verbum meum, זָקֵן idest senex, זָקֵנִי idest senes tui, & sic de aliis. Sed quando secundus punctus nominis fuerit vocalis. a. debet esse cameç in compositione, vt דְּבַרִּי idest verbum meum, דְּבַרְךָ idest verbum tuum, & in fine clausulæ vltima littera substantialis habet çegol, vt דְּבַרְךָ idest verbū tuū, דְּבַרִּי idest verbum suū, exceptis

Z 3 his

his duobus quæ veniunt cum pathach. **דְּבַרְכֶּם דְּבַרְכֶּן**.
Sed in nominibus illius ponderis **פַּיִל פַּיִל** in compo-
sitionibus pronominis primus punctus pathach vertitur in
in cere, vt **בֵּית** idest domus, **בֵּיתִי** idest domus mea,
בֵּיתְךָ domus tua **בֵּיתוֹ** domus sua. In nominibus etiam
huius ponderis **פֶּהֶל פֶּהֶל** pehel. pro maiore parte cegol vel
cere primæ litteræ in compositione vertitur in punctum
pathach, vt **מֶלֶךְ** idest rex, **מֶלֶכְךָ מֶלֶכְךָ** idest rex
meus tuus suus. Aliquando ille punctus vertitur in chi-
ric, vt **סֶפֶר** idest liber, **סֶפֶרְךָ סֶפֶרְךָ** .i. liber meus
tuus suus. Aliquando ille punctus manet, & non muta-
tur maxime, quando prima nominis littera fuerit guttu-
ralis, vt **חֵלֶךְ** idest pars, **חֵלְךָ חֵלְךָ** idest pars
mea tua sua. Et in quolibet horum membrorum reperiri-
tur multa exempla in sacra scriptura. In aliis autē nomi-
nibus non incipientibus a puncto vocalis. a. sed ab aliis,
regula generalis est, quod pro maiore parte non mutant
sua puncta prima in compositione cum pronomine, vt
אֶזְרִי אֶזְרִי idest cingulum meum tuum suum, **אֶזְרִי אֶזְרִי** idest cingu-
lum meum tuum suum, **אֶזְרִי אֶזְרִי** idest fors, **אֶזְרִי אֶזְרִי**
idest fors mea tua sua. **גְּבוּל גְּבוּל** idest terminus meus tuus suus. Haftenus de primo
puncto vocali, in nominibus compositis. De secundo au-
tem etiam dictum est, quod rarissime mutatur. De ter-
tia vero syllaba inquam nomē compositum terminatur,
Dicimus quod debet scribi cum illis punctis vocalibus
in casibus obliquis quos superius notauimus in pro-
nomine primitiuo. Exceptis quibusdam paucis in quibus

bus talis terminatio non obseruat, sed habet quandam
altam quæ in nullo casu pronominis primitiuo in venie-
batur, vt **דְּבַרְךָ** idest verbum tuum foemininum, in
quo nomine venit vltima littera cum cere. Eodem mo-
do, **דְּבַרְהִי** idest verbum suum masculinum. similiter
דְּבַרְכֶּם idest verbum suum vel illorum **דְּבַרְכֶּן** idest ver-
bum suum vel illarum. In quibus duobus vltima litte-
ra venit cum puncto cameç. Alia plurima poterant hic
adduci, quæ breuitatis gratia omittimus putantes ista
sufficere incipientibus, prouecti autem ex his multa alia
intelligent. ¶ Denique addamus hic, quod hæc dictio
כָּל col idest omnis, quæ scribitur cum cameç & legitur
per holem, in compositione pronominis mutat cameç
in surec, & lamed venit cum dagues, vt **כָּלִי כָּלִי כָּלִי**
כָּלִי כָּלִי כָּלִי idest omnis ego tu, ille, nos, vos, illi.

¶ Capitulum quartum, de Orthographia
verborum, quantum ad omnes voces &
coniugationes. Et in primis dicemus de vo-
ce actiua primæ coniugationis.

P Recedemus circa descriptionem rectam seu Ortho-
graphiam verborum hebraicorum, tam regula-
ritum, quam irregularium eo ordine quo supra in secun-
do nostræ grammaticæ libro tradita sunt. Et quia ibi-
dem capite septimo posuimus quattuor verborum regula-
ritum coniugationes, quæ sunt istæ **פָּקַד פָּקַד פָּקַד**
Incipiamus ergo a verbis primæ coniugationis quorum ex-
plar fuit, hoc **בָּבִי**, **בָּבִי**. .i. visitauit, de quo sit hæc prima
regula, qd prima positio verborum huius coniugationis. .i. ter

ORTHOGRAPHIAE

פֹּקֵד idest visitans, vel qui visitat. Et hæc descriptio fit ratione differentiae ad quædam nomina huius analogie פֹּהֵל pohel, quæ in secunda littera habent punctum çegol & accentum in prima, vt חֶדֶשׁ idest mēsis, קִדְּשׁ idest sanctitas, שֹׁרֶשׁ idest radix. In huiusmodi etiam nominibus quando littera media fuerit gutturalis ipsa scribitur per punctum pathach, vt צֶהָר idest fenestra, בֵּית idest arx, דָּחַן idest milium. Quod in hoc participio nunquam contingit, verum si vltima eius littera fuerit hain y siue ח cheth, scribitur talis littera cum puncto pathach, vt שׁוֹמֵעַ idest audiens, בּוֹרֵחַ idest fugiens, Aliquando tamen illa littera vltima venit sine puncto, sed præcedens littera habet pathach. Psal. 95. הַנּוֹמֵעַ אָזֶן idest qui plantat aurem. ¶ Vox foemina huius participii, scilicet פּוֹקֶדֶת idest quæ visitat habet duplex çegol in duabus vltimis eius litteris, sed in fine clausulæ littera media scribitur cum cameç cum accētū in eadem, vt prius habebat vt Iosua. 2. וַיָּחַוּמָהּ הִיא יוֹשֶׁבֶת. 2. idest & in muro illa habitabat. ¶ Vox masculina pluralis, פּוֹקְדִים idest qui visitant habet seuā in secunda littera semper, nisi quādo littera media fuerit gutturalis, quia tunc loco seuā scribenda est cū pathachateph, vt אוֹהֲבִים idest qui amant. Et in hoc puncto seuā differt hoc participium a nomine plurali terminato in. im. quod pro maiore parte venit cum cameç, vt חֳדָשִׁים idest menses, קִדְּשִׁים idest sanctitates, שֹׁרֶשִׁים idest radices. ¶ Vox etiā foemina pluralis habet seuā in media littera, & hoc etiam ratione differentiae dictæ ad nomina pluralia.

Futu

CAP. QVARTVM.

¶ Futuri indicatiui modi litteræ accidentales hac distinctio ne אָתִּין memoratæ, scribendæ sunt cum puncto chiric in hac prima coniugatione, excepto aleph quod scribitur per çegol. Et hoc ratione differentiae ad tertiam personam singularem masculinam eiusdem futuri, quia saltem in sono vocali coincideret cum ea, scilicet יִפְקֹד iphquod. ¶ Prima persona singularis huius futuri duas habet voces earum prima, אָפְקֹד idest visitabo, habet holem in media sua littera cum vau ociosa sequente, quæ tamen aliquando dimittitur. Secunda vox אָפְקֹדָה habet eandem mediam litteram cum seuā. Et breuitatis gratia, huius futuri omnes voces quæ sunt duo decim, duabus regulis Orthographiæ comprehendi possunt, nam septem earum scribuntur cum holem in littera media, excepto si illa littera media vel vltima fuerit gutturalis, quia tunc scribenda est cum puncto pathach, vt אֲשַׁמֵּעַ idest audiam, אֲצַעַק idest clamabo. Et in fine clausulæ pathach vertitur in cameç, vt Numeri decimo quarto. וְהָיָא לֹא תִצְלַח. idest & ipsa non proficiet. & Exodi vigesimo. לֹא תִנְאָף. idest non fornicaberis. Aliæ quinque voces huius futuri veniunt cum seuā littera media, nisi fuerit littera gutturalis, quia tunc scribenda est cum pathach, vt אָפְקֹדָה idest clamabo, & in fine clausulæ punctus litteræ mediæ semper debet esse cameç, vt Numeri decimo sexto, וַיִּקְדְּשׁוּ idest & sanctificati sunt. Haftenus de toto futuro primæ coniugationis in voce actiua. Sed pro aliis futu

ris

ORTHOGRAPIAE

ris & huius & aliarum coniugationum sit hæc regula generalis de litteris istis quattuor accidentalibus, scilicet qđ in prima cōiugatione, tam in voce passiuā, quā in actiua veniunt cum pūcto chirc, excepto aleph quod habet çegol, vt in voce passiuā, אֶפְקֹד אֶפְקֹד idest visitabor, visitaberis. ¶ In secunda autem coniugatione prædictę litterę in vtrāque voce actiua & passiuā scribūtur per seua, excepto aleph quod venit cum pathach, vt אֶפְקֹד אֶפְקֹד idest visitabo, visitabis, אֶפְקֹד אֶפְקֹד idest visita bor, visitaberis. ¶ In tertiā vero coniugatione eadem litterę in voce actiua scribuntur cum pathach omnes. In voce passiuā omnes cū surec vel cameçchateph, vt אֶפְקִיד אֶפְקִיד idest faciam visitare, אֶפְקִיד אֶפְקִיד idest visitabor. ¶ De nique in quarta cōiugatione hæc litterę in voce actiua scribuntur, sicut in secunda coniugatione. In voce autem passiuā scribuntur ad modum vocis actiue primę coniugationis, vt אֶתְפְּקֹד אֶתְפְּקֹד idest visitabo me, visitasti te. ¶ Alię autem mutationes pūctuationis harum litterarū futuri, quę accidunt quando prima littera substantialis verbi fuerit gutturalis, tam declaratę sunt in cap. septimo, secundi libri circa futurum primę coniugationis. Solum restat futurum huius verbi, אָמַר idest dixit. nam sæpius in fine clausulę littera eius media punctuatur cum cere loco pathach, vt Prouerbiorum primo, אָמַרְיָה תֹאמַר idest dicta sua dicet. ¶ Imperatiui modi secunda persona singularis masculina tribus modis scribi solet, primo, פֹּקֵד idest visita, vbi prima littera punctuatur per cameç, & si gutturalis per pathach. Et quando illa littera

fue/

CAP. QVARTVM.

fuerit aleph scribitur per çegol, vt Ezechiel. tertio, אָכַל אָכַל idest comede volumen istud. Secundo modo ista persona scribitur per seua in prima littera, & per holem in secunda, vt פָּקַד פָּקַד Sed quando tertiā huius verbi littera habuerit accentum machaph, pūctus medię litterę holem vertitur in cameç proferendum vt holem, vt Esaia. 38. אָנָה יְהוָה זָכַר נָא idest obsecro domine memento quæso. Tertio modo hæc secunda persona scribitur per seua in prima littera, & pathach in secunda, vt פָּקַד et in fine clausulę pathach vertitur in cameç, vt primi Regum tertio, שׁוּב שׁוּב idest reuertere & dormi. De aliis autem vocibus huius imperatiui nihil aliud occurrit dicendum, quā id qđ dictum est in secundo libro grammaticę super imperatiuo primę coniugationis. ¶ Infinitiuus primę coniugationis semper est similis secundę personę singulari masculinę imperatiui, secundū tres modos eius iā dictos. Ideo nihil hic amplius dicem. ¶ Litterę vero quattuor, quę huic infinitiuo adduntur pro gerundiis habendis, scilicet פָּקֹלֶה In hac prima cōiugatione subscribuntur per chirc, & tunc prima littera substantialis verbi scribitur cum raphe vel sine dagues, excepta littera mem, quia post eam prima littera verbi habet dagues, & hoc ad supplendum litteram nun, quę ibi dimittitur, vt etiam dictum est in secundo libro grammaticę. Verum quando prima littera substantialis verbi fuerit gutturalis istę quattuor litterę perdunt chirc, & accipiunt quandoq; pathach, vt Psalmo nono, לְעִרְךָ אֶנְרֹשׁ idest ad fortificandum hominem, quandoque çegol, vt ps.

ORTHOGRAPIAE

Psalmo. 41. **אֶלִי יָאָמֵר** idest in dicendo mihi. In aliis vero coniugationibus istae quattuor litterae gerundiorum scribuntur per seua prope semper. ¶ Duæ autem litterae denotantes subiunctinum, scilicet **בב** tam in ista quam in aliis coniugationibus scribuntur per seua, vt **בְּבִקְרִי** idest cum visitem, **בְּבִקְרֵנוּ** idest cum visitemus. ¶ Hæc de voce actiua primæ coniugationis. ¶ Passiua vocis primæ coniugationis præteritum in omnibus suis vocibus habet nun subscriptam cum chiric, deinde seipsem ex illis vocibus habent pathach in littera media, aliae duæ habent seua in eadem littera media. Exemplum primi, **נִבְקַד** idest visitatus fuit, **נִבְקַדְתָּ** idest visitatus fuisti. Exemplum secundi, **נִבְקַדְהָ** idest visitata fuit, **נִבְקַדְתִּי** idest visitati vel visitatæ fuerunt. Sed in fine clausulæ hoc præteritum mutat pathach in cameç, vt Esaiæ. 40. **לֹא נִעְדָּר** idest nec vllum reliquum fuit. Quando autem prima verbi littera substantialis fuerit gutturalis variantur puncta vocalia, vt in septimo capitulo secundi libri, dictum est. ¶ In tempore præsentis omnes voces habent cameç in littera media, & hoc fit gratia differentiae ad tempus præteritum, vt **נִבְקַד** idest qui visitatur, **נִבְקְדִים** idest qui sunt visitati. ¶ In futuro iam dictum est, quod litterae accidentales scribuntur per chiric, & aleph per çegol, sed littera substantialis prima venit cum cameç: & habet dagues ad supplendum defectum litterae nun, vt **אֶבְקַד** idest visitabor, **תִּבְקַד** idest visitaberis. ¶ In imperatiuo he littera accidentalis venit cū chiric, & prima verbi littera substantialis cū cameç & dagues, vt **הִבְקַד** idest

CAP. QVARTVM.

idest visitare, vel sis visitatus. Eadē est descriptio infinitiui, vt **הִבְקַד** idest visitari. Et in his omnibus quādo prima verbi littera substantialis fuerit gutturalis vel res mutatur puncta vocalia litterarū accidentalium in çere, vt Gen. 42. **יֹאכֵר בְּבֵית מִשְׁמָרָם** idest ligabitur in domo custodię vestrae. ¶ Participium vocis passiuæ. i. **בְּקִיד** idest visitatus habet cameç in littera prima, & in aliis vocibus eiusdē participii eadem prima littera habet seua, vt **בְּקִידָה** i. vi sitata, **בְּקִידִים** i. visitati. ¶ De secunda coniugatione. ¶ Præteriti indicatiui modi tertia persona singularis, quæ & prima verbi positio duobus modis scribi potest, primo per çere in littera media & cum puncto dagues, vt **בְּקַד** secundo modo cum pathach & dagues in eadē littera media, vt **בִּקַּד** Sed quādo hæc vox venit cum accentu machaph, tunc loco çere ponitur çegol, vt Prouerbiorū. 14. **בִּקֵּשׁ לֵן חֲכָמָה וְאִין** i. quærit derisor sapientiam & non inuenit. Itē quādo littera media fuerit gutturalis, vel res variantur puncta vocalia, vt alias in secunda coniugatione dictum est. ¶ Tria etiam verba reperiuntur in sacra scriptura quæ veniunt cum çegol in littera media, hæc sunt, **דִּבֵּר** idest locutus est, **כָּבַס** idest lauit, **כָּפַר** idest percit, quæ etiā aliquando reperiuntur cum çere maxime in fine clausulæ, vt Iosue decimo quarto, **כֹּאשֶׁר דִּבֵּר** idest sicut locutus est. Aliae voces huius præteriti habent in littera media vocalem. a. cum pathach, & in fine clausulæ cum cameç, quādo autem fuerit punctus vocalis. e. in littera media debet esse seua & in fine clausulæ çere, vt Deutero. 5. **אֲשֶׁר דִּבְּרוּ** idest quod locuti sunt, sed si eadem

dem littera media vel etiam prima fuerit gutturalis mutantur puncta vocalia, vt alias dictum est. ¶ Participium actiuum praesentis, scilicet מִפְקֵד habet mem litteram accidentalem cum seua, & primam litteram verbi substantialem cum pathach, & litteram mediam cum çere. In aliis autem tribus vocibus huius participii venit littera media cum seua, vt מִפְקֵדָה idest quæ visitat, מִפְקֵדִים idest qui visitant. Sed quomodo littera media fuerit gutturalis vel res pathach vertitur in cameç, vt. 3. Regum. 19. מִפְקֵדֵי הָרִים idest subuertens montes, sed hæc exceptio maxime habet locum in aleph/ & res. ¶ Futuri indicatiui litteræ accidentales qualiter punctuari debeant superius dictum est in hoc capitulo, sed littera prima substantialis verbi venit cum pathach, & littera media venit cum çere, vt אֶפְקֹד idest visitabo. Sed quando littera media fuerit gutturalis vel res, tunc prima littera venit cum cameç, vt Psalmo. 15. יְהוָה אֶבְרַךְ אֶת יְהוָה idest benedicam domino. Itē hoc verbum futurum, quando habet accentum macaph in fine, vel accentum dictionis in principio, tunc çere litteræ mediæ vertitur in çegol. Exemplum primi, Genesis. 44. יְדַבֵּר נָא עִבְדְּךָ דָּבָר idest loquetur obsecro seruus tuus. Exemplum secundi Genesis tertio, וַיִּנְדֹּשׁ אֶת הָאָדָם idest & eiecit adam, sed in fine clausulæ seua litteræ mediæ vertitur in çere/ & in ea ponitur accentus, vt תִּפְקֹדִי idest visitabis. Et hæc eadem regula de puncto litteræ mediæ, scilicet seua seruit imperatiuo cū sua exceptione, vt פִּקְדִי idest visita scemi. פִּקְדֵּנִי idest visita masculi. Secunda autem persona singularis masculina imperatiui. פִּקֵּד idest visita,

visita, venit cum çere in littera media, sed quando habet accentum macaph çere vertitur in çegol, vt Exodi. 11. דַּבֵּר נָא idest loquere nunc. Et quia ista eadem vox est infinitiuus eiusdem verbi, ideo seruat eandem regulam Orthographiæ, nisi quando componitur cum pronomine, quia tunc çere litteræ mediæ vertitur in çegol, vt Exodi. 4. נָם מֵאֵז דַּבֵּרְךָ idest etiam ex tunc de tuo loqui, pro quo nos habemus, postquam locutus est &c. ¶ Litteræ autem accidentales gerundiorum veniunt cum seua, sed mem cum chiric causa differentiae ad participium superius dictum. ¶ Vocis passiuæ huius secundæ coniugationis Orthographia hac vntica regula comprehenditur, quod quando littera media verbi in præterito, & futuro habet punctum vocalis. a. debet esse pathach, sed in fine clausulæ cameç, vt Esaia. 16. וְיִפְקְרֵמִים לֹא יִרְפֶּן idest in uineis non cantabitur. Sed participium vocis passiuæ venit cum cameç in littera media. ¶ De tertia, & quarta coniugatione. ¶ Præteritum vocis actiuæ tertiæ coniugationis sub regulis superius dictis comprehenditur, scilicet quod quando littera media habet punctum vocalis. a. ille debet esse pathach, & in fine clausulæ cameç &c. Omnia alia in arte declarata sunt. ¶ Participii praesentis, scilicet מִפְקֵד mem littera habet pathach, & hoc ratione seua sequentis, quod semper fere requirit punctum minus principalem ante se, & littera media scribitur cum puncto chiric, & littera iod ociosa, quæ in tota hac coniugatione nunquam deficit post punctum chiric. ¶ In futuro littera substantialis media venit cum chiric & iod

ocioſa, aliquando cum çere ſine iod, ſed quando vltima littera eſt gutturalis, littera media ſcribitur cum pathach, vt Genefis ſecundo, וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים ideſt & germinare fecit dominus deus . Et quodocunque punctus çere venit cum accentu machaph vertitur in çegol, & eſt regula generalis, vt quarti Regū quarto, וַתִּחַקְּבוּ ideſt & apprehendit eum . ¶ In imperatiuo autem, & infinitiui ſimiliter eſt obſeruanda regula de punctuatione litteræ mediæ, ſcilicet quando cum pathach, & quando cum çere &c. ¶ In voce autem paſſiua huius tertie coniugationis venit littera he initialis cum ſurec, vel cum cameçateph . In aliis autem omnibus ſequitur ſuam vocem actiuam. ¶ De quarta coniugatione.

¶ In voce actiua cum habeat quattuor litteras ſemper poſt punctum vocalis.o. venit vau ocioſa. In aliis autem ſequitur regulas ſupra dictas. ¶ In voce autem paſſiua habet litteram mediam cum puncto dagues, & litteram præcedentem cum puncto minus principali, ſed ſi littera media eſt aliqua illarum quinque, quæ non recipiunt dagues, tunc littera prima venit cum cameç, vt Deuteronomii . 29. וַיְהַבְרֶךְ בְּלִבּוֹ ideſt & benedict ſibi in corde ſuo. In aliis autem regulis, punctuationis hæc coniugatio ſequitur modum præcedentium . Hactenus de verbis perfectis, ſeu regularibus.

¶ Capitulum quintum, de Orthographia compositionis verborum cum pronominibus, & de verbis irregularibus.

Se

Sequendo ordinem quem tenuimus in Artē grāmatica, dicamus hic etiam poſt quattuor coniugationes verborum regularium, de compositione verborum cum pronominibus . Pro quorum Orthographia ſupponamus, quod verba taliter composita habent quattuor litteras, vnde per ſingulas earum diſcurrentes notabimus punctuationes illarum. Rememorantes in primis exemplum primæ coniugationis, פָּקַד ideſt viſitauit, & quando componitur cum pronomine . In præterito tantum primæ coniugationis mutat cameç primæ litteræ in ſeua, vt פָּקַדְנִי ideſt viſitauit me. quæ mutatio nō contingit in aliis temporibus primæ coniugationis, neque in præteritis vel aliis temporibus aliarum coniugationum . ¶ De ſecunda littera dicimus, quod in tertiiſ perſonis vtriuſque numeri huius præteriti, ſi littera media debeat habere punctum vocalis . a. ille erit cameç, vt פָּקַדְנִי ideſt viſitauit me, פָּקַדְךָ ideſt viſitauit te, פָּקַדוֹ ideſt viſitauit illum, פָּקַדְנוּ ideſt viſitauit nos, פָּקַדְכֶם ideſt viſitauit vos, פָּקַדוּם ideſt viſitauit illos, פָּקַדְנִי ideſt viſitauerunt me. Excipiuntur duę compositiones, in quibus littera media venit cum pathach, ratione puncti ſeua ſequentis, vt פָּקַדְכֶם ideſt viſitauit vos maſcul. פָּקַדְכֶן ideſt viſitauit vos foem. Si autem punctus litteræ medię non fuerit vocalis. a. ſed alterius, ille nō mutatur in compositione, vt פָּקַדְנִי ideſt viſitauit me, פָּקַדְנִי הִפְקַדְנִי ideſt fecit viſitare me . In aliis autem ſex vocibus huius præteriti punctus litteræ mediæ, ſcilicet pathach non mutatur, vt פָּקַדְתִּיךָ ideſt viſitaſti me.

AA 2

De

¶ De tertia vero littera dicimus, quod in tertijs perso-
nis singularibus huius præteriti, scilicet פָּקַד פָּקַדָה
Cum ex grammatica nostra reperiantur viginti variatio-
nes compositionis, quarum solæ quindecim habeant in
littera tertia punctum vocalis . a. istæ sex earum פָּקַדְנִי
פָּקַדְתֶּם פָּקַדְתִּי פָּקַדְתֶּם פָּקַדְתִּי פָּקַדְתֶּם
habent pa-
thach in littera tertia, excepto in fine clausulæ, vt Esa. 49.
יְהוָה מֵמַטְּן כְּרָאֲנִי idest dominus ab vtero vocauit me,
aliæ vero nouem habent cameç, de alijs quinque nulla
est dubitatio, quia sequuntur regulam nominis composi-
ti cum pronomine, de quo supra. ¶ De compositione
vero aliarum personarum omnium, huius præteriti cum
pronomine, quantum ad pūctuationem tertiæ litteræ nul-
la est difficultas, quia non habet in eis punctum vocalis.
a. sed solum seuā vel surec, vt פָּקַדְתִּיךָ idest visitauit te,
פָּקַדְוֹנִי idest visitauerunt me. ¶ De quarta denique lit-
tera breuiter dicimus, quod debet scribi cum eisdem pū-
ctis vocalibus, quæ notata sunt in Orthographia prono-
minum deriuatiuorum, quantum ad vltimas syllabas eo-
rum, hoc addito, quod quando quarta littera fuerit ה he
vel ת thau & venerit cum puncto vocalis . a. ille debet esse
cameç, vt פָּקַדְתָּם idest visitasti illos, פָּקַדְתִּיהָ idest vi-
sitauit illam. Verum aliqui hebræi volunt, quod quando
littera præcedens thau habet accentum dictionis, tunc
thau scribenda est cum pathach, vt פָּקַדְתָּם idest ipsa
visitauit eos, excepto fine clausulæ, quia tunc debet esse ca-
meç. ¶ In præsentī tempore participium vocis actiuae,
scilicet פֹּקֵד solet habere mediam litteram cum çere, sed
in cō

in compositione quando illa media littera habet punctū
vocalis . e. çere vertitur in çegol, פֹּקֵדְךָ idest qui visitat
te, פֹּקֵדְכֶם idest qui visitat vos. In alijs omnibus debet
se habere in suis terminationibus ad modū nominis cō-
positi cū pnomine, de quo supra. ¶ Verū participiū . fce.
f. פֹּקֵדֶת . i. quæ visitat in compositione, primū çegol mu-
tat in pathach, secundum in seuā, פֹּקֵדְתִּי idest quæ vi-
sitat me, פֹּקֵדְתֶּךָ idest quæ visitat te. In plurali hoc par-
ticipium habet normam nominis compositi cum pro-
nomine. ¶ In futuro denique indicatiui, in imperatiuo,
& infinitiuo, modus descriptionis in Arte grammatica
in capitulo de compositione verborum satis copiose de-
claratus est. ¶ Participium passiuæ vocis, scilicet פָּקֻד
idest visitatus, in compositione mutat cameç, vt פָּקֻדִי
idest visitatus meus. ¶ De verbis autem irregularibus se-
quendo ordinem tertii libri nostræ grammaticæ, dica-
mus in primis de incipientibus a litteris / tod / nun, & la-
med. Et in istis facilis est regula Orthographiæ, quia se-
re in omnibus sequuntur modum descriptionis verbo-
rum perfectorum per suas quattuor coniugationes, & si
in aliquo differant ab eis in Arte grammatica declaratū
est cum de talium verborum irregularitate ageremus.
¶ De verbis autem monosyllabis est aliquid speciale no-
tandum. Et sit gratia exempli hoc verbū, בִּין idest intel-
lexit. In cuius præterito tertiæ personæ vtriusque nume-
ri habent primam litteram cum cameç, vt Exodi . 4.
מִי שָׂם פֶּה לְאָדָם idest quis posuit os homini. & Gene-
sis. 37. וַיֵּהָרָא קַמָּה אֶלְפָתִי . idest & ecce surgebat mani
AA 3 pul

pulus meus. Item Iudicum quinto, **בָּאוּ מַלְכִים** idest venerunt reges. In aliis autem personis, & vocibus huius præteriti prima littera venit cum pathach, & hoc propter seua sequens in eis, vt Numeri. 32. **וַהֲגִיעָה בְּמַתָּה** idest & ecce surrexistis pro patribus vestris. Sed in verbis monosyllabis desinunt in aleph omnes voces, & personæ huius præteriti habent primam litteram cum cameç, vt Iudicū. 11. **וַמְדַּע בְּאַתָּה אֵלַי עֵתָה** idest quare venistis ad me nunc. ¶ Participium præsentis in istis verbis venit semper cum cameç in prima littera, vt **בֵּן** idest qui intelligit, vt **שׁוֹב** idest qui reuertitur. Sed quia vox fœminina singularis huius participii est similis voci fœmininæ præteriti, ideo debet distinguī per accentum, quia in præterito accētus est in prima syllaba, vt Gen. 29. **וַרְחֵל בָּאָה עִם הָצֹאן** idest & rachel venit cum ouibus. In participio vero accentus est in vltima, vt in eodem cap. **וַרְחֵל רָחֵל בָּתָּר בָּאָה** idest & ecce rachel filia eius veniens. Et hæc regula sit generalis in omnibus verbis, siue perfectis, siue imperfectis, in quibus prædictæ duæ fœmininæ sunt similes in præterito, & in præsentī. ¶ In futuro autem litteræ accidentales veniunt cum cameç, vt Genesis. 6. **לֹא יִדְוֹן רוּחִי** idest non permanebit spiritus meus in homine, sed in aliquibus verbis reperitur cum çere, vt Esaiæ. 49. **לֹא יִכְשׁוּ** idest nō confundentur. Et hoc maxime contingit quando prima littera est gutturalis, vt secundi Regum cap. 2. **וַיֵּאדָר לָהֶם** idest & orta est lux ipsis. ¶ De imperatiuo, & infinitiuo non opus est dare regulam, quia in illis est prima horum verborū

borum positio, quæ præsupponitur. ¶ In vocē passiuā horum verborum vnius syllabæ, præteritum tempus habet in tertiis personis vtriusque numeri nun litterā accidentalem subscriptam per cameç, in aliis sex vocibus eiusdem præteriti eadem littera nun venit cum seua, vt Esaias decimo, **וַיִּבְחַכְמֵתִי כִי נִבְוֹנֹתִי** idest in scientia mea quoniam intellectus fui. ¶ Participium præsentis temporis in voce masculina singulari habet nun cum cameç: in aliis tribus vocibus cum seua, vt **נִבֹּן** idest qui intelligitur, **נִבְרָנִים** idest qui intelliguntur. ¶ In futuro autem, & imperatiuo ac infinitiuo, de Orthographia horum verborum nulla est difficultas, cum hæc verba careant secunda coniugatione. ¶ In tertia coniugatione istorum verborum, he, præteriti venit cum çere, vt Psal. 32. **יְהִי הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם** idest dñs dissipat consilium gentium. Sed si littera vltima fuerit gutturalis, vel res tunc prima verbi littera substantialis venit cum pathach loco chiric, vt Exodi. 5. **הָרַע לָעָם הַזֶּה** idest fecit malū populo huic. Verū in istis vrebis voces fœmininæ, tā singulares, q̃ plurales, & in tertia p̃sona pluralis, habēt qđ venit dicta littera substantialis prima, & he accidentalis cū çere, vt **הָרַעָה הַפִּרָּה הָרַעָה הַפִּרָּה** In aliis personis venit he cum pathach, vt Exodi. 5. **לִמָּה הָרַעְתָּהּ** idest quare fecisti malum. Eadem regula seruit, quando prima littera fuerit gutturalis, vt Deute. 30. **הָעֵי דֹתַי בָּכֶם** idest testificor in vos. ¶ Tempus præsens habet in singulari numero mem cum çere, & in plurali cum seua, vt Neemia. 8. **וְהָלֹוִים** idest & leuitæ faciebāt intelligere populū.

¶ In futuro litterę accidentales veniunt cum cameç & littera prima substantialis cum chiric, & iod vel cum çere sine iod, vt Psalmo. 106. יָקַם סַעֲרָה לְדַמָּה idest statuit procellam eius in auram. Et quando prima littera substantialis fuerit gutturalis vel res, tunc çere vertitur in pathach, vt primi Regum. 26. לֹא אָרַע לָךְ עוֹד idest nequaquam ultra tibi malefactam. Eadem regula seruit imperatiuo quando vltima littera fuerit gutturalis, vt Psalmo. 38. הַשֵּׁעַ מִפָּנַי וְאַבְלִינָה idest remitte mihi, vt refrigerer. Et in ipso imperatiuo venit he cum cameç, & prima littera substantialis per çere, vel chiric sicut in futuro, vt Danielis octauo, הֵבֵן לְהַלֹּץ אֶת הַפְּרָאָה idest fac intelligere istam visionem, & Prouerbiorum octauo, הֵבִינוּ פְתָאִים עֲרָמָה וְכִסְלִים הֵבִינוּ לֵב idest intellige paruuli astutiam, & stulti animaduertite. In infinitiuo est eadem Orthographia, quæ in imperatiuo. ¶ Litteræ denotantes gerundia veniunt cum seua, excepto mem, quia veniunt cum çere. Et eodem modo erat dicendum in prima horum verborum coniugatione, excepta mem, quia venit cum chiric. ¶ In voce passiuâ huius tertie coniugationis præteritum habet primam litteram substantialem cum pathach, vt Hieremias. 35. הִקָּם אֶת הַבְּרִי יְהוֹנָדָב idest præualuerunt sermones Ionadab. Præfens habet eandem primam litteram cum cameç, & in futuro cum pathach. In quo etiam futuro si verbum desinat in aleph venit littera prima cum cameç, & eadem regula obseruatur in præterito, vt Ezechiel. 40. בִּי לִמְעַן הָרְאוּתְכָה idest quia, vt ostendantur tibi adductus es

huc,

huc. Infinitiuus habet primam litteram cum pathach, sicut futurum. Imperatiuo vocis passiuæ prima littera venit cum cameç, sicut in præsentî. Sed in omnibus istis temporibus, quę habent primam litteram cum pathach, in fine clausulæ ponitur cameç in eadem. ¶ Quarta coniugatio horum verborum habet in præterito vltimam litteram duplicatam cum çere vel pathach, vt Threnorū primo, אֲשֶׁר עוֹלָל לִי idest quem vindemiauit me. In aliis temporibus, & modis sequuntur regulam verborum regularium. ¶ De voce passiuâ sufficienter dictum est in arte nostra. ¶ De verbis, deinde desinentibus in he, Quale est, גִּלָּה idest reuelauit, & de terminatis in aleph, vt קָרָא idest vocauit, quia sufficienter dictum est, in suis capitulis tertii libri nostrę grammaticę, nihil hic addimus de eorū Orthographia, & si forte aliquid deest, ex dictis in hoc capite quarto præcedente cum regulis generalibus primi capituli huius tractatus haberi potest. ¶ Certum hoc verbum, נָתַן idest dedit in præterito & præsentî, sequitur Orthographiam verborum perfectorum, in futuro autem & imperatiuo ac infinitiuo thau littera media, quando requirit punctum vocalis. e. ille debet esse çere & cum dagues, vt Genesis primo, וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִים בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם idest dedit vel posuit ea deo in firmamento cœli, sed cum accentu macaph venit çer gol loco çere, vt Psalmo. 17. וַתִּתֵּן לִי מִגֶּן יִשְׁעֶךָ idest dedisti mihi scutum salutis tuę. ¶ De verbis duplicatis tandem dicamus, quod verbum duplicatum trium litterarum in præteriti habet primam litteram cum cameç, secū

secundam cum pathach ad modum primæ coniugationis verborum perfectorum, vt סָבַב idest circuit, sed in processu coniugationis cameç primæ litteræ vertitur in pathach ratione dagues sequentis, vt Threnorum . 4. **פֶּתַח עֵינֶיךָ בֶּת צִיּוֹן** idest completa est iniquitas tua filia sion. Inuenitur tamen Leuitici. 25. vnum ex istis cum cameç loco pathach, vt **וַיִּכָּר אֶחָיוֹ עָמֹר** idest & attenuatus fuerit frater tuus cum eo, sed de hoc aliqui hebræi dicunt, quod est verbum vnius syllabæ, & ideo venit cum cameç. ¶ In præsentī autē, & futuro, & in aliis modis sequentibus obseruant regulam monosyllaborum, de quibus supra. Et similiter in voce passiva primæ coniugationis, nam secūda carent. ¶ In tertia vero coniugatione he præteriti venit cum çere. & similiter prima littera substantialis verbi, vt Genesis. 6. **וַיְהִי כִי הָיָה הָאָדָם לָרֹב** idest & fuit cum coepissent homines multiplicari, sed in processu coniugationis he accipit pathach. ¶ In præsentī tempore littera mem vocis primæ singularis venit cū çere. & similiter prima littera substantialis, vt **כִּי־סָבַב** idest qui facit circundare. In aliis vocibus mem venit per seua. ¶ In futuro & aliis sequentibus seruat regulam monosyllaborum, excepto puncto primæ litteræ substantialis, quia in istis venit per çere. ¶ De verbis autem duplicatis quattuor litterarum, sufficienter declarata est Orthographia in tertio libro nostræ grāmaticæ in suo capitulo. Ideo hastenus de Orthographiā verborum sit satis.

¶ Cap. 6. & finale de Orthographia dictionum indeclinabilium, non omnium, sed notabiliorū.

Di

Dictionum indeclinabilium, quas Hebræi milla vocant, Orthographia quattuor regulis fere cōprehenditur, non tamen sine exceptionibus. ¶ Prima regula, quod omnes dictiones indeclinabiles monosyllabæ, quæ veniunt ad proportionem huius ponderis, פֶּל pal scribuntur per pathach, vt רַב idest multum, עַד idest donec, vsque, sed in fine clausulæ debent scribi per cameç, vt Iudicum septimo, **עוֹד הָעָם רַב** idest adhuc populus est multus. Ab hac regula excipiuntur dictiones sequentes, quæ in omni loco scribuntur per cameç, vt **זֶה** idest tunc, **שָׁם** idest ibi, vel illic, **כֹּל** idest omnis, quando venit cum accentu machaph, alias per holem. ¶ Secunda regula, de eisdem monosyllabis venientibus ad proportionem huius ponderis פֶּל pel, quod debent scribi per çere, vt **כֵּן** idest ita, **אֵין** idest non. Ab hac regula excipiuntur dictiones sequentes, quæ scribuntur per çegol, vt **אֵל** idest ad, **אֵת** idest ad, quādo venit cum machaph, **הֵן** idest ecce, quando cum machaph, **כֵּן** idest ne forte. ¶ Tertia regula, quod omnes dictiones indeclinabiles polysyllabæ terminatæ in vocalem. a. debent scribi cum pathach, etiam si fuerint ibi plures syllabæ eiusdem vocalis. a. & hoc nisi in fine dictionis ponatur aleph, aut he ociosa. Exemplum regulæ, vt **אַחֵר** idest post, **עַן** idest propter. Exemplum de littera ociosa / sit hoc, **מִפְּנֵי** idest infra, **אֲנִי** idest obsecro. Sed si prædictas dictiones veniunt in fine clausulæ debent scribi cum cameç, etiam si fuerint plures syllabæ tales, vt Deuteronomi . 28 .

.i.

ORTHOGRAPHIAE

יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעֲלָה מַעֲלָה idest ascendet super te, eritq;
te sublimior. Ab hac regula excipiuntur dictiones se-
quentes, quæ ubique scribendæ sunt cum cameç si ha-
beant vocalem.a. etiam si fuerint plurisyllabicae, vt מָחָר
idest cras, בָּכָה idest sic, אָמַם vel אָלִים idest vere
vtique, יָשָׁר idest recte, אָבֵל idest sed, cuius sola vlti-
ma syllaba habet cameç & prima cum pathach, in quo
non excipitur à regula. ¶ Quarta regula, quod omnes
dictiones indeclinabiles incipientes ab aliqua istarum lit-
terarum ב beth ל lamed מ mem, si habeant vocalem.
e. ille debet esse seua, vt לִמְעַן idest propter, בְּעַד idest
per vel pro, מֵעַט idest parum. Sed duæ reperiuntur ex-
ceptiones de littera mem, vt מֵאֵן idest vnde cum çere,
מָה idest quid per çegol. ¶ Omnes autem dictiones inde-
clinabiles, quæ sub prædictis regulis quattuor non conti-
nentur, vario modo scribi solent, nam quædam earum
referri possunt ad pondera nominum superius posita ca-
pite secundo huius tractatus, aliæ vero illa pondera non
sequuntur, vt ergo tollatur omnis ambiguitas punctua-
tionis earum, sigillatim eas his notabimus.

¶ Præpositiones. לְמוֹ Ad, in, seua, holem.

אַחֲרַי Prope, circa, çere, çegol. accentus in prima.

אַחֲרַי Post postea, pathach duo, çere.

בְּעִבּוֹר Propter, ob, pathach duo.

בְּגִלּוֹל Propterea, pathach tertix litteræ.

עָקֵב Eo quod, çere, çegol. accentum in prima.

לִפְנֵי Coram, ante, çere tertix litteræ.

לְבַד Solum, tantum, seua, pathach.

CAP. SEXTVM.

נֹכַח Cōtra, è regtone, çegol duo. accentus in prima.

נֹכַח Coram, contra, pathach. accentus in prima.

סָבִיב Circum, cameç cum iod ociosa.

עָבַר Trans, çere, çegol. accentus in prima.

עָלֵי Super, pathach, çere.

עַד Donec, vsque, pathach, çere.

קָרוֹב Prope, cameç cum vau ociosa.

רָחוֹק Longe, cameç cum vau ociosa.

¶ Aduerbia. אָזִי Tunc, pathach duo.

הֵרִי Heri, seua in prima.

הֵרִי Heri, çegol in prima.

הַמָּשׁ Heri nocte, çegol duo. accentus in prima.

עֶרֶב Vesper, duplex çegol. accentus in prima.

בֹּקֶר Mane, çegol. accentus in prima.

כָּנָר Iam, seua, cameç.

מִתַּחַת Infra, inferius. pathach duo. accentus in secūda.

מִמַּעַל Supra, superius. pathach duo. cū dagues & accētū

אֵי Vbi. pathach, çere, dagues in secūda. (i secūda

אֵי Vbi, çere cum iod ociosa.

כָּאֵין Vnde, çere, pathach. accentus in secūda.

לָאֵין Quo, qua, seua, pathach. accentus in secūda.

אֵךְ Quomodo, çere cum iod ociosa.

אֵיכָה Quomodo, çere, cameç, iod ociosa.

אֵיכָמוֹ Quomō, çere, cameç duo. iod ociosa. accēt⁹ i se

מָתִי Quando, cameç, pathach. (cūda.

אָנָה Vbi, quo, duo cameç. accentus in prima.

אֵיפָה Vbi, çere, cum iod ociosa.

לָמָה Quare, duo cameç, dagues i secūda. accēt⁹ i pma

Qua-

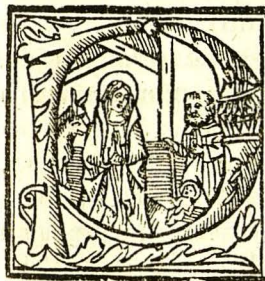
ORTHOGRAPHIAE

למה	Quare, cameç, çegol. accentus in prima.
מדוע	Quare, duo pathach, cū dagues, & accētū i secūda.
זולתי	Nisi, præter, cameç.
בלעדי	Nisi, præter, cameç, pathach.
בלעדי	Idem, cameç, çere.
אין	Ne, non, pathach, cum accentu in prima.
אפס	Sed, duo çegol. accentus in prima.
לולי	Nisi, çere in tertia.
אכן	Certe, vere, cameç, çere.
הכי	Idem, vel ita, vel bene, pathachateph.
הנה	Ecce, çere, cum dagues in secunda.
אחלי	Vtinam, tria pathach.
אחלי	Vtinam, duo pathach, çere.
אמת	Vere, duo çegol.
נכון	Certe, cameç cum vau ociosa.
כמה	Quantū, pathach, cameç cum dagues in secūda.
זעיר	Parum, minus, seu, çere cum iod ociosa.
אולי	Forte, forsitan, pathach.
יחדו	Pariter, simul, pathach, cameç.
חי נפשי	Per vitā aiæ meæ, çere cū iod ociosa, pathach.
יותר	Magis, accentus in prima, cū vau ociosa, çere.
האח	Euge, çegol, pathach.
אלולי	Væ, pathach, seu, pathach.
אשר	Quod, pathach, çegol.
לכן	Propterea, cameç, çere.
הלא	Nonne, nunquid, pathach.

Orthographiæ seu pūctuationis Hebræicæ. *Finis.*

Habes igitur lector candidissime, in hoc volumi-
ne tria ad notitiā linguæ Hebræicæ latinis Theologis
necessariam pertinentia, videlicet. Artem grammaticam,
Vocabulariū Primitiuorū verborū & nominū, & tandē
Orthographiā punctorum. Quæ tria satis breuiter
& compendiose ex doctissimis autoribus excerpta, vi-
dentur sufficere cuilibet studioso per modum introdu-
ctionis. quib⁹ habitis perse ipsum quilibet, alia omnia ha-
bere poterit, si copia librorum ei non defuerit. Nemo
igitur his nostris introductionibus aliquid addere præ-
sumat, quia esset laboriosum & inutile, nemo etiā de-
trahat aliquid ex eis, quia rem necessariam ad intelligen-
tiam sacre scripturæ veteris Testamenti tolleret procul-
dubio. Vale.

AD LECTOREM.

ERACTIS OPTIME
lector Arte grammatica, ac di-
ctionario, omnibusque traditis,
quæ ad Hebrææ linguæ plenam
cognitionem sufficiebāt, Visum
nobis est nō in iucūdū, neq; inu-
tile futurū, si eam epistolā, quā
ad Hebræos, qui Romæ degūt,
olim ego misi, ad eorū Errores reuincendos, perniciatīq;
contundendā Hebræo sermone conscriptam subiungere
mus,

PROLOGVS.

mus, Nam & multa in ea sunt scitu digna ex sacra scriptu-
ra deprompta, quæ ad doctrinam, & ad lectionis oblecta-
tionē facere possunt. Et ad huius instituti rationē, hoc est
ad linguæ hebrææ notitiā nimium conducunt, propterea
quod plerūq; argumenta, quib; hic agimus, ex Artis grā-
maticæ documētis, ac vocabulorū significationib;, (quæ
duo apud hebræos plurimū valent) petita sunt, roburq;
accipiunt, vnde huius linguæ studiosis adiumentū, atq; vti-
litatis multum accedet. ac postremo vt in huius epistolæ
lectione velut in præludio incipiant iam nūc, qui his litte-
ris vacāt, periclitari, ad sanctæ scripturæ, qd̄ est opus gra-
uius, maiusq;, intellectu. vt autem hoc nostrū munusculū
grati⁹ foret, & magis acceptū, ac plus opis, atq; emolumē-
ti, posset afferre, curauimus cū interpretatione latina eam
emittere, verbū verbo reddētes/dūtaxat/fidē interpretes,
ac nimis familiariter nō quæsito orationis ornatu, sed mū-
dis, ac simplicibus verbis, quib; melius potuit in alteram
linguā transferri, quo tantū intelligeretur, neq; enim vel
alia re opus nunc erat, aut aliud fieri potuisset, vt senten-
tiam sermone hebræo cōprehensam latinis auribus fideli-
ter trāsmitterem⁹. & in summa noster animus fuit, vt stu-
diosos huius linguæ aliquantū iuuaremus, & vt christia-
næ nostrę fidei veritas, Refutatis hebreis, magis eluceret,
gloriāq;, ac decus eius ipsorum confusione clarius splen-
desceret. pro quorum vtroq; tuum candorem, atq; huma-
nitatē, fac lector optime, amice nobis impertias. Vale.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

Hispaniē ex regno autor misit quā epistola
אֲנִי שֵׁשֶׁלָּה הַמִּבְּרָר מִמְּלִכּוֹת סַפְרָד
Romana in vrbe q̄ sunt Iudæos ad
אֵל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּמִדְיַנַת רוֹמָה
in sua p̄natiā eos ad rephēdēdū.
לְתַפְּרֹשׁ אֹתָם בְּמִשְׁוֹנֵתָם :

CAP. PRIMVM.

et circuitu ei⁹ Romana p̄gregatio. i. pbi & tui hoies.

אֲנִישֵׁי חֵיל קָהָל רוֹמָה וְסִבְיֹותֶיהָ.

me audite. clamito o viri ad vos

אֵלֵיכֶם אִישׁוֹם אֶקְרָא : שְׁמַעוּ אֵלַי

audui q̄a ad vos loqr̄ de reb; magnis qm̄

כִּי נְגִידִים אֲדִבֵּר אֵלֵיכֶם כִּי שְׁמַעְתִּי אֶת

et sapiētis sciētis inuētores i vobis sūt q̄ samā vřam

שְׁמַעְתֶּם. כִּי יֵשׁ בְּכֶם מוֹצְאֵי דַעַת וְחִכְמָה

nomē mihi ad p̄parādū nō. astutiā insipiētib; ad dādā

לֵת לְפִתְאִים עֲרַמָּה. לֹא לַעֲשׂוֹת לִי שֵׁם

viā vřam ad dirigēdū sed ad vos hęc scribo ego

אֲנִי כוֹתֵב אֶת אֱלֹהֵי לְכֶם אֲכֹן לְיֵשׁ דְּרָכֶם.

et ad vřtrādū dñi in decorē et ad vřdēdū rectitudinē i semita

בְּנִתִּיב יֵשׁ. וְלַחְזוֹת בְּנוֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר

suscitauerūt me idcircoq; vřba mea locut⁹ sū in tēplū ei⁹

בְּהִיבְלוֹ דְּבִרְתִּי דְּבִרִי. וְעַל כֵּן הִקְצוֹנִי

quę iussit vřba ad vos ad scribēdū cogitatōes meę

רַעֲיוֹנֵי לְכַתּוֹב לְכֶם דְּבִרִי צֶדֶק אֲשֶׁר

vt reuelarē ardēs q̄st ignis cor meū sup̄ ascēderūt iādū

מִיָּמִים עָלַי עַל לְבָבִי בָּאֵשׁ בּוֹעֶרָה. לְנִלּוֹת

hoc q̄ audiat i vob; q̄s? legis mysteria vobis

לְכֶם סִתְרֵי הַתּוֹרָה : מִי בְּכֶם יִזְוֶן זֹאת

BB q̄s

Prover
bio. viij.

Prover
bio. viij.

Prover
bio. p̄mo.

ps. xvj.

Esā. xli.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

Esai. xij. quis retro quę venire et reuertiet et audiat auscultet
 יקשיב וישמע ויגיד האותיות לאחור מי
 Esai. xlij. sicut distorta via nōne Jacob i cōculatione dāt
 נתן למשסה יעקב הלא הדרך העקב כמו
 et post ābulare in vīs ei? voluerit et nō ibi dixit
 שאמר שם ולא אבו בדרךיו הדרך ואחר
 dicere vult cor sup posuerit et nō dixit hoc
 זה אצר ולא ישים על לב: רוצה לומר
 et ad intelligēdū ad sciēdū cor sup q ponat in eis nōe qd
 כי אין בהם משים על לב לרעת ולהבין
 sua nō in terra captiuati sūt quo die ex qd
 כי מן היום אשר גלו בארץ לא להם
 ablata est hūc in diē vsq illas gētes inter
 בין הגוים ההם עד היום הזה נפלה
 Roie. xlix. et pncipes eor abijt i captiuitatē et rex eor elatio eor
 נאותם ומלכם בגולה הלך ושריהם
 nō est qd? qst oues oēs ipsi et facti sūt corā eis
 לפניהם והיו כולם כצאן אשר אין
 et dixerūt deuorauerūt eos et inimici corū pastoz eis
 להם רעה וצריהם אכלום ויאמרו
 Isiere. l. a dō circūdedērt eos multę et tribulatiōes peccauim? nō
 לא נאשם וצרות רבות סבבים עד
 Zonci. iij. et fletu et lameratiōe ieiunim et cōuocauerūt nūc? vmo sūt
 אין מספר ויקראו צום ומספד ובכר
 ij. Be. vij. et frusti carnis simile frige oleo loco puluerē et spserūt
 ויזרקו עפר מקום אשר ישא ואשפר
 qd auditio et nō erat q respōderet neq vox et nō erat
 ואין קול ואין עונה ואין כשב כי
 ps. cv. et perūt et spes eor saluatoris sui dei obliti sūt
 cvj. שבתו אל מושיעם ותקותם אבדה

edu

CAP. PRIMVM.

edumco sub et debilitabant ābulabāt et confidē
 ותמיד הולכים ודלים תחת אדם
 in diē vsq vnq erigent et nō et Ismaelitis.
 וישמעאליים ולא יקומו לעולם עד יום
 et ipsi surgere adiuciet nō cecidit qd iudiciū
 רדין כי נפלה לא תוסוף קום והם
 ante eos trāsist ille autē Messia suū hodie sperāt
 מקוים היום למשיחם והוא עבר לפנייהם
 et nō pphetie oēs cōplete sūt in ipso in quo
 אשר בו נשלמו כל הנבואות ולא
 dies eor i vanitate et ppsit mirabilib? ei? crediderūt
 האמינו בנפלאותיו וכל בהבל ומירהם
 ablātū est et ppter ea cū eo rectū nō erat cor eor qd
 כי להם לא נכון עמו ועל בן נפלה
 credentibus et data sūt et deuittē eor et decore eor robur eor
 כחם והדרם ועשרם ונתנו למאמינים
 in vrbē hodie videtis vos quos et hī sūt in eā
 אליו והם אשר אתם רואים היום במדינת
 factuariū suū vnicorn? sic et edificauit mūdo et i toto Roma
 רומה ובכל העולם ויבן כמו רמים מקדשו
 in simplicitate et paut eos i seculū q fūdanit eā in terra
 בארץ יסדה לעולם וירעם בתם
 hoc et pti? duxit eos manus suay et i prudētis cordis sui
 לבבו ובתבונות כפיו ינהם וקודם זה
 vt reuelaret cui? gloriā ē Iudē tribum et elegit dixit
 אמר ויבחר את שבט יהודה שפירושו להגלות
 manus meay et imūditia cordi mei i simplicitate et ego i ea
 בו ואני בתם לבבי ובנקיון כפרי
 voluerit si pacis Xba ad vos scribere hoc feci
 עשיתי זאת לכתוב לכם דברי שלום אם תאבו

BB 2 qd

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

qđ est 7 omne comedetis fructu vři optimu me audire
 לשמע אלי טוב פריכם תאכלו. וכל אשר
 qđ ad omne ad rñdēdū vob; vob; ānūciabo i corde vři
 נלביכם אניד לכם להשיבכם לכל אשר
 scietis ad xba cū ira auscultetis 7 nō petieritis
 תשאלו: ואל תקשיבו בחמה לדברי חכמה
 Eccl's. In ira spūs vř turbet 7 nō argēti sicut libra sūt que
 septimo. אשר הם כצל הכסף. ואל יבהל רוחכם בלעס
 Eccl's. sapiētes gloriā: qm̄ redescet stultorū in sinu que
 septimo. אשר בחיק כסילים ינוח כי כבוד חכמים
 7 videte 7 scitote vři facti sūt i vřitate 7 ābulātes possidebūt
 ינחלו. והולכי בהבל ירבלו. ודעו וראו
 qm̄ cōstāte pūnatiā vřilabro dispgit deus quod
 Eccl's. xxx. אשר האלהים זורה בלחת משונה נצחת כי
 antrosum 7 nō rectorum ābulastis hūc diem vsq;
 עד היום הזה הלכתם אהור ולא לפנים.
 sup vos vidēs ego qđ. pñoribus sicut i dieb;
 כמים הראשונים. כי אני רואה עליכם
 pñoribus maiores 7 malas multas tribulatiōes
 צרות רבות ורעות גדולות מן הראשונות
 cōuersi fuerit nisi sanari poteritis nō a qđb;
 אשר לא תוכלו להרפא אם לא תשובו
 nolite 7 nūc sanctę fidei nřę ad credēdū
 להאמין אמונתנו הקדושה: ועתה אל
 cōsumationē qđ vincula vřa iualescāt ne forte illudere
 Eccl's. תתלוצצו בן יחזקו מסריכם. כי כלה
 xxviiij. sup vos audiui 7 abrenūtiatiōē
 ונחרצה שמעתי עליכם:

CAP. SECVNDVM.

CAP. SECVNDVM.

vocē suā: dat 7 intellect; clamitat sapiētiā nūqd nō
 הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה.
 a deo absit me audite cordati viri ideo
 Job. 34. לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל
 7 cōsiderate 7 videte 7 scitote iniquitas 7 ab oīpōtēte ipietas
 מלשע ושדי מעול: ודעו וראו והקרו
 sanctam fidē nostrā credētes qđ 7 inuenietis
 ותמצאו כי למאמיני אמונתנו הקדושה
 pfectionis excessū sciētis i oib; hodie habent
 יש להם היום בכל החכמות ותרון הכשר
 7 vsq; ad a pñcipio veri ordinis 7 stabilitati sup vos
 עליכם ויסוד סדר אמיתי מתחלה ועד
 libror; vřor; 7 maximā libror; eor; pñe cū egoviderē: nā finē
 סוף. כי בראותי קצת ספריהם ורוב ספריכם.
 7 sursum grāmaticę a sciētiā qđ p vos testificor Deu. xxx.
 העידותי בכם כי מהכמת הדקדוק תמעה
 pfectionis ordine optime didicerūt sciētias oēs vsq; ad
 עד כל החכמות למדו היטב בסדר תיקון
 veritas 7 ecce pfecte 7 cōsideraui 7 curaui rectitudinē
 הישר: ודרשתי והקדתי היטב והנה אמת
 7 pfectio eor; fidelium rectitudo qđ xbbi recti ē Deu. xliij.
 נכון הדבר כי ישירות המאמינים ותיקונם
 oīo a fuit sciētiā eor; cū 7 humilitas eor;
 ושלמותם עם חכמתם היתה מאת יהוה.
 dei est xbbi i captiuitate vřa supbiā vřam 7 ppter
 ובעבור זדונכם בגלותכם דבר אלהים
 vos vt saluet a vob; valde 7 elogati mirabile
 נפלאות ורחוקה מאד מכם להושיע אתכם
 et ppterca inferni 7 a iudicio inimici de manu
 מיד שונא ומדינה של גיהנם: ועל בן
 BB 3 & ca/

ad fidem relique familie oēs et aspiciet
 וְיִבְטְחוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת לְאַמֻּנָת
 Zacharias ecce cōfixerūt quē christi nrī Iesu
 יִשׁוּעַ מִשִּׁיחֵנוּ אֲשֶׁר דָּבָרוּ : וְהִנֵּה זִכְרֵיהוּ
 mysterio sup hoc in loco et testificat⁹ ē pphauit ppha
 הַנִּבְיָא נָבֵא וְהָעִיד בַּמָּקוֹם הַזֶּה עַל סֵתֶר
 et dictio ad me et aspiciet qā dixit ppterea trinitatis
 הַשְּׁוֹלֵשׁ לִפְנֵי שְׁאֵמֶר וְהַבִּיטוּ אֵלַי וּמֵלֵת
 et legitur elai. i. ad eū scripta ē libris i aliq⁹ elai. i. ad me
 אֵלַי בַּמָּקָצֶת סִפְרִים כְּתוּבָה אֵלַי וְנִקְרָאת
 sanctus et spirit⁹ et fili⁹ pater qā ad dñgñdū elai. i. ad me
 אֵלַי לְהוֹרֹת בִּי אָב וּבֶן וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 scriptura testificata ē filiū ppter qā vnū totū est
 הַכֹּל אֶחָד בִּי עַל הַבֶּן הָעִיד הַכְּתוּב
 similis quarti et species qā dixit Daniel in libro
 בְּסֵפֶר הַנִּיָּא שְׁאֵמֶר וְרוּיָה דִּי רַבִּיעֵאָה דִּמָּה
 mysteriū ppter ibi scriptū ē et ite dei filio Dani. iij.
 לְבַר אֱלֹהִין : וְעוֹד כְּתוּב שֵׁם עַל הַסֵּתֶר
 et ecce noctis in visione aspiciebam hoc magnū Dani. vii.
 הַגְּדוֹל הַזֶּה הָיְתָ בְּחִזְרֵי לִילִיָּא וְאִרוּ
 et vsq⁹ ad veniebat hoīs qñ fili⁹ celi nubib⁹ cū
 עִם עַנְנֵי שָׁמַיָּא כְּבַר אֲנֵשׁ אֲתָה הוּא וְעַד
 obrulerūt eū et incōspectu ei⁹ puenit dierū antiquū
 עֲתִיק יוֹמִיָּא מֵטָא וְקִדְמוּהִי הַקְּדוּמָּה :
 populi et oēs et regnū et honore potestate dedit et ei
 וְלָהּ יֵהֵב שְׁלֵטָן וְיִקְרַ וּמִלְכָּן וְכָל עַמְמִיָּא
 potestas eius seruiant ipsi et lingue tribus
 אוֹמְיָא וְלִישְׁנֵיָּא לָהּ יִפְלְחוּן שְׁלֵטְנָה
 nō qđ et regnū ei⁹ auferet nō qđ eterna potestas
 שְׁלֵטָן עֲלֵם דִּי לֹא יַעֲדָא וּפְלִכּוּתָהּ דִּי לֹא
 BB 4 in

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

et captiuitas paup⁹as qđ sapiētes vñ dixerūt
 אָמְרוּ חֲכָמִים בִּי עֲנוּתָא וְנִלּוּתָא
 Ben. xlix est fortis qñ furore eor⁹ ppter in Israhel sūt pulch⁹
 יִפּוֹת לְיִשְׂרָאֵל בַּעֲבוּר אָפֶס בִּי עַד
 vtriusq⁹ cū cōtritiōe qā est dura qā et ira eorum
 וְעִבְרִיתִם בִּי קִשְׁתָּהּ בִּי בְּפִיד שְׁנֵיהֶם
 Job. 24 in habitationē collocasset eos et si torres sic puaricauit
 et. vj. בְּגִדוֹ כְּמוֹ נָחַל וְאֵם יוֹשִׁיבוֹם בְּנוֹה
 Job. iij. i eternū tribut⁹ absq⁹ quietis et refectionib⁹ pacis
 alias. שלום ובמנוחות שאננות מבלי מסים לנצח
 משום et fortes eorū nilil fierēt pñcipes eor⁹ et oēs perirēt
 i. qponat וְאֵבְדוּ וְכָל שְׁרֵיהֶם יִהְיוּ אָפֶס וְנִבְרִיָּהֶם
 Eia. 34. liberati fuerūt pñmatia eorū et ad sanādū cōtererētur
 Ipie. xlvj. יוֹכְתָנוּ וְלִרְפוּאָה מִשׁוּבָתָם נָצְלוּ
 qā sua nō in terra cordis timore i seruitute sua
 בַּעֲבָדוּתָם בְּמִרְדָּ לִבָּב בְּאַרְצָן לֹא לָרֶם בִּי
 cōuertētur ex eis remāserint qui oēs dierū i fine
 לְקֹץ הַיָּמִים כָּל אֲשֶׁר יִשְׁאָרוּ מֵרֶם יִשׁוּבוּ
 ad Iesū et aspiciet et miserebit illoz sanctā ad fidē nrām
 לְאַמֻּנָתָנוּ הַקְּדוּשָׁה וְיִרְחֲמוּ וְיִבְטְחוּ לִישׁוּעַ
 Zach. domū sup et effundā scriptū est sicut et christū nrām
 xij. מִשִּׁיחֵנוּ כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב וְשִׁפְכָתִי עַל בֵּית
 Joā. xix. gratie spiritū Ierusalē habitatores et sup David
 דָּוִד וְעַל יוֹשְׁבֵי יִירוּשָׁלַם רוּחַ חַן
 cōfixerūt quem ad me et aspiciet et misericordie
 וְתַחֲנוּגִים וְהַבִּיטוּ אֵלַי אֲתָה אֲשֶׁר דָּבָרוּ
 relique familie oēs dixit hoc et post
 וְאַחֵר זֶה אָמַר כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת
 qđ cōuertent⁹ dicere vult eorū familiē familiē
 מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָד רֹצָה לִּפְנֵי שִׁישׁוּבוֹ
 ad fi

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

in loco et testificatus est prophetavit Daniel ecce quia corrumpet
 תתחבל: כי הנה דניאל נבא והעיר במקום
 qui redemit viui dei filij redemptionem propter hoc
 הנה על גאולת בן אלהים חיים שנאל
 ad regnum et duxit eos sanctos patriarchas
 את האבות הקדושים והולכים למלכות
 in visione sua Daniel dixit propter eum quia coloris
 השמים כי עליו אמר דניאל בחזיונו
 post scriptum est sicut corrumpet non quod et regnum eius
 ומלכותה די לא תתחבל כמו שכתוב אחר
 dei altissimi sancti regnum suscipiet alit hoc
 זה ויקבלון מלכותא קדישיו עליונין
 seculi et usque in seculum usque in regnum et obtinebunt
 ויחזקון מלכותא עד עלמא ועד עלם
 mundi regnum propter hoc est rectum non quia seculorum
 עלמא: כי לא יתכן זה על מלכות העולם
 Job. xliij ira et satur dierum brevis ipse est ecce quia huius
 הנה כי הנה הוא קצר ימים ושבע רגז:
 Gabriel angelus quem dixit alia autoritas et ita est
 ועוד ראיה אחרת שאמר המלאך גבריאל
 Dani. ix. sexaginta hebdomadas et post Danieli in visione
 בחזון לדניאל ואחרי השבועים ששים
 ut iterum dixit hoc et prius Christus occidet et duas
 ושנים יכרת משיח וקודם זה אמר להשיב
 hebdomades ducet christum usque ad Ierusalem edificet
 ולבנות ירושלים עד משיח נגיד שבועים
 aduentum et usque ad inde quod fuit sic quia septem
 שבועה כי בן היה כי משם ועד בראת
 quia fin numerum suum hebdomades he fuerunt christi
 המשיח היו אלה השבועים במספרם כי
 quod

CAP. SECVNDVM.

quod dicit inuenimus sicut annorum hebdomades ipse fuit
 הם שבועי שנים: כמו שמצאנו שאומר
 fuit lata sententia et deiceps et inde annorum hebdomadas
 שבטות שנים ומשם והלאה נגזרה
 et ciuitate ibi scriptum est sicut ut destrueret de Ierusalem
 ירושלים להחרב כמו שכתוב שם והעיר
 dixit et sic veturo est duce populi dissipauit et sanctuarii
 והקדש ישחית עם נגיד הבא וכן אמר
 aboiatōes et erit in templo et sacrificii hostia deficiet ultra
 עוד ישבית זבח ומנחה ועל כנף שקוצים
 pseuerabit et finem psimulatione et usque ad desolationes
 משומם ועד בלה ונחרצה תהפך על
 non eo quod fuit hec et destructio desolatio
 שומם: והחרבן הנה היה על אשר לא
 oia et scietis et intelligite christum nram in Iesum crediderunt
 האמינו לישוע משיחנו: ובינו ותדעו כל
 in prophetis qui scripta sunt verbis omnibus ex hec
 אלה מן כל הדברים הכתובים בנבואות
 in scriptura multe alie autoritates sunt et ita his
 האלה: ועוד יש ראיות אחרות רבות בכתוב
 et ad redemptionem eius viui dei filij Christi ad aduentum
 לביאת המשיח בן אלהים חיים ולגאולתו
 loquar breuitatis per viam sed trinitatis et ad mysterium
 ולסתר השילוש אך בדרך קוצר אדבר
 ascendit quod salomon quod dicit inuenimus quia ad vos
 אליכם כי מצאנו שאמר שלמה מי עליה
 quod in manibus suis spiritus continuit quod atque descendit in celum
 שמים וירד מי אסף רוח גחפניו מי
 terios oēs suscitauit quod quasi in vestimento aquas colligauit
 צרר מים בשמלה מי הקים כל כצו
 terre

Leuit.
xxv.

prophet
bio. xxx.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

nosti si filij ei? nomē qđ nomē ei? qđ est terre
 ארץ מה שמו ומה שם בנו כי תדע
 scienā sua Salomon et testificat⁹ ē d filio fecit mētionē qđ
 כי הזכיר הבן והעיד שלמה בחכמתו
 qđ dixit in deo qđ est trinitatis mysterio sup
 על סתר השילוש שיש באלה ואמר כי
 sciūmus nō essentis nomē et mysteriū hoc mysteriū
 הסתר הזה וסתר שם ההווה לא ידענו:
 qui oēs qđ ad pbādū alia autoritas et itē
 ועוד ראיה אחרת לנסות כי כל אשר
 sanctam ad fidē nrām cōuertent ex vobis remāserint
 ישארו מכם ישובו לאמונתנו הקדושה
 Jacob reliq̄ cōuertetur reliq̄ Esaias qđ dixit
 שאמר ישעיהו שאר ישוב שאר יעקב
 remanens qđ dicere vult forte deū ad
 אל אל גבור רוצה לומר כי השארות
 Iesus qđ est fortis qđ vocat ad deū cōuertet ex eis
 מהם תשוב לאל הנקרא גבור שהוא שווע
 natiuitatis ei⁹ in pphētia scriptū est sicut Christus nr
 משיחנו כמו שכתוב בגבואת ולידתו
 et postea forte deū cōsiliariū admirabilē nomē ei⁹ et vocauit
 ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור ואחר
 glossa ei⁹ est qđ pacis pncipē p̄ez eternitat⁹ vocauit eū
 כראו אביעד שר שלום כי פירושו
 in eternū pax eis esset cognouissent eū qđ postq̄
 שאחר שיכירוהו יהיה להם שלום לעד:
 et testificat⁹ est pphetauit ppha Esaias et ecce
 והנה ישעיהו הנביא נבא והעיד
 que nō vos verba sup hoc in loco
 שאינכם על הדברים

qđ

CAP. SECVNDVM.

qđ credere in oculis vris durū est qđ creditis
 מאמינים כי יקשה בעיניכם להאמין כי
 dei fili⁹ fuisset in lege pmissus Messias
 המשיח הנדוד בתורה יהיה בן אלהים
 ex muliere et natus et Messias et homo et deus
 ואלהים ואדם ומשיח וילוד מאשה
 in ppha cōmemorata sūt oia illa hęc et verba
 והדברים האלה כולם נזכרים בגבואה
 fili⁹ nobis nat⁹ est puer qđ scriptū est sicut hac
 הזאת כמו שכתוב כי ילד ילד לנו בן
 humerū ei⁹ sup imperiū et fuit nobis dat⁹ est
 נתן לנו ותהי המשרה על שכמו
 forte deū cōsiliariū admirabilē nomē ei⁹ et vocauit
 ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור
 et patrē filiū qđ vocauit eū pacis pncipē p̄ez eternitat⁹
 אביעד שר שלום שנקראו בן ואב
 ex muliere et natum et Messia et hoīem et deum
 ואלהים ואדם ומשיח וילוד מאשה
 immanuel nomē eius et vocabis dixit et prius
 וקודם אמר וקראת שמו עמנואל
 et hoc est deus nobiscū qđ erit dicere qđ vult
 שרוצה לומר שיהיה עמנו האל וזהו
 qđ aliud mysteriū et itē deus qđ erit ad designādū
 להורות שיהיה אלו ועוד סתר אחר כי
 inuentam femininā ppter denotat vecarath dictio
 מלת וקראת מורה על נקבה נמצאת
 Maria eū loq̄tur hęc pphētia qđ
 כי הובאה הזאת מדברת עם מרים
 in ānūciatiōe angel⁹ ei⁹ dixit sicut virgine
 הבתולה כמו שאמר לה המלאך בבשורה
 Esai. ix.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

Luce. i. ^{Esaie} Xba da ^{Jesum} nomē ei⁹ ⁊ vocabis
 וקראת שמו יהושע. כי דברי ישעיהו
 eadem sūt nūciātis angeli ⁊ Xba pphetę
 הנביא ודברי הפלאה המפחד הם אחדים:
 Ezequiam ppter dicte fuerūt hę pphetę ⁊ si
 ואם הנבואות האלה נאמרו על חזקיהו
 cōpleta fuerūt nō ecce dicitis vos sicut regem
 הפלאה כמו שאתם אומרים. הנה לא נשלמו
 qđ dixit de⁹ fuit nō qđ verba hęc i eo
 בו אלה הדברים. כי לא היה אל שאמר
 vice qđ vocavit eū p̄ eternitatis fuit neq; nobiscū de⁹
 עמנואל. ולא היה אניעד שקראו פֶּעַם
 ecce pph̄ia qđ ⁊ itē ⁊ p̄ eternitatis de⁹ altera
 אחרת אל ואניעד: ועוד כי נבואת הנה
 ibi scriptū ē sicut Dauid domui dicta fuit virgo
 העלמה נאמרה לבית דוד כמו שכתוב שם
 cū loq̄tur nō ipsa qđ Dauid dom⁹ nūc audite
 שמעו נא בית דוד: כי אינה מדברת עם
 locuta ē hoc ⁊ post filiū ei⁹ Ezequia ppter rege Zachar
 אחז הפלאה על חזקיהו בנו ואחר זה דברה
 terra dereliquet ppter pctā ei⁹ qđ ⁊ dixit Zachar cū
 עם אחז ואמר כי בעונותיו תעזב האדמה
 ⁊ si in lege pmissi Messie aduentū ante
 קודם ביאת המשיח הנדור בתורה: ואם
 declarauit sicut dicetis nobis nat⁹ ē puer qđ in pph̄ia
 נבואת כי ילד ילד לנו תאמרו כמו שפירש
 deū ppter dicta fuerūt hęc nomina qđ Zachari
 קמחי כי השמות האלה נאמרו על האל
 pncipē pueri nomē vocatur⁹ esset qđ ipse qđ sit benedict⁹
 יתברך שהוא יקרא שם הילד שר
 & error

CAP. SECVNDVM.

pp̄erea ⁊ error magna ignorātia hoc ē ecce pacis
 שלום הנה זה שנגה גדולה ומעות לפי
 locis in alijs sic loqui scripturę vltus. Xvia qđ nō ē
 שאין דרך הכתוב לדבר בן בשאר מקומות
 fontis de⁹ p̄siliari⁹ admirabilis ⁊ vocauit dicere et debuit
 והיה לו לומר ויקרא פלא יועץ אל גבור
 inuenimus sicut pacis pncipē nomē ei⁹ patrē gēnitari⁹
 אניעד את שמו שר שלום כמו שפירסנו
 manafes p̄mogeniti nomen Joseph ⁊ vocauit qđ dicit ^{Ben. iij.}
 שאמר ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה:
 simile ipm ē qđ Jacob nomē ei⁹ ⁊ vocauit dicem⁹ ⁊ sic
 וכן נאמר ויקרא שמו יעקב. כי הוא דומה
 qđ dicta fuerūt ē rectū ergo huius pphetę verbis
 לדברי ה: בואה הזאת: אם בן יתכן שנאמרו
 ppter hęc et noia quas retuli pphetę oēs
 כל הנבואות שזכרתי והשמות האלה על
 cognosceretis noia ei⁹ itelligeretis qm̄ si hūstū nrm̄ Jesum
 ישוע משיחנו שאם תבינו שמותיו. תכירו
 pphetę oēs itelligeretis ⁊ etiā sic mirabilia eius
 נפלאותיו. וגם בן תבינו כל הנבואות
 Esaie i separatiōe scriptū ē sicut eo qđ plensūt
 המלאות ממנו. כמו שכתוב בפֶּרֶשֶׁת ישעיהו
 Chaldeus ⁊ Bonothas seru⁹ me⁹ itelliget ecce qđ dixit ^{Esa. iij.}
 שאמר הנה ישכיל עבדי: ויהונתן המתרגם
 exaltabit⁹ Christus seru⁹ me⁹ p̄sperabit⁹ ecce dclaraui
 פירש הא יצלח עבדי משיחא יראם
 tota dicta est ⁊ sic nimis ⁊ cōfortabit⁹ ⁊ extollet⁹
 ויגטל ויתקף לחדא: וכן נאמרה כל
 nō qđ christū nrm̄ Jessū ppter qđ est postea separatio ^{Esa. iij.}
 הפרשה שאחריה על ישוע משיחנו. כי לא
 &

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

וְכֹסֶם תּוֹתָא הַאֲדֹמֶת הָיְתָה וְכֹסֶם
 רְאִיתִים עַד הַיּוֹם שֶׁנִּשְׁלַמְהָ כֹּהֵל וְכֹל
 in ipso nisi supra quas dixi pphetie
 הַנְּבוּאוֹת שֶׁאֲמַרְתִּי לַמַּעֲלָה אֵלָּא בּוֹ וְ

CAP. TERTIVM.

sciētiar vřar i ordine vt memoriā reducere vřidi
 רְאִיתִי לַהֲזָכִיר בְּסֹדֶר הַכְּמוּתִיכִם
 doctrina legis et glossa grāmatica q sunt
 שֶׁהֵן דִּקְדוּק וּפִירוּשׁ הַתּוֹרָה וְתַלְמוּד
 vobis q sunt et argumēta dubia aliqua et receptio
 וּבְכַל קֶצֶת הַסְּפָקוֹת וּקוּשִׁיּוֹת שֵׁישׁ לָכֶם
 vobis ad mēdēdū faciētia q sunt sanctam in fidē nřam
 בְּאֻמְנָתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהֵם קָלִים לַהֲשִׁיב לָכֶם
 loquar et ultimo in pñis a pñio et exordiar
 וְאֶתְחִיל מִהֲרָאשׁוֹן בְּרָאשׁוֹנָה וְהֶאֱחָרוֹן אֲדַבֵּר
 oia vřidi grāmaticę in sciētia qā in postremo
 בְּאַחֲרוֹנָה וְכִי בְּהַכְמַת הַדִּקְדוּק רְאִיתִי כֹל
 rabi q sunt antiqui autores scripserūt que
 מִה שֶׁכָּתְבוּ הַמַּחְבְּרִים הַקְּדֻמוֹנִים שֶׁהֵם רַבִּי
 copilarūt ea q vřidi et etiā Jona et rabi Jūda
 יְהוֹדָה וּרַבִּי יוֹנָה וְנֶם רְאִיתִי מִה שֶׁכָּתְבוּ
 in libro Samchi Dāuid rabi q sunt posteriores
 דְּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵם רַבִּי דָּוִד קַמְחִי בְּסֹפֶר
 cum breuiloqō suo frater ei⁹ Moyses et rabi Michol
 מִכְּלוּל וּרַבִּי מֹשֶׁה אַחִיו בְּקִיצוּרוֹ עִם
 Jūda rabi fili bēiaunin rabi et phāimū glossa sua
 פִּירוּשׁוֹ וְהַקְּדֻמַּת רַבִּי בְּנִימִין בֶּר רַבִּי יְהוֹדָה
 Azra Alben Abraham rabi scripserūt qd vřidi et etiā
 וְנֶם רְאִיתִי מִה שֶׁכָּתְבוּ רַבִּי אֲבִרָהָם אֲבִן עֲזַרְהָ
 vñā regulā tantū libris ipsoꝝ i oib⁹ nō est et ecce
 וְהִנֵּה אֵין בְּכֹל סְפָרֵיהֶם אֲפִילוֹ סֹדֶר אֶחָד
 linguā

CAP. TERTIVM.

linguā suā ad loquēdū sup ea discipuli i qua cōfidāt rectā
 יִשְׂר שׁוֹמְכֹו הַתְּלִמִּידִים עָלָיו לְדַבֵּר לְשׁוֹנִים
 vel inuēt⁹ nō ē hodie vřq nā grāmaticę ordine
 בְּסֹדֶר הַדִּקְדוּק כִּי עַד הַיּוֹם לֹא נִמְצָא אֲפִילוֹ
 linguā vřam loq neq sciēt q possit vnus discipul⁹
 תַּלְמִיד אֶחָד שִׁיּוּכֵל וְיָדַע לְדַבֵּר לְשׁוֹנִים
 credentes hodie faciunt sicut grāmaticę ordine
 בְּסֹדֶר הַדִּקְדוּק כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים הַיּוֹם הַמֵּאֲמִינִים
 Romanā linguā q loquitur sanctam fidē nřā
 אֻמְנָתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה שֶׁמַּדְבְּרִים לְשׁוֹן רוֹמִיּוֹת
 autores eis dederūt qd grāmaticę suę regias p
 עַל סִדְרֵי דִקְדוּקָם אֲשֶׁר נָתַנוּ לָהֶם הַמַּחְבְּרִים
 vos rident et ipsi et posteriores antiqui
 הַקְּדֻמוֹנִים וְהָאֲחֵרוֹנִים וְהֵם לוֹעָגִים עָלֵיכֶם
 nisi linguā vřam loq nescitis quonīā
 בְּעֵבֶר שֶׁאֵינְכֶם יוֹדְעִים לְדַבֵּר לְשׁוֹנִים אִם לֹא
 ad memorādū et viginti quatuor libros ad eatis
 תֵּלְכוּ אֶל הַסְּפָרִים אֲרַבְּעָה וְעֶשְׂרִים לַהֲזָכִיר
 sentētiā vřam secūdū vobis loqitur quid vřsum
 הַפְּסוּק אֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלֵיכֶם לְפִי עֲנִינִיכֶם
 p viā Esaias dixit hoc ppter qd dico et ego
 וְאֵנִי אוֹמֵר כִּי עַל זֶה אָמַר יִשְׁעִיהוּ בְּדָהָר
 dixit hoc et prius intellectu sine lingua balbutiēs lamētatiōis
 33. Esā. קִינָה נִלְעַג לְשׁוֹן אֵין בִּינָה וְקוֹדֶם זֶה אָמַר
 autores qā est hui⁹ et causa labij pffidi pplis
 עִם עֲמָקֵי שִׁפְהוֹ וְסִפְתָּהּ זֶה הִיא כִּי הַמַּחְבְּרִים
 necessariās regulas dare nescierūt quos retulī
 שִׁזְכַּרְתִּי לֹא יָדְעוּ לִתֵּת הַסְּדְרִים הַצְּרִיכִים
 ordine absq vřba sua et inuoluerūt ligūę suę ad grāmaticā
 לְדִקְדוּק לְשׁוֹנִים וּבְכַלְכְּלוּ דִבְרֵיהֶם בְּלֹא סֹדֶר
 a dō necessariā nō supflua verba multa et scripserūt
 וּכְתְבוּ הַדְּבָרָה דְּבָרִים יְתֵרִים שֶׁלֹּא לְצֹדֶק עַד
 & de

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

et fecerunt et intelligere ea legere ea homo ois ut statigeret
 וְהָיָה כָּל אָדָם לִקְרֹא וּלְהִנָּח וְלִשְׁמֹעַ
 fuit et propterea necessarie magis regule
 וְהָיָה הַיּוֹתֵר צְרִיכִים וְעַל כֵּן הָיְתָה
 gravis sicut lapis in oculis eorum gramine opus
 מְלֹאכֶת הַדִּקְדּוּק בְּעֵינֵיהֶם כְּאִבְנָן מַעֲמֶסָה
 lingua sua didicerunt et ideo oneri eis et fuit
 וְהָיָה אֵלֵיהֶם לְמִשָּׁא וְלִכְן לְמַדּוֹ לְשׁוֹנִים
 lassescant ut non eis melius est tunc quia vsum per
 עַל הַהֲרָגָל כִּי אִזּוּ מִוֵּב לָהֶם שְׁלֵא יִלְאוּ
 fideles eos et subtrahant in vanum et labori
 וְיִנְעוּ לְרִיק וְלִנְעוּ עֲלֵיהֶם הַמֵּאֲמִינִים
 onerosus appareat non et ut scientie sue ex defectu
 לְחִסְרוֹן דַּעְתָּם וּבַעֲבוּרֵי שְׁלֵא לְהִרְאוֹת כְּבֹד
 locos ois vobis scripsi non lingua et gravis ore
 כִּי וּכְבֹד לְשׁוֹן לֹא כְתִבְתִּי לָכֶם כָּל הַמִּקְוִיּוֹת
 sed in gramatica sua autores in eis erraverunt in quibus
 אֲשֶׁר טָעוּ בָּהֶם הַמַּחְבְּרִים בְּדִקְדּוּקָם אֲנִי
 ad me rescribite filius vestris tradere eos volueritis si
 אִם תִּרְצוּ לְהוֹדִיעַם לְכֻנִּיכֶם כְּתַבּוּ אֵלַי
 laborum suorum molestiam omnem ad vos mittam et ego
 וְאֲנִי אֲשַׁלַּח לָכֶם כָּל בְּבִדּוֹת דְּבָרֵיהֶם
 declinaverunt in quibus et dictiois et ubi nois via per
 עַל הַדֶּרֶךְ שֵׁם וּפְעַל וּמִלָּה אֲשֶׁר נָמוּ
 dexteram ad et non sinistram ad in intellectu suo
 בְּשִׁבְלֵם אֶל הַשְּׁמָאֵל וְלֹא אֶל הַיְמִינִי
 et perijt resurget et non ceciderunt hac et propter causam
 וּבְסִפְתָּ זֶה נִפְּלוּ וְלֹא יָקוּמוּ וְאֲבָדָה
 super edificata domus quod ois notum est quia spes eorum
 תִּקְוָתָם כִּי יָדוּעַ לְכָל בֵּי הַבַּיִת הַזֶּה עַל
 no

CAP. TERTIVM.

non habet quia corrumpit cito terre pulverem
 עַפְרָה הָאָרֶץ בְּמַהֲרָה יִפּוֹל כִּי אֵין לוֹ
 rectam viam adepti sunt non si quia succumantur
 יִסּוּדֵי כִי אִם לֹא הַשִּׁיגוֹ הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁרָה
 propter defectum exigua grammatice in scientia et bonam
 וְהַטּוֹבָה בְּחֻכְמַת הַדִּקְדּוּק הַשְּׁפִילָה לְחִסְרוֹן
 in glossis suis assequetur non quanto magis intellexit fuit
 שְׂכֵלָם כָּל שִׁכְן שְׁלֵא יִשְׁיגוּ בְּפִירְשׁוֹם
 et viginti quattuor verba oia contigere ad intelligendum
 לְהִבִּין וּלְנִלּוֹת כָּל דְּבָרֵי הָאֲרָבֶּה וְעִשְׂרִים
 quod sapientes vestri tanquam saphiri illuminantes qui sunt librorum
 סִפְרִים שֶׁהֵם מְאִירִים בְּסִפְרֵיהֶם שֶׁחֻכְמֵיהֶם
 litterale via per eos et interpretati sunt intellexerunt
 הִבִּינוּ וּפִירְשׁוּ אוֹתָם עַל דֶּרֶךְ הַפְּשֻׁט
 Veni rabi exposuit sicut solus moralem vel
 אוֹ לְהוֹעִילָת לְבַד כְּמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ רַבִּי לֹוֹ
 magnas figuras per non sed Suerfom filius
 בֶּן גֵּרְשִׁם אֲבָל לֹא עַל צוּרוֹת גְּדוּלוֹת
 sapientes et declaraverunt intellexerunt sicut et mirabiles
 וּנְפִילָאוֹת כְּמוֹ שֶׁהִבִּינוּ וּפִירְשׁוּ הַחֻכְמִים
 quia sanctam fidem nostram credentes et doctores
 וְהַמּוֹרִים הַמֵּאֲמִינִים אֲמוּנָתָנוּ הַקְּדוּשָׁה כִּי
 excellentia non est quod dicerem non stulti fuisset et si
 אִם נִהְיָ סִבְלִים לֹא נֹאמַר כִּי אֵין יִתְרוֹן
 qui narrant libros super sanctis in libris
 לְסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים עַל רִסְפְּרִים הַמִּסְפְּרִים
 et non excellentia verba quae sunt ociosa verba nobis
 לֹא דְבָרִים בְּמִלִּים שֶׁהֵם דְּבָרֵי רִשּׁוֹת וְלֹא
 litteralia nisi in eis declarem ut non de obligatione
 חוֹבָה שְׁלֵא נִפְרֵשׁ בָּהֶם אֵלָּא פְּשֻׁט
 CC ex

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

exēpli viā per q̄a solū corpori & moraliā
וְתוֹעֵלַת לִנּוּף לְבַד . כִּי עַל דְּרַךְ מִשָּׁל
domus in patiētib⁹ lepra q̄d erat dicem⁹ quomō
אִיךְ נֹאמֵר שֶׁהִיָּה הַנֶּנֶע בְּקִירוֹת הַבֵּית
rectum nō est hoc q̄a vitę spirit⁹ in qua nō est
שָׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים כִּי זֶה לֹא יִתְּבֵן :
lepra quod est peccatū ppter dicitur hoc sed
אֲבָל זֶה נֹאמֵר עַל הָעוֹן שֶׁהוּא הַנֶּנֶע
erat hoc & ppter animę dom⁹ est & corpus
וְהַנּוֹף הוּא בֵּית הַנֶּפֶשׁ . וְעַל זֶה הִיָּה
plagas has & ppter in sacrificio parcēs sacerdos
הַכֹּהֵן מִכְּבֹד בְּקִרְבָּן . וְעַל אֱלֹהֵי הַנֶּנֶעִים
Esa. pmo neq; curata neq; circūligata nō ē Esaias dixit
אָמַר יִשְׁעִיהוּ לֹא זֹרוּ וְלֹא חֲפְשׁוּ וְלֹא
cōfessionis in oleo dicere vult oleo fota
רִבְכָּה בְּשֵׁמֶן . רִוְצָה לְוִמֵר בְּשֵׁמֶן הַיִּידוּרִי
dixit prius q̄a hui⁹ est & autoritas & absolutionis
וְהַסְלִיחָה . וְרֹאִיָּה לִזֶּה כִּי קוֹדֵם אָמַר
retrogrā & alienati sūt dixit & postēū iniquitate graui pplis
עִם כְּבֹד עוֹן וְאַחֲרָיו אָמַר נִזְדָּרְךָ אַחֲרֵי
ad quēgrēdū q̄a reuerſi sūt futurū ppter cui⁹ glossa est
שֶׁפִּירוּשׁוֹ עַל הָעֵתִיד שֶׁחֲזָרוּ לְבָקֵשׁ
Hosee. v. Hosee dixit sicut inuenient eū & nō Messia sūt
מִשִּׁיחָם וְלֹא יִמְצְאוּהוּ כִּמְנוּ שֶׁאָמַר הוֹשִׁעַ
inueniēt & nō dominum ad quēgrēdū vadēt ppheta
הַנְּבִיא וְלִכְנוּ לְבָקֵשׁ אֶת יְהוָה וְלֹא יִמְצְאוּ
plagas q̄d alia autoritas & itē ab eis ablat⁹ ē
חֲלִין מֵהֶם . וְעוֹד רֹאִיָּה אַחֲרֵת כִּי הַנֶּנֶעִים
leprosus q̄d sapiētes vřī q̄a dixerūt peccata sunt
הֵם הָעוֹנֹת שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים כִּי מְצוּרַע
proxim⁹

CAP. QVARTVM.

proxim⁹ sūt cōtra malā famā q̄ excitat est hic
זֶה הוּא שְׁמוֹצִיא שֵׁם רַע עַל חֲבִירוֹ
in scriptura multa verba sunt q̄d & cōclusio est
וְהַכֹּל כִּי יֵשׁ דְּבָרִים הַרְבֵּה בְּכַתוּב
figure viā per nisi declarare ea poterim⁹ q̄ non
שֶׁלֹא נוֹכַל לְפָרֵשׁ אֲלֵא עַל דְּרַךְ צוּרָה
Kinnapheg in litteris arcanum & hoc est mirabilis
נִפְלְאָה וְזֶהוּ כְּתֹר בְּאוֹתִיּוֹת וְסוּפִין
scripturę verba q̄d cōtinuam⁹ ad denotādū duplicatis
הַכְּפוּלוֹת לְהוֹרוֹת שֶׁנִּנְכָּן דְּבָרֵי הַכְּתוּב
accipiam⁹ & nō spirituale sensum inde & eliciamus
וְנוֹצִיא מִשֵּׁם הַשֶּׁכַּל הַרוּחָנִי וְלֹא נִכָּח
q̄a figura absq; solū morale aut litterale
הַפֶּשֶׁט אוֹ הַתּוֹעֵלַת לְבַד בִּלָּא צוּרָה כִּי
nobis meli⁹ tūc erit spirituale sensum itellexerim⁹ si
אִם נִבִּין הַשֶּׁכַּל הַרוּחָנִי אִז טוֹב לָנוּ
peribim⁹ & non de nobis deus & cogitabit
וְיִתְּעֶשֶׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאכֵד .

CAP. QVARTVM.

litterarū i mysterio dicere poterim⁹ Itē
עוֹד נוֹכַל לְוִמֵר בְּכְתֹר אוֹתִיּוֹת
scribūtur ille q̄a sciūstis iam q̄d Kinnapheg
וְסוּפִין כִּי כְבֹד יִדְעָתֶם כִּי הֵן בְּתוֹבוֹת
q̄a sapiētes vřī & dixerunt dictionū in fine semper
לְעוֹלָם בְּסוּף הַמִּלּוֹת וְאָמְרוּ חֲכָמִיכֶם כִּי
& nō est cētenarū ad supplemētū dixerūt eas theoric⁹
צוּפִים אָמְרוּ לְתַשְׁלוֹם הַמֵּאוֹת . וְאִינָה
dictionū in fine hoc ppter q̄a scriptę sūt sufficiēs causa
סִבָּה מִסְפָּקַת שֶׁיִּתְּבֹנוּ עַל זֶה בְּסוּף הַמִּלּוֹת
CC 2 nume

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

numero similis numerus earum non est quia et ita
ועוד כי אין מספרן דומה למספר
ceterarum supplementum et numero cognatarum suarum kinnapheç
במנפץ תביריהן. ומספר השלום המאות
vñ sūt nō dīc ad hñc kinnapheç in litteris
באותיות רסוףן עד היום לא נהגו
ipse est quia pecuniarum indicij in vllis eo
אתו בשום דינני ממונות מפני שהוא
scripte sūt kinnapheç littere sed ambigu
ספק. אבל אותיות רסוףן הן בתובות
superi dīxi qđ ad designādū dictionū in fine
בסוף המלות להורות מה שאמרת לי למעלה
cōuertentur dīctū in fine qđ secūdo in capitulo
בפרק השני כי לקץ הימים ישובו
verba cōminuet tñc qđ dicere vult et miserebit illos
וירחמו. רוצה לומר כי אז ינפצו דברי
et etiam itellexerūt non qđ et intelligēt scripturę
הכתוב ויבינו מה שלא הבינו: וגם כן
qđ dīctū in fine qđ est indicij dīcī secretū illę sūt
הן סתר יום הדין שהוא לקץ הימים. כי
ad id et cōuertētur res oēs cōminuetur tñc
אז ינפצו כל הדברים וישובו למה
in litteris aliud arcanū dicem⁹ itē ante qđ erāt
שהיו קודם: עוד נאמר סתר אחר באותיות
in fine scriptura in omī inuenim⁹ eas qđ kinnapheç
רסוףן כי מצאנום בכל הכתוב בסוף
qđ in Esaiā locis in duob⁹ pterq⁹ dictionū
המלות חוץ בשני מקומות ברשעיהו כי
clausam istam mem inuenim⁹ antiquis in libris
בספרים הקדמונים מצאנו המס סתומה
concl

Esaias.
vij. et. ix.

CAP. QVRATVM.

cōcipiet virgo ecce in pphetia dictionis in medio Esai. vij.
באמצע המלה בנבואת הנה העלמה הנה
i medio et venit est clausa aalma. i. Xgo ista mem qđ
כי מס עלמה סתומה היא ובא בתוך
abscondita puella qđ esset ad designādū dictionis
המלה להורות שתהיה עלמה עלומה
dicere vult aalma dictio qđ est clausa et virgo
ובתולה וסתומה. כי מלת עלמה רוצה לומר
et erit Abraz seru⁹ dixit sicut virgo Genes.
בתולה כמו שאמר עבד אנרם והיה
non qđ puella et erit dixit et prius puella Xgo
העלמה. וקודם אמר והיה הנערה. כי לא
testificata est sicut virgo nisi mens ei⁹ erat
היתה בונתו אלא בתולה כמו שהעיד
cognouerat eā nō et vir virgo qđ dixit scriptura Genes.
הכתוב שאמר בתולה ואיש לא ידעה:
et Anque loç i cōtrariū itēno ei⁹ qđ fuisset absit qđ
כי חלילה שיהיה בונתו בהפך. ואנקלוס
puella dictione sup declarauit alio in loco in chaldeo Deu. xxiij
בפרגום במקום אחר פירש על מלת נערה
aalma qđ bethpulttha. i. Xgo vlemtha. i. puella virgo
בתולה עולימתא בתולהא כי עלמה
multiplicabit et i dictione vñ vtrūq⁹ est et vlemtha
ועולימתא הכל אחד. ונמלת למרבה
clausam istam mem libris in oib⁹ inuenim⁹ ei⁹ imperiū Esai. lx.
המשרה מצאנו בכל הספרים מס סתומה
aperiret nō qđ ad designādū Lemarbe in dictione
במלת למרבה להורות כי לא יפתח
in sempiternum in pphetijs et sigillatum clausum
הסתום והחתום בנבואות לעד לעולם
CC 3 qđ

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

qđ voluit rotundū sicut sine fine et qđ esset
 וְשִׁירָה לְאִין כִּין כְּמוֹ הַעֲגוּל שְׁחֹזֶר
 qđ notū et iā est. i. iudiciū ei in cōcū. i. i. o. bē
 חֲלִילָה בְּסִיבּוֹנוֹ וְכִבֵּר יְדוּעַ כִּי
 hęc pphetię qđ cōpletę essent inuenietis nō
 לֹא תִמְצְאוּ שֶׁנִּשְׁלְמוּ הַנְּבוּאוֹת הָאֵלֶּה
 sicut Christo nro in Jesu nisi i suis particularitib⁹
 בְּפִרְטֵיהֶם אֲלֵא בִישׁוּעַ מְשִׁיחֵנוּ כְּמוֹ
 et intelligite secūdo in capitulo superi⁹ dixi
 שְׁאִמְרָתִי לִמְעַלָּה בְּפֶרֶק הַשְּׁנִי וְכִינּוֹ
 virgo ecce dictio qđ arguat⁹ me et ne et scietis
 תִּתְדַעוּ.. וְאֵל תְּשִׁיבוּנִי כִי מֵלֵת הֵנָּה הָעֹלָמָה
 hęc qđ pphetia aparet vnde ppinquū tēp⁹ denotat
 מוֹרָה לְזֶמֶן קָרוֹב כִּי יֵרָאֶה שֶׁהַנְּבוּאָה הַזֹּאת
 inueniunt iam qđ regē Ezequīā ppter dicta fuit
 נֹאמְרָה עַל חֲזָקָתוֹ הַמֶּלֶךְ כִּי כִבֵּר מִצְאָנוּ
 tēpus qđ denotat ecce dictionē multis in locis
 בְּמִקּוֹמוֹת רַבִּים מֵלֵת הֵנָּה שְׁמוֹרָה לְזֶמֶן
 veritatē ppter plerūq; dicitur qđ lōgīnquū
 רְחוֹק לִפְנֵי שְׁנֹאמְרָה עַל הָרֹב עַל אֲמִיתוֹת
 Malach. ardēs veniet dīes ecce em̄ sicut certę rei
 הַדְּבַר הַנִּכּוֹן כְּמוֹ כִּי הֵנָּה הַיּוֹם נָא בּוֹעֵר
 qđ parat⁹ est iudicij diē ppter qđ dictū est sicut cliban⁹
 בְּתַנּוּר שְׁנֹאמֵר עַל יוֹם הַדִּין הָעָתִיד
 est licet certus est quia esse
 לֵהיוֹת. לִפְנֵי שֶׁהוּא יִדְאִי אֵף כִּי הוּא
 est et sic sapiētes vři exposuerūt sic qđ longe
 רְחוֹק כִּי בֵּן פִּירְשׁוֹ חֲכָמִים וְכֵן הוּא
 virgo ecce dictio qđ dicemus sic veritas
 הָאֵמֶת: בֵּן נֹאמֵר כִּי מֵלֵת הֵנָּה הָעֹלָמָה
 a lēx

CAP. QVRATVM.

a sermo et cert⁹ erit ver⁹ qđ erit ad designādū est Ben. xij.
 הוּא לְהוֹרוֹת שִׁירָה אֵמֶת וְנִכּוֹן הַדְּבַר מֵעַם
 sup⁹ dnotat ecce dictio etiam et aliquādo deo
 הָאֱלֹהִים: וְלִפְעָמִים גַּם בֵּן מֵלֵת הֵנָּה מוֹרָה עַל
 igni ardebat rub⁹ et ecce dicitur sic qđ mirabilē rem
 דְּבַר מוֹפֵת כִּי בֵּן נֹאמֵר וְהֵנָּה הַסֵּנָה בְּעַד בָּאֵשׁ
 alia sūt et ad hūc modū cōsumebat non et rub⁹ Exo. xij.
 וְהַסֵּנָה אֵינָנו אֲבָל: וְכִמוֹהוּ יֵשׁ אֲחֵרִים
 virgo ecce in pphā dicere poterim⁹ sic multa
 רַבִּים: בֵּן נֹבֵל לֹאמֵר בְּנְבוּאוֹת הֵנָּה הָעֹלָמָה
 locut⁹ sū valde et magna mirabil⁹ res qđ est cōcipiet
 הֵרָה שֶׁהוּא דְּבַר נִפְלֵא וְנִדּוּל מְאֹד: וְדִפְרָתִי
 Rūmaphēc in litteris sufficiētū verborū modum
 שִׁיעוּר דְּבָרִים מִסְפִּיקִים בְּאוֹתִיּוֹת רִסּוּן
 in litteris vos admonēbo tunc duplicatis
 הַכְּפּוּלוֹת.. וְעַתָּה אֲזַכִּיר לָכֶם בְּאוֹתִיּוֹת
 nomē scriptū ē illarū in tribus qđ eui ociosis
 הַנְּחֹת אֶהְיֶה כִּי בְּשִׁלְשָׁה מֵהֵן כְּתוּב שֵׁם
 nā ielhoua qđ est litteris quattuor ex essentię
 יְהוֹיָה מִן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא יְהוֹה כִּי
 trinitatis mysteriū ad dnotādū et hoc ē: est duplicata lfa he
 הֵרָא נִכְפָּלָת וְהוּא לְהוֹרוֹת סֹתֵר הַשִּׁילּוּשׁ
 qđ dixit Esaias et testificat⁹ ē pphauit hoc ppter qđ
 אֲשֶׁר עַל זֶה נִבֵּא וְהָעִיד יִשְׁעִיהוּ שְׁאֵמֵר
 qđ sunt Sabaoth Dñs Sāct⁹ Sāct⁹ Sāct⁹ Esa. vi.
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוֹה צְבָאוֹת שֶׁהֵם
 3ohar. i. splēdor in libro sapiētes vři et declarauerūt tres
 שְׁלֵשָׁה וּפִירְשׁוּ חֲכָמִים בְּסֶפֶר הַזִּיכָר
 celozū Spirit⁹ Sāct⁹ Fili⁹ Sāct⁹ pater Sāct⁹
 קְדִישׁ אָבִא קְדִישׁ בָּרָא קְדִישׁ רוּחָא דְּשִׁמְיָא
 CC 4 ad

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

ad arbitriū vñm nisi hoc sup respōdebitis ⁊ qd
וְמִה תְּשִׁיבוּ עַל זֶה בִּי אִם לְרָצוֹנְכֶם
dicere poterim? p̄terea veritatis viā per ⁊ nō
ולא על דרך האמת עוד נובל לומר
iod q̄a iehoua. i. dñs litterarū i s̄gñōib? aliud secretū
סתר אחר בעניני אותיות יהוה בִּי הָיָה
patris potestas quē est potestātē i sua s̄gñōne denotat
מורה בענינה יד שהוא יכלת האב
ex q̄ deducitur principis i sua s̄gñōne denotat ⁊ vau
והיו מורה בענינה ראשית שנגזר מן
sic q̄a p̄ncipis quē est columnarū capita dictiōe
מלת ווי העמודים שהיא ראש בן
radicum in s̄gñōib? sapiētes vñi dēclarauerūt eā
פִּירְשׁוּהָ חֲכָמִים בְּעֲנִינֵי הַשְּׂרָשִׁים
dñs in ea sicut dictū ē sapiētia est p̄ncipiū ⁊ dictio
ומלת ראשית היא חכמה שנאמר בְּהָיָה
Jerolymitano ⁊ i chaldeo viar suar i initio possedit me
כְּנִי רֵאשִׁית דְּרָכֹוּ וּבְתָרְגוֹם יְרוּשָׁלַיִם
in sapiētia deus creauit in p̄ncipio in dictiōe scriptū ē
כתוב במלת בראשית ברא אלהים בְּחֻמָּתָא
essentiā i sua s̄gñōne denotat ⁊ lfa, hē. dñs creauit
בְּרָא יְהוָה וְהָא מורה בענינה הויה
sic q̄a ⁊ amoris bonitatis misericordiē ⁊ morē
ומדת רחמים וחסידות ואהבה בִּי בן
mod? i. mēsurā est q̄a iehoua. i. dñs sapiētes vñi dēclarauerūt
פִּירְשׁוּ חֲכָמִים שִׁיְהוָה הוּא מֵדַת
sancti spirīt? mīam ad designādū ⁊ hoc ē misericordiē
חֲכָמִים וְזֶהוּ לְהוֹרֹת בְּחֵמֵי לֵוִי הַקָּדוֹשׁ
mysteriū dēclaratū iehoua in noīe ecce est ergo
אִם בֶּן הָרִי בָשָׂם יְהוָה מְפֹרָשׁ סֹתֵר
filii

q̄d dicitur
bio. viii.

CAP. QVARTVM.

filii sapiētia patris potestas qd est trinitatis
רְשִׁילֵשׁ שְׂהוּא יָד הָאֵב וְחֻמָּת הַבֵּן
mūdo esse q̄ dedit sancti spirīt? ⁊ charitas. i. amor
ואהבת רוח הקדוש שנתן הויה לעולם
opa ei? oia sup ⁊ miseratiōes ei? scriptū est sicut
כְּמוֹ שִׁכְתוֹב וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו
in scriptura scripte fuerūt. i. littere tres ⁊ hē
ואלה שלשה אותיות הוי נכתבו בכתוב
essentiē nomē ad designādū plerūq; dictiōib? in oib?
בכל המלות ברוב להורות שם ההויה
esse q̄ dat est deus qd ⁊ ad faciēdū scire
וְלְהוֹדִיעַ בִּי הָאֱלֹהִי הוּא הַנּוֹתֵן הַוִּיה
ab eis accipiet id non ⁊ ipse rebus oib?
לכל הדברים והוא אינו מקבלה מהם
denotat q̄a ipsa lfa aleph cū eis ⁊ fuit iuncta
וְנִסְמְכָה עִמָּהּ הָאֱלֹף שְׂהוּא מורה
est qd deus ad denotādū vnitatē i suo numero
בְּמִסְפָּרָה אֶחָדוֹת לְהוֹרֹת שִׂהָאֱלֹהִי הוּא
doctores dicunt sic q̄a ⁊ trinus vnus
יחיד ומשולש בִּי בן אומרים המורים
hoc ⁊ ppter sanctam fidē nostrā credentes
הַפְּאִמִּינִים אֲמוֹנְתָנוּ הַקָּדוֹשׁ וְעַל זֶה
cū litteris Romana i lingua Iesus nomē scripserūt
כתבו שם ישוע בלשון רומיית באותיות
littere ipse sūt q̄a ratiōe hac iehu his
הָאֱלֹהִי יְהוּ בְּזֶה הַדֶּרֶךְ Iehu בִּי הֵם הָאוֹתִיּוֹת
⁊ filii? qd pater ad dñotādū iehu in loco q̄ deseruiunt
הַמְּשִׁמְשׁוֹת בְּמָקוֹם יְהוּ לְהוֹרֹת שְׂאֵב וּבֵן
sicut separati tres nō sunt sanctus ⁊ spirīt?
רוח הקדוש אינם שלשה נפרדים כְּמוֹ
vnū

ps. cxliiii
et. cxiv.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

vnū totū ē nisi separati sūt tres q̄ sūt cogitasti
שְׁשֶׁנֶתְכֶם שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים נִפְרָדִים אֵלָּא הֵבֵל אֶחָד:

CAP. QVINTVM.

grāmaticę in ordine dicere poterim⁹ sūt
עוֹד נֹכַח לֹמַר בְּסֹדֶר הַדְּקָדוֹק
lingua est elohim. i. de⁹ ista dictio q̄a
כִּי הַמִּלָּה הַזֹּאת אֱלֹהִים הוּא לְשׁוֹן
ad denotādū hoc est vnus plusq̄ aut plurium
רֶבִים אוֹ יוֹתֵר מֵאֶחָד וְהוּא לְהוֹרוֹת
i. pportioe est elohim. i. de⁹ quia trinitatis mysteriū
סֵתֶר הַשְׁוִלּוּשׁ לְפִי שְׁאֵלֵהֶם הוּא בְּפֶלֶס
pluralis pnomē est dñs et etiam guebohim. i. excell⁹
נְבוֹהִים . וְנִם בֵּן אֲדֹנָי הוּא כְּנֹגֵי הַרְבֵּים
elohim. i. de⁹ qd̄ arguatis me et ne xba mea i. pportioe
בְּפֶלֶס דְּבָרֵי . וְאֵל תְּשִׁיבוּנִי כִי אֱלֹהִים
aliozum nominū viā per singularis lingua est
הוּא לְשׁוֹן יְחִיד עַל דֶּרֶךְ שְׁמוֹת אֲחֵרִים
q̄a subdian⁹ pfect⁹ sicut et mem in iōd q̄ terminatur
שְׁמִסּוּיִמִּים בְּיֹד וּמִם כְּמוֹ תְּמִים כָּדִים . כִּי
aliud singulare nomē habet nō illa nomina
הַשְּׁמוֹת הָרַם אֵין לָהֶם שֵׁם יְחִיד אֲחֵר
a quo dicim⁹ pfect⁹ sicut pluralis nomē et habent
וְיֵשׁ לָהֶם שֵׁם רֶבִים כְּמוֹ תְּמִים . שְׁנֵאמַר
singulare nomē habet elohim. i. de⁹ sed pfecti
תְּמִימִים . אֲבָל אֱלֹהִים יֵשׁ לוֹ שֵׁם יְחִיד
et elohim. i. de⁹ et el. i. de⁹ eloha. i. de⁹ qd̄ notabim⁹ aliud
אֲחֵר שְׁנֵזְכִיר אֱלֹהִים וְאֵל וְאֱלֹהִים
habet et non et trinitas vnitas q̄a sūt ad denotādū
לְהוֹרוֹת שֶׁהֶם אֶחָדוֹת וְשׁוִלּוּשׁ וְאֵין לוֹ
in israhel testimoniū et hoc est aliud pluralis nomē
שֵׁם רֶבִים אֲחֵר . וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל

& pro

CAP. QVINTVM.

et ppter separati sūt tres qd̄ ipsi sūt dicant vi nō
שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ שֶׁהֶם שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים נִפְרָדִים . וְעַל
scriptura qd̄ dixit dicere poterim⁹ trinitatis mysteriū
סֵתֶר הַשְׁוִלּוּשׁ נֹכַח לֹמַר שְׁאֵמַר הַכְּתוּב
et triennē et capā triennē vacā mihi sūme Ben. xv.
מִחָה לִי עֲנֵלָה מְשׁוֹלֶשֶׁת וְעַז מְשׁוֹלֶשֶׁת וְאֵיל
trib⁹ ternari⁹ numer⁹ ibi q̄a inueniet⁹ annoz triū
מְשׁוֹלֶשׁ שְׁתֵּמֶצְאוֹ שֵׁם מִסְפָּר מְשׁוֹלֶשׁ שְׁלֹשׁ
mensū nouē sūm numerū nouē q̄ sūt vicibus
פְּעֻמִּים שֶׁהֶם תְּשֻׁעָה . כְּמִנְיָן תְּשֻׁעָה הַדְּשִׁים
cōceptiois mysteriū est isti et ecce parietis tēp⁹ q̄ sūt
שֶׁהֶם עֵת יוֹלְדָה וְהָרִי שֵׁם יֵשׁ סֵתֶר הַרְיוֹן
istud fuit dñs a q̄a trinitatis et mysteriū ps. cxviii
וְסֵתֶר הַשְׁוִלּוּשׁ : כִּי מֵאֵת יְהוָה הִיְתָה זֹאת .
dicere vult i oculis nris mirabile est et ideo
וְעַל בֵּן הָיָא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ : רוֹצֵה לֹמַר
nō qui humani captus in oculis mirabile
נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵי הַשֶּׁכֶּל הָאָנוּשִׁי אֲשֶׁר לֹא
mirabilia sūt sicut hoc magnū mysteriū attingit
הַשֵּׁיג הַסֵּתֶר הַגָּדוֹל הַזֶּה כְּמוֹ שְׁנִפְלְאוֹ
i. mysterio referem⁹ sicut multa alia xba ex eo
כְּמִנְיָן דְּבָרִים אֲחֵרִים הַרְבֵּה כְּמוֹ שְׁנֵזְכִיר בְּסֵתֶר
dicit litterarū p trāsmutationē q̄a ichoua. i. om̄i nois
שֵׁם יְהוָה כִּי בְּצִירּוֹף הָאוֹתִיוֹת יֵאמַר
iuncta sūt tēpora tria q̄a erit est fuit
הִיָּה הוּא יְהוָה כִּי הַשְׁלֹשָׁה זְמָנִים סְמוּבִים
multę ita sūt hoc attingit nō et sensus nri simul
כְּאֶחָד וְשִׁבְלָנוּ לֹא הַשֵּׁיג אֵת זֹאת . בֵּן הַרְבֵּה
dixit et ppter sanctę fidei nōstre res
דְּבָרִים מֵאֲמוּנָתָנוּ הַקְּדוּשָׁה : וְעַל בֵּן אֲמַר
in ne

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

iii. Regii. in nebula ut habitaret dixit dñs i sciētia sua Salomō
viii. שלמה בחכמתו יהיה אמר לשכון בערפלי
intelligere sensus nř attingit qđ nō dicere vult
רוצה לומר שלא ישג שכלנו להבין את
que qđ credim⁹ fides vocata et ideo hoc
זאת: ועל כן נקראת אמונה שנאמין מה
magis qđ pmissū hoc ppter nobi et erit vidim⁹ non
שלא ראינו. ויהיה לנו על זה שכר יותר
nobis erit nō qđ tūc videmus qđ si crederem⁹
משנאמין מה שנראה שאז לא יהיה לנו
Exodi. ostēde mihi Moyses dixit hoc et ppter multū pmissū
xxxiij. שכר הרבה: ועל זה אמר משה הראני
qđo mihi qđ reuelat dicere vult gloriā tuam obsecro
נא את כבודך רוצה לומר שתגלה לי כמו
magis credam ut causarū causa tu es
שאתה סבת רכבות כדי שאאמין ביותר
posteriora mea et videbis fuit et responsio
והתשובה היתה וראית את אחורי
dicere vult posteriora mea qđ aperebūt nō et facies meę
ופני לא יראו. כי אחורי רוצה לומר
aut affirmatiuā viā per et nō negatiuā viam per
על דרך שלילה ולא על דרך חיוב. או
post me qđ sunt i opib⁹ meis cognosces me dicere vult
רוצה לומר תפירני במעשי שהם אחרי
mysteriū et ppter hoc ppter pmissū magis tibi et erit
ויהיה לך יותר שכר על זה. ועל כתר
Esaias. et erit ppheta Esaias dixit sanctę fidei nostrę
xxxiij. אמונתנו הקדושה אמר ישעיהו הנביא והיה
et sciētia sapiētia salutis fortitudo tēporib⁹ tuis fides
אמונת חסן ישועות חכמה ודעת
dixer

CAP. QVINTVM.

dixerunt sicut thesaur⁹ ei⁹ ipse est dñi timor
יראת יהוה היא אוצרו כמו שאמרו
vestibulo assumilat hic mūdus qđ sapiētes vř
חכמיכם כי העולם הזה דומה לפרזדור.
in palatiū igradiaris ut in vestibulo corp⁹ tuū et dirige
והתקן עצמך בפרזדור כדי שתפנס לטרקלין
ad laborē dicere vult nat⁹ est ad laborē homo qđ Job. v.
כי אדם לעמל וילד. רוצה לומר לעמל
post eū qđ venit mūdū hereditet ut hui⁹ mūdī
העולם הזה כדי לנחול העולם הבא אחריו.
figure p viā legis totius glossę cōclusio et hęc
וזהו כלל פירוש כל התורה בדרך צורה
corpus ppter et nō seculū sūt anima attingat ut
כדי שתשיג הנפש עולמה ולא על הגוף
breue est in ipso qđ hui⁹ mundi vitā qđ attingit
שתשיג חיי העולם הזה אשר בו הוא קצר
intelligat et intelligens ira et saturū dierum Job. xiiij
ימים ושבע רגז: והמשקיל יבין.
in glossa multa argumēta cōtra vos habem⁹ Item
עוד יש לנו עליכם קושיות הרבה בפירוש
ad vos loquar breuitat⁹ per viā sed legis
התורה. אך בדרך קוצר אדבר אליכם.
fuit secūde dom⁹ qđ destructio dicitis qđ vos
שאתם אומרים שחרפן בית שני היתה
destructio fuit sicut pñme peccati viā per
על דרך עון הראשון כמו שהיתה חרפן
qđ ppterea rectū nō est et hoc pñme dom⁹
הבית הראשון וזה לא יתכן בעבור כי
alienā seruitutē fuisset nō secūde dom⁹ i destructiōe
בחרפן הבית השני לא עבדו עבודה זרה
sicut

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

sicut illarū gentiū in p̄ceptis ab ulauerūt neq̄
 ולא הלכו בחוקות הגוים ההם . כמו
 Salomon q̄ edificauit primę dom⁹ i tēpore fecerūt
 שעשו בזמן הפית הראשון שבנה שלמה
 dom⁹ destructio fuit q̄a dicere poterim⁹ ergo
 אם בן נבבל לומר כי היתה הרבן הפית
 i Chriſtū n̄m crediderūt nō eo qd̄ pro ſecūde
 השני על אשר לא האמינו למשיחנו
 qd̄ est iustum argēto qd̄ vēdiderūt p̄pterea J̄ſum
 רשע ועל מכרם בכסף צדיק שהוא
 Amos.ij sup Amos dixit p̄pter ipm qd̄ quartū peccatū
 העון הרביעי אשר עליו אמר עמוס ועל
 voluerūt nō tūc q̄a cōuertā cū nō quartum
 ארבעה לא אשיבנו . כי אז לא אבו
 Messias qd̄ ipse erat eis dīcēs q̄a erat v̄ba eius
 לדבריו שהיה אומר להם שהוא המשיח
 et ideo crediderūt in eū et nō in lege p̄missus
 הנדור בתורה ולא האמינורו ועל בן
 vsq̄ ad vitę ſug dieb⁹ oib⁹ p̄petuā i captiuitatē dēnati sūt
 נלקו בגלות תמיד כל ימי חייהם עד
 Mal.iii pedū plātis sub cinis erūt q̄a iudicij diē
 יום הדין כי יהיו אפר תחת פפות רגלי
 multe glossę sunt itē credentiū
 המאמינים . עוד יש פירושים הרבה
 ad p̄firmādā et fideles magne et auctoritates i scriptura
 בפתוב וראיות גדולות ונאמנות לחזק
 Beñ.xlix. auferet nō scriptū est sicut sanctam fidē n̄ſam
 אמונתנו הקדושה כמו שכתוב לא יסור
 veniat donec amore ei⁹ de et dux de Iuda ſceptū
 יבט מיהודה ומחזק מבין רגליו עד כי יבא
 donec

CAP. QVINTVM.

donec ſclarauit i chaldeo et Anq̄loq̄ ſilo. i. q̄ mittēd⁹ est
 שילה ואנקלורס תרגם עד
 in poſterū inde q̄a fuit ſic qm̄ Chriſtus veniat
 דייטי משיחא . כי בן היה כי משם ואילך
 ſicut neq̄ rex neq̄ p̄ba ſacerdos vltra eis fuit nō
 לא היה להם עוד כהן ונביא ומלך . כמו
 vos ſicut p̄pheta vltra nō est Eliſaph dixit ps.lxxiii
 שאמר אסף אין עוד נביא . כמו שאתם et.lxxiiij.
 in Eliſa p̄terea ſcriptū ē et ſic hodie videtis
 רואים היום : וכן כתוב עוד בישעיהו
 aſcēdet de radice ei⁹ et ſlos ieſſe de radice x̄ga et egrediet̄ Eſa.xj.
 ויצא המור מנזע ישי ונצר משישיו יפרה :
 de filiis rex et egrediet̄ J̄onathas et ſclarauit i chaldeo
 ותרגם והונתן ויפוק מלבא מבני
 vngetur filioz ei⁹ et filiis et Chriſt⁹ ieſſe filioz
 בנורו דרשי ומשיחא מבני בנורו ותרגו
 q̄a ad ſignādū et Chriſt⁹ ſclarauit venecer i dictiōe q̄a
 כי במלת ונצר תרגם ומשיחא להורות כי
 p̄miſſus Meſſias ipse est vocauerūt eū ſicut Iſazare⁹
 נוצרי כמו שקראוהו הוא המשיח הנדור
 ſup eū et reſcēt hoc poſt ſcriptū ē et itē in lege
 בתורה . ועוד כתוב אחר זה ונחה עליו
 dona ſeptē ſibi q̄a inuenietis dñi ſp̄rit⁹
 רוח יהוה : שתמצאו שם שבע מתנות
 in J̄eſu p̄fecta q̄a erāt p̄pterea ſancti ſp̄rit⁹
 רוח הקדש לפי שהיו שלימות בישוע
 illa in die et erit vltra ſcriptū ē et ſic Chriſt⁹ n̄ſo
 משיחנו : וכן כתוב עוד והיה ביום ההוא
 ipſum populoz i ſignū ſtat qui ieſſe radix
 שרשן ישי אשר עמד לגם עמים אליו Eſa.xj.
 ho/

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

Esa. xij.

Esa. lxxvj

honor. & gloria reſtes ei⁹ et erit deſcabitur gentes
 זוים ידרשו ויהיה מנוחתו כבוד
 in gaudio aquas ⁊ haurietis vltra ſcriptu⁹ eſt ⁊ ſic
 וכן כתוב עוד ושאבתם מים בששון
 vere dicere qđ poterim⁹ ſaluatiōis a fontibus
 מפע יגני הישועה . שנוכל לומר באמת
 baptiſmi ſacramētū ppter dictū eſt hoc qđ
 כי זה נאמר על קידוש הכבילה
 ⁊ accipietis pphetās Jonathas ⁊ declarauit i chaldeo
 ותרגם יהונתן בהתנבאו ותקבלון
 iuſtorum ab electis in gaudio nouam doctrinā
 אוכלין חדתא בחדא מבחירי צדיקיא
 Chriſti nri Jeſu diſcipulos ppter qđ pphetauit
 שנובא על תלמידיו ישוע משיחנו
 totū ſanctam ad fidē nra ⁊ cōuertere fecerūt qđ pdicauerūt
 שדרשו והשיבו לאמונתנו הקדושה כל
 plena eſt ſcriptura tota ⁊ ſic miraculū per viā mūdū
 העולם בדרך גם . וכן כל הכתוב מלא
 ⁊ vires tēp⁹ ſufficit nō qbus multis autoritatib⁹
 מראיות רבות : אשר לא די זמן ולח
 multa myſteria ⁊ inuenietis ſupe eis ad loquēdū
 לדבר עליהם ותמצאו סתרים רבים
 quę dixi verba oīa qđ teſtificatur in lege
 בתורה שמעידות כל הדברים שאמרת
 legabim⁹ tūc itelligere ea voluerit qđ ſi ſupra
 למעלה . שאם תרצו להבינם אז תשמחו
 qđ germinabūt qđ ſi herba ⁊ oſſa vſa ⁊ gaudebitis
 ותשישו ועצמותיכם כדשא תפריחה כי
 qđ eſt ⁊ argumētū ſeruis ei⁹ dñi man⁹ cognosce⁹
 יודע בד יהוה את עבדיו . והקושיא שיש
 credit/

CAP. QVINTVM.

quod nos cogitatis qđ vos cōtra nos vobis
 לכם כנגדנו שאתם חושבים שאנחנו
 deos ⁊ qđ habemus in imagines credimus
 מאמינים בצלמים ושרש לנו אלוהים
 ppterea vobis eſt error qđ ſciētis multos
 הרבה : תדעו כי שגגה היא לכם בעבור
 in celis qđ ſūt ſanctorū ppter memoriā ipſe ſūt qđ
 כי הם לזכרון הקדושים אשר בשמים
 ⁊ orabim⁹ recordabimur eorū ſiſtitudinē eorū vidēdo qđ
 כי בראות דמותם נזכירם ונתפלל
 ad ſequēdū fecerūt ipſi ſicut peccata ⁊ peſtebimur
 ונתודה העונות כאשר הם עשו להשיג
 ſiquidē ppter hoc ſcādaliſemini ⁊ ne celorū regnū
 מלכות השמים ואל תנקשו בזה אחר כי
 erāt lactātis figurę i ſimilitudinē qđ erāt Cherubim Exo. xxv
 הכרובים שהם דמות פרחוף תיכוכ היו
 nō apud nos ſanctorū effigies ſic ſūt in arca
 בארון . בן דמות הקדושים אצלנו לא
 qđ rogam⁹ niſi ſaluabūt nos qđ ipſi qđ credamus
 שנאמין שהם יושיעונו אלא שנבזיע
 Chriſtū nrm ad Jeſū p nobis vt orient eos
 להם שיתפללו בעדנו לישוע משיחנו
 ⁊ in głoſſa in grāmatica ſufficiēt modū locut⁹ ſum
 דברתי שיעור מספיק בדקדוק ובפירוש
 ei qđ cōſtituta eſt legis
 התורה שנשתתף אליו :

CAP. SEXTVM.

DD thal/

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

Thalmul. doctrina sapiētes vñ copilarūt Jte
עוד חֲבָרוּ חֲכָמִים הַתְּלִמּוּד
et festum legumina q̄ sunt ordines in sex
בְּשִׁיתָא סְדָרֵי שָׁרֵם זְרָעִים וּמוֹעֵד
que omnia nocumēta mūdaiōes s̄cificatiōes et mulieres
וְנָשִׁים קִדְשִׁים מַהְרֹת נְזִיקִין. שְׁכֻלִם
paruu tēp̄ q̄ sunt his dictiōib⁹ i duab⁹ inclusa sūt
נִכְלִילִים בְּשִׁתֵּי הַמִּלּוֹת הָאֵלּוּ שָׁרֵם זְמַן כְּמֹן.
inter ibi et sunt paruu p tēp̄ fuerūt sic quia
בְּעֵבֶר כִּי בֵן הָיָה לְזְמַן מַעֲמַד וְיֵשׁ שֵׁם בְּתוֹךְ
vñ per multa verba et leges iudicia
הַמְשַׁפְּטִים וְהַתּוֹרֹת דְּבָרִים רַבִּים עַל דֶּרֶךְ
profunt nihil que et vanitatu et mēdatiōz fabulaz
חִידוֹת וּכְזָבִים וְהַבִּלִּים כִּי אֵינֶם מוֹעִילִים
sicut ea riderent fideles ea scirent quia si
שָׂאֵם יִדְעוּ אוֹתָם הַפְּאֻמִּינִים יִלְעָגוּ מֵהֶם כְּמוֹ
vñam somniū esse q̄a dixerūt somniōzū absolutio
פְּתִירוֹן הַחֲלוּמוֹת שְׂאֻמְרוֹ שֶׁחֲלוּם אֶחָד
et ieiunāt i eo et credunt propheti de sexaginta p̄tib⁹
מְשִׁשִׁים בְּנִבְיָאָה וּמַאֲמִינִים בּוֹ וְצָמִים
et ipsum est ipsum et absoluunt et ozant ppter illud
עָלָיו וּמִתְפַּלְלִים וּפּוֹתְרִים אֹתוֹ. וְהוּא
fabule sunt et sic intellect⁹ et cōfussio cerebri debilitas
חֲלִישׁוֹת הַפִּיחַ וּבִלְבּוֹל הַשֶּׁכֶּל. וְכֵן יֵשׁ חִידוֹת
rabi mēbri ei⁹ dixerūt sicut sapiētū vñoz multe
רַבּוֹת מִחֲכָמִים כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ אֵיבְרִיהַ דְּרַב
hoc ēet q̄a si mēsuraz nouē bati erat sic lagena cuiusdā
פְּלוּגִי כַחֲמַת בַּת תַּשְׁעָה כַּבִּין. שָׂאֵם הוּא
in mēbro ei⁹ exēplificauerūt ēē quare exēpli vñ per
עַל דֶּרֶךְ מִשָּׁל לִפְנֵי הַמְשִׁילוֹהוּ בְּאֵיבְרוֹ
irrisio

CAP. SEXTVM.

irrisiohē q̄a fecerūt manu ei⁹ aut brachio ei⁹ vel i capite ei⁹ et non
וְלֹא בְּרָאשׁוֹ אוֹ זְרוֹעוֹ אוֹ יָדוֹ שְׁעָשׂוֹ צְחוֹק
regis Reg dictū et sic est sanctam fidē nostrā credentibus
לְמַאֲמִינֵי אֱמוּנָתָנוּ הַקְדוּשָׁה. וְכֵן מֵאֵמֶר עוֹנֵן מֶלֶךְ
leucariū tristi q̄d erat Israhel castrū sup Balan
הַבָּשָׂן עַל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל הָהוּא תִלְתָּא פְּרָסָא
sup eos et iusticiā montē et euellam ego vadami
אֵיזִיל אֲנָא וְאֵיעֶקֶר מוֹרָא וְאֵשְׁדִי אֲנִיבְרִיהַ.
et pforauerūt eū fornicē et venerūt i capite suo accepit eū
שְׁקָלִיהַ בְּרִישׁוּיָהּ וְאֹתוֹ נִמְלִי וְנִקְבְּרוּ
dētes ei⁹ creuerūt eūcere a se voluit i humer⁹ ei⁹ s̄cēdit
וְנִחַת לְבִתְפִּיָּה. בָּעָא לְמַרְמִיָּה רְבוּהַי לְשׁוֹנִיָּה
cōfregisti impioz dētes scriptū ē hoc et ppter et p fractū sūt
וְתִבְרוּהַי וְעַל דָּא כְּתִיב שְׁנֵי רִשְׁעִים שְׁבִרְתָּ.
pudet me q̄a creuisti nisi cōfregisti legeris ne
אַל תִּקְרִי שְׁבִרְתָּ אֵלֹא שְׁבִרְבִּתָּ. כִּי בְּרִשְׁתִּי
mirabilia et sic sūt hęc verba et audire legere
לְקִרָא וְלִשְׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכֵן הַנִּפְלְאוֹת
miraculū ei factum est q̄a dicunt q̄narrant
הַמַּסְפָּרִים שְׂאוּמְרִים אֶתְרַח־שׁ לִיָּה נִיסָא
irrident que similia his multa alia et verba
וּדְבָרִים אֲחֵרִים רַבִּים בְּאֵלֶּה אֲשֶׁר מַצְחָקִים
rex hui⁹ et ppter causā hodie credentes ea
מֵהֶם הַפְּאֻמִּינִים הַיּוֹם. וְנִסְבַּת זֶה הַמֶּלֶךְ
Isabela et Dña Ferdinād⁹ Dñs q̄ iā dcellerūt et regia
וְהַמֶּלֶכָּה שְׁעִבְרוֹ דּוֹן פִּירְנָאֲדוֹ וְדִנְיָא אֱלִישֶׁבַע
Iudei q̄a detulerūt eū Thalmud totū oburere statuerūt
בְּזָרוֹ לְשִׁדּוּף כָּל הַתְּלִמּוּד שֶׁהִלְשִׁינוּהוּ יְהוּדִים
et dstruētes te dissipātes te q̄a serui eozū q̄erāt multi
רַבִּים שֶׁהָיוּ עֲבָדֵיהֶם. כִּי מֵהֶרְסִיךְ וּמִחֲרִיבִיךְ
DD 2 cō,

Esa. xlix.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

cōfusiōne est qđ vobis dico et ego exhibet exte
מפני רצאו . ואני אומר לכם שאם ישרפוה
ad inveniendā magnā miam vobis fecissent quod
שהיו עושים עמכם חסד גדול להצוא
cōmodū vobis nō ē qđ ppter ea animę vřę requiē
מרגוע לנפשכם בעבור כי אין לכם תועלת
qđ vsq; ab illa hęc et discrepātes sūt multę opiones qđ i eo
בו כי הכבדות רבות ומשונות זו מזו שעד
iudicia sua ad iudicādū veritatē sciērūt nō hodie
היום לא ידעו האמת לדון משפטיהם .
sūt multa et argumēta deū suum et ad quērēdū
ולדרוש לאלהיהם . והקושיות רבות
et sic respōsiōe est sine et maior ps eorū diuersis in dictiōib;
במלות שונות ורובם בלי תשובה . וכן
Haaman fili⁹ Moyses rabi hoc sup nouitates scripsit
פתב החידושים על זה רבי משה בר נחמן .
Alpheę rab et etiā verum sensum pturbauit et ipse
והוא בלבב השכל האמיתי . ואף רב אלפס
cōsumatissim⁹ ipse est licet multa dubia adduxit
הביא ספקות רבות אף כי הוא המובהר
vobis attuli nō hęc oīa et cū ego videre qđ ē in ip̄sis
שבהם . ובראותי כל אלה לא הבאתי לכם
cōfusiōis liber est quia Thalmud ex autoritates
ראיות מן התלמוד לפי שהוא ספר בלבול .
sanctam fidē nřam apud credētes sic non est qđ
מה שאין בן לפאמינים אמונתנו הקדושה
qđ suis et in ordinib⁹ et i legib⁹ suis i pceptis suis
בחוקיהם ובדתייהם ובערכאות שלהם כי
et sciunt et clara et recta sūt pura omnia
כולם ברורים ונקינים ומפורשים ויודעים

du

CAP. SEPTIMUM.

dubijs et sine sciētias suas oēs cōfusiōe absq;
כלו בלבול כל חכמותיהם ובלי ספקות
opera intelligitis quō igitur et argumētis
וקושיות . ואם בן איך תבינו אל פעולות
hui⁹ et ppter causam manuū ei⁹ opus et oīa ps. xxiij
יהיה ואל מעשה ידיו . ונסבת זה
qđ dicit infra qđ scriptū est i vobis cōfirmabit⁹
יתקיים בכם הכתוב למטה שאומר
cōuerſi fueritis nisi edificabit eos et nō dissipabit eos
יהרסם ולא יבנם אם לא תשובו
sanctam fidē nřā ad credēdū
להאמין אמונתנו הקדושה :

CAP. SEPTIMUM.

qđbala. i. receptiōis sciētia sapiētes vřī copilarūt et
עוד חברו חכמיכם חכמת רבבלה
et intellect⁹ vř sapiētia vřa et ipsa ē . i. imaginatiue
העיוניות והיא חכמתכם ובינתכם
irridēt ipsi qđ populorū ad oculos nō sed
אבל לא לעיני העמים כי הם משחקים
et gue mataria. i. nūer⁹ lřay ex notariqon. l. lřa p pte p vos
עליכם מהנוטריקון וניא מטריא
sciētis sicut nucis ortus qđ ē et trāsmutationē. l. lřay l. cū. vř.
והתמורה שהוא גנת אגוז כמו שידעתם
tria illa sup denotāt et thau et nun guīmal qđ
כי גימל ונון ותיו מורות על שלשתם .
pro hac in sciētia sapiētes vřī locuti sūt et quia
ובעבור שדברו חכמיכם בחכמה הזאת לפי
oēs ppter ea neq; intellectu fundamēto sine arbitrio suo.
רצונם בלי יסוד ותבונה לכן כל

DD 3 q au

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

sūt qđ illos qđidie admirant xba eoz qui audist
 השומעים דבריהם יתמהו תמיד מהם כי הם
 nō vētū qđ obfuaat mulierū fabularū diuinatiōis xba
 דברי קסם וחידות נשים. ושומר לוח לא
 Eccles. xj. Moyses recepit eā qđbbalg sapiētia opionē vřaz fin semiat
 יזרע ולפי דעתכם חכמת רמבלה קבלה משה
 secreta. Arcana i ea qđ sūt ppterea scripsit eā nō in cina
 מסיני ולא כתבה בעבור שיש בה סודות
 nisi vulgaris homo oīs itelligeret ea qđ multa
 הרבה שלא יבינם כל אדם בינוני אם לא
 relicta sunt arcana qđ hec magn⁹ sapiēs foret
 יהיה חכם גדול ואלה הסודות נשארו
 vel in notariqon i figura vel litterarū in numero
 בסכום האותיות או בצורה ובנוטריקון או
 litterarū i signōe vel i scriptura qđ sūt sup̄ sua in verbis
 בדברים היתרים בכתוב או בענין האותיות
 vobis adducā ecce si sic est igitur dictionū aut
 או המלות. ואם כן הוא הנה אביא לכם
 ppterea cōtra eas respōdere poterit ad qđ nō autoritates
 ראיות שלא תוכלו להשיב כנגדם לפי
 fidē nostrā ad magnificādū qđ valide fortes qđ ipse sūt
 שהם חזקות והכרחיות להגדיל אמונתנו
 qđ vos Jhesus nomē qđ nūc dicā sanctam
 הקדושה: ואומר עתה כי שם ישוע שאתם
 solis litteris cū trib⁹ Jhesum nōnunq̄ vocatis
 קוראים לפעמים ישו בשלש אותיות לבד
 ex iehoua. i. dñs Jhesus qđ nat⁹ est denotat ipm ecce
 הנה הוא מורה שנולד ישוע מיהוה
 Maria Jhesus lingue mataria qđ matre ei⁹ ex Maria
 ומרים אמו כי נביא מטריא ישו ומרים
 sicut

CAP. SEPTIMUM.

sicut nūc Jhesus ē numer⁹ qđ pollēt idē iehoua. i. dñs
 והנה הכי הו. כי סכום ישו בסכום
 ipm ecce Jhesus legeritis est et si iehoua Marię
 מרים יהוה. ואם תקראוהו ישו הנה הוא
 ex nihilo qđ est qđ creauit ppterea esse i signōe sua dñotat
 מורה בענינו יש. לפי שברא יש מאין
 legeritis est et si manu ei⁹ et sub ex eo sunt et oia
 והכל יש מפניו ותחת ידו. ואם תקראוהו
 saluator qđ est i signōe sua denotat ecce Jhesua
 ישוע הנה מורה בענינו שהוא מושיע
 rectū est i sapiētia vřa itellect⁹ vř hoc ē et si redēptor
 ונאל. ואם זה בניתכם והכמתכם יתכן
 Moyses qđ dixit dicem⁹ Christū nřm Jhesum qđ ppter
 שעל ישוע משיחנו נאמר שאמר משה
 sū ipse ego ego qđ nunc videte mirabili i pphā sua Deu. 32.
 בנבואתו נבליא ראו עתה כי אני אני הוא
 qđ sunt dictionū cū iteratione trinitat⁹ mysteriū ad dñotādū
 להורות סתר השילוש בכל המלות שהם
 et hoc ē idē sūt fili⁹ ei⁹ ipse qđ dixit patris verba
 דברי האב שאומר כי הוא ובנו אחד. והו
 qđbala per viā et nō scriptura ex declaratū vere
 באמת מכורש מן הכתוב ולא בדרך קבלה.
 qđ sūt i lege magnarū litterarū i mysterio dicem⁹ et sic
 וכן נאמר בסתר אותיות גדולות שבתורה
 dictione ex dalet h sicut trinitatis mysteriū dñotat qđ ipse
 שהן מורות סתר השילוש כמו הדלת מן מלת
 ecce magna qđ ipsa ē Israel audi ex textu ephad. i. vñ Deut. vj.
 אחד מן שמע ישראל שהיא גדולה הנה
 ex textu pua et aleph est vno qđ plus denotat ipsa
 היא מורה שיותר מאחד הוא ואלף קטנה מן
 DD 4 sacri

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

2enif. j. sacrificia qđ denotat ipsa etiā ecce vaiqra. i. vocauit
 ויקרא הנה גם היא מורה כי קרבנות
 doctor veniret donec exiguo p tēpore crāt iunior
 הנהמות היו לזמן מעט עד שיבא מורה
 plixitate & ppter Christi nř Iesus qđ est iustitię
 צדק שהוא ישוע משיחנו ובעבור האריכות
 & paruas magnas litteras oēs hic scripsi nō
 לא כתבתי בזה כל האותיות גדולות וקטנות
 denotāt qđ ipse dicere qđ poterim in lege qđ sunt
 שיש בתורה שנוכל לומר שהן מורות
 in notariqon sic etiā sanctę fidei nř secretū
 סתר אמונתנו הקדושה. וגם בן בנומריקון
 omē nomē pater spiritus fili dicem berefith. i. principio
 בראשית נאמר בן רוח אב שם יהיה
 & fines bara. i. creauit ex dictiōe dicem & sic inuocabis
 תקרא וכן נאמר מן ברא .. וסופי
 denotant deus creauit in principio dictionis
 תיבות בראשית ברא אלהים מורים
 & littera veritas qđ illud ē ad designādū emeth. i. veritas
 אמת להורות שהוא אמת. והאות
 & littera berefith ex dictiōe beth prima
 הראשונה בית מן בראשית והאות
 ois ad oculos dictiōe ex lamed quę est vltima
 האחרונה שהיא למד מן מלת לעיני כל
 triginta ad designādū qđ ipse sūt dicem Israel
 ישראל נאמר שהן להורות שלשים
 in mudo Iesus saluator nř qđ abulauit ānos & duos
 ושתים שנה שהלך מושיענו ישוע בעולם
 in quos scriptū est qđ qđ omne ad dicēdū & hoc est hoc
 הזה וזהו לומר שכל מה שכתוב בכתב
 quę

CAP. SEPTIMUM.

quę fuit Iesu irēdēptiōe cōpleti est legis libris
 ספרי התורה נשלם בגאולת ישוע שהיתה
 dicere & poterim ānos & duos triginta post
 אחר שלשים ושתים שנה. ונוכל לומר
 berefith in capite quā inueniet aliam autoritatē etiā
 גם בן ראיה אחרת שתמצאו בפרשת בראשית
 dictionē vsq ad berefith dictiōe ex elohim bara
 ברא אלהים מן מלת בראשית עד מלת
 triginta elohim nomē qđ noīatur sextus dies
 יום הששי שנזכר שם אלהים שלשים
 ad designādū magnū mysteriū & hoc est vicib & duab
 ושתים פעמים וזהו סתר גדול להורות
 vřitata quę fuit iudiciū mēsurā est elohim qđ
 כי אלהים הוא מדת הדין שהיתה נהוגה
 triginta vsq ad primi hoīs pctō ex quotidie
 כמיר מן עון אדם הראשון עד השלשים
 Iesu manū per qđ redēpti sum ānos & duos
 ושתים שנה שנצאלנו על יד ישוע
 poena a & saluauit nos qđ redemit nos Christi nř
 משיחנו שנצאלנו והושיענו מן עונש
 dicem hoc ppter quia primi hoīs pcti
 עון אדם הראשון אשר על זה נאמר
 qđ peccauit primus pater tu & saias qđ dixit
 שאמר ישעיהו אביר הראשון חטא. כי
 gen omne natū ē huc vsq extit hoc ppter pcti
 בעון הזה מאז ועד עתה נולד כל מין
 quīuis recipit nō nūc & si in eo humanū
 האנושי בו. ואם עתה לא יקבל כל אחד
 in infernum cōdenabitur baptisimi sacramētū
 קידוש המביהל יענש לנהינם בעבור
 anima

Esa. xliij.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

anima dānatę sūt p̄mī p̄ris nrī p̄pter pct̄m q̄s
 בְּיָעוֹן אֲבִינוּ הָרָאוּשׁוֹן נִעְשׂוּ הַנֶּפֶשׁ
 q̄ sūt mozier; moziēs dictū est sicut corpus
 וְהַנֶּפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר מוֹת תָּמוּת שֶׁהָן שְׁתֵּי
 nō est q̄ dixerūt sapiētī v̄roz opione secūdu moztēs
 מִיתוֹת לְפִי דַעַת חֲכָמִיכֶם שֶׁאֲמָרוּ כִּי אֵין
 dictio t̄ p̄to magi in lege neq; sup̄flua deficiēs Iſra
 אֹת חֲסֵרָה וְיִתְיָבָה בַּתּוֹרָה וְכָל שֶׁכֵּן מֵלָה
 redēptioe sua Ch̄risti nrī J̄esu abstulit animę t̄ p̄nā
 וְעוֹנָשׁ הַנֶּפֶשׁ הַסּוֹר מִשִּׁיחָנוּ בְּגִאוּלָּתוֹ
 quotidie remāst corpus t̄ p̄na baptisimo t̄ hoc est
 וְהוּוּ בַּטְבִּילָה וְעוֹנָשׁ הַנֶּפֶשׁ נִשְׁאָרָה תָּמִיד
 peccati p̄nā ad remittēdu est baptisimi sacramētū q̄a
 כִּי כִידוּשׁ הַטְבִּילָה הֵיא לְסֻלּוֹחַ עֲנָשׁ עוֹן
 ḡnālī ad p̄cēdu sed sigillatim animę cuiq; p̄mī
 הָרָאוּשׁוֹן לְכָל נֶפֶשׁ בְּפֶרֶם אֶבֶל לְכַפֵּר בְּכָל
 J̄esu redēptio necessaria erat humano generi toti
 לְכָל מִין הָאָנוּשִׁי הַיְתָה צְרִיכָה נְאֻלָּת יִשׁוּעַ
 nimis graue p̄mī p̄ctū erat quia Ch̄risti nrī
 מִשִּׁיחָנוּ לְפִי שְׁהִיָּה עוֹן הָרָאוּשׁוֹן כִּבְדִּי מְאֹד
 v̄sitatū ē priarcharū tēp̄ v̄sq; ad p̄ris nrī Idē t̄ a dieb;
 וּמִיָּמֵי אָדָם אֲבִינוּ עַד זְמַן הָאָבוֹת נִהְנוּ
 peculiariter ad inocēdu t̄ holocausta sacrificia offerre
 לְהַעֲלוֹת קֹרְבָנוֹת וְעוֹלוֹת לְסֻלּוֹחַ בְּפֶרֶם
 Incan scriptū est sicut peccatū hoc animę omī
 לְכָל נֶפֶשׁ מִזֶּה הָעוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּקוֹן
 Mellis aduētū v̄sq; priarcharū t̄ a tēp̄ t̄ hoc t̄ habel
 וְהָבֵל וְנָח וּמִזְמַן הָאָבוֹת עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ
 in loco circūcisiois pactū fuit in lege p̄mī
 הַנִּדְּוֹר בַּתּוֹרָה הַיְתָה בְּרִית מֵלָה בְּמָקוֹם
 q̄ parat

Ben. ij.

CAP. SEPTIMUM.

q̄ paratę erāt gētes oēs et quia baptisimi
 הַטְבִּילָה וּבַעֲבוּר כִּי כָל הַגּוֹיִם הָעֵתִידִים
 ferre possent nō Ch̄risti ad fidem vt cōuerterent
 לְשׁוּב לְאֱמוּנַת הַמָּשִׁיחַ לֹא יוֹכְלוּ לְסַמֵּל
 t̄ abstulit mīa cū illis v̄sus ē circūcisiois pacti acerbitatē
 צָעַר בְּרִית מֵלָה נִהְגַּ עִמָּהֶם רַחֲמֵנוֹת וְהַסּוֹר
 בְּרִית הַמֵּלָה וְסוֹדֵר כִּידוּשׁ הַטְבִּילָה בְּמָקוֹמָה
 loco ei; baptisimi sacramētū t̄ ordiāuit circūcisiois pactū
 sicut p̄mī peccati p̄nā peculiariter ad remittēdu
 לְכַפֵּר בְּפֶרֶם עוֹנָשׁ עוֹן הָרָאוּשׁוֹן כְּמוֹ
 morte cū fēd; v̄m t̄ delebīt in Esāia scriptū est Esāias.
 שֶׁכָּתוּב בִּישְׁעֵיהֶוּ וּכְפָר בְּרִיתְכֶם אֶת מוֹת
 ip̄a sūt q̄a stabit nō inferno cū t̄ pactū v̄r; v̄sio
 וְחִזּוֹתְכֶם אֶת שְׂאוֹל לֹא תָקוּם כִּי הֵם
 circūcisiois pactū q̄ dicit Sācī Spirit; v̄ba
 דִּבְרֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁאֹמֵר כִּי בְרִית הַמֵּלָה
 p̄phetig t̄ v̄sio Ch̄risti nrī J̄esu mortē post delebīt
 וְכַפֵּר אַחֲרֵי מוֹת יִשׁוּעַ מִשִּׁיחָנוּ וְחִזּוֹת הַנְּבוּאוֹת
 ad redimēdu ad iferos d̄scēdisset postq; vltra stabit non
 לֹא תָקוּם עוֹד אַחֵר שִׁירֵד לְשְׂאוֹלוֹת לְגִאוּל
 tūc q̄a cēlorū ad regnū t̄ vt adduceret eas aīas
 הַנֶּפֶשׁוֹת וְלִהְיוּ לִבְנוֹת הַשָּׁמַיִם כִּי אֵז
 vltra futur; esset neq; i eo p̄phetig oēs oplēdę essēt
 יִשְׁלֹמֹן כָּל הַנְּבוּאוֹת בּוֹ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד
 inūdās flagellū vltra dixit t̄ sic p̄sumatę sūt t̄ sic p̄p̄ha ij. Re. xx.
 נִבְיָא וְכֵן הַתָּמוּ; וְכֵן אֲמַר עוֹד שׁוֹט שׁוֹטָף
 q̄ perituri eēt dicere vult i cōculcatōnē ei; t̄ eritis trāsferit cū
 כִּי יַעֲבֹר וְהִיָּתָם לוֹ לְמַרְמֶס רוּצָה לוֹמַר שִׁיאֲבָדוּ
 q̄ cū morte crediderūt nō qui oēs i cōculcatōnē t̄ futuri essēt
 וְיִהְיוּ לְמַרְמֶס בֶּל אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָנוּ שֶׁבְּמִיתָת
 & sic

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

et sic essem redimendi et resurrectione eius Christi nostri Iesu
ישוע משיחנו ויתחיתו נגאלנו . וכן
et cum morte cum fœdus percussim? supra dixit
אמר למעלה בדתנו ברית את מות ועם
non transierit cum infidels flagellum pactum fecim? inferno
שאול עשינו חזה שוט שוטף כי יעבר לא
et in mediatio spem nostram in mediatio posuim? quia veniet super nos
יבואנו כי שמנו כזב מחסנו ובשקר
illud viros perituros esse prophavit quia preceptum sum
נסתורנו כי נבא שיאכדו אנשי לצון
per viam nisi dei verba intelligunt quod non ipsi
שאינם מבינים דברי אלהים אלא בדרך
circumcisionis pactum percute et cogitant litterale
הפשט והושבים לברית ברית מלה
et absque eo Iesu morte absque eternum et statuere illud
ולחקימו לעולם בלי מות ישוע ובלי
vos sicut aias ad redimendum ad iseros ut discenderet
שיירד לשאולות לגאול הנפשות כמו שאתם
sicut in concultatione erunt et propterea hodie intelligitis
מבינים היום : ועל כן יהיו למרמס כמו
super vos istud totum quod completum est hodie videtis vos
שאתם רואים היום שנשלים כל זה עליכם
ecce ego ultra dixit et sic pertinacia vestra propter
על משובתכם : וכן אמר עוד הנני
angulari pbatu lapide lapide sion mittam in fundamentis
יסד בציון אבן אבן כחן פנת
festinet ne quod crediderit fundatum in fundamentis preciosum
ימרת מוסד מוסד המאמין לא יחיש :
propter hanc prophetiam quod dicta fuit dicere poterim? quia
כי נוכל לומר שנאמרה : הבנואה הזאת על
Eze

Esaias.
xxviii.

CAP. SEPTIMUM.

Ezechiam propter dicta fuit quia si Christus noster Iesus
ישוע משיחנו . שאם נאמרה על חזקתו
ne quod crediderit dixit quomodo Ezechia declaravit sicut
כמו שפירש קמחי איר אמר המאמין לא
prope ecce quia longe quod hoc denotat quia festinet
יחיש כי מורה שזהו רחוק כי הנה קרוב
hec prophetia quod propterea tempus eius veterum erat
היה לבוא עתו . בעבור כי הבנואה הזאת
lapide quod dixit et ita p̄tis eius Ezechia i diebus fuit
היתה בימי אחד אביו : ועוד שאמר אבן
et non regnum eius eternum quod futurum est ad designandum pbatu
כחן להורות שתהיה לעולם מלכותו ולא
non et filij eius Ezechie regnum ecce quia ita fuit
היה כן . כי הנה מלכות חזקתו ובניו לא
scriptum est sicut ex eis perit quia eternam fuit
היתה עולמית כי אבדה מהם . כמו שכתוב
prophetia fuisset et licet Jeremie libri in fine
בסוף ספר ירמיהו : ואף שיהיה הבנואה
custodierit si David dixit sicut cum additione hec
הזאת תנאית כמו שאמר דוד אם ישמרו
in qua scriptura dicit non ecce pactum meum filij tui
בליך בריתי . הנה לא יאמר הכתוב לעולם
ipse quia huius mundi vitam propter eterna prophetia
נבואה עולמית על חיי העולם הזה כי הוא
in capitulo supra dixi sicut dictum brevis
קצר ימים כמו שאמרתי למעלה בפרק
negaverunt et sapientes viri et scierunt et intelligite secundo
רשני : ובינו ותדעו : וחכמים כחשו
genus natum est non quia et dixerunt primi hominis peccatum
עון אדם הראשון ואמרו כי לא נולד מין
pro

Jerem. lvi.

ps. cxxxi.
et. cxxxi.

EPISTOLA AD HEBRAEOS.

pp̄ter illud animā fuit p̄denata ⁊ qđ nō i eo humanū
 רָאנוּשִׁי בּוֹ וְשִׁלָּא נַעֲנֶשֶׁה הַנֶּפֶשׁ בַּעֲבוּרִי
 in iniquitate ecce David dixit qđ oblitī sunt ⁊ ecce
 והִנֵּה שִׁכְחוּ מֶה שֶׁאָמַר דָּוִד הֵן בָּעוֹן
 ps. l. ij. mater mea cōcepit me. x. pepit fm. b. hie. ⁊ i p̄cto cōcepit sū
 אָמִי יַחְמִנִי וּבְחַמָּא חוֹלְלָתִי וּבְחַמָּא
 differentibus i dictiōib⁹ sentētię iteratiōe qđ scriptū est
 שִׁכְחוּב בְּכַפֵּל עֲנִין בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת
 sapiētes vñi respōdebūt ⁊ qđ sit verū qđ hoc ad d̄signādd
 להוֹרוֹת שְׁזָה אִמָּת וּמֶה יִשְׁיִבוּ חֲכָמִים
 dixit qđ sapiētes vñi oblitī sūt ⁊ sic hoc cōtra
 עַל זֶה וְכֵן שִׁכְחוּ חֲכָמִים מֶה שֶׁאָמַר
 Ezechiel. ecce qđ moriet ipsa qđ peccauerit anima Ezechiel
 xvij. יִחְזַקְאֵל הַנֶּפֶשׁ הַהִמָּטָא הִיא תָּמוּת בִּי הִנֵּה
 qđ peccati causa qđ ipsa est anime p̄neg mēto facta ē ibi
 שֶׁם נִזְכָּר עוֹנֶשׁ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא סַבַּת הָעוֹן בִּי
 Genes. dictionē oblitī sūt ⁊ etiam ⁊ cinis puluis est corpus
 xvij. הַגּוֹף הוּא עָפָר וְאֶפְרָי וְכֵן בֵּן שִׁכְחוּ מֵלֵת
 Gen. ij. dixi sicut mores dug sūt qđ moriet mores
 מוֹת תָּמוּת בִּי הֵן שְׁתֵּי מִיתוֹת כִּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי
 in capitulo quę dixi qabbale ⁊ ex xbis supra
 לְמַעַל : וּמִדְּבָרֵי הַכֶּבֶל שֶׁאָמַרְתִּי בְּפָרֶק
 Gen. xij. ⁊ cōclusio nimis multa maris sicut arena extāt hoc
 הִנֵּה יֵשׁ כְּחוֹל הַיָּם הִרְבֵּה מְאֹד וְהַכֶּלֶל
 ad oia in scriptura. respōso est qđ xbis meis ex oib⁹
 מְבַל דְּבָרֵי בִי יֵשׁ תְּשׁוּבָה בְּפָתוּב לְכֹל
 cōtra nos vobis qđ sunt ⁊ argumenta dubia
 הַסִּפְקוֹת וּקְוָשִׁיּוֹת שֶׁיֵּשׁ לָכֵם כִּנְגְדֵנוּ
 ps. lxxiij. vlt̄er⁹ vobis ⁊ nō ē perit spes v̄sa qđ ad p̄bādū
 לְנִסּוֹת בִּי תָקוּתְכֶם אֲבָדָה וְאִין לָכֵם עוֹד
 decla

CAP. SEPTIMUM.

declaui sicut quo vsq; qđ sciat vobiscū ⁊ nō est ppheta
 נְבִיא וְאִין אֲתֶכֶם יוֹדַע עַד מֶה כִּמוֹ שֶׁפִּירְשֵׁתִי
 cōuertat p̄ misericordias suas deus quinto in cap.
 בְּפָרֶק הַחֲמִישִׁי : הָאֱלֹהִים בְּרַחֲמָיו יִשְׁיֵב
 secūddū volūtātē ad lucē de tenebrīs vos ⁊ educat vos
 אֲתֶכֶם וְיוֹצִיא אֲתֶכֶם מֵאֲפֶלָה לְאוֹרָה . כִּרְצוֹן
 Zamorenstis Zilfonti
 אֶלְפֹּנֶשׁוֹ דִּי סְאֻמֹּרָה :

סוף FINIS.

Operis peroratio ad eundem . R. D.
 Archiepiscopum Toletanum.

PEruenim⁹ iam Archipresul excellētissime ad optatā
 curriculi nostri metā, exegim⁹ opus variū, difficile, &
 lectiōis in suo genere nō mediocris, Quodq; nō modo
 vtilissimū bonarū litterarū studiosis futurū sit, verum &
 ad cognoscēda sacrae scripturae mysteria Christianae Rei
 pub. sit maxime necessariū, Quae causa fuit vt ingentioli
 nostri monumēta tuo potissimū nomini consecrata in lu
 cem emittere auderē. Tuū ergo erit Princeps clarissime,
 sudores meos, qua hoc genus omnia soles, humanitate su
 scipere, amplecti. Et nunc & in posterum tueri. Quod
 si, vt spero, feceris, ad maiora forsā aggredienda, nec
 nomini tuo, cui omnes vigilae meae sunt nuncupandae,
 in honesta, nec verae sapientiae cultoribus, quibus prodes
 se maxime opto, inutilia, me reddes alacriorem. Vale li
 terarum praesidiū & saeculi nostri ornamentū & decus.

ונדפס בבית מִיכָאֵל דִּי אֵלִיָּא אִישׁ יִשְׂרָאֵל
ונאמן ודורש טוב לעמו .. והיתה השלמתו ביום
שלישי שהוא יום ראשון לחדש מֵאִי . שנת
אלף וחמש מאות ועשרים ושש למנין ישועתנו .
על יד המחוקק רודִּיגֵנו דִּילָה מִוֵּרִי אומן ישר
ונאמן ומבין באומנות תיקון האותיות ודפיסתן
יותר מכל אשר נמצאו במלכות ספרד .. בימי
המורה וחסיד דון יואֵן דִּי פִידְרָאסָה מתקן
ושופט בבית החכמה הזה .. תהלה לאל ..

בנלך ואעי ..

ברוך נותן ליעף כח , ולאין אונים עצמה ירבה ..
ישמע חכם ויוסף לקח , ונבון תחבולות יקנה ..
תן לחכם ויחכם עוד , הודע לצדיק ויוסף לקח ;
אשרי אדם מצא חכמה , ואדם יפיק תבונה ..
כי טוב סחרה מסחר כסף , ומחרון תבואתה ..
בילאו .. ברוך יהוה לעולם אמן ואמן ..

EE

דברי המתבר .

ויהי בימי אדוננו הקיסר דון קארלוש
מלך ספרד ורומה . המגדיל אמונתנו
הקדושה . בשנת אחתעשרה למלכו .

ני אֶלְפֹונְסוֹ דִּי סַאמֹורָה בן החכם יואֵן
דִּי סַאמֹורָה הנקרא בִּיבִיל חברתי זה ספר
הדקדוק מלשון הקדש עם שאר אמרים הכתובים
עמו . והוא שלם עם כל שרשיו . שהעתקתי אתו
בלשון רומיית כפי סדריה ועניניה ושמושיה . מכל
אשר השיג ידי ומאשר ראיתי בספרי המדקדקים
הקדמונים .. וזה עשיתי ברשות ובמאמר אדוננו
הכהן הגדול של טליטולה . כי הוא הראשון
בכהונת מלכות ספרד . ולפני גדולתו ומעלתו כל
עמו תמיד יפלא ויחרד . אשר נקרא בשמו דון
אֶלְפֹונְסוֹ דִּי פֹונְשִׁיקָה " וחברתי בכאן במתא
אֶלְפָאֵלָה דִּי אֵינְאָרִישׁ בבית החכמה ובקהלת
החכמים והמורים אשר היו בה . כי כולם ידעו
אתי והם חזקוני ואמצוני לחברי . ויותר מכולם המורה
וחכם גדול פִידְרוֹ סִירוֹאִילוֹ כי הוא עזרני בכל
כחו בכונתו השלימה . אשר בחכמת אלהים תמימה ;
פי במורה גדול עשיתיזה בעבור שהיה להם חשק
גדול לדעת ולהבין הלשון הזה אשר יש צורך
גדול להאיר להם בו . להספיק ספקם ולהבין סתרי
הספרים . ארבעה ועשרים מאירים כספירים . כולם
נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת . ובהסכמת
כולם עשיתי זאת לעבודת האל נורא ואיום . עד שיפוח
היום . ולא לעשות לי שם כי לא שמתו זהב בסלי ;
ונדפס

NOMINA MENSIVM.

¶ Nomina mensium Hebræorum partim ex sacra scriptura, partim vero ex usu eorum accepta. Et sunt menses lunares, A neomenia nostri Martii incipientes.

- 1 נִסָּן Niçan .i. vexillū, probatio, miraculū, Esther. 5.
- 2 אֲיָר Iar, idest lux, vel visio, vel doctrina, זִיז zizu, splendor, tertii Regum. 6.
- 3 סִינן çivan, velamen, vel rubus, vel spinosus, Esther. 8.
- 4 תַּמּוּז Thammuz, idest idolū, vel incendiū. syrū est.
- 5 אָב Ab, idest pater.
- 6 אֱלּוּל Elul, idest ululatus, vel pernoctatio, Nec. 6.
- 7 תִּשְׁרִי Thisri, idest remanens, vel habitatio, vel principium. syrum est, vel canticum.
- 8 מַרְחֶשְׁוֹן Marchesuan, idest eruditio, vel cogitatio, בּוּל bul, idest germen, tertii Regum. 6.
- 9 כִּסְלִיו kiçleu, idest fiducia, vel spes, Nec. 1.
- 10 טֵבֶת Teueth, idest bonus, vel bonitas, Esther. 2.
- 11 שֵׁבַט Seuath, idest virga, tribus, familia, baculus, שֵׁבֶת sessio, vel requies, vel habitatio.
- 12 אָדָר Adar, idest decor, Esther. 3. et. 9.

Hac

¶ Hac vocabula prætermissa sunt in dictionario Hebræo huius libri, כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יִחַטֵּא idest non est enim homo qui nō peccet, וְסִפְּתִי אֲנִי לִיָּאֵשׁ idest conuersus sum ego renunciare corde meo in omni labore quem laboraui, Et procedunt per ordinem alphabeti hebraici.

¶ De littera א Aleph.

- אֲבִי Poma, secundum beatum Hieronymum, vel rami, secundum hebræum. Cant. 6.
- אֲבָל Luxit, Exodi. 33.
- אָבָס Impingauit. I. in crassauit. Prouerb. 15.
- אֲנֹרֶת Pecunia, vel nūmus, primi Regum. 2.
- אֲדָר Decor. I. nomē duodecimi mēsis. Esther. 3. et. 9.
- אֲוֹן Iniquitas, dolor, vanitas. ps. 35. et. 36. fm. b. Hie.
- אֲוֵרוֹת Herbe virides, quarti Regum. 4.
- אֲזָן Auscultauit. I. pōderauit. I. exquisiuit. Eccles. 12.
- אֲחָ Arula. Hierem. 36. I. alter. I. heu. Ezechiel. 6.
- אֲרִיב Inimicus fuit. Exodi. 23.
- אֲרִיבָה Inimicitia. Gen. 3. אֲרִיבָה terribilis. fce. Cant. 6.
- אֲיֶשׁוֹן Pupilla. scilicet oculi, vel tenebræ. Prouer. 7.
- אֲכִילָה Cibis, esca, vel frumentum, Genesis 41. Et tertii Regum. 19.
- אֲלָה Iuramentum, maledictio, Genesis. 26. Et psal. 9. vel. 10. secundum beatum Hieronymum.
- אֲלָה Quercus, vel terebinthus, Genesis. 35.
- אֲנָה Casu accidit. Exodi. 21.
- אֲפָר pro אָפָד in aliquibus libris.
- אָבָס Defecit, consumpsit, finit. Genesis. 47.

EE 2

sepa

אֶצְלֵי Separati. Exodi. 24.
אֶרְיָא Leo, leones. syrum est. Daniel. 6.
אֶרְאֵל Fortis. Altare. Ezechiel. 43. אֶתִּי accusatiuo me.
אֶתְּךָ Accusatiuo te. אֶתּוֹ illum, אֶתֶּם illos, אֶתְּכֶם
accusatiuo vos.

אֶתֶּם Vos mascul. אֶתְּנוּ accusatiuo nos.
אֶתְּנָה Vos foemi. &c.

¶ De littera ב Beth.

בָּה In illa, vel in ea, בֵּין in illis foemi.
בֹּזֵק Fulgur, Ezechiel. 1.
בִּיה In ipso, vel in eo. Daniel. 4.
בִּינָה Intelligentia. Prouerbiorum. 1.
בִּכּא Pirus. Psal. 83.
בִּכּאִים Piri, secundi Regum. 5.
בּוֹכֶיָה Plorans, foemi. Threno. 1.
בִּכּוֹן In vobis, foemi.
בִּכּוֹרָה Primum pomum ficulneæ, Hosee. 9.
בֶּעֶר Ardor, succensio, focus. Esa. 40.
בֶּעֶרָה Incendium, vel incensio. Exodi. 22.
בֶּצֶר pro בָּצַר in aliquibus libris.
בֶּקֶר Armentarius. Amos. 7.
בִּקְשָׁה Petitio, vel deprecatio. Esther. 5.
בֵּר Puritas. Esaia. 1.
בֵּרִי Frumētū, pastus, electū. Iob. 37. et 39. Prouer. 31.
בֵּיתִי הַנֶּפֶשׁ Aedes animæ, idest olfactoriola. Esaia. 3.

¶ De littera ג Guimal.

גִּבְעִי Calix, vel scyphus. Genesis. 44.
גּוֹפֶת Corpus, vel cadauer, primi Paralippo. 10.

Catulus

גּוֹר Catulus. Genesis. 49.
גְּלוּמִי Inuolutiones, vel vestes inuolutæ. Ezechiel. 27.
גְּמוּלָה Retributio, secundi Regum. 19.
גִּבְרַז Scidit. Psal. 30.

¶ De littera ד Daleth.

דָּבָר Caula, scilicet ouitum. Micheas. 2.
דָּבָר Interfecit, vel subiecit, secundi Paralippo. 22.
et Psal. 46. et 47. secundum beatum Hieronymum.
דָּבָר Duxit. syrum est. Genesis. 24. vbi dicitur.
דִּדְּכִלְנִי Idest qui duxit me. Et inde
דְּכָרוֹת Idest ductæ, vel rates, tertii Regum. 5.

¶ De littera ה He.

הִדְבָּרָה Caula, vel consuetudo. Micheas. 2.
הִהָה Calamitas, vanitas, insidiæ. Iob. 6.
הִין Velle, vel paratum esse, Deutero. 1.
הִין Mensura. Exodi. 29.
הִין ipse הִנֵּעַ mouit, vel nomen proprium loci, se-
cundum beatum Hieronymum. 4. Regum. 18.
הִם Siluit, tacuit, Abacuc. 2.
הוֹסֵד Confiliatus est, secundi Paralippo. 3.
הוֹרִים הוֹרִים. 1. הוֹרִי Progenitores, vel patres, Genesis. 49.
הִרְאֵל Altare. Ezechiel. 43.
הִשְׁכֵּל Intellectus, disciplina, Prouerb. 1.
הִשְׁמִיל Sinistrauit, Genesis. 13.

¶ De littera ו Vau.

וֶן Paxillus, vel clauus, Exodi. 26.
וְשֵׁתִי Nomen proprium reginæ, Esther. 1.

¶ De littera ז Zain.

EE 3

Vē

זבן Vendidit . syrum est, Daniel. 2.
 זרם Inquinavit, abominabilem fecit. Iob. 33.
 זורר Oscitavit, quarti Regum. 4.
 זנב Cauda. Exodi. 4.
 זנב Caudam abscidit, vel cecidit. Deutero. 25.
 ¶ De littera ח Cheth.
 חבורה Lior, tumor carnis. Exodi. 21.
 חנוי Foramina, scissuræ. Cant. 2.
 חור Erubuit, Esaia. 29.
 חמה Socer, socrus, Genesis. 38.
 חצץ Turma, vel acies, vel sagittarius, Prouerb. 30.
 חרחר Incendit, vel succendit, Prouerb. 26.
 חרחור Ardor, vel morbus ardens. Deutero. 28.
 חשה Oportuit . syrum est, Daniel. 3.
 חתחתים Formidantes. Eccl. 12.
 ¶ De littera ט Teth.
 טפח Mensus est. Esaia. 48.
 ¶ De littera י Iod.
 ירב Cura, vel onus. Psal. 54.
 יזע Sudor, vel sudarium. Ezechiel. 44.
 יין Vinum, Genesis. 9.
 ילל Vasta solitudo, ululatus, clamor. Deutero. 32.
 ימיני Vir de tribu beniamin. Esther. 2.
 יראת Timor. Psal. 2.
 יורה Pluuia temporanea, vel matutina. Deutero. 11.
 ירושה Hæreditas, possessio. Nume. 24.
 יתב Habitauit, vel sedit. syrum est. Daniel. 7.
 יתרים Funes. Iudi. 16.

De lit

¶ De littera כ Caph.
 כרביל Calciamentum, vel genus vestimenti. Daniel. 3.
 כרת Caula ouum. Sopho. 2.
 כרתים Interfectores. Ezechiel. 25.
 ¶ De littera ל Lamed.
 לבן Nomen proprium viri, vel filio, datus casus. ps. 9.
 להן Illis, vel sibi, foem. 1.
 לחה Maxilla. Deutero. 34.
 לחותים Tabulæ duæ, vel tabulata maris, secundum
 beatum Hieronymum, Ezechiel. 27.
 לפת Apprehendit. Iudi. 16.
 ¶ De littera מ Mem.
 מכלת Gladius, culter. Genesis. 22.
 מטה Infra, inferius. Deutero. 28.
 מלא Plenus. Iosua. 3.
 מני Numerus, vel constellatio. Esaia. 65.
 מנורי Peregrinatio peregrinationes. Gen. 47.
 מנזרות Cultri, vel ferre, secundi Regum. 12.
 מנפה Auerfio, vel declinatio. f. a via recta. Ezechiel. 9.
 מוסרים Disciplina disciplinæ. Prouerb. 1.
 מוסרה Ligatura ligaturæ. Iob. 39.
 מועף Volatio, vel volens. Esa. 8.
 מועצות Cõsilia, vel cogitationes. f. adinuenationes. ps. 5.
 מוצק Tribulatio, angustia, fusile, fundamentum.
 Esaias. 8. Et Iob. 3. et. 36.
 מחגורה. f. מחגורה Cingulum. Esaia. 3.
 מחללים Infirmitates, languores, secundi Paralippo. 24.
 מחצץ Turma, vel acies, vel sagittarius. Iudi. 5.

EE 4 Nu

מנא Numerare. syrum est. Daniel. 5.
מסיב Qui circuit. Psal. 139.
מעונה Habitaculum. Deutero. 33.
מעטירה Coronata. Esaia. 23.
מצוקי Tribulati, vel cardines, secundum
 beatum Hieronymum, primi Regum. 2.
משבר Contritio. Hosee. 13.
משתה Conuiuium. Genesis. 19.
מיתרים Funes tabernaculi. Exodi. 39.
¶ De littera נ Nun.
נא Nomen proprium loci, scilicet Alexandriae, se-
 cundum beatum Hieronymum. Ezechiel. 30.
נהלאה Remota, eiecta, repulsa, vel ea quae laboraue-
 rat, secundum beatum Hieronymum. Micheas. 4.
נהללים pro **נהלולים** Esaia. 7.
נוחם Consolatio. Hosee. 13.
ניחומים Consolationes. Esaia. 57.
נחושה Aereum, æneum. Psal. 17. et. 18.
נעלסה Gaudens, vel gloriosa. Iob. 39.
נתם pro **נתם** In aliquibus libris.
נפתולי Comparationes, vel additiones, vel orationes,
 secundum Hebræos. Genesis. 30.
נקב Declarauit. Genesis. 30.
¶ In littera ס camach, nullus defectus est.
עבר Concepit. Iob. 21. **¶ De littera ע Hain.**
עבת Peruertit, conturbauit. Micheas. 7.
עדים Maculae, s. panni menstruati. Esaia. 64.
עוג Coxit, s. panes subter prunas. Ezechiel. 4.
 Dura

עזות Dura, vel rigide, secundum beatum Hiero-
 nimum. Prouerbiorum. 18.
עיר Congregauit, confugit. Exodi. 19.
עירף Defecit, lassus fuit. Esaia. 40.
עירף Lassus, deficiens. Deutero. 25.
עיק Stridit. Amos. 2.
עלטה Caligo, obscuritas. Genesis. 15.
עקה Angustia, tribulatio. Psal. 54.
עקם pro **ערים** In aliquibus libris.
¶ De littera פ Pe.
פקודה Visitatio. Nume. 19.
פקודות Visitationes. Ezechiel. 9.
פקח קוח pro **פקח** In aliquibus libris. Esaia. 16.
פרסין Diuidere. syrum est, Daniel. 5.
¶ De littera צ cadic.
צאצאים s. **צאצאים** Germen filii, vel progenies. Iob. 5.
צבאות s. **צבאים** Hinnuli. primi Paralippo. 12. Cati. 2.
צביה Caprea, vel dama. Canti. 4.
 Ab his nominibus, **צהרים** idest merides, **יצהר** idest
 oleum, deriuatur hoc verbum, **יצהירו** idest fecerunt
 oleū, vel meridiati sunt, secundū beatū Hiero. Iob. 24.
צלל Tinnit, vel tremuit, quarti Regum. 21.
צפיעות Nepotes, progenies, vel diuersa genera, secun-
 dum beatum Hieronymum, Esaia. 22.
¶ De littera ק Quoph.
קופים Simia, tertii Regum. 10.
קורא Perdix, Ieremia. 17.
קפא Congelauit, vel coagulauit. Iob. 10.
 Calui

קלחית Caluitium, Leuiti. 15.

קרבן Accusauit. syrum est, Daniel. 3.

De littera ר Res.

רוק .1. רוק Salua, vel sputum, Iob. 7.

רעדה Tremor. Psal. 42.

De littera ש Sin.

ששה Sextauit, idest sextam partē tulit. Ezechiel. 45.

שבח Mittigauit. ps. 64. et. 65. et. 88. et. 89. Prouer. 29.

של Præpositio genitiui casus.

שילש Triplicauit, vel in tres partes diuisit. Deute. 19.

שמן Pinguis. Esaiæ. 25.

שנה Secundauit, vel binauit, tertii Regum. 18.

De littera ת Thau.

תבערה Incendium, vel nomen propriū loci. Nume. 11.

תור Lex, vel spectabilis, vel considerabilis, secundū beatum Hieronymum, primi Paralippo. 17.

תותח Malleus, vel instrumentum bellicum quo lapides magni procul proficiuntur, Et Hispanæ dicitur trabuco. Iob. 41.

תחלואים .1. תחלואי Infirmities, vel lāgores. Deut. 29.

תנחום Consolatio.

תנחומים .1. Consolationes. Psal. 93. et. 94. secundum beatum Hieronymum. & Iob. 15.

תקל Appendere. syrum est. Daniel. 5.

תשבץ Stricta, Et Hispanæ dicitur listadura, vel bordadura. Exodi. 28.

תשורה Munus, donum, oblatio, primi Regum. 9.

In fol. b. 3. deficit figura accenti, מקל et צנורת

In fo.

In fol. d. dicitur ואכרעים ואכרעים in aliquibus libris.

In fol. f. 4. dicitur posione pro positione.

In tertii Libri, cap. 2. dicitur יקחו יקחו in aliquibus libris.

In eiusdem libri cap. 7. אההע pro הע.

In fol. DD. Thalmul pro Thalmud.

In fol. DD. 4. ישראל pro ישראל.

Symbolum Apostolorum.

creatorē omnipotentē patrē in deum credo
ני מאמין באלהים אב שדי בורא
vnicū filiū eius Christū et Jesum et terrę celi
השמים והארץ וישיוע משיח בנו יחיד
natus sancto spiritu de q̄ cōceptus est dñm nostrū
אדוננו שגרה מן רוח הקדוש נולד
Pontio sub passus virgine Maria ex
מן מרים הבתולה נענה תחת יד פונציאו
ad inferos descendit et sepultus et mortuus crucifixus pilato
פילאטו הוקע ומת ונקבר ירד לשאולות
ad celos ascendit mortuus a resurrexit tertiā et in die
וביום השלישי קם מן המתים עליה רשמים
vētur est et in de om̄ipotentis patris dei ad dexterā et sedet
יושב לימין האלהים אב שדי ומשם יבא
credo mortuos et viuos iudicare
לשפט את החיים ואת המתים אני מאמין
Catho

catholicam sanctam et ecclesiam sanctum in spiritu
 ברוח הקדוש וקהלה הקדושה כללית
 et resurrectione peccatorum et remissione sanctorum et comunione
 וחגבת הקדושים ופדיון העוונות ותחיית
 Amen eternam et vitam carnis
 הבשר וחיי עולמים אמן

Salutatio Virginis Mariæ.

et dulcedo vita misericordie mater regina Salve
 ליום לך מלכה אם הרוסד חיים ומתיקות
 clamamus ad te salve et spes nostra
 ותקוותנו שלום לך אליך אנחנו צועקים
 gementes suspiramus ad te euge filii exules
 הגירושים בני חנה אליך אנחנו נאנחים נואקים
 ergo cia hac lachrymarum in valle et flentes
 ובכים בעמק הדמעות הזה אהה אם בן שאפת
 conuerte ad nos illos misericordes oculos tuos aduocata nostra
 מלצתנו עיניך הרחמניות ההם לנו השיבי
 exilium post nobis vultus tui fructus benedicti Jesum et
 ואת ישוע ברוך פרי במנך לנו אחר הגירוש
 o pia o clemens o ostende hoc
 הזה הראי אנא חנונית אנא רחמנית אנא
 pro nobis ora semper virgo Maria dulcis
 מתוקה מרים הבתולה לעולם התפללי בעדנו
 digni efficiamur ut dei genitrix sancta
 קדושה יולדת האלהים בעבור שנצצה
 Christi promissionibus
 לנדרה המשיח:

ישוע משיחי • שמע שיחי • הצל רוחי • מאפך •
 שחר קמתי • צור משענתי • לא ישנתי • מפחדך •
 זכרתי יום • נורא ואיום • למצוא פדיום • מנגדך •
 אנא אל נא • הושיעה נא • עת לחננה • בישועתך •
 זכור עמלי • אל חי גואלי • רפא חבלי • ברוחך •
 ומעמים • ושאון לאומים • אשר קמים • על עבדך •
 הצילני • כי חרפוני • בראות עני • בעברתך •
 על קנאתם • ושנאתם • ונאצותם • אורחותיך •
 הניעמו • הורידמו • תביאמו • במשפמיך •
 כי כל כסלם • זהב תבלם • ובלב כולם • שכחוך •
 שנאו חכמה • אהבו מדמה • הלכו רומה • בלי יראתך •
 ולי אני • הושיעני • כי מגני • בתורתך •
 הסר מעלי • בוז מעללי • ושלת אלי • תשועתך •
 רב פעלים • ואל אלים • כמקהלים • אודה שמך •

